

Tüm Yönleriyle **BELEDİYE** **GELİRLERİ**

Görüşler, özeigeler ve Yargı Kararlarıyla

Serhat TAŞPINAR
Sayıştay Denetçisi

140 Soru ve Cevap
ile Desteklenmiştir.

seckin

Serhat TAŞPINAR
Sayıştay Denetçisi

Ergun Avukatlık BÖro.u
Av. Calıdaz Evrim Ergün
Kıymılı il"atı., Oumlutnar 8uhtın No:3,
Nıı UWI. A Bloli, K.I . O.I, r. 33
OIS20 c.tlıııııı - AHİ(AAA
Tıl- (0312) 220 30 10
ea,un1v.o. 501 .. 2

Tüm Yönleriyle BELEDİYE GELİRLERİ

Temel Kavramlar - Soru ve Cevaplar Görüşler, Özelgeler, Yargı Kararları

- ✓ Belediyelerin Tanımı, Kuruluşu, Görev ve Sorumlulukları
- ✓ 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunundaki Gelirler
- ✓ 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunundaki Gelirler
- ✓ Diğer Mevzuatlar Çerçevesinde Belediyelere Verilen Gelirler
- ✓ Belediye Gelirlerinden Doğan Alacakların Terkini
- ✓ Belediye Gelirlerinde Uzlaşma Müessesesi
- ✓ Belediye Gelirlerinin Tahsil Usulü
- ✓ Belediyelerin Vergi Usul Kanununa Göre Yapabilecekleri İşlemler
- ✓ Belediyelerin Öz Gelirlerini Arttırma Yöntemleri

140 Soru ve Cevap İle Desteklenmiştir.

SEÇKİN | Vergi & Maliye

Bu kitap, a/mafa,,ım sıPasında desleğini benden esiPgemeljen
sevgill eşim Aljşe iğdem hanıma
ve biPicik kızım Va,,en Ada 'ıa ilhaf ofunu!'.
1

Önsöz

Belediyeler, yetki sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir. Bu görevlerini yerine getirirlerken Kanun koyucunun takdir ettiği yetkiler çerçevesinde görevlerini yapmaktadırlar. Bu görevleri yapabilmeleri adına da bazı maliyetlere katlanmaları gerekmektedir. Bu amaçla Belediyelere tahsis edilmiş birçok gelir türü bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibidir;

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan vergiler, İlan ve RekJam Vergisi, Eğlence Vergisi, Çeşitli Vergiler: Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi ve Emlak Vergisinden oluşmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan harçlar, İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı ve Çeşitli Harçlar: Kayıt ve Suret Harcı, İmar ile ilgili harçlar, İşyeri Açma İzni Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı, Sağlık Belgesi Harçlarından oluşmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan harcamalara katılma payları, Yol Harcamalarına Katılma Payı, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payından oluşmaktadır.

Ayrıca ücrete tabi işler (İlan, Taşıma vs.), Vergi Dışı Gelirler (Para Cezaları, Faiz Gelirleri vs.) ve Diğer paylar (Müze Giriş Ücretleri payı ve Maden Payı) da belediyelerin öz gelirlerini oluşturmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri dışında Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar ve Ödenekler, Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler ve Borçlanma, Bağış ve Diğer Gelirler de öz gelirler dışındaki diğer gelir kalemlerini oluşturmaktadır.

Belediyelerin yukarıda saydığımız gelirler dışında özellikle kitabımızı farklı kılan; hal rüsumu, teknik alt yapı bedeli, atık su bedeli, para cezaları, geçiş hakkı, kira gelirleri, su kuyusu açılması geliri, jeotermal kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa göre alınması gereken paylar, baz istasyonu yer seçimi geliri, ticari araçlara verilen reklam geliri, zemin tahrip bedeli, (S) plaka satış geliri, Kamu Kurum ve Kuruluşları tarafından yapılan yardımlar, Büyükşehir Belediyelerin Elektrik Üretim Lisans Harcı Geliri gibi birçok geliri de bulunmaktadır.

Kitabımızda Belediye gelirlerinin mevzuat çerçevesinde anlatımı yapıldıktan sonra bu konular hakkında uyuşmazlık durumlarında Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay gibi yargı mercilerinin kararları, Gelir İdaresi Başkanlığı özelemleri ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün görüşleri doğrultusunda soru-cevap hazırlanarak karışık olan mevzuat hükümleri basitleştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Belediye gelirlerini yakından ilgilendiren Belediyelerin mali özerkliği ve öz gelir sorunu irdelenmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte Belediye gelirlerinde uzlaşma, terkin, tahsil usulü, pişmanlık, tecil ve Vergi Usul Kanunun uygulanabilirliği konuları da işlenmiş olup okuyucuların takdirlerine sunulmuştur.

Serhat TAŞPINAR

ANKARA

27.01.2016

İçindekiler

Önsöz	7
Tablolar Listesi.....	27
Kısattmalar.....	29

1. BÖLÜM: BELEDİYELERİN TANIMI, KURULUŞU, ORGANLARI, GÖREV VE SORUMLULUKLARI 31

1. BELEDİYELERİN TANIMI.....	31
2. BELEDİYELERİN KURULUŞU	32
3. BELEDİYELERİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI.....	32
4. BELEDİYELERİN YETKİ VE İMTİYAZLARI.....	33
5. BELEDİYELERİN ORGANLARI.....	36
5.1. Belediye Meclisi	36
5.1.1. Belediye Meclisin Görev ve Yetkileri.....	36
5.2. Belediye Encümeni	38
5.2.1. Belediye Encümenin Görev ve Yetkileri.....	38
5.3. Belediye Başkanı	39
5.3.1. Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri.....	39

2. BÖLÜM: BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN KURULUŞU, ORGANLARI, GÖREV VE SORUMLULUKLARI..... 41

1. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI.....	41
2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ORGANLARI.....	45
2.1. Büyükşehir Belediye Meclisi	45
2.2. Büyükşehir Belediye Encümeni	45
2.3. Büyükşehir Belediye Başkanı.....	45

3. BÖLÜM: BELEDİYELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ..... 47

4. BÖLÜM: GELENEKSEL BELEDİyecİLİKten ÇAĞDAŞ BELEDİyecİLİÇe GEÇİŞ 51

5. BÖLÜM: BELEDİYELERİN GELİRLERİ.....53

6. BÖLÜM: ANAYASA MAHKEMESİNİN BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNUN 96'NCI MADDESİNİ İPTALİNDEN SONRAKİ DURUM..... SS

1. KANUN'DA YAZILI ORANLARIN GEÇERLİ OLDUĞU VERGİ VE HARÇLAR.....	57
2. 2005/8730 SAYILI BKK'NIN GEÇERLİ OLDUĞU VERGİ VE HARÇLAR.....	57
3. 2014/5896 SAYILI BKK İLE YAPILAN BELİRLEMELER YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMIŞ MIDIR?.....	58
4. YENİ KURULAN BELEDİYELERDE UYGULANACAK TARİFE NASIL BELİRLENECEKTİR?.....	59
5. SONUÇ İTİBARIYLA UYGULANACAK TARİFENASIL BELİRLENECEK?	60
6. BELEDİYE GRUPLARI BELİRLENMESİ.....	61

7. BÖLÜM: BELEDİYELERİN VERGİLENDİRME YETKİSİ..... 63

8. BÖLÜM: 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNDAKİ GELİRLER 69

1. İLAN VE REKLAM VERGİSİ.....	69
1.1. İlan ve Reklam Vergisinin Mükellefi/Sorumlusu	69
1.2. İlan ve Reklam Vergisi İstisna/Muafıkları	69
1.3. İlan ve Reklam Vergisi Tarife/Nispeti	70
1.4. İlan ve Reklam Vergisinin Tarhı ve Ödenmesi	71
1.5. İlan ve Reklam Vergisinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesi Arasındaki Paylaşım.....	72
1.6. İlan ve Reklam Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar	73
Soru-1: İş yerlerin.e tabela, levha vb. asmayanlar ile ½ metrekareye kadar olan ışiksiztabela asanların ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti var mıdır?	73
Soru-2: İlan ve reklam asma, tahsis, yer ve bakım ücretleri için belediye tarafından yapılan tahakkuk işlemleri çerçevesinde mükelleflerinin geç beyanları veya yapılan denetimler sonucutespıt yapılması durumunda ilan ve reklam asma, tahsis, yer ve bakım ücretlerine gecikmezammı ve gecikme faizi uygulanacak mıdır?.....	74
Soru-3: Araçların üzerinde bulunan logolardan dolayı tahakkuk ettirilmesi gereken İlan ve Reklam Vergisi, ilçe belediyesine mi yoksa Büyükşehir Belediyesinemi beyan edilecektir?.....	75
Soru-4: Mükellefler, ana cadde, bulvar vs. gibi yerlerecephesi olan iş yerlerininilan ve Reklam Vergisini hangi Belediyeye beyan edilmelidir?	76
Soru-5: C-2 yetki belgeli nakliye araçlarına Ulaştırma Bakanlığı Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 19'uncu maddesi (a) fıkrası gereğince istenen İlan ve ReklamVergisi hangiBelediyeye ödenecektir.?	77
Soru-6: Vakıf Üniversiteleri İlan ve Reklam Vergisinden muaf mıdır?	77
Soru-7: Banka müşterilerinin kullanmış olduğu yazar kasa fişlerinin arkasına Bankalogosunun basılması durumunda İlan ve Reklam Vergisine tabi olur mu?	78
Soru-8: Meslek Yüksekokullarıilan ve Reklam vergisine tabi midir?.....	79
Soru-9: İlan ve Reklam Vergisinin tarhiyatında ışıklı reklam panosu sınıfından vergai linabilmesi hangi şarta bağlıdır?.....	79
Soru-10: Belediyemeclisleri İlan ve Reklam Vergisi Hadlerini belirleyebilir mi?	80
Soru-11: Üzerinde yükümlü firmanın isim ve amblemi bulunan ve ücret karşılığı satılan kibritler ilan ve reklam vergisine tabi midir?	80
Soru-12: İlan ve Reklam vergisinin tahakkuk ettirilmemesinden dolayı kamu zararına zaman doğar?	80

Soru•1J: Belediyelerle Büyükşehir Belediyeleri arasındaki İlan ve Reklam Vergisi , isteme Ymısının Sınırtan Nelerdir?.....	80
Soru•14: İlan ve Reklam Vergisinin yanında asma ve tahsis ücreti alınabmesinin şartian n...tir?	81
Soru•15: Özel Televizyonlarda yayınlanan reklamlar, İlan ve Reklam Vergisine Tebimicfir?.....	82
Soru•16: Organize Sanayi Bölgelerindeki firmalar ilan ve reklam vergisinden muaf mıdır?.....	82
Soru•17: İlan ve Reklam Vergisinin beyan edilmemesi durumunda Belecfiyelerce yapılacak işlemler nelerdir?.....	84
Soru•18: Siyasi partilerin siyasi faaliyetlerinden dolayı yaptıkları ilanlar, İlan ve Reklam Vergisine tabi midir?	85
Soru•19: Kitabevi, yayınevi gibi kurumların eşyalann tanıtımını yaptıkları kataloglar, İlan ve Reklam Vergisine tabi midir?	85
Soru•20: Işıklı ve projeksiyonlu ilan ve reklam gelirlerinde dikkat edilmesi gereken konular nelerdir?	85
Soru•21: Büyükşehir Belediyeleri, yetkisinde bulunan yerlerin ilan ve reklam vergisi gelirlerini yatırım programlarında bulunan projeler için yardım maksadıyla ilçe belediyesine bırakabilir mi?	89
Soru•22: Büyükşehir Belediyesi sınırlarında bulunan ilan ve reklamların asma, tahsis ve bakım ücretleri ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilebilir mi?.....	89
Soru•23: Belediyenin ilan ve reklam pano hizmetlerini ihale ile 3. Kişilere vermesi durumunda ilan ve reklam vergisinin mükellefi kimdir?	90
Soru•24: Özel Anaokulları İlan ve Reklam Vergisine Tabi midir?	90
Soru•25: İlan ve Reklam Vergisinin sorumlu sıfatıyla ödenmemesi durumunda sorumluluk kime aittir?.....	90
Soru•26: Motorlu taşıtların üzerine alınan reklamlar, İlan ve Reklam vergisine tabi midir?	91
Soru•27: Serbest Bölgelerde İlan ve Reklam Vergisi Alınabilir mi?	91
Soru•28: Ticari amaçlı kullanılan minibüslerin Üzerlerindeki yön ve adres gösteren levhalar ilan ve reklam vergisine tabi midir?.....	91
2. EĞLENCE VERGİSİ	93
2.1.Eğlence Vergisinin Mükellefi.....	93
2.2.Eğlence Vergisinin İstisna ve Muafıkları	93
2.3.Eğlence Vergisinin Matrahı	93
2.4.Eğlence Verginin Ödenme Zamanı	97
2.5.Eğlence Vergisinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesi Ayrımı	97
2.6.Eğlence Vergisi ile İlgili Soru ve Cevaplar	101
Soru•1: İnternet Kafe, Kahvehane ve Kiraathanelerden Eğlence Vergisi Alınabilir mi?	101
Soru•2: Eğlence vergisinin matrahına katma değer vergisi dahil edilecek midir?Eğer edilecekse katma değer vergisi dahil olarak düzenlenen giriş biletleri üzerinden hesaplanması gereken eğlence vergisinin iç yüzde yöntemi ile bulunacak katma değer vergisi hariç bedel üzerinden mi Eğlence Vergisi Hesaplanacaktır?	! Ol
Soru•3: Turizm İşletme Belgeli Otellerde yer alan bar ve diskoteklerde yapılan eğlence faaliyetleri, eğlence vergisine tabi midir?	102
Soru•4: Müşterek bahis düzenleyen Spor Toto teşkilatı ve diğer müşterek bahis düzenleyen şirketlerden eğlence vergisi alınacak mıdır?.....	102
Soru•5: Buz pateni pisti işletmeciliği faaliyeti, eğlence vergisine tabi midir?.....	104
Soru•6: Atari, Oyun Makinesi ve Bilgisayar Oyunlarının Oynatıldığı Play Station Oyun Salonlarının İşleticileri Eğlence Vergisi Ödeyecek midir?	105
Soru•7: Bilardo Federasyonuna bağlı olarak açılan bilardo spor okulları Eğlence Vergisine tabi midir?	106
Soru•8: Bowling faaliyetinde bulunan işletmeden eğlence vergisi alınabilir mi?	106
Soru•9: Biletle Girilen Sinema, H0-30 Flight Simulators ve Küre İşletmeleri, Eğlence Vergisine Tabi midir?	107
Soru•10: Tek kişilik gösterinin (stand•up) ortaoyunu olarak değerlendirilmesihisinde, eğlence vergisi tahakkuk edecek midir?	109
Soru•11: Eğitim kültür ve sosyal amaçlı seminer, konferans vb. düzenlenen organizasyonlar eğlence vergisine tabi midir?	110

Soru-7	Befediveti, İait rnmidan, tarıthane ve cfiıOe, yırte,dı kulındın elıttıtrık. Eleitnt ve Havıgazı Tükatım Virglıffıden rooaf ıdıf?	125
Soru-8	Metro tışımacııO, faaliyetinde tdının ı aettnt tıttıttıfl w,gısın, tıano, orn Ozerinden 6deyecektir?.....	127
Soru-9	ElektnOini kendisi Oretenler , Elektrik veHmtgaz, Tüketim VırQısine tabımıdır? _ _ _ _ _	121
Soru-10	Elektrik Üretp ÜrettiOı Elektrıği Ortakları Kulanrırna Sunan YDkfJmJu şırutı mı Yoku Elektrıği Kullananlar mı Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden Sonmk,dı.r? _ _	128
Soru-11	Beledıyelerınhızmet götfınnedığı yerlerden Elektrik ve Havıgazı Tüketim Vergısı Ahnabıfır mı?.....	128
Soru-12	Kamuve Üniversite Hastaneleri Elektrik ve Havagım Tüketim Vergisinden muaf mıdır?.....	129
Soru-13	Okul ve Sağlık Ocağı gibi yerler Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden Muaf mıdır?-----	129
Soru-14	Beledıyenın kendi bünyesindebulunan kreşler, Elektrik ve Havaga:zı Tüketim Vergisinden istisnamıdır?	129
Soru-15	Sosyal Hızmetler Çocuk EsırgemeKurumu Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinde Muaf Mıdır?.....	130
Soru-16	Büyükşehir Beledıyesının,Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergısı Tahsil Etme Yetkısı var mıdır?	130
1 Soru-17	Beledıyeler özel bankalardan kullanacakları kredi teminatı olarak Elektıkve Havagazı Tüketim Vergısını Temlik edebilir mi?	130
5. YANGIN SİGORTASI VERGİSİ		132
5.1. Yangın Sigortası Vergisinin Mükellefi		132
5.2. Yangın Sigortası Vergisinin Matrahı		132
5.3. Yangın Sigortası Vergisinin Nispeti		132
5.4. Yangın Sigortası Vergisinin Beyan ve Ödeme Zamanı		132
5.5. Yangın Sigortası Vergisinin İstisnası		133
5.6. Yangın Sigortası Vergisinin Hangi Beledıyeye Ödeneceği Karmaşası		133
6. ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ		135
6.1. Çevre Temizlik Vergisinin İstisnaları		135
6.2. Çevre Temizlik Vergisinin Mükellefi		135
6.3. Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuku ve Nispeti		136
6.3.1. Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi		138
6.3.2. İşyerleri ve Diğer şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi		138
6.3.2.1. Büyükşehir Beledıyeleri Dışındaki Beledıyelerde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi		138
6.3.2.2. Büyükşehir Beledıyelerinde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi		139
6.3.2.3. İndirimli Çevre Temizlik Vergisi Uygulaması		139
6.4. Çevre Temizlik Vergisinde Belirtilen Bina Grupları		140
6.5. 6360 sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir ve İlçe Beledıyelerindeki ÇTV'nin Durumu		141
6.6. Çevre Temizlik Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar		143
Soru-1: Boş binalar, Çevre Temizlik Vergisine Tabi midir?		143
Soru-2: Çevre Temizlik Vergisinin zamanaşımı süresi kaç yıldır?		144
Soru-3: Zamanaşımına uğramış Çevre Temizlik Vergileri için düzeltme istenebilir mi?		144
Soru-4: ÇTV'nin kiracı tarafından ödenmemesi durumunda mal sahibinin sorumluluğu nedir?		146
Soru-5: Çöp toplama hızmıti götürülen köylerden ÇTV istenecek midir?		147
Soru-6: Home•office olarakkullanılan daireler çevre temizlik vergisinetabi midir?		147
Soru-7: ATM'lere Çevre Temizlik Vergisi tahakkuk ettirilebilir mi?		147
Soru-8: Çevre Temizlik Vergisinin tahsil zamanaşımına uğramaması için izlenmesi gereken adımlar nelerdir ve zamanaşımına uğraması durumunda sorumluluk kimlere aittir?		148

- Soru•9 Suihtıyacını Beledıyeceesıs edılmış su şebekesı dışında k.ar1ılayın konvtların çevre
Temizlik Vergısı nasıl hesaplanacaktır?
- Soru•10 ÇTVnın zamanında bıldınmı vermeyen mükellefe uygulanacak ceza haddı nedir?

9.BÖLÜM: EMLAK VERGİSİ KANUNUNDAKİ BELEDİYE GELİRLERİ.....	1 S3
1.EMLAK VERGİSİ İLE İLGİLİ ÖNEMLİ TANIMLAR	154
2.B NA VERGİSİ	156
2.1. Bina Vergisinde Daimi Muafıklar	159
2.2. S ina Vergisinde Geçici Muafıklar	161
2.3. ina Vergisini Matrahı	162
2.4. Bina Vergisinin Nispeti	163
2.5. Bina Vergisi Mükellefiyetin Başlaması ve Bitmesi	163
2.6. Bina Vergisinin Verginin Tarh ve Tahakkuku	164
2.7. Bina Vergisinin İndirimli Uygulanacağına Dair Bakanlar Kurulu Kararı	168
2.8. Bina Emlak Vergisinin Hesaplanmasına İlişkin Örnekler	171
2.9. Bina Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar	111
Soru-1: Bina ile birlikte avlu bahçe gibi mütemmim cüzleri içinde vergi ödenir mi?	171
Soru-2: Mükelleflerinin inşaat biten binaları için verdikleri beyannamelerine istinaden mükellefe hangi yıl da başlayacaktır?	17
Soru-3: Yeni inşa edilenevin bina vergisi, arsasının vergisinden az olabilir mi?	172
Soru-4: Özürlü vatandaşlara ait hisseli dükkanlardan bina vergisi alınacak mıdır?	114
Soru-5: 200 m2'den büyük alanlar için indirimli bina vergisi oranı uygulanabilir mi?	174
Soru-6: Kat irtifakı olan gayrimenkulün bina olarak kullanılmaya başlanması halinde uygulanacak vergi nasıl hesaplanır?	174
Soru-7: ES üresi için e verilmeyen emlak vergisi beyannamesi nedeniyle usulüzlük cezası	175
Soru-8: Mükellef insahip olduğu bina ile ilgili olarak beyan ettiği değerin, mad. dıdelıfere edilen rayiç bedelden düşük olması halinde uygulanacak yöntem nedir?	178
Soru-9: Emlak vergisi, irtifak hakkı sahibinden mi yoksa intifa hakkı sahibinden mi alınır?	178
Soru-10: Arazinin üzerine gecekondı yapılması durumunda arazi vergisi alınmalıdır?	178
Soru-11: Eski unvanla kayıtlı taşınmazların yeni unvanla tapuya tescil ettirilmesi değişikliği kabul edilip bildirim yapılması gerekir mi?	179
Soru-12: Bina Vergisi, Binaya Malik Gibi Tasarruf Edenden İstenebilir mi?	179
Soru-13: Tarım Kredi Kooperatifleri emlak vergisinden muaf mıdır?	179
Soru-14: Belediyelere ait personel lojmanları bina vergisinden muaf mıdır?	179
Soru-15: Sendikalar a ait binalar emlak vergisinden muaf mıdır?	180
Soru-16: Yangında hasar gören bir bina Emlak Vergisinden muaf tutulabilir mi?	180
Soru-17: Emlak vergisine karşı dava açma süresi nasıl hesaplanır?	180
Soru-18: Belediyeye hatalı ödenen emlak vergisinde zamanaşımı süresi	180
Soru-19: 3. Derece doğa sil alanında kalan ve üzerinde yapılaşmaması bu unvana emlak vergisi tahakkuk ettirilebilir mi?	180
Soru-20: Emlak vergisini beyan etmeyen mükellef için	180
3. ARAZİ VERGİSİ	182
3.1. Arazı Vergisinin Mük	182
3.2. Arazı Vergisinde Daimi Muafıklar	182

3.3. Arazi Vergisinde Geçici Muafıklar	183
3.4. Arazi Vergisindeki İstisnalar	184
3.5. Arazi Vergisinde Matrah ve Vergi Değeri	184
3.6. Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler	186
3.7. Arazi Vergisinin Nispeti	187
3.8. Arazi Vergisi Mükellefiyetinin Başlangıcı ve Bitişi	187
3.9. Arazi Vergisinin Tarh ve Tahakkuku	188
3.10. Bina ve Arazi Vergilerinde Zamanaşımı ile Süresinin Başlangıcı	188
3.11. Belediye Sınırları İçerisinde Yapılmış Olan Kamulaştırma İşlemlerinin Tapu İdaresi Tarafından ilgili Belediyeye Bildirilmemesi Sonucu Emlak Vergisi Gelirinde Kayıp ve Kaçağın Ortaya Çıkması	189
3.12. Arazi Vergisinin Hesaplanmasına İlişkin Örnekler	191
3.13. Arazi Vergisine İlişkin Soru ve Cevaplar	192
Soru-1: Taşınmazın birden fazlacephesinin yola bakması durumunda, emlak vergisinin nasıl hesaplanacaktır?	192
Soru-2: Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler arazi vergisi ödenecek midir?	192
Soru-3: Turizm işletmelerine dahil binalar için geçici emlak (bina) vergisi muafiyetinin uygulanmasında geçerli olan belgeler ve süreler nelerdir?	194
Soru-4: İmar Uygulaması neticesinde arsaya dönüşen ve zirai faaliyette kullanılan arazinin emlak vergisini, arazi vergisi olarak mı ödenecektir?	196
Soru-5: Köylerdeki araziler emlak vergisinden muaf mıdır?	197
Soru-6: 1. Derece doğal sit alanı içerisinde kalan arsalar, emlak vergisinden muaf mıdır?	197
Soru-7: Kooperatiflere ait arsalar emlak vergisinden muaf mıdır?	198
Soru-8: Gecekondu Önleme Bölgesinden alınan araziler Emlak Vergisine tabi midir?	199
Soru-9: Vakıf Üniversiteleri Emlak vergisine tabi midir?	200
Soru-10: Binanın yıkılması durumunda Emlak Vergisi açısından nasıl bir yol izlenmelidir?	200
Soru-11: Arsabirim m ² değerini esas alarak asgari beyan değerinden düşük beyanda bulunan A.Ş.'ye ceza kesilmeli midir?	201
Soru-12: Kat irtifakı olan gayrimenkulün, bina olarak kullanılmaya başlanması halinde uygulanacak emlak vergisi nasıl belirlenir?	202
Soru-13: Emlak Vergisi alacaklarının tahsil edilmeyerek zamanaşımına uğratılmasında Muhasebe Yetkilisinin sorumluluğu var mıdır?	203

10. BÖLÜM: BELEDİYELERİN HARÇLARI.....207

1. İŞGAL HARCI	207
1.1. İşgal Harcının Mükellefi	207
1.2. İşgal Harcından İstisnaları	207
1.3. İşgal Harcının Tarifesi	208
1.4. İşgal Harcı Büyükşehir Belediye Tarafından mı İlçe Belediyesi Tarafından mı Tahsil Edilecektir?	209
1.5. İşgal Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar	209
Soru-1: Belediye Sınırları İçerisinde Bulunan Telefon Direkleri İşgal Harcına Tabi midir?	209
Soru-2: Belediye, Meclisi Kararı ile Semt Pazarlarından İşgal Harcı İçin Öngörülen m ² Birim Fiyatları Göz Önüne Alınmaksızın Günlük Tutar Belirleyebilir mi?	210
Soru-3: Belediyeler, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunundan Ayrı Olarak Tarife Belirleyebilir mi?	210

Soru 4	Belediyelerle Kira Sözleşmesi Yapıldı O Durumlarda Anlaşma Fıkırlar Harcı Mahlcele Mrdt	21
Soru 5	Belediyeler personel yetersiz O durumunda işgal harçlarının tahsilatında çalıştırılmak İZ., ihale yoluyla personel temin edebilir mi?	11
Soru 6	Belediyeye Ödenen İşgal Harcından Vergi Tevkifatı Yapılır mı?	21,
Soru-7.	İşgal harcının tahakkuk-tahsil işlemleri nasıl yapılmalıdır?	211
2. TATİL GÜNLERİNDE ÇALIŞMA RUHSATI HARCI		211
2.1.	Mükellefi	Harcı 211
2.2.		Harcın Tarifesi 214
2.3.	Donemi ve Harcın Ödenmesi	Mükellefiyet 214
2.4.	Harcın Muhatabı	Adi Ortaklıklarda 214
2.5.	Çalışma Ruhsatı Harcı Soru ve Cevaplar	Tatil Günlerinde 215
Soru-1:	Hafta Tatili Hangi Gündür?	21s
Soru-2:	Ulusal ve Resmi Tatiller kaç gündür ve hangi günlerdir?	215
Soru-J:	Banka şubeler, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?	11S
Soru-4:	Okantalar tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?	11e
Soru-5:	İnternet Kateder tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?	211
Soru-S:	Araç yakıt ve LPG istasyonlarına Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı tahakkuk ettirecek mi?	21}
Soru-7:	Özel öğretim kurumları Pazar günü çalışmaları halinde Tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcını ödemek zorundalar mı?	21a
Soru-8:	Taksi durakları Tatil Günlerinde Çalışma Harcına Tabi mi?	218
Soru-9:	Eczaneler Tatil Günlerinde Çalışma Harcına Tabi mi?	11a
Soru-I O:	Büyükşehir Belediyesi sınırlarında yer alan işletmelerin Tatil Günlerinde Çalışma Harcını kim tarafından alınacaktır?	219
Soru-I I:	Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının tarh ve tahakkuk ettirilmesi nedeniyle Muhasebe Yetkilisinin sorumluluğu var mıdır?	219
3. KAYNAK SULARI HARCI		221
3.1.	Harcının Mükellefi	Kaynak Suları 221
3.2.	Harcının Tarifesi	Kaynak Suları 222
3.3.	Harcının Ödenmesi	Kaynak Suları 222
3.4.	İlgili Soru ve Cevaplar	Kaynak Suları ile 223
Soru-1:	Belediyeler kaplara özel işaret koymadan kaynak suları harcı isteyebilir mi?	223
Soru-2:	Kaynak Suları Harcının hesaplanması nasıl yapılır?	223
4. TELLALLIK HARCI		224
4.1.	Harcının Mükellefi	Tellallık 224
4.2.	Tellallık Harcının Matrahı	224
4.3.	Tellallık Harcının Nispeti	224

4.4. Tellallık Harcının ödenmesi	225
4.5. Tellallık Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar	225
Soru-1: İhale kapsamında ödenen tellaliyeharciihalenin iptali ile geri istenebilir mi?	225
Soru-2: Kamu bankaları tellallık harcından muaf mıdır?	225
Soru-3: Tellallık Harcının tahsilatı amacıyla ne zaman ödeme emri düzenlenebilir?	226
Soru-4: Vergi Dairesi marifeti ile yapılan satışlarda tellallık harcının mükellefi kimdir?	227
Soru-5: Leasing firmaları gibi finansal kuruluşlar tellallık harcından muaf mıdır?	228
Soru-6: Belediyeler, belediye münadisi veya tellalı bulundurulmaksızın tellallık harcı talep edebilir mi?	229

5. HAYVAN KESİMİ, MUAYENE VE DENETLEME HARCİ	229
5.1. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Mükellefi	230
5.2. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Tarifesi	230
5.3. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Ödenmesi	231
5.4. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar	231
Soru-1: Belediyeden kiralama yoluyla mezbaha işleten şahıslardan; hayvan kesim, muayene denetleme harcı alınır mı?	231
Soru-2: Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki küçükbaş ve büyükbaş hayvan kesimi yapılan özel kombinalardan hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı alınır mı?	232
Soru-3: Belediye sınırları dışındakesilen hayvanların etlerinin belediye sınırları içinde satışa sunulması sırasında hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı alınacak mıdır?	233
6. ÖLÇÜ VE TARTI ALETLERİ MUAYENE HARCİ	234
6.1. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Tarifesi	234
6.2. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Ödeme Şekli	237
7. BİNA İNŞAAT HARCİ	237
7.1. Bina İnşaat Harcının İstisnaları	238
7.2. Bina İnşaat Harcının Mükellefi	239
7.3. Bina İnşaat Harcının Matrahı	239
7.4. Bina İnşaat Harcının Ödenmesi ve Yeri	239
7.5. Bina İnşaat Harcının Tarifesi	239
7.6. Bina İnşaat Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar	240
Soru-1: Belediyeler, Bina İnşaat Harcı Dışında Herhangi Bir Ücret Talep Edebilirler mi?	240
Soru-2: Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri, bina inşaat harcından muaf mıdır?	241
Soru-3: Vakıf Üniversiteleri Bina İnşaat Harcından İstisna mıdır?	242
Soru-4: Cami Derneği tarafından yaptırılacak olan kur'an kursu binasının inşaat harcına tabi midir?	242
Soru-5: Öğrenci Yurdu İnşaatı, bina inşaat harcından istisna mıdır?	243
Soru-6: TOKİ (Toplu Konut İdaresi) tarafından yaptırılan yapılar bina inşaat harcından muaf mıdır?	243
Soru-7: Teknoloji Bölgeleri Kanunu Kapsamında Kurulan Yönetici Şirket, bina inşaat harcından muaf mıdır?	244
Soru-8: Sanayi bölgelerinde yapılan fabrika inşaatları bina inşaat harcından istisna mıdır?	245
Soru-9: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yaptırılan ek hizmet binası bina inşaat harcından istisna mıdır?	245
Soru-10: Yüksek Öğretim Kurumları yapacakları yapılar için bina inşaat harcından istisna mıdır?	246
Soru-11: Bina İnşaat Harcının matrahının tespitinde, her bir bağımsız bölüm ayrı ayrı olarak mı, yoksa binanın toplam yüzölçümü üzerinden mi hesaplanacaktır?	246
Soru-12: Ruhsat alınarak başlanan daha sonra inşaat bitirilemediği için ruhsatsız duruma düşen inşaatın ruhsatının yenilenmesi aşamasında harç alınacak mıdır?	246

Soru-13: Bina İnşaat harcı ödenip de inşaatın vazgeçildiği durumlarda harç geri alınabilir mi?	247
Soru-14: Bina inşaat harcı ödenip de 2 yıl içinde işe başlanmadığı takdirde inşaat ruhsatının yenilenmesi durumunda tekrar harç alınır mı?	247
Soru-15: Özel Hastane İnşaatı Bina İnşaat Harcına Tabi midir?	248
Soru-16: Mülkiyeti Büyükşehir belediyesi bünyesindeki şirketlere ait parsellere yapılacak yapıların bina inşaat harcını Büyükşehir Belediyesi tahsil edebilir mi?	248
Soru-17: Bina İnşaat Harcının zamanaşımına uğratılması dolayısı ile kimler sorumludur?	248

8. DİĞER HARÇLAR	249
8.1. Kayıt ve Suret Harcı	249
8.2. İmar İle İlgili Harçlar	249

8.2.1. İmar Mevzuatı ile İlgili Harçlar	250
Soru-1: Belediye Kanununun 73'üncü maddesi kapsamındaki kent sel onuş yapıların tesliminde imar ile ilgili harçların durumu nasıldır?	250
Soru-2: TOKİ, kayıt ve suret ile imar ile ilgili harçlardan muaf mıdır?	251
Soru-3: Hazineye ait taşınmazların cins ve miktarı ile ilgili harçlar alınır mı?	251
Soru-4: Vakıf Üniversiteler imar ile ilgili harçlardan istisna mıdır?	252
8.3. İşyeri Açma İzn Harcı	252
8.3.1. İşyeri Açma İzn Harcı ile İlgili Kavramlar	254
8.3.2. İşyeri Açma Ruhsatı Verilecek İşyerlerinde Aranılan Şartlar	256
8.3.3. İşyeri Açma Ruhsatının Düzenlenmesi	256
8.3.4. İş Yeri Açma Harcının Hesaplanması	257
8.3.5. İşyeri Açma İzn Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar	257
Soru-1: Vakıflar, işyeri Açma İzn Harcından istisna mıdır?	258
Soru-2: Belediyeler, dış hekimlerinin muayenehanesi açılışında işyeri açma izni alabilirler mi?	258
Soru-3: Belediyeler, avukatların büro açılışında işyeri açma izni harcı alabilirler mi?	258
Soru-4: Belediyeler, T.C. Ziraat Bankalarından işyeri açma izni harcını tahsil edebilirler mi?	259
Soru-5: Firmanın nevi değişmesi durumunda tekrar işyeri açma izni harcını alabilirler mi?	259
Soru-6: Tarım Kredi Kooperatifleri işyeri açma izni harcından muaf mıdır?	259
Soru-7: İşyeri taşınarak başka bir belediye sınırlarına taşınması durumunda işyeri açma izni harcı alınacak mıdır?	259
Soru-8: Şirket birleşmesiyle yeni bir işyeri açılması durumunda işyeri açma izni harcından muaf mıdır?	259
Soru-9: Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Asfalt Plant Tesisi, işyeri açma izni harcından muaf mıdır?	260
Soru-10: İşyeri açma ruhsat harcının tahakkuk ettirilmemesinden kim sorumludur?	260
8.4. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı	261
Soru-1: Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcının bname Yerine Yazı ile istenebilir mi?	261
8.5. Sağlık Belgesi Harcı	261
8.6. Diğer Harçlara Ait Tarifeler	261

11. BÖLÜM: HARCAMALARA KATILMA PAYLARI	265
1. HARCAMALARA KATILMA PAYLARININ HESAPLANMASI	266
1.1. Muafıklar	266
1.2. Harcamalara Katılma Paylarının Tahakkuk Şekli	266
1.3. Harcamalara Katılma Paylarının Tahakkuk Zamanı	266

1.4. Harcamalara Katılma Paylarının İlanı.....	266
1.5. Harcamalara Katılma Paylarının Tahsil Şekli	267
2. YOL HARCAMALARINA KATILMA PAYI.....	267
2.1. Yol Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması.....	68
2.2. Yol Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli.....	268
2.3. Yol Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı.....	268
3. KANALİZASYON HARCAMALARINA KATILMA PAYI.....	269
3.1. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması	

3 2	Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli	269
3.3.	Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı.....	269
4	SU TESİSLERİ HARCAMALARINA KATILMA PAYI.....	269
4.1.	SuTesisleri Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması	269
4.2.	SuTesisleri Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli	269
4.3.	Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı.....	269
5.	HARCAMALARA KATILMA PAYINA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR	270
Soru-1	imar planına göre umumihizmetlere ayrılmış alanlar için vatandaşlar adına yolharcamalarına katılmapayı tahakkuk ettirilebilir mi?.....	270
Soru-2.	Belediyeler ve vatandaşlar arasındaki harcamalara katılmapaylarına ilişkin ihtilaf halında hangi mahkemeler görevlidir?	270
Soru-3:	Gayrimenkullerin vergi değerleri dikkate alınmadan her bir daire sahibiadına yol harcamalarına katılma payı tahakkuk ettirilebilir mi?.....	270
Soru-4:	Yol Harcamalarına KatılmaPayı hesap dönemi sonunda gider olarak gösterilebilir mi?	271
Soru-5:	Vakıf Üniversiteleri, Harcamalara Katılma Paylarından Muaf mıdır?	271
Soru-6:	Rusya Federasyonu Büyükelçiliği, Harcamalara Katılma Payından Muaf mıdır?	272
Soru-7:	Kamu menfaatine yararlı dernekler harcama katılmapaylarından muaf mıdır?	272
Soru-8:	Harcamalara katılma payının asgari değer üzerinden mi, yoksa tapu üzerindeki satış bedeli üzerinden mi hesaplanacaktır?.....	273
Soru-9:	Kanalizasyon harcamalarına katılma payı karşılığında ödenen tutarların gider kaydı hangi tarihte yapılacaktır?	274
Soru-10:	Su idareleri, su kullanımı amacıyla kullanıcıların kartlı sayaç kullanmalarını zorunlu hale getirebilir mi?.....	276
Soru-11:	Devlet Okulları, Yol Harcamalarına Katılma Payından Muaf mıdır?	276
Soru-12:	Kanalizasyon ve su harcamalarına katılım paylarının hiç tahakkuk ettirilmemesinden dolayı sorumluluk kime aittir?	277
Soru-13:	Temizlik hizmetlerine katılım payı adı altında ücret alınabilir mi?	277
Soru-14:	Yol Harcamalarına Katılma Payı evin malikinden mi kiracısından mı alınır?	278

12. BÖLÜM: ÜCRETE TABİ İŞLER..... 279

1.	ÜCRETİN KONUSU VE KAPSAMI!	279
1.1.	Belediyelerce Ücret Uygulama Esasları	280
1.2.	Ücret Uygulamalarına İlişkin Aşağıda Örnekler	280
1.3.	Belediyelerde Ücretlere İlişkin Soru ve Cevaplar	281
Soru-1:	Ücrete Tabi İşler İçin Alınması Gereken Ücretlerden, Gecikme Zammı veya Gecikme Faizi Alınabilir mi?	281
Soru-2:	Belediyeler vatandaşlardan evlerinin önlerine park yapmaları dolayısı ile park ücreti alabilirler mi?	282
Soru-3:	Kooperatifler 775 Sayılı Gecekondu Kanunu Kapsamında İnşa Edeceği Konutlar ile ilgili Olarak İnşaat Ruhsatı Çıkarmak İçin İmar Çapı Ücretinden Muaf mıdır?	282
Soru-4:	Vergiden muaf Vakıflar, bina inşa işi ile ilgili olarak belediyelerce tahsil edilen ücretlerden muaf mıdır?	283
Soru-5:	Kişilere ait taşınmazların değer kazandığı gerekçesiyle, idari hizmetlerin karşılığı olarak, belediye tarafından belirlenen tarife dayandırılmak suretiyle herhangi bir bedel alınabilir mi?	283
Soru-6:	Belediyeler su alacaklarını faizsiz taksitlendirebilirler mi?	285
Soru-7:	Eksik su bedeli tahsil edilmesinde Belediye Başkanının sorumluluğu var mıdır?	286
Soru-8:	Belediyeler su borçlarına uygulanan faizlere indirim yapabilirler mi?	289

Soru#9 Belediyekendipe rsoneİhe indirimli su satışı yapabilir mi¹

Soru.10 Belediyenin su gelir1en hacı edilebilir mi?

Soru.11 Belediyecesunulan motorlu araçkiralama bacatemizleme, ilaçlama vb muhtelif hizmetler karşılığında alına n ücretler üzennden KOV hesaplanacak mıdır?

Soru#12 Kul ve cunif tas İmaışinden ücret alınabilir mi?

Sonı-13: Mulk Sahiple tı ara f İndan talep edilen İmar p'ları revizyonu için ücret talep e d İle b¹ ır mı?

Sonı-14: İlgılıler tarafınd n a tı aep edilen mevzuımar planı için ücret talep e d İle b¹ ır mı?

Sonı#15: Yapı denetim h arcına ek olarak genel İskan denetim ücreti veya İnşaatı tamam¹anan belediyece mua vene ücretİ alınabilir mı? • • ... • • • • • 29<

13.ÖLÜM:DİĞER PAYLAR.....2Ss

1. ? ? ? ? ? ! ? ! ? ş c ? : ? ? e R l ? ! A Y l : l l : - l	295
S rı e gıı Soru ve Cevaplar	295
onı•1: Şirketlerce veya Belediyenin kendi işlettiği müzelere giriş ücretinden KOV tahsil edilecek midir?...	295
Sonı.1: Hem müze hem de tiren yerini içeren alanlardan tahsil edilen tutarlardan belediyeye pay ayrılması gerekir mi?	2. 96
Sonı.3: M z : g * iriş u creti ile müze bilet fiyatlarının ayrı ayrı mı tespit edilmelidir?	2. 96
Sonı. 3: B y u k ş e h i r B e l e d i y e s i n c e t a h s i l e d i l e n m ü z e g i r i ş ü c r e t l e r i n i n i l ç e b e l e d i y e s i p a y ı n ı n g o n d e r i l m e m e s i k a m u z a r a r ı m ı d ı r ?	296

2. MADEN PAYI 29)

2.1. Maden Payı ile İlgili Soru ve Cevaplar 29)

Soru-1:	Madenin çıkarıldığı yerinbelediyeinmüccavir alanının dışında olması ancak madenin işlendiği fabrikanın müccavir alan içinde olması durumunda maden payı alınacak mıdır?	291
Soru-2:	3213 Sayılı Maden Kanununun 14.üncümdaddesinde yer alan paylar indirim konusu yapılabilir mi?	29}
Soru-3:	İlçe Belediyesi tarafından tahsil edilmesi gereken maden işletmesi paylarının Büyükşehir tarahndan tahsil edilmesi durumunda kamu zararı oluşur mu?	298

14. BÖLÜM: GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLAR

VE ODENEKLER..... 299

1. GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLAR.....	299
2. İL ÖZEL İDARE PAYLARININ TAHSİSİNE İLİŞKİN ESASLAR.....	299
3. BELEDİYE PAYLARININ TAHSİSİNE İLİŞKİN ESASLAR	300
4. DENKLEŞTİRME ÖDENEĞİ.....	301
5. KESİNTİ YAPILMASI	301
6. GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLARA İLİŞKİN SORUVE CEVAPLAR.....	302
Soru•1: Belediyelere <i>ait borçlar</i> nedeniyle iller Bankasıpayına haciz konulabilir mi?	302
Soru•2: Belediyenin haczedilemeyen gelirleri arasındaki sayılan genel bütçe vergi gelirlerinden <i>ayrılan</i> payın ayrı bir hesapta <i>tutulmaması</i> nedeniyle haciz işlemi yapılabilir mi?	302
Soru•3: <i>Vadeli</i> Hesapta <i>tutulan</i> iller Bankası payının faiz Jery haczedilebilir mi?	303
Soru•4: <i>Genel Bütçe Vergi</i> Gelirlerinden Ayrılan Paylar öz gelirlere dahil edilebilir mi?	303
Soru•5: Büyükşehir <i>İlçe</i> Belediyelerinin <i>İller</i> Bankası Payı Nasıl Hesaplanır?	304

15. SÖLÖM:BEL EDİYELERİN BORÇLANMA SURETİYLE ELDE ETİİCİT GELİRLER 309

1.İÇ BORÇLANMA	310
1.1.İller Bankasından Borçlanma	310
1.2.Ticari Bankalardan Borçlanma.....	311
1.3.Tahvil İhracı Şeklinde Borçlanma	311
2.DİŞ BORÇLANMA	311
3.BELEDİYELERİN BORÇLANMA LİMİTLERİ	312
4.BELEDİYELERDE BORÇLANMA YETKİSİ VE SİNİRİ.....	313
5.HERHANGİ BİR SINIRLAMAYA TABİ OLMAYAN BORÇLANMALAR.....	313
6.MAHALLİ İDARELERİN DİĞER KAMU KURUMLARINDANBORÇLANMASI.	314
7.BELEDİYELERBAŞKA KURUMLARA BORÇ VEREBİLİRMİ?	315
7.1.Belediyeler Kendi Şirketlerine Borç Verebilir mi?	315
7.2.Belediyeler, Şahıslara Borç Verebilir Mi?	315
7.3.Büyükşehir Belediyesi İlçe Belediyesine Borç Verebilir Mi?	316
7.4.Büyükşehir Belediyesi Bağlı Kuruluşuna Borç Verebilir Mi?	316
7.5.Belediyeler, Belediye Yasasının 75. Maddesinde Kapsamında Borç Verebilir Mi?.....	316

16. BÖLÜM:DİĞER BELEDİYE GELİRLERİ 319

1. OTOPARK GELİRLERİ	319
1.1. Otopark Yönetmeliğinin Dayanakları	319
1.2. Otoparklara İlişkin Genel Esaslar	320
1.3. Otoparkların Amacı Dışında Kullanılamayacağı	321
1.4 Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili	321
1.5. Otopark Hesabından Yapılacak Harcamalar.....	322
1.6. Büyükşehir Belediyelerince Tahsil Edilen Otopark Gelirlerinin Paylaşımı	323
1.7. Otopark Gelirlerinin Haczedilemezliği	325
2. HAL RUSUMU	326
2.1. Hal Rusumun Nispeti	326
2.2. Hal Rusumunun İstisnaları	326
2.3. Hal Rusumuna İlişkinDiğer Hususlar.....	326
2.4. Hal Rusumunun Belediyelere Aktarılması	326
2.5. Kanun Hükümlerine Aykırı Hareket Edenler HakkındaUygulanacak Yaptırımlar	327
2.6. Hal Rüsumunun Tahsilatında Yaşanan Sorunlar	328
3. BELEDİYELERE DİĞER KANUNLAR İLEVERİLEN İDARİ PARA CEZALARINDAN DOĞAN GELİRLER ...	328
4. TAŞINIRVE TAŞINMAZ MALLARDAN ELDE EDİLENGELİRLER	338
5. GEÇİŞ HAKLAR!	340
5.1. Belediyelerin Geçiş Hakkı ile İlgili Yükümlülükleri.....	341

5.2 Genci Hukumier	64
5.3 ÖrnekG	34
6 TEKNİK ALTYAP	34
Soru1 T cıknı KA öpı Bedelı KımT	34
Soru 2 Tek k Al 1 Yapı Bedelı H	34
SoruJ T k e nık alt yapı bed 1 18	34
7 ATIKS	34
U ALTYAPI VE EVSEL KATI ATIK BERTARAFTESISLERITARİFELERİ	J49
7.1. Toplam Sistem Maliyeti	351
7.2. Atık Su Sistem, B-1	351
7.3. Evsel Katı AtıkS	351
7.4 A tık Su Hizmeti İstemı Sureçleri	352
7.5. Evsel Katı Atık H. İzman verlerden aynıisleniçinharcama	352
7.6. Atık Su Tarife Türleri	353
7.7. Evsel Katı Atık T	353
6. ATIK YÖNETİMİ	354
6.1. Atık Yönİ	354
8.2. Atık Yönetimine İlişkin Belediyelerin Görev ve Sorumlulukları.	351
8.3. Atık y	359
8.4. Ambalaj Atıklarının Toplanması ve İmtiyazHakkı	360
9. İLAN EDİLMİŞ YERALTI SUYUİŞLETMESAHALARI İÇİNDE KUYU AÇILMASI	361
I O. JEOTERMAL KAYNAKLAR VEDOĞAL MİNERALLİ SULAR KANUNUNA GÖRE ALINMASI	362
GEREKEN İDARE PAYININ1/5'i	362
11. BAZ İSTASYONU YER SEÇİM'i GELİR'i	363
12. YAPI DENETİMİNDE BELEDİYELERİ İLGİLENDİREN DURUMLAR	363
12.1 Yapı DenetimininKapsamı	364
12.2. İlgili İdare Kavram.ı	364
12.3. Yapı DenetimKuruluşlarınınBelediyelere Karşı Sorumlulukları	365
12.4. BelediyelerinGörev ve Sorumluluğun	366
12.5. Sorumluluklar ve Yapılamayacak İşler	366
12.6. YapıDenetimHizmet Sözleşmesi	367
12.7. Yapı Denetimi Hesa b	367
12.8. Hizmet Bedelinin Tespiti	367
12.9. Hizmet Bedel T d s ı r l e r i	369
12.10. Hizmet Bedel in ın Odenmesi	370
13. TİCARİ ARAÇLARA VERİLEN REKLAM ÜCRETİ	371
13.1. Ticari Araç Reklam Yetki Belgesi Alma Mecburiyeti ile Verilmesi ve Kullanılmasına Ait Usul ve Esaslar	371
13.2. Reklam Kampanyasına İlişkin Usul ve Esaslar ile Teminat Şartları	371
13.3. Ticari Araçlara Reklam Takılması ve Bulundurulmasında Uyulacak Usul ve Esaslar	372
13.4. Yetki ve İzin Belgesinin Basımı, Kullanıma Sunulması ve Ücretlerinin Belirlenmesi	374
14. "S" PLAKAU ARAÇLAR ÖZEL İZİN BELGESİ	374

15. ZEMİN TAHRİP BEDELİ	376
16. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE ASFALT VB. ATIKLARIN TAŞINMASI İZİN BELGESİ	378
16.1. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Asfalt vb. Atıkların Taşınması ile İlgili Belediyelerin Görev ve Yetkileri	378
16.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Asfalt vb. Atıkların Taşınması İzin Belgesi Ücretlerinin Belirlenmesi	379
17. BELEDİYELERE KAMU KURULUŞLARINCA YAPILAN MALİ YARDIMLAR.....	380
17.1. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca Yapılan Yardımlar	380
17.1.1. Belediyelerin Kentsel Altyapı İhtiyaçlarına Yönelik Yardımlar	380
17.2. Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yapılan Yardımlar	382
17.2.1. Kültürel, Sanatsal ve Turistik Gelişmeye ve Tanıtıma Yönelik Projelere Yardım	382
17.2.2. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Yardımlar	383
17.3. Çevre ve Orman Bakanlığınca Yapılan Yardımlar	386
18. DOĞALGAZ A.Ş. ORTAKLIK PAYI	389
19. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİN ELEKTRİK ÜRETİM LİSANS HARCİ GELİRİ	389
19.1. Harcın Mükellefi	389
19.2. Harcın Matrahı	390
19.3. Elektrik Üretim Lisans Harç Oranı	390
19.4. Harcın Ödeme Zamanı	391
20. ÜCRET NİTELİĞİNDE GELİRLERE İLİŞKİN BAZI ÖRNEK TARİFELER.....	391
21. DİĞER GELİRLERE İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR	396
Soru-1: Belediyeler arsa, konut ve işyerleri üretimi, tahsisi, kiralanması ve satışı yapabilirler mi?	396
Soru-2: Belediyeler İmar Kanununa göre hissedar oldukları taşınmazlardaki hisselerini satabilirler mi?	402
Soru-3: Belediyelere ait otopark gelirleri haczedilebilir mi?	404
Soru-4: Belediyeler kendi çıkardıkları kaynak suyunun fazlasını satabilir mi?	404
Soru-5: Otellerden alınması gereken katı atık bedeli hangi kriterlere göre alınmalıdır?	405

17. BÖLÜM: BELEDİYE ALACAKLARINDA UZLAŞMA MÜESSESESİ.....407

1. UZLAŞMANIN KAPSAMI	407
2. UZLAŞMA KOMİSYONLARININ YETKİLERİ	409
3. UZLAŞMA KOMİSYONLARININ TEŞKİLİ	409
4. UZLAŞMA TALEBİ	409
5. UZLAŞMA GÜNÜNÜN ERTELENMESİ	410
6. UZLAŞMANIN KESİNLİĞİ	410
7. UZLAŞMA VE CEZALARDA İNDİRME	410
8. ÖDEME ZAMANI	410
9. UZLAŞMA KONUSU YAPILABİLECEK VE YAPILAMAYACAK CEZALAR	411
10. SONUÇ İTİBARI İLE UZLAŞMADA GÖZ ÖNÜNDE TUTULACAK HUSUSLAR	412

18. BÖLÜM:BELEDİYE GELİRLERİNDEN DOĞAN ALACAKLARIN TERKİNİ.

1. 213 SAYILI VERGİ USULKANUNUNA GÖRE TERKİN.....	415
2. 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININTAHSİLUSULÜ HAKKINDA KANUN HÜKÜMLERİNE GÖRETERKİN.....	418
3. ÜCRETGELİRLERİNİN TERKİNİ.....	419

19. BÖLÜM:BELEDİYE GELİRLERİNİN TAHSİL USULÜ 418

1. 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNA GÖRE TAHSİL.....	419
2. İCRA VE İFLAS KANUNUNA GÖRE TAHSİL	421
3. 6183 SAYILI KANUNA GÖRE TAHSİLAT AŞAMALAR.I	421
3.1. Takibata Geçebilmek İçin Alacak Kesinleşmiş ve Vadesi Gelmiş Olmalıdır.....	421
3.2. Takibata Belediyenin Tahsile Yetkili Birimince Düzenlenecek ÖdemeEmri Tebliği ile Başlanır	422
3.3. Kendisine Ödeme Emri Tebliğ Edilen Kimse Ödeme Yapmazsa Belediyenin İlgili BirimiHaciz Safhasına Geçer	422
3.4. 6183 Sayılı Kanuna Tabi Alacaklar İçin Ödeme Emri İcra Dairesi Tarafından Düzenlenirse iptal Edilir	424

20. BÖLÜM:BELEDİYELERİN VERGİ USUL KANUNA GÖRE YAPABİLECEKLERİ İŞLEMLER..... 421

1. YOKLAMA	428
2. BİLGİ İSTEME	28
3. CEZA KESME	429
4. UZLAŞMA.....	429

21. BÖLÜM:BELEDİYE GELİRLERİNİN TECİL EDİLMESİ..... 431

1. TECİL UYGULAMASI.....	431
1.1. Kapsam	431
1.2. Başvuru	432
1.3. Çok Zor Durum Koşulu	432
1.4. 1darece Yapılacak 1nceleme	432
1.5. Tecil Süresi	432
1.6. Teminat Gösterilmesi.....	433
1.7. Tecil Faizi.....	433

22. BÖLÜM:BELEDİYE GELİRLERİNDE PİŞMANLIK MÜESSESESİ..... 435

23. BÖLÜM:BELEDİYELERİN ÖZ GELİRLERİ NASIL ARTIRILIR. 439

1. BELEDİYELERİN MALİ ÖZERKLİĞİ.....	440
2. BELEDİYELERİN YILLAR İTİBARI İLE GELİRLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER.....	441
3. ÖZ GELİRLERİN ARTIRILAMAMASININ NEDENLERİ.	444
4. ÖZ GELİRLERİN ARTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILMASI GEREKENLER.....	445

24. BÖLÜM:DiĞER KANUNLARDA YER ALAN BELEDİYE GELİRLERİNE İLİŞKİN İSTİSNA VE MUAFİYETLER 449

25. BÖLÜM:BELEDİYE GELİRLERİ HAKKINDAKİ MEVZUAT ÖZETİ.....453

1. BELEDİYE GELİRLERİ İLE İLGİLİ BAKANLAR KURULU KARARLARI.....	453
2. BELEDİYE GELİRLERİ İLE İLGİLİ YÖNETMELİKLER.....	453
3. BELEDİYE GELİRLERİ GENEL TEBLİĞLERİ.....	454
4. BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU SİRKÜLERİ.....	455

EKLER

EK-1: BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU	459
EK-2: 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNUN ÇEŞİTLİ HARÇLARLA İLGİLİ HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK	486
EK-3: 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNUN HARCAMALAR KATILIM PAYLARI İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	490
EK-4: BELEDİYELERİN ARSA, KONUT VE İŞYERİ ÜRETİMİ, TAHSİSİ, KİRALAMASI VE SATIŞINA DAİR GENEL YÖNETMELİK.....	495
EK-5: BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SERİNO: 45).....	501
EK-6: ANAYASA MAHKEMESİNİN BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUN 96-8 MADDESİNİ İPTAL EDEN KARARI!	507
EK-7: MAHALLİ İDARELER UZLAŞMA YÖNETMELİĞİ.....	513
EK-8: 394 SAYILI HAFTA TATİLİ HAKKINDA KANUN.....	518
EK-9: KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ HAZLARI! KULLANIMLAR! MECBURİYETİ HAKKINDA KANUNLA İLGİLİ GENEL TEBLİĞ (SERİNO: 63).....	520

Kaynakça.....	523

Kavramlar Dizini	525

Yazarın Özgeçmişi.....	527

Tablolar Listesi

Tablo 1:	Belediye Gelirleri ve Gelirlerin Belirlenme Yöntemleri.....	68
Tablo 2:	İlan ve Reklam Vergisinin Tarife ve Nispeti.....	70
Tablo 3:	İlan ve Reklam Vergisi Beyannamesi	92
Tablo 4:	Eğlence Vergisinin Nispet ve Miktarı.....	94
Tablo 5:	İBB'nin At Yarışı Gelirlerini İlçe Belediyeler Dağıtımını Gösteren Tablo	96
Tablo 6:	Ödeme Kaydedici Cihazlarla Düzenlenecek Giriş Bileti Örneği.....	99
Tablo 7:	Eğlence Vergisi Bilgi Formu.....	100
Tablo 8:	Haberleşme Vergisi Beyannamesi	121
Tablo 9:	Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamesi.....	131
Tablo 10:	Yangın Sigortası Vergisi Beyannamesi.....	134
Tablo 11:	Belediyelere Ait Vergilerin Beyanname ve Ödeme Zamanları	134
Tablo 12:	Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerce Uygulanacak ÇTV Tutarları	139
Tablo 13:	Büyükşehir Belediyelerince Uygulanacak ÇTV Tutarları	139
Tablo 14:	İndirimli ÇTV Tutarları	140
Tablo 15:	Çevre Temizlik Vergisinde Belirtilen Bina Grupları	140
Tablo 16:	Bina Vergisi Oranları.....	163
Tablo 17:	Arazi ve Arsa Vergisi Oranları	187
Tablo 18:	İşgal Harcının Tarifesi	208
Tablo 19:	Tatil Günlerinde Çalışma Harcının Genel Tarifesi.....	214
Tablo 20:	Kaynak Suları Harcının Genel Tarifesi.....	222
Tablo 21:	Bina Grupları İtibariyle Belirlenen Kaynak Suları Harçları.....	222
Tablo 22:	Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Genel Tarifesi.....	230
Tablo 23:	Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Belediye Grupları Tarifesi.....	230
Tablo 24:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Genel Tarifesi	235
Tablo 25:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Tartı Ağırlığı Tarifesi	235
Tablo 26:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Uzunluk Ölçüsü Tarifesi.....	235
Tablo 27:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Akıcı ve Kuru Taneli Maddelerin Hacim Ölçeği Tarifesi.....	236
Tablo 28:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının El Terazı Tarifesi	236
Tablo 29:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Normal Masa Terazı Tarifesi	236
Tablo 30:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Otomatik Terazı Tarifesi.....	236
Tablo 31:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Elektronik Terazı Tarifesi.....	237
Tablo 32:	Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Kantar ve Baskül Tarifesi	237
Tablo 33:	Konut İnşaatı için Bina İnşaat Harcının Genel Tarifesi.....	239
Tablo 34:	İşyeri İnşaatı için Bina İnşaat Harcının Genel Tarifesi.....	240
Tablo 35:	Konutlar için Belediye Grubu İtibariyle Bina İnşaat Harcı Tarifesi	240
Tablo 36:	İşyeri için Belediye Grupları İtibariyle Bina İnşaat Harcı Tarifesi	240
Tablo 37:	Diğer Çeşitli Harçlara Ait Genel Tarife Cetveli	261

Kısaltmalar

AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
BKK	: Bakanlar Kurulu Kararı
BGK	: Belediye Gelirleri Kanunu
ÇTV	: Çevre Temizlik Vergisi
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
İYUK	: İdari Yargılama Usul Kanunu
KDV	: Katma Değer Vergisi
OECD	: Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TMO	: Türkiye Malzeme Ofisi
VUK	: Vergi Usul Kanunu

1

BELEDİYELERİN TANIMI. KURULUŞU. ORANLARI, ÖĞREU UE SORUMLULUKLARI

1. BELEDİYELERİN TANIMI

Türk Dil Kurumu, "Belediye" kavramını; *"İl, ilçe, kasaba, belde vb. yerleşim merkezlerinde temizlik, aydınlatma, su, toplu taşıma ve esnafın denetimi gibi kamu hizmetlerine bakan, başkam ve üyeleri halk tarafından seçilen, tüzel kişiliği olan örgüt, şehremaneti"* olarak tanımlamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununda ise; *"Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi-ni,"* ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Ayrıca Anayasamızın 127'nci maddesinde Belediye kavramını da içeren mahalli idareler şu şekilde tanımlanmıştır;

"Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüze/kişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir...

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır."

2. BELEDİYELERİN KURULUŞU

Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir il ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskun sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha Yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurulaştırılmaları için meskun sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskun sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin karar ve tasarımlarının, nin en az yansından bir fazlasının mahallin en büyük müddet idare amirine Yürürlükte başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumu^{nda}, valinin bildirim üzerine, mahalli seçim kurulları, on beş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte İçişleri Bakanlığına gönderilir. Danıştay'ın görüşü alınarak müşterek kararname ile o yerde belediye kurulur.

Yeni iskan nedeniyle oluşturulan ve nüfusu 5.000 ve üzerinde olan herhangi bir yerleşim yerinde, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararnameye belediye kurulabilir. (5393/4. madde)

İç işleri Bakanlığı verilerine göre Ülkemizde şu an 51 il belediyesi, 30 Büyükşehir Belediyesi, 519 Büyükşehir ilçe belediyesi, 400 ilçe belediyesi ve 397 Belde Belediyesi olmak üzere toplam 1397 tane belediye bulunmaktadır.

3. BELEDİYELERİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Belediye, mahallı müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75'inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve

yardım, nikah, meslek ve beceri kolnndınımı: ckonomı ve ııcarctın geliştrılmc i hizmetlerini yapar veyn yaptırır. BUyUkşchir belediyeleri ılc nofu,u **100 000**' ın üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukcvlcrı **açmak** ıorundad,r. Diğer belediyeler de mali durumun ve hizmet önccliklcrlını **dcğcrlcndircrc** kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.

b) (...) Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir.

Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümleri saklıdır. Sivil hava ulaşımına açık havaalanları ile bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.(5393/ 14. madde)

4. BELEDİYELERİN YETKİ VE İMTİYAZLARI

Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

a) Belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.

iki gün içinde geri alınmayan gıda maddelerini gıda bankalarına, cezası meyrek otuz gün içinde geri alınmayan gıda dışı malları yoksullara vermek.

n) Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartları getirmek.

o) Gayrisihhi işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye elverişli olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; hafriyat toprağı ve no. 10z döküm alanlarını; sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) depolama sahalarını; inşaat malzemeleri, odun, kömür ve hurda depolama alanları ve satış yerlerini belirlemek; bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak.

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletme işletmek veya kiraya vermek; kamınların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiğı bütün işleri yürütmek.

r) Belediye mücavir alan sınırları içerisinde 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda tesis edilecek elektronik haberleşme istasyonlarına kent ve yapı estetiğı ile elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak ücret karşılığında yer seçim belgesi vermek,

s) Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hallerde asansörleri hizmet dışı bırakmak.

(s) bendi uyarınca asansörlerin yıllık periyodik kontrolünü yapacak belediyeler ile yetkilendirilmiş muayene kuruluşlarının sahip olması gereken şartlar, yıllık periyodik kontrol esasları ile yıllık periyodik kontrol ücretleri Türkiye Belediyeler Birliğı, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğı ve Türk Standartları Enstitüsü temsilcilerinin de yer alacağı bir komisyon tarafından belirlenir. Konuya ilişkin düzenlemeler, komisyon kararları doğrultusunda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yapılır.

11 sat (r) bendine göre verilecek yer seçim belgesi karşılığında alınacak ücretlere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenir. Ücreti yatırılmasına rağmen yirmi gün içerisinde verilmeyen yer seçim belgesi verilmiş sayılır.

Büyükşehir sınırları içerisinde yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

(1) bendinde belirtilen gayrisihhi müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.

Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırk dokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmaya. cık şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiralama verme veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir.(5393/ 15. madde)

5. BELEDİYELERİN ORGANLARI

Belediye yönetiminin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanından oluşur.

5.1. Belediye Meclisi

Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur.

5.1.1. Belediye Meclisin Görev ve Yetkileri

Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarım yapmak.

c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni planını kabul etmek. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il çevre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmama-

sı halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisine karar vermek.

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

g) Şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragatle karar vermek.

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

❖ j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

it k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

o) Diğer mahalli idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahalli idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıрма, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

r) Fahri hemşehrilik payesi ve beratı vermek.

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

- t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.
- u) İmar planlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programları, görüşerek kabul etmek.

5.2. Belediye Encümeni

Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında;

a) İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,

b) Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden,

Oluşur.

Belediye başkanının katılamadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder.

Encümen toplantılarına gündemdeki konularla ilgili olarak ilgili birim amirleri, Belediye başkanı tarafından oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere çağrılabilir.

5.2.1. Belediye Encümenin Görev ve Yetkileri

Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.

5.3. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir.

Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

5.3.1. Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri

Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilatını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.

d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.

e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.

f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.

h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.

i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.

j) Belediye personelini atamak.

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

40 : _____

Türn Yönleriyle BelediyeGelir

l) Şartsız bağışları kabul etmek.

m) aBk elde halkının huzur, esenlik, sağk ve ınluluğu için gereken önle,r,n
leri a1m .

n) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği ıaıllanmak, engelliler,
yönelık hizmetleri yürütmek ve engelliler ınkerkezini oluşturmak.

o) Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak.

p) Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye enCii.
meni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri taıllanmak.

2

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN KURUWŞU, OROAFTIARI, OÖREU VE SORUMLULUKLARI

Sınırlan il mülki sınırın olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idari ve mali özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini ifade eder. Toplam nüfusu 750.000'den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir.

1. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) İlçe(...) belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik planını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

b) Çevre düzeni planına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye (...) sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar planını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar planlarını, bu planlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon planlarını ve imar ıslah planlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar planının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar planlarını ve parselasyon planlarını yapmayan ilçe (...) belediyelerinin uygulama imar planlarını ve parselasyon planlarını yapmak veya yaptırmak.

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar planlarını, parselasyon planlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak.

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

c) Belediye Kanununun 69 ve 73'üncü maddelerindeki yetkileri **kullanmak**.

f) Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzer yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.

g) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yollar yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilan ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaranın ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

h) Coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurmak.

i) Sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak; ağaçlandırma yapmak; gâhsıhhı işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; inşaat malzemeleri, hurda depolama alanları ve satış yerlerini, hafriyat toprağı, moloz, kum ve çakıl depolama alanlarını, odun ve kömür satış ve depolama sahalarını belirlemek, bunların taşınmasında çevre kirliliğine meydan vermeyecek tedbirler almak; büyükşehir katı atık yönetim planını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynağa toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek; sanayi ve tıbbi atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak.

j) Gıda ile ilgili olanlar dahil birinci sınıf gayrisıhhı müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.

k) Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu veya işlettiğı alanlarda zabıta hizmetlerini yerine getirmek.

1) Yolcu ve yük tenninalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptınnak, işletmek, işlettinnek veya ruhsat vennek.

m) Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlence, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptınnak, işletmek veya işlettinnek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdi yardım yapmak, malzeme vennek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vennek.

n) Gerektiğinde mabetler ile sağlık, eğitim ve kültür hizmetleri için bina ve tesisler yapmak, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bu hizmetlerle ilgili bina ve tesislerin her türlü bakımını, onarımını yapmak ve gerekli malzeme desteğini sağlamak.

o) Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla bakım ve onarımını yapmak, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa etmek.

p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kunnak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek.

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

s) Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar planında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

u) İl düzeyinde yapılan planlara uygun olarak, doğal afetlerle ilgili planlamaları ve diğer hazırlıkları büyükşehir ölçeğinde yapmak; gerektiğinde diğer afet bölgelerine araç, gereç ve malzeme desteği vennek; itfaiye ve acil yardım hizmetlerini yürütmek; patlayıcı ve yanıcı madde üretim ve depolama yerlerini tespit etmek, konut, işyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşları ile kamu kuruluşlarını yangına ve diğer afetlere karşı alınacak önlemler yönünden denetlemek, bu konuda mevzuatın gerektirdiği izin ve ruhsatları vermek.

v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve diğer kursları açmak, işletmek veya işlettinmek, bu hizmetleri Y_Urban üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.

y) Merkezi ısıtma sistemleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek.

z) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etme ve yıkım konusunda ilçe belediyelerinin talepleri halinde her türlü desteği sağlamak.

Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar planlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (1), (s), (t) bentlerindeki görevleri ile temizlik hizmetleri ve adres ve numaralandırmaya ilişkin görevlerini belediye meclisi kararı ile ilçe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler.

Büyüksehirlerle Bağlı İlçe(...) belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

b) Büyükşehir katı atık yönetim planına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.

c) Sıhhi işyerlerini, 2'nci ve 3'üncü sınıf gayrisıhhi müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihi dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak.

e) Defin ile ilgili hizmetleri yürütmek.

f) Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmak.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar ile sivil

havaulaşımına açık havaalanları ve bu havaalanları bünyesinde yer alan tüm tesisler bu Kanunun kapsamı dışındadır.

Büyükşehir ve ilçe belediyeleri tanın ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunabilirler.

2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ORGANLARI

Büyükşehir Belediye yönetim organları; büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanından oluşur.

2.1. Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluşur.

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir ilçe (...) belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

2.2. Büyükşehir Belediye Encümeni

Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin(...) kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malı hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yansı ödenir.

2.3. Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.

Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanununa² başkanları, bu belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe (...) belediye büyükşehir belediye başkan vekili olamaz.

Büyükşehir ve ilçe belediye başkanları görevlerinin devamı onel spor kulübü, partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz, profesyonellerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

3

BELEDİYELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1839 Tanzimat Fennanına kadar Osmanlı İmparatorluğunda belediye hizmetleri kadılar, vakıflar ve localar üzerinden yürütülmekteydi. Osmanlı döneminde şehrin belediye hizmetlerini yürütecek özel bir bütçesi yoktu. Şehir yönetiminden sorumlu kişiler birer devlet memuruydu ve maaşları halkın ödediği vergi ve cezalardan karşılanırdı.

Özellikle Osmanlı toplumunda kişinin sahip olduğu mal varlığı üzerinde sadece kendisinin değil birlikte yaşadığı, içinde yer aldığı toplumun da hakkı olduğu inancı hakimdi. O dönemde zenginliğin kaynağı devlet memuriyeti olduğu için vakıf eseri yaparak toplum yararına tahsis edenlerin çoğunluğunu başta padişah olmak üzere diğer kamu görevlileri oluşturmaktaydı.

Osmanlı'da vakıfların sundukları en önemli hizmetler sağlık ve sosyal yardım hizmetleri, eğitim ve öğretim hizmetleri, kültürel ve sportif hizmetler, bayındırlık ve alt yapı hizmetleri olarak sayılabilir. Osmanlı'da camiler, mescitler, medreseler, imaretler, hamamlar, çeşmeler, köprüler, hanlar, kervansaray, sağlık yurdu ve hastanelerin tümü vakıf eseridir.

Geleneksel Osmanlı idari sisteminde yerel kamu hizmeti niteliği taşıyan işleri yürüten bir diğer kurum ise lonca teşkilatıdır. Mesleki gruplaşmalardan doğan loncalar, hiyerarşik yapıda örgütlenmiş esnaf birlikleri olup bir bakıma yerel sivil toplum örgütleridir. Loncalar üyelerinin mesleki etkinliklerini denetleyip, düzenlerlerken, merkezi idare ile halk arasında aracılık rolü yapmışlar ve merkezi idarenin taşra temsilcilerine yardımcı olmuşlardır. Loncaların üretim ve satış sürecinde kendi üyeleri üzerinde kurdukları denetleme, yönlendirme ve cezalandırma disiplinini modern anlamda tüketici haklarının korunmasına yönelik uygulama olarak görebiliriz.

Herhangi bir şehrin çehresini değiştirmede etkili olacak dinsel, kültürel, sosyal nitelikli yapılarla, bunlarla ilgili ticari özellikli yapıların inşasında ekonomik ve sosyal faktörlerin rolü önde gelmekle beraber, padişah ve yüksek görev sahiplerinin ilgileri asla küçümsenemez. Zaten padişah ve yüksek görev sahipleri, öncelikle başkente, bunun arkasından da ticaret, yönetim ve kültürel açıdan önem arz eden yerlere ilgilerini eksik etmiyorlardı. (Ünlü, 1996:241)

. TORİİ. 'İlyu i tanhınde *İnnlırnut, modemleşıncınn başlangıcı olarakgöı, mcktc.Jır. Bu dönemde her konuda yoşonanbatılılaşma hareketi yerelyönetırrı, lcr olanım.in da kendini hıs ctt'ınnı*ştı.r.

GULhnnç Hattı Hum^{ayununun} okunuşunu izleyen yıllar^da (J 839'dan sonr^o<1) b?ı? il?ılışkılç_r eskiye oranla artmıştı.Batıdan dönen Osmanlı aydınları oradaki gııbıbr belediyc teşkilatının Osmanlı'da dakurulmasını arzu ediyorlardı. Bu ara?a ?atlık veren Kınm Savaşı esnasında İstanbul müttefik kuvvetleriçınmer, kezı bır Us haline gelmişti. Belediyehizmetlerinin yok denecek kadar azoluşu kentte büyük b?r rahatsızlık yaratmış ve huzurun bozulmasına yol ?çmişti. Bu durum İstanbul da modem bir belediyeteşkilatının kurulmasını acilen gerekli kılıyordu. Yapılan çalışmalar sonucunda model olarak Fransızların komün ida, resi alındı.

Yasal olarak ilk belediyenin kuruluşu 16 Ağustos 1854'te İstanbul Şehre, maneti ile olmuştur. Kurulan Şehremaneti 'nin başında padişah tarafından atanan şehremini (icra organı) bulunuyordu. Ayrıca atama ile gelen 12 üyeli bir şehir meclisi (karar ve istişare organı) vardı. Belediye idaresi konusunda bilgi ve tecrübe sahibi olmayan kimselerden kurulu Şehremaneti başarılı olamadı ve 9 Mayıs 1855 tarihinde Padişah' ın yazılı izni ile bir İntizam-ı Şehir Komisyonu kuruldu. Bu komisyonun üyeleri de atama yolu ile oluşuyordu.

Osmanlı'da belediye idaresinin kurulmasının şehirlerdeki düzensizlikten kaynaklanan bir dahili, iktisadi faaliyetlerin kolayca yürütülmesi için Avrupa devletlerince yapılan baskılardan kaynaklanan bir de harici sebebi vardı. "Batılı, lar, yerel özerkliği, ülkedeki azınlıkların tam bağımsızlığa kavuşup imparator. luğun parçalanmasının ilk aşaması olarak görüyorlardı". İlk olarak 1858 yılında Şehremaneti'ne değil doğrudan Bab-ı Ali'ye bağlı olarak Galata-Beyoğlu'nda "Altıncı Daire-i Belediye" kuruldu. Yine Selanik, Beyrut ve İzmir gibi yerlerde J877 tarihli Belediye Kanunu çıkmadan önce Vilayet Nizam-namesi hükümle- rine göre belediyeler kurulmuştu.

6 Ekim 1868'de Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi ile belediye ör, gütü bütün İstanbul'u kapsar hale getirildi. Aynı yıl çıkarılan bir talimatla İstan, bul dışında, vilayet, sancak ve kaza merkezlerinde de belediye teşkilatı kurul, ması öngörüldü. Bunların başında atama ile gelen belediye reisi ve sınırlı seçim- le gelen üyelerden oluşan meclis bulunuyordu. (Parlak, 2007: 2)

1876 Teşkilat-ı Esasiye Kanununun (Anayasanın) 112. maddesi belediyele. rin seçimle gelen meclislerce yönetilmesini ve buna dair esasların kanunla dü- zenlenmesini öngörmüştü. Bunun üzerine biri İstanbul, diğeri de diğer yerler (taşra) için olmak üzere iki kanun çıkarıldı. Daha sonra 1912 yılında İstanbul

için çıkan kanunun yerini, 1930 yılında 1580 sayılı Belediye Kanunu çıkana kadar yürürlükte kalacak olan, Dersaadet Teşkilatı Belediyesi Hakkında Kanunu Muvakkat aldı. Taşra belediyeleri için, seçimle gelen meclis, onun seçtiği belediye reisi ve cemiyeti belediye organlarından oluşan bir sistem öngörülmüştü. (Es, 2008; 2)

12 Eylül 1980 darbesi ile birlikte yeni Belediye Kanunları yürürlüğe girmiş ancak bu kanunlarda geçerliliğini yitirmiştir. Çağdaş belediyeçilik anlayışını savunan ve halen yürürlükte olan 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunları geçerliliğini devam ettirmektedir.

Yerel yönetimler alanındaki dönüşüm sürecinde devletin ekonomik ve sosyal hayattaki konumunun belirleyici olduğu açıktır. Gelişmiş ülkelerde devletin refah devleti niteliğine sahip olduğu 1945-1975 döneminde yerel yönetimler, kentlerin özellikle sosyal kalkınmasında önemli rol oynarken, 1980'li yıllardan itibaren, bu kurumların rol ve fonksiyonlarında büyük bir daralma meydana gelmiştir. Merkezi yönetim düzeyinde ortaya çıkan ve serbest piyasa koşullarının kamu yönetimi alanında da hakim olmasını ve özel sektörün alanını genişletmeyi hedefleyen neo-liberal ilkeler yerel yönetimlerin yönetim, fonksiyon ve hizmet sunma anlayışında önemli değişikliklere yol açmıştır.

Neo-liberal ilkelerin benimsenme düzeyine bağlı olarak ortaya çıkan gelişmeler ülkeden ülkeye farklılıklar göstermekle birlikte, tüm dünyadaki yerel yönetimlerin benzeşen yapı ve işlevlere sahip olmaya başladıkları gözlemlenmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında OECD ülkelerinde yerel yönetimlerin gelişimi, birbirini izleyen süreçler biçiminde ortaya çıkmıştır. "Sivil kendi kendine düzenleme ve kendi kendine yardım stratejisi ile başlayan bu süreç, yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması stratejisi ile devam etmiş ve daha sonra piyasa merkezli bir strateji haline dönüşmüştür".

Yerel düzeyde ortaya çıkan stratejik tercih değişiklikleri, esasen ulusal refah devletinin gelişiminin merkezîyetçi refah devletinden, adem-i merkezîyetçi refah devleti ve piyasa merkezli refah devletine dönüşmesine paralel olarak ortaya çıkmıştır. Nitekim, bu gelişme süreci, yerel yönetimlerin temelini oluşturan sivil topluluk olma konseptinin, siyasal bir kuruma dönüşmesindeki değişimin karşılığıdır.

Gerçekten, OECD ülkelerinde refah devletinin geçirdiği değişim süreçlerinden yerel yönetimler doğrudan etkilenmişlerdir. Bir ülkedeki refah devleti tipi, merkezîyetçilikten, adem-i merkezîyetçiliğe dönüştüğünde, yerel yönetimlerde yeniden yapılanma süreci yaşanmakta; refah devleti rekabet stratejisini benimsediğinde, yerel yönetimlerde piyasa merkezli bir model baskın hale gelmektedir. Bu ülkelerdeki yerel yönetimlerde gözlenen ikinci gelişme ise, bu kurumların refah hizmetlerini doğrudan kendilerinin sağlamalarına yöneliktir.

Ancak, yerel yönetimlerin refah hizmetlerinin sağlanmasındaki rolü 1980'lerin sonlarından itibaren büyük bir değişikliğe uğramış ve belediyele; refah hizmetlerini doğrudan üreten kurumlar iken, refah hizmetlerini piyasadan satın alan ve bu hizmetlerin sağlanmasında garantör olan ya da güvence veren kurumlar haline dönüşmüşlerdir. (Ersöz, 2004:759-772)

Şehirleşmenin artması ile doğru orantılı olarak 1927 yılında 460 olan belediye sayısı 1940'ta 549'a, 1950'de 628'e, 1960'ta 995'e, 1970'te 1.303'e, 1975'te 1.654'e 1980'de 1.725'e ulaşmıştır. 16 Ancak asıl artış 1984-1999 yılları arasında meydana gelmiştir. 1980 yılında belediye sayısı 1.725 iken, 1980 askeri müdahalesinden sonra bazı belediye tüzel kişiliklerinin kaldırılması ile bu sayı 1981 yılında 1.587'ye inmişti. Belediye sayısı 1984 yılında 1704 iken, 1989 yılında 1984'e, 1994'te 2.710'a ve 1999'da ise 3.215'e yükselmiştir. 1984-1999 yılları arasında 1.511 yeni belediye kurulmuştur. Diğer bir ifadeyle belediye sayısı %88'in üzerinde artmıştır. 2006 yılı itibariyle belediye sayısı ise yine 3.215 civarındadır. 2014 yılında ise yapılan yasal değişiklikler ile belediye sayısı Türkiye genelinde 1397'ye gerilemiştir.

Çağdaş belediyeçilik anlayışı ile birlikte günlük yaşantımızın vazgeçilmez unsurları olan imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları; sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi ile mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihi dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler literatürümüze girmiştir.

BELEDİYELERİN GELİRLERİ

ÖZ GELİRLER

Belediyenin öz gelirleri; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda sayılan vergiler, harçlar ve paylardan, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre tahsil edilen emlak vergisinden, belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarının kira, satış veya başka bir surette değerlendirilmesinden elde edilen gelirlerden ve her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirlerden oluşmaktadır.

1. VERGİLER

a) İlan ve Reklam Vergisi

b) Eğlence Vergisi

c) Çeşitli Vergiler: Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi.

d) Emlak Vergisi

e) Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar ve Ödenekler

ii. VERGİ DIŞI GELİRLER

- HARÇLAR

a) İşgal Harcı

b) Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı

c) Kaynak Suları Harcı

d) Tellallık Harcı

e) Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı

f) Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı

g) Bina İnşaat Harcı

h) Çeşitli Harçlar: Kayıt ve Suret Harcı, İmar ile ilgili harçlar, işyeri Açma İzni Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı, Sağlık Belgesi Harcı.

- **Harcamalara Katılma Payları**

- a) Yol Harcamalarına Katılma Payı
- b) Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı
- c) Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı

- **Diğer Paylar**

- a) Müze Giriş Ücretleri Payı
- b) Maden Payı

- **Ücrete Tabi İşler**

Belediyeler 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir.

- Taşınır ve Taşınmaz Malların Kira Gelirleri,
- İçme Suyu Ücretleri,
- Sulama Suyu Ücretleri,
- İlan
- Taşıma
- Diğer Ücretler gibi.

- **Diğer Gelirler**

- Para Cezaları
- Faiz Gelirleri
- Taşınmaz Mal Gelirleri
- İşletme Gelirleri
- Borçlanmalar
- İvazlı ve İvazsız Bağışlar
- Otopark Bedeli
- Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler
- Bağış ve Diğer Gelirler

AnAYASA MAHHEMESİnİn BELEDİYE OEUIİLERİ HAnununun ea·ncı MADDESİnİ IPTAUİDEİİ sonRAHİ DURUM

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'oda yer alan bazı vergi ve harçların miktarlarını, kanunda belirtilen alt ve üst sınırlar içinde kalmak koşuluyla, her yıl belirleme yetkisi, aynı Kanun'un 96'ncı maddesi ile Belediye Meclislerine verilmişti.

Bu madde, Anayasa Mahkemesi'nin 19.05.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/175 sayılı kararı¹ ile Belediye Meclislerinin vergi miktar belirleyemeyeceği gerekçesi ile iptal edildi ve yeni düzenleme yapılması için Yasama Organına 19.05.2013 tarihine kadar süre verdi. Ancak Yasama Organı, bu süreye kadar gerekli değişikliği yetiştiremedi.

Nihayet 11 Haziran 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6487 sayılı "Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" un 16'ncı maddesi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96'ncı maddesinin (A) fıkrası "*Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder*" şeklinde değiştirilerek daha önce Belediye Meclislerine verilmiş olan yetki, Anayasa'ya uygun şekilde Bakanlar Kurulu'na verildi.

Ancak bu defa da Bakanlar Kurulu tarafından hemen belirleme yapılamadı. Bu nedenle 19 Mayıs 2013 tarihinden itibaren Bakanlar Kurulu tarafından yeni belirleme yapıncaya kadar geçecek zamanda hangi oranların uygulanması gerektiği tartışması başladı.

Tartışma sürerken 18 Aralık 2013 tarihinde 2013/5585 sayılı BKK yayımlandı ve başka bir tartışma daha başladı. Çünkü söz konusu BKK, 19 Mayıs 2013 tarihinden itibaren geçerli sayıldı. Bu durumda "*19 Mayıs 2013 ile 18 Aralık 2013 tarihleri arasında geçmişte daha az ya da daha çok olarak tahsil edilen vergi ve harçlar ne olacaktır?*" sorusu haklı olarak sorulmaya başlandı.

Kitabımızın EK-6 bölümünde ayrıntısına yer verilmiştir.

Dahn bu tartışmalara bir cevap bulunamamışken ve 2013/5585 sayılı BKK'nın Resmi Gazete'de yayımlanmasından tam 2 ay sonra bu cıfa 102/2014 tarih ve 2014/5896 sayılı BKK ile bazı belediye vergi ve harçlarının miktarlarına değiştirildi ve devam edegelentartışma daha da karmaşık bir hal aldı.

2014/5896 sayılı BKK eki tarifiede, 2013/5585 sayılı BKK eki tarifeyle kıyasla çok büyük indirimler yapıldığından, 18 Aralık 2013 tarihi ile 18 Ocak 2014 tarihleri arasında geçen 2 aylık dönemde yapılan yüksek tahsilatların da ıade. sı günde gelebilecekti. Dahası 2014/5896 sayılı BKK da 19 Mayıs 2013 tarihinden itibaren geçerli sayıldığından fazla ya da eksik ödeme bakımından kıyas. lamanın doğrudan doğruya bu kararnamede belirlenen rakamlarla yapılması gerekiyor idi.

Olay iyice karmakarışık ve içinden çıkılmaz bir hal almışken, bu defa 6527 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasına bir ekleme yapılmıştır. Eklenen fıkrayla beraber söz konusu maddenin (A) fıkrası 01 Mart 2014 tarihinden geçerli olmak üzere aşağıdaki hali almıştır:

"Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder.

Ancak, bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (111) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncü maddesinde ve 84 'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

Fıkra da söylenen özetle şudur: Bu değişiklikten önce bazı vergi ve harçların miktarı her yıl tüm belediyeler için Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecekti, bundan sonra bu belirleme (belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi ile) bir kez yapılacak ve her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılabacaktır.

Buna göre,

- ilan ve reklam vergisi,
- biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerine ait eğlence vergisi,
- işgal harcı,
- tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı
- ve işyeri açma izni harcına ilişkin maktu vergi ve harç tarifeleri,

Bakanlar Kurulunun tarife belirlemesi ve her geçen yıl oranların güncellenmesi ile devam edilecektir.

Kapsam dışında kalan vergi, resim ve harçlar için ise aşağıdaki oranlar geçerli olacaktır.

1. KANUN'DA YAZILI ORANLARIN GEÇERLİ OLDUĞU VERGİ VE HARÇLAR

- Eğlence Vergisi (tarifenin I ve II numaralı pozisyonunda yer alanlar)
- Haberleşme Vergisi
- Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi
- Yangın Sigortası Vergisi
- Çevre Temizlik Vergisi
- Tellallık Harcı

2. 2005/8730 SAYILI BKK'NIN GEÇERLİ OLDUĞU VERGİ VE HARÇLAR

- Kaynak Sulan Harcı
- Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı
- Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı
- Kayıt ve Suret Harcı
- İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçlar (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı)
- Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı
- Sağlık Belgesi Harcı
- Bina İnşaat Harcı

Fakat şu an itibariyle ortada, belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakan. lığı'nın görüşü ve Maliye Bakanlığı'nın teklifi ile belirlenen bir tarife olmadı. ğından, bu tarife yayımlanıncaya kadar ne olacaktır?

Bu soruya cevap vermek üzere yine 6527 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi ile 2464 sayılı Kanun'a Geçici 7'nci Madde eklenmiştir. Bu madde şöyledir:

"GEÇİCİ MADDE 7- 2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerin. ce belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birin. ci fıkrasının (111) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60 'uncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan makr" vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci parag. raftı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir. "

Özetle; Bakanlar Kurulu yukarıdaki belirlemeyi yapıncaya kadar 2012 yılı sonunda, 2013 yılında uygulanmak üzere Belediye Meclislerince belirlenen rakamların uygulanmasına devam edileceği söylenmektedir.

3. 2014/5896 SAYILI BKK İLE YAPILAN BELİRLEMELER YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMIŞ MIDIR?

Kanun metninde böyle bir şey denilmemekle ve 2014/5896 sayılı BKK'nın yürürlükten kaldırıldığına dair yeni bir BKK çıkarılmamış olmakla birlikte Ya. sa'nın emredici hükmü gereği bu BKK yürürlükten kalkmış gözükmemektedir.

O halde, 2014/5896 sayılı (daha önce 2013/5585 sayılı) BKK ile yapılan tahakkuk ve tahsilatlar veya iade edilen tutarlar vs. ne olacaktır? Çünkübahse konu Bakanlar Kurulu Kararları, geçmişe dönük olarak 19 Mayıs 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe sokulmuştur.

Biz daha önce 19/05/2013 tarihi ile 18/02/2013 tarihi arasında Belediyelerin tarh, tahakkuk ve tahsil ettiği İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı ve İşyeri Açma İzin Harcı için 2 durum söz konusu olabileceğini ifade etmiştik:

- Ya bu vergi ve harçların bir kısmı eksik tahakkuk ve tahsil edilmiştir,
- Ya da bu vergi ve harçların bir kısmı fazla tahakkuk ve tahsil edilmiştir.

Ve demiştik ki: *"Belediyeler öncelikle kendi uyguladıkları tarife ile 2014/5896 sayılı BKK'da belirlenen tarife tutarlarını kıyaslamalı, daha düşü" a tarife uyguladıkları vergi ve harçları tespit etmeli, daha sonra söz konusu vergi ve harçlardan eksik tahakkuk ettirilen kısmı her bir mükellef için ikmal etmeli-*

dir. Eğer fazla tahakkuk ve tahsil yapılmış ise bu durumda alacaklı olan (veya borcu azaltılması gereken) mükelleftir ve belediye tarafından düzeltme fişi ile red ve iade yapılmalıdır. "

Şimdi bambaşka bir durum ortaya çıktı: Belediyelerin 2013 yılında yapılan tahakkuk ve tahsilatları 2013 yılı başında Belediye Meclislerince yapılan belirlemeye uygun hale getirildiği için 31/12/2013 tarihine kadar yapılan tahakkuk ve tahsilatlarda eksik-fazla çıkmayacaktır. Ancak 2013/5585 sayılı BKK (daha sonra da 2014/5896 sayılı BKK) gereği 18/12/2013 tarihinden sonra, 19 Mayıs 2013 tarihinden sonraki döneme ait vergi ve harçlar için,

- iade talep eden ancak henüz iadesi yapılmayanlar
- iade talep edip iadesi yapılanlar
- Belediyelerce eksik tahakkuk nedeniyle ikmalen tahakkuk yapıp, henüz tahsil edilmeyenler
- Belediyelerce eksik tahakkuk nedeniyle ikmalen tahakkuk yapıp tahsil edilenlerin

durumları ne olacaktır?

İş o hale gelmiştir ki, üniversitelerin vergi hukuku kürsülerinde önemli tartışmalar ve bilimsel makaleler üretilebilir bir boyut kazanmıştır. Belediyelerin bu işin altından kalkabilmesi imkan dahilinde değildir.

Oysa yukarıdaki Geçici 7'nci madde eklenirken, en azından "*bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, belediye meclislerince 2013 yılı için belirlenen miktarlara kıyasla 2013/5585 ve 2014/5896 sayılı BKK ile yapılan belirlemelere göre eksik tahakkuk edenlerin fazlası aranmaz, fazla tahakkuk ve tahsil edilenler için red ve iade yapılmaz*" gibi bir cümle eklenmiş olsaydı, olayın çağdaş vergi hukuku boyutundaki tartışmalar saklı kalmak üzere, hiç değilse belediyelerin uygulamada altından kalkamayacakları bir yük kaldırılmış olurdu.²

4. YENİ KURULAN BELEDİYELERDE UYGULANACAK TARİFE NASIL BELİRLENECEKTİR?

6360 sayılı "*Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması Hakkında Kanun*" gereğince ilk yerel seçim tarihi olan 30 Mart 2014 tarihinden sonra 27 yeni ilçe belediyesi ve 14 büyükşehir belediyesi ortaya çıkmıştır.

²

OZANSOY, Ahmet, "2014/5896 Sayılı KHK Yürürlükten Kalktı mı, Yeni Kurulacak Belediyeler Hangi Tarifeyi Uygulayacaklar?", www.verglalgi.net

y 27 ilçe belediyesinin 2013 yılında tarifeleri yoktur. Bunlar 1 Nisan 2014 tarihinden itibaren hangi tarifeyi uygulayacaklardır? Bu sorunun cevabı yoktur. Bugün itibarıyla, bu belediyelerin uygulayacağı bir tarife yoktur ve bunlar için 30 Mart 2014 tarihine kadar yeni bir yasal düzenleme yapılması gereği doğmuştur.

Benzer şekilde yeni büyükşehir belediyelerinin de 2013 yılında "büyükşehir olarak" uyguladıkları bir tarife mevcut değildir. Bunlar için, *büyükşehir, değilken uyguladıkları tarife geçerli olacaktır* şeklinde bir akıl yürütülmüş, yasal dayanakta yoksun bir tarife uygulanmak durumunda kalınacaktır ve bu durum pek çok hukuki ihtilafa yol açacaktır.³

5. SONUÇ İTİBARI İLE UYGULANACAK TARİFE NASIL BELİRLENECEK?

2014/5896 sayılı BKK'ından sonra 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu. na Geçici-7'nci madde eklendiğinden Kanunun hükmünün uygulanması Bakan. lar Kurulu Kararının hükümlerinin düşmesini gerektirir. Uygulamaya yön ver. me adına 11.07.2014 tarihinde yayımlanan 45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği⁴ yayımlanmıştır. Daha sonra da Belediye Meclislerinin Tarifeleri belirlemeleri adına Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 14/07/2014 tarih ve 30546965-14831 sayılı yazısında;

"Bilindiği gibi 1 Mart 2014 tarihli ve 28928 sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan 6527 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5 ve 6'ncı maddeleri ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasına ikinci paragraf ve bu paragraf hükmünün uygulanması ile ilgili olarak geçici 7'nci madde ilave edilmiştir. Bu değişiklik üzerine 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (A) fıkrası uyarınca çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararına esas olmak üzere Maliye Bakanlığınca hazırlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 45) 11/07/2014 tarihli ve 29057 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Bu Tebliğin "**3.1. Belediyelerde Yapılacak İşlemler**" başlığı altında;

"Yukarıda genel olarak esasları belirtilen maktu vergi ve harçların miktar ve tutarlarının tespiti ile ilgili olarak belediyelerde yapılacak işlemler aşağıda açıklanmıştır. Buna göre;

³ OZANSOY, Ahmet, "2014/5896 Sayılı KHK Yürürlükten Kalktı mı, Yeni Kurulacak Belediyeler Hangi Tarifeyi Uygulayacaklar?", www.vergiu.net

⁴ Kitabımızın EK-5 kısmında yer verilmiştir.

Belediye meclisleri, 2464 sayılı Kanunun 96'ncı madde.Jinin (A) fıkrası'nın ikinci paragrafında sayılan vergi ve harçlar bakımından mahallin çqılı İnnı-/eri arasındaki sosyal ve ekonomik/ark/ılık/arı dikkate almak suretiyle **belediye-/erini** dört gruba ayırırlar. Bu ayırimda, dört grup zonunlu olmayıp duruma göre daha az grup da belirlenebilir. Söz konusu gnıplar bu Tebliğin ekinde yer alan "Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tablo"nın sağında 1 'den 4'e kadar numaralanmış sütunlardan oluşmaktadır. Bu gnıplar mahallin gelmişlik düzeyine göre, en yüksek(ı) numaradan başlamak suretiyle en düşük (4) numaraya doğru sıralanır. Bu kapsamda, Kanunda belirtilen en alı ve en üst sınırları aşmamak şartıyla söz konusu maktu vergi ve harçların miktar ve tutarları belirlenir ve belirlenen miktar ve tutarlar bahse konu dört gruba dağıılır. Belediye meclislerince belediyenin (4)'ten daha az bir gruba ayrılması halinde bu miktar ve tutarların belirlenen gruplar içerisinde dağıılacağı tabiidir. Belediye meclisleri, miktar ve tutar belirlemenin yanı sıra, söz konusu maktu vergi ve harç miktar ve tutarların uygulanması bakımından bölge, semt, mahalle, bulvar, meydan, cadde veya sokağın hangi gruba gireceğine de karar verirler. Ancak, bu bilgiler ilgili Bakanlığa gönderilmez. Belirlenecek miktar ve tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağından söz konusu maktu vergi ve harçların miktar ve tutarlarının tespitinde bu durumun göz önünde bulundurulması gerekir. Bu şekilde hazırlanan "Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tablo"/ar, ilgili belediyelerce 01/10/2014 tarihine kadar İçişleri Bakanlığına (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) gönderilir." açıklaması yer almaktadır.

Bu itibarla; 11.07.2014 tarihli ve 29057 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde gösterilen esaslar çerçevesinde, belediye meclislerince tespit edilecek tarifelerin Tebliğ ekinde yer alan Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tabloya işlenerek en geç 1 Ekim 2014 tarihinde Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir." Denilmiştir.

6. BELEDİYE GRUPLARI BELİRLENMESİ

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 95'inci maddesinde;

"Belediyeler, nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca beş gruba ayrılır ve Resmi Gazete'de ilan olunur.

Bu şekilde ayrılacak belediye grupları bu kanunun yayımı tarihinden itibaren her üç yılda bir yukarıdaki usule göre gözden geçirilerek yenilenir." Denilmektedir.

NOfuslanile sosv I ve k onomik gelişme durumlarına göre, c b l e d .
aşağıdaki gruplara ayrılmıştır

a) Nüfusu 100.001 ve yukarı olan belediyeler 1. grup.

b) Nüfusu 50.001 - 100.000 arasında olan belediyeler ile nüfusu 50.001 den
aşağı da olsa il merkezi belediyeleri 2. grup,

c) Nüfusu 20.001 - 50.000 arasında olan belediyeler 3. grup,

ç) Nüfusu 5.001 - 20.000 arasında olan belediyeler 4. grup,

d) Nüfusu 5.000 den aşağı olan belediyeler 5. grup.

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (2011-1)'e göre bazı bel
grupları örnek olarak verilmiştir:

İLADI	İLÇE ADI	BELEDİYE ADI	2010 NÜFUSU	GRUBU
ADANA		BÜYÜKŞEHİR	1.591.518	1
ADANA	SEYHAN	SEYHAN	723.277	1
ADANA	CEYHAN	CEYHAN	105.879	1
ADANA	CEYHAN	BÜYÜKMANGIT	3.047	5
ADANA	CEYHAN	DORUK	2.402	
ADANA	CEYHAN	HAMDILLI	1.068	5
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	AFYONKARAHİSAR	173.100	1
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	ANITKAYA	1.951	5
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	BEYYAZI	3.042	5
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	BÜYÜKKALECIK	3.134	5
AFYONKARAHİSAR	ISCEHİSAR	ISCEHİSAR	11.824	3
KASTAMONU	ABANA	ABANA	2.872	4
KASTAMONU	ARAÇ	ARAÇ	5.860	3
KASTAMONU	AZDAVAY	AZDAVAY	2.739	4
KASTAMONU	BOZKURT	BOZKURT	5.074	3
MARDİN	NUSAYBİN	NUSAYBİN	85.498	1
MARDİN	NUSAYBİN	DURUCA	3.292	5
TOKAT	ALMUS	ALMUS	4.820	4
TOKAT	ALMUS	AKARÇAY	1.621	5

BELEDİYELERİN VERGİLENDİRME YETKİSİ

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Bireylerin sosyal ve ekonomik durumlarını etkileyecek keyfi uygulamalara neden olmaması için, vergilendirmede, vergiyi doğuran olayın ve vergilerin matrah ve oranlarının, yukarı ve aşağı sınırlarının, tarh ve tahakkuklarının, tahsil usullerinin, yaptırımlarının ve zamanaşımı gibi belli başlı temel öğelerinin kanunlarla belirlenmesi gerekir. Ancak, kanun ile her konuyu bütün kapsam ve ayrıntılarıyla düzenlemenin olanaklı bulunmadığı durumlarda çerçevesi çizilerek bu sınırlar içinde kalmak koşuluyla uygulamaya ilişkin konularda yürütme organına açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte düzenleyici idari işlem yapma yetkisi verilebilir.

Belediye gelirleri arasında yer alan bazı vergi ve harçların maktu tarifelerini, kanunda belirlenen alt ve üst sınırlar arasında kalmak kaydıyla belirleme yetkisi belediye meclislerine verilmiştir. Belediye meclislerine verilen bu yetki, kanun koyucu tarafından vergilemenin temel öğelerinin belirlenerek uygulamaya, tekniğe ve uzmanlığa ilişkin konularda yürütme organına verilen düzenleyici idari işlemlerde bulunma yetkisi ya da kanunla getirilen bir düzenlemeyi açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte verilen bir yetki olmayıp doğrudan vergi miktarının belirlenmesine ilişkin bir yetkidir.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, "vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir" denilmektedir. Buna göre, Bakanlar Kurulu, yasanın belirttiği alt ve üst sınırlar içinde değişiklik yapabilecek, ancak bu sınırları aşacak biçimde herhangi bir düzenleme getiremeyecektir. Bakanlar Kurulu'na verilen bu yetki istisnai bir yetkidir. Vergilendirmede esas kural,

vergilerin kanunla konulup, kaldırılması ve değiştirilmesidir. Dolayısıyla bu konularda yukarı ve aşağı sınırları belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir. Bu sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi ise kanunun öngörmesi koşuluyla ancak Bakanlar Kurulu'na verilebilir.

Yukarıda açıklanmış olduğumuz hususlara ilişkin Anayasa Mahkemesi faaliyetleri zamanlarda iki karar vermiştir. Bunlardan ilki Anayasa mahkemesinin "26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96. maddesinin (B) fıkrasının, Anayasa'nın 2., 6., 8., 11. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali" konulu Anayasa Mahkemesi 2010/62 E 2011/175 sayılı karardır. Bu kararda özetle;

"Devletin kamusal gereksinimlerini karşılaması için egemenlik gücüne dayanarak tek taraflı iradesiyle kişilere yüklediği bir kamu alacağı biçiminde ta. mm/anan verginin, anayasal sınırlar içinde salınıp toplanması zorunluluğu açıktır.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörüülerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Bireylerin sosyal ve ekonomik durumlarını etkileyecek keyfi uygulamalara neden olmaması için, vergilendirmede, vergiyi doğuran olayın ve vergilerin matrah ve oranlarının, yukarı ve aşağı sınırlarının, tarh ve tahakkuklarının, tahsil usullerinin, yaptırımlarının ve zamanaşımı gibi belli başlı temel öğelerinin kanunlarla belirlenmesi gerekir. Ancak, kanun ile her konuyu bütün kapsam ve ayrıntılarıyla düzenlemenin olanaklı bulunmadığı durumlarda çerçevesi çizilerek bu sınırlar içinde kalmak koşuluyla uygulamaya ilişkin konularda yürütme organına açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte düzenleyici idari işlem yapma yetkisi verilebilir.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, "vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir" denilmektedir. Buna göre, Bakanlar Kurulu, yasanın belirttiği alt ve üst sınırlar içinde değişiklik yapabilecek, ancak bu sınırları aşacak biçimde herhangi bir düzenleme getiremeyecektir. Bakanlar Kurulu'na verilen bu yetki istisnai bir yetkidir. Vergilendirmede esas kural, vergilerin kanunla konulup, kaldırılması ve değiştirilmesidir. Dolayısıyla bu

konularda yukarı ve aşağı sınırları belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir. Bu sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi ise kanunun öngörmesi koşuluyla ancak Bakanlar Kurulu'na verilebilir.

Bu nedenle, belediye meclislerine vergi tarifesini belirleme yetkisi veren kural Anayasa'nın 73. maddesine aykırıdır. İptali gerekir." Şeklinde karar vermiştir.

Anayasa mahkemesinin "2464 sayılı Kanun'un Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının Belediye meclislerince belirlenemeyeceğine ilişkin" konulu ve 2012/158 E, 2013/55 sayılı ikinci kararında ise;

"Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında, mahalli idarelerin il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüze/kişileri oldukları ifade edilmiştir. Anayasa'da merkezi yönetim - yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulatması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması, bu idarelerin özerkliklerinin göstergeleridir. Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen "yerel yönetimlerin özerkliği" ilkesi, yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği de kapsamaktadır. Mali özerklik kavramı ise mahalli idarelerin mali kaynaklarının bir bölümünü yerel vergi ve harçlardan oluşturmalarını, gelirlerini ve varlıklarını kendi amaçlarına uygun bir biçimde kullanabilmelerini ve esnek bir bütçe sistemine sahip olmalarını öngörmektedir. Diğer bir ifade ile mahalli idarelerin mali özerkliği, merkezi yönetimin malvarlığından ayrı malvarlığı, bağımsız gelir kaynakları ve bütçeleri olması esasına dayanır. Nitekim Anayasa'nın 127. maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesinde de "Bu idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır. " hükmüne yer verilmek suretiyle mahalli idarelerin mali özerkliği teminat altına alınmıştır.

Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca mahalli idarelerin kuruluş amacı olarak gösterilen mahalli müşterek ihtiyaç, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayanların, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan somut durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve sürekli güncelleştirdiği, özünde etkinlik, ölçek ve sağladığı yarar bakımından yerel sınırları aşmayan, bölünebilir ve rekabet konusu olabilen yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentilerini ifade etmektedir. Anayasa'da il, belediye ya da köy halkının yerel ortak ihtiyaçlarının neler olduğu belirlenmemiş, bunun saptanması kanuna bırakılmıştır. Bu durumda kanun, kamu yararını gözeterek, anayasal sınırlar

i uhit• merke=ı yörieumle yerel yönetim arcısmdaki görev sınırlarını belirleyehi. lir.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, Bakanlar Kuruluna uunanan yetki. etki \e sonuçları itibariyle bölünebilir olmayan, merkezi idare tarufındayn ilke çapında uygulanan vergilere ilişkin bir yetkidir. 2464 sayılı Ka. mm 'da yer alan vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlölüklerle bakıldığında ise hepsinin mahalli niteliğinin öne çıktığı görölmektedir. Anılan dördüncü fıkrada Bakanlar Kınıluna verilen yetki, mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması amacıyla yerel bazda yerel yönetimlerin yetkilendirilmesine engel teşkil etmemektedir. Esasen mahalli idarelerin yerel düzeydeki müşterek ihtiyaçların karşılanmasında kendilerine bir takım mali yetkiler tanınması Anayasa'nın 127. maddesinde belirtilen idari ve mali özerkliklerinin gereğidir. Bir başka ifadeyle yerel özelliği baskın olan vergi, resim ve harçların, sınırları belli edilmek kaydıyla yerel idarelerin yetki alanları içinde bırakılması demokratik devlet ilkesine uygun düşmektedir.

Sürekli gelişen bilim ve teknolojinin hızla ürettiği yenilikler ve hukuk evrimi sonunda çok çeşitlenen ve yaygınlaşan bireysel ya da toplumsal gereksinimleri karşılamaya yönelik devlete ait tüm görevleri ülke düzeyinde tek bir merkezden, zamanında, sağlıklı, verimli ve etkin biçimde yerine getirebilme olanaksızlığı, bunların bir bölüümünün yerel idareler tarafından yerine getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Merkezi yönetim, yerel gereksinimleri anlama ve değerlendirme yönünden yetersiz kalma riski taşımakta ve yerel idareler gibi dinamizm ve hareketlilik gösterememektedir. Yerel yönetimler, yerel çıkarlara, ekonomik ve coğrafi duruma göre değişken koşullara daha iyi uyabilme olanağına sahiptir. Bu yönüyle düzenlemenin, merkezden yönetimin görev yükünü hafifletmeyi de amaçladığı anlaşılmaktadır.

Günümüzde şehirleşme hareketlerinin gelişmesi, şehir niteliğindeki yerleşim alanlarında yaşayan nüfusun hızla artması, şehir halkının giderek sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarının çoğalması ve şehirlerin çağın gereklerine göre yeniden tanzim ve imar çabaları, bu konudaki giderlerin geniş ölçüde artması sonucunu doğurmuş ve bu durum eski şartlara ve anlayışlara göre kurulmuş olan yerel yönetim finans sistemlerinin yeni ve doyurucu kaynaklara sahip olacak biçimde geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Her bir ilin yerleşim alanı, kent ve kırsal nüfus oranları, yizölçüimleri, hizmet sunum alanları, nüfusları, yöredeki sanayi yoğunluğu, üretim ve tüketim kapasitesi, ekonomik faktörler ve gelişmişlik düzeyi birbirinden oldukça farklı olduğundan, yerel ihtiyaçları karşılayacak yerel gelirlerin belirlenmesinin merkezi yönetim tarafından yapılmasının zorluğu ortadadır. Sayılan etkenler gözetildiğinde belediyelerin hizmet

maliyetlerinin ve buna karşılık gelirlerinin bir kısmının kendi yetkili organları tarafından belirlenmesi, Anayasa'nın 127. maddesinde ifade edilen "yerel yönetimlerin özerkliği" ilkesine de uygundur.

Vergilendirme yetkisinin sahibi olan Devletin, bu yetkisini uygun göreceği sınırlar içinde ülke çapında uygulanan vergiler yönünden Bakanlar Kurulu eliyle kullanması Anayasa'nın 73. maddesinin gereğidir. Ancak yerel idarelere vergilendirme konusundaki yasama yetkisi devredilmeksizin, bir kısım vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler bakımından yerel idarelere kanunda tespit edilmiş sınırlar içinde belirleme yetkisinin verilmesini öngören kuralda, Anayasa'nın 73. ve 127. maddelerine aykırı bir durumun bulunmadığı açıktır.

Nitekim Türkiye'ninde onaylamış olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 9. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da, "Yerel makamların mali kaynaklarının en azından bir bölümü, kanunun koyduğu sınırlar dahilinde, oranlarını kendilerinin belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanacaktır." biçiminde bir düzenleme yer almaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 73. ve 127. maddelerine aykırı değildir. " Karan vererek ortaya çelişkili bir durum çıkarmıştır.

Anayasa Mahkemesi 2010/62 E, 2011/175 sayılı kararında "Vergilendirmede esas kural, vergilerin kanunla konulup, kaldırılması ve değiştirilmesidir. Dolayısıyla bu konularda yukarı ve aşağı sınırları belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir. Bu sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi ise kanunun öngörmesi koşuluyla ancak Bakanlar Kurulu'na verilebilir. " Gerekçe gösterilerek benzer bir konu iptal edilmişti. Ancak Anayasa Mahkemesi 2012/158 E, 2013/55 sayılı ikinci kararında "Türkiye'nin de onaylamış olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı 'nın 9. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da, "Yerel makamların mali kaynaklarının en azından bir bölümü, kanunun koyduğu sınırlar dahilinde, oranlarını kendilerinin belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanacaktır." Ortaya koyarak yine benzer bir konuyu iptal etmemiştir.

Halbuki ilk kararda da Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı hükümleri yürürlükte idi ve uluslararası sözleşmeler Kanunların üzerinde kabul edilmekteydi. Sonuç itibarıyla eğer yerel yönetimlerin mali güçleri arttırılmak isteniyor ise Anayasadan başlanarak, ilgili Kanunlarda da değişiklik yapılmalı ve sistem yerel yönetimler lehine düzeltilmelidir.

Mevcut durumda Belediye gelirleri ve gelirlere ilişkin belirleme yöntemleri aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 1: **Belediye** Gelirleri ve Gelirlerin Belirlenme Yöntemleri

İmar Kanunu Madde No ve İçeriği	İmar Kanunu Madde No ve İçeriği	İmar Kanunu Madde No ve İçeriği
İmar Kanunu Madde 12-16: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 12-16: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 12-16: İmar planı ve imar planı değişikliği
İmar Kanunu Madde 17-22: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 17-22: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 17-22: İmar planı ve imar planı değişikliği
İmar Kanunu Madde 29-33: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 29-33: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 29-33: İmar planı ve imar planı değişikliği
İmar Kanunu Madde 34-39: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 34-39: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 34-39: İmar planı ve imar planı değişikliği
İmar Kanunu Madde 40-44: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 40-44: İmar planı ve imar planı değişikliği	İmar Kanunu Madde 40-44: İmar planı ve imar planı değişikliği
İmar Kanunu Madde 44: Çevre temizlik vergisi	İmar Kanunu Madde 44: Çevre temizlik vergisi	İmar Kanunu Madde 44: Çevre temizlik vergisi
İmar Kanunu Madde 52-57: İşgal baro	İmar Kanunu Madde 52-57: İşgal baro	İmar Kanunu Madde 52-57: İşgal baro
İmar Kanunu Madde 58-64: Tatil günlerinde çalışma ruhsatı baro	İmar Kanunu Madde 58-64: Tatil günlerinde çalışma ruhsatı baro	İmar Kanunu Madde 58-64: Tatil günlerinde çalışma ruhsatı baro
İmar Kanunu Madde 63-66: Juynak sulan baro	İmar Kanunu Madde 63-66: Juynak sulan baro	İmar Kanunu Madde 63-66: Juynak sulan baro
İmar Kanunu Madde 67-71: Tellallık harcı	İmar Kanunu Madde 67-71: Tellallık harcı	İmar Kanunu Madde 67-71: Tellallık harcı
İmar Kanunu Madde 72-74: Hayvan kesimi ve muayene denetleme baro	İmar Kanunu Madde 72-74: Hayvan kesimi ve muayene denetleme baro	İmar Kanunu Madde 72-74: Hayvan kesimi ve muayene denetleme baro
İmar Kanunu Madde 76-78: Ölçü, e Tam Aletleri Muayene Harcı	İmar Kanunu Madde 76-78: Ölçü, e Tam Aletleri Muayene Harcı	İmar Kanunu Madde 76-78: Ölçü, e Tam Aletleri Muayene Harcı
İmar Kanunu Madde 1-6: Bina inşaat baro	İmar Kanunu Madde 1-6: Bina inşaat baro	İmar Kanunu Madde 1-6: Bina inşaat baro
İmar Kanunu Madde 79: Kayıt, -c suret bara	İmar Kanunu Madde 79: Kayıt, -c suret bara	İmar Kanunu Madde 79: Kayıt, -c suret bara
İmar Kanunu Madde 80: İmar ile ilgili harçlar	İmar Kanunu Madde 80: İmar ile ilgili harçlar	İmar Kanunu Madde 80: İmar ile ilgili harçlar
İmar Kanunu Madde 81: İşyeri açma izni baro	İmar Kanunu Madde 81: İşyeri açma izni baro	İmar Kanunu Madde 81: İşyeri açma izni baro
İmar Kanunu Madde 82: Muayene ruhsat ve rapor baro	İmar Kanunu Madde 82: Muayene ruhsat ve rapor baro	İmar Kanunu Madde 82: Muayene ruhsat ve rapor baro
İmar Kanunu Madde 83: Sağlık belgesi baro	İmar Kanunu Madde 83: Sağlık belgesi baro	İmar Kanunu Madde 83: Sağlık belgesi baro
İmar Kanunu Madde 86: Yol harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 86: Yol harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 86: Yol harcamalarına katılma payı
İmar Kanunu Madde 87: Kaaalizasyon harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 87: Kaaalizasyon harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 87: Kaaalizasyon harcamalarına katılma payı
İmar Kanunu Madde 88: Su tesisleri harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 88: Su tesisleri harcamalarına katılma payı	İmar Kanunu Madde 88: Su tesisleri harcamalarına katılma payı

Kaynak: Öz, Semih, "Anayasa Mahkemesinin Belediye Meclislerinin Vergilendirme Yetkisiyle ilgili Kararına İlişkin Sır Değerlendirme-Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,Cilt 67,No. 4, 2012, s. 63-88

Yukarıdaki tabloya ücrete tabi işlerin tarifelerini belirleme yetkisinin belediye meclislerinde olduğunu ve müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere aktarılan payların direkt Yasa ile belirlendiğini eklemekte fayda görülmektedir.

1. İLAN VE REKLAM VERGİSİ

Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir.

1.1. İlan ve Reklam Vergisinin Mükellefi/Sorumlusu

İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir.

İlan ve reklam işlerini mutlak meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

1.2. İlan ve Reklam Vergisi İstisna/Muafıkları

Aşağıda sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.

1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamlar,
2. Her türlü gazete, dergi ve kitaplarda yapılan ilan ve reklamlar,
3. Gerçek kişilerin ikametgahlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar,
4. İşletmelerin iştegal veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevassından olan prospektüs ve tarifnameler,
5. Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metre kareyi aşmayan ışsksız levhalar, (Alanı 1/2 metre kareyi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)

6. Gençlik kütüphanesi bütçeli idareler ile özel idarelerin, belediyelerin, köyler, bunların kuracakları Posta - Telgraf - Telefon ve T. De, let Demiryolları İşletmeleri ve kları her türlü ilan ve reklamların yapacağı
7. Siyasi Partiler Kanununa göre, siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları için. de yapılacak ilan ve reklamlar
8. Altıncı bentte yazılı idareler, t'fler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından ülke ürünlerinin ve turizminin reklamı yapmak ve herhangi bir ticari ve sınai kuruluşa ait olmamak üzere her türlü levha ve afişlerle, aynı kuruluşlar tarafından Türkiye'de ticaret, sanayi, tarım ve mesleki müesseselerinin isim ve ticaret unvanları ile adreslerini intiva etmek üzere yayınlanacak kitap, broşür, katalog ve dergiler,
9. Umumi mahallere reklam amacı ile konulacak sıra, bank ve benzeri gereçler üzerindeki ilan ve reklamlar,
10. Sinema ve tiyatroların kendi programlarına ilişkin olarak gösterinin yapıldığı binanın içinde ve dış yüzünde yapılacak ilan ve reklamlar.

1.3. İlan ve Reklam Vergisi Tarife/Nispeti

Tablo 2: İlan ve Reklam Vergisinin Tarife ve Nispeti

	EnAz (TL)	En Çok (TL)
1. Dükkan, ticari ve <i>sınai</i> müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	20	100
2. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	8	40
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilan ve reklamların beher metrekaresinden haftalık olarak:	2	10
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlardan her metrekaresine için yıllık olarak:	30	150
5. İlan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, bülbül veya benzerlerinin her biri için:	0.01	0.25
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapıştırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden:	0.02	0.50

ÖNEMLİ: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 26.02.2014 tarihinde eklenen Geçici Madde-7 ile; **"2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının {111} numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncü maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncü maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."** Denilmektedir. 2014/5896 sayılı BKK'nın Resmi Gazetede yayımlanma tarihi 18.02.2014 olduğundan, yeni bir BKK yayımlanana kadar çıkarılan Geçici Madde-7'nin hükümlerinin uygulanması gerektiği kanaatindeyiz.

Vergi tarifesinin uygulanmasında aşağıdaki esaslara uyulur:

- a) Metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirler yanın metrekareye, yanın metrekareyi aşanlar ise tam metrekareye tamamlanır.
- b) Herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümü esas alınır.
- c) Çok cepheli ilan ve reklamlarda metrekare hesabı her cephe için ayrı ayrı nazara alınır,
- d) Vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresi 6 aydan; 3'üncü bendinde belirtilen ilan ve reklamın süresi 1 haftadan az olursa vergi miktarının yarısı alınır. 6 ayı geçen süreler 1 yıl, hafta kesirleri de tam hafta sayılır.
- e) Vergi tarifesinin 5 ve 6'ncı bentlerinde yer alan ve çok nüsha olarak basılan ilan ve reklamlar üzerinde basımevinin ticari unvanı, adresi ve kaç nüsha olarak basıldığı ayrıca belirtilir.

1.4. İlan ve Reklam Vergisinin Tarhı ve Ödenmesi

Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncü bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir,

ilan ve Reklam Vergisi, beya, nınamc vennc su r c, s, c' in de ödenir. Şu kadar ki, il belediye meclisi, vergi tarifesi'nin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde yazılı yıllık ilanı vere ki am¹ara ait vergileri, yılı içinde, i k e şittaksitte almaya yetkilidirler.

ilan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas e d e b, 11 r 1 er.

1.5. İlan ve Reklam Vergisinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesi Arasındaki Paylaşım

Bilindiği üzere, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci maddesinde, "*Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ifa ve rekla", ilan ve Reklam Vergisine tabidir.,* denilmekte ve 13'üncü maddesinde de, "*ilan ve Reklam Verginin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklam/ar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir...*" hükmüne yer verilmektedir.

Diğer taraftan, 5216 Sayılı Kanunun büyükşehir belediyelerinin görev, Yetki ve sorumluluklarını belirleyen 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "*Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilan ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek*" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun 23'üncü maddesi ile büyükşehir belediyesinin gelirlerini belirlenmiş ve (e) bendinde de; 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri, büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmıştır.

Yukanda yer alan madde hükmünden, büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamlardan, içi ve dışı ayırımı yapılmaksızın bu binalar üzerinde yer alan bütün ilan ve reklamların anlaşılması gerekmektedir.

Özellikle karışıklıkların önlenmesi adına Büyükşehir Belediyesi'nin meydan, bulvar, cadde ve ana yolları belirlemek suretiyle İnternet sitelerinde yayınlamaları, belirlenen bu yerler dışındaki bütün ilan ve reklam vergisi ile asma, tahsis ve bakım ücretlerinin toplanma yetkisinin ilgili ilçe belediyesinde olduğunu belirten bir açıklama yapmaları karışıkların önlenmesi adına önem arz etmektedir.

Konu ile ilgili iBB'nin İnternet sitesinde yapmış olduğu sınıflandırmaya benzer bir sınıflandırma ile karışıklık önlenabilir.

1.6. İlan ve Reklam Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: İş yerlerine tabela, levha vb. asmayanlar ile ½ metrekareye kadar olan ııksız tabela asanların ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti var mıdır?

Konu hakkında tereddütler oluştuğundan Maliye Bakanlığı "Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/2'de açıklanmıştır;

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde de, ilan ve reklam vergisinin mükellefinin, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar da dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanunun istisna ve muafiyetlerin düzenlendiği 14'üncü maddesinin (5) numaralı bendinde ise, gerçek veya tüzel kişilere ait iş yerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekareyi aşmayan ışıksız levhaların ilan ve reklam vergisinden istisna olduğu, alanı 1/2 metrekareyi aşan levhaların sadece aşan kısım üzerinden vergiye tabi tutulacağı belirtilmiştir.

Kanunun 15'inci maddesinin (a) bendinde, metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirlerin yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanların ise tam metrekareye tamamlanacağı, (b) bendinde de, herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümünün esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

Kanunun ilan ve reklam vergisinin tarhı ve ödenmesine ilişkin hükümlerin yer aldığı 16'ncı maddesinde, vergiye tabi ilan ve reklamlarda;

- İlan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından,

- İlan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ise, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar,

verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği; beyannamelerin vergi tarifesinin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı bentlerinde yazılı ilan ve

reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verileceği; ilan ve reklam vergisinin, beyanname verme süresi içinde ödeneceği; ilgili belediye meclislerinin maddede yer alan vergi tarifesi(1), (2) ve (4)nu maddelerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, Yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkili oldukları açıklanmıştır."

Buna karşılık, gerçek veya tüzel kişilerden,

- Herhangi bir ilan ve reklam yapmayan, herhangi bir levha, tabela vb. asmamış olanlar ile,

- İşıklarının içine veya dışına ½ metrekareyi aşmayan ve iş sahibinin kimliği ile ışığın mahiyetini gösteren ışıksız levhaları asanların,

İlan ve reklam vergisi mükellefiyeti bulunmadığından, bu kişilerin ilanı ve reklam vergisi beyannamesi vermesine gerek bulunmamakta olup bu kişiler adına herhangi bir ilan ve reklam vergisi tahiyatı yapılmaması gerekmektedir.

Soru-1: İlan ve reklam asma, tahsis, yer ve bakım ücretleri için belediye tarafından yapılan tahakkuk işlemleri çerçevesinde mükelleflerinin geç beyanları veya yapılan denetimler sonucu tespit yapılması durumunda ilan ve reklam asma, tahsis, yer ve bakım ücretlerine gecikme zammı ve gecikme faizi uygulanacak mıdır?

6183 sayılı Kanunun 1 'inci maddesinde "Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli; gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur" denilmektedir.

Bununla birlikte, özel kanunları ile 6183 sayılı Kanuna atıfta bulunulan alacaklar hakkında bu kanunun 51'inci maddesi uyarınca gecikme zammı uygulanmaktadır.

Yukarıdaki madde hükmünün lafzından da anlaşılacağı üzere; İlan ve Reklam Asma, Tahsis, Yer ve Bakım Ücretleri bu Kanun kapsamına giren bir alacak niteliğinde olmadığından, söz konusu ücretleri için 6183 sayılı Kanunun 51 'inci maddesine göre gecikme zammı uygulanması mümkün değildir.⁶

⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 30.04.2001 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6624-69/23198 sayılı özelgesi.

Soru-3: Araçların üzerinde bulunan logolardan dolayı tahakkuk ettirilmesi gereken İlan ve Reklam Vergisi, ilçe belediyesine mi yoksa Büyükşehir Belediyesine mibeyan edilecektir?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun;

12'nci maddesinde,

"Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir."

13'üncü maddesinde,

"İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir."

İlan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yaptırmaktan sorumludurlar."

16'ncı maddesinde,

"Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin yapılmasından önce mükellefler tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan ve reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler, vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir..."

hükümleri yer almaktadır.

Söz konusu maddelerin incelenmesinden de görüleceği üzere, mükelleflere ilan ve reklam işini yapmadan önce yapacakları ilan ve reklamlara ilişkin beyannameleri ilgili belediyeye verme zorunluluğu getirilmiştir. Ancak, birden fazla belediyeyi ilgilendiren ilan ve reklamlarda her belediyenin ayrı ayrı ilan ve reklam vergisi alması söz konusu olamayacağından, yükümlülerin bu şekilde yapacakları ilan ve reklamlarda ilan ve reklam vergisini is bakımından muamelelerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği is merkezlerinin bulunduğu yer belediyesine vermeleri gerekir.

Bu durumda, birden fazla belediye sınırları içinde yolcu ve yük taşıyan araçlar üzerindeki ilan ve reklamların vergisinin, ilan ve reklamları kendi adına

) oyon, cyn ynptıranlarca. iş merkezlerinin bilfiil toplandığı ve idare **cdildit**, belediyeye ödenme i gcrekmektedir.⁷

ÖNEMLİ: Ancak taşımacılık yapan taşıtların yan ve arka yüzüne yazdırmak zo. runda olduğu şirketin ticari isim ve unvanı ilan ve reklam vergisine tabi değildi?.

Soru-4: Mükellefler, ana cadde, bulvar vs. gibi yerlere cephesi olan iş yerlerinin İlan ve Reklam Vergisini hangi Belediyeye beyan edilmelidir?

Bilindiği üzere, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci madde. sinde, "*B_elediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve rekla❖ı, İlan ve Reklam Vergisine tabidir., denilmekte ve J3'üncü maddesinde de, "ilan ve Reklam Verginin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve rek. lam/ar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran ger. çek veya tüzel kişilerdir..." hükmüne yer verilmektedir.*

Diğer taraftan, 52 16 Sayılı Kanunun büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyen 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; "*Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımını sağlamak, kentsel tasa. rım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin Yü. kümlülükler koymak; ilan ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve eba. dını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek*" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun 23'üncü maddesi ile büyükşehir belediyesinin gelirlerini belirlenmiş ve (e) bendinde de; 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri, büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmıştır.

Yukarıda yer alan madde hükmünden, büyükşehir belediyesinin yetki aJı: nındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları ile bu alanlara cephesi buluncm binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamlardan, içi ve dışı ayırımı yapılmaks.t zın bu binalar üzerinde yer alan bütün ilan ve reklamların anlaşılması gerek: mektedir.⁹

⁷ Gelir idaresi Başkanlığının 07.05.2008 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6623-96/47320 sayılı özelgesi.

⁸ Danıştay 9. Dairesi 1995/3927 E., 1997/250 K.)

⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 04.05.2012 tarih ve B.07.1.GIB.4.06.17.02-175-2[12-2012-13)-525 sayılı özelgesi.

Soru-5: C-2 yetki belgeli nakliye araçlarına Ulaştırma Bakanlığı Kar,otu Tqmıa Yinetmeliğinin 19'uncu maddesi (a) fıkrası **gereğince istenen ilan ve Reldni Yögisi hangi Belediyeye** ödenecektir?

Mükelleflere ilan ve reklam işini yapmadan önce yapacakları ilan ve reklamlara ilişkin beyannameleri ilgili belediyeye verme zorunluluğu **getirilmiştir**. Ancak, birden fazla belediyeyi ilgilendiren ilan ve reklamlarda **her belediyenin** ayn ayn ilan ve reklam vergisi alması söz konusu olamayacağından. yO.kümlülerin bu şekilde yapaktan ilan ve reklamlarda ilan ve reklam vergisini iş bakımından muamelelerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği iş merkezlerinin bulunduğu yer belediyesine vermeleri gerekir.

Bu durumda, birden fazla belediye sınırları içinde yolcu ve yük taşıyan araçlar üzerindeki ilan ve reklamların vergisinin, ilan ve reklamlar kendi adına yapan veya yaptıranlarca, iş merkezlerinin bilfiil toplandığı ve idare edildiği belediyeye ödenmesi gerekmektedir.¹⁰

Soru-6: Vakıf Üniversiteleri İlan ve Reklam Vergisinden muaf mıdır?

2547 sayılı Kanunun 56'ncı maddesinin (a) fıkrasında; "Yükseköğretim iisi kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı kuruluşlara yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler, vergi, resim, damga resmi ve harçlardan muaf-tır."; (b) fıkrasında ise, "Üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri, genel bütçeye dahil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylık/ardan aynen yararlanırlar." hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun ek 7'nci maddesinde, "Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumları, bu Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan mali kolaylıklardan, muafiyet/erden ve istisnalardan aynen istifade ederler ve bunlar emlak vergisinden muaf tutulurlar." hükmüne yer verilmiştir. Ek 6'ncı maddesinde ise kurulacak yükseköğretim kurumunun, vakıf tüzelkişiliği dışında ayn bir tüzel kişiliğe sahip olduğu belirtilmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci maddesinde, "Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir." hükmü yer almakta olup 13'üncü maddesinde ise, "İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir." denilmektedir.

Bu Kanunun 14/6 maddesinde ise, genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta-

¹⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 23.11.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6623-80/92544 sayılı özelgesi.

Telgrnf-Telcfon ve T.C. Devlet Demir Yollar işletmelerinin yapacakları her türlü ilan e reklamlardan ilan ve reklam vergisi alınmayacağı hususu düzenlenmiştir.

Yukarıda belirtilen açıklamalara göre, 3/3/2011 tarihli ve 27863 sayılı Resmi Gaze.❖e'de yayımlanan 6114 sayılı Kanunla kurulan ve kamu tüzel kişiliğine sahip Üniversitenizin yapacağı her türlü ilan ve reklamın ilan ve rek@n! vergisinden muaf tutulması gerekmektedir.¹¹

Soru-7: Banka müşterilerinin kullanmış olduğu yazar kasa fişlerinin arkasına Banka logosunun basılması durumunda İlan ve Reklam Vergisine tabi olur mu?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci maddesine göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve reklam vergisine tabi olup, 13'üncü maddeye göre, ilan ve reklam vergisinin mukellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar da dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir. İlan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

Kanunun 15'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan tarifenin (6) numaralı bendinde, mahiyeti ne olursa olsun yapıştıırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden 0,02 -0,50 YTL ilan ve reklam vergisi alınacağı ve ikinci fıkrasının (a) bendinde ise, metrekaire üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metre kareye kadar olan kesirlerin yanın metrekareye, yarım metrekareyi aşanların ise tam metrekareye tamamlanacağı, hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, ilan ve reklam vergisine ilişkin istisna ve muaflıklar anılan Kanunun 14'üncü maddesinde düzenlenmiş olup, maddenin (4) numaralı bendi ile, işletmelerin iştigal veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevasından olan prospektüs ve tarifnamelerden, ilan ve reklam vergisi alınmayacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan hükümlere göre, Banka müşterilerinin kullanmış olduğu yazar kasa fişlerinin arkasında Banka logosuna yer verilmesi halinde, 2464 sayılı Kanunun 15'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan tarifenin (6) numaralı bendi üzerinden, 16'ncı maddede belirtilen usul ve esaslara göre ilan ve reklam vergisi alınması gerekmektedir.¹²

¹¹ Gelir idaresi Başkanlığının 12.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-007.01-1797 sayılı özelgesi.

¹² Gelir idaresi Başkanlığının 17.11.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6623-82/90306 sayılı özelgesi.

Soru-8: Meslek Yüksekokulları ile İlan ve Reklam vergisine tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci maddesinde "Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir." hükmü yer almakta 13'üncü maddesinde ise, "İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapılan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir." denilmektedir.

Aynı Kanunun 14'üncü maddesinin 6'ncı bendinde ise, genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kurucuları birliklerin ve posta-telgraf-telefon ve T.C. Devlet Demir Yolları İşletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklamlar ilan ve reklam vergisinden istisna tutulmuştur.

Öte yandan, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 56'ncı maddesinin (a) bendinde, "Yükseköğretim üst kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı kuruluşlara yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler, vergi, resim, damga resmi ve harçlardan muaftır. Bağış ve vasiyetlerin kullanılmasında, bağış ve vasiyet yapanların koydukları ve kanunlara göre geçerli sayılan kayıtlara ve şartlara uyulur." hükmüne yer verilmiş olup, aynı maddenin (b) bendinde ise üniversitelerin ve yüksek teknoloji enstitülerinin genel bütçeye dahil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylıklardan aynen yararlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun ek 7'nci maddesinde ise vakıflarca kurulacak Yüksek Öğretim Kurumlarının, bu Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan mali kolaylıklardan, muafiyetlerden ve istisnalardan aynen istifade edeceği belirtilmiştir.

Buna göre, yüksekokulların yapacağı her türlü ilan ve reklamın, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 14/6 bendi uyarınca ilan ve reklam vergisinden istisna edilmesi gerekmektedir.¹³

Soru-9: İlan ve Reklam Vergisinin tarhiyatında ışıklı reklampanosu sınıfından vergi alınabilmesi hangi şarta bağlıdır?

Bir reklam panosunun ışıklı olabilmesi için, reklamın üzerinde ya da panonun içinde ışık sistemi bulunması gerekir. Söz konusu pano Alışveriş Merkezi bina dış cephesinde ve ışiksizdir. Isık sisteminin bina dış cephesini aydınlatmakta kullanıldığı görüldüğünden, bu husus gözetilerek tarhiyat yapılması gerekir.¹⁴

¹³ Gelir idaresi Başkanlığının 17.08.2012 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.17.01-KDV.17-2645 sayılı özeliği.

¹⁴ Danıştay 9. Dairesinin E. 2006/3103, K. 2007/2303 sayılı kararı.

Soru-10: Belediye meclisleri ilan ve Reklam Vergisi Hadlerini belirleyebilirmi?

Han ve reklam vergisinin en az ve en çok hadlerini belirleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna ait olduğu, belediye meclisince belirlenen tarifeler esas alınarak bu hadlerin üzerinde tarhiyat yapılamaz¹⁵ Görüldüğü ÜZere Anayasa Mahkemesinin iptal kararından önce Danıştay da benzer bir karara imza atmıştır.

Soru-11:Üzerinde yükümlü firmanın isim ve amblemi bulunan ve ücret karşılığı satılan kibritler ilan ve reklamvergisine tabi midir?

Üzerinde yükümlü firmanın isim ve amblemi bulunan ve ücret karşılığı satılan kibritler ilan ve reklam vergisine tabi değildir.¹⁶

Soru-12:İlan ve Reklam vergisinin tahakkuk ettirilmemesindendolayı kamu zararına zaman doğar?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesine göre belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu hüküm altına alınmış olup belediye tarafından bu verginin tahsilinin yapılması gerekmektedir. Bu vergiye ilişkin tahakkuk kayıtlarının yapılmaması ve zamanında tahsilin sağlanmaması halinde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71'inci maddesinde belirtilen kamu zararına neden olunacaktır. Oysa vergiye ilişkin gerekli tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin yapılmış olduğu gönderilen savunmalardan anlaşılmış olması tahsil zamanasımı henüz dolmadığından kamu zararı oluşmamıştır.¹¹ Tahsil zamanasımı 5 yıl olduğundan eğer ilan ve reklam vergisine ilişkin tahakkuk 5 yıl içinde yapılmaz ise kamu zararı oluşacaktır.

Soru-13: Belediyeler ile Büyükşehir Belediyeleri arasındaki İlan ve Reklam Vergisi İste-me Yetkisinin Sınırları Nelerdir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97'nci maddesinde ise; belediye-lerin bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları belirtilmiştir.

5216 sayılı Yasanın amacı I. maddesinde, büyükşehir belediyesi yönetiminin hukuki statüsünü düzenlenmek, hizmetlerin planlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamak olarak belirtilmiş, Yasada belediyelerin gelirlerine ilişkin yeni bir düzenlemeye yer verilmemiş, büyükşehir belediyeleri

¹⁵ Danıştay 9. Dairesinin E. 2003/425, K. 2005/127 sayılı kararı.

¹⁶ Danıştay 9. Dairesinin E. 1993/3602, K. 1994/2011 sayılı kararı.

¹⁷ Sayıştay 6. Dairesinin 15.10.2014 tarih ve 261 sayılı ilamı.

ile ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları sayılarak ve mahalli hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi için genel bütçe vergi gelirleri ile belediye gelirlerinin ne şekilde taksim edileceği belirtilerek büyükşehir belediyeleri ile ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında ortaya çıkabilecek görev, yetki ve gelir uyumsuzluklarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Yasaya göre Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve anayollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların hem vergilerini, hem de asma tahsis ve bakım ücretlerini Büyükşehir Belediyeleri almaya yetkilidir.

Bunun dışında ana arterde olsa bile yol kenarındaki binaların ana caddeye cephesi olmayan yüzlerine, özel mülke konu bahçe, arsa veya araziye dikilen direklere ya da panolara konulan reklamların vergileri ise ilçe veya ilk kademe belediyelerince alınacaktır.

Soru-14: İlan ve Reklam Vergisinin yanında asma ve tahsis ücreti alınabilmesinin şartları nelerdir?

Büyükşehir Belediyeleri, 5216 sayılı Yasa'da belirtilen alanlardaki ilan ve reklamlardan asma tahsis ve bakım ücreti almaya yetkili ise de 5216 sayılı Yasa belediye gelirlerini de düzenleyen gelir yasası niteliğinde olmadığından ve yasa ücretin ne şekilde, hangi şartlarda alınacağına dair bir düzenleme bulunmadığından, asma tahsis ve bakım ücretinin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97'nci maddesi uyarınca hizmet karşılığı olarak belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre alınması mümkündür.

Bu durumda asma tahsis ve bakım ücreti istenebilmesi için ilgilinin isteğine bağlı olarak ilan ve reklam konulan yerin ana arterde veya belediyenin özel mülkü olması nedeniyle belediyece tahsis edilmesi veya ilan ve reklamın asma ve bakım hizmetinin belediyece yapılması gerekmektedir.

Ancak büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı sağlamak kanun gereği büyükşehir belediyelerinin görevi olduğundan bu yerlere, bu yerlerde bulunan panolara, ağaçlara, belediyeye ait otobüs duraklarına, çöp kutularına, büfelere veya bu yerlere dikilen direklere asılacak ilan ve reklamlardan tahsis bakım ücreti alınabilmesi için ilgilinin belediyeden herhangi bir hizmet talebinde bulunması gerekmektedir.

Büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu alanlara cephesi olan binalar üzerinde bulunan ilan ve reklamların bakım ve onarımı ise kanun gereği büyükşehir belediyelerine ait olmadığından ve büyükşehir belediyelerinin kentsel tasarım

projelerıne uygun olarak yetkılı olduğu alanlara cephesı bulunavapıl ra ılı
yOkümlOIOkler koymaya bu yapılardakı ilan ve reklam vergilerım tahı leıla
reklam asılacak yerlerı ve bunlann şekıl ve ebadını belırlmeye yetkı lıolm l@n
ve bu yetkiler nedenıyle ilan ve reklamların asılmasına ızın vermelen beled
nın asma tahsıs ve bakım hızzmetinde bulunduğunu göstermeycceğinde n:...!nt
yerlerde bulunan ilan ve reklamlar nedenıyle asma tahsıs ve bakım Ocretı ı
nebilmesi için belediyece tahsıs edılmış bir ilan panosu bulunması ya da
ve bakım hızzmetı yapılmış olması gerekmektedir.

Soru-15:Özel Televizyonlarda yayınlanan reklamlar ,İlan ve ReklamVergisine Tabi midir?

2464sayılı Belediye Gelırlrı Kanununun 12'ncı maddesinde ilan ve reklamvergisinin konusu, 13 'üncü maddesinde ise vergi sorumlularından bahsetti. ği, istisna ve muaflıkları düzenleyen 14'üncü maddesinin 1'inci bendin de, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamların vergiden muaf olduğu belirtildiği, söz konusu maddede özel televizyonların sayılmamış olduğu ve bu maddelerin yürürlüğe girdiği tarihte özet televizyonların henüz Türkiye gündeminde olmadığı, hatta radyo ve televizyon yayınlarının yalnızca TRT eliyle yapılacağının Anayasa hükmü olarak yer aldığı budurumda, TRT dışındaki yayın kuruluşlarına böyle bir muafiyet tanınma olması nedenıyle benzetme ve kıyas yoluyla vergi istenilmesinin Anayasa!!! 73'üncü maddesinde bahsi gecen "vergilerin yasallığı" ilkesine aykırı oldu!!! gerekçesiyle kabul ederek tarhiyatı terkin eden Edime Mahkemesinin 16. I 2. I 1992 gün ve 1992/584 sayılı kararının; ilan ve reklam vergisinde istisna ve muaflıkları düzenleyen Belediye Gelırlrı Kanununun 14'üncü maddesinde, yalnızca TRT Kurumunca yayınlanan ilan ve reklamların muafiyet kapsamına alındığı, özel televizyonlara ilişkin bir düzenleme mevcut olmadığından yapılan tarhiyatın kanuna uygun olduğu ileri sürölerek bozulması istemine karşılık olarak, Yasal dayanaktan yoksun temyiz isteminin reddi gerektiği yolunda" hükmüne varmıştır.¹⁸

Soru-16: Organize Sanayi Bölgelerindeki firmalar ilan ve reklam vergisinden muaf mıdır?

Bilindiği üzere, 2464 sayılı Belediye Gelırlrı Kanununun 12'nci maddesinde, *"Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve Reklam Vergisine tabidir."*¹¹ 13'üncü maddesinde de, *"ilan ve Reklam Vergisinin inike/leji, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere. ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tü-*

¹⁸ Danıştay 9. Dairesinin E. 1993/1517. K. 1993/5139 sayılı kararı.

=*elkişilerdir.*" hükmü yer almaktadır. Ayrıca aynı Kanunun 14'üncü maddesinde, ilan ve reklam vergisine ilişkin istisna ve muafiyet hükümleri düzenlenmiş olup organize sanayi bölgesi içerisinde yer alan firmaların yaptığı **veya** yaptırdığı ilan ve reklamların söz konusu vergiden istisna olduğuna dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7'nci maddesi ile büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları belirlenmiş olup 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunuyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanunun kapsamı dışında olduğu; 23'üncü maddesinin (e) bendinde, 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri. büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında olduğu hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 21'inci maddesinde, *"OSB tüzel kişiliği, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır..."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, ilan ve reklam vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar da dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğundan, büyükşehir belediyesi sınırları içinde bulunan organize sanayi bölgelerinde yer alan sanayi kuruluşlarının, büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yollar üzerinde bulunan kendi binaları ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamlarının vergileri büyükşehir belediyesine, büyükşehir ilçe belediyesi sınırları içinde yapılacak ilan ve reklamlarının vergileri ise, büyükşehir ilçe belediyelerine ödenmesi gerekmektedir.

Ancak, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğince yapılan veya yaptırılan ilan ve reklamların ise, 4562 sayılı Kanunun 21'inci maddesine göre ilan ve reklam vergisinden muaf tutulması gerekir¹⁹.

Yukarıdaki Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının özelgesinde belirtilen hususların aksine Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesinin Çerkezköy Belediyesine açmış olduğu davada mahkeme; *"4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 12'nci maddesinde ilan ve reklam gelirleri sayıldığından belediye ve mücavir alan içinde kalsalar dahi OSB sınırları içerisinde yer alan fabrika,*

¹⁹ Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının 2610.2015 tarih ve 85373914-175.02(6601.03)-116 sayılı özelgesi.

ışyeri, iş/eim,e•h. yerlerde ılwı ,•e reklam vergisi ıalısıl etmeye b_elediyeleyeııkı. /i buluumamaktadır." Kararı vcnniştir. Benıcr şekilde Kocaelı 1 . Veıgı Mah. keme i E. 2009/2628, K. 20 t0/545 sayılı kararı ile İzmir Bölge ldırcı Mahkc. mesi 3. ıılu E. 2015/1143, K. 201511139sayılı kararında aynı nıtlıkte karar. tar vemuştir.

ıahkemenin verdiği kararda konu edilen 4562 sayılı Organize Sana!i ıöl. gelen Kanununun 12 'nci maddesinde "ilan ve reklam gelirleri" ifadesi bızırrı anladııımız manasıyla "ilan ve reklamvergisi" midir? Ayrıca 4562 sayılı Ka. nunda ilan ve reklam gelirlerine ilişkin ayrıntılı bilgi de yer almadığından hangi şartlarda tahakkuk edeceği ve nasıl toplanacağına dair bir bilgi de yer alıam_ak. tadır. Tereddütlerin giderilmesi amacıyla açıklayıcı mevzuat hükümleri getirii. mesinde fayda bulunmaktadır.

Soru-17:İlan ve Reklam Vergisinin beyan edilmemesi durumunda Belediyelerce yapıla- cak işlemler nelerdir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 12'nci maddesinde "*Belediye sı. nırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan v_e Rek. lam Vergisine tabidir.*" hükmü yer almakta 13'üncü maddesinde ise, "*ilan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapılan veya yaptıran gerçek veya tü=el kişilerdir.*" denilmektedir.

Belediye Gelirleri Kanununda beyanname verilmemesi durumunda yapıla. cak işlemlere ilişkin hükümler bulunmadığından 213 sayılı Vergisi Usul Kanu. nuna başvurmak gerekecektir.

2464 sayılı Kanunun 98'inci maddesinde "*Bu Kanunda aksine hüküm bu- lunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarıuuu Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hiikiimleri uygulanır.*" Hükümü bulunmaktadır.

213 sayılı VUK'a göre vergi ziyayı suçunun işlenebilmesi için öncelikle mükellefin vergi yükümlölüklerini yerine getirmemesi gerekir. Böyle bir duru. mun ortaya çıkması durumunda Mezkur Kanunun 344'üncü maddesi uygulanabi- lir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunun "Yergi Zıyıaı" başlıklı 344'üncü maddesinde "*341'inci maddede yazılı hallerde vergi ziyasına sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakk111da ziyaa uğratılan verginin bir katı uuarındcı ver- gi ziyayı cezası kesilir.*

Vergi ziyasına 359'uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde bu ce=a üç kal, bu fiillere iştirak edenlere ise bir kat olarak uygulanır.

Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek ce--0 yiade elli oranında uygulanır." Denilmektedir.

Yine mükellefin işlemiş olduğu usulsüzlüğün, 213 sayılı Kanunun 352'nci maddesinde sayılan hangi usulsüzlük cezasına girdiğinin tespit **edilerek yine** 213 sayılı Kanuna göre tebliğ edilmesi gerekmektedir. Daha sonrasında tahsilat işlemlerine ilişkin ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

Soru-18: Siyasi partilerin siyasi faaliyetlerinden dolayı yaptıkları ilanlar, İlan ve Reklam Vergisine tabi midir?

Siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları içinde yapacakları ilan ve reklamlar, ilan ve reklam vergilerinden muaftır²⁰.

Soru-19:Kitabevi, yayınevi gibi kurumların eşyaların tanıtımını yaptıkları kataloglar, İlan ve Reklam Vergisine tabi midir?

Şirketin pazarladığı malların fiyatlarını da gösteren yayın, katalog olduğundan ilan ve reklam vergisine tabidir²¹.

Soru-20:İşıklı ve projeksiyonlu ilan ve reklam gelirlerinde dikkat edilmesi gereken konular nelerdir?

İlan ve reklam vergileri belediyelerin önemli ve düzenli gelir kaynağı arasındadır. Bu vergilerin yasalardaki şekilde tasnif edilerek sınıflarına göre tarifelerin belirlenmesi ve nihayetinde verginin tahakkuk ettirilip tahsil edilmesi sistematik çalışmayı gerektirmektedir.

Belediye gelirleri kanununun 12, 13, 14, 15, 16 maddelerinde yer verilen ilan ve reklam gelirlerinden 15'inci maddenin 4'üncü bendinde yer alan ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlar incelenmiştir.

- Yasal Mevzuat

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun; Konu başlıklı 12'nci maddesi, "Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam,

²⁰ Danıştay9. Dairesi, (1995/3118 E., 1997/8 K.)

²¹ Danıştay 9. Dairesi, (3995/2336 E., 1997/198 K.)

ilan 'c RcJ1.lam Vergı ine tabidir." Mükellef ve sorumlu başlıklı 13'üne mcl(J. tk 1. 111on, c Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reJ1.lnmlnr dahil olmak üzere. ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerdir. ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifaeden. lcr. başkalan adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar."

Tarife ve nispet başlıklı 1 5'inci maddesi "İlan ve Reklam Vergisi aşağıda. ki tarifeye göre alınır.... 4. Işıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlardan her metrekare için yıllık olarak: 30 150 ... Vergi tarifesinin uygulanmasında aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yanın metrekareye kadar olan kesirler yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanlar ise tam metrekareye tamamlanır. b) Herhangi bir yüzeye yazılma, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçüğü esas alınır. c) Çok cepheli ilan ve reklamlarda metrekare hesabı her cephe için ayrı ayrı nazara alınır, d) Vergi tarifesinin 1 2 ve 4 'üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresi 6 aydan; 3'üncü bentinde belirtilen ilan ve reklamın süresi 1 haftadan az olursa vergi miktarının yarısı alınır. 6 ayı geçen süreler 1 yıl, hafta kesirleri de tam hafta sayılır.

Verginin tarhı ve ödenmesi başlıklı 16'ncı maddesi, "Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilave olarak reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi yapan ad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyanname vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6,ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklam harajlarında bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir, ilan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir.

Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

"Vergi ve harç tarifelerinin tespiti başlıklı 96'ncı maddesi, "A) (Değişik: 24/5/2013-6487/16 md.) Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder. (Ek paragraf: 26/2/2014-6527/5 md.) Ancak, bu Kanunun 15'inci maddesinde, ... yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal

ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin öncesi, işleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yenden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutan aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esaslar belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

Geçici Madde 7'nci maddesi, "2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."

- Vergiye ilişkin Açıklama

Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde gerçek ve tüzel kişilerin yaptıkları her türlü ilan ve reklamlardan ilgili belediye kanunda belirtilen istisna ve muafiyet halleri dışında belediye vergi alma hakkına sahiptir. Verginin doğmasına sebep olan konu yapılan ilan ve reklam faaliyetidir. İlan ve reklam vergisinin tarifeleri belediye gelirleri kanununun 15'inci maddesinde altı (6) bent olarak alt ve üst limitler şeklinde belirlenmiştir. Söz konusu bentler bir anlamda vergiye tabi olan ilan ve reklam faaliyetlerini de açıklamış olmaktadır.

Yapılan ilan ve reklamlar yasada sayılan bu altı gruptan bir tanesi içerisinde değerlendirilecek ve ona göre vergilendirilecektir. Belediye Meclisleri bu gruplar içerisinde kalmak şartıyla ilan ve reklamları farklılaştırabilecek, farklılaştırılan ilan ve reklamlar için de grup için geçerli olan alt ve üst limitler dahilinde kalmak şartıyla vergi tarifelerini belirleyebileceklerdir.

Örneğin, 4'üncü bentteki ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlar için şehir merkezi ve ana cadde üzerlerinde bulunanlar gibi veya totemler ve billboardlar gibi reklamın yapıldığı yerlerin özelliklerine göre farklılaştırma yapılarak buralarda alt ve üst limitler içerisinde kalmak şartıyla farklı tarifeler belirlenebilecektir.

İlan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından veya ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini ya-

panlar tarafından, ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci &Urn ak?arnına kadar verilecek beyanname Uzerine vergiler yasadaki dUzenle?ede olduğu gibi tarh ve tahakkuk ettirilecektir.4'ü?cUbentteki ışıklı veya pr?Jeksi. yonlu ilan ve reklamlar kısa süreli ve sık gerçekleştikleri için her bı?ı_lan Ve reklam .?verg! tarhı yapılmalıdır ve yasada öngördüğü şekilde her bır ilan Ve reklam için vergi beyannamesi verilmelidir.

- *Işıklı veya Projeksiyonlu İldn ve Reklamlar*

İlan ve rcklamlann ışıklı veya proje sı'yonlu olmasının ne anlam a geldi? k?nusun?a n_et bir görüş bulunmamaktadır. Konunun anlaşılır olma?ı_ için_ bele. diye gelirleri kanununun 15'inci maddesinde yer alan altı bentteki özelliklere gör? ay:ımda bulunmak yararlı olabilecektir.4'üncü bentte yer alan ışıklı veya projejsiyonlu ilan ve reklamların öncelikle diğer bentler kapsamında olmaması gerekmektedir.

_Diğer be_ntler kapsamında olup da ışıklı ve projeksiyonlu ilan ve reklamlar olabilmektedir. Buna ilave olarak bu ilan vereklamların içeriden veya dışan. dan herhangi bir şekilde enerji lculianılarak aydınlatılmış olması gerekmektedir.

?o?uç olarak, diğer bentler kapsamında olmayan ve enerji kullanılarak her. hangi hır şekilde aydınlatılarak billboard rakettotem tabela vb. araçlarla yap,. lan ilan ve reklamlar bu kapsamda değerlendirilmelidi,r. Belediyelerin kiraladık. lan billboard, raket, totem, tabela vb. ilan vereklam araçlarından ışıklı ve pro. jeksiyonlu olanların 4'üncü bent kapsamında değerlendirilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

Söz konusu ilan ve reklam araçlarının açık şekilde 4'üncü bent kapsamında olduğu ifade edilebilir. Bu ilan ve reklam araçlarını belediyeler kendi iradeleriyle kullanıma açmaktadırlar. Diğer bentlerde sayılanlar belediyenin kullanım alanı içerisinde değildir.

Kamu ve özel kurumların mülkiyetindeki alanlarda yapılan bu kapsamdaki ilan ve reklamlardan da vergi alınması gerekmektedir. 2464 sayılı kanunun 14'üncü maddesinin 6' ncı bendindeki kamu kurumlarının verdikleri ilan ve reklamlar vergiden istisnadır. Bu kurumlarca kullanılan veya kullandırılan ilan ve reklam araçlarında bu kurumlara ait olmayan ilan ve reklamlar da vergiye tabidir.

V- Değerlendirme ve Sonuç 15'inci maddedeki altı (6) grup ilan ve reklam vergi tarifesi dikkatli şekilde ayrıştırılmalıdır. Bunların içerikleri doğru şekilde belirlenerek belediye gelirlerinin daha isabetli tahsil edilmesi sağlanacaktır. Bu kapsamda, ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamların neler oldukları da açık

şekilde belirlenmelidir. Buna göre, bu kapsama giren her bir ilan ve reklâmın vergisi mükellefler veya ilan ve reklâm işlerini mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yasada belirlenen şekilde beyanname vererek belediyeye ödenmelidir. Belediyelerin kiraladıkları ilan ve reklâm araçlarından 4'üncü bendi kapsamında olanlara ait ilan ve reklâm vergilerinin açıklandığı şekilde tarh, tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir. Kamu kurumları tarafından kullanılan veya kullandırılan 4'üncü bent kapsamına dahil ilan ve reklâm araçlarında yayınlanan ilan ve reklamların da vergilerinin belediyeye mükellefler veya sorumlular tarafından ödenmesi gerekmektedir.²²

Soru-21: Büyükşehir Belediyeleri, yetkisinde bulunan yerlerin ilan ve reklâm vergisi gelirlerini yatırım programlarında bulunan projeler için yardım maksadıyla ilçe belediyesine bırakabilir mi?

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 23'üncü maddesi (e) bendinde *"7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri."* Büyükşehir belediyelerinin gelirleri arasında sayılmıştır ve tahsil yetkisi büyükşehirlere aittir.

Ancak yine Aynı Kanunun 27'nci maddesinde; *"...Büyükşehir belediyesi, ilçe (...) belediyeleri ile ortak projeler geliştirebilir ve yatırım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirinin %10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ayrılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla ilçe (...) belediyelerine mali ve aynı yardım yapabilir."* Hükmü yer almaktadır.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu uyarınca ilçe ve ilk kademe belediyelerinin yatırım programlarında yer alan projelerin finansmanı için ilgili yıl bütçesine ödenek koyarak en son kesinleşmiş bütçe gelirinin %10'una kadar yardım yapabilecektir²³.

Soru-22: Büyükşehir Belediyesi sınırlarında bulunan ilan ve reklamların asma, tahsis ve bakım ücretleri ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilebilir mi?

Verginin ilçe belediyesince mi yoksa Büyükşehir Belediyesince mi tahsil edileceğindeki temel araç, vergi konusu ile ilgili hizmetin hangi beledi-

²² BARÇIN, H. Bahadır, "Işıklı ve Projeksiyonlu ilan ve Reklam Gelirlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Konular", https://www.malihakem.com/analizler/ısıklı-ve-proJeksiyonlu-ilan-ve-reklam-gelirlerinde-dikkat-edilmesi-gereken-konular_an173.html

²³ Sayıştay 6. Dairesinin 10.01.2013 tarih ve 6 sayılı kararı

ye tarafından yapıldığı hususudur. Nitekim Anayasamızın 73'üncü madde. sında belirtildiği gibi vergi. kamu giderini karşılamak üzere ödendiğinden hizmeti hangi Belediye yürütüyor ise sözü geçen verginin deo Belediye tarafından tahsil edilmesi gerektiği esastır. Bu itibarla söz konusu vergi ve bakım ücretlerinin ilçe belediyesi tarafından tahsilatının yapılması mevzuata uygundur².

Soru-23:Belediyeninilanve reklampanohizmetlerini ihale ile 3. Kişilere vermesi duru. munda ilan ve reklamvergisininmükellefi kimdir?

Belediye sınırları içerisinde kendileri ilan ve reklam yapanlar verginin mu. kellefi olmakta ancak işi ilan ve reklam yayınlamak olan yani mutat meslek olarak ilan ve reklam yayını yapanlar verginin mükellefi değil sorumlusu ot. maktadırlar. Yine mevzuat hükmüne göre, mutat meslek olarak ilan ve reklam yayınlama işini yapanlar o ay yaptıkları reklamların mükelleflerinden tahsil ettikleri vergiyi sorumlu sıfatıyla her ay vergi dairesine yatırmak zorundadır. lar⁵.

Soru-24:Özel Anaokulları İlan ve ReklamVergisine Tabi midir?

İlan ve Reklam vergisinden istisna ve muaf tutulacak kurum ve kuruluşlar ayrı ayrı sayılmış olup özel okulların tabelalarının muaf ve istisna tutulacağına dair bir hükme yer verilmediğinden özel okullar yapacakları ilan ve reklamları, ilan ve reklam vergisine tabi tutulması gerekmektedir⁶.

Soru-25:İlan ve Reklam Vergisinin sorumlu sıfatıyla ödenmemesi durumunda sorumluluk kime aittir?

Reklam sözleşmesi yapılmak ve ücreti ödenmek suretiyle yapılan reklamın, ilan ve reklam vergisinin sorumlu sıfatıyla Reklam şirketi tarafından ödenmesi gerekmektedir. Söz konusu ilan ve reklam vergisinin beyan edilmemesi ve ödenmemesi durumunda ise tarhiyat VUK'na göre vergi sorumlusuna yapılmalıdır⁷.

²⁴ Sayıştay 5. Dairesinin 18.10.2012 tarih ve 1 sayılı kararı.

²⁵ Sayıştay 5. Dairesinin 12.11.2015 tarih ve 138 sayılı kararı.

²⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 23.07.2013 tarih ve 82673428-175.02.01.01[6623-151]-69876 sayılı yazısı.

²⁷ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 27.09.2007 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6623-88/084600 sayılı görüşü.

Soru-26: Motorlu taşıtların üzerine alınan reklamlar, İlan ve Reklam **vergisine tabi** midir?

İlan ve reklam amacıyla kullanılan tente ve bez afişlerin, ilan ve reklam vergisine tabi olması gerekir. Bu kapsamda yapılan ilan ve reklamlar ilgili belediye tespitinin yapılarak gerekli vergilendirmenin yerine getirilmesi **gerek.mck-**tedir²⁹.

Soru-27: Serbest Bölgelerde İlan ve Reklam Vergisi Alınabilir mi?

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunun 6'ncı maddesinde "Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılır. Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz" denilmektedir. Bu düzenlemeye göre serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılmakla birlikte vergi, resim ve harç istisna hükümleri mükellefiyet faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları işlemlerle sınırlandırılmış bulunmaktadır.

Ayrıca, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile belediyelerce alınmakta olan vergi, harç ve katılma payların ilişkin hükümler düzenlenmiş ve serbest bölgelere herhangi bir muafiyet tanınmamıştır. Bu nedenle serbest bölgelerde ilan ve reklam vergisinin alınması gerekmektedir²⁹.

Soru-28: Ticari amaçlı kullanılan minibüslerin Üzerlerindeki yön ve adres gösteren levhalar ilan ve reklam vergisine tabi midir?

Ticari faaliyet gösteren minibüslerdeki adres ve yön gösteren ışıklı levhalar reklam mahiyetinde olmadığından ilan ve reklam vergisinden muaftır³⁰.

²⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 20.03.2012 tarih ve B.07.1.GİB.0.06.66-175.02.01.01-(23-12-130)-030336 sayılı görüşü.

²⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 06.07.2006 tarih ve 050063 sayılı yazısı.

³⁰ Mahallî idareler Genel Müdürlüğü'nün 08.09.2006 tarih ve 46239 sayılı görüşü.

Tablo 3: han ve Reklam **Vergisi** Beyannamesi

THE REKLAM VERGİSİ BEYANNAMESİ

[illegible]

YILHİNGİNİN İTESAPLANMASINA İLİŞKİN BİLDİRİM							
İllın ve Reklanw1 Asıldı81. T nıldı81. Konuldu❖ OcnldılJ, YapışındılJ Ve Yıı.zıJlı&. Yerler	İllın ve Reklamın TUrU (Levha. Yaz❖ Rcsım. İşıklı, Projeksıyon, ılan ve Reclwn, B❖nr. Katalog. Takvım vb.)	Bınımı		SQresı (İlafialık, Aylık, Yıllık)	Vergı Tuıan	ödenecek Verıl (Bırın•Verp hıl:ır)	
		YQzOlçUmO mı	Adc:dı			TL	K,
Ödenecek Ver❖Toplamı							

İkinci Adı Soyadı		Mevki		Sıra No		T.C. Kimlik No	
Adı Soyadı		Vatandaşlık No		Doğum Yılı		Doğum Yeri	
İmza		Tarih		Yer		İmza	

2. EĞLENCE VERGİSİ

Eğlence vergisi, belediye sınırları içerisinde bulunan yerli ve yabancı film gösterimleri yapan sinemalardan, tiyatro, opera, operet, bale, karagöz ve kukla ve orta oyunundan, spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden, sirkler, luna-parklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden, müşterek bahis oyunlarından ve biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden alınan yerel vergilerdir. Eğlence vergisi alınabilmesi için belediyenin hizmet götürme şartı bulunmamaktadır. Belediye sınırları içerisinde yer almak eğlence vergisinin tahakkuk ettirilmesi için yeterlidir.

2.1. Eğlence Vergisinin Mükellefi

Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir.

2.2. Eğlence Vergisinin İstisna ve Muafıkları

Aşağıda belirtilen eğlence faaliyetlerinden bu vergi alınmaz:

1. Ulusal bayramlar veya tarihi özellik taşıyan günler nedeniyle genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, köyler ve bunların kurdukları birlikleri tarafından düzenlenen ve kazanç amacı gütmeyen tören, şenlik, müsabaka ve gösterilerle balo, temsil ve benzeri faaliyetler,
2. Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler tarafından kültürel, sosyal, turistik ve ekonomik amaçlarla düzenlenen kongre, konferans, fuar, festival, şenlik, sergi ve benzeri faaliyetler ile tertip edilen eğlenceler ve konserler.
3. Eğitim ve öğretim kuruluşları ile okul dernekleri, kamu yararı çalışan dernekler, ordu evleri, askeri gazinolar ve askeri dinlenme tesislerinde tertiplenen eğlenceler.
4. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından düzenlenen müşterek bahis oynanması.
5. Bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kırcahane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerler.

2.3. Eğlence Vergisinin Matrahı

1. Biletle girilen yerlerde, Eğlence Vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayri safi hasılat (bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil).

2. Müşterek bahislerde, iştirakçilerden tahsil edilen tutardan Katma Değer Vergisi düşüldükten sonra kalan tutar.
3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gecekulübü, taver, na. diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonlarıgibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanunun 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktardır.

Tablo 4: Eğlence Vergisinin Nispet ve Miktarı

	Verginin Nispeti(%)
1-Biletle Girilen Yerlerde:	
Yerli film göstermelerinden	10
Yabancı film göstermelerinden	10
Tiyatro, opera, operet, bale, karağöz, kukla ve orta oyunundan	0
Spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden	10
Sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden,	20
ii-Müşterek Bahislerde:	5
111- Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden (Günlük, YTL} Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra aşağıdaki tarife uygulanacaktır.	(5-100)

ÖNEMLİ: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 26.02.2014 tarihinde eklenen Geçici Madde-7 ile; **"2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde 21'inci maddesinin birinci fıkrasının {111} numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harçtarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."** Denilmektedir. 2014/5896 sayılı BKK'nın Resmi Gazetede yayımlanma tarihi 18.02.2014 olduğundan, yeni bir BKK yayımlanana kadar çıkarılan Geçici Madde-7'nin hükümlerinin uygulanması gerektiği kanaatindeyiz.

Eğlence Vergisi aşağıdaki nispet ve miktarlarda alınır.

(1) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile yerli ve yabancı film gösterimlerine ilişkin belirlenen vergi bu Kanunun 22'nci maddesinin (1) numaralı bendinde öngörüldüğü şekilde hesaplanarak biletler kullanılmadan önce

mahallin mal mtdürlüğüne veya muhasebe müdürlüğüne emaneten yatırılır. Ödemenin yapıldığına dair banka dekontunun ibrazı üzerine belediye tarafından biletlere özel damga konulur. Ödeme yapmayanlar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bahsi geçen yerlerde toplanan meblağın %75'i Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlık hesabına, %25'i ilgili belediyeye tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar aktarılır. Maliye Bakanlığı yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergisinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kullanılarak yapılmasına ait usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 23/c bendinde; *"2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin %20'si müşterek bahislere konu olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, %30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe ve ilk kademe belediyelerine ayrıldıktan sonra kalan %50'si"* Büyükşehir Belediyelerinin gelirleri arasında sayılmaktadır. Eğlence vergisinin 5216 sayılı Kanunun 23/c bendine göre dağıtımı aşağıda örnekler ile açıklanacaktır;

Örneğin İzmir hipodromunda düzenlenen at yarışları üzerine yapılacak müşterek bahislere ilişkin eğlence vergisi İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilecek, tahsil edilen verginin %20'si at yarışlarının düzenlendiği hipodromun Buca Belediyesi sınırları dahilinde bulunması nedeniyle bu belediyeye verilecek, %30'u büyükşehir sınırları dahilindeki diğer belediyelere nüfusları oranında paylaştırılacak, kalan %50'si ise büyükşehir belediyesinin geliri olacaktır. At yarışlarının Şanlıurfa'da düzenlenmesi durumunda ise müşterek bahislere ilişkin eğlence vergisinin tamamı Şanlıurfa Belediyesi tarafından tahsil edilecektir.³¹

Aynı konunun Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki paylaşımı gösteren örnek tablo aşağıdaki gibidir;

³¹ Umut VARLI, "At Yarışlarına İlişkin Eğlence Vergisi", İdarî ve Malî Mevzuat, Nisan 2013, Sayı 151, s. 36

Tiblo 5. IBB'nin At Yarışı Gelirlerini ilçe Belediyeler Dağıtlımını Gösteren Tablo

İlçe	OCAK (TL)	ŞUBAT (TL)	MART (TL)	NİSAN (TL)
ADALAR	837,17	704,41	786,98	1.239,10
BAKIRKÖY	492.169,23	414.122,28	462.666,91	728.466,78
BEŞİKTAŞ	9.846,20	8.284,82	9.255,99	14.573,51
BEYKOZ	12.937,75	10.886,12	12.162,22	19.149,35
BEYOĞLU	12.596,10	10.598,64	11.841,04	18.643,66
EYÜP	19.183,28	16.141,25	18.033,37	28.393,45
FATİH	21.866,16	18.398,68	20.555,43	32.364,42
GAZİOSMANPAŞA	25.978,66	21.859,03	24.421,41	36.451,40
KADIKÖY	25.167,73	21.176,70	23.659,09	37.251,12
SARIYER	17.611,22	14.616,46	16.555,54	26.066,62
ŞİŞLİ	14.205,55	11.952,67	13.354,02	21.025,64
ÜSKÜDAR	27.900,52	23.476,12	26.228,06	41.295,96
ZEYTİNBURNU	14.979,66	12.604,23	14.081,73	22.171,62
KARTAL	23.495,01	19.769,23	22.086,64	34.775,31
KÜÇÜKÇEKMECE	39.031,52	32.642,00	36.691,64	57.771,11
KAĞITHANE	22.542,28	18.967,58	21.191,01	33.365,15
PENDİK	34.607,40	29.119,44	32.532,91	51.222,91
ÜMRANİYE	35.158,24	29.582,94	33.050,73	52.038,22
BAYRAMPAŞA	14.071,46	11.840,05	13.227,97	20.827,38
BAĞCILAR	39.356,17	33.115,17	36.997,03	58.251,64
BAHÇELİEVLER	31.241,31	26.287,14	29.368,60	46.240,71
AVCILAR	21.792,41	18.336,63	20.486,10	32.255,27
GÜNGÖREN	15.821,84	13.312,85	14.873,42	23.418,13
MALTEPE	24.867,07	20.923,71	23.376,45	36.806,10
TUZLA	11.558,24	9.725,37	10.865,40	17.107,52
ESENLER	23.930,96	20.136,05	22.496,46	35.420,57
SİLİVRİ	8.405,31	7.072,41	7.901,46	12.440,82
ŞİLE	1.711,83	1.440,37	1.609,22	2.533,71
BÜYÜKÇEKMECE	11.647,11	9.800,14	10.948,94	17.239,06
ÇATALCA	3.538,24	2.977,16	3.326,15	5.237,01
ESENYURT	35.827,73	30.146,26	33.680,10	53.029,15
ATAŞEHİR	21.330,02	17.947,56	20.051,43	31.570,87
BAŞAKŞEHİR	17.858,48	15.026,53	16.787,98	26.432,59
SANCAKTEPE	17.199,57	14.472,11	16.168,57	25.457,34
SULTANGAZİ	26.755,85	22.512,98	25.152,02	39.601,73
ARNAVUTKÖY	11.769,46	9.903,09	11.063,96	17.420,15
BEYLİKDÜZÜ	13.688,87	11.518,12	12.868,31	20.261,09
ÇEKMEKÖY	11.507,97	9.683,06	10.818,14	17.033,11
SULTANBEYLİ	16.429,48	13.824,13	15.444,64	24.317,51

2.4. Eğlence Verginin Ödenme Zamanı

1. Yergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak **ödenen vergi geri** verilir.

Gene] ve Katma Bütçeli idarelerle İl Özel İdareleri ve köyler tarafından yürütülen spor müsabakaları, at yarışları ve benzeri faaliyetlerde bilet **bedeli ile** birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir.

2. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir.

3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.

2.5. Eğlence Vergisinde Büyükşehir ve İlçe Belediyesi Ayrımı

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde, *"Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* hükmü yer almaktadır. Aynı Kanunun 22'nci maddesinde ise, *"1. Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir 2. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir. 3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır."* hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçlar büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmış bulunmaktadır. Buna göre, işletilen sinema salonuyla ilgili olarak sinema bileti satışı nedeniyle hesaplanacak eğlence vergisinin; söz konusu sinema salonunun büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, eğlence ve dinlenme yerleri arasında olması halinde büyükşehir belediyesince tahsil edilmesi; **anılan yerler arasında bulunmaması halin-**

de i c sınırları içerisinde bulunduğu ilçe belediyesince tahsil edilmesi gerekmektedir.³²

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün aynı konudaki benzer bir görüşü

Diyarbakır İli, Mardin Yolu üzeri, 22'nci kilometre Beşpınar Köyü Mev. kii, Çınar ilçesi adresindeki Hipodromda 23/09/2009 tarihi itibanyle resmi a1 yarışları yapılmaya başlandığı, yarışlar üzerine oynatılan müşterek bahislerden elde edilen hasılat üzerinden ödenecek Belediye Eğlence Vergisinin, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığına mı yoksa Çınar Belediye Başkanlığına rırılı ödeneceği konusunda tereddüt yaşandığından, ilki 20 Ekimde yapılacak vergi ödemesinin hangi belediyeye ödeneceğinin belirlenmesi ile ilgili görüş soran ilgi yazınız incelenmiştir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde "Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir." hükmü ve 22'nci maddesinde "...Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bit beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir..." hükmü; ayrıca Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun, E: 2003/257, K: 2003/391 sayılı kararında Eğlence Vergisinin ödeneceği yer belediyesinin hipodromun bulunduğu Yer belediyesi olduğu belirtilmektedir. Mevzuat hükmünün değerlendirilmesi neticesinde Eğlence Vergisinin Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun, E: 2003/257, K: 2003/391 sayılı kararında belirtildiği üzere hipodromun bağılı olduğu Çınar Belediyesine ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.³³

³² 1 İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 24.04.2015 tarih ve 97895701-175.02[17-2014/7.1.24.3483]-50998 sayılı görüşü.

³³ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 21.10.2009 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/26551-45885 sayılı görüşü.

Tablo 6: Ödeme Kaydedici Cihazlarla Düzenlenecek Giriş Bilet Örneği

**ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARLA DÜZENLENECEK
GİRİŞ BİLETLERİ
ÖRNEĞİ**

GİRİŞ BİLETİ
TİCARET LTD. ŞTİ.
Saray Mah., Cumhuriyet Sok., No: 3
Keçiören/ANKARA
Keçiören VD. 9876543210

TARİH : 30.01.2005
FİŞ NO : 0001
SAAT : 10:45

BİLET BEDELİ %8 24
(4 Kişi)

TOPKDV 1,78
TOPLAM 24

(BİLET BEDELİNE KDV., EĞLENCE
VERGİSİ VE DİĞER VERGİ, RESİM,
FON VB. DAHİLDİR)

SİNEMA ADI : Emirdağ
SALON ADI : Erçiyas
FİLM ADI : XYZ
SEANS : 14:30
KOLTUK NO : A/1-A/3
B/5-B/7

MF AB 12345678

Mükellefin Adı veya Ünvanı,
Adresi, Bağlı Olduğu Vergi
Dairesi ve Vergi Kimlik
Numarası

Yatırım
Tarih,
Fiş(Bilgi)No,
Sıra

Herhangi bir TDN, KDVOunu,
KDVO.D.İh/1811«8«Jell

Kilometre Vergisi Top/4mı,
KDV Dahil Toplam Tutar

Biletin Kesinti/erle 1/gllı,çıld4tM

Girişbilet/İşldn bilgiler

Mal/İşbol,Rrm4 Kodu
Ohas Sıdı Numarası

Tablo 7: Eğlence Vergisi Bilgi formu

EĞLENCE VERGİSİ BİLGİ FORMU

İLGİLİ BELEDİYEİN ADI:

MÜKELLEFİN	ADI, SOYADI VEYA ÜNVANI	
	GELİR VEYA KURUMLARA VERGİSİ BAKIMINDAN BAĞLI OLUŞU VERGİ DAİRESİ	
	VERGİ KİMLİK NUMARASI	
	KANUNİ VEFA İŞ MERKEZİNİN ADRESİ	
EĞLENCE VERGİSİNİN	ÖDENDİĞİ MALİ MÜDÜRLÜĞÜ VEYA MUHASEBE MÜDÜRLÜĞÜ	
	ÖDENMESİNE İLİŞKİN BELGENİN TARİH VE SAYISI	
	DÖNEMİ (AİT OLDUĞU AY)	
	MATRAH VE ORANI (Yeni Alm İçin)	
	MATRAH VE ORANI (Yabancı Film İçin)	
	TOPLAM TUTARI	

EKLER: 1 Ödeme Belgesi
1 Ö.K.C. Mali Hafıza Raporu

Mükellefin
Adı Soyadı veya ünvanı
ve imzası

2.6. Eğlence Vergisi ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: İnternet Kate, Kahvehane ve Kiraathanelerden Eğlence Vergisi Alınabilir mi?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Kanunun 17'nci maddesinde, Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yar alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır. Aynı Kanunun istisna ve muaflıklara ilişkin 19'uncu maddesinin 5 numaralı bendinde de, bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, kiraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerler eğlence vergisinden istisna edilmiştir.

Bu hükümlere göre, ruhsatnamelerinde İnternet-Cafe yazılı yerler, kahvehane ve kiraathane niteliğinde bulunduğundan, eğlence vergisi ile yükümlü tutulmamaları gerekmektedir.³⁴

Aynı şekilde Danıştay 9. Daire E. 1991/1700, K. 1992/1870 sayılı ve Sayıştay 6. Dairesinin 03.05.2015 tarih ve 365 sayılı ilamında aynı şekilde karar vermiştir.

Soru-2: Eğlence vergisinin matrahına katma değer vergisi dahil edilecek midir? Eğer edilecekse katma değer vergisi dahil olarak düzenlenen giriş biletleri üzerinden hesaplanması gereken eğlence vergisinin iç yüzde yöntemi ile bulunacak katma değer vergisi hariç bedel üzerinden mi Eğlence Vergisi Hesaplanacaktır?

Bilindiği gibi, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 20'nci maddesinin 1'inci fıkrasına göre, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın, bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu belirtilmekte ve söz konusu maddenin 4'üncü fıkrası ile de, belli tarife göre fiyatı tespit edilen işler ile bedelin biletle tahsil edildiği hallerde tarife ve bilet bedelinin katma değer vergisi dahil edilerek tespit edileceği ve verginin müşteriye ayrıca intikal ettirilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanunun, 24 maddesinde, matraha dahil olan unsurlar sayılmış vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurların katma değer vergisi matrahına dahil olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 20'nci maddesinin 1'inci fıkrasında, eğlence vergisinin matrahına "Biletle girilen yerlerde, eğlence vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayrisafi hasılat (Bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil)" olduğu belir-

³⁴

Gelir idaresi Başkanlığının 25.05.1999 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6624-64 sayılı özelgesi.

tiimiş ve yerli ve yabancı film göstermelerinden %10 oranında eğlence vergisi alınacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, katma değer vergisinin matrahına eğlence vergisi dahil edilmektedir. Eğlence vergisi ise, bilet bedelinden katma değer vergisi düşüldü sonrakalan bedel üzerinden, yani katma değer vergisi matrahı üzerinden iç de oranı ile hesaplanacaktır. Bu suretle hesaplanan eğlence vergisi, eğlence vergili bedelden çıkarılacak ve eğlence vergisinin matrahı bulunacaktır.³⁵

Soru-3: Turizm İşletme Belgeli Otellerde yer alan bar ve diskoteklerde yapılan eğlence faaliyetleri, eğlence vergisine tabi midir?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde *"Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* denilmekte ve 18'inci maddesinde de *"Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir.,, hükmü yer almaktadır.*

Diğer taraftan, eğlence vergisinin istisna ve muaflıktan düzenleyen 19'uncu maddesinde, Turizm İşletme Belgeli Otellerde yer alan bar ve diskotekler ile ilgili bir muafiyet hükmüne yer verilmemiştir.

Bu durumda, söz konusu otel işletmelerinde anılan Kanununun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan eğlence faaliyetlerinin yapılması halinde 21'inci maddenin 3'üncü fıkrası hükmüne göre eğlence vergisi alınması gerekmektedir.³⁶

Soru-4: Müşterek bahis düzenleyen Spor Toto teşkilatı ve diğer müşterek bahis düzenleyen şirketlerden eğlence vergisi alınacak mıdır?

Müşterek bahisler üzerinden alınan eğlence vergisi uygulaması hakkında Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/3³⁷ düzenlenmiş ve ayrıntılar açıklanmıştır;

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan müşterek bahislerden alınan eğlence vergisi uygulamasına ilişkin olarak, 21.03.2007 tarihli ve 26469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yapılan değişiklikler bu Sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

³⁵ Gelir idaresi Başkanlığının 24.05.2003 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6624-71 sayılı özelgesi.

³⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 09.05.2005 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6624-137/20529 sayılı özelgesi.

³⁷ Maliye Bakanlığının 26/04/2007 ve BGK-3/2007-1 sayılı Sirküleri.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabi olup verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir.

5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10'uncu maddesinin (6) numaralı bendi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun;

- 19'uncu maddesinin (4) numaralı bendi "Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından düzenlenen müşterek bahis oynanması",

- 20'nci maddesinin (2) numaralı bendi "Müşterek bahislerde, iştirakçilerden tahsil edilen tutardan Katma Değer Vergisi düşüldükten sonra kalan tutar",

- 21'inci maddesinin (II) numaralı bendi "Müşterek Bahislerde: 5",
olarak değiştirilmiştir.

Kanunun 22'nci maddesinin (2) numaralı bendine göre, müşterek bahislerde her aya ait verginin, o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilmesi ve aynı sürede ödenmesi gerekmektedir.

5602 sayılı Kanunla müşterek bahislerden alınan eğlence vergisi uygulamasına ilişkin olarak yapılan bu düzenlemeyle, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından tertip edilen müşterek bahisler eğlence vergisinden istisna tutulmuştur. Ayrıca, müşterek bahisler üzerinden alınan eğlence vergisinin matrahı ve oranı yeniden belirlenmiştir.

Buna göre;

- Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından tertip edilen müşterek bahislerin her ne ad altında olursa olsun 5602 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 01/04/2007 tarihinden itibaren eğlence vergisinden istisna tutulması,

- Müşterek bahislere ait eğlence vergisinin, iştirakçilerden tahsil edilen toplam tutardan katma değer vergisi düşüldükten sonra kalan kısım üzerinden %5 oranının uygulanması suretiyle hesaplanması,

- Spor Toto Teşkilat Başkanlığı dışında müşterek bahisleri düzenleyenler tarafından, Kanunun 20'nci maddesinin (2) numaralı bendinde belirtilen matrah üzerinden %5 oranının uygulanması suretiyle hesaplanan her aya ait eğlence vergisinin, takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilmesi ve aynı süre içinde ödenmesi, gerekmektedir.

Örnek: ABC kurumu tarafından düzenlenen ut ynrışı için katılımcılardan 708.000.- YTL tahsil edilmiştir. Bu tutar ülcrinden iç ytızde uygulanmak suretiyle (KDV ornnı %18 olarak dikkate alındığında, KDV'li bedel X KDV oranı/J00+KDV oranı) 108.000.- YTL KDV hesaplanmıştır.

Bu durumda, eğlence vergisinin matrahı (708.000 - 108.000) 600.000.. YTL olacaktır. Bu tutara, müşterek bahislere uygulanan %5 oranının uygulanması suretiyle eğlence vergisi, 30.000.- YTL olarak hesaplanacaktır.

Soru-S: Buz pateni pisti işletmeciliği faaliyeti, eğlence vergisine tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesine göre, belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabi bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 21'inci maddesinin 1'inci fıkrasının 4 numaralı bendinde, biletle girilen spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden bilet bedeli üzerinden % 10'dur.

2464 sayılı Kanunun 20'nci maddesinde, müşterek bahisler dışında verginin matrahı; biletle girilen yerlerde, eğlence vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayrisafi hasılat (Bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil), biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinden ise işin mahiyetine göre çalışılan her gün için belediye meclislerince takdir edilecek miktar olarak belirlenmiştir.

Anılan Kanunun 22'nci maddesinin 1'inci fıkrasında, "vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir...", 3'üncü fıkrasında da "Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi, o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır." hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla, şirketinize ait buz pateni pisti işletilen yerde, bu tesis dışında eğlence yeri mahiyetinde (dansing, bar, bilardo ve masa futbolu gibi) yerlerin bulunmaması durumunda, söz konusu işyeri eğlence vergisine tabi olmayacaktır. Ancak, buz pateni pistinin 2464 sayılı Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve biletle girilen yerlerden olması veya bu işyerinde buz pateni pistinin yanısıra bar, dansing, bilardo ve masa futbolu gibi eğlence yeri mahiyetinde yerlerin bulunması halinde, söz konusu işletmenin eğlence vergisine tabi olması gerekmektedir.³⁸

³⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 12.04.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.06.17.02-BGK:20.MD-2010-45-224 sayılı özeli.

Soru-6: Atari, Oyun Makinesi ve Bilgisayar Oyunlarının Oynatıldığı Play Station Oyun Salonlarının İşleticileri Eğlence Vergisi Ödeyecek midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde, *"Bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* denilmektedir.

Aynı Kanun'un 20'nci maddesinin 3'üncü bendiyle, biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare dansing, bardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinden işin mahiyetine göre çalışılan her gün için belediye meclislerince takdir edilecek miktarda eğlence vergisi alınacağı hükme bağlanmış ve madde metninde eğlence yerleri geniş kapsamlı tanımlanarak maddede sayılanlar dışında kalan benzer yerler de eğlence vergisi kapsamına alınmıştır.

Söz konusu Kanun'un istisna ve muafıkları düzenleyen 19'uncu maddesinde; atari, oyun makinesi ve bilgisayar oyunlarının oynatıldığı salonlarla ilgili bir muafiyet hükmüne yer verilmemiştir.

Bu itibarla, eğlence mahiyetinde olan atari, oyun makinesi ve bilgisayar oyunlarının oynatıldığı play station oyun salonlarının işleticilerinden Kanun'un 21'inci maddesinin 3'üncü bendinde belirtilen miktarlarda ve 22'nci maddedeki usul ve esaslara göre eğlence vergisinin alınması gerekmektedir.³⁹

Aynı şekilde Danıştay Kararında⁴⁰; *"Biletle girilmesi gerekmeyen ve belli bir ücret karşılığında eğlendirici niteliği bulunan play station makinalarının bulunduğu salonların bardo ve masa futbolu salonlarından bir farkı olmadığından, eğlence vergisine tabidir."* Denilmiştir.

Aynı nitelikteki 12.11.2015 tarih ve 94 sayılı kararında Sayıştay 5. Dairesi; *"Belediye Gelirleri Kanunu Eğlence Vergisinin eğlence işletmelerinden alınacağı hükmünü getirmiştir. Ancak, eğlence işletmelerinin hangileri olduğunu tek tek saymamıştır. Zaten gelişen ve değişen dünyamızda ticaret hayatının dinamik olması nedeniyle sürekli yeni nitelikte eğlence işletmeleri açılmaktadır. Play station oyun salonları da bunlardan biridir. Kanunun 20'nci maddesinde; bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerleri denildiği için play station oyun salonları da bu kategoride değerlendirilmiştir."* Demmiştir.

³⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 18.05.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.35.17.02-032-160 sayılı özelgesi.

⁴⁰ Danıştay 9. Dairesinin E. 2005/5313, K. 2007/3726 sayılı kararı.

Soru-7: Bilardo Federasyonuna bağlı olarak açılan bilardo spor okulları Eğlence Vergisine tabi midir?

Bilindiği gibi, T.C. Anayasanın 73'üncü maddesinde, *"Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir."* Hükümleri yer almaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde *"Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* hükmü ve 20'nci maddesinin 3'üncü bendinde de, *"Biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, **bilardo ve masa /utbolu salonları** gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için, Belediye Meclislerince takdir edilecek miktardır."* hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 2464 sayılı Kanunun eğlence vergisine ilişkin istisnaları düzenleyen 19'uncu maddesinde, Bilardo Federasyonuna bağlı olarak açılan bilardo salonlarının Eğlence Vergisinden istisna tutulacağına ilişkin herhangi bir hüküm yer almamakta ve verginin nispet ve miktarını belirleyen 21'inci maddesinin 1'inci fıkrasının 4'üncü bendi ile spor müsabakalarına girişlerden bilet bedelinin % 10 oranında eğlence vergisi alınmaktadır.

Buna göre, söz konusu bilardo salonlarının eğlence vergisinin kapsamı dışında tutulması Anayasanın 73'üncü maddesi gereği ancak kanun değişikliği yapılması halinde mümkün bulunmakta olup, Bakanlığınızca yazılan yazıya istinaden vergi kapsamı dışında tutulması mümkün değildir.

Bu durumda, biletle girilmesi zorunlu olmayan yerlerden olan Bilardo Federasyonuna bağlı olarak açılan bilardo salonlarının 2464 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin 11'üncü bendinde belirtilen tarifeye göre Eğlence Vergisi ile yükümlü tutulmaları gerekmektedir.⁴¹

Soru-8: Bowling faaliyetinde bulunan işletmeden eğlence vergisi alınabilir mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde, *"Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde*

⁴¹ Gelir idaresi Başkanlığının 15.08.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6624-165/63637 sayılı özelgesi.

yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir." hOkmO yer almaktadır.

Aynı Kanunun 20'nci maddesinin 3'üncü bendiyle, biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek. kabare dansing. bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinden işin mahiyetine göre çalışılan her gün için belediye meclislerince takdir edilecek miktarda eğlence vergisi alınacağı hükme bağlanmış ve madde metninde eğlence yerleri geniş kapsamlı tanımlanarak maddede sayılanlar dışında kalan benzer yerler de eğlence vergisi kapsamına alınmıştır.

Anılan Kanunun eğlence vergisine ilişkin istisna ve muaflıktan düzenleyen 19'uncu maddesinde ise; bowling faaliyeti ile ilgili herhangi bir istisna veya muafiyet hükmüne yer verilmemiştir.

Bu itibarla, bowling faaliyetinden dolayı Kanunun 21'inci maddesinin 3'üncü bendinde belirtilen miktarlarda ve 22'nci maddedeki usul ve esaslara göre eğlence vergisinin alınması gerekmektedir.⁴²

Soru-9: Biletle Girilen Sinema, HD-30 Flight Simulators ve Küre İşletmeleri, Eğlence Vergisine Tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde, bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu; 20'nci maddesinin 1'inci bendinde de, biletle girilen yerlerde eğlence vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayrisafi hasılatın verginin matrahını oluşturduğu hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde, biletle girilen yerlerden, yerli ve yabancı film gösterimlerinin %10, (5) numaralı bendinde de, sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinin %20 oranında eğlence vergisine tabi olduğu ve söz konusu maddenin ikinci fıkrasında da, "(1) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile yerli ve yabancı film gösterimlerine ilişkin belirlenen vergi bu Kanunun 22'nci maddesinin (1) numaralı bendinde öngörüldüğü şekilde hesaplanarak biletler kullanılmadan önce mahallin mal müdürlüğüne veya muhasebe müdürlüğüne emaneten yatırılır. Ödemenin yapıldığına dair banka dekontunun ibrazı üzerine belediye tarafından biletlere özel damga konulur. Ödeme yapmayanlar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun

• / Gelir idaresi Başkanlığının 15.12.2012 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-175.02[17-2012/7-1.10.9219]-3133 sayılı özelgesi.

hükümleri uygulanır. Bahsi geçen yerlerde toplanan meblağın %75'i Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlık hesabına, %25'i ilgili belediyeye tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar aktarılır. Maliye Bakanlığı Y\J. kandaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergi. sinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kulla. nılarak yapılmasına ait usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." hükümleri Yer almaktadır.

Aynı Kanunun 22'nci maddesinin 1 'inci bendinde, *"Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılma. dan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir."* denilmektedir.

Yukarıda sözü edilen 21'inci madde hükmünün verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 63 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla ilgili Genel Tebliğ ile yerli ve yabancı film gösteren ve ödeme kaydedici cihazlarla bilet düzenleyen mükelleflerin biletlerinin belediyelere damgalatma zorunluluğu kaldırılmış ve verginin de en geç ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar yatırılması esası geti- rılmıştır.

Ayrıca, söz konusu Tebliğin 1 'inci bölümünde, "Biletle girilen eğlence yer- lerini işletenlerden 2464 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin (1) numaralı bendi- nin (1) ve (2) numaralı alt bentleri kapsamında faaliyette bulunan (sinemalarda yerli ve yabancı film gösteren) mükellefler istemeleri halinde giriş biletlerini, Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hak.kında 3100 sayılı Kanunun 5'inci maddesine göre Bakanlığı- mızca onaylanan ödeme kaydedici cihazlarla düzenleyebileceklerdir. Bu şekilde düzenlenen ödeme kaydedici cihaz fişleri, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257'nci maddesiyle Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanılarak, "giriş bileti" olarak addedilecektir." denilmektedir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, ödeme kaydedici cihazlarla bilet düzenlenmesi sadece yerli ve yabancı film gösterimlerinde bulu- nanlara tanınmış olup "HD-3D Flight Simulators" ve "Küre" hizmetlerine iliş- kin giriş biletlerinin ödeme kaydedici cihazlarla düzenlenmesine imkan bulun- mamaktadır.

Buna göre, yerli ve yabancı film gösterimlerine ilişkin giriş biletlerinin, Ba- kanlığımızca onaylanan ödeme kaydedici cihazlarla düzenlemesi; "HD-3D Flight Simulators" ve "Küre" hizmetlerine ilişkin giriş biletlerinin ise 2464 sayılı Kanu- nun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (5) numaralı alt

bendinde belirtilen %20 oranında eğlence vergisine tabi tutulması ve verginin 22'nci maddesinin 1'inci fıkrası hükmüne göre ödenmesi gerekrnektedir.⁹

Soru-10: Tek kişilik gösterinin (stand-up) ortaoyunu olarak değertendirilmesi hıfmde, eğlence vergisi tahakkuk edecektir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin eğlence vergisine tabi olduğu hükme bağlanmış olup söz konusu vergiye ilişkin istisnaları düzenleyen 19'uncu maddesinde tek kişilik gösteriler için herhangi bir istisna hükmüne yer verilmemiştir.

Anılan Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin 3'üncü alt bendinde, tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve ortaoyunu için eğlence vergisi oranı 91/1365 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yüzde sıfır (0) olarak belirlenmiştir.

Konuyla alakalı ilgede kayıtlı form eki Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 10.1.2011 tarihli ve 02/168 sayılı yazısında; "Günümüzde tek kişilik gösteri sanatını seçmiş sanatçılar var. Bu sanatçılar tıpkı Meddah sanatını icra edenler gibi bir masaldan, destandan günlük hayattaki kimi olay, durum ve kişilerden yola çıkarak kendi kurguladıkları bir metni anlatırlar...

... Yabancı dilden stand-up olarak bize geçen gösteri dalı, bizde yüzyıllarca Meddahlar tarafından kahve, meydan, pazaryeri gibi halkın yoğun olduğu yerlerde icra edilmiştir.

... Günümüzde bu tür gösteri sanatını seçmiş sanatçılar ortaoyunu-meddah geleneğinin bugünkü temsilcileridir diyebiliriz. Dolayısıyla özellikle fiziksel ve düşünsel güçleri yüksek, becerisini sahnelerde bilemiş sanatçıların icra ettiği stand-up sanatı günümüzde modern meddahlık olarak değerlendirilebilir." denilmektedir.

Bu itibarla, ...'ın tek kişilik gösterilerinin ortaoyunu kapsamında değerlendirilerek eğlence vergisine tabi olması gerekmektedir. Ancak, tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve ortaoyunu için eğlence vergisi oranı 91/1365 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yüzde sıfır (0) olarak belirlendiğinden bahse konu gösteriler için eğlence vergisinin ödenmemesi gerekmektedir.⁴⁴

⁴³ Gelir idaresi Başkanlığının 24.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.35.17.02-032-565 sayılı özelgesi.

⁴⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 11.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-007.01-1785 sayılı özelgesi.

Soru-11:Eğitim kültür ve sosyal amaçlı seminer, konferans vb. düzenlenen organizasyonlar eğlence vergisine tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 1Tinci maddesinde, *"Bu Kanı, mm 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* htik. mü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 21'inci maddesinde eğlence vergisinin kapsamına giren Yer. ler belirtilmiş ve birinci fıkrasının (I) numaralı bendinin (5) numaralı alt bendi ile sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden yüzde 20 nispetinde eğlence vergisi alınacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, eğitim, kültürel ve sosyal amaçlı organizasyon faaliyetleri yuka. rıda belirtilen madde de yer alan eğlence faaliyetleri kapsamına girmemesi ha. linde, söz konusu organizasyonlara ilişkin düzenlenecek kapı giriş biletlerinden eğlence vergisinin alınmaması gerekmektedir.⁴⁵

Soru-12:Belediye sınırlarında bulunan ücretli giriş yapılan plajlar, Eğlence Vergisine tabi midir?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 1 7'nci maddesin. de, *"Bu kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri eğlence vergisine tabidir."* hükmüne yer verilmiş, anılan Kanunun 21'inci maddesinde de hangi eğlence yerlerinden eğlence vergisi alınacağı belirlenmiştir.

Söz konusu maddenjn incelenmesinden de görüleceği üzere plajlar eğlence işletmeleri arasında yer almamaktadır.

Bu hükme göre, ... Belediyesi ve mücavir alan sınırları içinde bulunan plaj işletmelerinden eğlence vergisi alınması mümkün değildir. Ancak, plajlarda şenlik ve konser gibi eğlence tertiplenmesi halinde, bu faaliyetler eğlence vergi- sinin kapsamına gireceğinden, bu faaliyetlerden sağlanan gayrisafi hasılat bedeli üzerinden eğlence vergisi ödeneceği tabiidir.⁴⁶

Soru-13:Konser verilmesi hizmeti sonucunda konseri veren mi yoksa aracı firma mı Eğlence Vergisinin Mükellefidir?

Yükümlü şirketin ürünlerinin tanıtımı ve reklam amacıyla konser düzen- lendiği, tahminen 2000 kişinin izlediği konsere iki adet dantel ipliği kuşağı ile

⁴⁵ Gelir idaresi Başkanlığının 02.10.2014 tarih ve 95462982-10S[VUK.ÖZLG-13-7)-259 sayılı özelgesi.

⁴⁶ Gelir ¹ dairesi Başkanlığının 08.10.2003 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6624-84/042004 sayılı özelgesi.

girildiği, konser hasılatını ürettiği ürünlerin kuşakları karşılığında yükOmJO şirketin elde ettiği anlaşılmıştır. Bu durumda, eğlence vergisine konu olan konseri tespit etmek, sanatçıyı ve konser yapılacak yeri temin etmek, gerekli yerlerden yasal izinleri almak suretiyle konserin bütün sorumluluğunu üstlenen ytl-kümlü şirketin eğlence yerini işleten kimse konumunda bulunması dolayısıyla eğlence vergisinin mükellefi olması gerekmektedir.⁴⁷

Soru-14:Otel içinde bulunan eğlence yerleri Eğlence Vergisine tabi midir?

Biletle girilmeyen eğlence yerleri kanunda sayılanlarla sınırlı olmadığından otelin içinde bulunan talih oyunları salonu eğlence vergisine tabidir.⁸

Soru-15:Eğlence Vergisinin ödenmemesi durumunda Belediyelerin yapması gerekenler nelerdir?

Matrahı, oranı, miktarı ve ödeme zamanı yasada belirlenmiş, tahakkuku tahsile bağlı vergi niteliğinde olan eğlence vergisinin zamanında ödenmemesi durumunda, önce ihbarname gönderilmeli ödenmezse ödeme emri düzenlenmesi gerekmektedir.⁴⁹

Soru-16:At yarışı üzerinden oynan bahislerde Eğlence Vergisi ganyan bayilerinin bulunduğu yer belediyesi mi yoksa hipodromun bulunduğu yer belediyesi üzerinden mi alınacaktır?

At yarışlarında ganyan bayilerinde oynanan müşterek bahisler üzerinden alınacak eğlence vergisi ganyan bayinin bulunduğu yer belediyesine değil, hipodromun bulunduğu yer belediyesine ödenecektir.⁵⁰

Soru-17:Düğün Salonları Eğlence Vergisine Tabi midir?

Düğün salonlarının umuma açık olmaktan ziyade düğün ve nişan merasimlerini icra etmek için yalnız davetlilerin toplandıkları yerler olduğu, düğün salonlarının esasen bu merasimlerin yapıldığı yerler olarak hazırlandığı ve bu sebeple 2464 sayılı Kanun anlamında eğlence yeri olmadıklarından bahi le düğün salonlarının eğlence vergisine tabi olmadıkları ifade edilmiştir.⁵¹

⁴⁷ Danıştay 9. Dairesinin E. 1998/1576, K. 1999/1580 sayılı kararı.

⁴⁸ Danıştay 9. Dairesinin E. 1998/1263, K. 1999/1285 sayılı kararı.

⁴⁹ Danıştay 9. Dairesinin E. 1996/5839, K. 1997/3470 sayılı kararı.

⁵⁰ Danıştay 9. Dairesinin E. 2004/84, K. 2004/3830 sayılı kararı.

⁵¹ Danıştay 9'uncu Dairesi'nin 03/04/1990 tarih ve E: 1989/945, K: 1990/1182 sayılı kararı

Soru-18:Eğlence Vergisi İlçe Belediyesine mi yoksa Büyükşehir Belediyesine mi ödenir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde, "Bu Kanu. nun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile **?** **?** **cavir** **?** **la.nl:ri** **?** **inde** yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir. **huknu** **yer** **almaktadır.** Aynı Kanunun 22'nci maddesinde ise, "1. *Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediyetaraftndan* *ö=el damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılma. dan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir....* 2. *Müşterek bahis. /erde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir.* 3. *Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın* **?** **O'** **?** **?** **i günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır."** hükmüne yer verilmiştir. **üte** **yandan,** 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23'üncü madde. sinin birinci fıkrasının (d) bendinde, büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçlar büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında sayılmış bulunmaktadır. Buna göre, işletilen sinema salonuyla ilgili olarak sinema bileti satışı nedeniyle hesaplanacak eğlence vergisinin; **söz konusu sinema salonunun büyük.şehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültüre/ tesisler, eğlence ve dinlenme yerleri arasında olması halinde büyük.şehir beledi- yesince tahsil edilmesi; anılan yerler arasında bulunmaması halinde ise sınırları içerisinde bulunduğu ilçe belediyesince tahsil edilmesi gerekmektedir.**⁵²

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün aynı konudaki benzer bir görüşünde ;

Diyarbakır İli, Mardin Yolu Üzeri, 22'nci kilometre Beşpınar Köyü Mev- **kii,** Çınar ilçesi adresindeki Hipodromda 23/09/2009 tarihi itibarıyla resmi at yarışları yapılmaya başlandığı, yarışlar üzerine oynatılan müşterek bahislerden elde edilen hasılat üzerinden ödenecek Belediye Eğlence Vergisinin, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığına mı yoksa Çınar Belediye Başkanlığına mı ödeneceği konusunda tereddüt yaşandığından, ilki 20 Ekimde yapılacak vergi ödemesinin hangi belediyeye ödeneceğinin belirlenmesi ile ilgili görüş soran ilgi yazınız incelenmiştir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde "Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile **mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Ver- gisine tabidir."** hükmü ve 22'nci maddesinde "...**Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir**

⁵² İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 24.04.2015 tarih ve 97895701-175.02[17-2014/7.1.24.3483]-50998 sayılı görüşü.

beyanname ile bildirilir ve aym sürede ödenir... " hükmü; ayrıca Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun, E: 2003/257, K: 2003/391 sayılı kararında Eğlence Vergisinin ödeneceği yer belediyesinin hipodromun bulunduğu yer belediyesi olduğu belirtilmektedir. Mevzuat hükmünün değerlendirilmesi neticesinde Eğlence Vergisinin Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun, E: 2003/257, K: 2003/391 sayılı kararında belirtildiği üzere hipodromun bağlı olduğu Çınar Belediyesine ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.⁵³

Soru-19:Spor Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Süper Lig maçlarından Eğlence Vergisi talep edilebilir mi?

3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 17'nci maddesinde yer alan;

"Bu Kanuna göre yapılacak spor müsabaka ve gösterilerinden elde edilecek gelirler Katma Değer Vergisi hariç her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." Hükmü gereği KDV hariç bütün vergilerden muaftır.

Soru-20: Eğlence vergisinin zamanaşımı kaç yıldır?

Eğlence vergisi için tahsil zamanaşımı, verginin vadesinin rastladığı takvimi yılını takip eden takvim yılı başından itibaren beş yıl içinde tahsil edilmemesi halinde alacağın ortadan kalkmasını ifade etmektedir. Zamanaşımının kesen nedenlerin olması halinde de, olayın vuku bulduğu takvim yılından sonraki takvim yılının başından itibaren 5 yıllık zamanaşımı süresi yeniden başlayacaktır. Vadesinde ödenmeyen eğlence vergisi için, vadeyi müteakip 7 gün içerisinde ödeme emri ile mükelleften vergiyi ödemesi veya yeterli tutarda teminat göstermesi istenecektir. Verginin ödenmemesi üzerine, mükellefin sahip olduğu taşınmaza tapu kaydına haciz konulması sağlanmışsa, haczin yerine getirilmesi gerekmektedir. Yani taşınmaz haczedilerek paraya çevrilmesi gerekmektedir. Bu işlemin de aynı şekilde 5 yıllık zamanaşımını süresi içerisinde yapılması zorunludur. Aksi halde 5 yıllık sürenin bittiği tarihten sonra, tahakkuk eden eğlence vergisinin tahsil imkanı ortadan kalkmaktadır.

Zira, ödeme emri tebliği ve haciz işleminin yapılması halleri zamanaşımını kesen sebeplerden olup zamanaşımını durduran sebeplerden değildir. Her iki durum birbirinden farklı sonuçlar doğurmaktadır. Zamanaşımının kesilmesi halinde, kesilme olayının vuku bulduğu tarihi takip eden yılın başından itibaren 5 yıl içerisinde cebren de olsa tahsil edilmeyen vergi zamanaşımına uğrarken; zamanaşımının durması (işlememesi) durumunda ise, durduran sebeplerin de-

vainı süresince zamanaşımı işlememektedir. Nitekim, 6183 sayılı Kanunun "Zamanaşımının işlememesi" başlıklı 104'üncü maddesinde;

"Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya terekesinin tasfiyesi dolayısıyla hakkında takibat yapılmasına imkan yoksa bu hallerin devamı müddetince zamanaşımı işlemez.

Zamanaşımı, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya dunnasından evvel başlamış olan cereyanına devam eder." denilmektedir. Bu hükümden, sorumluların savunmalarında belirttiği, ödeme emri gönderilmesi, işlemi zamanaşımını durduran durumlardan olmadığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, savunmalarda, mükelleflere her yıl ödeme emri gönderildiği için kamu alacağının zamanaşımına uğratmadığı belirtilmektedir. Oysa, vadesinde ödenmeyen eğlence vergisi için mükellefe 7 gün içerisinde bir defaya mahsus olmak üzere ödeme emri gönderilir ve sonrasında cebren tahsil yoluyla verginin tahsili sağlanmalıdır. İlk ödeme emrinden sonra gönderilmiş olan ödeme emirleri hiçbir hukuki sonuç doğurmamaktadır. Hukuki dayanağı bulunmadığı halde tekrar tekrar gönderilen ödeme emirlerinin, zamanaşımı açısından da hukuki sonucu bulunmamaktadır.⁵⁴

Soru-21: 4 ve 5 yıldızlı otellerden Eğlence vergisi alınacak mıdır?

Eğlence Vergisi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21'inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 17'nci maddesinde *"Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."* denilmekte ve 18'inci maddesinde de *"Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir."* Hükmü yer almaktadır. Aynı Kanun'un 19'uncü maddesi de eğlence vergisinin istisna ve muaflıklarını düzenlemiştir. Bu durumda, . . . Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde yer alan söz konusu otel işletmelerinden ve diğer eğlence mekanlarından anılan Kanununun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan eğlence faaliyetlerini yapıtlıkları için, Bu Kanun'un 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktarlarda eğlence vergisi alınması gerekmektedir.⁵⁵

⁵⁴ Sayıştay 6. Dairesinin 10.02.2015 tarih ve 194 sayılı kararı.

⁵⁵ 2014 yılı Antalya Muratpaşa Belediyesi Düzenlilik Raporu, Bulgu: 7

Soru-22:Bira ve alkollü içki içilen veya satılan tüm işyerleri Eğlence Vergisine tabi **ndir?**

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde;

"Bu Kanun'un 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir."

18'inci maddesinde; *"Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzel kişilerdir. "*

20'nci maddesinde;

" ...Matrah, biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salon/an gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için Belediye Meclislerince takdir edilecek miktardır. "

22'nci maddesinde;

"Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır. " hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerleri için Belediye Meclislerince eğlence vergisi miktarlarının belirlenmesi ve bu miktarların ilgililerden tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

Konu ile ilgili Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 22.04. 1994 tarih ve E: 1993/110, K: 1994/189 sayılı kararında;

".... 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Eğlence Vergisinin konusuna ilişkin 17. maddesinde, Yasanın 21. maddesinde belirtilen eğlence işletmelerinin Eğlence Vergisine tabi olduğu hükme bağlanmış, Yasanın 21. maddesinde vergi, biletle girilen yerler ve müşterek bahisler için oran olarak, biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerleri için ise miktar olarak belirlenmiştir. Yasanın verginin matrahına ilişkin 20. maddesinin 3048 sayılı Yasayla değişik 3. bendinde ise; biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde Belediye Meclislerince takdir edilecek miktarın verginin matrahını oluşturacağı hükme bağlanarak, vergi kapsamında olan ve biletle girilmesi zorunlu olmayan işletmeler sayılmıştır. Anılan bentte biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerleri sınırlı olarak sayılmadığından, fıkra belirtilenler dışındaki bazı işletmelerin bu vergiye tabi tutulması mümkün ise de, ver-

g?e tabi tutulacak işletmelerin sayılan işletmelerle aynı amaca ve benzer niteliklere sahip olmaları gereklidir. **Bu işyerlerinde içki içilmesi değil, Eğlence unsuru ağır bastığı ve müzik eşliğinde veya müzik olmadan yapılan bazı faaliyetlerle veya bazı gösterilerin izlenmesiyle eğlenildiğinden, birahaneler hı, işletmelerle aynı özellikleri taşımamaktadır.**

Yükümlülük kapsamına alınmayan bir konunun istisna ve muafiyetler/la ilgili kuralların yorumuna dayatılarak vergilendirilmesi, verginin kanuniliği ilkesine aykırı düşeceği gibi, 2464 sayılı Yasanın istisna ve muafiyetlerle ilgili 19 'uncu maddesine 3048 sayılı Yasayla eklenen 5'inci bentte yer alan, kalve-hane, kiraathane, çayhane ve çay ocaklarının bira, alkollü içki içilmemek ve satılmamak koşuluyla vergi dışı bırakılmasıyla ilgili kural, bu işyer/erinin Eğlence Vergisi dışında kalabilmeleri için gerekli koşulu gösterdiğinden, hı, kurala dayanılarak bira ve alkollü içki içilen veya satılan tüm işyerlerini Eğlence Vergisine tabi olduğu sonucuna ulaşmak da mümkün değildir..." denilmektedir.

Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu'nun bu kararı uyarınca bira? alkollü içki içilen veya satılan tüm işyerlerinin, dolayısıyla birahanelerin ? içkili restoranların Eğlence Vergisine tabi olduğu sonucuna ulaşmak mümkün değildir⁵⁶.

Soru-23: Go- kart Pisti işletilen yerlere Eğlence vergisi tahakkuk ettirilebilir mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 21'inci maddesi III. Bendine göre; ilgili işletmede çalışılan her gün için eğlence vergisinin tahsil edilmesi gerekmektedir⁵⁷.

Soru-24: Sirk gösterilerinden Eğlence Vergisi alınır mı?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 2 1'inci maddesinin (I-5) bendine göre sirkelere eğlence vergisinin tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir⁵⁸.

Soru-25: Halı saha işletmeleri Eğlence Vergisine Tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda 20/3'üncü maddesinde sayılmayan halı saha işletmelerinin eğlence vergisi kapsamında kabul edilmesine imkan olmadığından tarhedilen eğlence vergisinde isabet görülmemiştir⁵⁹.

⁵⁶ Sayıştay Temyiz Kurulunun 05.05.2015 tarih ve 40494 sayılı kararı.

⁵⁷ Sayıştay 6. Dairesinin 18.10.2012 tarih ve 1 sayılı kararı.

⁵⁸ Sayıştay 5. Dairesinin 18.10.2012 tarih ve 1 sayılı kararı.

⁵⁹ Danıştay 9. Dairesinin 1991/3347 sayılı kararı.

3. HABERLEŞME VERGİSİ

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon işletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) Haberleşme Vergisine tabidir.

3.1. Haberleşme Vergisinin Mükellefi

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre, Haberleşme Vergisinin mükellefi, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresidir.

Ancak 406 Sayılı Kanunun Geçici 3. maddesinde; "406 sayılı Kanun ile diğer kanunlarda Posta Telgraf Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar, hizmet alanlarına göre, Türk Telekom'a {Türk Telekomünikasyon A.Ş.} yapılmış sayılır" hükmü yer almaktadır. Buna göre belediye sınırları ve mücavir alan sınırları içerisinde Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından tahsil edilen tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri haberleşme vergisine tabi olup bu verginin mükellefi sadece Türk Telekomünikasyon A.Ş.'dir.

Görüldüğü üzere verginin mükellefi şu an Türk Telekomünikasyon A.Ş.'dir. Ancak uygulamada hem telefon hem İnternet dağıtımını birçok finna yapmaktadır. Ancak verginin doğması için Türk Telekomünikasyon A.Ş. nezdinde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Mükellef olarak sadece Türk Telekom'un kabul edilmesi:

- Bu kurumun mobil hizmet de sunması halinde bu hizmetlerin vergi kapsamına girip girmeyeceği,
- Mobil hizmet sunucularının sabit telefon hizmeti vermeleri halinde ne olacağı,
- Türk Telekom'un altyapısını kullanan internet servis sağlayıcılarının durumunun ne olacağı konularında ciddi çelişkiler ortaya çıkarmaktadır.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu vergi konusunda, hem hukuksal ve hem de uygulama açısından ciddi sorunlar bulunmaktadır. (BOZDOĞANOĞLU, 2016:3)

3.2. Haberleşme Vergisinin Matrahı

Haberleşme Vergisinin matrahı, tesis, devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere tahsil edilen ücrettir. Matraha gider vergileri dahiledilmez.

3.3. Haberleşme Vergisinin Nispeti

Haberleşme vergisinin nispeti yüzde 1 'dir. Ancak genel ve kam_abütçeli kurumlarla il özel idare ve belediyelere ve bunların kurdukları bırlıklere ait teleks. faksimili ve <lata ücretinden vergi alınmaz.

3.4. Haberleşme Vergisinin Beyanı ve Ödemesi

Bir ay içinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine isabet eden Haberleşme Vergisi, ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde tediye edilir.

Beyannamelerin şekil ve muhtevası İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tayin ve tespit olunur.

3.5. Haberleşme Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Telekomünikasyon Kurumundan ruhsat veya genel izin almış işletmecilere, verilen alt yapı kullanım hakkı karşılığında alınan bedeller üzerinden haberleşme vergisi alınır mı?

Konu ile ilgili olarak Telekomünikasyon Kurumundan alınan 03/0112008 tarihli ve 266 sayılı yazıda, Yerel Ağa Ayırıştırılmış Erişime İlişkin Usul ve Esaslar Hak.kında Tebliğ'e göre Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA) hizmetinin, yerel ağın mülkiyetinde bir değişiklik olmadan sabit telekomünikasyon şebekesinde kullanıcı tarafındaki şebeke sonlanma noktası ile kullanıcının bağlı bulunduğu ana dağıtım çatısı veya eşdeğer tesis arasındaki erişim şebekesinin diğer işletmecilerin kullanımına sunulması anlamına geldiğinden bahisle, telekomünikasyon mevzuatı açısından APA hizmetinin, Kurumlarıyla imtiyaz sözleşmesi imzalamak suretiyle telekomünikasyon alt yapısı kurup işleten ve/veya telekomünikasyon hizmeti sunan A.Ş. tarafından verilen bir telekomünikasyon hizmeti olarak değerlendirildiği belirtilmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 29'uncu maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon İşletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve <lata ücretlerinin (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) haberleşme vergisine tabi olduğu; 30' uncu maddesinde ise, haberleşme vergisinin mükellefinin, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresinin olduğu hüküm altına alınmıştır.

406 sayılı Kanunun geçici 3'üncü maddesinde, "406 sayılı Kanun ile diğer kanunlarda Türkiye Cumhuriyeti Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar, hizmet alanları itibarıyla Türk Telekomünikasyon

Anonim Şirketi veya Türkiye Cumhuriyeti Posta işletmesi Genel Müdürlüğü (P.i.) yapılmış sayılır." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 3/b maddesi hükmü uyanca, vergilendirmede, vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.

Bu hükümlere göre, şirketiniz tarafından tesis, devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri haberleşme vergisinin konusuna girmekte olup telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri dışında ya da niteliği itibarıyla bu ücretler kapsamında olmayan ücret **veya bedeller** haberleşme vergisinin konusunu oluşturmamaktadır.

Yukarıda yer alan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, YAPA kapsamında işletmecilere altyapınızın blok olarak tahsis edilmesi karşılığında tahsil edilen blok ve devre kullanım ücretinin; mahiyet itibarıyla telefon, teleks, faksimili ve data ücretinin toplulaştırılması olarak değerlendirilmesi gerektiği açıktır.

Bu nedenle, şirketinizce, Telekomünikasyon Kurumundan ruhsat veya genel izin almış işletmecilere altyapınızın blok olarak tahsis edilmesi karşılığında alınan blok ve devre kullanım ücretinin haberleşme vergisine tabi tutulması; söz konusu altyapınızın kullanılmasına bağlı olarak alınan talep değerlendirme ücreti, hatalı arıza bildirim bedeli ve ortak yerleşime açık şirketiniz birimleri içerisinde yapacakları çalışma nedeniyle 7/24 hizmet başlangıç ve saat başı ücret bedellerinden ise haberleşme vergisinin aranılmaması gerekmektedir.⁶⁰

Soru-2: Arama bazında taşıyıcı seçimi yöntemi ile uzak mesafe hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmecilerin verginin mükellefi durumunda olmaması nedeniyle, Telekomünikasyon Anonim Şirketi'nin, işletmecilerin hizmet bedellerinin tahsilatına aracılık etmesi işi haberleşme vergisine tabi olacak mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 29'uncu maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon İşletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerinin (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) haberleşme vergisine tabi olduğu; 30'uncu maddesinde ise, haberleşme vergisinin mükellefinin, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresinin olduğu hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 406 sayılı Kanunun geçici 3'üncü maddesinde, "406 sayılı Kanun ile diğer kanunlarda Türkiye Cumhuriyeti Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğüne yapılan atıflar, hizmet alanları itibarıyla Türk

⁶⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 05.04.2008 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6625-13/39429 sayılı özelgesi.

Telekomünikasyon Anonim Şirketi veya Türkiye Cumhuriyeti Posta İşletmesi GencimüdirliUğilne (P.İ.) yapılmış sayılır." hükmüne yer verilmiştir.

. Bunagöre, Posta Telgraf Telefon İşletmesi (.....) tara.fından tahsil edilentelefon ücretleri haberleşme vergisininkapsamına ginnektedir.

. Yazıya konu olayda, ...un, arama bazında taşıyıcı seçimi yöntemi 1leuzakmesafehizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeciler tarafından v?rılentelefon hizmetlerinin faturalandırılması işi ile bu işletmecilerce venlen hizmetbedellerinin tahsilatını yaptığı görölmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, haberleşme vergisinin mükellefiyeti telefon,teleks, faksimili ve <lata ücretlerini tahsil eden a yüklenmiş olup bu Şirket dışında telefon, teleks faksimili ve data hizmetlerini veren ve ücretleriniialan işletmeciler verginin r?ükellefi durumunda değildirler.

Ancak, arama bazında taşıyıcı seçimi yöntemi ile uzak mesafe hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmecilerin, ...un telefon hatlarını kullanmak suretiyle hizmet verdiği ve telefon hizmetlerinin faturalandırılması ileverilen hizmet bedellerinin tahsilatının da ca yapılmış olduğu göz önünde bulundurulduğunda söz konusu telefon tahsilatı üzerinden haberleşme vergisinin aranılması gerekmektedir.

Bu itibarla, ...un, arama bazında taşıyıcı secimi yöntemi ile uzak mesafe hizmeti sunmak üzere yetkilendirilmiş işletmeciler tarafından verilen telefon hizmetleri nedeniyle yaptığı telefon tahsilat bedelleri üzerinden haberleşme vergisinin alınacağı tabidir.⁶¹

Soru-3: GSM abonelerinden tahsil edilentutarlar haberleşme vergisinetabi midir?

2464 sayılı Kanunun 29'uncu maddesinde cep telefonlarından tahsil edilen ücretlerin sayılmamış olduğu, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle cep telefonlarının henüz Türkiye gündeminde bulunmadığı, hatta Kanunda sayılan haberleşme hizmetleri tekel niteliğinde olup bu hizmetin Posta Telgraf Telefon İşletmesi tarafından yürütüldüğü hususları göz önüne alındığında, yasa koyucu tarafından cep telefonlarının amlan Kanun maddesi kapsamında düşünülmediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu itibarla vergi kanunlarında verginin konusu ve yükümlülüğü yönünden hakkında hüküm bulunmayan hallerde kıyas ve yorum yoluyla genişletmeye gidilerek vergi tarh edilmesi Anayasanın 73'üncü maddesinde sözü edilen ""verginin yasallığı¹¹¹ ilkesine aykırı olduğundan, yükümlü adına salınan haber-

⁶¹ Gelir idaresi Başkanlığının 06.06.2008 tarih ve B.07.1.GİB.0.66/6625-12 /57221 sayılı özelgesi.

teşme vergisini ve kesilen ağır kusur cezasını terkin eden Vergi Mahkemesi kararında isabetsizlik görülmemiştir.⁶²

4.4. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Nispeti

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi aşağıda gösterilen nispetlerde alınır.

- a) imal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz **telg-**raf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1,
- b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5,
- c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5.

4.5. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Beyan ve Ödeme Zamanı

Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Elektrik ve havagazı işleri bütçesi içinde yer alan belediyeler bu hükümden müstesnadır.

4.6. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile İlgili Soru ve Cevaplar

Sonı-1: Elektrik Dağıtım şirketleri dağıttıkları elektriğin vergisinden sorumlu mudur?

Bilindiği üzere; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34'üncü maddesinde belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki elektrik ve havagazı tüketiminin, elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olduğu, 35'inci maddesinde elektrik ve havagazı tüketenlerin elektrik ve havagazı tüketim vergisini ödemekle mükellef oldukları ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların. satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu oldukları organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluşların ödeyeceği, 37'nci maddesinde de verginin matrahının elektriğin iletimi, dağıtım ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedeli olduğu, 39'uncu maddesinde de elektrik enerjisini tedarik eden kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takibeden ayın 20'nci günü akşamına kadar belediyeye bildirmeye ve aynı sürede de ödemeye mecbur olduklarına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Bu düzenlemelere göre, Kurumunuza bağlı olarak faaliyet gösteren ... İşletme Müdürlüğü ile ... İşletme Müdürlükleri, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde olmaları durumunda, ... tan tedarik ederek tükettikleri elektriğin

elektrik ve havagazı tüketim vergisi mükellefidirler. Söz konusu verginin tahs. tinden ve ilgili belediyeye ödenmesinden ise tüketilen elektriği anılan kuruluşla. ra satan ... sorumlu olacaktır.

Diğer taraftan, ... İşletme Müdürlüğü ile ... işletme Müdürlüklerince üretilen ihtiyaç fazlası elektriğin ulusal sisteme verilmesi durumu, •• söz konusu elektriğin tüketicisi olmadığından elektrik tüketim vergisine tabi bulunmamak. tadır. Ancak ulusal sisteme verilen elektriğin ... tarafından tüketilmek üzere satılması elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olacaktır.⁶⁴

Soru-2: Şeker Fabrikalarında üretim dönemlerinde elektrik üretimi yapıldığı ve üretim tesislerinde kullanıldığı, üretim yapılmadığı dönemlerde elektrik üretimi yapılmadığı belirtilerek üretim yapılmayan dönemler için elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi verilecek midir?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Beyan ve ödeme" başlıklı 5828 sayılı Kanunla değişik 39'uncu maddesinde; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre bir beyannameyle bildirmeye ve vergiyi aynı sürede, Genel Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere, ödemeye mecbur oldukları ile verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilgili vergi dairelerinin yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanunun 35'inci maddesi uyarınca, elektrik ve havagazını tüketenler elektrik ve havagazı tüketim vergisinin mükellefidirler. 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin tahsilinden ve kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine ödenmesinden sorumludurlar.

Yukarıda yer alan hükümlere göre, elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyanı, verginin tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar yapılması gerektiğinden ve anılan şirket tarafından üretim yapılmayan dönemlerde buna bağlı elektrik üretimi ve tüketimi olmadığından. bu dönemlere ilişkin elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesinin verilmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, vergi dairesinin mükellef kurum faaliyetlerini sağlıklı olarak takip edebilmesi için adı geçen şirketten üretim faaliyetlerine ara verdiğine ilişkin yazılı bilgi alması uygun olacaktır.⁶⁵

⁶⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 18.03.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.06.17.02-BGK:39.MD/2010-38-229 sayılı özelgesi.

⁶⁵ Gelir idaresi Başkanlığının 27.03.2009 tarih ve B.07.1.GIB.0.01.66/6626-89/33241 sayılı özelgesi.

Soru-3: Organize Sanayi Bölgesi Müdürlükleri Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden istisna mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34'üncü maddesinde. "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabidir"; 35'inci maddesinde de, "Elektrik ve Havagazı tüketenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükelleftirler.

20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatınlmasından sorumludurlar. Organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluş öder." hükümleri yer almakta olup aynı Kanunun 36'ncı maddesinde, tüketilen elektrik ve havagazı için elektrik ve havagazı vergisinden istisna olan yerler arasında organize sanayi bölgeleri sayılmamıştır.

Öte yandan, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgesi Kanununun muafiyet başlıklı 21'inci maddesinde, "OSB tüzel kişiliği, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik için; 2464 sayılı Kanunda herhangi bir istisna hükmünün bulunmaması ve 4562 sayılı Kanunun 21'inci maddesinde yer alan muafiyet hükmünün de katılımcıların kapsamaması nedeniyle katılımcılar tarafından tüketilen elektrik için elektrik ve havagazı tüketim vergisinin alınması gerekmektedir. Ayrıca, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği ile katılımcılar tarafından tüketilen elektriğin aynı sayaçlarda izleneceği tabiidir.⁶⁶

Soru-4: Doğalgaz tüketiminden elektrik ve havagazı tüketim vergisi alınabilir mi?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34'üncü maddesinde, "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan madde hükmünde de açıkça belirtildiği üzere elektrik ve havagazı tüketim vergisinin konusuna, elektrik ve havagazı tüketimleri girmektedir.

Bu nedenle, doğalgaz tüketimlerinden elektrik ve havagazı tüketim vergisinin alınması mümkün değildir.⁶⁷

⁶⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 31.05.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.41.15.01-BGK-2010/4-55 sayılı özelgesi.

⁶⁷ Gelir idaresi Başkanlığının 04.04.2008 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6626-78/35312 sayılı özelgesi.

Soru-5: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Nispetinde belirtilen %1'lik işlerin tespiti nasıl yapılmalıdır?

2464 sayılı Kanunun 38'inci maddesinin (a) bendinde, elektrik ve havagazı tüketim vergisinin; imal ve istihsal, taşıma, yükleme, boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1, (b) bendinde de (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5 oranında alınacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen düzenlemelere göre imal ve istihsal, taşıma, yükleme, boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden %1 oranında elektrik ve havagazı tüketim vergisi alınabilmesi, elektriğin söz konusu işler için tüketilmesine bağlıdır. Bu nedenle, elektriğin hangi amaç için harcandığının ayrı sayaçlar kullanılarak tespit edilebilmesi durumunda, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketildiği tespit edilen elektrik için %1, bunun dışında tüketilen elektrik için ise %5 vergi oranının uygulaması gerekmektedir.⁶⁸

Soru-6: Hatalı olarak fazla ödenen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi iade alınabilir mi?

Tespitin yapıldığı tüketim nedeniyle fazladan ödenen elektrik ve havagazı tüketim vergisinin, tahsilatı yapan idare tarafından 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre düzeltilerek iade edilmesi mümkün bulunmaktadır.⁶⁹

Soru-7: Belediyelere ait resmi daire, ticarethane ve diğer yerlerde kullanılan elektrik, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden muaf mıdır?

Bilindiği üzere, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketiminin elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olduğu; 35'inci maddesinde, elektrik ve havagazı tüketenlerin elektrik ve havagazı tüketim vergisini ödemekle mükellef oldukları, 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanuna göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların satış bedeli ile birlikte bu verginin tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu oldukları hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanununun 16'ncı maddesinde, belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getir-

⁶⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 26.07.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-007.01-282 sayılı özelgesi.

⁶⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 26.07.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-007.01-282 sayılı özelgesi.

meyentaşınmazları ile bunların inşa ve kullanımlarının katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi hariç her türlü vergi, resim harç, katılım payı ve katkı paylarından muaf olduğu hükmüne yer verilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 28'inci maddesinde, "*Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir, büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyeleri hakkında da uygulanır.*" hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere, elektrik ve havagazı tüketim vergisi, elektrik veya havagazı tüketimi üzerinden alınan bir vergidir. 5393 sayılı Kanunda yer alan muafiyet ise, belediyenin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getinmeyen taşınmazları ile bunların inşa ve kullanımlarına yönelik bulunmaktadır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, belediyelere ait resmi daire, ticarethane ve diğer yerlerde kullanılan elektrik veya havagazı tüketiminin 5393 sayılı Kanunun 16'ncı maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından sözü edilen yerlerde kullanılan elektrik ve havagazı tüketimi üzerinden tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergisinin ödenmesi gerekmektedir.⁷⁰

Soru-8: Metrotaşımacılığı faaliyetindebulunan şirketler elektrik tüketim vergisini hangi oranüzerindenödeyecektir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34'üncü maddesinde, belediye sınırlan ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketiminin elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olduğu; 35'inci maddesinde ise 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu olduğu ve Kanunun 37'nci maddesinde de verginin matrahının; elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedeli olduğu, hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 38'inci maddesinde:

"Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi aşağıda gösterilen nispetlerde alınır.

a) İmal ve istihsal, taşıma, yükleme, boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1,

⁷⁰

Gelir idaresi Başkanlığının 26.08.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.41.15.01-BGK-2010/1-123 sayılı özeldgesi.

b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5.

c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5"

hükmüne yer verilmiştir.

Bu itibarla, 2464 sayılı Kanunun 38'inci maddesinin (a) bendi gereğince şirketinizce metro taşımacılığı faaliyetinde kullanılan elektrik enerjisi tüketimi: ne yüzde 1 nispetinde elektrik ve havagazı tüketim vergisi oranının uygulanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, şirketinizin anılan Kanunun 38'inci maddesinin (a) bendinde sayılan faaliyetler dışında kalan elektrik tüketimleri için aynı maddenin (b) bendi gereğince, satış bedeli üzerinden yüzde 5 oranında elektrik ve havagazı tüketim vergisi hesaplanması gerekecektir.

Soru-9: Elektriğini kendisi üretenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabi midir?

Yükümlünün kendi tesislerinde üretilen ve kendisinin tükettiği elektrik de, elektrik tüketim vergisine tabidir.⁷¹

Soru-10: Elektrik Üretilen Ürettiği Elektriği Ortakların Kullanımına Sunan Yükümlü Şirketi mi Yoksa Elektriği Kullananlar mı Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden Sorumludur?

Elektrik üretilen ürettiği elektriği ortakların kullanımına sunan yükümlü şirketin elektrik tüketim vergisinin tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından vergi sorumlusu sıfatıyla sorumlu tutulması gerekir.⁷²

Soru-11: Belediyelerin hizmet götürmediği yerlerden Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Alınabilir mi?

Yükümlü müessesenin fabrikasının bulunduğu yer 3.8.1994 tarihine kadar belediye mücavir alanında bulunmadığından bu tarihe kadar tahsil edilmiş olan elektrik tüketim vergisinin iadesi gerektiği tarihten sonra mücavir alana alınmış olmakla birlikte sağlığa uygun içme ve kullanma suyu hizmeti götürülmediğinden bu tarihten sonra tahsil edilmiş olan elektrik tüketim vergisinin de iadesi gerekir.⁷³

⁷¹ Danıştay 9. Dairesinin E. 1999/4839, K. 2000/2849 sayılı kararı.

⁷² Danıştay 9. Dairesinin E. 2000/2127, K. 2001/904 sayılı kararı.

⁷³ Danıştay 9. Dairesinin E. 1997/214, K. 1998/568 sayılı kararı.

Soru-12: Kamu ve Üniversite Hastaneleri Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden muaf mıdır?

Hastane, dispanser, klinik, sağlık ocağı ve merkezleri gibi sağlık kuruluşları Belediye Elektrik Tüketim Vergisinin istisnasını oluşturmaktadırlar ve **kar amacı** ile çalışmadıkları sürece, bu verginin bu gibi kurumlardan tahsil **edilmesi** mümkün değildir.⁷⁴

Soru-13: Okul ve Sağlık Ocağı gibi yerler Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden Muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34, 35 ve 36'ncı maddeleri ile 25.12.1997 tarih ve 23211 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Tarifeleri Yönetmeliğinin abone grupları ve tarifelerini düzenleyen S'inci maddesi doğrultusunda; Okul ve sağlık kuruluşları için ayrı bir abonelik grubu belirlenmesine rağmen, resmi daire grubundan tarife uygulanmış olması ve elektrik tüketim vergisinden muaf olmasına rağmen sağlık ocağı ve merkezlerinden tüketim vergisi alınmış olması sonucunda fazla ödenen tutarın sorumlulara ödettirilmesine, verildi.⁷⁵

Soru-14: Belediyenin kendi bünyesinde bulunan kreşler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinden istisna mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "İstisnalar" başlıklı 36'ncı maddesinde;

"Aşağıdaki yazılı yerlerde ve şekillerde tüketilen elektrik ve havagazı vergiden müstesnadır.

1. Kazanç amacı gütmemek şartıyla işletilen; hastane, dispanser, klinik, sağlık ocağı ve merkezleri, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkez ve kurumları, doğum ve çocuk bakımevleri, kreşler, sanatoryum, Prevantoı)'rım gibi sağlık kuruluşları ile düşkünler evi, yetimhaneler, Çocuk Esirgeme Kurumu ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait çocuk yurtları ve bunlara bağlı işyerleri gibi sosyal yardım kuruluşlarında,... " hükümlerine yer verilmiştir. Söz konusu hükümler çerçevesinde, belediyeye ait kreşlere ilişkin elektrik faturalarında elektrik tüketim vergisi kalemi, istisna tutulduğundan, bu verginin belediye tarafından ödenmesi mümkün görülmemektedir.⁷⁶

⁷⁴ Sayıştay 6. Dairesinin T. 10.9.2009 ve K. 11961 sayılı kararı.

⁷⁵ Sayıştay 8. Dairesinin T. 17.2.2005 ve K. 5589 sayılı kararı.

¹⁶ Sayıştay 5. Dairesinin T. 02.04.2015 ve K. 121 sayılı kararı.

Soru-15:Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinde Muaf Mıdır?

Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna ait sosyal yardım kuruluşlarından olan Huzurevinde kullanılan elektriğe ait faturalara elektrik tüketim vergisinin dahil edilmesi mürnkün değildir.⁷⁷

Soru-16:Büyükşehir Belediyesinin, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Tahsil Etme Yetkisi var mıdır?

521 6 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun "*Büyükşehir Belediyesinin Gelirleri*" başlıklı 23'üncü maddesinin (d) bendinde, "*Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçlarının*" büyükşehir belediyesinin geliri olduğu hükmü getirilmiştir. Dolayısıyla söz konusu maddede ifade edilen yerlerden tahsil edilen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi büyükşehir belediyesi geliridir.⁷⁸

Soru-17:Belediyeler özel bankalardan kullanacakları kredi teminatı olarak Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini Temlik edebilir mi?

Bilindiği üzere, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 98'inci maddesinde, "*Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır.*" hükmü yer almaktadır.

6183 sayılı Kanunun 1'inci maddesinde; "*Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.*" Hükmü yer almaktadır.

Söz konusu madde hükmünden anlaşılaacağı üzere, 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilecek alacakların Devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait olması ve vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer' i amme alacakları ile akitten haksız fiil ve haksız iktisaplar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacaklardan oluşması gerekmektedir.

⁷⁷ Sayıştay 3. Dairesinin 05.06.1997 tarihli ve 82 sayılı kararı

⁷⁸ Sayıştay 6. Dairesinin 10.01.2013 tarihli ve 6 sayılı kararı

5. YANGIN SİGORTASI VERGİSİ

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mat. lar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir.

5.1. Yangın Sigortası Vergisinin Mükellefi

Yangın Sigortası Vergisini, sigorta şirketleri ödemekle mükelleftir.

5.2. Yangın Sigortası Vergisinin Matrahı

Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarıdır.

Sigorta şirketleri vergilendirme dönemi içinde iptal edilen yangın sigorta muamelelerine ait primleri, iptalin vuku bulunduğu döneme ait matrahtan indiril-
bilirler.

Konu hakkında Gelir İdaresi Başkanlığı 15.01.2004 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6627-23/1894 sayılı özelgesinde;

"Sigorta şirketlerinin bir aylık vergilendirme dönemi içinde iptal olunan sigorta muamelelerine ait meblağların o ay beyannamesinde gösterilen vergi matrahından indirilmesi gerekmektedir.

Ancak, 2464 sayılı Kanunun yangın sigortası ile ilgili maddelerinde vergilendirme döneminden sonra iptal edilen yangın sigorta primlerine ait verginin iade edileceğine dair bir hüküm de mevcut değildir.

Bu sebeple, sigorta şirketlerinin önceki aylarda yaptıkları bir sigorta muamelesine ilişkin olarak aldıkları primleri, sigorta muamelelerinin daha sonraki bir ayda iptalinden dolayı iptal edilen aydaki yangın sigortası vergisi matrahından indirmeleri anılan Kanunun 42'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hükme aykırı olacaktır. " denilmek suretiyle iptal işlemlerinin matrahtan indirilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

5.3. Yangın Sigortası Vergisinin Nispeti

Yangın Sigortası Vergisinin nispeti **yüzde 10**'dur.

5.4. Yangın Sigortası Vergisinin Beyan ve Ödeme Zamanı

Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı bulundukları belediyeye bir beyanname ile bildir-

meye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Beyannamelerin şekil ve muhtevası Maliye ve Ticaret bakanlıklarının görüşü alınarak İçişler Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

5.5. Yangın Sigortası Vergisinin İstisnası

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda "İstisna" hükümleri **belirlenmediğinden "Yangın Sigorta Vergisinin" herhangi bir istisnası bulunmamaktadır.**

5.6. Yangın Sigortası Vergisinin Hangi Belediyeye Ödeneceği Karmaşası

Kanun koyucunun "*Yangın Sigorta Vergisi*" kavramını **çıkarmasından** maksat kanımca sigorta ettirilen menkul ve gayrimenkul malların her hangi bir yangın durumunda bağlı bulunduğu Belediyenin İtfaiyesi vasıtasıyla söndürülmesinin sağlanmasıdır. Yani İtfaiye hizmetini verecek olan Belediyeye katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu nedenle sigorta işlemi yapan şirketler ve ya aracılık eden şirketlerin bağlı bulunduğu Belediyeye ödenmesi Kanunun çıkış amacı ile uyusmamaktadır.

Ayrıca Danıştay 9. Dairesinin E. 1987/2505, K. 1988/1804 sayılı kararında; "*Yangın sigorta vergisinin sigorta şirketleri tarafından, taşınmazın bulunduğu yer belediyesine ödenmesi gerekir.*" denilmek suretiyle tezimize dayanak teşkil etmektedir.

Sonuç itibariyle yangın sigorta vergisinin, sigorta hizmetini veren sigorta kuruluşlarının bağlı bulunduğu Belediye değil, **menkul veya gayrimenkulün bulunduğu Belediyeye beyan edilmesi ve ödenmesi gerekmektedir.**

6.ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye sınırlan ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

"Çevre temizlik hizmetinden", konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalarda yeme, içme, kullanma, büro ve benzeri faaliyetler sonucu veya park ve piknik alanları gibi yerlerde oluşan ve çevrenin kirlenmesine neden olan her türlü çevresel atıkların, çevre ve insan sağlığına olumsuz etkilerinin önlenmesi için düzenli bir şekilde toplanması, taşınması, geri kazanılması, düzenli depolanması ve bertarafı suretiyle çevreye ve insan sağlığına zararsız hale getirilmesi ve bu suretle ekonomiye katkı sağlama işlemlerinin tümünün veya birkaçının anlaşılması gerekir.⁹⁰

6.1. Çevre Temizlik Vergisinin İstisnaları

Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatı vergiye tabi değildir.

Örneğin, (A) İl Özel İdaresinin sahibi bulunduğu işyerini her hangi bir şahsa veya kuruma kiraya vermesi, katma bütçeli bir idare olan Karayollar Genel Müdürlüğünün sahibi bulunduğu lojman binalarını mensuplarına tahsis etmesi halinde, kiraya verilen iş yeri ile lojman olarak tahsis edilen bu binalar, çevre temizlik vergisine tabi tutulacaktır.

6.2. Çevre Temizlik Vergisinin Mükellefi

Verginin mükellefi, binaları kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.

Barınma amacı ile oturulan, dolayısıyla konut olarak kullanılan yerlerde, içme veya temizlik için su kullanan gerçek ve tüzel kişilerle belediyeler veya büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ise su ve kanalizasyon idareleri arasında bir hizmet sözleşmesi yapılmakta ve hizmet sözleşmesi yapan bu gerçek ve tüzel kişiler de "Abone" olarak adlandırılmaktadırlar.

⁹⁰ 30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği-ii-Bölüm"

Dolayısıyla konutların vergilendirilmesinde, kullandıktan konuta ait su aboneliği bulunanlar, çevre temizlik vergisinin de mükellefi olup, adlarına su bedeli ile birlikte tahakkuk edecek çevre temizlik vergisini de ödemekle ytlkürn. lü bulunmaktadır.

Kullandıkları konuta ait su aboneliğinin başka gerçek veya tüzel kişilerin yahut apartman yönetimi adına olması halinde vergi, su abonesi olanlar tarafın. dan ödenecek ancak, su aboneliği olanlar ödediği bu vergiyi binayı kullananlar. dan talep edebileceklerdir.

ÖRNEK: 1. (A) Şahsı sahibi bulunduğu konut için su abonesi olduktan sonra konutu (B) şahsına kiralamış ve su aboneliği kiracı adına yapılmamıştır. Budurumda, (A) şahsı su faturası ile adına tahakkuk etmiş bulunan su bedeli ile birlikte çevre temizlik vergisini ödeyecek ve ödediği vergiyi kiracı (B)'den talep edebilecektir.

ÖRNEK: 2. 10 daireli bir apartmanın su aboneliği (B) şahsı adına "ortak abone" olarak tek su sayacı takılarak tesis edilmiştir. Bu durumda, (B) şahsı 10 daire ile ilgili çevre temizlik vergisini, su tüketim bedeli ile birlikte ödeyecektir. (B) şahsı ödediği çevre temizlik vergisini de her bir daireyi kullanan şahıslardan, su bedelinin dağıtım usulünü esas alarak talep edecektir. Boş olup, kullanılmayan dairelerde su tüketimi olmayacağından, boş bina sahipleri çevre temizlik vergisi ödemeyeceklerdir.⁸¹

6.3. Çevre Temizlik Vergisinin Tahakkuku ve Nispeti

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.1.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

⁸¹ 30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği "111-Bölüm"

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe belediyesinin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

Bakanlar Kurulu; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla aynı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir.

Belediye meclisleri, bulundukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, mükellefiyetle ilgili olarak bildirim verdirmeye ve buna ilişkin usulleri belirlemeye, İçişleri Bakanlığının da görüşünü alarak bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Çevre Temizlik Vergisinin uygulaması ile ilgili her yıl Maliye Bakanlığı⁸² tarafından güncel değerleri içeren Tebliğ yayınlanmaktadır. 2015 yılına ilişkin güncel değerler aşağıdaki gibidir. **Her yıl 1:üncücellenen rakamların esas alınması gerekmektedir.**⁸³

⁸² 1.1.2016 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak; 25.12.2015 tarihli ve 29573 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maliye Bakanlığının 47 Seri No.lu Tebliği esas alınmıştır.

aJ 30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunun Genel Tebliğinin iv. Bölümü gereği "Çevre temizlik vergisi ile f/gi/1 maddenin son fıkrasında, Maliye Bakanlığının mükellefiyetle ilgili olarak bildirim verdirmeye ve buna ilişkin usulleri belirlemeye, İçişleri Bakanlığının da görüşünü alarak bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkili olduğu hükme bağlanmıştır. Bu hüküm doğrultusunda İçişleri Bakanlığından alınan görüş ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 14'üncü maddesi hükmü dikkate alınarak Bakanlığımızca çevre temizlik vergisinin beyan, tahakkuk ve ödenmesine ilişkin usul ve esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir." her yıl güncel tarifeler belirlenmektedir.

26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin madde belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde anılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

. Bakanlığımızca 2015 yılı için yeniden değerlendirme oranı %5,58 (beş virgül ellilik) olarak tespit edilmiş ve 10/11/2015 tarihli ve 29528 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 457) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre; 1/1/2016 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi aşağıdaki tutarlara göre tahsil edilecektir.

6.3.1. Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi

Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 26 kuruş, diğer belediyelerde 20 kuruş olarak hesaplanacaktır.

Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

6.3.2. İşyerleri ve Diğer Şekilde Kullanılan Binalara Ait Çevre Temizlik Vergisi

İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

6.3.2.1. Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 12: Büyükşehir Belediyeleri Dışındaki Belediyelerce Uygulanacak Ç1V Tutartan

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2.600	2.000	1.600	1.370	1.160
2. Grup	1.600	1.200	1.000	800	690
3. Grup	1.160	800	690	500	400
4. Grup	500	400	300	260	200
5. Grup	300	260	179	168	137
6. Grup	168	137	90	80	58
7. Grup	58	46	32	27	21

6.3.2.2. Büyükşehir Belediyelerinde Uygulanacak Çevre Temizlik Vergisi

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44'üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırımla hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 13: Büyükşehir Belediyelerince Uygulanacak ÇTV Tutarları

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	3.250	2.500	2.000	1.712	1.450
2. Grup	2.000	1.500	1.250	1.000	862
3. Grup	1.450	1.000	862	625	500
4. Grup	625	500	375	325	250
5. Grup	375	325	223	210	171
6. Grup	210	171	112	100	72
7. Grup	72	57	40	33	26

6.3.2.3. İndirimli Çevre Temizlik Vergisi Uygulaması

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44'üncü maddesinin onikinci fıkrasında, "Bakanlar Kurulu; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 7'nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının uygulanması sırasında aşağıdaki hususlara riayet edilecektir:

- Öğrenci sayısı ve yatak kapasitesi esas alınan binalar, yürütülen hizmetlerin bütünlüğü bakımından birlikte dikkate alınır. Buna göre hizmet bütünlüğünün gerektirdiği bina grupları tek bina olarak değerlendirilir. Ancak bunlardan hizmet bütünlüğü dışında kullanılanlar ile ayn ayn ya da bölümleri itibariyle hizmet bütünlüğü içinde veya dışında başka kişiler tarafından kullanılanlar ayn bina olarak, dahil olduktan gruplar ve kriterler dikkate alınarak vergilendirilir.
- Yatak kapasitesi ve koltuk sayısı dikkate alınarak vergilendirilecek binalarda kapasite doluluğu aranmaz.
- Kullanım alanı dikkate alınarak belirlenen yerlerde metrekare ölçüsü kapalı ve açık alanların toplamı için dikkate alınır.
- Personel sayısı dikkate alınarak vergilendirilecek binalar için mükellef ya da mükellefler, personel sayısına dahil edilir.

1 ton/gün ve daha fazla evsel atığı olan işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar I'inci grup bina olarak değerlendirilir.

Atıklarının arıtma, geri kazanma veya imha tesisi olan ve bu tesisleri faaliyette bulunan binalar, bu durumları belgelendirilmek şartıyla iki alt bina grubunda değerlendirilir. Bu tür yerlerin altıncı ve yedinci grupta yer alması halinde en son grup dikkate alınır.

Belediye meclislerince, mükellefler dikkate alınmaksızın bina grupları itibariyle derecelere intibak yapılır. Bu intibak ve derecelere isabet eden vergi tutarlarını ihtiva eden liste, Ocak ayının ilk gününden itibaren bu ay süresince ilgili belediyenin ilan koymaya mahsus mahallerinde bir defaya mahsus olmak üzere ilan edilir.

Takip eden yıllarda, bina grupları ve derecelerdeki değişiklikler ile vergi tutarlarını ihtiva eden liste her yıl Ocak ayı süresince yeniden ilan edilir.

6.5. 6360 sayılı Kanun Sonrası Büyükşehir ve İlçe Belediyelerindeki ÇTV'nin Durumu

12.1 1.2012 tarih ve 6360 sayılı kanun ile yeni büyükşehirler kurulmuştur. Bu kanunun ilgili maddeleri 31.03.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu kanuna göre yeni büyükşehir olan illerde ilçe belediyelerinin bir kısım hizmetler yeni kurulan büyükşehir belediyesine ve su ve kanalizasyon

idaresine devredilmiştir. Söz konusu hizmetlere ilişkin personel, taşınır ve taşınmazlarla birlikte bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçlarda ilgili kuruma devredilecektir.

Ancak, kanun gereğince devredilecekler arasında sayılmayan hizmetlere ilişkin alacak ve borçların da devredildiği görülmektedir. İlçe belediyelerinin 31.03.2014 tarihine kadar tahakkuk etmiş olan çevre temizlik vergilerinin devredilmesi bunun bir örneğini oluşturmaktadır.

1_2. 1 1??12 tarih ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve y ırmıy edı ilçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un (6360 sayılı Kanun) 31.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren Geçici 1'inci maddesinin (8) fıkrasında;

"Bu Kanunla büyükşehir ilçe belediyesi olan belediyelerce yürütülen su, kanalizasyon, katı atık depolama ve bertaraf, ulaşım, her çeşit yolcu ve yük terminalleri, toptancı halleri, mezbaha, mezarlık ve itfaiye hizmetlerine ilişkin olmak üzere personel, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine yönelik yatırım, alacak ve borçları, komisyonca ilgisine göre büyükşehir belediyesi ile ilgili bağlı kuruluş arasında paylaşılır."

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 'Çevre temizlik vergisi' başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde· ,

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir."

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.11.1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

... "denilmektedir.

Çevre temizlik vergisinde vergiyi doğuran olay belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanma şeklinde ifade edilmiştir. Çevre temizlik hizmetlerinden yararlanma sonucu doğan vergi su tüketim miktarı esas alınarak hesaplanmakta ve su faturasında gösterilmek suretiyle tahakkuk ettirilmekte ve tahsil edilmektedir.

Çevre temizlik vergisinde, vergiyi doğuran olayın su hizmetleri ile alakası bulunmamaktadır. Sadece verginin hesaplanması ve tahakkuku su **tüketimi Oze-**nden ve tahsilatı da su faturası içerisinde yapılmaktadır.

Dolayısıyla, çevre temizlik vergisi alacaktan 6360 sayılı yasanın öngördüğü devredilecek hizmetler ve bunlara ilişkin alacak ve borçlar **içerisinde** değildir. Buna göre, 31.03.2014 tarihine kadar tahakkuk etmiş olan çevre temizlik vergisi alacaklarının tahakkuku yapmış olan ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir. 31.03.2014 tarihine kadar tahakkuk etmiş olan çevre temizlik vergisi alacakları su ve kanalizasyon idarelerine devredilmeyecektir.

01.04.2014 tarihinden itibaren tahakkuk ettirilen çevre temizlik vergileri ise 2464 sayılı yasanın mükerrer 44'üncü maddesi gereği su ve kanalizasyon idareleri tarafından su faturaları içerisinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilecek ve tahsil edilen verginin %20'si büyükşehir belediyesine ve geriye kalan %80'i de ilgili büyükşehir ilçe belediyesine aktarılacaktır.

6360 sayılı kanuna göre oluşturulan komisyonun 31.03.2014 tarihinden önce tahakkuk etmiş olan çevre temizlik vergisinin su ve kanalizasyon idarelerine devredilmesine ilişkin karar yetki yönünden yasaya aykırıdır. Yasanın devredilecek hizmetler ve bunlara ilişkin alacak ve borçlar düzenlemesi kapsamında olmayan devirler açıkça yasaya uygun değildir.⁸⁵

6.6. Çevre Temizlik Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Boş binalar, Çevre Temizlik Vergisine Tabi midir?

Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesinde 5035 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile boş bulunan binalar 1.1.2004 tarihinden itibaren çevre temizlik vergisi kapsamından çıkarılmış olduğundan vergiye tabi tutulmamaktadır.

Buna göre, 1.1.2004 tarihine kadar boş binaların, çevre temizlik vergisinin binanın malikleri veya malik gibi tasarruf edenleri tarafından ödenmesi gerekir. Ancak, henüz tamamlanmamış, ruhsatı alınmayan ve kullanılmayan fabrika binası için çevre temizlik vergisinin alınmaması gerekmektedir.⁸⁶

⁸⁵ Hakem, Mali, "BOyükşehir İlçe Belediye/erinin Çevre Temizlik Vergileri Yanlış Ellerde", https://www.malihakem.com/analizler/buyuksehir-ilce-belediyelerinln-cevre-temizlik-vergileri-yanlls-ellerde_an177.html

⁸⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 03.08.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6601-728/60690 sayılı özelgesi.

Soru-2: Çevre Temizlik Vergisinin zamanaşımı süresi kaç yıldır?

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 114'üncü maddesinde, *"Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar. 126'ncı maddesinde de de 114'üncü maddede yazılı zamanaşımı süresi dolduktan sonra meydana çıkarılan vergi hataları düzeltilemez."* hükümleri yer almaktadır.

Vergi Usul Kanununun 126'ncı maddesinde yer alan düzeltme zamanaşımı süresi, aynı Kanunun 114'üncü maddesinde yer alan tarh zamanaşımı süresidir.⁸⁷

Soru-3: Zamanaşımına uğramış Çevre Temizlik Vergileri için düzeltme istenebilir mi?

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 1'inci maddesinde; *"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediye/ere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibifer'i amme alacakları ve aynı idare/erin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."*

*Türk Ceza Kanununun para cezalarının tahsil şekli ve hapse tahvili hakkındaki hükümleri mahfuzdur.*¹¹ hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 98'inci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır."* hükmüne yer verilmiştir.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, belediyeler tarafından tahsil edilen vergiler ile katılma paylarının 6183 sayılı Kanun kapsamında takip ve tahsil edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

İlgide kayıtlı yazınızın incelenmesinden, mükelleften icra müdürlüğü vasıtasıyla takibi yapılan alacakların belediyeler tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmesi gereken alacaklar arasında yer aldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, söz konusu alacakların mükellefler tarafından süresinde ödenmemesi durumunda, bu alacakları belediyeler 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil etmeleri gerekmektedir.

87

Gelir idaresi Başkanlığının 03.08.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6601-728/60690 sayılı özelgesi.

Ayrıca tahsil zamanaşımına ilişkin olarak 6183 sayılı Kanunun

Tahsil zamanaşımı başlıklı 102'nci maddesinde; "Amme alacağı, vade.nnin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlardaki :amanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olur." hükmü,

Zamanaşımının kesilmesi başlıklı 103'üncü maddesinde de,

"Aşağıdaki hallerde zamanaşımı kesilir:

1. Ödeme,

2. Haciz tatbiki,

3. Cebren tahsil ve takip muameleleri sonucunda yapılan her çeşit tahsilat,

4. Ödeme emri tebliği,

5. Mal bildirimi, mal edinme ve mal artmalarının bildirilmesi,

6. Yukarıdaki 5 sırada gösterilen muamelelerden herhangi birinin kefile veya yabancı şahıs ve kurumlar mümessillerine tatbiki veya bunlar tarafından yapılması,

7. ihtilaflı amme alacaklarında kaza mercilerince bozma kararı verilmesi,

8. Amme alacağının teminata bağlanması,

9. Kaza mercilerince icranın tehirine karar verilmesi,

10. İki amme idaresi arasında mevcut bir borç için alacaklı amme idaresi tarafından borçlu amme idaresine borcun ödenmesi için yazı ile müracaat edilmesi.

/ /. Amme alacağının özel kanunlara göre ödenmek üzere müracaatta bulunulması ve/veya ödeme planına bağlanması.

Kesilmenin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren zamanaşımı yeniden işlemeye başlar. Zamanaşımının bir bozma kararıyla kesilmesi halinde zamanaşımı başlangıcı yeni vade gününün rastladığı; amme alacağının teminata bağlanması veya icranın kaza mercilerince durdurulması hallerinde zamanaşımı başlangıcı teminatın kalktığı ve durma siresinin sona erdiği tarihin rastladığı; takvim yılını takip eden takvim yılının ilk günüdür." hükmü,

Zamanaşımının işlememesi başlıklı 104'üncü maddesinde ise, *"Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya terekesinin tasfiyesi do. /ayısıyla hakkında takibat yapılmasına imkan yoksa bu hallerin devamı müdde. ince zamanaşımı işlemez.*

Zamanaşımı, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya durmasından evvel başlamış olan cereyanına devam eder." hükmü, yer almaktadır.

Buna göre, mükellefin söz konusu olayda emlak vergisi, çevre temizlik vergisi ve katılma paylarının zamanaşımına uğradığı yönündeki iddiasının, ZA : manasımını kesen veya işlemesini engelleyen sebeplerin bulunup bulunmadığı açısından yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde ilgili belediyeden araştırı: !arak değerlendirilmesi gerekmektedir.⁸⁸

Soru-4: ÇTV'nin kiracı tarafından ödenmemesi durumunda mal sahibinin sorumluluğu nedir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, çevre temizlik vergisi mükellefinin binaları kullananlar olduğu, mükellefiyetin de binanın kullanımı ile başlayacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, çevre temizlik vergisinin mükellefi binaları kullananlar olduğundan, binaları kullananların kiracılar olması halinde çevre temizlik vergisinin de kiracılar tarafından ödenmesi gerekmektedir. 2464 sayılı Kanunun 98'inci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır."* hükmüne yer verilmiştir.

213 sayılı Kanunun 114'üncü maddesinde, *"Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar."*; 6183 sayılı Kanunun 102'nci maddesinde ise, *"Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar."* düzenlemeleri yapılmıştır.

Bu hükümlere göre, çevre temizlik vergisinin mükellefinin kiracı olduğu ve verginin ödenmediği durumlarda, 6183 sayılı Kanunun cebri takip hükümlerinin mükellef olan kiracı hakkında uygulanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, çevre temizlik vergisi, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın

⁸⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 03.08.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6601-728/60690 sayılı özelgesi.

başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmezse tarh 7.3-manaşımına, vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmediği durumda da tahsil zamanaşımına uğrayacaktır.

Soru-5: Çöp toplama hizmeti götürülen köylerden ÇTV istenecek midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesinde *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediye/erin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir..."* hükmü yer almaktadır. Kamın hükmünün değerlendirilmesi neticesinde; belediye mücavir alan sınırları içerisinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri veya diğer şekilde kullanılan binalar için Çevre Temizlik Vergisi ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.⁸⁹

Ancak 6360 sayılı Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde 2014 yılında yapılan mahalli idare seçimlerini izleyen 5 yıl süreyle CTV alınmayacaktır.

Soru-6: Home-office olarak kullanılan daireler çevre temizlik vergisine tabi midir?

Gelir İdaresi Başkanlığının 03.08.2012 tarih ve 80153 sayılı özelgesinde; *"hem ofis hem de konut olarak kullanılan yerlerin nitelik itibarıyla iş yeri sayıldığından Çevre Temizlik Vergisinin tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir. "* Denilmektedir. Ancak kanımca home ofis adıyla kullanılan konut olarak kullanılan yerlerin çokluğu nedeniyle yoklama elemanlarıyla kontrol edilerek iş yeri veya konut olduğu kanaatine varılmasının doğru olacağı değerlendirilmektedir.

Soru-7: ATM'lere Çevre Temizlik Vergisi tahakkuk ettirilebilir mi?

5411 Sayılı Bankacılık Kanununun 3. maddesinde; şube; elektronik işlem cihazlarından ibaret birimler hariç olmak üzere, bankaların bağımlı bir parçasını oluşturan ve bu kuruluşların faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan, sabit ya da seyyar bürolar gibi her türlü işyeri olarak tanımlanmıştır. Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin irdelenmesinden; işleme konu ATM (elektronik işlem cihazları)'ler bir banka şubesine bağlı makina olup; işyeri ya da şube olarak değerlendirilemeyeceği görülmektedir. Kaldı ki; Bankacılık Kanunu söz konusu cihazları açıkça şube tanımı dışında bırakarak, işyeri olarak değerlendirilmesini de mümkün kılmamaktadır.⁹⁰

⁸⁹ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 18.03.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/8424-45348 sayılı görüşü.

⁹⁰ Danıştay 8. Daire, Esas. 2013/4844, Karar. 2014/7037, Tarih. 14.10.2014

Danıştay'ın vermiş olduğu başka bir karar münasebetiyle yapmış olduğu tanıma göre ATM'leri iş yeri olarak saymak mümkün değildir. Bu nedenle Çev. re temizlik vergisi tahakkuk ettirilemeyeceği düşünülmektedir.

Soru-8: Çevre Temizlik Vergisinin tahsil zamanaşımına uğramaması için izlenmesi gereken adımlar nelerdir ve zamanaşımına uğraması durumunda sorumluluk kimlere aittir?

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un ¹¹Kanu. nun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbi-katından mütevellit olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur."

"Cebren tahsil ve şekilleri" başlıklı 54'üncü maddesinde,

"Ödeme müddeti içinde Ödenmeyen amme alacağı tahsil dairesince cebren tahsil olunur. Cebren tahsil aşağıdaki şekillerden herhangi birinin tatbiki sure-tiyle yapılır:

1-Amme borçlusu tahsil dairesine teminat göstermişse, teminatın paraya çevrilmesi yahut kefilin takibi,

2- Amme borçlusunun borcuna yetecek miktardaki malların haczedilerek paraya çevrilmesi,

3- Gerek/i şartlar bulunduğu takdirde borçlunun iflasının istenmesi."

¹¹Ödeme emri¹¹ başlıklı 55'inci maddesinde,

"Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödeme-leri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "Ödeme emri" ile tebliğ olu-nur.

Ödeme emrinde borcun asri ve fer'i/erinin mahiyet ve miktarları nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulundu-ğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur. Ayrıca, borçlunun 114'iincii maddedeki vazifeleri ve bu vazifeleri yerine getirmediği takdirde hak-kında tatbik edilecek olan ceza bu ödeme emrinde kendisine bildirilir.

Belediye hududu dışındaki köylerde bulunan borçlulara ödeme emirleri muhtarlıkça tebliğ olunur. Ödeme emirlerinin muhtarlığa tevdi tarihinden itibaren 15 gün içinde tebligat yapılmadığı takdirde ödeme emirleri tebliğ edilmemiş olan borçluların isimleri ödeme emri hüküm ve mahiyetindeki bir "ödeme cetveline" alınarak borçlular borçların ödemeye ve mal bildiriminde bulunmaya çağırılırlar. Ödeme cetveli köy ihtiyar kunulu kapısına bir örneği de köyde herkesin görebileceği umumi bir mahalle /Ogün müddetle asılmak suretiyle tebliğ olunur ve cetvelin asıldığı Köy muhtarlığı münadi vasıtasıyla ilan olunur. Cetvel asılırken ve indirilirken keyfiyet muhtarlıkça zabıt varakasıyla tesbi edilir. Cebren tahsil ve takip ödeme emrinin tebliği veya ödeme cetvelinin indirilmesi tarihinde başlamış olur.

Borcunu vadesinde ödemeyenlere ait malları elinde bulunduran üçüncü şahıslardan bu malları 7 gün içinde bildirmeleri istenir.",

"Teminatlı alacaklarda takip" başlıklı 56'ncı maddesinde,

"Karşılığında teminat gösterilmiş bulunan amme alacağı vadesinde ödenmediği takdirde, borcun 7 gün içinde ödenmesi, aksi halde teminatın paraya çevrileceği veya diğer şekillerle cebren tahsil devam olunacağı borçluya bildirilir. 7 gün içinde borç ödenmediği takdirde teminat bu kanun hükümlerine göre paraya çevrilerek amme alacağı tahsil edilir.",

"Mal bildirimi" başlıklı 59'uncu maddesinde,

"Mal bildirimi, borçlunun gerek kendisinde, gerekse üçüncü şahıslar elinde bulunan mal, alacak ve haklarından borcuna yetecek miktarın, nevini, mahiyetini, vasfını, değerini, her türlü gelirlerin veya haczi kabil mal veya geliri bulunmadığını ve yaşayış tarzına göre

geçim kaynaklarını ve buna nazaran borcunu ne suretle ödeyebileceğini yazı ile veya sözle tahsil dairesine bildirmesidir.

Köylerde mal bildirimi, Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilecek vergiler dışında kalan amme borçları için köy muhtarlığına da yapılabilir.

Sözle bildirim halinde keyfiyet bir zabıta tesbil edilir. Her iki halde bildirimin yapıldığına dair amme borçlusuna pulsuz makbuz verilir.",

"Mal bildiriminde bulunmayanlar" başlıklı 60'ıncı maddesinde,

"Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu, 7 günlük müddet içinde borcunu ödemediği ve mal bildiriminde de bulunmadığı takdirde mal bildiriminde bulununcaya kadar bir defaya mahsus olmak ve üç ayı geçmemek üzere hapisle tazyik olunur.

İlçipisle ta=yık kararı, ödeme emrinin tebliğini ve 7 glinliik müddetin bitme. sini mi7taakıp ıalısıl dairesinin yazılı talebi (izerine icra tetkik mercii hakırn, tarafından \erilir.

Bu kararlar Cumhuriyet Savcılığınca derhal infaz olunur.

İcra tetkik mercii hakimi tarafından verilen hapsen tazyik kararları her tür. İü harç ve resimden muaftır."

"Tahsil zamanaşımı" başlıklı 102'nci maddesinde,

"Amme alacağı, vadesinin rastladığı takvimi yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para ceza. farına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur."

"Zamanaşımının işlememesi" başlıklı 104'üncü maddesinde,

"Borçlunun yabancı memlekette bulunması, hileli iflas etmesi veya tereke. sinin tasfiyesi dolayısıyla hakkında takibat yapılmasına imkan yoksa bu hallerin devamı müddetime zamanaşımı işlemez.

Zamanaşımı, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya durmasından ewel başlamış olan cereyanına devam eder." hüküm. leri bulunmaktadır.

Yukandaki mevzuat hükümlerine göre, tahakkuk etmiş çevre temizlik vergisini ilgili vade sonuna kadar ödemeyen mükelleflere, durum 7 gün içerisinde bir ödeme emri belgesi ile bildirilerek, vergisini ödemesi veya vergi borcuna karşılık gelmek üzere teminat göstermesi istenecektir. Sonuç itibariyle, vergi borcunu ödemeyen mükelleflerden, söz konusu vergi cebren tahsil yoluyla tahsil edilecektir. Şayet ilgili takvim yılı içerisinde tahakkuk etmiş amme alacağı aynı yıl içerisinde ödenmez ve bir sonraki yılın başından itibaren 5 yıl içerisinde de cebren tahsil yoluyla gerekli tahsilat yapılmazsa, söz konusu amme alacağı zamanaşımına uğrayacaktır. Dolayısıyla tahsil zamanaşımına uğramış amme alacağının ilgili mükelleflerden de tahsil edilme imkanı ortadan kalkacaktır.

Ödeme emri tebliği ve haciz işleminin yapılması halleri zamanaşımını keşen sebeplerden olup zamanaşımını durduran sebeplerden değildir. Her iki durum birbirinden farklı sonuçlar doğurmaktadır. Zamanaşımının kesilmesi halinde, kesilme olayının vuku bulduğu tarihi takip eden yılın başından itibaren 5 yıl içerisinde cebren de olsa tahsil edilmeyen vergi zamanaşımına uğrarken; zamanaşımının durması (işlememesi) durumunda ise, durduran sebeplerin devamı süresince zamanaşımı işlememektedir.

6183 sayılı Kanunun "Zamanaşımının işlememe!" başlıklı 104'üncü maddesi:

"Borçlunun yabancı memleketle bulunması, hileli iflas emri veya terev-sinin tasfiyesi dolayısıyla hakkında takibat yapılmasına imkan yolca, a hu hallerin de, aını müddetince zamanaşımı işlemez.

Zamanaşımını, işlememesi sebeplerinin kalktığı günün bitmesinden itibaren başlar veya durmasından evvel başlamış olan cereyanına devam eder." htlc:mü gereği ödeme emri gönderilmesi ve tebliğlere rağmen ödenmeyen vergilerin teminat altına alınması için taşınmazların tapu kayıtlarına haciz konulması iş-lemelerinin zamanaşımını durduran durumlardan olmadığı görülmektedir.

Bu itibarla maddeye konu 2007 yılında konutlar için tahakkuk etmiş çevre temizlik vergisinin, 2012 yılı sonu itibarıyla tahsil edilmeyerek zamanaşımına uğratılması ve tahsil imkanının kanunen ortadan kalkmış olmasından dolayı gecikme faizi dahil toplam TL kamu zararının; Üst Yönetici (Belediye Başkanı) ... ve Muhasebe Yetkilisi (Mali Hizmetler Müd.) ... müştereken ve müteselsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince hü-küm tarihinden itibaren işleyecek faizleri ile ödettirilmesine oy birliğiyle tazmi-nine karar verilmiştir.⁹¹ Görüldüğü üzere ÇTV'nin tahsil zamanaşımına uğratıl-ması nedeniyle sorumluluk Üst Yönetici ve Muhasebe Yetkilisine yüklenmiştir.

Soru-9: Su ihtiyacını Belediyece tesis edilmiş su şebekesi dışında karşılayan konutların Çevre Temizlik Vergisi nasıl hesaplanacaktır?

Su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekeleri dışında karşılayan ko-nutlara ilişkin ÇTV yıllık tarifenin 7'nci grubunun belediye meclislerince belir-lenecek derecesi üzerinden hesaplanması suretiyle emlak vergisinin taksit süre-leri içerisinde ödenmesi gerekir⁹².

Soru-10: ÇTV'nin zamanında bildirimi vermeyen mükellefe uygulanacak ceza haddi nedir?

01.01.2010 tarihinden geçerli olmak üzere konutlarda ÇTV su faturası ilze-rinden ödeyecek ve bildirimde bulunmayacaklardır. Ancak su ihtiyacı belediye tarafından karşılanmayan konutlar ile iş yerleri bu binaları kullanmaya başladık-ları tarihten itibaren 30 gün içinde bildirim vereceklerdir.

Bildirim vermeyenlere VUK 352-11/7 maddesi uyarınca ikinci derece usul-süzlük cezası kesilmesi gerekmektedir⁹³.

⁹¹ Sayıştay 6. Dairesinin 06.02.2014 tarih ve 55 sayılı kararı

⁹² Gelir idaresi Başkanlığının 10.08.2006 tarih ve 062637 sayılı yazısı.

⁹³ Gelir idaresi Başkanlığının 06.07.2006 tarih ve 050063 sayılı yazısı.

EMLAK VERGİSİ HANUNUNDAHİ BELEDİYE ÖELİRLERİ

Emlak, halk dilinde mülkün çoğulu olarak bina, arsa ve arazi niteliğindeki gayrimenkullerden oluşan serveti (malvarlığı) ifade etmek için kullanılır.❖ Emlak vergisi, servet üzerinden alınan vergiler içinde en eski ve hemen hemen her ülkede uygulanan, kişilerin vergi ödeme gücünün bir göstergesi olan bina ve arazi gibi taşınmaz servet unsurlarını vergilendiren bir niteliğe sahiptir.

Emlak vergisi, özellikle de arazi vergisi medeniyetlerin tanıdığı en eski vergilerden biridir. 19. yy'ın başlarına kadar taşınmaz servet sahibi olmak vergi ödeme gücünün bir karinesi sayılmış ve bu varlıkların vergilendirilmesi iktidar prensibine dayandırılarak savunulmuştur. Ancak 19. yy'ın ortalarından itibaren para ekonomisinin hızla gelişmesi, bina ve arazinin diğer servet unsurları yanında nispi önemlerini kaybetmeleri, sağlanan gelir ile taşınmaz servetin tutan arasında yakın bir ilişkinin bulunmaması ve gelirin vergi ödeme gücünü yansıtan daha iyi bir ölçü olduğunun kabul edilmesi gibi nedenlerle emlak vergisinin iktidar prensibine dayandırılarak savunulması yerini fayda prensibine bırakmıştır.^{9s}

Emlak vergisinin konusunu oluşturan unsurlar, bazı ülkelerde sadece arazi, bazılarında sadece bina, çoğu ülkede ise hem arazi hem de binadır. Diğer yandan Belçika ve İrlanda gibi ülkelerde, makine, teçhizat vb. unsurlar da emlak vergisi kapsamına girmektedir. Verginin konusu ne olursa olsun emlak vergisi sistemlerinin kurulma sürecinin aşağıdaki temel adımlardan oluştuğu görülmektedir⁹⁶.

- Verginin konusunun seçilmesi,
- Vergi yükümlüsünün tanımlanması,

⁹⁴ AKSOY Ş. (1998). Kamu Maliyesi, Filiz Kitabevi, 3. Baskı, İstanbul

⁹⁵ Selahattin Tuncer, "Emlak Vergisi (Açık Oturum Özeti)" (İstanbul: İktisadi Araştırmalar Vakfı Yayınları, No: 28, 1971}, s. 3.

⁹⁶ Richard Almy, A Survey of Property Tax Systems in Europe (The Ministry of Finance Republic of Slovenia, Department of Taxes and Customs, March, 2001), s. 13. <http://www.ogjd.com/europeanTaxSystems.pdf> (Erişim: 05.06.2009)

- Vergi matrahının belirlenmesi,
- Değerleme ölçütlerinin oluşturulması,
- Vergi oranlarının saptanması,
- Vergileme dışında tutulacak unsurların belirlenmesi.

Emlak vergisi "objektif" bir vergidir. Çünkü gerçek ve tüzel kişiler tarafından sahip olunan arsa, arazi ve bina dolayısıyla ödenen vergi, bu tür varlıkların neden olduğu borçlar için hiçbir ayarlama ve indirim yapılmasına izin vermediği gibi yükümlülerin kişisel ve ailevi durumları da dikkate alınmamaktadır⁷.

1. EMLAK VERGİSİ İLE İLGİLİ ÖNEMLİ TANIMLAR

Bina Tabiri: Bu kanundaki bina tabiri, yapıldığı madde ne olursa olsun, gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın hepsini kapsar.

Bu kanunun uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yazılı bina müteimmimleri de bina ile birlikte nazara alınır.

Yüzer havuzlar, sair yüzer yapılar, çadırlar ve nakil vasıtalarına takılıp çekilebilen seyyar evler ve benzerleri bina sayılmaz. Amacına uygun olarak tamamlanmamış binalar da bina sayılmamaktadır.

Danıştay 9. Dairesinin 17.11.1993 tarih ve E: 1992/2201, K: 1993/4145 sayılı karar; *1319 sayılı Kanun'un 2. maddesindeki "sabit" sözcüğü, binanın geçici ya da kalıcı olmasını değil, binanın arza bağlı olmasını ifade ettiğinden bir fabrikanın işlevini tamamladıktan sonra kaldırılacak olmasının emlak vergisi tarhına engel teşkil etmeyeceği*, şeklindedir.

Yine, emlak vergisi bakımından bina müteimmimleri de (tamamlayıcıları) bina ile birlikte dikkate alınmaktadır. Binanın müteimmimi niteliği taşıyan arazi ve arsalar da vergi bakımından binaya dahil olup bina vergisine tabidirler. Vergi Usul Kanunu'nun 305'inci maddesine göre, kullanım bakımından binanın tamamlayıcısı olan arazi, avlu ve bahçe binanın müteimmimi sayılmaktadır. Ancak binadaki sabit üretim tesisatı vergi konusu dışındadır. (Öncel v.d., 2010:359).

Kat mülkiyetine konu olabilecek veya ortak faydalanma dışında müstakilen kullanılabilecek duruma getirilen dükkan, daire, depo gibi ortak yerlerin ayrıca değerlendirilmesi ve kat (bağımsız bölüm) maliklerinin paylan oranında ayrı ayrı emlak vergisine tabi tutulması gerekir. Bu konuda Emlak Vergisi Genel

⁹⁷ Salih Turan, Vergi Teorisi ve Politikası (5. Baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993), s. 143.

Tebliğlerinde yer alan açıklamalardan anlaşılacağı üzere ister müştemilat olsun. ister ortak kullanılan yer olsun, bütün binalar emlak vergisine tabidir (Yenice. 2011).

Mükellef: Bina Vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi. **her iki-** si de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir binaya paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Emlak vergisinin mevzuattaki karşılığı aşağıdaki gibidir:

- 1319 Sayılı Emlak Kanunu
- Vergi Usul Kanunu
- Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
- İdari Yargılama Usul Kanunu
- İmar Kanunu
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- Boğaziçi Kanunu
- Kat Mülkiyeti Kanunu
- (Bakanlar Kurulu Kararları ile vergiye ilişkin düzenleme yetkisi bulunmadığında sadece istisna. Muaflık ve indirim gibi konularda BKK çıkarılabilir.)
- Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük (15.03.1972 tarih ve 14129 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır)
- Tasarrufu Kısıtlanan Bina, Arsa ve Arazi Hakkında Yönetmelik,
- (17.11.1986 tarih ve 19284 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği,
- (02.11.1985 tarih ve 18916 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği,
- (02. 11. 1985 tarih ve 18916 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- Mükelleflerin İzahat Taleplerinin Cevaplandırılmasına Dair Yönetmelik,

- (28.08.2010 tarih ve 27686 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)
- Büyükşehirler tarafından çıkarılan imar Yönetmelikleri.
- (Örneğin İstanbul İmar Yönetmeliği, Ankara imar Yönetmeliği gibi.)
- Emlak Vergisi Kanunları Genel Tebliği
- (Örneğin son çıkan Seri No: 66)

Emlak vergisi, *bina vergisi* ve *arazi vergisi* olmak üzere iki anabaşıktan oluşmaktadır.

2. BİNA VERGİSİ

Bina vergisinin konusunu, Türkiye sınırları içinde bulunan binalar oluşturur (EVK. md. 2). Dolayısıyla vergi mükellefleri, yalnızca Türkiye'deki binalar nedeniyle vergi ödeyeceklerdir. Başka bir deyişle mükelleflerin yurt dışında bulunan binaları bu verginin kapsamı içerisine alınamamıştır (Aslan, 2001: 194). Aynı zamanda yapım aşamasında bulunan tamamlanmamış inşaatlar bina olarak değerlendirilmez. Vergilendirmek açısından binanın imar mevzuatına uygun olup olmamasının da bir önemi vardır.

Tamamlanmış binalardan (daire veya işyeri) oturma veya kullanma izni alınmış olanlar fiilen oturulmasa veya kullanılsa bile bina olarak değerlendirilirler. Binanın yapımında kullanılan malzemenin mahiyeti önemli değildir. Bina taş, demir, ahşap, beton, plastik, vb. maddelerden imal edilmiş olabilir. Yapı malzemelerinin farklılığı inşa edilenin bina vasfını etkilemez, sadece binanın matrahını (değerini) etkiler. Kullanış bakımından bina ile birlik teşkil eden avlu, bahçe, kömürlük ve arazi binanın mütemmimi kabul edilecektir (VUK. Md. 309/son). Kat mülkiyeti kanununa göre kat mülkiyeti kurulmuş binalar bağımsız bölümleri birer bağımsız bina olarak değerlendirilir (Şenyüz, 2005: 320).

2.1. Bina Vergisinde Daimi Muaflıklar

Aşağıda yazılı binalar, kiraya verilmemek (24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun kapsamında yapılan işletme hakkı devirleri hariç) şartıyla Bina Vergisinden daimi olarak muaftır. ((a), (b), (s), (y) ve (z) fıkraları için kiraya verilmeme şartı aranmaz.)

- a. Özel bütçeli idarelere (Mazbut vakıflar dahil), il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait binalar;

- b. İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlik.JCT veya bunlara bağlı müesseselere ait;
 - ba) Su, elektrik, havagazı, mezbaha ve soğuk hava işletme binaları;
 - bb) Belediye sınırları içindeki yolcu taşıma işletme binaları ve kapalı durak yerleri;
- c. Köylere ve köy birliklerine ait tanın işletme binaları, soğuk hava depolan, içmeler ve kaplıcalar ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla işletilen hamam, çamaşırhane, değirmenler ve köy odaları;
- d. Ordu evleri, askeri gazino ve kantinler ile bunların müstemilatı;
- e. Kamu menfaatlerine yararlı derneklere ait binalar (Kurumlar Vergisine tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmiş bulunmamaları şartıyla);
- f. Kazanç gayesi olmamak şartıyla işletilen hastane, dispanser, sağl❖ rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkezleri, sanatoryum, prevantoryum, öğrenci yurtları, düşkünler evi, yetimhaneler, revirler, kreşler, kütüphaneler ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait yurtlar ve işyerleri ile benzerleri;
- g. Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler ve bunların müstemilatı;
- b. Zirai istihsalde kullanılmak şartıyla makina ve alet depolan, zahire ambarları, samanlıklar, arabalıklar, ağıllar, ahırlar, kümesler, kurutma mahalleri, böcekhaneler, serler (seralar) ve benzeri binalarla, işçi ve bekçi bina, kulübe ve barakaları;
- i. Su ürünleri müstahsillerinin istihsalde kullandıkları ağ ve alet depolan, kayıkhaneler, denizlerde ve göllerdeki işçi ve balıkçı kulübe ve barakaları;
(Yukarıda "h" ve "i" fıkralarında yazılı binaların bir kısmı ikamete ve bir kısmı da mezkur fıkralarda yazılı maksatlara tahsis edilmiş bulunduğu takdirde vergi, yalnız ikamete tahsis olunan kısım için uygulanır.)
- j. Umuma tahsis edildiği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca kabul edilen rıhtım, iskele, dalgakıran ve bunların mütemmimleri ile, demiryolları ve köprü, rampa ve tünel, yeraltı ve yerüstü geçitleri, peron alimantasyon tesisleri, iskele ve istasyon binaları ile yolcu salonları, cer ve malzeme depolan gibi demiryolu mütemmimleri, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Mü-

düdüğüne ait hava liman ve meydanlarındaki terminal binaları, teknik blok, hangar, sistemlere ait depo; elektronik, elektrik ve mekanik sistemlere ait laboratuvar ve bakım tesisleri, pist taksirut ve apron sahası ile ısı ve enerji santralleri, hidrofor tesisleri, gerek hava liman ve meydanlarında ve gerekse uçuş yolları üzerindeki seyrüsefer yardımcı (radar, ILS, YOR,DME, NDB gibi) tesisleri ile hava yer ve yer muhabere sistemleri (VHF, UHF, HF) ve yukarıda belirtilen sistem ve tesislerin mütemmimleri. (Diğer depolar, ant-repolar, müstakil lojman ve müstakil idarehane binaları mütemmimsayılmaz);

- k.** Her nevi su bentleri, baraj, sulama ve kurutma tesisleri;
- 1.** Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan binalar ile elçilerin ikametine mahsus binalar ve bunların müstemilatı (Karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait binalar;
- m.** Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (Vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla);
- n.** Enerji nakil hatları ve direkleri.
- o.** ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne tescil edilmiş amatör spor kulüplerine ait binalar (Gelir veya Kurumlar Vergisine tabiişletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmemeleri şartıyla);
- p.** Tarım kredi, tarım satış kooperatifleri, 1163 sayılı Kanuna uygun olarak teşekkül eden kooperatifler ve bu kooperatiflerin kuracağı kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin ve Türk Kooperatifçilik Kurumunun sahip oldukları kendi hizmet binaları.
- r.** Karşılıklı olmak şartıyla Uluslararası Antlaşmalar hükümlerine göre azınlık sayılan cemaatlara ait özel okul binaları.
- s.** Türk Silahlı Kuvvetlerini (Jandarma Genel Komutanlığı dahil) güçlendirmek amacıyla kurulmuş vakıflara ait binalar.
- t.** Tersane binaları (müstakil büro ve müstakil lojman binaları hariç.)
- u.** Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan binalar (Gelir Vergisinden muaf esnaf ile basit usulde Gelir Vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan binalar hariç olmak üzere, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan binalar ile muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.)

- x. Doğalgaz, ham petrol ve bunların ürünlerinin nakli ve dağıtımını amacıyla kullanılan boru hatları ile bunların ayrılmaz parçası olan istasyonlar (Pompa, kompresör, basınç düşürme ve ölçüm, hat vana grupları, haberleşme pik, katodik koruma gibi),
- y. 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankalara, tasfiyeleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu eliyle yürütülen müflis bankaların iflas idarelerine ait binalar.
- z. 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 7/A maddesi kapsamında kira sertifikası ihracı işlemine konu olan binalar.

2.2.Bina Vergisinde Geçici Muaflıklar

- a. Mesken olarak kullanılan bina veya apartman dairelerinin, 2.500 Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere vergi değerinin 1/4 ü, inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Bu binaların, bina apartman ise dairelerin, mesken olarak kullanılması şartıyla, sahn alma veya sair suretle iktisap olunması halinde de yukardaki muaflık hükmü kalan süre için uygulanır.

Mevcut binalara ilave yapılması halinde, 33'üncü maddenin (1) sayılı bendine göre beyan edilen değerden bu kısma isabet eden değer için, yukarda yazılı muafiyet aynı şart ve süre ile uygulanır.

Binanın, bina apartman ise dairenin, kısmen veya tamamen mesken olarak kullanılmaması halinde bu binaya veya daireye tanınmış bulunan muafiyet bu halin vuku bulduğu yılı takip eden bütçe yılından itibaren düşer.

- b. Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi almış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri ve işletmelerine dahil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.
- c. Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan veya kullanılmaz hale gelen veya yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri (Deprem hariç) afetlerle zarar görmesi muhtemel

yerlerdeki binaların vergi mükellefleri tarafından afetin vuku bulduğu veya afete maruz bulunduğunun yetkili kuruluşça tebliğı tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde afetin vuku bulduğu yerde veya kamu kuruluşlarınca **göste** rilen yerlerde inşa edilen binalar inşalarının sona erdiği yılı, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre inşa olup hak sahiplerine teslim edilen binalar devredildikleri yılı takip eden bütçe yılından itibaren 10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır. (Bu halde, bu maddenin (a) fıkrası hükümü uygulanmaz.)

Şu kadar ki, kamu kuruluşlarınca afet bölgesi olduğu nedeniyle inşaat ya. sağ1 konulan yerlerde yapılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.

Muafiyetten faydalanacak mükellefler, imar ve İskan Bakanlığından veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı kuruluşlardan afete maruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi vergi dairesine ibraz etmeye mecburdurlar.

- d. Fuar, sergi ve panayır yerlerinde inşa edilen binalar (Bu yerlerin açık bulunmadığı zamanlarda da kullanılanlar hariç), bu maksada tahsis edildikleri süre için vergiden muaftır.
- e. Planlama Teşkilatınca tespit ve tayin edilen geri kalmış bölgelerde inşa edilen sınai tesisler, inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.
- f. Organize sanayi bölgeleri ile sanayi ve küçük sanat sitelerindeki binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır.

Yukarıda (a), (b), (c) ve (d) fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için, mezkur fıkralarda yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesi şarttır. Ancak, bu olaylar bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulduğu takdirde bildirim, olayın vuku bulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.

Süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyet, bildirim yapıldığı yılı takip eden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirim yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer. (Köylerdeki inşaat için bildirimde bulunulmaz.)

Danıştay 9. Dairesi 18.09.1997 tarih ve E: 1996/3368, K: 1997/2606 sayılı kararında; *Emlak Vergisi Kanunu'nun 5. maddesinin son dan bir evvelki fıkrasında muafiyet uygulamalarında (a), (b) (c), (d) fıkralarında yazılı muafiyet/erden istifade için bildirim şart olduğu (/) fıkrasında yazılı (organize sanayi bölgesi gibi) yerler için böyle bir hüküm bulunmadığı gerekçesi ile organize*

*sanayi bölgeleri ile küçük sanat sitelerindeki binaların 5 yıl süre ile geçici mua-
fiyetten yararlanacağına, karar vermiştir.*

2.3. Bina Vergisini Matrahı

Bina vergisinin matrahı binanın Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki hükümlerine göre tespit olunan vergi değeridir. Binalar için vergi değeri, **Maliye** ile Bayındırlık ve İskan Bakanlıklarınca ortaklaşa tespit ve ilan edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile binaya ait veya isabet eden arsa değeri toplanarak bulunan değerdir. Fakat bu kanunda belirlenen istisna ve muafiyetler düşüldükten sonra vergi ödeyeceği için matrah, rayiç bedelden bu kanunda belirlenen, muafiyet ve istisnalar düşüldükten sonra kalan lüsüm aranmaktadır⁸.

Aynı zamanda yapım aşamasında bulunan tamamlanmamış inşaatlar bina olarak değerlendirilmez. Vergilendirmek açısından binanın imar mevzuatına uygun olup olmamasının da bir önemi vardır. Tamamlanmış binalardan (daire veya işyeri) oturma veya kullanma izni alınmış olanlar fiilen oturulmasa veya kullanılmasa bile bina olarak değerlendirilirler. Binanın yapımında kullanılan malzemenin mahiyeti önemli değildir. Bina taş, demir, ahşap, beton, plastik, vb. maddelerden imal edilmiş olabilir. Yapı malzemelerinin farklılığı inşa edilenin bina vasfını etkilemez, sadece binanın matrahını (değerini) etkiler. Kullanılış bakımından bina ile birlik teşkil eden avlu, bahçe, kömürlük ve arazi binanın mütemmimi kabul edilecektir (VUK. Md. 309/son). Kat mülkiyeti kanununa göre kat mülkiyeti kurulmuş binalar bağımsız bölümleri birer bağımsız bina olarak değerlendirilir (Şenyüz, 2005: 320).

Bina vergisi matrahının hesaplanmasına ilişkin takip edilecek yol şu şekilde özetlenebilir⁹:

- Binanın dıştan dışa yüzölçümü ile bina metrekare nonnal inşaat maliyet bedellerini gösteren daha önceden resmi olarak belirlenmiş cetvelde yer alan ortalama rakam çarpılacaktır.
- Bu çarpım sonucu ortaya çıkacak rakama, varsa asansör, kalorifer veya klima tesisatı farkı ilave edilecektir. Bu ilave, söz konusu rakamın asansör için yüzde 6, kalorifer için yüzde 8'i oranında olacaktır.
- Bu suretle bulunan toplam değerden yıllara ve inşaat cinsine göre belirtilen yıpranma payı düşülecektir.

⁹⁸ ARSLAN M. (2001). Türk Vergi Sistemi, Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı. Ankara s. 199.

⁹⁹ Doğan Şenyüz, Türk Vergi Sistemi (11. Baskı. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2005), s. 637

- Yıpranma payı d0ş0ldUkten sonra kalan değere arsa veya arsa payının asgari ölçülere göre tespit edilen değeri ilave edilecektir.

Bina vergisi uygulaması bakımından gerçekçi bir vergi uygulaması için EVK. m. 33 kapsamında hangi hallerde vergi değerinin değışmiş kabul edilebileceğini gösteren sebepler sayılmıştır. Bunlar;

- Yeni bina inşa edilmesi (mevcut binalara ilaveler yapılması veya kalorifer tesisleri konulması yeni inşaat hükmündedir).
- Bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya diğer nedenlerle tamamen veya kısmen harap olması veya binada mevcut asansör veya kalorifer tesislerinin kısmen veya tamamen kaldırılması.
- Bir binanın kullanım tarzının tamamen değıştirilmesi veya bir binanın ikamete özgü mahallelerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına özgü mahaller haline kaydedilmesi.
- Arazinin hal ve heyetinde değışiklik olması: Bir binanın mütemmimi durumundan çıkması veya bir arazi ve arsanın bina mütemmimi durumuna girmesi.

Bir bina veya arazinin taksim ya da ayrılması veya mükellefinin değışmesi

- Arazi ve arsaların tek bir arazi ve arsa haline getirilmesi veya birden çok hisseler ayrılmış olan bir binanın bütün hisselerinin birleştirilmesi
- Herhangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazinin değerlerinde %25'i aşan oranda artına veya eksilme olması, şeklinde belirlenmiştir (Edizdoğan, 2003: 277).

2.4. Bina Vergisinin Nispeti

Bina vergisinin oranı meskenlerde **binde bir**, diğer binalarda ise **binde ikidir**. Bu oranlar, 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanır. Bakanlar Kurulu, vergi oranlarını yarisına kadar indirmeye veya üç katına kadar artımlaya yetkilidir.

Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sifıra kadar indinneye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin

tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Yeni inşa edilen bina veya binaların vergisi, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olamaz. Bu hüküm binaların inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren dört yıl uygulanır.

Tablo 16: Bina Vergisi Oranları

	Konut	Diğer Sınalar
il ve ilçelerde	Binde1	Binde 2
Büyükşehir Belediye sınırlarında	Binde2	Binde 4

2.5. Bina Vergisi Mükellefiyetin Başlaması ve Bitmesi

Bina vergisi mükellefiyeti;

a) 33'üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,

b) Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takip eden bütçe yılından itibaren baslar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Oturulması ve kullanılması kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binaların vergileri, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine, bu olayların vukua geldiği tarihlerden sonra gelen taksitlerden itibaren, bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.

2.6. Bina Vergisinin Verginin Tarh ve Tahakkuku

Bina vergisi, ilgili belediye tarafından;

a) Dört yılda bir defa olmak üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılının Ocak ve Şubat aylarında,

b) 33 'üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerle bildirim verilmesi icabeden hallerde, vergi değerini tadil eden sebeplerin meydana geldiği bütçe yılını takip eden yılın Ocak ayı içinde, vergi değerini tadil eden sebep yılın son üç ayı içinde vuku bulmuş ve bildirim, vergi değerini tadil eden sebebin meydana geldiği bütçe yılını takip eden yılda verilmiş ise bildirimin verildiği tarihte,

c) 33 'üncü maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı hallerde, takdir işlemlerinin yapıldığı bütçe yılını takip eden yılın Ocak ve Şubat aylarında,

29'uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim verme süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir.

Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29'uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan bina vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.

Bir il veya ilçe hududu içerisinde birden fazla belediye olması halinde, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan binaya ait bina vergisini tarha yetkili olacak belediye, ilgili valiler tarafından belirlenir.

2.7. Bina Vergisinin İndirimli Uygulanacağına Dair Bakanlar Kurulu Kararı

20/12/2006 TARİHLİ VE 2006/11450 SAYILI

KARARNAME

MADDE 1 - I319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8'inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü gereğince kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, özürülülerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m2'yi geçmeyen tek meskene sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil), söz konusu meskene ait bina vergisi oranı, **2007 ve müteakip yıllar için sıfıra indirilmiştir.**

MADDE 2 - Bu Karar 1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Karar hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

Bakanlar Kurulu kararına istinaden;

- hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin,
- gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların,

- gazilerin,
- özürlülerin,
- şehitlerin dul ve yetimlerinin,

Türkiye sınırlarında olmak kaydı ile 200 m2'yi geçmeyen tek meskenlerin bina vergisi oranı 0'dır. Burada üzerinde durulması gereken nokta yukarıda sayılan özellikleri taşısa bile 200 m2'yi geçen meskenler indirimli orandan faydalanamayacaktır.

Konunun ayrıntıları 38 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde açıklanmıştır:

38 SERİ NO.LU EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No: 25333 (3.M)

Resmi Gazete Tarihi: 31/12/2003

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun(1) 8'inci maddesinin indirimli vergi oranı uygulamasına ilişkin ikinci fıkrası 4962 sayılı Kanunun(2) 15'inci maddesi ile yeniden düzenlenmiş olup, konu ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

1. indirimli Bina Vergisi Oranı Uygulaması

Bilindiği gibi, Emlak Vergisi Kanununun 8'inci maddesinin değişik ikinci fıkrasında. "Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmuş olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m2'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 2003/6576 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı(3) ile de, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmuş olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m2'yi geçmeyen tek meskene sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil), bu meskene ait bina vergisi oranı 2004 yılı için sıfıra indirilmiştir.

Bu hükümlere göre, indirimli bina vergisi oranından yararlanacak mükellefler ve indirimli vergi oranından yararlanmanın usul ve esasları aşağıda açıklanmıştır.

1. indirimli Bina Vergisi Oranından Yararlanacak Mükellefler

Bakanlar Kurulunca belirlenecek indirimli vergi oranından, Türkiye'de brüt yıllık 200 m2'yi geçmeyen tek meskeni olan veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan:

- Kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup 18 yaşını doldunmamış olanlar hariç olmak
Özerc hiçbir gelin olmadığını belgeleyenler,

- Gcrlrci münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarındao aldıkları emeldi,
dul, yetim, ölüm ve maluliyet aylığından ibaret bulunanlar,

- Gaziler,

- Şehitlerin dul ve yetimleri,

yararlanacaklardır.

2. Hiçbir Geliri Olmayan Mükelleflerin Geliri Olmadığını Belgelemeleri

Emlak Vergisi Kanununun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında 4962 sayılı Kanunla yapı-
lan değişiklikle, Bakanlar Kurulu'na belirlenecek indirimli vergi oranından yararlanacak mü-
kellefler kapsamına, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış
olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyen mükellefler de alınmıştır. Anılan
fıkarda ayrıca, geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirleme konusunda Maliye
Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Buna göre, hiçbir geliri olmadığını belgeleyen mükellefler indirimli vergi oranından ya-
rarlanacaklar, dolayısıyla sahibi bulundukları 200 m2'yi geçmeyen tek meskene ait bina vergi-
si, indirimli vergi oranı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunan 18 yaşını doldurmamış çocukJa-
nın 200 m2'yi geçmeyen mesken binalarına ait verginin hesabında ise, indirimli bina vergisi
oranının uygulanması mümkün olmayıp, normal bina vergisi oranı uygulanacaktır. Ancak,
hiçbir geliri olmayan çocuğa kanunen bakmakla mükellef olan veli veya vasiinin de hiçbir geli-
rinin bulunmadığının belgelenmesi halinde, 18 yaşını doldunmamış bulunan çocuğun sahip
olduğu tek meskene ait bina vergisinin hesabında indirimli vergi oranı uygulanabilecektir.

Hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlan-
abilmeleri için, hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri,
tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde
bir gelirin olmaması gerekmektedir. Bu nedenle mükelleflerin;

a) İkametgahlarının bulunduğu yer vergi dairesinden gelir vergisi mükellefi olmadıkları-
na,

b) T.C. Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüklerinin
ilgili birimlerinden aktif sigortalı bulunmadıklarına,

dair alacakları belgeleri, bu Tebliğ eki form ekinde ilgili belediyeye venneleri gerekme-
tedir. Bu form ve eki belgeleri, ilk defa mükellef olanlar, verecekleri bina vergisi bildirimini
ekinde, öteden beri mükellef olanların ise 2004 yılının Ocak ayı içinde vermeleri gerekir.

1 hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerden indirimli vergi uygulamasının yapı-
laacağı yıllarda, 3816 sayılı "Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil
Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun"(4) hükümlerine göre "Yeşil
Kart" a sahip olanların, T.C. Emekli Sandığı, Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumu Genel
Müdürlüklerinin ilgili birimlerinden aktif sigortalı olmadıklarına dair alacakları belge yerine,
sahip oldukları "Yeşil Kart"ın bir örneğini ilgili belediyelere vermeleri yeterli bulunmaktadır.

Hiçbir geliri olmadığını beyan etmek suretiyle yukanda belirlen **belgelen verenmo.kcl-** lclerin bu beyanları ve verdikleri belgeler belediyelerce kabul edilecek **ve mOJceUeflcnn 200** m2'yi geçmeyen tek meskenlerine indirimli vergi oranı uygulanacaktır.

Mükellefler, daha sonra yukanda belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya iloncu bir mesken binasına sahip olmaları halinde, bu durumu mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmek zorundadırlar.

İndirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde, gerçek dışı beyan ve gerçek dışı belge ibraz etmek suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken vergi, kendilerinden cezalı olarak alınacaktır.

3. indirimli Vergi Oranının Uygulanması ile ilgili Diğer **Hususlar**

a) İndirimli vergi oranının uygulanması için meskende bizzat oturma şartı aranmamaktadır. Bu nedenle, sahip olduğu tek meskeni kiraya verip, kirada oturanlar da diğer şartları taşımayan kaydıyla indirimli vergi oranından faydalanabileceklerdir.

b) 200 m2'yi geçmeyen tek meskene hisse ile sahip olunması halinde indirimli vergi oranı, meskenin vergi değerinin hisseye isabet eden kısmına uygulanacaktır.

c) Birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine indirimli vergi oranı uygulanmayacaktır.

d) Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler için söz konusu indirimli vergi oranının uygulanması mümkün değildir.

e) Sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve maluliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde, bunların meskenine indirimli vergi oranı uygulanmayacaktır. Mükelleflerin gelir getirmeyen işyeri, arsa ve araziye sahip olmaları indirimli vergi oranından yararlanmalarına engel teşkil etmemektedir.

f) İndirimli vergi oranından yararlanan mükelleflerin, bu orandan yararlanma ile ilgili şartlardan herhangi birini kaybetmeleri halinde, bu durumu mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmeleri gerekmektedir.

II. Belediyeye Yapılacak Bildirim

İndirimli bina vergisi oranının uygulanabilmesi için, Tebliğin (VI) bölümünde belirtilen şartları taşıyan mükelleflerin, bu Tebliğe ekli formlardan durumlarına uygun olanını doldurup imzalayarak ilgili belediyelere eki belgelerle birlikte vermeleri gerekmektedir. Ancak, daha önceki yıllarda bildirim veren ve durumları bu Tebliğde belirtilen şartları taşıyan mükelleflerin form vermelerine gerek bulunmamaktadır. Daha önceki yıllarda bildirim vermekle birlikte durumları bu Tebliğde belirtilen şartları taşımayan mükelleflere ait tek mesken binaları için, 1.1.2004 tarihinden itibaren indirimli bina vergisi oranı uygulanmayacaktır.

Belediyeler, hiçbir geliri olmayan mükelleflerden istenecek belgeler hariç olmak üzere bu Tebliğ ekfode yer alan formlar dışında mükelleflerden başka bir belge talep etmeyeceklerdir.

111. Yürürlükten Kaldırılan Tebliğ

25 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genci Tebliği 1.1.2004 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Tebliğ olunur.

2.8. Bina Emlak Vergisinin Hesaplanmasına İlişkin Örnekler¹⁰⁰

Örnek J - Mükellef (A), 2013 yılında Ankara ili, Etimesgut Belediyesi sınırları içerisinde 6000 m² arsa üzerinde inşa edilen bir siteden bir daire satın almıştır. Arsadan mükellefin hissesine düşen miktar 100 m²'dir. Betonarme karkas, 1. sınıf olan dairenin dıştan dışa yüzölçümü 150 m²'dir. Bu daire için 2014 yılına ait uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli 734,24 TL'dir. Arsanın bulunduğu cadde için 2014 yılında uygulanan asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri 110 TL'dir. Mükellefin daire satın aldığı binada asansör ve merkezi ısınma sistemi mevcuttur. Mükellefiyeti 2014 yılında başlayan bu mükellefin dairesinin bina vergi değeri aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır. (Aşınma payı ihmal edilmiştir.)

1. İnşaatın türü ve sınıfına göre 2014 yılına ait uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli: 837,03 TL¹⁰¹

2. Dairenin dıştan dışa yüzölçümü: 150 m²

3. Dairenin maliyet bedeli (1x2) = 125.554,50 TL

4. 2014 yılı için takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri: 110,00 TL

5. Hisseye düşen arsanın yüzölçümü: 100 m²

6. Arsanın vergi değeri (4x5) = 11.000,00 TL

7. Dairenin 2014 yılı vergi değeri (3+6) = 136.554,45 TL

Bin Jiraya kadar olan kesirler Kanunun 29. maddesinin 4. fıkrasındaki hükme istinaden dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri **136.000,00** TL'dir. Mükellef (A)'nın 2014 yılı için ödeyeceği emlak vergisi 136.000 TL x Binde 2 = 272 TL'dir. Bunun yanında (272 x %10) = 27,20 TL taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.¹⁰²

¹⁰⁰ Emlak Vergisi Genel Tebliğlerindeki örneklerden derlenmiştir.

¹⁰¹ Binada asansör ve kalorifer tesisatı bulunduğu için 734,24 TL'nin üzerine kalorifer için %8, asansör için %6 oranında ilave yapılacaktır. Dolayısıyla inşaat maliyet bedeli 734,24 + (734,24.%8) + (734,24.%6) = 837,03 TL olmaktadır.

¹⁰² 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12. maddesinde, belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8. ve 18. maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde "taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı" tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyece emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hükme bağlanmıştır.

Örnek 2 - Örnek 1 'deki dairenin 2015 yılı için vergi değeri aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

2015 yılı emlak vergisi değeri, 2014 yılı vergi değeri olan 136.000 TL • $(136.000 \times 2015 \text{ yılı yeniden değerlendirme oranının yansı } \%5,055^{103}) = 142.874,880$

Bin liraya kadar olan kesirler dik.kate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri 142.000,00 TL'dir. Mükellef (A)'nın 2014 yılı için ödeyeceği emlak vergisi $142.000 \text{ TL} \times \text{Binde } 2 = 284 \text{ TL'dir. Bunun yanında } (284 \times \%10) = 28,40 \text{ TL taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.}$

Örnek 3 - Örnek 1 'deki daireyi mükellef (A) 2014 yılında satın almış olsaydı 2015 yılında ödeyeceği emlak vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

1. İnşaatın türü ve sınıfına göre 2015 yılına ait uygulanacak bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli 763,10 TL olup kalorifer ve asansör dahil edildiğinde $(763,10 + 763,10 \times \%14)$ bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli 869,93TL olmaktadır.

2. Dairenin dıştan dışa yüzölçümü: 150 m²

3. Dairenin maliyet bedeli $(1 \times 2) = 130.489,50 \text{ TL}$

4. 2014 yılından itibaren uygulanmak üzere takdir komisyonunca 2013 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri: 110,00 TL

5. 2015 yılına ait asgari ölçüde arsa ve arazi metrekare birim değerlerinin hesabında uygulanacak artış oranı %5,055

6. 2015 yılı emlak vergi değerine esas asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri $(4 + (4 \times 5)) = 115,56 \text{ TL}$

7. Hisseye düşen arsanın yüzölçümü: 100 m²

8. Arsanın vergi değeri $(6 \times 7) = 115,56 \times 100 = 11.556 \text{ TL}$

9. Dairenin 2014 yılı vergi değeri $(3 + 8) = 142.045,50 \text{ TL}$

¹⁰³ Kanunun 29'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, vergi değerinin, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıla ait vergi değerinin 213 sayılı Kanun hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunacağı belirtilmiştir. Maliye Bakanlığınca, 2015 yılına ait tespit edilen yeniden değerlendirme oranı, 441 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile %10,11 (on virgöl on bir) olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla Bu mükellefin bina, arsa ve arazilerinin 2015 yılı vergi değerleri, 2014 yılı vergi değerlerinin, bu yıla ait yeniden değerlendirme oranının yarısı olan (% 10,11/2=) %5,055 (beş virgöl sıfır elli beş) oranında artırılması suretiyle bulunacak tutarlar olacaktır

Bin liraya kadar olan kesirler dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak emlak vergi değeri 142.000,00 TL'dir. Mükellef (A)'nın 2014 yılı için ödeyeceği emlak vergisi $142.000 \text{ TL} \times \text{Binde } 2 = 284 \text{ TL}$ 'dir. Bunun yanında $(284 \times \%10) = 28,40 \text{ TL}$ taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.

Örnek 4 - Mükellef (B)'nin Edirne ilindeki işyeri, 2005 yılında çelik karkas türünde lüks inşaat olarak inşa edilen bir binada yer almaktadır. Binanın arsasının alanı 900 m², arsa payı oranı 1/25, hisseye düşen arsa ise 36 m²'dir. Binada asansör bulunmaktadır. İşyerinin dıştan dışa yüzölçümü 160 m²'dir.

Binanın bulunduğu caddede 2014 yılı için arsanın metrekare birim değeri 500 TL olarak takdir edilmiştir. 2014 yılına ait çelik karkas lüks sınıf inşaatın ortalama bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli 1.875,35 TL'dir.

Bu bilgilere göre, işyerinin 2014 yılı vergi değeri aşağıdaki gibi hesaplanır.

1. Bina metrekare normal inşaat maliyet bedeli: 1.987,87 TL¹⁰⁴
2. Binanın dıştan dışa yüzölçümü: 160 m²
3. Binanın inşaat maliyet bedeli $(1 \times 2) = 318.059,20 \text{ TL}$
4. Aşınma payı indirimi¹⁰⁵ $(318.059,20 \times \%10) = 31.805,92 \text{ TL}$
5. Bina inşaat maliyet bedeli $(3-4) = 286.253,28 \text{ TL}$
6. Asgari ölçülere göre bulunan arsa değeri $(500 \times 36) = 18.000 \text{ TL}$
7. İşyerinin vergi değeri $(5+6) = 304.253,28 \text{ TL}$

Bin liraya kadar olan kesirler dikkate alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak vergi değeri **304.000,00 TL**'dir. Mükellef (B)'nin 2014 yılı için ödeyeceği emlak vergisi $304.000 \text{ TL} \times \text{Binde } 1 = 304 \text{ TL}$ 'dir. Bunun yanında $(304 \times \%10) = 30,40 \text{ TL}$ taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.

Bu işyerinin 2015 yılı emlak vergisi değeri ise,

$$304.000,00 + 304.000 \times (2015 \text{ yılı yeniden değerlendirme oranının yarısı}) \times \%5,055 = 319.367,20$$

Ödeyeceği emlak vergisi ise $319.000,00 \times \text{Binde } 1 = 319,00 \text{ TL}$

¹⁰⁴ $1.875,35 + 1.875,35 \times \%6 \text{ (asansör)} = 1.987,87 \text{ TL}$

¹⁰⁵ Aşınma Paylarına ilişkin Oranları Gösteren Cetvele göre 6-10 yaş arasındaki çelik karkas binalarda aşınma oranı $\%10$ 'dur.

2.9. Bina Vergisi İle İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Binaile birlikte avlu, bahçe gibi mütemmim cüzleri içinde vergi ödenir mi?

Bilindiği üzere, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 2'nci maddesinde, bu Kanunun uygulanmasında Vergi Usul Kanununda yazılı bina mütemmimlerinin de bina ile birlikte nazara alınacağı, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 305'inci maddesinde de bina ile sınırlanmış olup, kullanış tarzı itibariyle de bina ile birlik teşkil eden avlu, bahçe ve sair arazinin binanın mütemmimatından olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla Tire Organize Sanayi Bölgesinde 50.000 m2 arsası bulunan şahıs tarafından inşa edilen fabrika binası için verilecek bina vergisi bildiriminde;

a. Kullanış tarzı itibariyle bina ile birlik teşkil eden arsanın bina ile birlikte bildirilerek bina vergisi ödenmesi,

b. Arsanın kullanım tarzı itibariyle bina ile birlik teşkil etmemesi halinde bina için ayrı, arsa için ayrı bildirim verilerek vergilerinin ayrı ayrı ödenmesi,

gerekmektedir.¹⁰⁶

Soru-2: Mükelleflerininşaatı biten binalarınıçinverdikleri beyannamelerine istinaden mükellefiyetleri hangi yılda başlayacaktır?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 33/1 'inci maddesinde, yeni bina inşa edilmesinin vergi değerini tadil eden sebep olduğu, 23/c maddesinde de bu Kanunun 33 'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin vuku bulduğu bütçe yılı içerisinde, değişiklik bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulmuş ise üç ay içinde taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye emlak vergisi beyannamesi verileceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, anılan Kanunun 9/b maddesinde, bina vergisi mükellefiyetinin bu Kanunun 33'üncü maddesinin 1/7 numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde, bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı, 5/a maddesinde de mesken olarak kullanılan bina veya apartman dairelerinin 50.000 liradan az olmamak üzere vergi değerinin ¼'ünün inşalarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılacağı, bu muafiyetten faydalandırılacağı, bu muafiyetten istifade için keyfiyetin bütçe yılı içinde, bina bütçe yılının son üç ayı içinde bitmiş ise üç ay içinde ilgili vergi dairesine bildi-

¹⁰⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 04.07.2006 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6685-5097/49622 sayılı özelgesi.

rimcsinin şartolduğu, süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyetin, bildirimin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılından muteber olacağı, bu takdirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yılların muafiyet hakkının düşeceği belirtilmiştir.

Bu hükümlere göre, adı geçen mükelleflerin inşaatı 23.11.2000 tarihinde bitensöz konusu binaları için verdikleri bina vergisi beyannamelerine istinaden mükellefiyetlerinin 2001 yılından itibaren başlatılması ve bu yıldan itibaren 5 yıl süreyle beyan edilen vergi değerinin $\frac{1}{4}$ 'ünün geçici muafiyetten faydalandırılması gerekmektedir. Dolayısıyla, beyannamede muafiyetin başlangıç yılı 2001 yılı olarak gösterilmesi gerekirken, mükellefin beyanı dikkate alınmaksızın 2000 yılı olarak gösterilmesi uygun görülmüştür.¹⁰⁷

Soru-3: Yeni inşa edilen evin bina vergisi, arsasının vergisinden az olabilir mi?

Yeni inşa edilen binaların emlak vergisinin, arsasının (veya arsa payının) vergisinden az olması durumunda arsasının vergisi ile bina vergisi karşılaştırılarak aradaki arsa vergisi farkı bina vergisine eklenmek suretiyle tahsil edilmesi gereken bina vergisi hesaplanmış olacaktır. Geçici mesken muaflığının uygulanmasının söz konusu olduğu durumlarda, karşılaştırmadan binanın muafiyet tutarının düşülmesinden önceki vergi değeri esas alınmak ve bu değer üzerinden hesaplanacak vergi göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılması gerekmektedir.

Bu itibarla, meskenin bina vergisi ile arsasının vergisi karşılaştırılmasında bina vergisinin düşük olması halinde, meskenin bina vergi değerinden $\frac{1}{4}$ muafiyet miktarı düşüldükten sonra kalan değer üzerinden bina vergisi hesaplanacak ve bu tutara muafiyet miktarı düşülmeden hesaplanan bina vergisi ile binanın arsasının vergisi arasındaki fark eklenmek suretiyle ödenmesi gereken bina vergisi bulunacaktır.¹⁰⁸

Soru-4: Özürlü vatandaşlara ait hisseli dükkanlardan bina vergisi alınacak mıdır?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, özürlülerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa

¹⁰⁷ Gelir idaresi Başkanlığının 02.05.2001 tarih ve B.07.0.GEL.66/6685-4375/23998 sayılı özelgesi

¹⁰⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 21.02.2012 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-006.01-654 sayılı özelge.

hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin **tek meskene** hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hükin uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 2005/9827 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, özürhümlerin Türkiye sınırları içinde muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılanlar hariç olmak üzere brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene veya tek meskende hisseye sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) bu meskene ait bina vergisi oranı 2006 yılı için sıfıra indirilmiştir. 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de, 2007 ve müteakip yıllar için aynı şartlarla özürhümlere ait indirimli (sıfır) bina vergisi oranının uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre, özürhümlü kimlik kartı sahibi mükelleflerin, özürhümlü kimlik kartlarını belediyede ilgili görevliye ibraz etmek ve 27/7/2011 tarihli ve 28007 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 57 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan "Tek Meskeni Olan (İntifa Hakkına Sahip olanlar Dahil) Özürhümlere Ait İndirimli Bina Vergisi Formu" ekine özürhümlü kimlik kartı fotokopisini eklemek suretiyle indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlandırılmaları gerekmektedir. Bu durumdaki mükelleflerden ayrıca tam teşekküllü Devlet hastanesinden alınmış sağlık kurulu raporu istenilmeyecektir.

Özürhümlü kimlik kartı sahibi olmayan mükellefler ise, sağlık kurulu raporunun aslını veya onaylı örneğini belediye görevlisine ibraz etmek ve 57 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekindeki "Tek Meskeni Olan (İntifa Hakkına Sahip Olanlar Dahil) Özürhümlere Ait İndirimli Bina Vergisi Formu" ekine raporun fotokopisini eklemek suretiyle indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanabileceklerdir.

Öte yandan, özürhümlülerin bir iş'te çalışmaları, herhangi bir şekilde gelir elde etmeleri veya işyeri, arsa veya araziye sahip olmaları, diğer şartları taşımak kaydıyla, meskenleri için indirimli bina vergisi oranının (sıfır) uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.

Bu itibarla, Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeniniz olması halinde, herhangi bir gelirinizin ve işyerlerinizin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın söz konusu meskeniniz için indirimli bina vergisi oranından (sıfır) yararlanmanız mümkün bulunmaktadır.¹⁰⁹

¹⁰⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 21.02.2012 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-006.01-653 sayılı özeliği.

Soru-5: 200 m²'den büyük alanları için indirimli bina vergisi oranı uygulanabilir mi?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 5378 sayılı Kanunla değişik 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "Bakanlar Kurulu, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, özürhükümlerinin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, Yıllıkta belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, özürhükümlerinin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil), bu meskene ait bina vergisi oranı 2007 ve müteakip yıllar için sıfır olarak belirlenmiştir.

İndirimli (sıfır) bina vergisi oranı, Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene veya tek meskende hisseye sahip olunması halinde uygulanmaktadır.

Bu itibarla, brüt 200 m²'yi geçen dört meskende hisseye sahip olduğunuzdan, ... Belediye Başkanlığının hisseleriniz için indirimli (sıfır) bina vergisi oranının uygulanmaması yönündeki işlemi kanun hükümlerine uygun bulunmaktadır.¹¹⁰

Soru-6: Kat irtifakı olan gayrimenkulün, bina olarak kullanılmaya başlanması halinde uygulanacak emlak vergisi nasıl hesaplanır?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bina vergisinin mükellefini belirleyen 3'üncü maddesinde; bina vergisini, binanın malikinin, varsa intifa hakkı sahibinin, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği hükmüne bağlanmıştır.

¹¹⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 12.06.2007 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6654-256-52977 sayılı özelgesi.

Aynı Kanunun vergi değerini tadil eden sebepleri belirleyen 33 'OncO maddesinin 1'inci fıkrasında, yeni bina inşa edilmesinin vergi değerini tadil eden sebep olduğu; 23'üncü maddesinin birinci fıkrasında da, 33'üncü maddede (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildiriminin verilmesinin zorunlu olduğu, bildirimlerin yeni inşa edilen binalar için, inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kısmen kullanılmaya başlanmış ise her kısmın kullanılmasına başlandığı bütçe yılı içerisinde, inşaatın bitimi bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulmuş ise olayın vuku bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde Emlak'ın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verileceği; 19'uncu maddesinin beşinci fıkrasında ise, üzerine bina yapılan arsanın, arazi vergisi mükellefiyetinin inşaatın bittiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren sona ereceği hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre, bina vergisi mükellefiyeti; yapı kullanma izin belgesinin alındığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren, bina yapı kullanma izin belgesinin alınmasından önce kullanılmaya başlanmış ise kullanılmaya başlanıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlamış olmaktadır.

Öte yandan, binanın, fen ve sağlık bakımından oturmaya elverişli hale gelmesi, su, elektrik ve doğalgaz aboneliğinin tesis edilmesi, mesken olarak kullanıldığına karine teşkil etmekte olup dolayısıyla mükelleflerin bina vergisi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

Bu itibarla, İstanbul İli, ... Belediye sınırları içinde bulunan ve 19/3/2010 tarihinde kat irtifaklı tapu aldığınız gayrimenkulün bina olarak kullanılmaya başlanması halinde, kat mülkiyetine geçilip geçilmediğine bakılmaksızın, kullanılmaya başlandığı tarihi takip eden bütçe yılı itibarıyla bina vergisine tabi tutulması gerekecektir.¹¹¹

Soru-7: Ek Süresi içinde verilmeyen emlak vergisi beyannamesi nedeniyle usulsüzlük cezası kesilir mi?

Bilindiği üzere, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 33/1'inci maddesinde yeni bina inşa edilmesinin vergi değerini tadil eden sebep olduğu, 23/b maddesinde de yeni inşa edilen binalar için inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kullanılmaya başlanmış ise kullanılmaya başlanıldığı bütçe yılı içinde, inşaat bütçe yılının son üç ayı içinde bitmiş veya kullanılmaya başlanmış ise üç ay içinde emlakın bulunduğu yerdeki

¹¹¹ Gelir idaresi Başkanlığının 07.08.2012 tarih ve 8.07.1.GIB.4.34.18.01-175.01[3-2012/6-1.22.6618]-2457 sayılı özelgesi.

ılgılı belediyeye emlak vergisi beyannamesi verileceği hükm_e bağlanmıştır Ayn Kanunun 9/b maddesinde de bu Kanunun 33 'üncü maddesınm 1-7 fıkrala. nnda yazılı vergi değerini tadil;den sebeplerin doğması halinde bina vergi151 mükellefiyetinin, bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi takip eden bütçe yılın. dan itibaren başlayacağı, 27'nci maddesinde de emlak vergisi beyannamelerinin süresi içinde verilmemesi halinde, bu sürenin sonundan itibaren iki ay beklene. ceği, beyanname bu süre içinde verilirse vergi ziyayı olmamış sayılacağı belir. tilmiştir.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 352'nci maddesinde, emıalc vergisi beyannamesinin iki aylık süre içinde verilmesi halinde ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmesi öngörölmüştür. Bu durumda, beyannamenin ek süre içinde verilmesi nedeniyle ikinci derece usulsüzlük cezasının kesilmesi gerek- mektedir.¹¹²

Soru-S: Mükellefin sahip olduğu bina ile ilgili olarak beyan ettiği değerin, maddi delille- re göre tespit edilen rayiç bedelden düşük olması halinde uygulanacak yöntem nedir?

1- Bilindiği üzere, Emlak Vergisi Kanununun 29'uncu maddesinin 29.7.1998 tarihinde yürürlüğe giren 4369 sayılı Kanunla değişik üçüncü fıkrası- nda, genel beyan dönemini veya vergi değerini tadil eden sebeplerin mevcudi- yeti halinde mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıllarda emlak vergisi matrahının Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle bulunacağı belirtilmiştir.

Bu itibarla, adı geçenin 1999 yılında satın aldığı binanın 1999 yılı emlak vergisi matrahını 1998 yılında beyan edilen matrahın, 1998 yılına ait yeniden değerleme oranı olan %77.8 oranında artırılarak hesaplanması gerekir. Bu mat- rah üzerinden 1999 yılı için ödenecek bina vergisinin ise binayı satan kişinin ödemesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu binanın alım satımında ödenmesi gereken tapu harcının, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin 20/a maddesine göre, devir ve iktisap bedelinin emlak vergisi tarhına esas olan değerden fazla olması halinde ise devir ve iktisap bedeli üzerinden alınması gerekir.

Ancak, devir ve iktisap bedelinin emlak vergisi tarhına esas olan değerden az olması halinde, bu değerin de tapu senesinde ayrıca gösterilmesi mümkün bulunmamaktadır.

¹¹² Gelir idaresi Başkanlığının 03.04.2001 tarih ve B.07.0.GEL.66/6685-4373/18055 sayılı özeldesı.

2- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 33/6'ncı maddesinde, bir bina veya arazinin taksim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi **vergi değerini** tadil eden sebep sayılmış, 23/c maddesinde bu Kanunun 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde değişikliğin vuku bulduğu bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine (ilgili belediyeye) değişiklik nedeniyle emlak vergisi beyannamesi verileceği belirtilmiştir. Aynı Kanunun 9/b maddesinde de bu Kanunun 33'üncü maddesinin 1-7 numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bina vergisi mükellefiyetinin, bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4369 sa)'llı Kanunla değişik 32 'nci maddesinin ikinci fıkrasında, mükelleflerin beyanının maddi delillere göre tespit edilen rayiç bedelden düşük olması halinde, rayiç bedelle tarhiyata isas değer arasındaki fark üzerinden ceza uygulanmaksızın ikmalen vergi tarh olunacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlere göre, mükellefin 1999 yılında satın aldığı belirttiği bina için 1999 yılının sonuna kadar ilgili belediyeye değişiklik nedeniyle emlak (bina) vergisi beyannamesi vermesi ve 2000 yılından itibaren de bina vergisi mükellefiyetinin başlaması gerekmektedir.

Mükellef vereceği emlak vergisi beyannamesinde, satın aldığı binanın normal alım-satım bedelini beyan edecektir. Ancak, mükellefin beyan edeceği değer, Emlak Vergisi Kanununun 10 ve 20'nci maddesi hükmüne göre hesaplanan asgari ölçüde tespit edilen değerden düşük bulunması halinde, beyan ettiği değer asgari ölçüde tespit edilen değere yükseltmek suretiyle tarhiyata esas alınacaktır.

Ayrıca, mükellefin sahip olduğu bina ile ilgili olarak beyan ettiği değer, maddi delillere göre tespit edilen rayiç bedelden düşük olması halinde, rayiç bedelle tarhiyata esas değer arasındaki fark üzerinden cezasız ikmalen vergi tarh edilmesi gerekir.

Buna göre, adı geçeninin satın aldığı bina ile ilgili olarak tapu senedinde devir ve iktisap bedeli olarak gösterilen değer, maddi delil olarak kabul edileceğinden, bu değer ile emlak vergisi beyannamesinde beyan edilen değer arasında fark bulunması halinde bu fark üzerinden mükellef adına 2000 yılı için ikmalen cezasız bina vergisinin tarh edileceği tabiidir.¹¹³

¹¹³ Gelir idaresi Başkanlığının 10.05.1999 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6685-4023/18217 sayılı özeldes.

Soru-12: Bina Vergisi, Binaya Malik Gibi Tasarruf Edenden İstenebilir mi?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesi uyanca. binanın maliki veya intifa hakkı sahibinin olması durumunda, bina vergisinin binaya malik gibi tasarruf edenden istenemez.¹¹⁶

Soru-13: Tarım Kredi Kooperatifleri emlak vergisinden muaf mıdır?

Davacı kurumun mülkiyetinde bulunan taşınmazlar için ödenen emlak vergisinin iadesi istemiyle yapılan düzeltme başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali ve ödenen emlak vergisinin yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle açılan davada; uyuşmazlığın esasını, Tannı Kredi Kooperatiflerinin emlak vergisinden muaf olup olmadığı oluşturmaktadır. Davacı kooperatifin yapmış olduğu düzeltme başvurusunun, davalı idare tarafından, davacı kooperatifin maliki olduğu binanın kiraya verildiği için emlak vergisinden muaf tutulamayacağı gerekçeyle reddedildiği görülmekte olup, davacı kooperatifçe aksinin iddia edilmediği ve buna ilişkin bir belge sunulmadan muafiyet hükmünden yararlanmak istemiyle dava açıldığı görülmektedir. Davacı kooperatifin arsalarının da emlak vergisinden muaf tutulmasının mümkün olmadığı anlaşıldığından temyize konu vergi mahkemesi karar sonucuna itibariyle yerinde bulunmuştur.

Bu kanuna göre kurulacak ve kurulmuş sayılan kooperatifler, bölge ve merkez birliklerinin, kurumlar, gider, gayrimenkul kıymet artışı, intikal ve diğer vergilerden ve icra makamları, resmi daireler ve mahkemeler nezdinde yapacakları takip ve tahsillerle açacakları tazminat davaları ile ilgili her nevi talep, tebliğ ve kararların her türlü masraf, vergi, resim ve harçlardan muaf olacağı düzenlenmesine yer verilmiştir. Olayda, vergi mahkemesi kararında, davacı kooperatif adına karar harcına hükmedilmesi isabetsizdir.¹¹⁷

Soru-14: Belediyelere ait personel lojmanları bina vergisinden muaf mıdır?

İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseselere ait su, elektrik, havagazı, mezbaha ve soğuk hava işletme büroları bina vergisinden daimi olarak muaf olmasına karşın, personel lojmanlarının muafiyetten yararlandırılması olanaksızdır.¹¹⁸

Soru-15: Sendikalara ait binalar emlak vergisinden muaf mıdır?

Sendikalara ait binalar emlak vergisinden muaf değildir.¹¹⁹

¹¹⁶ Danıştay 9. Dairesinin E. 2005/2599, K. 2006/4397 sayılı kararı.

¹¹⁷ Danıştay 9. Dairesinin E. 2007/2915, K. 2008/5303 sayılı kararı.

¹¹⁸ Danıştay 9. Dairesinin E. 1995/3346, K. 1997/245 sayılı kararı.

¹¹⁹ Danıştay 9. Dairesinin E. 1976/1382, K. 1977/3587 sayılı kararı.

Soru-16: Yangında hasar gören bir bina Emlak Vergisinden muaf tutulabilir mi?

Afete maruz kalan bir gayrimenkulün emlak vergisi muafiyetinden yararlanabilmesi için, afetin "toplumun genelini etkileyecek derecede" olması gerektiği, davacıya ait gayrimenkulün çıkan yangında oturulamayacak derecede hasar görmesi bu kapsamda değerlendirilemeyeceğinden, söz konusu gayrimenkul için muafiyet belgesi verilmemesi yolundaki işlemde mevzuata aykırılık görülmemektedir.¹²⁰

Soru-17: Emlak vergisine karşı dava açma süresi nasıl hesaplanır?

Emlak vergilerine ilişkin dava açma sürelerinin mükelleflerce bildirini verme zorunluluğu getirilen hallerde yapılan emlak vergisi tarhiyatına karşı açılacak davalarda dava açma süresinin, davalı belediye tarafından mükellefe emlak vergisi tarhiyatına ilişkin herhangi bir yazı tebliğ edilmiş ise bu yazının tebliğ tarihi dikkate alınarak hesaplanması, eğer belediye tarafından yazı tebliğ edilmemiş ise emlak vergisinin mükellef tarafından ödendiği tarih, yapılan tarhiyatı öğrenme tarihi kabul edilerek dava açma süresinin ödeme tarihinden itibaren başlatılması gerekmektedir.¹²¹

Soru-18: Belediyeye hatalı ödenen emlak vergisinde zamanaşımı süresi ne kadardır?

Emlak vergisinin yetkili belediyeye ödenmesi gerekir. Öte yandan yanlış belediyeye ödenen vergi 213 sayılı kanun hükümleri uyarınca zamanaşımı süresi olan 5 yıl içinde geri alınabilir.¹²²

Soru-19: 3. Derece doğal sit alanında kalan ve üzerinde yapılaşma yasağı bulunan taşınmazla ilişkin emlak vergisi tahakkuk ettirilebilir mi?

3. Derece doğal sit alanında kalan ve üzerinde yapılaşma yasağı bulunan taşınmazla ilişkin emlak vergisi ve ferilerinin tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinde hukuka uygun değildir.¹²³

Soru-20: Emlak vergisini beyan etmeyen mükellef için idarenin tarhiyat yapması durumunda vergi ziyaı cezası uygulanacak mıdır?

09.04.2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4751 sayılı Kanun ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda önemli değişikliklere gidilmiş, yapılan değişiklikle emlak vergisinin tarh ve tahakkukuna ilişkin yeni

¹²⁰ Danıştay 11. Dairesinin E. 2006/289, K. 2006/3901 sayılı kararı.

¹²¹ Danıştay 9. Dairesinin E. 2009/796, K. 2012/4683 sayılı kararı.

¹²² Danıştay 9. Dairesinin E. 1997/3722, K. 1998/2442 sayılı kararı.

¹²³ Danıştay 9. Dairesinin 2011/1486 E., 2014/1903 K.

esaslar getirilmiştir. 4751 sayılı Kanun ile emlak vergisi uygulaması sonucunda görülen olumsuzlukları ortadan kaldırmak ve vergilemede kolaylığın ve basitliğin sağlanması amacıyla dört yılda bir alınmakta olan beyan esasının kaldırılması ve sadece vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde **mükellefler**den bildirim alınmasını sağlamaya yönelik değişiklikler yapılmıştır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4751 sayılı Kanunla kaldırılmadan önceki 20. maddesinde, arazi vergisinin mükelleflerin yazılı beyanı üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği hüküm altına alınmış, aynı Kanunun 4751 sayılı Kanunla değişmeden önceki 32. maddesinde de, ek süreye rağmen beyanname verilmemesi halinde; verginin bu Kanun hükümlerine göre idarece tarh edileceği, şu kadar ki, gayrimenkulün maddi delillere göre tespit edilen değerinin beyan edilmesi gereken asgari değerden fazla olması halinde, bu değer üzerinden ikmalen vergi tarh olunacağı, beyannamesini ek süreye rağmen vermeyen mükellef adına vergi ziyai cezası kesileceği, mükellefin beyanının maddi delillere göre tespit edilen rayiç bedelden düşük olması halinde, rayiç bedelle tarhiyata esas değer arasındaki fark üzerinden ceza uygulanmaksızın ikmalen vergi tarh olunacağı hükme bağlanmıştı.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda 4751 sayılı Kanun ile 9.4.2002 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yapılan değişiklikler sonucu beyan esası kaldırılarak sadece vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde bildirim verilmesi esasının getirilmesine paralel olarak kanunun 32. maddesinde yeniden düzenlemeye gidilmiş, buna göre emlak vergisi bildirimi verilmesi gereken hallerde mükellefin bildirim vermemesi durumunda, verginin idarece tarh edileceği, idarece tarhiyatta her yıla ilişkin vergi değerinin 29'uncu madde hükmü dikkate alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen Kanun hükmünde 09.04.2002 tarihinde yapılan değişiklik öncesi beyanname verilmemesi halinde vergi ziyai cezası kesileceği açık olarak belirtilmekte iken Emlak Vergisi Kanununda 9.4.2002 tarihinden itibaren 4751 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik sonucu, beyan esasına ilişkin 20. madde kaldırılarak 23. maddede yapılan değişiklik ile Kanunun 33. maddesinde belirtilen vergi değerini tadil eden sebeplerin meydana gelmesi halinde bildirim verilmesi esası getirilmiş, 32. maddede de bildirimin süresinde verilmemesi durumunda verginin idarece tarh edileceği belirtildiği halde vergi ziyai cezası kesileceğine dair bir ibareye yer verilmemiştir.

Bu durumda Emlak Vergisi Kanununda 09.04.2002 tarihinden itibaren beyanname verme zorunluluğu kaldırılarak emlak vergisi bildirimi verilmesi gereken hallerde mükellefin bildirim vermemesi durumunda verginin idarece tarh edileceği kuralı benimsendiğinden ve vergi ziyai cezası kesileceğine dair bir

hükme ye: veri m m iğinden, idarece 2002 yılı ve sonraki yıllar için vergi ziya, cezası kesilmesi mümkün değildir.

Bu nedenle, yukarıda ya pılan acı ki ama l'a karsısında tevhit iş lemi g k. le tı rilen ta inmazlar i in emlak ver i sı b ' l d ' n m n zamanında ve n lmedi in t t... bahisle davacı adına 2006 yılına ilişkin olarak kesilen vergi ziyaı cezası nA- isabet bulunmamaktadır.¹²⁴

3. ARAZİ VERGİSİ

! k iye sınırlan içinde bulunan arazi ve arsalar bu kanun hüküml e göre Arazi Vergisine tabidir. Belediye sınırları içinde belediyece parsellenmiş arazi arsa sayılır.

el d iye sınırlan içinde veya dışında bulunan parsellenmemiş raziden ha l i l e r i n i n bu kanuna göre arsa sayılacağı Bakanlar Ku lu karar ıle belli edilir. Aksine hüküm olmadıkça bu kanunun diğer maddelerinde yer alan arazi tabiri arsan da kapsar.

3.1. Arazi Vergisinin Mükellefi

Arazi Vergisini, arazinin maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa araziye malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir araziye paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Mülkiyeti ihtilafli bulunan arazi için mutasarrıfı bulunmayan kişiler tarafından ödenen Arazi Vergileri ihtilafın ödeme yapan aleyhine sonuçlanması halinde ihtilafı ilgili bulunanların karar tarihinden itibaren bir yıl içerisinde başvurmaları şartıyla kendilerine ret ve iade olunur.

3.2. Arazi Vergisinde Daimi Muaflıklar

Aşağıda yazılı arazi kiraya verilmemek (24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun kapsamında yapılan işletme hakkı devirleri hariç) şartıyla Arazi Vergisinden daimi olarak muaftır. ((a), (b), (t), (ı) ve (j) fıkralarındaki arazi için kiraya verilmeme şartı aranmaz.

a) Özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait arazi;

b) İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseseler tarafından işletilen;

¹²⁴ Danıştay 9. Dairesi 2009/2452 E., 2012/4613 K.

- aa) Su, elektrik, havagazı, mezbaha ve soğuk hava işletmelerine ait arazi;
- bb) Belediye sınırları içindeki yolcu taşıma işletmelerine ait arazi;
- c) Kamu menfaatlerine yararlı derneklere ait arazi (Kurumlar Vergisine tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmiş bulunmamaları şartıyla);
- d) Yabancı devletlere ait olup gerek elçilik ve konsolosluk binaları gerekse elçilerin ikametlerine mahsus binalar yapılmak üzere sahip olunan arazi ve arsalar ile bu çeşit binalardan yanan, yıkılanların arsaları (Karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye'de bulunan milletlerarası kuruluşların Türkiye'deki temsilciliklerine ait arazi ve arsalar;
- e) Mezarlıklar.
- f) Türk Silahlı Kuvvetlerini (Jandarma Genel Komutanlığı dahil) güçlendirmek amacıyla kurulmuş vakıflara ait arazi ve arsalar.
- g) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi. (Gelir Yergisinden muaf esnaf ile basit (1) usulde Gelir Yergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan arsa ve arazi hariç olmak üzere, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan arazi ile arsalar ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazi için bu muafiyet uygulanmaz.)^{(2>}
- h) Petrolün boru hatları ile transit geçişi ile ilgili projeler kapsamında; kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun maliki veya irtifak hakkı sahibi olduğu ve ilgili proje yatırımcıları lehine irtifak hakkı tesis edilmiş gayrimenkuller.
- ı) 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimleri veya hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal eden bankalara, tasfiyeleri Tasamif Mevduatı Sigorta Fonu eliyle yürütülen müflis bankaların iflas idarelerine ait arazi ve arsalar.
- i) Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ait arazi ve arsalar.
- j) 4749 sayılı Kanunun 7/A maddesi kapsamında kira sertifikası ihracı işlemine konu olan arazi ve arsalar.

3.3. Arazi Vergisinde Geçici Muaflıklar

Aşağıda yazılı arazi geçici olarak Arazi Vergisinden muaftır.

- a) Özel kanunlarına göre Devlet ormanları dışında insan emeğiyle yeniden onnan haline getirilmek üzere ağaçlandırılan arazi **50 yıl**;

b) Toprak ve topoğrafik özellikleri . n gibi sınırlayıcı faktörler sebe, kü"J.. b"tk"J . . ve erozyo b" b"iy e 1 1 ennin yetişmelerini engelleyen araziden; bataklık, tur ıyer, ço.. rak, makihk, çalılık, taşlık ve sair haller dolayısıyle üzerinde tan?yapılamayan sahaların, ıslah tedbirleriyle yeniden tarımaelverişli hale getirilmesinde **10 yıl**;

d. c) Teknik, ekonomik ve ekolo.k. b k 1 dan gerekli şartları haiz olan ara. d 1 aımar zı e yem en fidanla dikim veya aşılama veya yeniden yetiştirme sure?iyle ağaç. lık, meyvalık, bağ ve bahçe meydana getirilmesinde asgari **2 yıl**, azamı **15 yıl**;

d)Sanayi veTeknoloji Bakanlığınca, organize sanayi bö?geleriç?n-iktisap olundugu veya bu bölgelere tahsis edildiği kabul edilen arazi (Sanayıcı lehine tapudaki tescilin yapılacağı tarihe kadar).

Geçici olarak muaflıktan istifade için arazinin bu maddede yazılıcihetlere tahsis edilmiş olduğunun ilgili vergi dairesine bütçe yılı içinde bildirilmesi şarttır. Muafiyetler, arazinin tayin olunan ciyetlere tahsis edildiği yılı takip eden bütçe yılından başlar. Bütçe yılı içinde bildirim yapılmazsa muafiyet, bildirim yapıldığı yılı takip eden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirim yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı muafiyet konusu arazinin bu fıkralarda gösterilen ciyetlere tahsis edilmiş olup olmadığının şartları ile (c) fıkrasına göre geçici muafiyet verilecek haller, bunların şartları ve muafiyet süreleri Tarım ve Orman Bakanlıkları ile Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin mütalaası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belli edilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

3.4. Arazi Vergisindeki İstisnalar

Mükelleflerin bir belediye ve bu belediyenin mücavir alan sınırları içinde bulunan arazisinin (arsalar hariç) toplam vergi değeri 10.000 Türk Lirası Arazi Vergisinden müstesnadır. Bu miktarı üç misline kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu hükmün tatbikatında mükellef ile eş ve velayet altındaki çocuklara ait arazi değerleri toplu olarak nazara alınır.

Bu maddede yazılı istisna, hisseli arazide mükelleflerin hisse miktarları ayrı ayrı nazara alınmak suretiyle uygulanır.

3.5. Arazi Vergisinde Matrah ve Vergi Değeri

Bir taşınmazın emlak vergisi matrahı, yani emlak vergisi hesap edilirken esas dınacak olan ekonomik değeri, o taşınmazın vergi değeriyle aynı olmaktadır.

Vergi matrahı ile vergi değeri aynı olduğuna göre, emlak vergisi matrahının ne olduğunun belirlenmesi için öncelikle o taşınmazın vergi değerinin bilinmesi gereklidir. Yani, taşınmazın vergi değerinin belirlenmesi halinde aynı zamanda emlak vergisi matrahı da belirlenmiş olacaktır. Kanun'da yer alan hükümlere göre; bir bina, arsa veya arazinin emlak vergisinin matrahı, o bina, arsa veya arazinin Emlak Vergisi Kanunu hükümlerine göre tespit edilen vergi değeridir.¹²⁵

Yergi değerinin maliyet bedeli yoluyla bulunmasının mümkün olmadığı durumlarda, normal alım satım bedeli, bir yılda getirebileceği kira miktarından hareketle (10 katı olarak) bulunan ortalama gelir bedeli yoluyla belirlenir.

Vergi değeri,

a) Arsa ve araziler için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (kırış, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre,

... Hesaplanan bedeldir.

Yergi değeri, mükellefiyetin başlangıç yılını takip eden yıldan itibaren her yıl, bir önceki yıl vergi değerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle bulunur.

33'üncü maddeye (8 numaralı fıkra hariç) göre mükellefiyet tesisi gereken hallerde vergi değerinin hesaplanmasında, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 49'uncu maddesinin (b) fıkrasına göre belirlenen arsa ve arazi birim değerleri, takdir işleminin yapıldığı yılı takip eden ikinci yıldan başlamak suretiyle her yıl, bir önceki yıl birim değerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca aynı yıl için tespit edilen yeniden değerlendirme oranının yarısı nispetinde artırılması suretiyle dikkate alınır.

Yergi değerinin hesabında bin liraya, verginin hesaplanmasında ise bir liraya kadar olan kesirler dikkate alınmaz.

Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen artış oranını sifıra kadar indirmeye veya yeniden değerlendirme oranına kadar arınnaya yetkilidir. *Bakanlar Kurulu bu*

¹²⁵

Can, B., Bülül, Z., Da!':jaşan, V., "Açıklamalı ve içtihatlı Belediyelerde Emlak Vergisi Uygulamaları", Ankara, 2013, s. 160

yetkisini, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 95'inci maddesi uyarınca belirlenen belediye grupları itibarıyla farklı oranlar tespit etmek suretiyle de kullanabilir.

3.6. Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler

Yergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir:

1. Yeni bina inşa edilmesi (Mevcut binalara ilaveler yapılması veya asansör veya kalorifer tesisleri konulması yeni inşaat hükmündedir.)

2. Bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya sair sebeplerle tamamen veya kısmen harap olması veya binada mevcut asansör veya kalorifer tesisleri. nin kısmen veya tamamen kaldırılması;

3. Bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulan. masında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kulla- nış tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur.)

4. Arazinin hal ve heyetinde değişiklik olması:

a) Arazinin fidanlandırılması veya ağaçlandırılması, bağ haline getirilmesi;

b) Fidanlı, ağaçlı veya kütüklü bir arazinin tarla haline getirilmesi veya gelmesi;

c) Tarım yapılan bir arazinin tabii bir afet veya arıza sebebiyle veya sair se- bepler yüzünden tarıma elverişsiz hale gelmesi.

d) Tarım yapılmayan bir arazinin tarıma elverişli hale getirilmesi,

e) Arazinin parsellenmek suretiyle arsalar haline getirilmesi.

5. Bir binanın mütemmimi durumunda olan arazinin mütemmimlik duru- mundan çıkması veya bir arazi ve arsanın bina mütemmimi durumuna girmesi.

6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin de- ğişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)

7. Müteaddit arazi ve arsaların tek bir arazi ve arsa haline getirilmesi veya müteaddit hisseler ayrılmış olan bir binanın bütün hisselerinin birleştirilmesi.

8. Herhangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazinin değerlerinde %25 i aşan oranda artma veya eksiltme olması;

3.7, Arazi Vergisinin Nispeti

Arazi vergisinin oranı **binde bir**, arsalarda ise **binde üçtür**. Bu oran Jar. 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyük şehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde %100 artırımlı uygulanır. Bakanlar Kurulu, vergi oranlarını yansına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

Tablo 17: Arazi ve Arsa Vergisi Oranları

	Arazi	Arsa
İlve ilçelerde	Binde 1	Binde 3
Büyükşehir Belediye sınırlarında	Binde 2	Binde 6

3.8. Arazi Vergisi Mükellefiyetinin Başlangıcı ve Bitişi

Arazi vergisi mükellefiyeti:

a) 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunun 33'üncü maddesinin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,

b) Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takip eden bütçe yılından itibaren baslar.

Vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan araziden dolayı mükellefiyet, bu olayın vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tasarrufu yasak edilen arazinin vergisi, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine yasaklama tarihini izleyen taksitlerden itibaren bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.

Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle yanan, yıkılan binaların arsalarına ait vergiler, bu olayların vuku geldiği tarihleri *takip eden bütçe yılından itibaren iki yıl süre ile alınmaz*.

Üzerine bina yapılan arsanın Arazi Vergisi mükellefiyeti, inşaatın bittiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren sona erer.

3.9. Arazi Vergisinin Tarh ve Tahakkuku

Arazi vergisi, ilgili belediye tarafından:

a) Dört yılda bir defa olmak üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yıl takip eden yılın Ocak ve Şubat aylarında,

b) Emlak Vergisi Kanunun 33'üncü maddesinin (1) ile (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil edensebeplerle bildirim verilmesi icap eden hallerde, vergi değerini tadil edensebeplerin meydana geldiği bütçe yılını takip eden yılın Ocak ayı içinde, vergi değerini tadil eden sebep bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulmuş ve bildirim, vergi değerini tadil eden sebebin meydana geldiği bütçe yılını takip eden yılda verilmiş ise bildirimin verildiği tarihte,

c) Yine mezkur Kanunun 33'üncü maddesinin (8) numaralı fıkrasında yazılı hallerde, takdir işlemlerinin yapıldığı bütçe yılını takip eden yılın Ocak ve Şubat aylarında,

Mezkur Kanunun 29'uncu maddesine göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim venne süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir.

Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29'uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan arazi vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır.

Bir il veya ilçe sınırları içerisinde birden fazla belediye olması halinde, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan araziye ait arazi vergisini tarha yetkili olacak belediye, ilgili valiler tarafından belirlenir.

3.10. Bina ve Arazi Vergilerinde Zamanaşımı ile Süresinin Başlangıcı

Emlak vergisi bildirimi verilmeyen ve idare tarafından da, bu husus tespit edildiği halde tarhiyat yapılmayan emlak vergileri, beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmez iseler, zamanaşımına uğrayacaktır.¹²⁶

Tarh zamanaşımı bildirimde bulunulmadığının ilgili belediye tarafından öğrenildiği tarihi takip eden yıldan itibaren başlar.

Bildirim dışı kalan bina ve arazinin vergi ve cezalarında zamanaşımı, bu bina ve arazinin bildirim dışı bırakıldığının idarece öğrenildiği tarihi takip eden yılın başından itibaren başlar.

¹²⁶ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 114'üncü maddesi.

3.11. Belediye Sınırları İçerisinde Yapılmış Olan Kamulaştırma İşlemlerinin Tapu İdaresi Tarafından İlgili Belediyeye Bildirilmemesi Sonucu Emlak Vergisi Gelirinde Kayıp ve Kaçağın Ortaya Çıkması

2942 sayılı Kamulaştınna Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu Belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla Tapu idaresine kamulaştınna işlemleri, devirgibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirne zorunluluğu getinmiştir. Buzorunluluk bir vergi güvenlik önlemi olarak getirilmiştir. Zira emlak vergisi beyana dayalı bir vergidir.

2942sayılı Kamulaştınna Kanunu, Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili başlıklı 10. Maddesi "Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir." Vergilendirme başlıklı 39. Maddesi "Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştınna bedelin-den az olduğu takdirde, kamulaştınna bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur.. "

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, Bildirim venne ve süresi başlıklı 23. Maddesi "Bu Kanunun 33 'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergideğerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirimi verilmesi zorunludur... Emlakin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir." Vergi değerini tadil eden sebepler başlıklı 33. Maddesi "..6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)" Usul hükümleri başlıklı 37. Maddesi "Bu Kanunda geçen"Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder." Ödeme süresi başlıklı 30. Maddesi "Devir ve ferağı yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ilegeçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir."

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Döner sermaye başlıklı 8. Maddesi "(1) Genel Müdürlük, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurar. (7) (Ek: 3/6/2014-6544/ 1 md.) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından

döner sermaye hizmet bedeli taleşim eğerde, döner sermaye hizmet bedelinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir."Hükümlerini düzenlemektedir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kanu-
laştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması
sonucu:

1. Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkul ile ilişkin daha önceden beyanname verilmediği, emlak vergisi ödenmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
2. Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunduğunu ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
3. Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin Kamulaştırma Kanunundan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
4. Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkul kullerinde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekir-ken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam edildiği;
5. Bildirim yapılmamış olduğundan bu hatalar sonucu ortaya çıkan emlak vergisinden kamulaştırmayı yapmış olan kamu kurumunun müteselsil sorumluluğunun devam ettiği;
6. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemini (TAKBİS) belediyeler protokolle bedel karşılığı kullandığı, bu sistemin kamulaştırma işlemlerini otomatik olarak vermediği;

Bahsi geçen Kanunların getirdiği bildirim zorunluluğu ve 6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun getirdiği veri paylaşımı düzenlemesi beyana dayalı emlak vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde bulgu bölümünde yer alan hataların bertaraf edilmesi konusunda güvence sağlamaktadır.

İlgili mevzuatın getirdiği düzenlemenin tam olarak uygulanmasının sağla-yacağı sistematik kontrol ile Emlak Vergisi gelirlerinde yaşanmakta olan kayıp ve kaçak ile bundan kaynaklanan mali tablo hataları ortadan kalkacaktır.

Bu itibarla, Tapu idaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Ver-gisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda ilgili belediyeleri bilgilendirme-

si; 6083 sayılı Kanun çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın TAKBİS sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olması; belediye tarafından bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak Emlak Vergisi gelirlerinin ve mali tablolarının güvenceye kavuşturulması; gerekmektedir.

3.12. Arazi Vergisinin Hesaplanmasına İlişkin Örnekler¹²⁷

Örnek 1 - Mükellef (C) 2013 yılında Konya İli, Akşehir İlçesi Belediye Sınırları içinde 1.000 m² büyüklüğünde bir arsa satın almış ve bu arsaya ilişkin emlak vergisi bildirimini ilgili belediyeye vermiştir. Arsanın bulunduğu cadde için takdir komisyonunca 2014 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metreka-re birim değeri 90-TL'dir.

Emlak vergisi mükellefiyeti 2014 yılında başlayan bu mükellefin, ödeyece-ği arazi vergisi şu şekilde hesaplanacaktır:

Arsanın vergi değeri: $1.000 \times 90 = 90.000,00\text{-TL}$

Emlak Vergisi: $90.000,00 \times \%0,3 = 180\text{-TL}$

Bunun yanında mükellef $(180 \times \%10) = 18\text{-TL}$ taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.

Örnek 2 - Örnek 1'deki daireyi mükellef (C) 2014 yılında almış olsaydı 2015 yılında ödeyeceği emlak vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktı:

1. 2014 yılında takdir edilen asgari ölçüde arsa metreka-re birim değeri: 90,00 TL

2. 2015 yılına ait asgari ölçüde arsa ve arazi metreka-re birim değerlerinin hesabında uygulanacak artış oranı %5,055

3. 2015 yılı emlak vergi değerine esas asgari ölçüde arsa metreka-re birim değeri $(1+(1 \times 2))$ 94,55TL

4. Arsanın yüzölçümü: 1.000 m²

5. Arsanın vergi değeri $(3 \times 4) = 94.550\text{TL}$

Bin liraya kadar olan kesirler alınmayacağından verginin tahakkukunda esas alınacak vergi değeri 94.000-TL'dir. Mükellef (C)'nin 2015 yılı için öde-yeceği arazi vergisi $94.000\text{-TL} \times \text{Binde } 3 = 282\text{-TL'dir}$. Bunun yanında mükel-

¹¹⁷ Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğlerinden derlenmiştir.

1, ef (28,2 x %1,0)=28,20 TL taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı da ödeyecektir.

3.13. Arazi Vergisine İlişkin Soru ve Cevaplar

Soru-1: Taşınmazın birden fazla cephesinin yola bakması durumunda, emlak vergisinin nasıl hesaplanacaktır?

Bina vergisi mükelleflerin yazılı beyanı üzerine tarh ve tahakkuk ettirilip, mükelleflerin beyan edecekleri değerler Maliye ve Bayındırlık Bakanlığına müştereken tespit ve ilan edilecek bina metrekaresi normal inşaat maliyet bedeliyle bu arsa veya arsa payı değeri esas alınarak, tüzük hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanacak maliyet bedelinden düşük olamaz. Düşük beyanda bulunulması halinde, mükellefin beyanı vergi dairesince maliyet bedeline yükseltilerek tahakkuka esas alınır ve mükellefe bildirilir. Vergi dairesince hesaplanan miktar ile mükellefin beyanı arasındaki farka kusur cezası uygulanır.¹²⁸

Soru-2: Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler arazi vergisi ödenecek midir?

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazilerden hangilerinin arazi vergisine tabi olacağına yönelik olarak Bakanlığımıza iletilmiş sorulara ilişkin açıklamalar, bu sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

Belediye ve Mücavir Alan Sınırları Dışında Bulunan Arazi, Arsa ve Arsa Sayılacak Parsellenmemiş Arazilerin Arazi Vergisi Karşısındaki Durumu:

Bilindiği gibi, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 14'üncü maddesinin (g) fıkrasında, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazilerin, kiraya verilmemek şartıyla arazi vergisinden daimi olarak muaf olduğu belirtilmiş, aynı fıkranın parantez içi hükmünde ise gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat isyeri olarak kullanılan arsa ve araziler hariç olmak üzere, ticari, sınai ve hıristik faaliyetlerde kullanılan arazi ile arsalar ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler için bu muafiyet hükmünün uygulanmayacağı hususuna yer verilmiş bulunmaktadır.

Bu hükme göre, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan araziler kiraya verilmemek şartıyla arazi vergisinden daimi olarak muaf tutulacaktır. Belirtilen bu yerlerde bulunan arazilerden ticari, sınai ve ruristik faaliyetlerde kullanılanlar için ise muafiyet uygulanmayacaktır.

¹²⁸ Danıştay 9. Dairesinin E. 1999/1303, K. 2000/3220 sayılı kararı.

Türk Ticaret Kanununda, ticari ve sınai faaliyetlerin neler olduğu hususu "Ticari işler" başlığı altında belirtilmiş olup, turistik faaliyetler de ticari faaliyet kapsamına girmektedir. Buna göre, ticarethane veya fabrika yahut ticarethane şeklinde işletilen diğer müesseseyi ilgilendiren muamele, fiil ve işler ticari işlerdir. Ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen diğer müesseseler de ticari işletme sayılmaktadır.

Dolayısıyla, ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen ticari bir işletmenin faaliyetinde kullanılan arazinin, belediye ve mücavir alan sınırları dışında da olsa emlak vergisi muafiyetinden yararlandırılmayıp arazi vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Ticari işletmeye dahil bir arazinin satılması halinde elde edilecek kazanç ile ticari işletmeye dahil bir arazinin kiraya verilmesi halinde elde edilecek kira geliri, safi kazancın tespitinde hasılatı dahil edilmekte ve ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilmektedir. Bu nedenle, ticari, sınai veya turistik bir işletmenin işlerinde bilfiil kullanılsa dahi, işletmeye kayıtlı olup, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazinin anılan hüküm çerçevesinde arazi vergisine tabi tutulması gerekir.

Kurumlar vergisinden muaf olan yapı kooperatiflerinin belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazileri ise kiraya verilmemek şartıyla muafiyetten yararlandırılacaktır.

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler ise, muafiyet kapsamına girmediğinden ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılsın kullanılsın, muafiyetten yararlandırılmayacak, dolayısıyla arazi (arsa) vergisine tabi tutulacaktır.

Gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziler ise daimi muafiyetten faydalandırılacaktır.

Öte yandan, Emlak Vergisi Kanununun 14'üncü maddesinin (g) fıkrası hükmüne göre muafiyet kapsamına girmeyen arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazilerin, anılan maddenin diğer fıkralarındaki şartları taşıması halinde, ilgili fıkra hükümlerine göre muaf tutulacakları tabiidir.

Belediye ve Mücavir Alan Sınırları Dışında Bulunan Arsa ve Arsa Sayılacak Parsellenmemiş Arazi:

Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arsa ifadesinden, 28/2/1983 tarihli ve 83/6122 sayılı "Arsa Sayılacak Parsellenmemiş Arazi Hakkında Karar"ın 1'inci maddesinin (c) ve (d) fıkralarında belirtilen yerlerin anlaşılması gerekmektedir.

Bunagöre, belediye ve mücavir alan sınırları dışında olup da;

- Konut, turistik veya sınai tesis yapılmak amacıyla her ne şekilde olursa olsun parsellenen ve tapuya bu yolda şerh verilen arazi ve arazi parçaları,

- Değiz, nehri, göl ve ulaşım yolları kenarında veya civarında bulunması veya sanayi ve turistik önemi yahut hızlı şehirleşme faaliyetleri dolayısıyla ve İmar ve İskan Bakanlığı'nın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile bebrle. ne alanların sınırları içinde, imar planı ile iskan sahası olarak ayrılan yerlerde. ki arazi ve arazi parçaları, arsasayılacaktır. Belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan ve yukarıda belirtilen kapsama girmeyen arazi ve arazi parçalarının ise arazi olarak değerlendirileceği açıktır.

Belediye ve Mücavir Sınırları Dışında Bulunan Taşınmazlara Ait Arazi Vergisini Tarha Yetkili Belediye:

Emlak Vergisi Kanununun 21'inci maddesinin son fıkrası hükmüne göre, bir il veya ilçe hududu içerisinde birden fazla belediye olması halinde, belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazi, arsa ve arsa sayılacak parsellenmemiş araziye ait arazi vergisini tarha yetkili olacak belediyenin, ilgili valiler tarafından belirlenmesi gerekmektedir. Valilerin bu yetkileri kullanırken, söz konusu arsa ve arazilerin bulunduğu yerlerin iktisadi ve coğrafi bakımdan bağımlı ve yakın olan belediyeleri seçme konusunda gerekli özeni gösterecekleri tabiidir.¹²⁹

Soru-3: Turizm işletmelerine dahil binalar için geçici emlak (bina) vergisi muafiyetinin uygulanmasında geçerli olan belgeler ve süreler nelerdir?

Başkanlığımıza intikal eden olaylardan, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 5'inci maddesinin (b) fıkrasında yer alan geçici emlak (bina) vergisi muafiyetinin uygulanmasında geçerli olan belgelerin hangileri olduğu hususunda tereddütlerin yaşandığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu muafiyetin uygulanmasında geçerli olan belgeler ve süreler, bu Sirkülerin konusunu oluşturmaktadır.

1319 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (b) fıkrasında, "Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu hükümleri dairesinde turizm müessesesi belgesi alınış olan Gelir veya Kurumlar Vergisi mükelleflerinin adı geçen kanunda yazılı maksatlara tahsis ettikleri işletmelerine dahil binaları, inşalarının sona erdiği veya mevcut binaların bu maksada tahsisi halinde turizm müessesesi belgesinin alındığı yılı

¹²⁹ 05.11.2003 tarihli Emlak Vergisi Sirküleri/1

talçip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca söz konusu maddenin sonunda, (b) fıkrasında yazılı muafiyetten istifade için, mezkur fıkra yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesinin şart olduğu, ancak, bu olayların bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulduğu takdirde bildirim, olayın vuku bulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılacağı; süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyetin, bildirim yapıldığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren geçerli olacağı ve bu takdirde bildirim yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkının düşeceği hususu düzenlenmiştir.

Öte yandan, 1319 sayılı Kanunun 9'uncu maddesinin (c) fıkrasına göre, bina vergisi mükellefiyeti, muafiyetin sukut ettiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlamaktadır.

6086 sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu 16/3/1982 tarihli ve 17635 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır.

2634 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (a) bendinde, Turizmi Teşvik Kanunu ve diğer mevzuatta yer alan teşvik tedbirleri ile istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığında "turizm yatırımı belgesi" veya "turizm işletmesi belgesi" alınmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

2634 sayılı Kanunun 3'üncü maddesinde turizm yatırım belgesi, turizm sektöründe yatırım yapana tespit edilen yatırım dönemi için Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilen belge; turizm işletmesi belgesi, turizm sektöründe faaliyet gösteren turizm işletmelerine Kültür ve Turizm Bakanlığınca verilen belge olarak tanımlanmıştır.

2634 sayılı Kanunun 37'nci maddesinin (A) bendi hükmü uyarınca, 21/5/2000 tarih ve 2000/760 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Turizm Tesisleri Yönetmeliği"nin 4'üncü maddesinde turizm tesislerine verilen belgeler; turizm yatırımı belgesi, turizm deneme işletmesi belgesi, turizm işletmesi belgesi, kısmi turizm deneme işletmesi belgesi ve kısmi turizm işletmesi belgesi olarak sayılmıştır. Anılan Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde deneme işletme belgelerinin tesisin sınıfına uygun şartları taşıması halinde turizm işletmesi belgesi veya turizm kısmi işletmesi belgesi verileceği, aksi halde belgenin iptal edileceği belirtilmektedir. "Turizm Tesisleri Yönetmeliği", 10/5/2005 tarih ve 2005/8948 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetme-

lik"ın 56'ncı maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde turizm tesislerine verilen belgeler; turizm yatırımı belgesi, turizm işletmesi belgesi ve kısmi turizm işletmesi belgesi olarak sayılmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca turizm işletmelerine yatırım ve işletme aşamasında, Sirkülerin (2)'nci bölümünde belirtilen belgeler verilmektedir. Söz konusu belgelerin tamamı 1319 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (b) fıkrasında ifade edilen "turizm müessesesi belgesi" mahiyetindedir. Bu nedenle söz konusu belgelerden herhangi birine istinaden geçici emlak (bina) vergisi muafiyetinden faydalanılması mümkün bulunmaktadır. Ancak bu muafiyetten yararlanabilmek için, söz konusu binaların gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan turizm işletmelerine dahil olması ve Turizmi Teşvik Kanununda belirtilen maksatlara tahsis edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca 1319 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin (b) fıkrasındaki istisnadan yararlanabilmesi bildirim şartına bağlandığından, belgenin alındığı bütçe yılı içinde, bütçe yılının son üç ayı içinde alınması halinde olayın vuku bulduğu tarihten itibaren üç ay içinde ilgili belediyeye bildirim yapılması gerekmektedir. Süresinde bildirilmemesi halinde muafiyet, bildirimin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılından itibaren geçerli olacak ve bu takdirde bildirimin yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşecektir.

Bunun yanı sıra, geçici olarak verilen belgelerin iptal edilmesi veya bu belgelerin yerine geçen belgelerin verilmemesi durumunda bu hususun gerçekleştiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren mükellefiyet başlayacaktır.¹³⁰

Soru-4: İmar Uygulaması neticesinde arsaya dönüşen ve zirai faaliyette kullanılan arazinin emlak vergisi, arazi vergisi olarak mı ödenecektir?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 12'nci maddesinde, belediye sınırları içinde belediyece parsellenmiş arazinin arsa sayılacağı, belediye sınırları dışında veya dışında bulunan parsellenmemiş araziden hangilerinin arsa sayılacağına Bakanlar Kurulu Kararı ile belli edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu hükme istinaden hazırlanan 28.2.1983 tarihli ve 83/6122 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile parsellenmemiş araziden hangilerinin arsa sayılacağı hususu karara bağlanmış olup belediyece parsellenerek arsa vasfı kazanan taşınmazların bu Karar kapsamında mütalaa edilmesi mümkün bulunmamaktadır.¹³¹

¹³⁰ 12.05.2011 tarihli Emlak Vergisi Sirküleri/2

¹³¹ Gelir idaresi Başkanlığının 18.03.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.07.16.02-EML-2010-6-41 sayılı özeliği.

Soru-5: Köylerdeki araziler emlak vergisinden muaf mıdır?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 12'nci maddesinde, Türkiye sınırları içinde bulunan arazi ve arsalara bu Kanun hükümlerine göre arazi vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Daimi muaflıklar" başlıklı 14'üncü maddesinin (g) fıkrasında ise, kiraya verilmemek şartıyla belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan arazinin, arazi vergisinden daimi olarak muaf olduğu (gelir vergisinden muaf esnaf ile basit usulde gelir vergisine tabi mükellefler tarafından bizzat işyeri olarak kullanılan arsa ve arazi hariç olmak üzere, ticari sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan arazi ile arsalar ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazi için bu muafiyetin uygulanmayacağı) hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere göre, bir arazinin emlak vergisinden muaf tutulması için kira, taban veya sulak arazi olmasının önemi bulunmamaktadır. Belediye ve mücavir alan sınırları dışında yer alan ve emlak vergisi muafiyeti uygulanması ile ilgili gerekli şartları taşıyan kira, taban ve sulak arazilerin tamamı emlak vergisinden muaf tutulmaktadır.

Ayrıca, köyde bulunan taşınmazların (bina, arsa ve arazilerin) emlak vergisine tabi olup olmaması köyün belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunup bulunmamasına bağlıdır. Köy belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunmakta ise bu köydeki taşınmazlar emlak vergisine tabi tutulmaktadır. Ancak, köy belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunmakta ise bu köydeki taşınmazlar yukarıda belirtilen bazı istisnalar dışında emlak vergisinden muaf tutulmaktadır.

Bu nedenle, ... Köyünde bulunduğu belirtilen arazinin belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunması, kiraya verilmemesi, ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılmaması ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazi olmaması şartlarıyla arazi vergisinden daimi olarak muaf tutulması, aksi halde ise kira, taban veya sulak arazi olup olmadığına bakılmaksızın arazi vergisine tabi tutulması gerekmektedir.¹³²

Soru-6: 1. Derece doğal sit alanı içerisinde kalan arsalar, emlak vergisinden muaf mıdır?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 12'nci maddesinde, Türkiye sınırları içinde bulunan arazi ve arsaların arazi (arsa) vergisine tabi olduğu hükme bağlanmış olup, anılan Kanunun 14'üncü maddesinde arazi vergisi ile ilgili daimi muaflıklar, 15'inci maddesinde de geçici muaflıklar düzenlenmiş ve 1. derece

¹³² Gelir idaresi Başkanlığının 04.11.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.33.15.01-2011-708-1-88 sayılı özgeçir.

doğal sit alanı içerisinde bulunan taşınmazların arazi vergisinden muaf tutulacağına dair herhangi bir muafiyet hükmü yer almamıştır.

1319 sayılı Kanunun 22'nci maddesinde, bina ve arazi vergileriyle ilgili muaflık ve istisna hükümlerinin bu Kanuna eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 2863 sayılı Kanunun 21'inci maddesinde, tapu kütüğüne "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır" kaydı konulmuş olan ve I'inci ve II'nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlıkları ile arkeolojik sit alanı ve doğal sit alanı olmaları nedeniyle üzerlerine kesin yapılanma yasağı getirilmiş taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları olan parseller her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmuştur.

1319 sayılı Kanunun 22'nci maddesi hükmünden sonra yürürlüğe giren ve özel bir kanun olan 2863 sayılı Kanunun 21'inci maddesi hükmünün öncelikle uygulanması gerekir.

Ayrıca 1997/2 Seri No.lu Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu İç Genelgesinde, 2863 sayılı Kanunun 21'inci maddesi gereğince tapu kütüğünde "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır" kaydı konulmuş olan ve I'inci ve II'nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlıkları ile arkeolojik sit alanı ve doğal sit alanı olmaları nedeniyle üzerine kesin yapılanma yasağı getirilmiş taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları olan parsellerin veraset ve intikal vergisinden istisna tutulacağı açıklanmıştır.

Öte yandan, T.C. Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun "Doğal (Tabii) Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları"na dair 19/6/2007 tarih ve 728 sayılı ilke kararında, kesin yapılanma yasağı getirilen parsellerin I. ve II. derece arkeolojik sit alanları ile I. derece doğal sit alanlarında kalan parseller olduğu belirtilmiştir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, I. derece doğal sit alanı içerisinde yer alan ve üzerinde kesin yapılanma yasağı bulunan ... ve ... numaralı adalardaki taşınmazların, 2863 sayılı Kanunun 21'inci maddesi uyarınca emlak (arsa) vergisinden istisna tutulması gerekmektedir.¹³³

Soru-7: Kooperatiflere ait arsalar emlak vergisinden muaf mıdır?

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 93'üncü maddesinin 1/C fıkrasında kooperatifler, kooperatif birlikleri, kooperatif merkez birlikleri ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin, kiraya verilmediği veya irat getirmeyen bir cihete tah-

¹³³ Gelir idaresi Başkanlığının 06.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.35.17.02-032-515 sayılı özelgesi.

sis edilmediği müddetçe sahip oldukları gayrimenkul mallar üzerinden alınacak her türlü vergilerden muaf olduğu belirtilmektedir.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 14'üncü maddesinde, arazi vergisi ile ilgili muaflık hükümleri düzenlenmiş, ancak kooperatiflere ait arazi ve arsalar bu hükümlerde yer verilmemiştir.

Öte yandan, Emlak Vergisi Kanununun 41/4'üncü maddesinde, özel kanunların bina ve arazi vergilerine ilişkin muaflık ve istisna hükümlerinin 1.3.1972 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiş, aynı maddenin 22'nci maddesinde de bina ve arazi vergileriyle ilgili muaflık ve istisna hükümlerinin bu Kanuna eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 93'üncü maddesinin 1/c fıkrası hükmünün doğrudan doğruya emlak vergisi muafiyetini açıkça içermediği gibi, Emlak Vergisi Kanununun 22 ve 41'inci maddeleri hükümleri de yürürlükte bulunduğundan, Kooperatifler Kanununun söz konusu hükmünün emlak vergisi bakımından uygulanmasına imkan bulunmamaktadır.

Bu nedenle, adı gecen Kooperatifin ilişik dilekçede sözü edilen arsasının emlak vergisine tabi tutulması gerekmektedir.¹³⁴

Aynı konu hakkında Danıştay'ın vermiş olduğu kararda; Davacı kooperatifin emlak vergisine konu binadan kira geliri elde ettiği ve bu nedenle 1319 sayılı Kanunun 161O sayılı Kanunla eklenen 4(p) maddesinden yararlanma imkanı bulunmadığı, ayrıca yukarıda açıklanan nedenlerle davacı kooperatifin arsalarının da emlak vergisinden muaf tutulmasının mümkün olmadığı anlaşıldığından temyize konu vergi mahkemesi karar sonucunu itibariyle yerinde bulunmuştur.¹³⁵

Soru-8: Gecekondu Önleme Bölgesinden alınan araziler Emlak Vergisine tabi midir?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun "Mükellef" başlıklı 13'üncü maddesinde, "Arazi Vergisini, arazinin maliki, varsa intifa hakkı sahibi her ikisi de yoksa araziye malik gibi tasarruf edenler öder."¹¹ hükmü yer almaktadır. 1319 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinde arazi vergisine ilişkin daimi muafiyetler, 15'inci maddesinde ise geçici muafiyetler düzenlenmiş, bu maddelerde 775 sayılı Kanun çerçevesinde tahsis edilen taşınmazlar için arazi vergisi muafiyeti uygulanacağına dair bir hükme yer verilmemiştir.

¹³⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 15.01.1999 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6662-156/1805 sayılı özelgesi.

¹³⁵ Olanıştay 9. Dairesinin Esas No: 2007/2915, Karar No: 2008/5303 sayılı kararı.

Öte yandan, 775 sayılı Kanunun 33'üncü maddesinin birinci fıkrasında "Bu kanun hükümlerine dayanarak yapılan vazeli veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, alım, satım, kira, aralık, emlak vergisi, ifraz, tevhit, tescil, cins değişikliği, rehin tesis ve terkin, her türlü işlemler, sözleşmeler, beyannameler ve benzerleri, tasarruf bonosundan ve her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre vergi, resim ve harç muafiyeti maddede sayılan işlemler, sözleşmeler, beyannameler ve benzerlerinden oluşan olup emlak vergisi sını kapsadığından adınıza kayıtlı söz konusu arsanın emlak (arsa) vergisine tabi tutulması gerekmektedir.¹³⁶

Soru-9: Vakıf Üniversiteleri Emlak vergisine tabi midir?

.. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 56'ncı maddesinin (b) fıkrasında; "Üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri, genel bütçeye dahil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylıklar. dan aynen yararlanırlar. ", Ek 7'nci maddesinde, "Vakıflarca kurulacak yüksek öğretim kurumları, bu Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan mali kolaylıklar. dan, muafiyetlerden ve istisnalardan aynen istifade ederler ve bunlar emlak vergisinden muaf tutulurlar." hükümleri yer almaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4'üncü maddesi ile özel bütçeli idarelere (mazbut vakıflar dahil), il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait binalar, kiraya verilmeme şartı aranmaksızın bina vergisinden; 4'üncü maddesi ile de, özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliğine, kanunla kurulan üniversitelere ve Devlete ait araziler, kiraya verilmeme şartı aranmaksızın arazi vergisinden daimi olarak muaf tutulmuştur.¹³⁷

Soru-10: Binanın yıkılması durumunda Emlak Vergisi açısından nasıl bir yol izlenmelidir?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 33'üncü maddesinin 2 numaralı fıkrasında, bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya sair sebeplerle tamamen veya kısmen harap olmasının vergi değerini tadil eden sebep olduğu, 23'üncü maddesinde bu Kanunun 33'üncü maddesinde yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin (8 numaralı fıkra hariç) doğması halinde değişikliğin vuku bulduğu bütçe yılı içinde, değişiklik bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulmuş ise üç

¹³⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 09.04.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.26.15.01-EVK66-2-2-17 sayılı özeliği.

¹³⁷ Gelir idaresi Başkanlığının 11.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-006.01-1789 sayılı özeliği.

ay içinde ilgili belediyeye emlak vergisi bildirimini verileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde arazi vergisi mükellefiyetinin, 33'üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vukubulduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hususu düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre, binaların yanması, yıkılması veya tamamen kullanılmaz hale gelmesi halinde arazi vergisi mükellefiyeti bu durumların meydana geldiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlamaktadır.

Bu itibarla, şirketinize ait..... İlçesi, ... Mahallesinde bulunan ve tapunun ...pafta, ...ada ve ... numaralı parselinde kayıtlı gayrimenkul üzerinde bulunan binanın yıkıldığı bütçe yılı içinde, bina bütçe yılının son üç ayı içinde yıkılmış ise üç ay içinde belediyeye arsa vergisi bildirimini venneniz ve binanın yıkıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren de arsa vergisi ödemeniz gerekmektedir.¹³⁸

Soru-11:Arsa birim m2 değerini esas alarak asgari beyan değerindendüşükbeyanda bulunan A.Ş.'ye ceza kesilmeli midir?

Bilindiği gibi, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 4369 sayılı Kanunla değişik 10 ve 20'nci maddelerinde bina ve arazi vergisinin mükelleflerin yazılı beyanı üzerine tarh ve tahakkuk ettirileceği, beyan edilecek bina ve arazi vergisi değerlerinin asgari beyan değerinden düşük olamayacağı, asgari beyan değerinden düşük beyanda bulunulması halinde, mükellefin beyanının ilgili belediyece asgari beyan değerine yükseltilerek tahakkuka esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, söz konusu maddelerin ikinci fıkralarının son cümleleri 4369 sayılı Kanunun 82'nci maddesinin 6 numaralı fıkrası ile 01.01.1998 tarihinden geçerli olmak üzere 27.08.1998 tarihinde yürürlükten kaldırılmış bulunmaktadır.

Bu hükümlere göre, 1998 genel beyan döneminde İlçesinde bulunan bina ve arsaları için verdiği beyannamede asgari ölçüde arsa metrekare birim değeri olarak 6.000.000 lirayı esas alarak asgari beyan değerini hesaplaması gerektiği halde, 1.000.000 lira arsa birim metrekare değerini esas alarak asgari

¹³³ Gelir idaresi Başkanlığının 11.04.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.18.01-006.01-260 sayılı Özeldes.

beyan değerinden düşük beyanda bulunan A.Ş.'nin beyan ettiği değer;0, belediyece 1988, 1999 ve 2000 yılları için yapılan tarhiyata ceza uygulanması mümkün değildir.

Öte yandan 1988, 1999 ve 2000 yılları için idarece yapılmış bu tarhiyata normal vade tanhleri dikkate alınmak suretiyle 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 12'nci maddesi uyarınca gecikme faizi hesaplanması gerektiği yönündeki Defterdarlığınız görüşü Bakanlığımızca da uygun görülmüştür.¹³⁹

Soru-12: Kat irtifakı olan gayrimenkulün, bina olarak kullanılmaya başlanması halinde uygulanacak emlak vergisi nasıl belirlenir?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun bina vergisinin mükellefini belirleyen 3'üncü maddesinde; bina vergisini, binanın malikinin, varsa intifa hakkı sahibinin, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun vergi değerini tadil eden sebepleri belirleyen 33 'üncü maddesinin 1 'inci fıkrasında, yeni bina inşa edilmesinin vergi değerini tadil eden sebep olduğu; 23'üncü maddesinin birinci fıkrasında da, 33'üncü maddede (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildiriminin verilmesinin zorunlu olduğu, bildirimlerin yeni inşa edilen binalar için, inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kısmen kullanılmaya başlanmış ise her kısmın kullanılmasına başlandığı bütçe yılı içerisinde, inşaatın bitimi bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulmuş ise olayın vuku bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde emlakın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verileceği; 19'uncu maddesinin beşinci fıkrasında ise, üzerine bina yapılan arsanın, arazi vergisi mükellefiyetinin inşaatın bittiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren sona ereceği hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre, bina vergisi mükellefiyeti; yapı kullanma izin belgesinin alındığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren, bina yapı kullanma izin belgesinin alınmasından önce kullanılmaya başlanmış ise kullanılmaya başlandığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlamış olmaktadır.

Öte yandan, binanın, fen ve sağlık bakımından oturmaya elverişli hale gelmesi, su, elektrik ve doğalgaz aboneliğinin tesis edilmesi, mesken olarak kullanıldığına karine teşkil etmekte olup dolayısıyla mükelleflerin bina vergisi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

¹³⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 20.04.2001 tarih ve B.07.0.GEL.66/6685-4392/21955 sayılı özelgesi.

Bu itiburlu, İstanbul ili, ... Belediye sınırları içinde bulunan ve 19 3 '2010 tarihinde kat irtifaklı tupu uldığınız gayrimenkulün bina olarak kullanılmaya buşlunmusu hulinde, kut mülkiyetine geçilip geçilmediğine bakılmaksızın, kullanılmaya başlandığı tarihi takip eden bütçe yılı itibarıyla bina vergisine tabi tutulması gerekccektir.^{1,0}

Soru-13:Emlak Vergisi alacaklarının tahsil edilmeyerek zamanııına uğra1Jlmasında Muhasebe Yetkilisinin sorumluluğu var mıdır?

5018 sayılı Kanun'un 38. maddesinde; *"Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur"* denilerek aslında net ve kesin bir dille sorumluluk tanımlanmıştır. Ancak aşama aşama tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin hangi safhalarında kimlerin sorumlu olduklarının kurum kanunlarına bırakılması ise farklılaşan ve farklılaştıkça kannaşıklaşan bir sistem ortaya çıkarmaktadır.

5018 sayılı Kanun genel mali yapıyı sistemleştirirken, gelirlerin mali hizmetler birimi tarafından ilgili mevzuatı çerçevesinde tahakkuk ettirileceğini, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürüteceğini hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre tahakkuk ve tahsil aşamalarında mali hizmetler biriminin genel olarak sorumlu olduğu çıkarsaması yapılabilir. Buna ilaveten, muhasebe hizmeti tanımlanırken, gelir ve alacakların tahsili ifade edilerek, gelirin tahsil aşamasında muhasebenin de rol aldığı ifade edilmiştir. Tarh ve tebliğ kavramlarına açıkça değinilmemiş olsa da, mali hizmetler birimlerinin bu anlamda bir fonksiyon üstlendikleri genel görev tanımlarından çıkarılabilir. Buna ilaveten, ilgili kanunlarda tarh, tahakkuk ve tahsilden sorumlu olanların da, muhasebe yetkilisi ve mali hizmetler birimi haricinde, bu kapsamda değerdinnesi gerekmektedir.

Sayıştay Genel Kurulunun 14.06.2007 tarihli 5018 sayılı Kanun çerçevesinde sorumlulukların belirlenmesine ilişkin kararında; tahsil edilmeye hazır hale gelmiş gelirle ilgili olarak muhasebe yetkilisinin sorumluluğundan bahsedilmiştir. Kararda; *"5018 sayılı Kanun'un 61'inci maddesinin birinci fıkrasında, muhasebe hizmeti; 'gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir.'* şeklinde tanımlanmış; aynı maddenin ikinci fıkrasında muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından

¹⁴⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 07.08.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.18.01-175.01[3-2012/6-1.22.6618]-2457 sayılı özelgesi.

ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulması, bundan sorumlu olduğu belirtilmiştir, aynı Kanunun 60'ncı maddesinde de, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, ilgili ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Muhasebe Yetkililerinin Eğitimi, Sertifikasyon Verilmesi ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde, gelirleri ve alacakları ilgili mevzuatına göre tahsis etme, yersiz ve fazla tahsil edilenleri ilgililerine iade etmek ve bu işlemlere ilişkin kayıtları usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutmak, mali rapor ve tabloları her türlü müdahaleden bağımsız olarak düzenlemek muhasebe yetkilisinin görevlerinden kabul edilmiştir, aynı Yönetmeliğin 22'nci maddesinde de idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının yukumluları ve sorumluları adına ilgili hesaplara kaydedilerek tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının takip ve tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin tek başına sorumlu olduğuna çoğunlukla, " karar verilmiştir. **Karardaki en önemli nokta, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş gelir ve alacakların tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu hususudur.** Yani, muhasebe yetkilisinin sorumluluğu için, ön şart olarak gelirin tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz bir şekilde yerine getirilmelidir. Tarh ve tahakkuk aşaması sorunsuz yerine getirildiğinde, muhasebe yetkilisinin tahsilatla ilgili sorumluluğu başlamaktadır.

Gelirin aşamaları dikkate alındığında, tarh ve tahakkuku eksik veya hatalı yapılmış bir gelirin, eksik tahsil edilmesinden tek başına veya ortaklaşa olarak muhasebe yetkilisinin sorumlu tutulması 5018 sayılı Kanun'un objektif sorumluluktan vazgeçme anlayışına da muhalif düşmektedir. 5189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararında, tahsil aşaması netleştirilirken, tarh ve tahakkuk aşamaları için bir sorumluluk tespiti yapılmamıştır. Gelirlerin elde edilmesinde tarh, tahakkuk ve tahsile hazır hale getirme aşamalarının mali hizmetler biriminin bir görevi olduğu dikkate alınırsa, tarh ve tahakkuk aşamalarındaki sorumluluğun soruna bağlı olarak gerçekleştirilen Jcişi veya kurula yüklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, muhasebe yetkilisi ve mali hizmetler birimi idari anlamda bir bütünü ifade etse de, mali sorumluluk anlamında farklı birim veya kişilerden oluşabilir. Gelirlerin elde edilmesinde genel sorunlar sadece tarh ve tahakkuk aşamasında değil, tahsilat aşamasında da ortaya çıkabilmektedir ki, bu konuda da idare

renin kendi aldığı hatalı bir karar veya emir sebebiyle muhasebe yetkilisini sorumlu tutmak mümkün değildir.

5018 sayılı Kanun'un 71. maddesinde kamu zararı; "Kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması" şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu çerçevede, kamu zararından ve mali sorumluluktan bahsedilebilmesi için her somut olayda, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemin bulunması; bu fiiller sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması ve kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması durumu ile mevzuata aykırı karar, işlem veya eylem arasında bir illiyet bağının olması şartlarının birlikte aranması gerekmektedir. Zira, 1050 sayılı Kanuna hakim olan kusursuz (objektif) sorumluluk ilkesinin yerine 5018 sayılı Kanunla kusur sorumluluğu ilkesi getirilmiştir.

Temel ilke olarak kusur sorumluluğunu esas alan 5018 sayılı Kanun uyarınca kamu görevlilerinin mali karar, işlem veya eylemleri sonucu oluşan kamu zararından sorumlu olduklarına hükmedilebilmesi için manevi unsur olarak kasıt, kusur veya en azından bir ihmalin varlığı gerekmektedir.

Sorumluluk hukukunda kast ve ihmal olarak ikiye ayrılan kusur, 5018 sayılı Kanunun "kamu zararı" tanımında ayrı bir manevi unsur olarak sayılmıştır. Kusur kavramı, hukuka aykırı bir davranış biçimini ifade etmekte; kast ve ihmal ise söz konusu davranışı işleyen şahsın, ortaya çıkan hukuka aykırılıktan sorumlu tutulup tutulamayacağını belirlemektedir. Sorumlular, mali karar, işlem veya eylemlerinin yürürlükteki mevzuata aykırı olduğunu bilerek hareket ettikleri takdirde eylemin manevi unsuru olan kast gerçekleşmektedir. Bir kişinin hukuka aykırı bir sonucun meydana gelmesini istememekle birlikte, böyle bir sonucun meydana gelmesine onun tedbirsizliğinin, dikkatsizliğinin veya mesleğinin gerektirdiği özeni göstermemesinin yol açtığı durumlarda ise ihmal ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, tahakkuk etmiş bir Belediye gelirinin, Belediye Meclisi Kararı ile bu konuda yetkilendirilmiş Su İşleri Müdürlüğüne **tahsil edilmeyerek zamanaşımına uğratılması nedeniyle ortaya çıkan kamu zararından muhasebe yetkilisinin sorumlu tutulması mevzuata uygun görülmemiştir.**¹⁴¹

¹⁴¹ Sayıştay Temyiz Kurulunun 13.05.2014 tarih ve 39026 sayılı kararı.

1. İŞGAL HARCİ

Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:

1. Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

3. Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali (Bisiklet ve motosikletler hariç)

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz.

(Ek fıkra: 3/3/2004- 5101/3 md.) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan eser, icra ve yapımların tespit edildiği kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyallerin birinci fıkra da bahsi geçen yerlerde satışına izin verilmez.¹⁴²

1.1. İşgal Harcının Mükellefi

İşgal Harcını, işgali harca tabi yerleri 52'nci maddede yazılı maksatlarla işgal edenler ödemekle mükelleftir.

1.2. İşgal Harcından İstisnaları

Aşağıda gösterilen kara taşıtlarının işgalleri İşgal Harcından müstesnadır.

¹⁴² 29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52'nci maddesi.

1. Genel ve katma bütçeli idarelerle, ilözel idareleri, belediye ve köylerin ve bunların teşkil ettikleri birliklerin kara taşıtlarının işgalleri,

2. İlgi mevzuata uygun olarak kara ticari taşıtlarının beklemelerine tahsis edilen yerlerin bu taşıtlarla işgalen.

1.3. İşgal Harcının Tarifesi

İşgal harcı aşağıda gösterilen hadler içinde düzenlenecek tarife göre alınır.

Tablo 18: İşgal Harcının Tarifesi

İşgalin Türü ve Yapıldığı Yer		Kanuni Tarife	
		En Az. (TL)	En Çok (TL)
1. 52'nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekare için		0,5	2,5
2. 52'nci maddenin (1) numaralı bendinde yazılı hayvan satıcılarının işgallerinde	a) Satışı yapılan küçükbaş hayvan başına	0,5	2,5
	b) Satışı yapılan büyükbaş hayvan başına	1	5
3. 52'nci maddenin (3) numaralı bendinde yazılı işgallerde	a) Her taşıttan beher saat için	0,25	1,25
	b) Parkmetre çalıştırılan yerlerde beher saat için	0,5	2,5

Tarifenin (1) numaralı bendindeki harçların hesabında metrekare kesirleri tam sayılı ve tam günü aşan işgallerde altı saatten az süreler atılır, fazlası tam gün sayılır.

ÖNEMLİ: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 26.02.2014 tarihinde eklenen Geçici Madde-7 ile; **"2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (111) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."** Denilmektedir. 2014/5896 sayılı BKK'nın Resmi Gazetede yayımlanma tarihi 18.02.2014 olduğundan, yeni bir BKK yayımlanana kadar çıkarılan Geçici Madde-7'nin hükümlerinin uygulanması gerektiği kanaatindeyiz.

1.4. İşgal Harcı Büyükşehir Belediye Tarafından mı İlçe Belediyesi Tarafından mı Tahsil Edilecektir?

Gelir İdaresi Başkanlığı 09.12.2011 tarih ve B.07.1.GİB.0.06.66-175.02.12.01-[02-52-68)-117209 sayılı yazısında; *"Belediye sınırları içinde bulunan Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali; yol, meydan, Pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının, satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun olarak izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi halinde belediyece işgal harcı alınabilecektir.*

Öte yandan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 23'üncü maddesinde büyükşehirlerin gelirleri sayılmış olup büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar ve caddelerin işgalleri durumunda işgal harcı bu gelirler arasında sayılmamıştır.

Bu itibarla büyükşehir belediyesinin yetki alanında olsa dahi işgal harcının ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir." Demektedir.

Ancak konuya 5216 sayılı Kanunda sayılıp sayılmadığı açısından bakmak yerine Sayıştay 5. Dairesinin "maden işletmeleri payı" değerlendirmesi açısından bakmak daha faydalı olacaktır. Sayıştay 5. Dairesi kararında; *"5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 23'üncü maddesinde Büyükşehir belediyelerinin gelirleri sayılmıştır. Sayılan gelirler arasında "maden işletmeleri payı"nın sayılmaması sadece ilçe belediyeleri tarafından tahsil edileceği anlamına gelmemektedir. Verginin büyükşehir mi ilçe belediyesi mi tarafından tahsil edileceği belirlenirken ilgili hizmetin hangi belediye tarafından yapıldığına bakılması gerekmektedir".* Demektedir.

Özellikle harçların bir hizmet karşılığında verildiği düşünüldüğünde oraya hizmet götüren belediyenin tahsil etmesi en doğal hakkıdır. Bu nedenle işgal edilen alanlar Büyükşehir Belediyesi yetki alanında ise Büyükşehir tarafından tahsil edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

1.5. İşgal Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Belediye Sınırları İçerisinde Bulunan Telefon Direkleri İşgal Harcına Tabi midir?

Belediye sınırları içinde bulunan davacı kuruma ait ankesörlü telefon kulübeleri için 2009/Temmuz-Ekim dönemlerine ilişkin olarak tahakkuk ettirilen işgal harcının kaldırılması istemiyle açılan davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

2464 sa_yılı Belediye Gelirleri Kanununun 52'nci maddesinin 1'inci fıkrasında, belediye sınırları içinde bulunan ve aynı maddede sayılan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sairmaksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesinin işgal harcına tabi olduğu hükmü açıklanmıştır.

Anılan maddede üç bent halinde işgal harcı alınmasını gerektiren durumlar sayılmış olup, bu bentlerde, pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgalinin; Yol, meydan, azar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgalinin ve motorlu kara taşıtlarının park etmelen için trafik ko. masyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis

edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgalinin işgal harcına tabi olduğu düzenlenmiştir.

Bu maddenin değerlendirilmesinden, işgal harcının alınabilmesi için; işgal edilen yerin anılan maddenin 1, 2 veya 3. bendinde belirtilen yerlerden olması ve tıy yerin geçici olarak işgal edilmesi koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir:

Olayda ise, söz konusu ankesörlü telefon kulübelerinin sürekli ve sabit olması, geçicilik niteliği taşınamaması nedeniyle yukarıda sözü edilen 52'nci maddede öngörülen işgal harcı istenilemeyeceği açıktır. Bunun yanı sıra, elektrik direkleri ve trafo yerleri için işgal harcı alınacağına ilişkin mevzuatta da herhangi bir düzenleme yer almamaktadır.

Belirtilen durum karşısında, davacıdan işgal harcının alınmasında mevzuata uyarlık bulunmadığı açık olduğundan vergi mahkemesince davanın reddine karar verilmesinde hukuki isabet görülmemiştir¹⁴³.

Soru-2: Belediye, Meclisi Kararı ile Semt Pazarlarından İşgal Harcı İçin Öngörülen m2 Birim Fiyatları Göz Önüne Alınmaksızın Günlük Tutar Belirleyebilir mi?

Belediye meclisi kararı ile semt pazarlarından 2464 sayılı Kanunun 56'ncı maddesinde öngörülen m2 birim fiyatları göz önüne alınmaksızın günlük 1.500.000 lira işgal harcı alınmasına karar verildiğinden anılan karar yerinde değildir.¹⁴⁴

Soru-3: Belediyeler, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunundan Ayrı Olarak Tarife Belirleyebilir mi?

5393 Sayılı Belediye Kanununun 15'inci maddesine göre pazar yeri kurmak belediyelerin genel ve zorunlu görevlerindendir. Pazar yerinin işgalinde

¹⁴³ Danıştay 9. Dairesi'nin 14.5.2013 tarih ve 2013/4614 sayılı kararı

¹⁴⁴ Danıştay 9. Dairesinin 6.12.2000 tarih ve 2000/3702 sayılı kararı

2464 Sayılı Kanunun 52/1. maddesi uyanınca aynı kanunun 56/1. **maddesine** göre belirlenecek olan işgal harcına tabi tutulmaktadır.

Ancak, buna rağmen belediyelerin "pazar yeri tezgah tahsis ücreti ve depozito bedeli" adı altında tarife düzenleme yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısı ile bu tarifeyle dayalı ücret tahsil etmesi de yasal değildir. Dava❖ davalı belediyenin yasal dayanağı olmadan davacıdan tahsil ettiği ücretin istirdadı taJep edilmektedir.¹⁴⁵

Soru-4: Belediyeler ile Kira Sözleşmesi Yapıldığı Durumlarda Anlaşmazlıklar Hangi Mahkemelerde Sonuçlandırılır?

Belediye meclisi tarafından stanttan alınan kiranın tek taraflı ve fahiş oranda arttırıldığını ileri sürerek eldeki davayı açmıştır. Taraflar arasında bir kira sözleşmesinin bulunduğu ve bu haliyle ihtilafın kira sözleşmesinden kaynaklandığı açıktır. Hal böyle olunca, özel hukuk hükümleri uyarınca davaya bakmak adli yargıdaki genel mahkemelerin görevidir. Mahkemece, taraflardan delilleri toplanıp, işin esasına girilerek sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken, yazılı düşüncelerle Vergi Mahkemesi'nin görevli olduğuna karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.¹⁴⁶

Soru-5: Belediyeler personel yetersizliği durumunda işgal harçlarının tahsilatında çalıştırılmak üzere ihale yoluyla personel temin edebilirler mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 57'nci maddesinde işgal harcının belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edileceği, düzenlemesi mevcuttur.

Yukarıya alınan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere belediyeye ait vergi resim ve harçların belediye görevlileri tarafından tahsili esastır. Bu kuralın tek istinası Belediye Gelirleri Kanunun yukarıya alınan işgal harcının "*belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce*" makbuz karşılığı tahsil edileceği hükmüdür. Madde metnindeki "kişiler" ibaresinden kast edilen belediyelerde çalışan geçici ve sürekli işçilerle belediyelerce görevlendirilen diğer kişilerdir. Dolayısıyla, işgal harcı tahsilatının, Kamu İhale Kanununa göre ihale edilebilecek bir "hizmet" olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 2. maddesinde bu kanunun kapsamının; ...idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal ve hizmet

¹⁴⁵ Yargıtay 3'üncü Hukuk Dairesi 20.9.2011 tarih ve 2011/13305 sayılı kararı

¹⁴⁶ Yargıtay 13'üncü Hukuk Dairesinin 25.1.2010 tarih ve 2010/591 sayılı kararı

alımını il_c yapım işlerinin ihaleleri olduğu şeklinde düzenlenmiştir. Dolayısıyla, kamu idareleri bu kanuna göresadece mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini ihale edebilirler. Aynı Kanunun 3 maddesinde de, bu kanun açısından hizmetin, t n n yapılmıştır. Bu tanımlamaya göre, işgal harcının ihale suret t n s l n n hizmet tanımı içerisinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu itibarla işgal harcı tahsilini Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale edilebilecek bir hizmet olarak düşünülmesi mümkün değildir.¹⁴⁷

Soru-6: Belediyeye Ödenen İşgal Harcından Vergi Tevkifatı Yapılır mı?

193 sayılı Gelir Yergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında, *"Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar."*¹⁴⁷ hükmüne yer verilmiş olup, bu fıkranın 5/a numaralı bendine göre, 70'inci maddede yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, konu ile ilgili olarak J seri no.lu Kurumlar Yergisi Genel Tebliğinin *"Devlete, özel idarelere belediyelere ve köylere ait taşınmazların kiralanması karşılığında yapılan kira ödemeleri"* başlıklı 15.3.2.4 bölümünde, anılan kamu kurumlarına yapılan kira ödemeleri üzerinden vergi kesintisi yapılmayacağı açıklanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, önce özel şahıstan kiraladığınız ve daha sonra Belediyesine geçen söz konusu yerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52'nci maddesine göre, geçici olarak işgal edilmediği ve buna bağlı olarak yapılan ödemelerin işgal harcı olarak kabul edilmemesi gerekmekte olup, devamlılık arz edecek şekilde faaliyetinizi sürdürdüğünüz şube iş yeriniz için, ... Belediyesine devamlı olarak ödeyeceğiniz tutarların kira ödemesi olarak değerlendirilip söz konusu kira ödemeleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı da yapılması gerekmektedir.¹⁴⁸

¹⁴⁷ Sayıştay Temyiz Kurulunun 02.10.2007 tarih ve 29538 sayılı kararı

¹⁴⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 17.11.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.16.01-GVK 94-2030 sayılı özeldes.

Sonı-7: İşgal harcının tahakkuk-tahsil işlemleri nasıl yapılmalıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 52, 53, 54, 55, 56 ve 57'nci maddelerinde işgal harcı düzenlenmiştir.

Kanunun "İşgal Harcı" bölümünde yer alan "Konu" başlıklı 52'nci maddesinde; *"Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun **i=**in alarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:*

J. Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali, "hükmü yer almaktadır.

"Harcın ödenmesi" başlıklı 57'nci maddesinde *"İşgal harcı belediyelerin reikili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir."* hükmü yer almaktadır.

Kanunun "Harçlara ilişkin müeyyideler" başlıklı 99'uncu maddesinde ise *"Gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumludurlar."* hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere pazar yerleri ile ilgili olarak işgal harcı belediye yetkili memurlarının Pazar yerini dolaşarak peşin olarak tahsil etmesi gereken bir harçtır. Harçların tahakkukunun yapılarak sonradan tahsilat yoluna gidilmesi gibi bir usul bulunmamaktadır¹⁴⁹.

2. TATİL GÜNLERİNDE ÇALIŞMA RUHSATI HARCİ

Hafta tatili ve ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.¹⁵⁰

2.1. Harcı Mükellefi

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefi kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişidir.

⁹ Sayıştay 5. Dairesinin 27.10.2015 tarih ve 129 sayılı kararı.

¹⁵⁰ 29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 58'inci maddesi.

2.2. Harcın Tarifesi

, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, işin mahiyetine göre yılda 10 TL'den fazla, 800 TL'den çok olmamak üzere bu Kanunun 96'ncı maddesine göre tespit edilir.

2.3. Mükellefiyet Dönemi ve Harcın Ödenmesi

. . :atil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefiyet dönemi, çalışmanın kullanılacağı takvim yılıdır. Yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin terkedilmesi hallerinde mükellefiyet, çalışılan süreye inhisar eder. Mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirleri tam ay sayılır.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, makbuz karşılığında peşin olarak alınır. Harcı ödenmemiş ruhsatlar geçerli değildir.

2.4. Adi Ortaklıklarda Harcın Muhatabı

Adi Ortaklıklarda harç, ortaklık adına ortaklardan birinden alınır. Ortaklardan her biri harcın ödenmesinden müteselsilen sorumludur.

Tablo 19: Tatil Günlerinde Çalışma Harcının Genel Tarifesi

İşyerinin Türü ve Alanı		Kanuni Tarife	
		En Az (TL)	En Çok (TL)
Her tür işyeri için yıllık olarak	25m ² 'ye kadar	20	800
	26m ² -1.00 m ² arası	20	800
	101m ² -250 m ² arası	20	800
	251m ² -500 m ² arası	20	800
	501 m ² 'den yukarı	20	800

ÖNEMLİ: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 26.02.2014 tarihinde eklenen Geçici Madde-7 ile; **"2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (il) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."** Denilmektedir. 2014/5896 sayılı BKK'nın Resmi Gazetede yayımlanma tarihi 18.02.2014 olduğundan, yeni bir BKK yayımlanana kadar çıkarılan Geçici Madde-7'nin hükümlerinin uygulanması gerektiği kanaatindeyiz.

ÖNEMLİ-2

29.01.2015 tarih ve 29251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6585 sayılı **Pera-**kende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 25. maddesinde;

N02/01/1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunu;¹ hükümleri *perakende işletmeler hakkında uygulanmaz.*" hükmü yer almaktadır.

394 sayılı Kanuna göre nüfusu 10.000 ve üstü olan kentlerdeki işletmelerin haftada bir gün tatil edilmelerini zorunlu tutmaktadır. Ancak kanunun 4'üncü maddesinde sayılan işyerleri hafta tatilinden istisna tutulmuş olup, hafta tatilinde çalışabilmeleri için kanunun 8'inci maddesinde yer alan düzenlemeye göre belediyelere başvurularak hafta tatili çalışma ruhsatı alınması ve bu ruhsatın her yıl yenilenmesi gerekmektedir.

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 3'üncü bölümünde "Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı" düzenlenmiştir. Belediye Gelirleri Kanunun 58'inci maddesinde hafta tatili ve ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına tabidir denilmektedir. Burada görüldüğü üzere 394 sayılı kanun ile düzenlenen hafta tatillerinde çalışmak için alınması gereken ruhsatlar Belediye Gelirleri Kanunu ile harca tabi tutulmuştur.

6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 25'inci maddesinde, 394 sayılı kanunun hükümlerinin perakende işletmeleri hakkında uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. **Bu durumda perakende işletmeleri için 394 sayılı kanuna dayalı olarak hafta sonu çalışma ruhsatının alınması zorunluluğu ortadan kalkmıştır.**

2.5. Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Soru ve Cevaplar

Soru-1: Hafta Tatili Hangi Gündür?

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 3'üncü maddesinde, hafta tatilinin pazar günü olduğu, bu tatilin 35 saatten az olmamak üzere cumartesi günü en geç saat 13.00'ten itibaren başlayacağı ve 394 sayılı Kanundaki hafta tatili ile ilgili hükümlerin de saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

¹ 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun tam metni kitabımızın Ek-8 bölümünde yer almaktadır.

Soru-2: Ulusal ve Resmi Tatiller kaç gündür ve hangi günlerdir?

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genci Tatiller Hakkında Kanuna göre;

RESMİ BAYRAMLAR	GÜNLER	GÜN SAYISI ¹⁵²
Cumhuriyet Bayramı	28Ekimyarım gün,29 Ekimtam gün	1,5gün
Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	23 Nisan tam gün	1
Atatürk'ü Anma,Gençlik ve Spor Bayramı	19 Mayıs tam gün	1
Zafer Bayramı	30 Ağustos tam gün	1
DİNİ BAYRAMLAR		-
Ramazan Bayramı	Arife günü saat 13.00'densonra 3,5 gün	3,5
Kurban Bayramı	Arife günü 13.00'den sonra 4,5gün	4,5
DİĞER TATİLLER		
YılBaşı Tatili	1 Ocak tam gün	1
Emek ve Dayanışma Günü	1Mayıs tam gün	1

Soru-3: Banka şubeleri tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?

Tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı, tatil günlerinde çalışmak için belediye. lerden izin alma zorunluluğu bulunan işyerlerinden alınmakta olup tatil günlerin- de çalışma ruhsatı talep etmeyen, 394 sayılı Kanuna göre hafta tatilden müstesna tutulan ve hafta tatili olmayan zaman diliminde çalışan işyerlerinden belediyeler- ce tatil günlerinde çalışma ruhsan harcının alınmaması gerekmektedir.

Buna göre, banka şubelerinin cumartesi günleri için 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 3'üncü maddesi kapsamında saat 13.00'e kadar açık olmaları halinde harca tabi tutulmaması, ancak saat 13.00'ten sonra açık olması durumunda ise tatil günlerinde çalışına ruhsat harcının ara- nılması gerekmektedir.¹⁵²

Soru-4: Lokantalar tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?

2.1.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun 4'üncü mad- desinde hafta tatilinden müstesna tutulan yerler sayılmış ve söz konusu madde- nin (d) fıkrasında, hanlar, oteller, fotoğrafhaneler, lokantalar ve kahvehanelere yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan madde hükümlerine göre, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı belediyelerden izin alma zorunluluğu bulunan işyerlerinden alınmakta olup, tatil günlerinde ve ulusal bayram günlerinde, çalışmaları isteğe bağlı ol-

¹⁵² Gelir idaresi Başkanlığı'nın 19.06.2012 tarih ve 64597866-175.02[58-2013]-131 sayılı özelgesi.

mayıp kanuni bir zorunluluk olan işyerlerinin, belediyeden herhangi bir izin alması söz konusu değildir.

Bu nedenle, lokantalar 394 sayılı Kanuna göre hafta tatilinden müstesna tutulduğundan, belediyelerce tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının alınmaması gerekmektedir.

Soru-5: İnternet Kateler tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcından muaf mıdır?

2.1.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinde hafta tatilinden müstesna tutulan yerler sayılmış ve söz konusu maddenin (d) fıkrasında, hanlar, oteller, fotoğrafuaneler, lokantalar ve kahvehanelere yer verilmiştir. Ancak, İnternet kafeler ise anılan Kanunda müstesna tutulan işyerleri arasında yer almadığından söz konusu harcın alınması gerekmektedir.¹⁵³

Ancak İnternet Kafeler, 29.01.2015 tarih ve 29251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 25. Maddesinde tanımlanan perakende işletmeler kavramı içinde değerlendirilirse bu harçtan istisna tutulması gerekir.

Soru-6: Akaryakıt ve LPG istasyonlarına Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı tahakkuk ettirilecek midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı" başlıklı 3'üncü bölümünde düzenlenen 58'inci maddesinde söz konusu harcın konusu "Hafta tatili ve ulusal bayram günlerinde çalışmalanı belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir" şeklinde düzenlenmiştir.

Aynı Kanunun "Harcın Tarifesi" başlıklı 60'ıncı maddesinde *"Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, işin mahiyetine göre yılda 20 TL'den az. 800 TL'den çok olmamak üzere bu Kanunun 96'ıncı maddesine göre tespit edilir"* denilmiş olup ..Mükellefiyet Dönemi ve Harcın Ödenmesi" başlıklı 61'inci maddesinde "Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefiyet dönemi, çalışma izninin kullanılacağı takvim yılıdır.

Yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin terk edilmesi hallerinde mükellefiyet, çalışılan süreye inhisar eder. Mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirleri tam ay sayılır.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, makbuz karşılığında peşin olarak alınır. Harcı ödenmemiş ruhsatlar geçerli değildir" hükümlerine yer verilmiştir.

¹⁵³ Gelir idaresi Başkanlığının 27.04.2005 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6603-24/18740 sayılı özelgesi.

Söz konusu hükümler gereğince hafta tatilinde faaliyet gösteren perakende satış istasyonlarından, izin kullanılacağı tüm yıl içinde, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı alınması gerekmektedir.¹⁵⁴

.. Ancak 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun hükümleri perakende işletmeler hakkında uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunda perakende işletmeler alışveriş merkezi, büyük mağaza, zincir mağaza, ayı işletme, özel yetkili işletme, perakende ticaret ve ulaşım diğer ticari işletmeler ile esnaf ve sanatkar işletmeleri tanımlanmıştır.

Özel LPG istasyonlarının durumu perakende satış olarak değerlendirileceği ise muğlak bir konudur. Bu amaçla bir düzenlemeye gidilerek konunun açığa kavuşturulması elzemdir.¹⁵⁵

Soru-7: Özel öğretim kurumları Pazar günü çalışmaları halinde Tatil günlerinde çalışma ruhsat harcı ödemek zorundalar mı?

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda özel öğretim kurumlarının işyeri açma ve çalışma ruhsatının Milli Eğitim Bakanlığı ya da valilikçe verileceği belirtilmiştir. Ancak 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanunun özel kanun niteliğinde olması ve 5580 sayılı özel Öğretim Kurumları Kanununda bu konu hakkında bir değişiklik yapılmaması nedeniyle Pazar günü faaliyet göstermek isteyen sözü edilen kurumların ilgili belediyeye başvurarak çalışma ruhsatı almaları ve harcı ödemeleri gerekmektedir.¹⁵⁶

Soru-8: Taksi durakları Tatil Günlerinde Çalışma Harcına Tabi midir?

Belediye sınırları içerisinde faaliyet yürüten ve halkın ulaşım ihtiyacını karşılayan taksi durakları 2464 sayılı Kanunun 58'inci maddesine göre Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.¹⁵⁷

Soru-9: Eczaneler Tatil Günlerinde Çalışma Harcına Tabi midir?

Hafta Tatili Kanunun 4'üncü maddesinde eczaneler istisna olarak sayılmışlardır. Buna göre eczaneler istisnadan yararlanabilmek için ilgili belediyeye başvurarak tatil çalışma ruhsatı almaları gerekir.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Sayıştay 5. Dairesinin 25.04.2016 tarih ve 149 sayılı kararı.

¹⁵⁵ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 19.12.2012 tarih ve 8.05.0MAH.0.01.01.00/31455 sayılı yazısı

¹⁵⁶ 1 İçişleri Bakanlığının 02.01.2006 tarih ve 80002 sayılı yazısı.

¹⁵⁷ İçişleri Bakanlığının 26.09.2005 tarih ve 82466 sayılı yazısı.

sonu•10:Büyükşehir Belediyesi sınırlarında yer alan işletmelerin Tatil Günlerinde Çalışma Harcı kim tarafından alınacaktır?

394 Sayılı Kanun iş yerlerinin hafta tatilinde çalışmalarını düzenleyen özel bir kanun olduğundan ve Kanunda "mahalli belediye". "en yakın belediye" ibareleri kullanıldığından, hafta tatilinde çalışmak isteyen müesse eterin hangi ilçe belediye sınırları içerisinde ise o belediyeye başvurulan gerekmektedir¹⁵¹.

Soru-11: Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcının tarh ve tahakkuk ettirilmemesi nedeniyle Muhasebe Yetkilisinin sorumluluğu var mıdır?

Konunun sorumluluk yönünden incelendiğinde belediye meclisinin aldığı 03.03.2011 tarih ve 209 sayılı meclis kararına istinaden hafta sonu tatil ve çalışma ruhsat harcının alınmadığı anlaşılmıştır.

5189 sayılı Sayıştay Genel Kurulu Kararında:

"Kurul, Komite veya Komisyon Üyelerinin Harcama Yetkisinden Doğan Sorumluluğu

5018 sayılı Kanunun 31'inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk kurul, komite veya komisyona ait olur" denilmektedir.

Bu durumda;

Kanunların verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, encümen gibi adlarla teşkil edilen yönetim organlarının kararı, harcama talimatının taşınması gereken unsurları taşıyor ve kurul, komisyon, komite harcama sürecinde yer alıyorsa, harcama yetkisinden doğan sorumluluğun yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul, komite veya komisyona ait olacağına,

Yönetim kurulu, icra komitesi, encümen gibi adlarla teşkil edilen yönetim organlarının kararı, harcama talimatının taşınması gereken unsurları taşıyor, ancak kurul, komisyon, komite harcama sürecinde yer almıyorsa, yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komitenin sadece harcama talimatının kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olmasından sorumlu olacağına,

Yönetim kurulu, icra komitesi, encümen gibi adlarla teşkil edilen yönetim organlarının kararı bir giderin yapılması için harcama yetkilisine izin verme şeklinde düzenlenmiş ise, bu halde kurul, komisyon veya komitenin harcamaya

¹⁵⁸ Mahalli idareler Genel Müdürlüğü 0 19.02.2013 tarih ve 30546965-5369 sayılı yazısı

izin veren kararın kanun, tüzük ve yönetmeliğe uygun olmasıyla sınırlı olarak sorumlu olacağına, yönünde karar verilmiştir.

Ayrıca, muhasebe yetkilisinin gelir ve giderlerindeki sorumluluğuna gerekçe olarak 5018 sayılı Kanunda gerekse Sayıştay Genel Kurulu'nun 14.06.2007 tarih ve 5189/J sayılı Kararında yer verilmiştir.

"5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 38. maddesinde: "Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili görevlilerin görevleri, kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur." hükmüne yer verilmiş,

5018 sayılı Kanunun 61'inci maddesinde: "Muhasebe hizmeti; gelirler ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir."

Aynı Kanunun 71. maddesinde: "kamu zararı, mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde; (...)

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması, (...) Esas alınır." kuralı getirilmiştir.

Sayıştay Genel Kurulu'nun 14.06.2007 tarihli ve 5189/1 sayılı Kararında:

d) Muhasebe Yetkilisinin Gelir ve Alacakları Tahsil Görevi:

5018 sayılı Kanunun 61'inci maddesinin birinci fıkrasında, muhasebe hizmeti; "gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir." şeklinde tanımlanmış; aynı maddenin ikinci fıkrasında muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu belirtilmiş, aynı Kanunun 60'inci maddesinde de, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır. Muhasebe Yetkililerinin Eğitimi, Sertifika Verilmesi ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde, gelirleri ve alacakları ilgili mevzuatına göre tahsil etmek, yersiz ve fazla tahsil edilenleri ilgililerine iade

etmek ve bu işlemlere ilişkin kayıtları usulüne uygun, saydam ve enşilebilir şekilde tutmak, mali rapor ve tabloları her türlü müdahaleden bağımsız olarak düzenlemek muhasebe yetkilisinin görevlerinden kabul edilmiş, aynı Yönetmeliğin 32'nci maddesinde de idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının yükümlüleri ve sorumluları adına ilgili hesaplara kaydedilerek tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin sorumlu olduğu açıkça ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, idarelerce ilgili kanunlarına göre tarh ve tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının takip ve tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisinin tek başına sorumlu olduğuna çoğunlukla" karar verilmiştir.

Konunun esasında idareye ait gelirlerin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması sonucu kamu kaynağında eksilmeye neden olduğundan kamu zararı meydana gelmektedir.

14.06.2007 tarih ve 5189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararında; idarelerince tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelir ve alacaklarının sorumluları adına ilgili hesaplara kaydedilerek tahsil edilmesinden muhasebe yetkilisini tek başına sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Muhasebe yetkilisinin görevi gelirin tarh ve tahakkuk aşamasıyla ilgili olmayıp tahakkuk ettirilerek tahsil edilebilir hale gelmiş kamu gelirinin tahsil edilmesinden ibarettir. Bu nedenle muhasebe yetkilisinin gelir konusunda tarh ve tahakkuk aşamalarına ilişkin olarak sorumluluğu bulunmamaktadır.

Ayrıca belediyenin gelirinin zamanaşımına uğrayıp uğramadığının tespiti için yapılmadığı bu nedenle konunun kamu zararı yönüyle de ele alınması gerekmektedir¹⁵⁹.

3. KAYNAK SULARI HARCİ

Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.

3.1. Kaynak Suları Harcının Mükellefi

Kaynak Suları Harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanlar ödemekle mükelleftirler.

¹⁵⁹ Sayıştay Temyiz Kurulunun 27.10.2015 tarih ve 40978 sayılı kararı.

3.4. Kaynak Suları ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Belediyeler kaplara özel işaret koymadan kaynak suları harcı isteyebilir mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 63'üncü maddesinde, özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulmasının kaynak suların harcına tabi olduğu, 64'üncü maddesinde, kaynak suların harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanların ödemekle mükellef oldukları, 65'inci maddesinde, kaynak suların harcının maddede gösterilen hadler içerisinde düzenlenecek tarife göre alınacağı, 66'ncı maddesinde de, kaynak suları harcının, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin ödeneceği, başka bir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde satışa arz edilen kaynak sularından ikinci kez harç alınmayacağı hükme bağlanmıştır.

Harcın bir hizmet karşılığı alınması gerekli olup, harcı doğuran olay ise, harca konu hizmetin yerine getirilmesine bağlıdır.

Belediyelerin kaynak suların harcı alabilmeleri için, siselenen suların kaynaktan alınıp alınmadığının denetlenmesi ve şişeleme esnasında özel işaret konulması hizmetlerinin verilmesi anılan yasa hükümlerine göre zorunludur.¹⁶⁰

Soru-2: Kaynak Suları Harcının hesaplanması nasıl yapılır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 63'üncü maddesinde; "Özel kaplara doldurup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir." hükmü yer almakta olup 64'üncü maddesinde de, harcın mükellefinin kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanlar olduğu belirtilmektedir.

Aynı Kanunun 65'inci maddesinde yer alan kaynak suların harcının tarifeleri 31/12/2004 tarih ve 25687 (3. mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5281 sayılı Vergi Kanunların Yeni Türk Lirasına Uyumuna Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 21'inci maddesiyle yeniden belirlenmiş ve 01/01/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Öte yandan, kaynak suları harcını da kapsayan ve Kanunda en az ve çok miktarları gösterilen tarifelerin belediye grupları itibarıyla tayin ve tespitine

¹⁶⁰ Oanıştay 9. Dairesinin 6.2.2008 tarih ve 2008/601 kararı

ilişkin 13/04/2005 tarihli ve 2005/18730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, 2464 sayılı Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrası uyarınca, 07/02/2005 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmış ve yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan k tadır.

Bu itibarla, kaynak sularının ilgili belediyeden ücret karşılığında alınıp alınmadığına bakılmaksızın bu suların satış arzı için özel kaplara doldurulması müteakip belediye başkanlarının satış olduğu nu belirten işaretin kapların üzerine konulması sırasında belediye başkanlarına ait belediyeye 2005/8730 sayılı Karama-meyle belediye grupları itibarıyla belirlenen tarife göre harç ödenmesi gerekmektedir¹⁶¹.

4. TELLALLIK HARCİ

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balık hane, mezar* yerleri (TDK: Açık artırma ile satış) ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi* (TDK: Kamuya duyurulmak istenilen şeyleri sesle haber vermeyi iş edinmiş olan kimse) veya tellalı* (TDK: Herhangi bir şeyi, olayı veya bir şeyin satılacağını halka duyurmak için çarşıda, pazarda yüksek sesle bağırarak kimse, çağırma) bulundurulmuş sair yerlerde, gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.

4.1. Tellallık Harcının Mükellefi

Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükelleftirler.

Gerçek veya tüzel kişiler yapacakları satışları, satış yapmadan önce belediye veya mahallindeki belediye ilgililerine haber vermekle ödevlidirler. Haber verilmediği takdirde harç yüzde 50 fazlasıyla tahsil olunur.

4.2. Tellallık Harcının Matrahı

Tellallık Harcının matrahı, harcın konusuna giren satışların gayri safi tutarıdır. Bu tutardan hangi ad ile olursa olsun hiçbir indirim yapılmaz.

4.3. Tellallık Harcının Nispeti

Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2'dir. 100 Yeni Türk Lirasını aşan satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1'dir.

¹ Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 24.11.2008 tarih ve B.07.1.GİB.0.02.66/6604-10 sayılı özelgesi.

4.4. Tellallık Harcının Ödenmesi

Tellallık Harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunur.

4.5. Tellallık Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: İhale kapsamında ödenen tellaliye harcı ihalenin iptali ile geri istenebilir mi?

Tellaliye harcı, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 67'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne suretle olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsul satışı tellallık harcına tabidir. Aynı Kanunun 68'inci maddesinde ise; "tellallık harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişilerin ödemekle mükellef oldukları" hüküm altına alınmıştır. Bu bağlamda ihalenin feshedilmesi halinde, tellaliye harcının iade edileceği konusunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Somut olayda, ihale sırasında tellaliye hizmeti verilmiş ve bu hizmetinin gereği olarak da tellaliye harcı alınmıştır. İhalenin feshedilmiş olması bu hizmetin yapılmadığı sonucunu doğurmayacağından ihalenin feshi halinde tellaliye harcının iadesi istenemez.¹⁶²

Aynı konu hakkında yine Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 04.07.2013 tarih ve 2013/25235 sayılı kararında; *"İhalenin feshedilmesi halinde tel/aliye harcının iade edileceği konusunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır."* Demektedir.

Soru-2: Kamu bankaları tellallık harcından muaf mıdır?

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 68'inci maddesinde, tellallık harcını, mal ve ürünlerini satan gerçek ve tüzel kişilerin ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, harcın sorumlusu ihalede malı satılan borçludur. Bu harç borçluya ait ise de, onun adına bu harcı yatıran alacaklı daha sonra herhangi bir hükme gerek olmaksızın bu parayı borçludan geri alabilir.

Tellaliye harcı 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereği alınmakta olup, alacaklı bankanın tellaliye harcından muaf olduğuna ilişkin bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır.

Öte yandan, 4603 Sayılı Yasa ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, T. B. Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi (bankalar), çağdaş bankacılığın ve uluslararası rekabetin gereklerine göre çalışmalarını ve özel-

¹⁶² Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 13.01.2015 tarih ve 2015/406 sayılı kararı

leştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekildeyeniden yapılanmaya tabi tutulmuştur.

5230 Sayılı Yasa'nın 11'inci maddesinde „4603 Sayılı Kanuna tabi bankalarca yemden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takip/e-sonuçlanıncaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2, 23 ve 24'üncü maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek ve Tıbbi Harçlarında Kanunun 1. maddesi hükmü uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkarması işlemlerinde karşı taraf yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması şartı aranmaz.

Görüldüğü üzere, sözü geçen Yasa maddesinde öngörülen uafiyetin, 422 Sayılı Harçlar Kanunu'nun tahsil harcına ilişkin 28'inci maddesini kapsamaz i
de; başvurma harcını içerdiği açıktır.163

Soru-3: Tellallık Harcının tahsilatı amacıyla ne zaman ödeme emri düzenlenebilir?

213 sayılı Vergi usul Kanunun "tahakkuk" başlığını taşıyan 22'nci maddesinde tahakkuk, tarh ve tebliğ edilen bir verginin ödenmesi gereken bir safhaya gelmesi olarak tanımlanmış, aynı kanunun "verginin idarece tarh"ını düzenleyen mükerrer 30'uncü maddesinin 5'inci fıkrasının ilk cümlesinde de, verginin tahakkuku için vergi mahkemesinde dava açma süresinin geçmesi gerektiği hükme bağlanmak suretiyle verginin ne zaman tahakkuk edeceği açıklanmıştır.

Buradan anlaşılabacağı üzere; verginin tahakkuku bir safha olup, bu safha re'sen, ikmalen veya idarece tarh olunan vergilerin tarh ve tebliğ edilmesiyle başlayıp, dava açma süresinin bitiminde sona erecektir. Diğer bir anlatımla, yükümlü bu şekilde tarh edilen vergilere karşı vergi mahkemesine başvurabileceğinden, bu vergiler ancak otuz günlük dava açma süresinin geçirilmesinden sonra ödenmesi gereken safhaya gelecektir.

Kaldı ki: Vergi Usul Kanunu'nun vergi cezalarının ödeme zamanını düzenleyen 368. maddesinde; vergi cezalarının, cezaya karşı vergi mahkemesinde dava açılmamışsa dava açma süresinin bittiği tarihten başlayarak bir ay içinde ödeneceği hüküm altına alınmış ve bu madde hükmüne açıklık getiren 213 sayılı Kanunla ilgili 143 no.lu Genel Tebliğde de verginin tahakkuku ile cezaların tahakkuk zamanı arasında paralellik sağlandığı da belirtilmiştir.

Diğer yandan, 213 sayılı Kanunun ödeme zamanını düzenleyen 111'inci maddesinde, verginin, kanunlarında gösterilen süreler içinde ödeneceği, ödeme süresinin son gününün verginin vadesi tarihi olduğu belirlenmiştir. Bu maddeye göre, ihtilaf konusu yapılmayan verginin vade tarihi, tahakkuk tarihinden itibaren bir aylık ödeme süresinin son günü olacaktır.

Yukarıda bahsi geçen hükümlere göre, re'sen, ikmalen veya idarece tarh olunan vergiler, dava konusu yapılmadıkları takdirde dava açma süresinin sonunda tahakkuk edeceğinden ve bu tarihten itibaren de bir aylık ödeme süresi söz konusu olacağından, dava aşılmamak suretiyle tahakkuk eden bu vergiler, ihbarnamenin tebliğ tarihinden başlayarak ancak altmış günün sonunda ödeme emri ile istenebilecek hale gelecektir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 55'inci maddesinin 1'inci fıkrasında, ödeme emrinin, ancak usulüne uygun olarak tahakkuk edip kesinleşen ve süresinde ödenmeyen kamu alacağının 7 gün içinde ödenmesi veya mal bildiriminde bulunulması için tebliğ olunacağı hükme bağlanmıştır.

Olayda tellallık harcına ilişkin ihbarnamenin 17.4.2001 tarihinde davacı kurum yetkilisine tebliğ edildiği, otuz günlük dava açma süresi içinde yetkili ve görevli Vergi Mahkemesinde dava açılmadığı ve idarece ihtilaflı alacağın tahsilini sağlamak amacıyla da 16.5.2001 tarihinde ödeme emri düzenlenip tebliğ edildiği görülmüştür.

Bu durumda ihbarname ile istenen tellallık harcı, dava açılmamak suretiyle 17.5.2001 tarihinde tahakkuk ettiğinden ve yukarıda açıklanan yasa hükümleri uyarınca tahakkuk tarihinden itibaren ancak **bir aylık** ödeme süresi geçirildikten sonra ödeme emri düzenlenebileceğinden, idarece bu süre göz önüne alınmaksızın ödeme süresi içerisinde düzenlenen ödeme emrinde isabet görülmemiştir.¹⁶⁴

Soru-4: Vergi Dairesi marifeti ile yapılan satışlarda tellallık harcının mükellefi kimdir?

Bilindiği gibi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun tellallık harcının konusunu belirleyen 67'nci maddesinde, *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelere ait hal, balıkhane, mezat yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul veya gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı tellallık harcına tabidir."* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, anılan Kanunun 68'inci maddesinin birinci fıkrasında, "Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükellefler." denilmekte ve 71'inci maddesinde ise "Tellallık Harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunur." hükmü yer verilmektedir.

❖ Bu hükümlerin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsul satışından tellallık harcının alınabilmesi için satışın, belediye emrinde ve mücavir alanlar içinde belediyeler tarafından, balıkçıhanesi, mezar yerlerinde ya da ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde yapılması gerekmekte olup harcin mükellefi, mal ve mahsulleri satılan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Buna göre, vergi dairesi marifeti ile yukarıda belirtilen yerlerde yapılan satışlarda, tellallık harcının mükellefi, mal veya mahsulü vergi dairesi marifetiyle satılan gerçek veya tüzel kişi olduğundan, söz konusu harcin alacağı mal ve mahsulün satışından gerçek veya tüzel kişilerden ya da bu kişiler adına vergi dairesinden görevlendirilecek bir yetkili vasıtasıyla satış anında defaten makbuz mukabili tahsil edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, belediyeye ait hal, balıkçıhanesi ve mezar yerleri dışında ve belediye münadisi veya tellalı bulundurulmaksızın vergi dairelerinin kendi satış mahallerinde yapacakları müzayedelerden tellallık harcı aranılmaması gerekir.¹⁵⁵

Soru-5: Leasing firmaları gibi finansal kuruluşlar tellallık harcından muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun tellallık harcının konusunu belirleyen 67'nci maddesinde, "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelere ait hal, balıkçıhanesi, mezar yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde, gerçek veya tüzel kişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı, Tellallık Harcına tabidir." hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanunun 68'inci maddesinin birinci fıkrasında da, "Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükelleflerdir." denilmekte ve 71'inci maddesinde ise "Tellallık Harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunur." hükmü yer almaktadır.

¹⁵⁵ Gelir Dairesi Başkanlığının 25.12.2006 tarih ve 8.07.1.GIB.0.66/6605-189/101487 sayılı özelgesi.

Ayrıca, 6361 sayılı Finansal Kiralama Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun *"İstisnalar ve Vergi Nispetinin Tespiti"* başlıklı 37'nci maddesinde *"Finansal kiralama sözleşmeleri ve bu sözleşmelerin devrine ve tadiline ilişkin kâğıtlar ile bunların teminatı amacıyla düzenlenen kâğıtlar Damga Vergisinden, bu kâğıtlarla ilgili yapılacak işlemler harçtan müstesnadır."* hükmü bu-
lunmaktadır.

Bu hükümlerin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsul satışından tellallık harcının alınabilmesi için satışın, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkthane, me-
zot yerlerinde ya da ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde yapılması gerekmekte olup harcın mükellefi, mal ve mahsulleri satılan gerçek veya tüzel kişilerdir.

Buna göre, icra müdürlükleri tarafından yukarıda belirtilen yerlerde yapılan satışlarda, tellallık harcının mükellefi, mal veya mahsulü icra müdürlükleri ma-
rifetiyle satılan gerçek veya tüzel kişiler olduğundan, söz konusu harcın mal veya mahsulü satılan gerçek veya tüzel kişilerden ya da bu kişiler adına icra müdürlüklerinden belediyece görevlendirilecek bir yetkili vasıtasıyla satış anın-
da defaten makbuz mukabili tahsil edilmesi gerekmekte olup tellallık harcı ile ilgili olarak finans kuruluşlarına tanınan bir muafiyet hükmü bulunmamakta-
dır.^{ss}

Soru-6: Belediyeler, belediye münadisi veya tellalı bulundurulmaksızın tellallık harcı talep edebilir mi?

Belediyeye ait hal, balıkthane ve mezot yerleri dışında ve belediye münadisi veya tellalı bulundurulmaksızın icra müdürlüklerinin kendi satış mahallerinde yapacakları müzayedelerden tellallık harcı aranılmaması gerekir.¹⁶⁷

5. HAYVAN KESİMİ, MUAYENE VE DENETLEME HARCİ

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mer-
cilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanaralarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir.

¹⁶⁶ Geliridaresi Başkanlığının 24.01.2014 tarih ve 97895701-175.02[67-2013/7.1.9.7879]-95 sayılı özelgesi

¹⁶⁷ Geliridaresi Başkanlığının 24.01.2014 tarih ve 97895701-175.02[67-2013/7.1.9.7879]-95 sayılı özelgesi

2778 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar• (TDK: Birkaç sanayi kuruluşunun tek yönetimde birleşmesi) bu harçtan muaftır.

5.1. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Mükellefi

Harcı, hayvan veya et sahipleri ödemekle yükümlüdür.

5.2. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Tarifesi

Harç hayvan başına aşağıdaki tarife göre hesaplanır.

Tablo 22: Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Genel Tarifesi

(Değişik tarife: 30/12/200,1.5281/23md.)	Harcın Tutarı (YTL)	
	<u>En az</u>	En çok
Hayvanıncinsi:		
a) Küçükbaş	1	3
b) Büyükbaş	2,5	7,5

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Tarafından Belirlenen Küçükbaş ve Büyükbaş Hayvanların Belediye Grupları İtibariyle Hare Oranları:

Tablo 23: Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Belediye Grupları Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Küçükbaş Hayvan	3
2	••	2,5
3	••	2
4	••	1,5
5	••	1

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	BüyükbaşHayvan	6
2	••	5,5
3	••	5
4	••	4,5
5	••	4

5.3. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcının Ödenmesi

Harç, makbuz mukabilinde peşin olarak alınır.

5.4. Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Belediyeden kiralama yoluyla mezbaha işleten şahıslardan; hayvankesim, muayene denetleme harcı alınır mı?

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 8'inci maddesinde, mükellefin, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettüp eden gerçek veya tüzel kişi olduğu, vergi sorumlusunun, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişi olduğu, vergi kanunlarıyla kabul edilen haller müstesna olmak üzere, mükellefiyete veya vergi sorumluluğuna müteallik özel mukavelelerin vergi dairelerini bağlamayacağı düzenlemesine yer verilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 72'nci maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanaralarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesinin, hayvan kesimi muayene ve denetleme harcına tabi olduğu, 2678 sayılı Kanun'a göre kurulan resmi ve özel kombinaların bu harçtan muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Mükellef" başlıklı 73'üncü maddesinde, harcı, hayvan veya et sahiplerinin ödemekle yükümlü olduğu düzenlemesine yer verilmiş, "Harcın Ödenmesi" başlıklı 75. maddede ise, harcın, makbuz mukabilinde peşin olarak alınacağı kurala bağlanmıştır.

Bu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, bir kamu borcu olan vergi borcundan vergi kanunlarında belirtilen şahısların sorumlu olduğu, bu sorumluluğun sözleşmelerle değiştirilemeyeceği görülmekte olup dava konusu hayvan kesim muayene ve denetleme harcını ise, hayvan ve et sahiplerinin ödemekle yükümlü oldukları anlaşılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin j bendinde, belediyelerin yetkileri arasında, toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettiirmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek sayılmış olup, olayda, davalı belediye tarafından davacı arasında tesis edilen sözleşme ile mezbaha binası işletme hakkı kiralama yoluyla davacıya verilmiştir. Görüldüğü üzere, anılan sözleşme ile belediye tarafından yerine

getirilmesi gereken hizmetlerden birisi olan mezbaha işletmek görevinin söz, l?ş?e yoluyla devredilmiş olduğu, davacının, söz konusu mezbahada büyük ve küçükba_ş hayvan kesimi yaptığı anlaşılmaktadır. Ancak, dosya içe?ğ!nde Yer alan kesim raporlarının incelenmesinden söz konusu mezbahada kesimi yapılan büyük ?e_küçükbaş hayvanların davacı? ait olmadığı, haY:an_v? ?s ahiplerinin farklı kişiler olduğu, davacının sadece bu hayvanların kesim ışıını gerçekleştir. diği ve mezbahada verilebilecek hizmetleri yerine getirdiği, bu hizmetler karşı. lığında yine sözleşme ile belirlenen bir ücret aldığı görülmektedir.

Bu durumda, 2464 sayılı Kanun'un 73'üncü maddesinde, harcı, hayvan ve. ya et sahipleri ödemekle yükümlü olduğu hükmüne yer verilmesi karşısında Belediyenin mezbahasını kiralama yoluyla isleten özel şahısların, hayvan ve? et sahibi olmadıkları sürece hayvan kesim muayene ve denetleme harcının ml t kellefi olmadıkları anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, davalı idare vekili tarafından, mezbahanın özel kişiler tarafından işletilmesi nedeniyle harcın tahsilinden davacının sorumlu olduğu iddia edilmekte ise de, gerek 213 sayılı Kanun'un, gerekse 2464 sayılı Kanun'un değerlendirilmesinden, söz konusu harcın tahsili konusunda sorumlu oldukları yolunda açık bir hüküm bulunmadığı ve dava konusu hayvan kesim muayene ve denetleme harcının tahsili konusunda özel hukuk kişilerine verilmiş bir yetki söz konusu olmadığı görülmektedir.

Bu nedenle, davacıdan 2005/Temmuz-Aralık, 2006/Ocak-Aralık ve 2007/Ocak-Mart dönemleri için hayvan kesim, muayene ve denetleme harcı istenmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varıldığından aksi yönde tesis edilen temyize konu vergi mahkemesi kararının bozulması gerekmektedir¹⁶⁸.

Soru-2: Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki küçükbaş ve büyükbaş hayvan kesimi yapılan özel kombinalardan hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı alınır mı?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 72 'nci maddesinde, *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanara/arda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir. 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar bu harçtan muaftır."* hükmü yer almaktadır.

¹⁶⁸ Danıştay9. Dairesinin E. 2008/1774, K. 2009/1125

Buna göre özel kombinalarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesinin belediyelerce yapılması halinde hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı alınacak olup söz konusu kesim öncesi ve sonrası muayene işlemlerinin **belediyece** yapılmaması halinde ise bu harç aranılmayacaktır. Ancak, 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar bu harçtan muaf tutulacaktır.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 32/A maddesinde, hayvancılık işletmelerinin kamu sağlığı, hayvan sağlığı ve gıda güvenliği yönünden; ilgili mevzuat kapsamında her türlü izin ve ruhsatların verilmesi ile bu işletmelerin kontrol ve denetimlerinin Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılacağı ve bu hususlara ilişkin usul ve esasların yine bu Bakanlıkça çıkartılacak yönetmelikle belirleneceği açıklanmıştır.

Aynı Kanunun 33'üncü maddesi ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanunun 4'üncü maddesine göre, özel ve resmi kombina ve mezbahaların çalışma izinlerinin verilmesi ve denetimlerinin yapılması Tarım ve Köyişleri Bakanlığının yetkisindedir.

Bu itibarla,. 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayeneleri belediyelerce yapılsa dahi söz konusu harcın alınmaması, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde bulunan ve 2678 sayılı Kanuna göre kurulmayan özel kombinalarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesinin belediyece yapılması halinde ise alınması gerekmektedir.¹⁶⁹

Soru-3: Belediye sınırları dışında kesilen hayvanların etlerinin belediye sınırları içinde satışa sunulması sırasında hayvan kesimi muayene ve denetleme harcı alınacak mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 72'nci maddesinde, *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanara/arda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir. 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar bu harçtan muaftır."* hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 97'nci maddesinde de, *"Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret*

¹⁶⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 11.11.2009 tarih ve B.07.1.GİB.0.02.66/6606-18 sayılı özeldes.

almaya yetkilidir. Belediyeye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." hükmüne yer verilmiştir.

. 5 sa 5 ılı Kanuna istinaden çıkarılan Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliğinin 66 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında, *"Yurtiçinde küçükbaş hayvan ve kanatlı etleri bütün gövde halinde veya ortadan ikiye ayrılmış olarak nakledilir. Kesimin yapıldığı belediye veteriner hekimince düzenlenen menşe şahadetnamesi hükümet veteriner hekimince veteriner sağlık raporuna çevrilir. Küçükbaş hayvan etleri Bakanlıkça verilen numarayı taşıyan damga ile mühürlenir. Hükümet veteriner hekiminin raporu bulunan ve damgalanmış olan etlerin gittikleri ve satıldıkları yerlerdeki kontrolü belediyelere aittir.*

Büyükbaş hayvan gövdeleri en çok dört parçaya ayrılıp nakledilir. Her parça ayrı ayrı mühürlenir." denilmektedir.

Yukarıda yer alan Kanun hükümleri ile Yönetmeliğin incelenmesinden; özel ve resmi kombina ve mezbahalarda hayvanların kesim öncesi muayeneleri ile kesim sonrası karkas ve etlerin muayenesinin, bu tesislerde noter onaylı sözleşme ile çalışan veteriner hekimlerce yapılması ve nakledilecek etlerin il ve ilçe hükümet veteriner hekimi tarafından kontrolleri yapıldıktan sonra sağlık raporunun verildiği ve bu etlerin gittikleri ve satıldığı yerlerdeki kontrolünün ise belediyelerce yapıldığı; bu aşamada belediyelerce yapılan kontrollerin 2464 sayılı Kanunda öngörülen hayvan kesimi muayenesi ve denetiminden ziyade satışı yapan işyerlerinin sıhhi şartlara uygunluğu ile yetkili bakanlık tarafından muayene ve kontrolden geçirilmeyen kaçak etlerin bulunup bulunmadığının denetimi ile sınırlı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu açıklamalar çerçevesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırları içinde satışı sunulan etlerin belediyelerce sağlık bakımında muayenesi ve denetiminin yapılması mümkün olmadığından 2464 sayılı Kanunun 74'üncü maddesinde yer alan tarife üzerinden hayvan kesimi, muayene ve denetimi harcının alınmaması gerekmektedir.¹⁷⁰

6. ÖLÇÜ VE TARTI ALETLERİ MUAYENE HARCİ

Ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin ilgili kanun ve tüzük hükümlerine göre belediyelerce damgalanması, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcına tabidir.

6.1. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Tarifesi

Bu harç, ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarifeye göre alınır.

¹⁷⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 16.08.2008 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6606-17/59521 sayılı özelgesi.

Tablo 24: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Genel Tarifesi

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/24md.)	Harcın Tutan (TL)	
	Enaz	Ençok
a)Tartı ağırlıklarının her birinden	0,5	1,5
b)Uzunluk ölçülerinin her birinden	0,5	1,5
c) Akıcı vekuru daneli maddelerin hacim ölçeklerininher birinden	1	3
d) El terazilerinden	2	6
e) Normalmasa terazilerinden	3	9
ij Otomatik (ibreli) terazilerden	4	12
g)Elektronik terazilerden	5	15
h) Kantar ve basküllerden	10	30

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle belirlenen Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene harçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 25: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Tartı Ağırlığı Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Tartı ağırlıklarının her birinden	1,5
2	••	1,25
3	••	1
4	it il	0,75
5	• ti	0,5

Tablo 26: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Uzunluk Ölçüsü Tarifesi

BelediyeGrubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	Uzunlukölçülerinin her birinden	1,5
2	• ti	1,25
3	" "	1
4	"	0,75
5	" .	0,5

Tablo 27: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Akıcı ve Kuru Taneli Maddelerin Hacim Ölçeği Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı(TL)
1	Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	3
2	"	2,75
3	••	2,5
4	" "	2,25
5	n n	2

Tablo 28: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının El Terazi Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı {TL}
1	El terazilerinden	6
2	" n	5,5
3	n "	5
4	n n	4,5
5	""	4

Tablo 29: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Normal Masa Terazi Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı {TL}
1	Normalmasaterazilerinden	9
2	""	8
3	"	7
4	" "	6
5	n "	5

Tablo 30: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Otomatik Terazi Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı {TL}
1	Otomatik (ibreli) terazilerden	12
2	"	11
3	" "	10
4	""	9
5	n "	8

Tablo 31: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Elektronik Terazı Tarıfesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktan (TL)
1	Elektronik terazilerden	15
2	"	14
3	"	13
4	"	12
5	"	11

Tablo 32: Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Kantar ve Baskül Tarıfesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktan (TL)
1	Kantar ve basküllerden	25
2	"	22
3	"	19
4	"	16
5	"	13

6.2. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcının Ödeme Şekli

Bu harç damgalama sırasında makbuz karşılığında ödenir.

7. BİNA İNŞAAT HARCı

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında aşağıda yer alan tarifede gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabidir.

Konut veya işyerlerinin kullanılış tarzlarının değiştirilmesi (konutun işyerine veya harca tabi olmayan işyerinin harca tabi işyerine dönüştürülmesi) halinde de bu değişiklik tadilat sayılarak ek harca tabi tutulur.

İnşaata ruhsatsız başlanması halinde de harç alacağı doğmuş sayılır.

Bu hükümlerin yürürlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan binaların yüzölçümlerine ilave veya binada tadilat yapılması halinde harç, binanın toplam yüzölçümüne göre tabi olduğu tarife esas alınarak ve yalnız ilave edilen kısmın yüzölçümü üzerinden hesaplanır.

Bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarihten sonra inşa edilmiş olan binalarda tadil veya ilaveler yapılması halinde harç, binanın önceki yüzölçümü ile ilave kısmın yüzölçümü toplamı üzerinden hesaplanır. Ancak, daha önce aynı konut

ve işyeri birimleri için ödenmiş bulunan bina inşaat harcı yeniden hesaplanarak harçtan mahsup edilir.

7.1. Bina İnşaat Harcının İstisnaları

Aşağıdaki bina inşaatlan bina inşaat harcından müstesnadır.

a) İnşaat giderleri genel ve k t a m a ü l ç e l e r i l e i l ö z e l i d a r e l e r i v e b e l e d i y e b ü t ç e l e r i n e n k a r ş ı l a n a n h e r t ü r l ü b i n a l a r ,

b) Hastane, prevan t o y u m , s a n a t o r y u m , d i s p a n s e r v e b e n z e r i s a ğ l ı k k u r u . t u ş l a n ,

c) Değişik: 1/6/20Q7-567911 md.) Her türlü fabrika, de ğ i _ r m e n , s ı n a i n i t e . l i m l a t h a n e l e r v e t e r s a n e l e r , o r g a n i z e s a n a y i b ö l g e l e d e y a p ı l a n h e r t ü r l ü b i n a m ş a a t ı i l e s e r a v e b e n z e r i ö r t ü a l t ı t a r ı m y a p ı l a n t e s i s l e r , a h ı r , s a m a n - l ı k , k ü m e s , s u ü r ü n l e r i v e h a y v a n b a r ı n a ğ ı i l e y e m l i k g i b i y a p ı v e t e s i s i n ş a a t ı ,

d) K ü l t ü r v e T u r i z m B a k a n l ı ğ ı i l e D e v l e t P l a n l a m a T e ş k i l a t ı n c a t e ş v i k i k a r a r a b a ğ l a n m ı ş o t e l , m o t e l v e b e n z e r i t u r i s t i k t e s i s l e r ,

e) K o o p e r a t i f l e r e l i y l e , a n a s ö z l e ş m e l e r i n e u y g u n o l a r a k y a p ı l a n s a n a y i v e k ü ç ü k s a n a t s i t e l e r i i l e e s n a f ç a r ş ı l a r ı ,

f) D i n i h i z m e t l e r i n i f a s ı n a m a h s u s v e u m u m a a ç ı k b u l u n a n i b a d e t h a n e l e r , b u n l a r ı n m ü ş t e m i l a t ı ,

g) K a r ş ı l ı k g ö z e t m e k s i z i n D e v l e t e d e v r o l u n m a k ş a r t ı y l a i n ş a e d i l e n o k u l l a r v e ö ğ r e n c i y u r t l a n ,

h) D e p r e m , s u b a s m a s ı , y a n ğ ı n g i b i t a b i i a f e t l e r s e b e b i y l e b i n a l a r ı y a n a n , y ı k ı l a n v e k u l l a n ı l m a z h a l e g e l e n k i ş i l e r t a r a f ı n d a n , a f e t i n v u k u b u l d u ğ u t a r i h t e n i t i b a r e n e n g e ç 5 y ı l i ç i n d e , a f e t i n v u k u b u l d u ğ u y e r l e r d e v e y a k a m u k u r u l u ş l a r ı n c a g ö s t e r i l e n y e r l e r d e i n ş a e d i l e n b i n a l a r ,

i) Y a n ğ ı n , s u b a s m a s ı , k a y a d ü ş m e s i , ç ı ğ v e b e n z e r i a f e t l e r d e n z a r a r g ö r m e s i m u h t e m e l y e r l e r d e k i b i n a l a r ı n s a h i p l e r i t a r a f ı n d a n , a f e t e m a r u z k a l ı n a c a ğ ı n ı n y e t k i l i k u r u l u ş l a r c a t e b l i ğ t a r i h i n d e n i t i b a r e n e n g e ç 5 y ı l i ç i n d e , k a m u k u r u l u ş l a r ı n c a g ö s t e r i l e n y e r l e r d e i n ş a e d i l e n b i n a l a r ,

j) B i n a i n ş a a t h a r c ı ö d e m e k v e y a i s t i s n a d a n y a r a r l a n m a k s u r e t i y l e i n ş a a t r u h s a t ı a l ı n m ı ş o l u p d a İ m a r K a n u n u n u n 10' u n c u m a d d e s i g e r e ğ i n c e , r u h s a t l a n y e n i l e n e n b i n a l a r .

Y u k a r ı d a (h) v e (i) f ı k r a l a r ı n d a b e l i r t i l e n h a l l e r d e , k a m u k u r u l u ş l a r ı n c a i l g i - l i k a n u n l a r ı n a g ö r e h a k s a h i p l e r i n e t e s l i m e d i l m e k ü z e r e i n ş a o l u n a n b i n a l a r d a b u i s t i s n a d a n f a y d a l a n d ı r ı l ı r . Ş u k a d a r k i b u b e n t l e r d e y e r a l a n i s t i s n a d a n f a y d a -

ınacak mükellefler, imar ve iskan Bakanlığında veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı kuruluşlardan afete maruz kaldıklarına dair alacakları bir **belgeyi belediye**ye ibraz etmeye mecburdurlar.

7.2. Bina İnşaat Harcının Mükellefi

Bina inşaat harcını inşaat, ilave veya tadilat için inşaat ruhsatı alanlar öder. İnşaatın ruhsatsız başlanılmasından mükellef, inşaat ruhsatı almak mecburiyetinde olanlardır. Binanın kullanış tarzının değiştirilmesi halinde mükellef, binanın sahipleridir.

7.3. Bina İnşaat Harcının Matrahı

Bina İnşaat Harcının matrahı, her bir konut veya işyeri biriminin aynı inşaat sahasının yüzölçümleridir.

Konut inşaatlarında inşaat alanının tespitinde, sığınak, merdiven sahanlığı, müşterek garaj, depo, kalorifer ve kapıcı dairesi gibi ortak yerlerden gelen paylar ile kömürlükler hariç tutulur, özel garaj ve özel depo gibi müstemilat dahil edilir.

İşyeri inşaatlarında, inşaat alanına müstemilat ve ortak yerlerden gelen hisselerin tümü dahildir. Matrahın hesaplanmasında metrekare kesirleri atılır.

7.4. Bina İnşaat Harcının Ödenmesi ve Yeri

Bina İnşaat Harcı, inşaat ruhsatının alınmasından önce makbuz karşılığında ilgili belediyeye ödenir.

İnşaatın kısmen yapılması veya hiç yapılmaması halinde inşaat ruhsatı kısmen veya tamamen iptal edilirse, daha önce ödenmiş olan harçta gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.

7.5. Bina İnşaat Harcının Tarifesi

Bina inşaat harcı aşağıdaki tarife göre alınır.

Tablo 33: Konut İnşaatı için Bina İnşaat Harcının Genel Tarifesi

1.Konut İnşaatı:	m ² başına(TL)	
İnşaat Alanı	En az	En çok
a)100 m ² ye kadar	0,5	1,5
b)101-120 m ²	1	3
c) 121-150 m ²	1,5	4,5
d)151-200 m ²	2	6
e) 200 m ² 'den yukarı	2,5	7,5

Tablo 34: İşyeri İnşaatı için Bina İnşaat Harcının Genel Tarifesi

2. İşyeri inşaatı:	m ² başına (TL)	
İnşaat alanı	Enaz	Encok
a) 25 m ² ye kadar	2	6
b) 26-50 m ²	3	9
c) 51-100 m ²	4	12
d) 100 m ² 'den yukarı	5	15

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle Q&: lirlenen Bina İnşaat harcları aşağıdaki gibidir :

Tablo 35: Konutlar için Belediye Grubu İtibariyle Bina İnşaat Harcı Tarifesi

KONUTLAR İÇİN (TL)					
İnşaat Alanı	Belediye Grubu				
	1	2	3	4	5
a) 100 m ² 'ye kadar	0,75	0,7	0,65	0,6	0,5
b) 101 - 120 m ²	1,5	1,4	1,35	1,2	1
c) 121 - 150 m ²	2,25	2	1,9	1,75	1,5
d) 151 - 200 m ²	3	2,75	2,5	2,25	2
e) 200 m ² 'den yukarı	3,75	3,5	3	2,75	2,5

Tablo 36: İşyeri için Belediye Grupları İtibariyle Bina İnşaat Harcı Tarifesi

İŞYERİ İÇİN (TL)					
İnşaat Alanı	Belediye Grubu				
	1	2	3	4	5
a) 25 m ² 'ye kadar	3	2,75	2,5	2,25	2
b) 26-50 m ²	4,5	4	3,75	3,5	3
c) 51-100 m ²	6	5,5	5	4,5	4
d) 101 m ² den yukarı	7,5	7	6	5,5	5

7.6. Bina İnşaat Harcı ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Belediyeler, Bina İnşaat Harcı Dışında Herhangi Bir Ücret Talep Edebilirler mi?

2464 sayılı Kanunla eklenen ve mükerrer 7'nci bölümde yer alan bina inşaat harcı *ile* ruhsat alımından önce yapılacak işlemler nedeniyle verilen hizmetlerin karşılığı harca dönüştürülmüş, diğer bir deyişle kanun koyucu tarafından, bu gibi işlemlerin ücretle, vergiyle değil harçla karşılanması amacı güdülmüştür.

Anılan kanunda yer alan ve bina inşaat harcından önce yürürlüğe giren „imarla ilgili harçlar" b.171 lıklı 80'inci maddenin görüşülmesi sırasında ücret adı altında alınan bedellerin en aza indirilmesi ve bunların harç adı altında toplanması önerilmiş, bu görüşler doğrultusunda da 2464 sayılı Kanunun 80'inci maddesi yasall.171 tınlarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu hükümlere göre inşaatla başlamadan önce imarla ilgili işlemlerden dolayı, sözü edilen kanunun 80'inci maddesinin (a) ile (b) bentlerinden sayılan işlemler için harç alınacak, inşaatla başlamak için ruhsat alımı sırasında yapılan işlemlerden dolayı aynı kanunun ek 6'ncı maddesinde açıkça ve ayrıca belirtilen bina inşaat harcı ödenecek, bina bitince de 80'inci maddenin f bendi uyarınca yapı kullanma izni harcı tahsil edilecektir.

Bu durumda gerek inşaatla başlamadan önce gerek sonra inşaat nedeniyle alınması gereken bedeller mevzuat gereği hare olarak alınacağından inşaatla ilgili olarak 2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesine göre belediyelerin ücret adı altında bir bedel istemesi mümkün olmayacaktır.¹⁷¹

Soru-2: Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri, bina inşaat harcından muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1'inci maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatının (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek 6'ncı maddede yer alan tarifede gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabi olduğu; 80'inci maddesinin (c) ve (d) bentlerinde, belediyelerce, imar mevzuatı gereğince proje tasdik işlemlerinden plan ve proje tasdik harcının; belediyelerce, zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi nedeniyle de zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcının tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır. Söz konusu harçlara ilişkin olarak aynı Kanunda tarım kredi kooperatifleri için herhangi bir muafiyet hükmü düzenlenmemiştir.

Öte yandan, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununun 19'uncu maddesinin (B) fıkrasının (a) bendinde, bu Kanuna göre kurulacak ve kurulmuş sayılan kooperatifler, bölge ve merkez birliklerinin, kurumlar, gider, gayrimenkul kıymet artışı, intikal ve diğer vergilerden ve icra makamları, resmi daireler ve mahkemeler nezdinde yapacakları takip ve tahsillerle açacakları tazminat davaları ile ilgili her nev'i talep, tebliğ ve kararların her türlü masrafı, vergi, resim ve harçlardan, muaf tutulacağı hükme bağlanmıştır.

¹⁷¹ Danıştay 9. Dairesinin 26.12.1995 tarih ve 1995/3654 sayılı kararı

Yukarıda yer alan madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, 2464 sa. yılı Kanunda hükümleri düzenlenen plan ve proje tasdik harcı, zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı ve bina inşaat harcı 1581 sayılı Kanunun 19'uncu maddesinin (B) fıkrasının (a) bendinde yer alan işlemler kapsamında bulunmamaktadır.

Buna göre, Kooperatifiniz tarafından yapılacak depo inşaatı için bina inşaat ruhsatı alınması aşamasında talep edilen plan ve proje tasdik harcı, zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı ve bina inşaat harcından kooperatifinizin mülkiyetinde tutulması mümkün bulunmamaktadır.¹¹²

Soru-3: Vakıf Üniversiteleri Bina İnşaat Harcından istisna mıdır?

5737 sayılı Vakıflar Kanununun 77'nci maddesinde; *"Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazlar Devlet malı imtiyazından yararlanır, haczedilemez, rehnedilemezler. Tüm iş ve işlemleri, her türlü vergi, resim, harç ve katılma payından istisnadır..."* hükmü yer almaktadır. Ancak buradaki istisna vakıf üniversitelerini içermemektedir.

Bu itibarla, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 2. Bölge Müdürlüğünce yazılan ve çeşitli kurumlara dağıtımı yapılan 6/4/2010 tarihli yazıda bahsi geçen Gelir İdaresi Başkanlığı görüşü Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazlar ile ilgili olup bu statüde olmayan Vakıf Üniversitenizin 5737 sayılı Kanunun 77'nci maddesi hükmünden yararlanmasına imkan bulunmamaktadır.

Yukarıda yer alan kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, yapılacak olan üniversite binasının inşaat giderlerinin Üniversiteniz tarafından karşılanması kaydıyla bina inşaat harcından istisna tutulması; imar ile ilgili harçlar, harcamalara katılma payları ve ücretlerin ise alınması gerekmektedir.¹⁷³

Soru-4: Cami Derneği tarafından yaptırılacak olan kur'an kursu binasının inşaat harcına tabi midir?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1'inci maddesinde *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6'da yer alan tarifede gösterilen nispet ve had/erde bina inşaat harcına tabidir."* hükmü yer almaktadır.

¹⁷² Gelir İdaresi Başkanlığının 14.04.2014 tarih ve 63611781-175.02[80-2013/1]-11 sayılı özelgesi.

¹⁷³ Gelir İdaresi Başkanlığının 13.04.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.18.01-175.02[Ek-1-2012/7-1.3.4398]-1494 sayılı özelgesi.

Aynı Kanunun bina inşaat harcına ilişkin istisnaları düzenleyen Ek 2'nci maddesinin (f) fıkrasında; dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler, bunların müstemilatı; (g) fıkrasında da, karşılık gözetmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilen okullar ve öğrenci yurtlarının bina inşaat harcından müstesna tutulacağı hükme bağlanmış olup anılan Kanunda¹¹ dernekler tarafından yaptırılacak Kur'an kursu inşaatının bina inşaat harcından istisna tutulacağına dair her hangi bir hükme yer verilmemiştir.

Buna göre, adı gecen demek tarafından yaptırılacak Kur'an kursu inşaatı¹² in belediyeden alınacak olan inşaat ruhsatından, bina inşaat harcının alınması gerekmektedir. Öte yandan, söz konusu Kur'an kursunun dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethanelerin müstemilatı olarak yapılması halinde mezkur harçtan müstesna tutulacaktır.¹⁷⁴

Soru-5: Öğrenci Yurdu İnşaatı, bina inşaat harcından istisna mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1'inci maddesinin birinci fıkrası ile belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek 6'ncı maddesinde yer alan tarifede gösterilen nispet ve hallerde bina inşaat harcına tabi tutulmuştur. Anılan Kanunun Ek 2'nci maddesinin (g) fıkrasıyla da karşılık gözetmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilen okullar ve öğrenci yurtlarının, bina inşaat harcından istisna tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, Derneğinizin yaptıracığı öğrenci yurdunun karşılık gözetilmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilmesi halinde söz konusu inşaatın bina inşaat harcından istisna tutulması, karşılık gözetilmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilmemesi halinde ise istisna tutulmaması gerekmektedir.¹⁷⁵

Aynı şekilde kamu yararlı demek statüsünde olan bir derneğin öğrenci yurdu inşaatı içinde Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilmemesi halinde ise istisna tutulmaması gerektiği görüşü hakimdir.

Soru-6: TOKİ (Toplu Konut İdaresi) tarafından yaptırılan yapılar binanın inşaat harcından muaf mıdır?

2985 sayılı Toplu Konut Kanununun Ek-9'uncu maddesinin 5492 sayılı Kanunla eklenen ikinci fıkrasında,

¹¹ ◀ Gelir idaresi Başkanlığının 23.06.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.06.17.02-BGK:EK 2.MD-2010-66-454 sayılı özelgesi.

¹⁷⁵ Gelir idaresi Başkanlığının 21.07.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.31.15.01-HRÇ-5-05-6 sayılı özelgesi.

.. "Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılacak veya yaptırılacak her türlü alt yapı ve üst yapı inşaatlarıyla ilgili olarak, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ek 6 ncı maddesinde yer alan bina inşaat harcı ve 84 üne maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yer alan çeşitli harçlar, Kanundaki tarifesinde belirtilen en az tutarlar üzerinden alınır. Bu harçların dışında her ne ad altında olursa olsun hizmet karşılığı olsa dahi başkaca bir ücret veya bedel alınmaz. Belediyeler, bu yapılarla ilgili yapı kullanma izni belgesi müracaatları üzerine, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından geçici kabulün yapılmış olması kaydıyla başkaca belge aranmaksızın 15 gün içinde yapılıp alınmasına izin belgesi vermek zorundadır. İstenen diğer belgeler Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından daha sonra tamamlanır." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, TOKİ tarafından yapılacak veya yaptırılacak her türlü alt yapı ve üst yapı inşaatlarıyla ilgili olarak bina inşaat harcının, kayıt ve suret harçlarının, imarla ilgili harçların (ilk parselasyon harcı, ifraz ve tevhid harcı, plan ve proje tasdik harcı, zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı ve varu kullanma izni harcı) 2464 sayılı Kanundaki tarifesinde belirtilen en az tutarların üzerinden alınması, söz konusu işlerle ilgili olarak belirtilen harçların dışında hizmet karşılığı dahi olsa herhangi bir ücretin alınmaması ve harcamalara katılma payının ise alınması gerekmektedir.¹⁷⁶

Soru-7: Teknoloji Bölgeleri Kanunu Kapsamında Kurulan Yönetici Şirket, bina inşaat harcından muaf mıdır?

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun 3 'üncü maddesinde, yönetici şirketin, bu Kanuna uygun ve anonim şirket olarak kurulan bölgenin yönetimi ve işletilmesinden sorumlu şirketi ifade edeceği; 5'inci maddesinde de yönetici şirketin, bölgenin kuruluş aşamasında planlama ve projelendirmenin yapılması, gerekli alt ve üst yapı hizmetleri ile bölge için gerekli her türlü hizmetlerin yürütülmesi, bölgenin bu Kanun ve ilgili yönetmeliklerde gösterilen amaca uygun olarak yönetilmesi, girişimcilerin ve üçüncü şahısların buna aykırı davranışlarının önlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması ile yükümlü olduğu; 8'inci maddesinde ise yönetici şirketin, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olduğu, atık su arıtma tesisi işleten bölgelerden, belediyelerce atık su bedelinin alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, 4691 sayılı Kanunun 8'inci maddesi hükmü uyarınca, yönetici şirket durumunda bulunan şirketinizin, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu uygulanması ile ilgili işlemlerinde kayıt ve suret harcından, imarla ilgili harçlardan ve bina inşaat harcından muaf tutulması; yol harcamalarına katılma payı

⁷⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 17.09.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.99.16.02-Bel. Gel.-36 sayılı özelgesi.

ık frnni mcsul ücreti ve imar durum ücreti gibi 2464 sayılı Kanunda harç ve btlımn payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteği üzerine ifa edilen hizmetler ◆arşılığında alınan ücretlerden muaf tutulmaması gerekmektedir.m

Sont-8: Sanayi bölgelerinde yapılan fabrika inşaattan bina inşaat harcından istisna mıdır?

2464 sayılı Kanunun Ek-1'inci maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatının (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının bina inşaat harcına tabi olacağı, Ek-2'nci maddesinin (c) bendinde ise her türlü fabrika, değirmen, sınai nitelikteki imalathaneler ve tersaneler ile organize sanayi bölgelerinde yapılan her türlü bina inşaatı ile sera ve benzeri örtü altı tanın yapılan tesisler, ahır, samanlık, kümes, su ürünleri ve hayvan barınağı ile yemlik gibi yapı ve tesis inşaatının, bina inşaat harcından müstesna olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 80'inci maddesinde imarla ilgili harçlara ilişkin hükümlere yer verilmiş olup (f) bendinde, yapı kullanma izni verilmesi işleri, yapı kullanma izni harcına tabi tutulmuştur. Söz konusu maddenin son iki fıkrasında da, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca alınacak ücretler, imarla ilgili harçlardan ve bina inşaat harcından, organize sanayi bölgeleri ile sanayi ve küçük sanat sitelerinde yapılan yapı ve tesislerin ise bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni (iskan) harcından müstesna olacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, ... ilçesi, ... ada ... no.lu parselde inşa etmek istediğiniz **fabrika binasının**, 2464 sayılı Kanunun Ek-2'nci maddesinin (c) bendi hükmü uyarınca bina inşaat harcından istisna edilmesi gerekmektedir.¹⁷⁸

Soru-9: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yaptırılan ek hizmet binası bina inşaat harcından istisna mıdır?

Özetle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1 'inci maddesinde; *"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6'da yer alan tarifede gösterilen nispet ve had/erde bina inşaat harcına tabidir."*

m Gelir idaresi Başkanlığının 16.07.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.33.15.01-2009-705-46-15 sayılı özelgesi.

¹⁷⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 25.03.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.34.18.01-007.01-16 sayılı özelgesi.

hüsil her alma ta ve bina inşaat harcına ilişkin istisna hükümlerini düzenleyen 2286 sayılı Kanun'un (a) fıkrasında ise, inşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri, belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binaların inşaat harcından istisna tutulmasıdır.¹⁷⁹

Soru-10:Yüksek Öğretim Kurumları yapacakları yapılar için bina inşaat harcından istisna mıdır?

Devletle inşaat giderleri genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar ve üniversitelerce inşa edilen okul ve yurt binaları ile dernekler tarafından karşılık gözetmeksizin devlete devrolunmak şartıyla inşa edilen okul ve yurt binalarının inşaat harcından istisna tutulması, bunun dışında yapılan okul ve yurt binalarının inşaat harcının alınması gerekmektedir.¹⁸⁰

Soru-11:Bina İnşaat Harcının matrahının tespitinde, her bir bağımsız bölüm ayrı ayrı olarak mı, yoksa binanın toplam yüzölçümü üzerinden mi hesaplanacaktır?

İnşaat alanının tespitinde konutlar ve işyerleri için farklı uygulama yapılmaktadır. Konutlarda, sığınak, merdiven sahanlığı, müşterek garaj, depo, kalorifer ve kapıcı dairesi gibi ortak yerlerden gelen paylar ile kömürlükler hariç tutulup, özel garaj ve özel depo gibi müstemilat dahil edilmek suretiyle inşaat alanı her bir bağımsız bölüm için ayrı ayrı tespit edilmektedir. Binada işyerleri bulunması halinde ise, inşaat alanı müstemilat ve ortak yerlerden gelen hisselerin tümü dahil edilmek suretiyle ayrı ayrı bulunmaktadır.

Bina inşaat harcı ise, inşaat alanına göre belirlenen tarifiede yer alan tutarın, inşaat alanıyla çarpılması sonucu hesaplanmaktadır.

Bu göre örneğin, 160 m² bağımsız konut inşaatı için bina inşaat harcının, anılan Kanunun EK 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (d) bendinde yer alan 151-200 m²'lik alan için belirlenen en az tutarın (2 TL) esas alınması durumunda (160x2=320 TL) olarak hesaplanması gerekmektedir.¹⁸¹

Soru-12: Ruhsat alınarak başlanan daha sonra inşaat bitirilemediği için ruhsatsız duruma düşen inşaatın ruhsatının yenilenmesi aşamasında harç alınacak mıdır?

3194 sayılı İmar Kanununun 29'uncu maddesi, "Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, bağlama müddetiyle bir-

¹⁷⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 06.05.2008 tarih ve B.07.1.GIB.0.66/6609-594/46645 sayılı Ozelgesi.

¹⁸⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 10.05.2005 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6609-457/20694 sayılı Ozelgesi.

¹⁸¹ Gelir idaresi Başkanlığının 26.04.2005 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6609-455/18493 sayılı Ozelgesi.

fikre beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen nihsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir. Başlanmış inşaatlarda **mzikte3ep** haklar saklıdır. Ruhsat yenilenmesi ve plan tadili sırasında ayrıca harç alınmaz. Ancak inşaat sahasında artış, bağımsız bölümlerin brüt alanında veya niteliğinde değişme olması halinde yeniden hesaplanacak harçtan evvelce ödenen harç tutarı, tenzil edilir. Yeni durumda hesaplanan harç tutarında azalma olması halinde iade yapılmaz. Diğer kanunlardaki muafiyet hükümleri saklıdır. Ruhsat ve eklerinin yapı yerinde bulundurulması mecburidir." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm çerçevesinde, hükümsüz hale gelen inşaat ruhsatının yeni Jerunesi ve plan tadili sırasında ayrıca harç alınmayacak, ancak inşaat sahasında veya bağımsız bölümlerin brüt alanında ya da niteliğinde değişme olmuşsa harç yeniden hesaplanacak ve evvelce ödenen tutar bu miktardan düşülecektir. **Yeni** durumda hesaplanan harç tutarında azalma olduğu takdirde iade yapılmayacaktır.¹⁸¹

Soru-13:Bina İnşaat harcı ödenip de inşaatı vazgeçildiği durumlarda harç geri alınabilir mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek Madde 5'te "*Bina İnşaat Harcı, inşaat ruhsatının alınmasından önce makbuz karşılığında ilgili belediyeye ödenir. İnşaatın kısmen yapılması veya hiç yapılmaması halinde inşaat nihsatı kısmen veya tamamen iptal edilirse, daha önce ödenmiş olan harçta gerekli düzeltme ve iadeler yapılır.*" Hükümü bulunmaktadır.

Kanun hükmünün değerlendirilmesinde belediyece usulüne uygun olarak tahakkuk ve tahsili yapılan yol harcamalarına katılım payının mükellefe iade edileceğine ilişkin mevzuatta herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Belediye bina inşaat harcını ödeyen ilgilinin inşaatı hiç başlamayıp yapmaktan vazgeçmesi durumunda, ruhsat sahibinin ruhsatın iptali yönündeki talebinin, belediye tarafından kabulü halinde, tahsil edilen harcın iade edilebileceği değerlendirilmektedir¹⁸³

Soru-14: Bina inşaat harcı ödenip de 2 yıl içinde işe başlanamadığı takdirde inşaat ruhsatının yenilenmesi durumunda tekrar harç alınır mı?

3194 sayılı İmar Kanununa göre yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren 2 yıl içinde inşaatı başlanamaması ve 5 yıl içinde tamamlanamaması ve ruhsatın bu süre içerisinde yenilenmemesi halinde, ruhsat hükümsüz kalacaktır.

¹⁸² iç işleri Bakanlığı Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 16.12.2005 tarih ve 8050MAH065000/13953-83258 sayılı görüşü

¹⁸³ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 08.05.2009 tarih ve 8.05.0.MAH.0.01.01.00/ 11946-45323 sayılı görüşü.

Bu itibarla, ruhsatı alınan ve harcı ödenen ancak, iki yıl içerisinde inşaatlanamaması durumunda yeniden ruhsat verilmesi gerekmektedir. Söz konusu inşaat 2464 sayılı Kanunun ek 1'inci maddesi gereğince bina inşaat ruhsatının alınması gerekir.¹⁸⁴

Soru-15: Özel Hastane İnşaatı Hına İnşaat Harcına Tabi midir?

46 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunun Ek 2'nci maddesine göre hastaneler hına inşaat harcından istisnadır. Bu nedenle, hastane inşaatlarının özel veya kamu tarafından yapılıp yapılmadığına bakılmaksızın bina inşaat harcından istisna tutulması gerekmektedir.¹⁸⁵

Soru-16: Mülkiyeti Büyükşehir belediyesi bünyesindeki şirketlere ait arsellere yapılacak yapıların bina inşaat harcını Büyükşehir Belediyesi tahsil edebilir mi?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda belediyeler ve belediyelere ait şirketlerden yapılıp yapılacak binalara yapı kullanma izni verilmesi işlemi için herhangi bir muafiyet tanınmamıştır. Ancak 5216 sayılı Kanunda büyükşehir belediyesi gelirleri arasında bina inşaat harcı sayılmamıştır. Bu nedenle bina inşaat harcının Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilmesi mümkün değildir.¹⁸⁶

Soru-17: Bina İnşaat Harcının zamanaşımına uğratılması dolayısı ile kimler sorumludur?

Bina İnşaat Harcı.....doğan kamu alacağının zamanaşımına uğratılması nedeniyle ... -TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar ve Başsavcılık karşılama yazısı işbu İlamin 1'inci maddesinde belirtildiği gibi olup, 1'inci maddede belirtilen gerekçelerle;

Gelirlerin tahakkuk döneminde görev başında bulunan ve görevde bulunduğu dönemde zamanaşımına uğramış herhangi bir gelir bulunmayan Sayman ...'nın sorumluluğunun kaldırılması için;

Görevde bulundukları dönemde herhangi bir belediye geliri zamanaşımına uğratılmadığından ve bu nedenle oluşan kamu zararı ile illiyet bağı kurulamayan Belediye Başkanları ... ve ...'ün sorumluluğunun kaldırılması için;

Verdiği karar ve talimatlar, doğrudan iş ve işlem sürecine dayanak oluşturmadığı sürece, mali sorumluluğu bulunmayan Belediye Başkanları ... ve ...'in sorumluluğunun kaldırılması için;

¹⁸⁴ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 05.05.2011 tarih ve 045978 sayılı yazısı.

¹⁸⁵ Gelir idaresi Başkanlığının 22.01.2008 tarih ve 006706 sayılı yazısı.

¹⁸⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 10.08.2006 tarih ve 062787 sayılı yazısı.

Gelirlerin zamanaşımına uğradığı dönemde görev başında bulunan **Muhassebe Yetkilisi ...**'in idare gelirlerinin zamanaşımına uğratılması nedeniyle oluşan kamu zararından dolayı sorumluluğun belirlenmesi aşamasında, **dilekçede** ileri sürüldüğü üzere ... Belediyesi gelirlerinin tahsili ile ilgili olarak Mali Hizmetler Müdürlüğü dışında farklı bir birimin görevlendirilip görevlendirilmediğinin ve konu ile ilgili görevli olan çalışanların kasıt, kusur veya ihmalinin tespit edilmesi ve sorumluluğun bu doğrultuda tesis edilmesinin temini için;

Söz konusu gelirlerle ilgili olarak zamanaşımını kesen evrakların, fazla ve yersiz tahakkukların bulunduğunu kanıtlayıcı belgelerin, tahakkuk terkinlerinin ve tahsilat dökümlerinin incelenmesinin temini için 320 sayılı İlam' ın 5/A maddesi hükmünün BOZULARAK DAİRESİNE TEVDİİNE¹⁸⁷.

8. DİĞER HARÇLAR

8.1. Kayıt ve Suret Harcı

Belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretleri, Kayıt ve Suret Harcına tabidir.

8.2. İmar İle İlgili Harçlar

İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur.

a) Belediye sınırlan ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "*ParselasyonHarcına*" (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere),

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları "*İfraz ve Tevhit Harcına*",

c) Proje tasdik işlemleri "*Plan ve Proje Tasdik Harcına*",

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi "*Zemin Açma izni ve Toprak Hafriyatı Harcına*",

e) (Mülga: 21/1/1982 - 2589/5 md.)

f) Yapı kullanma izni verilmesi işleri "*Yapı Kullanma İzni Harcına*" tabidir.

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun Hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesis-

¹⁸⁷ Sayıştay Temyiz Kurulunun 05.01.2016 tarih ve 41304 sayılı kararı.

!er ile belde!_Y, ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri ortu altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, küm ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca alınacak ücretler ile Bina İnşaat Harcı dahil yukarıda sayılan Harçlardan müstesnadır.

Organizasyon Sanayi Bölgeleri ile Sanayi ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılan Yapı ve Tesisler Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma izni Harcından müstesna. dır.

8.2.1. İmar Mevzuatı İle İlgili Harçlara İlişkin Soru ve Cevaplar

Soru-1: Belediye Kanununun 11'inci maddesi kapsamında kentsel dönüşüm ile inşa edilen yapıların tesliminde imar ile ilgili harçların durumu nasıldır?

Özetle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Ek 1 'inci maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6 da yer alan tarifede gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabi olduğu, 79 'uncu maddesinde belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretlerinin kayıt ve suret harcına tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun 80'inci maddesinde; "İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur

a) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "Parselasyon Harcına" (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere),

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları "İfraz ve Tevhit Harcına",

c) Proje tasdik işlemleri "Plan ve Proje Tasdik Harcına",

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi "Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına",

f) Yapı kullanma izni verilmesi işleri "Yapı Kullanma İzni Harcına" tabidir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 5393 sayılı Belediye Kanunun 73'üncü maddesi kapsamında kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanlarında yıkılarak yeniden yapılacak münferit yapılarda, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınacak olan

harçların dörtte birinin alınması gerekmekte olup, bu kapsam dışındaki yapılarda harçlara dörtte bir oranının uygulanması mümkün bulunmamaktadır.¹

Soru-2: TOKİ, kayıt ve suret ile imar ile ilgili harçlardan muaf mıdır?

Özetle Toplu Konut İdaresi tarafından yaptırılacak yapılardan belediyelerin hangi grupta yer aldığına bakılmaksızın kayıt ve suret harcı ve imarla ilgili harçlar için 84'üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentlerinde belirtilen en az tutarlar üzerinden alınması gerekmektedir.¹⁸⁹

Soru-3: Hazineye ait taşınmazların incins değişikliği işleminden imar ile ilgili harçlar amırmı?

Özetle inşaat giderleri genel ve katma bütçeli idarelerden karşılanan her türlü binalar, bina inşaat harcından istisna olduğundan Yükseköğretim Kuruluna tahsisli ve Hazine adına kayıtlı bulunan ... ada, ... parselde kayıtlı taşınmaz inşaatının bina inşaat harcından istisna tutulması ancak imarla ilgili harçlardan istisna tutulmaması gerekmektedir.¹⁹⁰

Soru-4: Vakıf Üniversiteleri İmar ile İlgili Harçlardan istisna mıdır?

2464 sayılı Kanunun 80'inci maddesinde imarla ilgili harçlara (plan ve proje tasdik harcı, zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı vb.) ilişkin hükümlere yer verilmiş olup 7269 sayılı Umuını Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun Hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesislerin imarla ilgili harçlar ve bina inşaat harcından, organize sanayi bölgeleri ile sanayi ve küçük sanat sitelerinde yapılan yapı ve tesislerin ise bina inşaat harcı ve yapı kullanma izni harcından müstesna olacağı hüküm altına alınmış ve üniversiteler ile genel bütçeye dahil idareler için herhangi bir muafiyet hükmü yer almamıştır.

Aynı Kanunun 86-94'üncü maddelerinde harcamalara katılma paylarının gayrimenkul sahiplerinden alınacağı, 90'ıncı maddesinde, ibadet yerlerinden harcamalara katılma payının alınmayacağı, 97'nci maddesinde de belediyelerin bu Kanunda harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili olduğu, belediyelere tekel olarak verilmiş işlerin kendi özel hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir. Genel bütçeli idareler için ücret alınmayacağına dair herhangi bir istisna hükmü bulunmamaktadır.

¹⁸⁸ Gelir idaresi Başkanlığının 14.08.2013 tarih ve 64597866-140(59-2013]-125 sayılı özelgesi.

¹⁸⁹ Gelir idaresi Başkanlığının 14.08.2013 tarih ve 64597866-140(59-2013]-125 sayılı özelgesi.

¹⁹⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 18.06.2015 tarih ve 90792880-175.02.02.07[2015/98]-660 sayılı özelgesi.

. Buhükümler_i le 2547 sayılı Kanunun 56 ve ek 7'nci maddesi hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, U'niversitenizin i marla ilgili harçlar harcamalar katılmapayları ve ücretlerden ise istisna tutulmaması gerekmektedir.¹⁹¹

, e kiraathaneler; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olur a olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun **alet**, e makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; İnternet salonları, lunaparklar, sirkler ve benzer yerleri,

İçkili yer bölgesi: Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediye meclisi, bu sınırlar dışında il genel meclisi tarafından valilik veya kaymakamlığın görüşü alınarak tespit edilen ve içerisinde şarap ve bira dahil her türlü **alcol**-lü içeceğin verilebileceği işyerlerinin açılabilceği bölgeyi,

Doğal kaynaklar: Hava, su, toprak ve doğada bulunan cansız varlıkları,

Çevre sağlığı: İnsan sağlığının çevredeki fiziki, kimyevi, biyolojik, sosyal ve psiko-sosyal faktörlerle tespit edilen yaşam kalitesini,

İnceleme kurulu: Birinci sınıf gayrisihhi müesseseler için yer seçimi ve tesis kurma, deneme veya açılma izni amacıyla inceleme yapan kurulu,

Yer seçimi ve tesis kurma izni: Birinci sınıf gayrisihhi müesseselerde tesisin yapılmasından önce söz konusu yerde kurulup kurulamayacağı konusunda ve kurulacak yer, proje ve belgelerin uygun görülmesi durumunda müessesenin kurulması için yetkili idarece verilen izni,

Deneme izni: Gayrisihhi müesseselerde onaylı projelerine göre yapılan müessesenin, planlanan şekilde çalışıp çalışmadığının ve doğal kaynakların kirlenmesini önlemek için alınan tedbirlerin yeterli olup olmadığının tespiti için yetkili idarenin izni ve denetimi altında belirli bir süre deneme mahiyetindeki faaliyetlere verilen geçici izni,

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı: Yetkili idareler tarafından bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için verilen izni,

Mahallin en büyük mülki idare amiri: İllerde valiyi, büyükşehir belediyesi hudutları içinde kalanlar dahil ilçelerde kaymakamı,

Kolluk: Polis ve jandarma teşkilatını,

Konaklama yeri: Otel, motel, pansiyon ve kampingler gibi, asıl fonksiyonları müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan yerleri,

Organize sanayi bölgesi: 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan özel hukuk tüzel kişisini,

ifade eder.

8.3.2. İşyeri Açma Ruhsatı Verilecek İşyerlerinde Aranacak Şartlar

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ilgili maddeleri kapsamında işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilecek iş yerlerinde aranacak şartlar aşağıdaki gibidir;

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı ve;ilen işyerleri aşağıda belirtilen şartları-!!: sımak zorundadır:

a) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması,

b) 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması,

Tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması,

c) Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,

d) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde genel asayiş ve güvenlik yönünden yetkili kolluk kuvvetinin görüşünün alınmış olması,

e) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı ve benzeri tehlikeli maddeler üretilen, satılan, kullanılan, depolanan yerler ile gaz dolum tesislerine mevzuatın öngördüğü uzaklıkta bulunması,

f) Madencilik faaliyetleri sırasında patlayıcı madde kullanılan yerlerde 27/11/1973 tarihli ve 7/7551 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük, 14/8/1987 tarihli ve 87/12028 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthalı, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük ve 26/12/2003 tarihli ve 25328 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Çalışanların Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun tedbirlerin alınması,

g) Karayolu kenarındaki işyerleri için karayolu trafik güvenliğinin sağlanmış olması,

h) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri: otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapılan dışında **cadde ve sokağa** doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,

ı) Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden meyhane, bar, **kahvehane**, kırathane, elektronik oyun merkezi ile açıkta alkollü içki satılan işyerlerinin okul, yurt, mabet bina ve tesislerine mevzuatın öngördüğü uzaklıkta bulunması,

j) Sınai, tıbbi ve radyoaktif atık üreten işyerlerinde bu atıkların toplanması, taşınması, depolanması, işlenmesi ve bertarafı konusunda gerekli tedbirlerin ve izinlerin alınmış olması,

k) Engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin alınmış olması,

l) Yabancı uyrukluların işyeri açması ve çalıştırması konusunda, yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması.

m) Ekmek fırınlarının bu amaca tahsisli ayrık nizamda müstakil binalarda açılmış olması (Ancak, alışveriş merkezleri içinde bulunan 1000 m² ve üstü alana sahip hipermarket, süpermarket, grossmarket ve megamarket gibi adlarla açılan işyerleri bünyesinde yer alan fırınlarda ayrı nizamda müstakil bina şartı aranmaz.),

n) Yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması amacıyla kullanılan tesis ve düzeneklerde, işyeri açma ve çalışma ruhsatında kayıtlı hacimden fazla ve başka kategoriden sıvı depolanmaması, bu tesis ve düzeneklerde gerçekleştirilecek tadilatların ruhsata işlenmeden faaliyete geçirilmemesi.

Yetkili idareler, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde bu hususların yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder.

Turizm işletme belgeli tesisler, işletme belgesinin düzenlenmesine esas hususlarla ilgili olarak sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından denetlenir. Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm alan ve merkezlerinde Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi gerekli değildir kararı verilen ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kap-

samında yer alan yntırımlar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı, yetkili idareler tarafından başka bir işleme gerek kalmaksızın on beş gün içinde verilir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için bu hususlar işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yerinde kontrol edilir.

Abri, şantiye, nakliye filosu ve benzeri işletmelerin ticari amaç dışında kendi faaliyetlerinin gerekli kıldığı yanıcı ve parlayıcı madde kategorisindeki sıvıların depolanması veya kendi araçlarına yakıt ikmali yapılması amacıyla kullanılan düzenekler, özel mevzuatındaki hükümler saldı kalmak kaydıyla, bu Yönetmelik ekindeki depolama hacimleri esas alınarak gayrisihhi müessese olarak ruhsatlandırılır.

. Maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı olarak üretim yapılan geçici tesislerle ilgili bu Yönetmeliğin uygulanmasında 4.6.1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 7'nci maddesinde yer alan hususlar öncelikli dikkate alınır.

Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerin alındığını gösteren itfaiye raporu bu binaların yönetimi tarafından alınır ve yapıda değişiklik olmadığı sürece buralardaki işyerleri için ayrıca münferit itfaiye raporu aranmaz. Yangın tedbirlerini etkileyecek şekilde yapıda değişiklik yapılması durumunda yalnızca yapısında değişiklik yapılan işyerinin sahibinden münferit itfaiye raporu istenir.

8.3.3. İşyeri Açma Ruhsatının Düzenlenmesi

Sihhi işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1'de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılmasında bu Yönetmeliğin dördüncü kısmında belirtilen süreler geçerlidir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır.

İlgilinin beyanına göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

8.3.4. İş Yeri Açma Harcının Hesaplanması

İşyeri Açma İzni Harcı, Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesi gereğince Bakanlar Kurulunca gösterilen esaslar içinde, aynı Kanunun 84'üncü maddesinde belirtilen tarifeye göre hesaplanır.

Harcın hesaplanmasında, gösterilen faaliyet alanında faydalanılma şartıyla işyerinin üzerinde kurulduğu arsanın tamamı göz önünde tutulur. Şu kadar ki bu şekilde hesaplanan işyerinin kapalı ve açık alanlarının toplamı 5.000 m² kadar olan kısmı harca tabidir. Bu miktan aşan kısımlardan İşyen Açma İznı Harcı alınamaz.

İş yeri açma izin belgesinin tarifesı 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

	En Az (TL)	En Çok (TL)
Beher metrekare için işin mahiyetine göre	0.10	1

Belediyelerin uygulayacağı tarife bu olmakla beraber, 1 Mart 2014 gün ve 28928 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 6257 sayılı Kanunun 5 ve 6'ncı maddeleri ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasına ikinci paragraf ve bu paragraf hükmünün uygulaması ile ilgili olarak geçici 7'nci madde ilave edilmiştir.

Bu hükümlere göre, İşyeri Açma İzni Harcına ilişkin tarife, 2464 sayılı Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde bulundurularak ilgili belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilecektir.¹⁹²

8.3.5. İşyeri Açma İzin Harcı İle İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Vakıflar, İşyeri Açma İzin Harcından istisna mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; ikinci fıkrasında ise, genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletler arası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatının vergiye tabi olmadığı hükmüne yer verilmiştir.

¹⁹² Öz, Erdoğan, "Belediye Gelirleri Kanununa Göre İşyeri Açma izni Harcı Uygulaması", 2015

Konu ile ilgili olarak yayımlanan 30 sen. N o. lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğinin "Vergiye Tabi Olmayan Binalar", başlıklı II'nci bölümünde, Darulceze ve bezeri kuruluşları kapsamina, düşkünler evi, yetimhaneler, huzurevleri, Çocuk Esirgeme Kurumu ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklenne ait çocuk yurtları gibi sosyal yardım kuruluşlarının girdiği belirtilmiştir.

Aynı Kanunun "İşyeri Açma İznin Harcı" başlıklı 1'inci madde sinde, belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılmasının "İşyeri Açma İznin Harcına Tabi Olduğu" hükmüne ş o lup maddede herhangi bir muafiyet ve istisna hükümlerine yer verilmemiştir.

Bu itibarla, Vakfınızın işyeri açma izni harcından ise muaf tutulmaması gerekmektedir.¹⁹³

Soru-2: Belediyeler, dış hekimlerinin muayenehanesi açılışında işyeri açma izni harcı alabilirler mi?

Belediyelere; muayenehane açılması, çalıştırılması ve denetlenmesi konusunda verilmiş herhangi bir görev ve tanınmış bir yetki bulunmadığı açıktır. Harç ise karşılığında idarenin bir hizmet verdiği kamu gelirlerinden olduğundan, hizmeti veren idareye ödenmesi, aynı idare tarafından tahsili gerekmektedir. Muayenehanelerin açılması, işleyişi ve denetimi konusundaki tilin görev ve yetki Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığın yerel örgütüne dahil idarelere verilmiş olmasına ve belediyelerce muayenehane açılması konusunda herhangi bir hizmet verilmemesine karşın, yürürlüğe konulan Yönetmelik ile muayenehanelerin de kapsama alınmasıyla iş yeri açma izni harcı ödemeleri gerektiği yolundaki düzenlemede mevzuata uygunluk bulunmamaktadır.¹⁹⁴

Soru-3: Belediyeler, avukatların büro açılışında işyeri açma izni harcı alabilirler mi?

Avukatlık bürolarının açılması veya çalıştırılması hususunda belediyelerce izin verme veya kapatma yetkisi bulunmadığı kabul edildiğinden bu bürolar nedeniyle belirli bir kamu hizmeti karşılığı alınması esas olan işyeri açma izni harcının alınması hukuken mümkün değildir.¹⁹⁵

Soru-4: Belediyeler, T.C. Ziraat Bankalarından işyeri açma izni harcı alabilirler mi?

Belediye sınırları içinde veya mücavir alanlarda işyeri açılması işyeri açma izin harcına tabidir ve bu alanlarda işyerleri ve işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatı vermeye belediyeler yetkilidir. Ancak davacı T.C. Ziraat Bankası

⁹³ Gelir idaresi Başkanlığının 21.04.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.45.15.01-BGK-1-5 sayılı özelgesi.

¹ Danıştay'ın Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun 19.06.2013 tarih ve 2013/242 sayılı kararı
Danıştay 9. Dairesinin 17.02.2008 tarih ve 2009/830 sayılı kararı

A.S. açmış olduğu şubeler için, işyerleri ve işletmeler için zorunlu tutulan işyeri açma ve çalışma izin harcından muaftır.¹⁹⁶

sonu-5: Firmanın nevi değişmesi durumunda tekrar iş yeri açma izin harcının alınması gerekir mi?

Firmaların nevi değişikliğine giderek unvan değiştirmeleri halinde müstecirin değişmesi söz konusu olduğundan, nevi değiştirilen firmanın başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni ruhsat düzenlenmesi gerektiğinden işyeri açma izni harcının alınması gerekmektedir.¹⁹⁷

Soru-6: Tarım Kredi Kooperatifleri iş yeri açma izin harcından muaf mıdır?

Tarım kredi kooperatiflerince Belediyeniz sınırları içinde bir işyeri açılması halinde, 2464 sayılı Kanunun 81'inci maddesine göre belediyelerce alınan işyeri açma izni harcından muaf tutulması mümkün değildir.¹⁹⁸

Soru-7: İş yerinin taşınarak başka bir belediye sınırlarına taşınması durumunda iş yeri açma izin harcı alınacak mıdır?

Taşınma nedeniyle ... Belediye sınırları içinde yeni bir işyeri açılması nedeniyle sözü edilen belediye tarafından 2464 sayılı Yasanın 81. maddesine göre işyeri açma izin harcı tarh olunmasının yerinde olduğu.¹⁹⁹

Soru-8: Şirket birleşmesi ile yeni bir iş yeri açılması durumunda iş yeri açma izin harcı aranır mı?

Şirketlerin birleşmesi nedeniyle yeni bir işyeri açıldığının kabulünün gerekeceği, idare tarafından hazırlanan ruhsat ve çalışma izninin sadece ruhsat ve çalışma izni verilen gerçek veya tüzel kişi için bir hak doğuracağı ve o tüzel kişi için geçerli olacağı, bu itibarla 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 81. maddesi uyarınca yapılan tarhiyatta isabetsizlik bulunmadığı²⁰⁰

Soru-9: Karayolları Genel Müdürlüğünün Asfalt Plent Tesis, iş yeri açma izin harcından muaf mıdır?

Karayolları Genel Müdürlüğünün açacağı asfalt plent tesisinin iş yeri açma izin harcından istisna edileceği, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve ilgili

¹⁹⁶ Danıştay 9. Dairesinin 04.11.2008 tarih ve 2008/5019 sayılı kararı

¹⁹⁷ Denizli Vergi Dairesi Başkanlığı 02.02.2012 gün ve B.07.1.GIB.4.20.15.01-37-MUK-2011-537-68 sayılı özelge

¹⁹⁸ Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığı 31.01.2013 gün ve 73903997-175.02[81-2012/1)-32 sayılı özelgesi

¹⁹⁹ Danıştay 9. D. 28.11.1996 gün ve 1995/3732 E., 1996/3956 K.

²⁰⁰ Danıştay 9. D. 03.06.1999 gün ve 1998/1899 E., 1999/2329 K.

mevzuatlarda belirtilmediğinden söz konusu harcı ödeyerek iş yeri açılmalı gerekmektedir²⁰¹.

Soru-10:İş yeri açma ruhsat harcının tahakkuk ettirilmemesinden kim sorumludur?

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde aynen:

"Yetki! İdaelerden usulüne uygun olarak İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz.... İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. "

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81 'inci maddesinde aynen:

"Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması İşyeri Açma izni Harcına tabidir. " hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun "Çeşitli harçlara ait tarifeler" başlıklı 84'üncü maddesinde, harcın işyerinin beher metrekaresi üzerinden alınacağı hükmü yer almaktadır. Belediyesi gelir tarifesinde harç tarifesi işyerlerinin beher metrekaresinden TL olarak belirlenmiştir.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, belediye sınırları içinde açılacak işyerleri için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde belediyelerden ruhsat alınması gerekmektedir. **Belediyelerde ruhsat işlemleri genellikle zabıta müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.** İşyerlerinin ruhsatsız olarak açılıp çalıştırılması haksız rekabet, denetimsiz imalat, üretim vb. yapılması ve buna benzer hususlara neden olduğu gibi söz konusu işyerlerinden ruhsat verilmesi sırasında alınacak olan ruhsat harcının da alınmaması nedeniyle Belediyenin gelir kaybına uğramasına yol açmaktadır.

Açıklanan nedenlerle **zabıta müdürlüğünden sorumlu başkan yardımcısına** tazmin hükmü verilmiştir²⁰².

8.4. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı

Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya ferah konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanun-

²⁰¹ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 05.07.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/19373/45821 sayılı yazısı.

²⁰² Sayıştay S. O. 12.11.2015 tarih ve 135 sayılı kararı.

da ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler "**Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına**" tabidir.

Soru-1: Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı İhbarname Yerine Yazı İle İstenebilir Mi?

2464 sayılı Kanunun 82.nci maddesi uyarınca istenilen muayene ruhsat ve rapor harcının ihbarname ile istenilmesi gerekirken yazı ile istenilmesinde isabet yoktur. Öte yandan belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevlerinden olan ve kanunla harç konusu yapılan bir hususta ayrıca ücret istenilemez.²⁰³

8.5. Sağlık Belgesi Harcı

Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağlık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yenilenmeleri "Sağlık Belgesi Harcına" tabidir.

8.6. Diğer Harçlara Ait Tarifeler

Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre alınır.

Tablo 37: Diğer Çeşitli Harçlara Ait Genel Tarife Cetveli

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/26md.)Harcın Tutarı (TL)	En az	En çok
1.Kayıt ve suret harçları:		
a) Her sayfa başına	0,25	0,75
b) Harita plan ve krokilerin beher metrekaresinden	4	12
2.Imarfa ilgili harçlar (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı):		
a) ilk parselasyon harcı (beher metrekare için)	0,05	0,15
b) ifraz ve tevhid harcı (beher metrekare için)	0,05	0,15
c) Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
d) Zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı		
da) Toprak (beher metreküp için)	0,15	0,45
db) Kanal (beher metrekare için)	0,50	1,50
e) Yapı kullanma izni harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
3.İşyeri açma izni harcı:		
(beher metrekare için işin mahiyetine göre)	0,10	1
Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.		
4.Muayene ruhsat ve rapor harcı	5	15
5.Sağlık belgesi harcı	1	3

²⁰³ Danıştay 9. Dairesinin 11.06.2002 tarih ve 2002/2785 sayılı kararı

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle belirlenen Kayıt ve Suret Harcı tarifesi aşağıdaki gibidir.

Tablo 38: Kayıt Suret Harcı Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (TL)
1	a) Her sayfa başına	0,75
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m2'sinden	8
2	a) Her sayfa başına	0,60
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m2'sinden	7
3	a) Her sayfa başına	0,50
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m2'sinden	6
4	a) Her sayfa başına	0,30
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m2'sinden	5
5	a) Her sayfa başına	0,25
	b) Harita, plan ve krokilerin beher m2'sinden	4

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle belirlenen İmar Mevzuatı ile ilgili harçları tarifeleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 39: İlk Parselasyon Harcı Tarifesi

{Ticaret ve Konut Bölgeleri için Ayrı Ayrı}

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (YTL)	
		Ticaret	Konut
1	ilk parselasyon harcı (beher m2 için)	0,12	0,09
2	" " "	0,11	0,08
3	" " "	0,10	0,07
4	" " "	0,09	0,06
5	" " "	0,08	0,05

Tablo 40: İfraz ve Tevhid Harcı Tarifesi

		Ticaret	Konut
1	İfraz ve tevhid harcı (beher m2 için)	0,12	0,09
2	" " "	0,11	0,08
3	" " "	0,10	0,07
4	" " "	0,09	0,06
5	" " "	0,08	0,05

Tablo 41: Plan ve Proje Tasdik Harcı Tarifesi

1	Plan ve proje tasdik harcı (beher m2 için)	0,12	0.0,
2	*****	0,11	0,0a
3	n H H h	0,10	0117
4	*****	0,09	0,06
5	*****	0,08	0,05

Tablo 42: Zemin Açma izni ve Toprak Harfiyatı Harcı Tarifesi

	Zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı		
		Ticaret	Konut
1	a) Toprak (Behermetreküp için)	0,35	0,30
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1,30	1,10
2	a) Toprak (Beher metreküp için)	0,31	0,26
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1,15	0,95
3	a) Toprak (Behermetreküp için)	0,27	0,22
	b) Kanal (Beher metrekare için)	1	0,80
4	a) Toprak (Behermetreküp için)	0,23	0,18
	b) Kanal (Beher metrekare için)	0,85	0,65
5	a) Toprak (Beher metreküp için)	0,19	0,15
	b) Kanal (Beher metrekare için)	0,70	0,50

Tablo 43: Yapı Kullanım İzni Harcı Tarifesi

1	Yapı kullanma izin harcı (beherinşaat m2 için)	0,11	0,09
2	ü it 1111	0,10	0,08
3	ü ü ü"	0,09	0,07
4	ü ü	0,08	0,06
5	1111 H ü	0,07	0,05

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle belirlenen Muayene Ruhsat ve Rapor harcı tarifesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 44: Muayene ruhsat ve Rapor Harcı Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (YTL)
1	Muayene ruhsat ve rapor harcı	13
2	" " "	11
3	" " "	9
4	" " "	7
5	" " "	5

2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu tarafından belediye grupları itibariyle belirlenen Sağlık Belgesi harcı tarifesi aşağıdaki gibidir:

Tablo 45: Sağlık Belgesi Harcı Tarifesi

Belediye Grubu	Cinsi	Harcın Miktarı (YTL)
1	Sağlık belgesi harcı	2,25
2	" " "	2
3	" " "	1,75
4	" " "	1,50
5	" " "	1

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre üç çeşit katılma payı bulunmaktadır bunlar;

- Yol Harcamalarına Katılma Payı
- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı
- Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı

1. HARCAMALARA KATILMA PAYLARININ HESAPLANMASI

a) Harcamalara katılma payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden %25 noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez.²⁰⁵ (Son paragraf iptal: Ana. Malı. nin 28/3/2002 tarih ve E. 2001/5, K. 2002/42 sayılı karar ile.)

b) Belediyelerin (3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirlerde hizmeti veren belediyelerin) görüşü alınmak suretiyle,

-Harcamalara Katılma paylarını 1/2'ye (peşin ödemede 1/3'e) kadar indirmeye,

-Pay çeşitlerine göre farklılaştırma yapmaya,

²⁰⁴ Bu bölümde geçen "Yönetmelik" ifadesi "2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile ilgili Hükümlerinin Uygulanmasına ilişkin Yönetmelik" tir.

²⁰⁵ 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile ilgili Hükümlerinin Uygulanmasına ilişkin Yönetmelik Madde 16'ncı maddesinde halen %1 olarak geçmektedir.

-Payların ödenecek miktarını birlikte veya pay çeşitlerine göre ayn ayn olmak üzere İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçları, da dikkate almak suretiyle ve belediyeler itibarıyla tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

1.1. Muaflıklar

İbadet yerleri Harcamalara Katılma Paylarından muaftır.

1.2. Harcamalara Katılma Paylarının Tahakkuk Şekli

Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanan şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz.

1.3. Harcamalara Katılma Paylarının Tahakkuk Zamanı

Harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır.

Ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu paylar, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirilir.

1.4. Harcamalara Katılma Paylarının İlanı

Yukarıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde hesaplanan paylar, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunur. Katılma payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur. Katılma Payının tahakkuk ve tahsilinde tebliğ tarihi esas alınır.

1.5. Harcamalara Katılma Paylarının Tahsil Şekli

Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92 'nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur. Ancak, yukarıda yazılı ödeme sürelerini, ilgili

belediyelerin teklifi üzerine, 5 yıla (peşin ödemelerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca bu yetkinin kullanılması halinde, uzatılan ödeme süreleri için belediyeler, belediye meclislerinin kararı üzerine ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca alınan tecil faizi oranını aşmamak üzere faiz alabilirler.

Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur.

Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.

2.YOL HARCAMALARINA KATILMA PAYI

Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerinsahiplerinden meclis kararı ile Yol Harcamalarına Katılma Payı alınabilir.²⁰⁶

a) Yeni yol açılması;

b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;

c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;

d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi,

Yolların kaldırımlar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil edenyoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.

2.1. Yol Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması

Yol Harcamalarına Katılma Payı bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, mahiyeti kısmında sayılan hizmetler için

²⁰⁶ Yol Harcamalarına Katılma Payı, 6360 sayılı Kanun ile "meclis kararı ile alınabilir" denilerek Belediyelerin inisiyatifine bırakılmıştır.

yapılan giderlerin 1/3'üdür. Giderlerin hesaplanmasında maliyet, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, Bayındırlık Bakanlığı ve İller Bankası Genel Müdürlüğünün o yıllar için tespit ederek yayınladığı birim fiyatlar ve rayiçlere göre hesaplanan gerçek bedeli geçemez.

Yollann kaldırımlar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup, harç hesaplanmasında bu giderler nazara alınmaz.

Böylece hesaplanan gider tutarında özel Devlet yardımları karşılıksız fon tahsisleri, bu iş için yapılan bağış ve yardımlar ile istimlak bedelleri düşüldükten sonra kalan miktarın 1/3'ü, mahiyeti kısmında sayılan mükellefler adına Belediye Encümeninin kararını müteakip tahakkuk ettirilir.

2.2. Yol Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli

Yol Harcamalarına Katılma Payı 5'inci maddeye göre hesaplanan katılma paylan toplamının ilgili gayrimenkullerin sahipleri arasında vergi değeri toplamına oranlanması ile bulunur. İki veya daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkul için asıl cepheyi teşkil eden yoldan dolayı düşen pay tam, diğer yollardan dolayı düşen paylar ise yarım olarak tahakkuk ettirilir.

2.3. Yol Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı

Yol Harcamalarına Katılma Payının tahakkuku, iş hangi ihale usulüne göre yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra yapılır.

Şu kadar ki, belediyenin çalışma programı uygulaması gereğince veya teknik zorunluluklar dolayısıyla kısım kısım inşa, tamir veya genişletme yapılması halinde, bitirilerek istifadeye açılmış olması şartı ile, katılma payının kısım kısım da tahakkuku mümkündür. İşin bitirilerek hizmete açılmış olduğu geçici kabulünün yapılması ile belirlenir.

3. KANALİZASYON HARCAMALARINA KATILMA PAYI

Belediye veya bağlı kuruluşlarınca, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde,

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi hallerinde, bu tesislerden faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden Kanalizasyon Harcamalarına katılma payı alınır. İki veya daha fazla yol kenarlarında bulunan

gayrimenkuller hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış iseler, payın hesabından o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır.

3.1. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı bu yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır.

3.2. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı 5'inci ve 6'ncı maddelere göre hesaplanacak katılma payları toplamının, ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur.

3.3. Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı, bu Yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde tahakkuk ettirilir.

4. SU TESİSLERİ HARCAMALARINA KATILMA PAYI

Belediye veya bağlı kuruluşlarınca belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde,

a) Yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması,

b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslahı hallerinde,

dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkul sahiplerinden Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır.

4.1. Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Hesaplanması

Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır.

4.2. Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Şekli

Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin 5'inci ve 6'ncı maddelerine göre hesaplanan katılma payı tutarının, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur.

4.3. Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Tahakkuk Zamanı

Su tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde tahakkuk ettirilir.

5. HARCAMALARA KATILMA PAYINA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR

Soru-1: İmar planına göre umumi hizmetlere ayrılmış alanlar için vatandaşlar adına yol harcamalarına katılma payı tahakkuk ettirilebilir mi?

Dava, sahibi oldukları gayrimenkulün bulunduğu bölgede 2007 yılında yapılan yol ve tretuvar çalışması sebebiyle tahakkuk ettirilen yol-tretuvar harcamalarına katılma payının kaldırılması istemine ilişkindir. Kişilerin tasarrufundan çıkıp kamusal kullanıma ayrılan ve üzerinde hukuken ve fiilen yararlanma imkanı olmayan taşınmazlar sebebiyle sahiplerinden yol harcamalarına katılma payının beklenmesi hakkaniyet ve adalet ilkelerine uygun bulunmayacağından, bu gibi durumlarda yol harcamalarına katılma payının ödenmesinin istenilmesi söz konusu olmamalıdır. Davacının sahibi olduğu taşınmazın tamamının yapılan imar planına göre umumi hizmetlere ayrılmış alanda kaldığı, halen imar programının ve dolayısıyla kamulaştırmanın yapılmadığı hususları ile kanun hükümleri bir arada değerlendirildiğinde, Vergi Mahkemesince öncelikle davacının sahip olduğu taşınmazın imar programına alınıp alınmadığı, kamulaştırma kararının bulunup bulunmadığı ve hangi tarihlerde bu kararların alındığının araştırılması, bunun sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, kararda yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesinde yasal isabet görülmemiştir.²⁰⁷

Soru-2: Belediyeler ve vatandaşlar arasındaki harcamalara katılma paylarına ilişkin ihtilaf halinde hangi mahkemeler görevlidir?

Taraflar arasındaki ihtilaf, yüklenici olan davacının inşa ettiği bina nedeniyle, belediye hizmetleriyle ilgili olarak davalı belediyece, davacıdan alınan yol harcamalarına katılma payından kaynaklanmaktadır. İhtilafın çözümünün, 2464 sayılı kanun gereğince, 213 sayılı kanun ve 6183 sayılı kanuna göre yapılması gerekir. 2576 sayılı kanuna göre de, bu tür ihtilafların hallinde vergi mahkemeleri görevli olduğundan mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gerekir.²⁰⁰

Soru-3: Gayrimenkullerin vergi değerleri dikkate alınmadan her bir daire sahibi adına yol harcamalarına katılma payı tahakkuk ettirilebilir mi?

Yol harcamalarına katılma payının, hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan gayrimenkul sahipleri arasında ve 2462 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 89 'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle tahakkuk

²⁰⁷ Danıştay 9. Dairesinin 02.04.2014 tarih ve 2014/1311 sayılı kararı

²⁰⁸ Yargıtay 13. Dairesinin 6.4.1999 tarih ve E. 1999/1867 K. 1999/2331, 25.2.1999 tarih ve E. 1999/801 K. 1999/1247 ve 29.12.1998 tarih ve E. 1998/9007 K. 1998/10421 kararları

ettirilmesi gerekmektedir. Ancak, bu suretle hesaplanacak harcamalara katılma paylarının, bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, gayrimenkullerin vergi değerleri dikkate alınmadan her bir daire sahibi adına lira yol harcamalarına katılma payı tahakkuk ettirilmesi hususu kanun hükümlerine uygun görülmemektedir.²⁰⁹

Soru-4: Yol Harcamalarına Katılma Payı hesap dönemi sonunda gider olarak gösterilebilir mi?

Belediye Gelirleri Kanunun 90'ıncı maddesinde, yol harcamalarına katılma payının, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan ilgili gayrimenkul sahipleri arasında 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği; 91'inci maddesinde de, payların tahakkuku işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılacağı ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde bu payların kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği; 93'üncü maddesinde ise, payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda dört eşit taksitte, peşin ödemelerde tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, yol yapım çalışmalarından yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden belediyelerce 2464 sayılı Kanunun 86'ncı maddesine göre yol harcamalarına katılma payının alınması gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, Belediye tarafından yapılan yol çalışmaları nedeniyle, sahip olduğunuz gayrimenkulün vergi değeri üzerinden 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa istinaden hesaplanarak 21.04.2010 tarihinde tarafınıza tebliğ edilen ve 29.04.2010 tarihinde %25 indirimli olarak ödediğiniz yQ] harcamalarına katılma payı bedeli, ödemiş olduğunuz tutar esas alınarak Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendi uyarınca 2010 hesap döneminde kurum kazancından indirilebilecektir.²¹⁰

Soru-5: Vakıf Üniversiteleri, Harcamalara Katılma Paylarından Muaf mıdır?

Belediye Gelirleri Kanunun 90'ıncı maddesinde, *"Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri ile Kanali-*

ze Gelir idaresi Başkanlığının 17.04.2001 tarih ve B.07.0.GEL.66/6613-15/21369 sayılı özelgesi.

¹⁰ Gelir idaresi Başkanlığının 15.11.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.48.15.01-48.15.01/KV-11-113 sayılı özelgesi.

zasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkul/erin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 56/b maddesinde, üniversiteler ve ileri teknoloji enstitülerinin genel bütçeye dahil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylıklardan aynen yararlanacağı; Ek Tnci maddede de, vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarının, bu Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan mali kolaylıklardan, muafiyetlerden ve istisnalardan aynen istifade edeceği ve bunların emlak vergisinden muaf tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre, sadece ibadet yerlerinden harcamalara katılma payı alınmayacağı hususu düzenlenmiş olduğundan, belediyelerce tahsil edilen harcamalara katılma payının Üniversiteniz tarafından ödenmesi gerekmektedir.²¹¹

Soru-6: Rusya Federasyonu Büyükelçiliği, Harcamalara Katılma Payından Muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Harcama Katılma Paylarından sadece ibadet yerleri muaf tutulduğundan büyükelçiliklerin herhangi bir muafiyeti bulunmamaktadır.

Ancak söz konusu yazıda Rusya'daki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğinden, kamuya ait yol ve kaldırımların yapımı masraflarına katılma payı talep edilmediği belirtilmektedir. Bu durumda, Rusya Federasyonu Büyükelçiliğinin karşılıklı olmak şartıyla yol harcamalarına katılma payından muaf tutulması mümkün bulunmaktadır.²¹²

Soru-7: Kamu menfaatine yararlı dernekler harcama katılma paylarından muaf mıdır?

Belediye Gelirleri Kanunun 90'ıncı maddesinde;

"Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su tesisleri ile Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimen-

²¹¹ Gelir idaresi Başkanlığının 25.10.2011 tarih ve B.07.1.GIB.4.55.15.01-2011-BGK-öZE-01-437 sayılı özelgesi.

²¹² Gelir idaresi Başkanlığının 25.05.2001 tarih ve B.07.0.GEL.0.66/6614-28/28691 sayılı özelgesi.

*billerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara **katılma** payı tahakkuku yapılmaz."*

hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, Belediye Gelirleri Kanununda sadece ibadet yerlerinden harcamalara katılma payı alınmayacağı hususu düzenlenmiş olup, Kamu Yaranna Çalışan Derneklerin bina inşaat harcı, yapı kullanma izin harcı, yol ve kanalizasyon harcamalarına katılma payından muaf tutulmasına yönelik bir hüküm yer almaması nedeniyle, söz konusu demek arsası üzerine yapılacak sosyal tesis inşaatına ilişkin olarak. hare ve katılma paylarının Derneğin tarafından ödemesi gerekmektedir.²¹³

Soru-8: Harcamalara katılma payının asgari değer üzerinden mi, yoksa tapu üzerindeki satışbedeli üzerinden mi hesaplanacaktır?

1319 sayılı "Vergi Değeri" başlıklı 29'uncu maddesinde,

"Vergi değeri, a) Arsa ve araziler için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (kırac, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre,

b) Binalar için, Maliye ve Bayındırlık ve İskan bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilan edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31'inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan tüzük hükümlerinden yararlanılmak suretiyle,

Hesaplanan bedeldir.

"

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, emlak vergisinin tapudaki alım satım değeri üzerinden değil, bu hüküm esaslarına göre hesaplanan vergi değeri üzerinden tarh, tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekir.

²¹³ Gelir idaresi Başkanlığının 08.02.2013 tarih ve 90792880-140[59-2012-28]-106 sayılı özelgesi.

Öte yandan, 2464 sayılı Kanunun 89'uncu maddesinin (a) fıkrasında,

"Harcamalara katılma payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yinnibeş noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılma payları bina ve arsalarla vergi değerinin yüzde 2'sini geçemez."

hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, harcamalara katılma payları bina ve arsaların 1319 sayılı Kanunun 29'uncu maddesine göre tespit edilen emlak vergi değerinin %2'sini geçmeyecek şekilde hesaplanacaktır.

Bu itibarla, emlak vergi değeri 35.000,00 TL, tapu üzerindeki satış bedeli ise 110.000,00 TL olan taşınmaza ait harcamalara katılma payının satış bedeli üzerinden değil, emlak vergi değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir.²¹⁴

Soru-9: Kanalizasyon harcamalarına katılma payı karşılığında ödenen tutarların gider kaydı hangi tarihte yapılacaktır?

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6'ncı maddesinde, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiş olup, bu Kanunun 40'inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde işletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi ayni vergi, resim ve harçların safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabileceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Kanalizasyon harcamalarına katılma payı" başlıklı 87'nci maddesinde,

"Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:

²¹⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 20.05.2009 tarih ve B.07.1.GIB.0.02.66/6614-98/51126 sayılı özeldesesi.

- a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,
- b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yıla ait kanalizasyon giderleri nazara alınır."

hükmüne yer verilmiş aynı Kanunun 89'uncu maddesinin (a) fıkrasında da,

"Harcamalara Katılma Payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yirmi beş noksanı ile alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Harcamalara Katılma Payları bina ve arsalarda vergi değerinin %2'sini geçemez."

hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 90'ıncı maddesinde, kanalizasyon harcamalarına katılma payının, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan ilgili gayrimenkul sahipleri arasında 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği; 91'inci maddesinde de, payların tahakkuku işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılacağı ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde bu payların kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği; 93'üncü maddesinde ise, payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda dört eşit taksitte, peşin ödemelerde tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, yol yapım çalışmalarından yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden belediyelerce 2464 sayılı Kanunun 87'nci maddesine göre kanalizasyon harcamalarına katılma payının alınması gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, Belediye tarafından yapılan kanalizasyon çalışmaları nedeniyle, sahip olduğunuz gayrimenkulün vergi değeri üzerinden 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa istinaden hesaplanarak 2012 yılında şirketinize tebliğ edilen kanalizasyon harcamalarına katılma payı bedelinin, ödendiği dönemde Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesinin birinci fıkrası-

nın (6) numaralı bendi uyarınca kurum kazancından indirilmesi mümkün Q!!: lunmaktadır.²¹⁵

Soru-10: Su idareleri, su kullanımı amacıyla kullanıcılarının kartlı sayaç kullanmalarını zorunlu hale getirebilir mi?

"Mahkemece mekanik sayaç takılması yönünde bir istem olarak değerlendirip, mekanik sayaç takılması talebinin reddi cihetine gidilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Davalı idarenin tüketicileri böyle bir zorunluluğu tabi kılmasında maddi ve yasal bir dayanağın bulunmadığı, esasen kartlı sayaç zorunluluğunun, kaçak kullanıma ilişkin usulsüzlükleri önlemeye yönelik olduğu, ancak bu değişikliğin tatbikatta usulsüz kullanımı önlemeye yeterli olmadığı gibi bunun tüketici açısından yeni bir külfet durumuna geldiği, değişikliğin beklenen faydayı sağlayamayacağı kanaatine varılmıştır. Davalı idarenin kartlı sayacı zorunlu tutması, 4077 S.K. emredici nitelikteki yasal düzenlemesine de açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bu sebeplerle, giderleri davacı tarafından karşılanmak koşuluyla, mekanik sayaç veya kartlı sayaç seçimi hususunun davacının muhtariyetinde bulunduğundan kartlı sayaç veya mekanik sayaç takılması seçiminin davacının seçimine bırakılması gerekir."²¹⁶

Soru-11: Devlet Okulları, Yol Harcamalarına Katılma Payından Muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 82'nci maddesinde "*Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve belediyeler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler "Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına" tabidir.*" hükmü, 86'ncı maddesinde "*Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Katılma Payı alınır:*

a) Yeni yol açılması,

b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;

c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;

²¹⁵ Gelir idaresi Başkanlığı'nın 21.05.2015 tarih ve 17192610-120[ÖZG-12/207]-153 sayılı özelgesi.

²¹⁶ Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 20.03.2014 tarih ve 2014/4444 sayılı kararı

d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi, Yollann kaldırım lar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez. İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır. " hükmü yer almaktadır.

Kanun hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda Devlete ait okul veya diğer binalar için yol harcamalarına katılma payından herhangi bir muafiyet düzenlenmediği, dolayısıyla bu binalarla ilgili olarak harcamalara katılma payının ödenmesi gerektiği, yine aynı Kanunun 82'nci maddesinde belirtilen muayene ve sağlıkla veya fenni konularla ilgili tahlillerde Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı alınabileceği değerlendirilmektedir.²¹⁷

Soru-12:Kanalizasyon ve su harcamalarına katılım paylarının hiç tahakkuk ettirilmemesinden dolayı sorumluluk kime aittir?

5018 sayılı Kanunun "Mali Hizmetler Birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinin (e) fıkrasında ilgili mevzuatı gereğince idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek Mali Hizmetler Biriminin sorumluluğunda olduğundan sorumluluk Mali Hizmetler Birimi sorumlusuna yüklenmelidir.²¹⁸

Soru-13:Temizlik hizmetlerine katılım payı adı altında ücret alınabilir mi?

Belediye Meclisinin 18.11.1999 tarih ve 106 sayılı kararı ile işgaliye harcına tabi yerleri işgal edenlerden bulundukları caddelere ve işin konusuna göre ayrıca temizlik hizmetlerine katılım payı ücreti alınacağını kabul edildiğinin, bu karara dayanılarak işyeri önündeki 3 m2'lik alanı işgal ettiği saptanan davacı adına temizlik hizmetlerine katılım payı ücreti tarh edildiğinin anlaşıldığı, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 86, 87 ve 88. maddelerinin birlikte değerlendirilmesinden belediyelerin kanunda sayılan yol harcamalarına, kanalizasyon harcamalarına ve su tesis harcamalarına katılma payları dışında katılma payı talep edemeyeceği öte yandan belediyenin bir ücret talep edebilmesi içinde harç ve katılma payı konusu yapılmayan bir hizmetin, ilgililerin isteği üzerine yerine getirilmesinin şart olduğu sonucuna ulaşıldığı, bu durumda 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer almayan ve ücret olarak nitelendirilebilmesi için gerek-

²¹⁷ İç işleri Bakanlığı Mahalli idareler Genel M OdOrIQOnOn 11.10.2010 tarih ve **B.05.0.MAH.0.01.01.00/28043-45211** sayılı görüşü

²¹⁸ Sayıştay6. Dairesinin 17.09.2013 tarih ve 28 sayılı kararı.

li olan ""hizmet isteme"" şartı göz ardı edilerek belediye meclisince kabul edilen temizlik hizmetlerine katılım payı ücretinde ve buna bağlı olarak davacı adına yapılan tarhiyatta hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle kabul eden Vergi Mahkemesi kararında usul ve yasaya aykırılık yoktur.²¹⁹

Soru-14: Yol Harcamalarına Katılım Payı evin malikinden mi kiracısından mı alınır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 86'ncı maddesi açısından, yol harcamalarına katılım payının, bu hizmeti bitirdiği tarihte, bu yolların iki yanında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinin adına tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.²²⁰

⁹ Danıştay 9. Dairesinin 18.11.2003 tarih ve 2003/5171 sayılı kararı.

²⁰ Ankara 7. Vergi Mahkemesinin 31.12.2015 tarih ve E. 2015/1494, K. 2015/1891 sayılı kararı.

ÜCRETE TABİ İŞLER

2464 sayılı Belediye Kanununun 97'nci maddesinde ücrete tabi işler; *"Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (..) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir."* Şeklinde tanımlanmaktadır. Ücrete tabi işler ayrıntılı olarak 31 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliğinden açıklanmıştır.

1. ÜCRETİN KONUSU VE KAPSAMI

2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesinde, belediyelerin; bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları belirtilmiş olup, belediyeye tekel olarak verilmiş işlerin kendi özel hükümlerine tabi olacağı hükme bağlanmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 'üncü maddesinin (e) fıkrasında, büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretleri ve (m) fıkrasında da, yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler, büyükşehir belediyelerinin gelirleri arasında sayılmıştır.

Genel olarak Belediyelerin ücrete tabi işleri aşağıdaki gibidir;

- Taşınır ve Taşınmaz Malların Kira Gelirleri,
- İçme Suyu Ücretleri,
- Sulama Suyu Ücretleri,
- İlan
- Taşıma
- Diğer Ücretler gibi.

1.1. Belediyelerde Ücret Uygulama Esasları

2464 sayılı Kanunun İkinci Kısım'ında belediyelerde alınacak harçlara yer verilmiş, konusu, mükellefi ve tahsil hükümleri ayrı ayrı düzenlenmiş olup, Üçüncü Kısım'ında da belediyelerde alınacak yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılma paylarının uygulanmasına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

Ayrıca, anılan Kanuna göre alınmakta olan harçlar ile harcamalara katılma paylarının uygulamasıyla ilgili olarak, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'te ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.

Belediyelerin harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaları mümkün bulunmakla beraber, ücretlerin hizmetten faydalananlardan yapılan hizmetin maliyeti göz önünde bulundularak adalet, eşitlik ve genellik prensiplerine uygun olarak tespit edilmesi gerekmektedir.

1.2. Ücret Uygulamalarına İlişkin Aşağıda Örnekler

Örnek-1: 2464 sayılı Kanunun 80'inci maddesinin (d) fıkrasında yer alan Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı, yukarıda belirtilen yönetmelikte;

"1. Zemin Açma: Gayrimenkul sahiplerince pis su mecralarının yapının bulunduğu sokaktaki lağım şebekesine veya umumi fosseptiğe bağlanması veya elektrik, temiz su, P.T.T. hattı gibi teknik altyapı hizmetlerinin götürülmesi amacı ile belediyelerce tespit edilen esaslar dahilinde yol, kaldırım, meydan veya benzeri yerlerin kazanılmasıdır.

2. Toprak Hafriyatı: Temel kazısı ile inşaat sahasında daha önceden mevcut olup da bu inşaat sebebiyle kaldırılması gereken yıkım artığı malzemenin belediyece gösterilecek yere dökülmesi ve bu yerlerin tesviyesi faaliyetlerinin bütünüdür." şeklinde tanımlanmıştır.

Mükellefler tarafından yukarıda açıklanan zemin açma ve toprak hafriyatı için belediyeden izin talebinde bulunulması halinde anılan Kanunda yer alan tarifelere göre harç alınması gerekmekte olup, bunun için ayrıca ücret alınması mümkün değildir. Ancak, hafriyatta meydana gelen yıkım artığı malzemenin mükellefin talebi üzerine belediyece kaldırılması ve taşınması halinde ücret alınması mümkün bulunmaktadır.

Örnek-2: Büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeler, ilan ve reklam vergisi dışında verecekleri hizmete karşılık olarak asma, tahsis ve bakım ücreti alabileceklerdir. Sözü edilen ücretlerin alınabilmesi için mükelleflerin hizmet binaları dışında, meydan, bulvar, cadde ve ana yollar ile bu alanlara cephesi bulunan binalara ve diğer yerlere ilan ve reklamlarını asabilmek için belediyelerden asma, tahsis ve bakım hizmeti talebinde bulunması ve belediyelerin de bu hizmeti yerine getirmesi gerekmektedir. Bu durumda belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaları mümkün bulunmaktadır. Buna karşılık, ücrete konu edilen ve mükelleflerin hizmet binalarında ve diğer yerlerde bulunan ve belediyelerden asma, tahsis ve bakım hizmeti talep edilmeyen ilan ve reklamları için, 2464 sayılı Kanunda yer alan ilan ve reklam vergisi dışında herhangi bir ücret alınması söz konusu değildir.

Bu durumda, yukarıda yer alan örneklerde de belirtildiği üzere, 2464 sayılı Kanunda harç ve katılma payı konusu olan iş ve hizmetler için, belediyelerce bu kapsam dışında başkaca bir iş veya hizmet verilmeyen hallerde, harç ve katılma payı dışında her ne ad altında olursa olsun başka bir bedel alınması mümkün bulunmamaktadır.

1.3. Belediyelerde Ücretlere İlişkin Soru ve Cevaplar

Soru-1: Ücrete Tabi İşler İçin Alınması Gereken Ücretlerden, Gecikme Zammı veya Gecikme Faizi Alınabilir mi?

... Bu durum karşısında, 6183 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan ücretler nedeniyle anılan kanunun 51. maddesi uyarınca gecikme zammı hesaplanması söz konusu olamayacaktır. Bu itibarla vergi, resim, harç ve katılma payı niteliğinde olmayan ilan asma tahsis ve bakım ücreti üzerinden hesaplanan gecikme zammında ve bu zammı onayan Vergi Mahkemesi kararının bu kısmında isabet bulunmamaktadır.²¹

Yine aynı dairenin 2005/2548 E., 2006/4410 K. sayılı kararında; " ... Bu durum karşısında, 213 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan ücretler nedeniyle anılan kanunun 112. maddesi uyarınca gecikme faizi hesaplanması söz konusu olamayacaktır. Bu itibarla vergi, harç, katılma payı niteliğinde olmayan ilan asma tahsis ve bakım ücreti üzerinden hesaplanan gecikme faizinde ve bu faizi onayan Vergi Mahkemesi kararında isabet bulunmamaktadır." Denilmek suretiyle ücrete tabi işler hem 213 sayılı VUK hem de 6183 sayılı Kanunda sayılmadığından gecikme faizi ve ya gecikme zammı hesaplanması yerinde görülmemektedir. Bu nedenle genel hükümler olan Borçlar Kanununa göre işlem yapılması gerekmektedir.

²²¹ Danıştay 9. Daire 2004/4235 E., 2006/4408 K. sayılı kararı.

Soru-2: Belediyeler vatandaşlardan evlerinin önlerine park yapmaları dolayısı ile park ücreti alabilirler mi?

İstanbul'da tüm ilçelerdeki sokak ve caddeler üzerinde yer alan otopark alanlarının kaldırılması istemine ilişkin iptal davasıdır. Olayda, otopark uygulaması yapılabilecek cadde, sokak ve bulvarlarda yol genişliği ile ilgili detaylı bir araştırma yapılarak, geniş kapsamlı bir rapor hazırlanmadığı, ücretli otopark uygulaması yapılan yerlerdeki belde sakinlerinin araçlarını evlerinin önüne park ettikleri zaman araçları için otopark ücreti ödemek zorunda olup olmadıklarına ilişkin olarak daha önceden yapılmış detaylı bir proje çalışması da yapılmadan gerçekleştirilen bu düzenlemeyle otopark alanı oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, dosyadaki bilgi ve belgelerle mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi sonucunda, usulüne uygun bir şekilde gerekli ve yeterli bir araştırma, plan ve proje çalışması yapılmadan, belde sakinlerinin evlerinin önündeki otopark alanlarını kullanmaları hususuyla ilgili olarak uygulamanın nasıl yapıldığı hususları belirtilmeden, davacının İstanbul'da tüm ilçelerdeki sokak ve caddeler üzerinde yer alan otopark alanlarının kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.²²²

Soru-3: Kooperatifler 775 Sayılı Gecekondu Kanunu Kapsamında İnşa Edeceği Konutlar ile İlgili Olarak İnşaat Ruhsatı Çıkarmak İçin İmar Çapı Ücretinden Muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Ücrete Tabi İşler" başlıklı 97'nci maddesinde; "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediyeye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 775 sayılı Kanunun 33'üncü maddesinde; "Bu Kanun hükümlerine dayanılarak yapılan ivazlı veya ivazsız devir, temlik, kamulaştırma, alım, satım, kira, geri alma, geri verme, ifraz, tevhit, tescil, cins değişikliği, rehin tesis ve terkini, ıslah, değişiklik, onarım, inşa ve ikmal gibi her türlü işlemler, sözleşmeler, beyannameler ve benzerleri, tasarruf bonosundan ve her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan imar çapı; belediyelerce bir arsanın üzerine yapılabilecek olan yapının taban alanını, toplam inşaat alanını, kat adedini, binanın yüksekliğini, komşu mesafelerini ve yol cephelerini gösteren onaylı belge şeklinde olup, imar

²²² Danıştay 9. Daire 2012/11306 E., 2013/3146 K. sayılı kararı

çapı ücreti ise belediyeler tarafından 2464 sayılı Kanunda harç ve katılma payı konusu yapılmayan, ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edilecek hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre alınan bir bedeldir.

Yukarıda yer alan Kanun hükümleri ve açıklamalar uyarınca, Kooperatifinizin 775 sayılı Kanun kapsamında inşa edeceği konutlar ile ilgili olarak inşaat ruhsatı çıkarmak için ilgili belediyece istenilen imar çapı ücreti, ifa edilecek hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre alınan bir bedel olduğundan ve 2464 sayılı Kanun ile 775 sayılı Kanunda imar çapı ücretine ilişkin bir muafiyet hükmü bulunmadığından, Kooperatifiniz tarafından 2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesi gereğince imar çapı ücretinin ödenmesi gerekmektedir.²²³

Soru-4: Vergiden muaf Vakıflar, bina inşa işi ile ilgili olarak belediyelerce tahsil edilen ücretlerden muaf mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Ücrete Tabi İşler" başlıklı 97'nci maddesinde, "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 2464 sayılı Kanuna göre talep edilen ücretler ilgilinin isteğine bağlı olarak belediyece verilen bir hizmet karşılığında alınan bedel olup bu bedelin vergiden muaf olan vakıflardan alınmamasına ilişkin 2464 sayılı Kanunda herhangi bir muafiyet hükmü bulunmadığından Vakfınızın sözü edilen bedelden muaf tutulması mümkün bulunmamaktadır.²²⁴

Soru-5: Kişilere ait taşınmazların değer kazandığı gerekçesiyle, idari hizmetlerin karşılığı olarak, belediye tarafından belirlenen tarifeye dayanılmak suretiyle herhangi bir bedel alınabilir mi?

5393 sayılı Belediye Yasasının 18'inci maddesinin (t) fıkrasında; yasalarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek görev ve yetkisinin belediye meclisine ait olduğu hükmüne yer verilmiş olup, "Belediyenin gelirleri" başlığını taşıyan 59'uncu maddesinin (a) fıkrasında; yasalarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları ile (e) fıkrasında; belediye meclisi

²²³ Gelir idaresi Başkanlığının 17.03.2010 tarih ve B.07.1.GIB.4.26.15.01-66-2/1-5 sayılı özeldes.

²²⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 26.02.2013 tarih ve 97895701-175.02[97-2012/7-1.15.11501]-275 sayılı özeldes.

tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı Öcretler belediyenin gelirleri arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasasının 97'nci maddesinde; "Belediyeler bu Yasada harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifele-re göre ücret almaya yetkilidir. Belediyeye tekel olarak verilmiş işler kendi özet hükümlerine tabidir." hükmüne yer verilmiş olup; aynı Yasanın "Çeşitli Harçlar" başlıklı 8. Bölüm 80. maddesinde, imar mevzuatı gereğince, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Yasasına göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemlerinin "parselasyon harcına", ifraz ve tevhit kararlarının "ifraz ve tevhit harcına", proje tasdik işlemlerinin "plan ve proje tasdik harcına" tabi olduğu gibi bir kısım harçlar sayılmış ve 84. maddesinde; imarla ilgili olan ilk parselasyon harcı, ifraz ve tevhit harcı ve diğer harçlar için asgari ve azami tarife bedeli belirlenmiş ve 89. maddesinde de, harcamalara katılma paylarının, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde söz konusu olduğu belirtilerek, yine 91. maddesinde, katılma paylarının tahakkuku ve hesaplanması, bu madde hükmünde ayrı bir yöntemle bağlanmıştır.

Mahkemece, davacının da taşınmazının bulunduğu alan, daha önce 1/50000 ölçekli İstanbul Metropolitan Alan imar Planında ve 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planlarında tarımsal karakteri korunacak alanda ve tarla vasfında iken da vah belediye tarafından, 3194 sayılı İmar Yasasının 8' inci maddesi ve Plan Yapımına Dair Esaslara Ait Yönetmelik gereğince üst ölçekli planlara uygun olarak 1/1000 ölçekli uygulama imar planı yapıldığı; imar planına uygun olarak da imar uygulaması yapılması sonucunda çeşitli harcamalar yapıldığından, bu hizmetlerin karşılığında 7.1.2005 tarih ve 2005/5 sayılı Belediye Meclisi kararı ile belirlenen belli bir tarife üzerinden, imar uygulama hizmet bedeli istenilmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının mülkiyetinde bulunan İstanbul İli, ... İlçesi, ... Köyü, ... Mevkii, .., pafta, ... sayılı parselde taşınmazın da bulunduğu bölgede, 17.8.1999 depremi sonrasında, harita yaptırılması ve 1/25000, 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planların hazırlanması gereğinin hasıl olması üzerine, plan çalışmaları ile Silivri Belediyesi 1. Etap Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşleri için 3194 sayılı İmar Yasası uyarınca yapılan işler ve verilen hizmetler karşılığında, davalı belediyenin bir kısım harcamalarda bulunduğu anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle, davacıdan, Belediye Meclisinin 7.1.2005 gün ve 2005/5 sayılı kararı ile belirlenen tarifeye bağlanarak (m²) değeri üzerinden istenilen bedelin; 2464 sayılı Yasanın 97'nci maddesi göz önüne alınarak, niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan yasal düzenlemeler uyanınca, belediye meclislerinin; vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve isteğe bağlı olarak yapacakları hizmetler için tarife belirlemek suretiyle ilgililerden ücret isteyeceklerdir.

Ancak, davalı idarece herhangi bir istek olmaksızın, 3194 sayılı imar Yasasının 8'inci maddesi uyarınca yapılan veya yaptırılan planlar ile 18'inci maddesi uygulamasından kaynaklanan imar düzenlemeleri sonucunda, davacıdan "imar uygulama hizmeti karşılığı" adı altında istenen ücret, 2464 sayılı Yasanın 97'nci maddesi kapsamındaki ücrete tabi işlerden sayılamayacağından yasal dayanağının bulunmadığı görülmektedir.

Bu durumda, davalı idarece kendiliğinden yapılan imar uygulamaları sonucunda, davacıya ait taşınmazın değer kazandığından bahisle ücrete tabi tutulmama olarak bulunmadığından, dava konusu işlemde ve davayı reddeden İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.²²⁵

Sonuç: Belediyeler su alacaklarını faizsiz taksitlendirebilirler mi?

5393 sayılı Kanun'un Encümenin Görev ve Yetkiler başlıklı 34. maddesinde aynen,

"a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesinhesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.

c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.

d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.

i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek." hükmü yer almaktadır.

²²⁵ Danıştay 9'uncu Dairesinin E. 2009/852, K. 2009/1870 sayılı kararı.

Belediyelerin su alacakları, özel hukuk sözleşmelerinden doğan **alacaklar** olup, bu alacakların takibi genel hükümlere göre yapılmaktadır. Bu alacakların güvence altına alınması ve zamanında ödenmesini temin için belediye ile mü. kellef arasında imzalanan Su Abonman Sözleşmesi'ne bazı hükümler konu). maktadır. Genel anlamda "gecikme zammı" olarak nitelendirilen bu tutarlar 6183 sayılı Kanun kapsamında kamu alacakları için yürütülen gecikme 1.anun₁ dışında, akitten kaynaklanan hizmetlerin karşılığı alınan cezai müeyyide niteliğindedir.

Su alacakları akde (sözleşme) dayalı olup özel hukuk (Borçlar Kanunu vb.) hükümlerine göre yürütülür. Vadesinde ödenmeyen alacaklarla ilgili sözleşme ve Borçlar Kanunu ile İcra ve İflas Kanununa göre işlem tesis edilir.

Belediye sözleşmeye dayanarak Kanunen yapmakla yükümlü olduğu yasal işlemleri yapmayarak taksit yapması ve belli tutarda faiz hakkından vazgeçmesinin Kanuni dayanağı bulunmamaktadır.

Belediye encümenin Kanuna aykırı karar alma yetkisi olmadığı gibi, alınan kararında uygulanma imkanı bulunmamaktadır. Dolayısıyla belediye encümeninin su alacaklarının taksit ve faizi konusunda yetkisi bulunmamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 38. maddesine göre, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak ile gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek Belediye başkanının görev ve yetkisindedir. Belediye Başkanı ve Mali Hizmetler Müdürü su geliri ile ilgili işlemleri zamanında yapmakla yükümlü olduk.lan halde işlemleri yapmamak ve encümenin kanuna aykırı aldığı karar uygulamak nedeniyle sorumludurlar.²²⁶

Soru-7: Eksik su bedeli tahsil edilmesinde Belediye Başkanının sorumluluğu var mıdır?

5018 Sayılı Kanunun üst yöneticinin sorumluluğunun yer aldığı 11'inci maddesinde, üst yöneticinin mahalli idarelerde meclisine karşı sorumlu olacağı belirtilmiştir. 5018 ve 6085 sayılı Kanunlarda, üst yöneticilerin münferiden veya diğer görevlilerle birlikte mali sorumluluğa ortak olacağına dair hiçbir hüküm bulunmamaktadır. Aşağıda açıklandığı üzere, üst yöneticinin yürürlükteki sistemin sağlıklı işleyişini temin zımında önleyici tedbirleri de içeren ve mali sorumluluğa iştiraki tazammun etmeyen bir genel gözetim ve izleme sorumluluğu bulunmaktadır ki bu da sadece Belediye Meclisine karşı olan idari bir sorumluluktur.

²²⁶ <http://kamumalisorunlari.blogspot.com.tr/2015/12/beldiyeler-su-alacaklarna.html>. Erişim Tarihi: 04.01.2016

5018 sayılı Kanunun "Amaç" başlıklı I 'inci maddesinde de ifade edildiği üzere, bu Kanun; esas olarak kalkınma planları ve programlarında yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bu **kapsamda** "Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu" başlıklı dördüncü bölümün 11'inci maddesi üst yöneticilerin hesap verme sorumluluğunu,"

- İdarelerin stratejik planlarının ve bütçelerinin kulllanma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanması,
- Sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımının sağlanması,
- Kayıp ve kötüye kullanımın önlenmesi,
- Mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi ve izlenmesi,
- Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi olarak belirlenmiştir,

Ayrıca bu sorumluluğun gereklerinin; Harcama yetkilileri, Mali hizmetler birimi, İç denetçiler, aracılığıyla yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır.

5018 sayılı Kanun ile kamu yönetiminde oluşturulan yeni sistem çerçevesinde, kamu idarelerinin, mali yönetim ve kontrol sistemlerini, harcama birimlerini, muhasebe ve mali hizmetler ile ön mali kontrol ve iç denetim birimlerini oluşturmaları gerekmektedir.

5018 sayılı Kanunun 32 ve 33'üncü maddelerinde ve 14.06.2007 tarih ve 5189 sayılı Sayıştay Genel Kurulu Kararında mali sorumluların harcama yetkilisi ve gerçekleştirme görevlileri olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, 31 Aralık 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Harcama Yetkilileri Hakkında da Genel Tebliğ'de harcama yetkililerinin kimler olacağı açıkça tanımlanmıştır. Üst yönetici, harcama yetkilileri arasında sayılmamıştır. Hatta Tebliğin 'Harcama Yetkisinin Birleştirilmesi' kısmında üst yönetici ve yardımcılara harcama yetkisinin verilmesi yasaklanmıştır.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 12'nci maddesinde "Harcama yetkilileri, yardımcıları veya hiyerarşik

olarak kendisine en yakın üst kademe yöneticileri arasından bir veya daha fazla sayıda gerçekleştirilme görevlisini ödeme emri belgesi düzenlemekle görevlendirilir." ifadesi yer almaktadır. Bahse konu düzenlemeler dikkate alındığında harcama sürecinde yer alan personelin gerçekleştirilme görevlileri ve harcama yetkilisi olduğu aşikardır. Harcama sürecinin hiç bir aşamasında yer almayan Üst Yöneticinin mali sorumluluğundan bahsedilemez.

Mülga 1050 sayılı Kanun, üst yöneticilere ilişkin bir hüküm içermemekte, "ita amiri" konumundaki yöneticilerin "Onaylayan" sıfatını haiz oldukları durumlarda sayman ve tahakkuk memurları ile birlikte sorumlu tutulabilecekleri bazı durumları düzenlemekteydi, Bu kapsamdaki yöneticiler, ihalelere onay venmekte, sözleşmeler imzalamakta ve bir giderin geçici ya da kesin olarak ödenmesi için saymanlara talimat verebilmekteydi. Bu görev ve yetkileri nedeniyle de Sayıştay tarafından sorumluluktan hükmedilebilmekteydi. 5018 sayılı Kanun ise mülga 1050 sayılı Kanundan farklı olarak, üst yöneticileri tümüyle harcama sürecinin dışında tutmakta; bunlar için sorumluluk üstlenme uygulamasını bile öngönmektedir.

14/06/2007 tarih ve 5 189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararında geçen ve niteliği açıklanmayan "özel kanunlar" ibaresinden, bütçe mevzuatı, kamu ihale mevzuatı, personel mevzuatı ve benzeri mali mevzuatın kastedildiği düşünülmektedir. Üst yöneticilerin sorumluluğuna ilişkin Kararın ise söz konusu mevzuatta üst yöneticilere harcamaya ilişkin görevler verildiği/verileceği varsayımına dayandırıldığı değerlendirilmektedir. Ancak 5018 sayılı Kanunun 81'inci maddesiyle, 1050 sayılı Kanunun ve diğer kanunların 5018 sayılı Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmış bulunmaktadır. Bu nedenle diğer kanunlarda üst yöneticilere verilen görevlerin "harcama sürecine ilişkin görevler" şeklinde yorumlanması 5018 sayılı Kanuna aykırı olacaktır.

Hem 5216 sayılı Kanunun 18'inci hem de 5393 sayılı Kanunun 38'inci maddesinin (f) işaretli bendi ile belediye başkanlarına verilen görevlerden biri de; belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmektir. Bu bağlamda, Belediye başkanları belediye idaresinin başı ve üst yöneticisi olarak belediyenin hem gelirlerini hem de giderlerini mevzuat hükümlerine göre tarh tahakkuk, tahsil edilmesinden ve hak sahiplerine zamanında ödenmesinden mali yönden değil idari yönden sorumlu tutulmuşlardır.

Nitekim Sayıştay Genel Kurul'unun 4122/1 ve 4123/1 sayılı kararlarında da ita amiri (üst yönetici)nin sadece gözetim yükümlülüğü bulunduğunu dolayısıyla mali sorumluluğunun olmadığına karar verilmiştir.

Anayasa'nın 1 60'ıncı maddesi "sorumluların" belirlenmesi hususunu Kanunlara bırakmış olmasına rağmen, hesap yargısında kişinin mali sorumluluğu

gibi hayati önemi haiz bir konuda üst yöneticinin ne şekilde sorumlu tutulacağı, gerek 832 sayılı Sayıştay Kanunu, gerekse 50 I 8 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda düzenlenmemiştir. 5018 sayılı Kanunun üst yöneticilerin sorumluluğuna ilişkin 11'inci maddesinin madde gerekçesinde, "Mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinde kendilerine önemli bir rol verilen üst yöneticilerinsistemde rolü tanımlanmış, sorumluluklarının kapsamı belirlenmiştir ..." ifadesine yer verilmekte, üst yöneticinin mali sorumluluğuna ilişkin herhangi bir açıklama bulunmamaktadır.

Sayıştay'ca yapılan incelemeler sonucunda bir kamu zararı tespit edildiğinde ve kamu kaynağının verimli, etkin ve ekonomik kullanılmadığı saptandığında, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde sorumlu tutulacak görevli ve yetkililerin belirlenmesi hususundaki tereddüdün giderilmesine yönelik olarak alınan 14/06/2007 tarih ve 5189/1 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararının "İH-Sorumlular" başlığı altında, üst yöneticinin Belediye Meclisine karşı sorumlu olduğu ancak özel kanunlardan doğan Sayıştay'a karşı mali sorumlulukları olabileceği gibi, münferit bir olayda da sorumlu tutulabileceğinden bahsedilmiş olup bu meselenin Sayıştay yargısı sırasında hükme bağlanacağı vurgulanmıştır.

Sayıştay Genel Kurulunun yukarıda değinilen kararında üst yöneticilerin sadece özel kanunlardan ve münferit olaylardan dolayı sorumlu tutulabileceklerine hükmedildiği halde, Raporda herhangi bir özel kanun hükmüne atıf yapılmaksızın Belediye Başkanına sorumluluk tevcih edilerek 5018 sayılı Kanunun mali sorumluluğu içermeyen genel sorumluluk maddelerine dayalı hüküm kurulmaktadır. Bu nedenle Belediye Başkanına yüklenen sorumluluk 5018 sayılı Kanun hükümlerine ve söz konusu Sayıştay Genel Kurul Kararına aykırıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, ticarethane olarak işletildiği halde su aboneliklerinin mesken olarak yapılması nedeniyle eksik su bedeli tahsil edilmesi konusunda Belediye Başkanının sorumlu olmaması gerektiği anlaşılmıştır.²²⁷

Soru-8: Belediyeler su borçlarına uygulanan faizlere indirim yapabilirler mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun 15'inci maddesinin (d) bendinde "*Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak*" belediyenin yetkileri arasında sayılmıştır.

Aynı kanunun 18'inci maddesinin (h) bendinde ise *"Vergi, resim ve harç, far dışında kalan ve miktarı beş bin TL'den fazla dava konusu olan beledrye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek"* Belediye Meclisinin görevi olduğu hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanununun 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde su alacaklarının tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyelere görev olarak verilmektedir. Aynı Kanunun 18'inci maddesinde ise, belediye meclisinin görev ve yetkilerinin neler olduğu sayılmış belediye alacaklarının veya bu alacaklar. dan doğan gecikme bedellerinin kısmen veya tamamen affedilmesi ile ilgili olarak belediye meclislerine bir yetki verilmemiştir.

5393 sayılı Kanununun 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile belediye meclislerine verilen yetki de dava konusu olan uyuşmazlıkların sulh yolu ile çözümüne yönelik olup, dava konusu edilmeyen anlaşmazlıklar için bu yetkinin kullanılmasına imkan bulunmamaktadır.

Sorumluların savunmalarında her ne kadar 5393 sayılı Belediye Kanununda Belediye Meclislerinin görevleri arasında su alacaklarına uygulanan faizlere ilişkin indirim ya da taksitlendirme yetkisinin açıkça düzenlenmediğini ancak bu işlemleri yapamayacağına ilişkin bir düzenlemenin de bulunmadığını, vatandaşların maddi imkansızları nedeniyle su borçlarını ödeyemediklerini, faizin indirilmesi halinde borçların, ödeyebilecekleri için bu uygulamanın yapıldığını, yapılan indirimden dar gelirli vatandaşların yararlandığını, 5393 sayılı Kanunda dar gelirli vatandaşlara yardım etmenin belediye görevleri arasında bulunduğunu ifade etmişlerse de;

Yukarıda açıkça belirtildiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanununda Belediye Meclislerinin görev ve yetkileri açıkça sayılmış, belediye alacaklarının ya da bu alacaklardan doğan gecikme bedellerinin affedilmesi ile ilgili olarak Belediye Meclislerine bir yetki verilmemiştir. Belediye Meclisinin kanunun kendisine yetki venediği bir konuda düzenleme yapması mümkün değildir. Belediye Meclislerine 5393 sayılı Belediye Kanununun 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi ile verilen yetki sadece dava konusu olan uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözümüne yöneliktir. Belediye Meclisinin su borçlarına faiz indirimi genel bir uygulama olup belediyeye su borcu olan tüm mükellefleri kapsamaktadır. Bu mükelleflerin maddi durumu ile ilgili Belediyenin herhangi bir tespiti yoktur. Bununla birlikte dar gelirli vatandaşlara yardım amacıyla su borçlarının affedilmesi de mümkün değildir.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 23/01/2009 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.00/2210-45043 sayılı su borç faizlerinin affi ile ilgili genelgesinde de Belediye Meclislerinin belediye alacaklarını veya bu alacaklardan doğan gecikme bedellerini ortadan kaldırma yetkilerinin bulunmadığı belirtilmektedir.

Bu itibarla, belediye meclislerinin su borçlarına uygulanan gecikme bedelleri dedahil, belediye alacaklarının veya bu alacaklardan doğan gecikme **bedellerinin** kısmen veya tamamen ortadan kaldırılmasına yetkileri bulunmadığından su borçlarına kademeli faiz indirimi uygulanması sonucu meydana gelen TL kamu zararının sorumlu Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerine müştereken ve müteselsilen TAZMİNİNE²²⁸.

Soru-9: Belediye kendi personeline indirimli su satışı yapabilir mi?

Gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu, gerekse diğer Kanunlarda meclisin yetkileri belirlenmiş olup, meclis ancak kendine verilen yetki çerçevesinde karar alabilir. Meclis kanunla kendisine yetki verilmeyen bir konuda karar alamayacağı gibi, kanuna aykırı karar da alamaz. Kanuna aylan karar alınması durumunda alınan karar geçersiz olacağı gibi, alınan kararın sonuçlarından karar alanlar ve bu kararın uygulayanlar sorumlu olacaklardır. Kanunlarda meclisin belediye personeline yönelik indirimli su tarifesi belirlemesine izin veren hiç bir düzenleme olmadığı gibi, aksine yasaklayan düzenleme bulunmaktadır.

Diğer yandan, 6009 sayılı kanunun geçici 8. maddesindeki "memur temsilcileri ile toplu iş sözleşmesi akdederek veya başka bir tasarrufla bulunarak belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresinde çalışan kamu personeline her ne ad altında olursa olsun ek ödemede bulunmaları nedeniyle kamu görevlileri haklarında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamayacağı" hükmü, herhangi bir mevzuatla öngörülmemiş olan, toplu sözleşme ile ya da idari bir tasarrufla mahalli idarelerin bütün personeli için çalışanların koşullarını iyileştirici nitelikte genel olarak bütün çalışanlar için yapılan ek ödemelerle ilgili olup, belediye personeline indirimli su tarifesi uygulanmasını bu Kanun kapsamında değerlendirmek mümkün değildir²²⁹.

Soru-10:Belediyenin su gelirleri hacz edilebilir mi?

Belediyenin su gelirleri haczedilebilir²³⁰.

Soru-11: Belediyece sunulan motorlu araç kiralama, baca temizleme, ilaçlama vb. muhtelif hizmetler karşılığında alınan ücretler üzerinden KDV hesaplanacak mıdır?

Muafiyet ve istisna tanınmayan ve hizmet niteliğinde olan faaliyetler kamu kuruluşlarınca verilse dahi katma değer vergisine tabi olup belediyelerce sunulan motorlu araç kiraya verme, ilaçlama, araç çekme, baca temizleme vb. hiz-

²²¹ Sayıştay 6. Dairesinin 11.09.2014 tarih ve 127 sayılı ilamı.

¹²⁹ Sayıştay Temyiz Kurulunun 15.04.2014 tarih ve 38826 sayılı kararı.

²¹¹ Danıştay Vergi Daireleri G.K. 10.12.1999 tarih ve 1999/1583 sayılı kararı.

metler için alınan ücretler üzerinden KDV tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.²³¹

Soru-12: Kül ve cüruf taşıma işinden ücret alınabilir mi?

Kül ve cüruf taşıma işinin konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların kullanımından kaynaklanan ve 30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği I'inci bölümde belirtilen "çevre temizlik hizmeti" içerisinde Yer alması durumunda, çevre temizlik vergisi kapsamında değerlendirilmesi; Söz konusu hizmetin bu kapsamda olmaması durumunda ise 2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesine istinaden ücret alınması mümkün bulunmaktadır²³².

Soru-13: Mülk Sahipleri tarafından talep edilen imar planı revizyonu için ücret talep edilebilir mi?

Belediyelerce 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerince isteğe bağlı olarak verilecek her türlü hizmet için belediye meclislerince tespit edilecek tarifelere göre ücret alınabileceği, bir bölgede yapılan plan çalışması nedeniyle tahakkuk eden ücretin, söz konusu alandaki kişilerin mülkiyeti miktarında ilgililerde alınması gerekmektedir²³³.

Soru-14: İlgililer tarafından talep edilen mevzi imar planı için ücret talep edilebilir mi?

Mevzi imar planlarının hazırlanması 3194 sayılı İmar Kanununa göre belediyelerin zorunlu görevleri arasında olması hususu göz önünde bulundurulduğunda, belediye sınırları içerisinde kalan yerlerin mevzu imar planının tamamının veya bir kısmının kopyalanarak veya kitapçıklar haline getirilip çoğaltılarak tespit edilecek ücret karşılığında verilmesi mümkün olup bunun dışında herhangi bir harç veya ücretin alınmaması gerektiği mütalaa edilmiştir²³⁴.

Soru-15: Yapı denetim harcına ek olarak genel iskan denetim ücreti veya inşaatı tamamlanan belediyece muayene ücreti alınabilir mi?

Belediyelerin harç ve harcamalara katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteği üzerine belediye meclislerince belirlenen tarifeler ile ücret alabile-

²³¹ Sayıştay Temyiz Kurulunun 02.06.2015 tarih ve 40590 sayılı kararı.

²³² Gelir idaresi Başkanlığının 25.04.2011 tarih ve B.07.0.06.66-175.02.06[01-mük.md. 44.06-819)040478 sayılı görüşü.

²³³ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 21.06.2011 tarih ve B.05.0MAH.0.01.01.00/16757 sayılı yazısı.

²³⁴ Gelir idaresi Başkanlığının 17.02.2009 tarih ve B07.1GIB.0.02.66/6609-626-018005 sayılı yazısı.

cekleri ancak 500/8730 sayılı BKK ekinde yer alan (V) numaralı bölümde adı geçen yapı kullanma izin harcının alındığı durumlarda bunun dışında iskan denetim ücreti veya muayene ücreti adı altında ücret talep edilemeyecekti^m.

Sonuç olarak 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 97'nci **madde**-sine göre talep sahiplerinden bir ücret alınabilmesi için bu Kanunla vergi, harç ve katılım payı konusu yapılmayan ve sadece ilgililerin istemesi durumunda belediyelerin verdiği hizmetleri karşılığında ücret talep edilebilecektir.

^m *Maha* | idareler Genel MOdOrlO()OnOn 09.05.2011 tarih ve 13014 sayılı yazısı.

1. MÜZE GİRİŞ ÜCRETLERİ PAVI

Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'i belediye payı olarak ayrılır. Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer, (Büyükşehirlerde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir. Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.

1.1. Müze Giriş Ücretleri ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Şirketlerce veya Belediyenin kendi işlettiği müzelere giriş ücretinden KDV tahsil edilecek midir?

KDV Kanununun (1/3-g) maddesine göre, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, demek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri KDV'ye tabi bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 17/1 maddesine göre, genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, siyasi partiler ve sendikalar, kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları, kamu menfaatine yararlı dernekler, tarımsal amaçlı kooperatifler ve bakanlar kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıfların; ilim, fen ve güzel sanatları, tarımı yaymak, ıslah ve teşvik etmek amacıyla yaptıkları teslim ve hizmetleri ile tiyatro, konser salonu, kütüphane, sergi, okuma ve konferans salonları ile spor tesisleri işletmek veya yönetmek suretiyle ifa ettikleri kültür ve eğitim faaliyetlerine ilişkin teslim ve hizmetleri KDV den istisnadır.

Buna göre, Belediyenizce kurulan Bilim Merkezi ve Planetariumun faaliyetleri (Uzay Evi) Kanunun 17/1-a maddesinde belirtilen teslim ve hizmetler kapsamında değerlendirilemeyeceğinden giriş ücretleri KDV'ye tabi olacaktır.

Öte yandan, KDV oranları, KDV Kanununun 28'inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesine ekli I sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %1, II sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %8, bu listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler için %18 olarak tespit edilmiştir.

Söz konusu Kararname eki (II) sayılı listenin "B) Diğer Mal ve Hizmetler" başlıklı bölümünün 15'inci sırası uyarınca, üniversite ve yüksekokullar ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında verilen eğitim ve öğretim hizmetleri, 16'ncı sırası uyarınca da sinema, tiyatro, opera, operet, bale, m giriş ücretleri %8 oranında KDV ye tabidir.²³⁶

Soru-2: Hem müze hem de ören yerini içeren alanlardan tahsil edilen tutarlardan belediyeye pay ayrılması gerekir mi?

Ören yeri olarak kullanılan yerlerden tahsil edilen tutarlar için belediyeye pay ayrılmaması gerekmektedir.²³⁷

Soru-3: Müze giriş ücreti ile müze bilet fiyatlarının ayrı ayrı mı tespit edilmelidir?

Müze giriş ücreti ile müze bilet fiyatlarının ayrı ayrı tespiti suretiyle belediye payının eksik hesaplanmasının Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97. maddesine aykırı olduğu, işlemin iptali gerektiğine hükmetmiştir.²³⁸

Soru-3: Büyükşehir Belediyesince tahsil edilen müze giriş ücretlerinin ilçe belediyesi payının gönderilmemesi kamu zararı mıdır?

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun mükerrer 97'nci maddesinde;

*"a) Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüze/kişilerce işletilen her türlü müzele-
rin giriş ücretlerinin %5'i belediye payı olarak ayrılır.*

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

²³⁶ Gelir idaresi Başkanlığının 30.10.2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.26.15.01-130(17-2012/7)-181 sayılı özeldes.

²³⁷ Danıştay 9. Dairesinin E. 1995/2645, K. 1997/363 sayılı kararı

²³⁸ Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunun E. 2000/106, K. 2000/281 sayılı kararı.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i içişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır. " Denilmektedir. Bu nedenle Büyükşehir Belediyelerinin tahsil etmiş olduğu tutarların %75'inin ilçe belediyelerine nüfusları oranında dağıtılması gerekmektedir.

Ancak, bu tutarların ilçe belediyelerine aktarılmamış olmasını 5018 sayılı Kanunun 71'inci maddesinde belirtilen kamu zararı şeklinde tamamlamak mümkün değildir. Zira kamu kaynaklarında bir eksiliş bulunmamaktadır²³⁹.

2. MADEN PAYI

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanununun 14'üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının %0,2'si nispetinde belediye payı ayrılır. Bu pay, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından ilgili belediyeye ödenir.

2.1. Maden Payı ile İlgili Soru ve Cevaplar

Soru-1: Madenin çıkarıldığı yerin belediyenin mücavir alanının dışında olması ancak madenin işlendiği fabrikanın mücavir alan içinde olması durumunda maden payı alınacak mıdır?

Madeninin çıkarıldığı ocağın belediye ve mücavir alan sınırları dışında olmakla birlikte; madenin işlendiği fabrikanın belediye sınırları içinde kaldığının anlaşılması nedeniyle, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 97/b maddesine göre istenilen belediye payı yerindedir.²⁴⁰

Soru-2: 3213 Sayılı Maden Kanununun 14'üncü maddesinde yer alan paylar indirim konusu yapılabilir mi?

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6'ncı maddesinde, kurumlar vergisinin bir hesap dönemi içinde elde edilen safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40'inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde de, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safi kazancın tespit edilmesinde gider olarak indirilebileceği belirtilmiştir.

²³⁹ Sayıştay 5. Dairesinin 18.10.2012 tarih ve 1 sayılı kararı.

²⁴⁰ Danıştay'ın 9. Dairesinin E. 2002/4572, K. 2004/4773 sayılı kararı

32 13 sayılı Maden Kanununun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde "Devlet Hakkı" "Maden istihracı ile sağlanacak gelirden devletin payına düşen kısım" olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun "Devlet Hakkı ve Özel İdare Payı" başlıklı 14'üncü maddesinde ise,

¹¹ ... Devlet hakkı,

a) I. Grup ve II. Grup (a) bendi madenler ile mıcır, kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol gibi yapılarda kullanılan her türlü yapı hamraddelerinde ocak başı satış fiyatı boyutlandırılmış ve/veya yıkanmış olarak satılan fiyatı olup, bu madenlerden %4,

b) II. Grup (b) bendi madenlerde %2, ancak bu madenlerin yurt içindeki kendi tesisinde işlenerek uç ürün haline getirilmesi durumunda %1,

c) III. Grup ve V. Grup madenlerde %4,

ç) IV. Grup madenlerde %2, ancak Altın, Gümüş ve Platin madenlerinde %4,

d) VI. Grup madenlerden %4,

oranında alınır...

Devlet hakkı ve özel idare payı, her yıl haziran ayının son günü mesai bitimine kadar ruhsat sahibi tarafından yatırılır..."

hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, Maden Kanununun 14'üncü maddesi uyarınca ödenen devlet hakkının; ticari kazancınız ile ilgili olması ve kanuni zorunluluk kapsamında ödenmesi nedeniyle, fiilen ödendiği yılın vergi matrahının tespitinde gider olarak indirilmesi mümkündür.²⁴¹

Soru-3: İlçe Belediyesi tarafından tahsil edilmesi gereken maden işletmesi paylarının Büyükşehir tarafından tahsil edilmesi durumunda kamu zararı oluşur mu?

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunun 23'üncü maddesinde Büyükşehir belediyelerinin gelirleri sayılmıştır. Sayılan gelirler arasında "maden işletmeleri payı"nın sayılmaması sadece ilçe belediyeleri tarafından tahsil edileceği anlamına gelmemektedir. Verginin büyükşehir mi ilçe belediyesi mi tarafından tahsil edileceği belirlenirken ilgili hizmetin hangi belediye tarafından yapıldığına bakılması gerekmektedir. Eğer maden işletme payı 5216 sayılı Kanunun 23'üncü maddesinde sayılmasa dahi söz konusu maden işletmesi büyükşehir belediyesi sınırlarında ise bu payı büyükşehir tarafından tahsil edilmesi gerekmektedir⁴².

²⁴¹ Gelir idaresi Başkanlığının 20.02.2013 tarih ve 62030549-125[6-2012/380]-230 sayılı özeldesesi.

²⁴² Sayıştay 5. Dairesinin 18.10.2012 tarih ve sayılı kararı.

1. GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLAR

İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verilir. Pay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanır. Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının yüzde 1,50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idarelerine ayrılır.

6.6.2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (I) sayılı listede yer alan mallardan tahsil edilen özel tüketim vergisi hariç olmak üzere, büyükşehir belediye sınırları içinde yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının yüzde 6'sı ile genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payların yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılır.

Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen oranları iki katına kadar artırmaya veya kanuni haddine kadar indirmeye yetkilidir.

Genel bütçe vergi gelirlerinden belediye ve il özel idarelerine ayrılan payların dağıtımına esas belediye ve il nüfusları, her yılın Ocak ayından geçerli olmak üzere İçişleri Bakanlığı tarafından, Türkiye İstatistik Kurumundan alınmak suretiyle, İller Bankası ve Maliye Bakanlığına bildirilir. Belde, köy, mahalle veya bunların bazı kısımlarının bir belediyeye katılması veya birleşmesi halinde bu belediyelerin payı, katılma veya birleşmenin fiilen gerçekleştiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci gününden itibaren yeni nüfuslarına göre hesaplanır.

2. İL ÖZEL İDARE PAYLARININ TAHSİSİNE İLİŞKİN ESASLAR

İl özel idare payının;

- Yüzde 50'lik kısmı illerin nüfusuna,
- Yüzde 10'luk kısmı illerin yüzölçümüne,
- Yüzde 10'luk kısmı illerin köy sayısına,

- ç) Yüzde 15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna,
 - d) Yüzde 15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine,
- göre İller Bankası tarafından dağıtılır.

Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen köy sayısı, İçişleri Bakanlığı tarafından her yılın ocak ayından geçerli olmak üzere İller Bankasına bildirilir.

Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen kriter için Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından tespit edilen en son endeks esas alınır. Bu endeksin kullanımında iller gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş ilden en çok gelişmiş ile doğru ve eşit sayıda ili içeren beş gruba ayrılır. İllerin eşit sayıda beş gruba ayrılmasında eşitliği bozan il son gruba ilave edilir. Birinci fıkranın (d) bendine göre belirlenen miktarın yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20'si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17'si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren illerin nüfuslarına göre dağıtılır.

3. BELEDİYE PAYLARININ TAHSİSİNE İLİŞKİN ESASLAR

Belediye payının: yüzde 80'lik kısmı belediyelerin nüfusuna ve yüzde 20' lik kısmı gelişmişlik endeksine göre İller Bankası tarafından belediyelere dağıtılır.

Birinci fıkrada belirtilen gelişmişlik endeksine göre dağıtılacak miktar için Kalkınma Bakanlığı tarafından tespit edilen en son veriler esas alınır. Bu endeksin kullanımında, belde belediyeleri için bağlı bulunduğu ilçenin endeks değeri uygulanmak üzere, il, ilçe ve belde belediyeleri gelişmişlik katsayılarına göre en az gelişmiş olandan en çok gelişmiş olana doğru ve eşit nüfus içeren beş gruba ayrılır. Eşitliği bozan ilçe, denge kurulacak şekilde beldeleriyle birlikte bir önceki gruba veya bir sonraki gruba ilave edilir. Birinci fıkraya göre belirlenen miktarın yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20' si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17' si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılır.

Büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının: yüzde 90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır.

Hesaplanan tutardan yüzde 30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır.

Yüzde 6'lık büyükşehir belediye payının yüzde 60'ı doğrudan ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır. Kalan yüzde 40'lık kısmının yüzde 70'i nü-

fusa, yüzde 30'u yüzölçümü esasına göre büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılır.

4. DENKLEŞTİRME ÖDENEĞİ

Kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamının binde biri Maliye Bakanlığı bütçesine nüfusu 10.000'e kadar olan belediyeler için kullanılmak üzere denkleştirme ödeneği olarak konulur. Maliye Bakanlığı, bu ödeneği, mart ve temmuz aylarında iki eşit taksit halinde dağıtılmak üzere, İlbank A.Ş. hesabına aktarır. İlbank A.Ş., hesabına aktarılan ödeneğin yüzde 65'ini eşit şekilde, yüzde 35'ini ise nüfus esasına göre dağıtır.

Bu Kanunda ayrılması öngörülen paylar ile birinci fıkra da belirtilen ödenek dışında, mahalli idarelere yardım amacıyla, bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerine pay, fon veya özel hesap gibi adlarla başka bir ödenek konulamaz.

5. KESİNTİ YAPILMASI

Bu Kanunda, il özel idareleri ve belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir.

İl özel idareleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların ve bunlara ait tüzel kişilerin, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip edilen Devlete olan borçları, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında tanımlanan Hazine alacağı niteliğindeki borçları, İller Bankasına olan borçları ile sosyal güvenlik kuruluşlarına olan borçlarına ve 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 3 üncü, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici 5'inci maddeleri kapsamında uzlaşma sağlanmış borçları ile bu maddeler kapsamındaki kuruluşlara olan ve 31/12/2006 tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş ve uzlaşma sağlanmamış olan borçlarına karşılık, bu idareler adına her ay genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılacak tutardan, alacaklı idarelerin talebi üzerine, ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankası tarafından kesinti yapılarak alacaklı idarelere ödenir.

Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki borçlardan 1/3/2010 tarihinden önce doğmuş olanlar ile bu tarihten önce Hazinece verilen garantilerden veya ikrazen kullandırılan kredilerden kaynaklanan 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları için yapılacak kesintilerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı

toplamı üzerinden, il özel idareleri ve belediyeler adına aylık olarak aynılacak tutara oranı, yüzde 40'ı aşamaz.

Yapılacak kesintilerin oranlarını; alacakların nev'ine, alacaklı kuruluşlara, belirlenecek kriterler çerçevesinde borçlu kuruluştan borç ödeme kapasitelerine göre gruplandırmak suretiyle ayrı ayn veya topluca tespit etmeye, kesinti ve inahsup işlemlerine ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

6. GENEL BÜTÇE VERGİ GELİRLERİNDEN AYRILAN PAYLARA İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR

Soru-1: Belediyelere ait borçlar nedeniyle İller Bankası payına haciz konulabilir mi?

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 15/ son maddesinde; "... *Belediyenin kamu hizmetinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinin Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinde ise; bu Kanunda, belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından ayrılacak paylar ile diğer kamın larda verilmesi öngörülen payların vergi hükmünde olduğu düzenlenmiştir.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23/ son maddesinde ise; "... *Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe ve ilk kademe belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri mali yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğa/gaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır.*" hükmüne yer verilmiştir.

5216 Sayılı Kanunun 23/ son maddesinde öngörüldüğü üzere, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından yapılan kesinti ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi doğrultusunda yapılacak bir idari işlem niteliğinde olup, anılan hükmün 5393 Sayılı Kanunun 15/ son maddesinde yer alan haczedilmezliğe dair düzenlemeyi ortadan kaldırdığından söz edilemez.²⁴³

Soru-2: Belediyenin haczedilemeyen gelirleri arasındaki sayılan genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan payın ayrı bir hesapta tutulmaması nedeniyle haciz işlemi yapılabilir mi?

Haczedilmezlik için vergi, resim, harç geliri olma ya da "fiilen kamu hizmetinde kullanılma" koşullarının kabul edilmesi karşısında, belediyeye ait bir

²⁴³ Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin E. 2014/24381, K. 2015/189 sayılı kararı

paranın haczedilmezliği ancak fiili durumunun tespiti ile belirlenmelidir. Bu konuda ispat yükü ise borçluya düşmektedir. Bir diğer anlatımla, haczedilen paraların vergi, resim, harç geliri olduğunu ya da fiilen kamu hizmetinde **kullanıldığını** borçlu belediye ispatlamalıdır. Haczedilen hesabın haczi kabil olmayan ve haczi mümkün paraların karıştığı havuz hesabı niteliğinde olması, sürekli işlem görmesi, devamlı yatan ve çekilen paraların bulunması karşısında kalan bakiyenin vergi, resim ve harç gelirinden mi, yoksa haczi kabil paralardan mı oluştuğunun belirlenmesine imkan yoktur.

Bu şekilde haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paralar karıştırmak suretiyle havuz hesabı oluşturan borçlu belediye, iddiasını ispat imkânını kendisi kaldırmıştır. Borçlu belediyenin haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paralarını ayrı hesaplarda tutması yerine havuz hesabı oluşturmalarının da iyi niyetle bağdaşmayacağı tartışmasızdır. Böyle bir davranış AİHM'nin AİHS'nin 6 § 1. ve ek 1 no.lu Protokol'ün 1. maddelerinin ihlali sonucunu doğuracağı gibi, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde de bulunmakla, hukukça korunamayacağı muhakkaktır. Buna göre borçlu belediyenin, hesaplardaki paraların haczedilmezliğini ispatlayamadığının kabulü gerekir. Öte yandan borçlu belediyece haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paraların aynı hesapta toplanması ve birbirine karıştırılması, haczedilmezlik hakkından feragat olarak kabul edilmelidir.²⁴⁴

Soru-3: Vadeli Hesapta tutulan İller Bankası payının faizleri hacz edilebilir mi?

İller Bankasından gelen Belediye payının vadeli hesaba aktarılması sadece onun değerlendirilmesi amacına yönelik olup bu paranın niteliğini değiştirmez. Bu nedenle haczedilmesi mümkün değildir²⁴⁵.

Soru-4: Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar öz gelirlere dahil edilebilir mi?

Maliye Bakanlığına sunulan ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımıza intikal ettirilen ilgi (a) yazınızda; 5779 sayılı İl Özel İdareleri ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında belediyelere aktarılan payların öz gelirlere dahil edilip edilmeyeceği sorulmakta ve kanuni payların hesabında ayrık tutulacak listenin bildirilmesi istenmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 59'uncu maddesinde "Belediyenin gelirleri şunlardır:

- a) Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,
- b) Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,

²⁴⁴ Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin E. 2012/8811, K. 2012/26628 sayılı kararı

²⁴⁵ Yargıtay 12. Dairesinin 03.05.2005 tarih ve 2005/9565 sayılı kararı.

- c) Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- d) Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- e) Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- f) Faiz ve ceza gelirleri,
- g) Bağışlar,
- h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler,
- i) Diğer gelirler,

Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir sınırları ve mücavir alanları içinde belediyelerince tahsil edilen emlak vergisi tutarının tamamı ilgili ilçe ve ilk kademe belediyeleri tarafından alınır. Bunlardan büyükşehir belediyesine veya özel idareye ayrıca pay kesilmez." hükmü, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 7'nci maddesinde "Bu Kanunda, il özel idareleri ve belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir. .. " hükmü yer almaktadır. Kanun hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; 2464 sayılı Kanunda gösterilen vergi, harç ve katılma payları ile 1319 sayılı Kanunda gösterilen emlak vergisi, taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler, hizmet karşılığı ücretler, faiz ve ceza gelirleri, bağışlar, her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirlerin belediyelerin öz gelirleri arasında yer aldığı, genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan payların ise öz gelirler arasında gösterilemeyeceği değerlendirilmektedir.²⁴⁶

Soru-5: Büyükşehir İlçe Belediyelerinin İller Bankası Payı Nasıl Hesaplanır?

Büyükşehir ilçe belediyelerinin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları pay yasalara göre İller Bankası (İlbank) tarafından büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılmaktadır. Büyükşehir belediyesi sayısının artması genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere ayrılan paylarda değişiklik yapılmasını gerektirmiş ve söz konusu değişiklik 6360 sayılı yasa ile 5779 sayılı yasa da yapılmıştır.

2580 sayılı yasa düzenlemesine göre Su ve Kanalizasyon İdareleri gelirleri arasında büyükşehir ilçe belediyeleri genel bütçe vergi gelirleri payından yapı-

²⁴⁶ Mahalli idareler Genel Müdürlüğü'nün 03.03.2011 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 6387 sayılı görüşü.

lacak %10'luk kesintiler de bulunmaktadır. Ancak, bu kesintilerle ilgili yeni düzenlemelerde değişik sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

6360 sayılı yasa ile yapılan düzenlemeye göre 2014 Nisan ayından itibaren ayrılan genel bütçe vergi gelirleri payından su ve kanalizasyon idareleri geliri olarak yapılacak kesintide eksiklik olup olmadığı analizde incelenecektir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 'Gelirler' başlıklı 13'üncü maddesinde;

"İSKİ'nin gelirleri aşağıdaki kaynaklardan sağlanır:

c) Hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek %10'lar,

"

02.02.1981 tarih ve 2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde;

"Genel bütçeli vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere %6, il özel idarelerine %1.12 nispetinde pay verilir.

İller Bankasından her ay sonuna kadar toplanan belediye payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtılır.

"

5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un;

'Payların hesaplanması ve oranı' başlıklı 2'nci maddesinde;

" (1) İl özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden pay verilir. Pay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından, vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan net tutar üzerinden hesaplanır.

(2) (Değişik: 12/11/2012-6360/25 md.) Genel bütçe vergi gelirleri tahJi lûti toplamının yüzde 1,50'si büyükşehir dışındaki belediyelere, yüzde 4,50'si büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ve yüzde 0,5'i il özel idareleri-ne ayrılır.

"

'Belediye paylarının tahsisine ilişkin esaslar' başlıklı 5'inci maddesinde;

"

(3) (Değişik: 12/11/2012-6360/26 md.) 2'nci maddenin ikinci fıkrasına göre ayrılan büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payının; yüzde 90'lık kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Hesaplanan tutardan yüzde 30'luk büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır.

"

'Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve hükümler' başlıklı 8'inci maddesinde;

"(J) a) 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun,

(2) ...2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır."

düzenlemeleri bulunmaktadır.

Yasal mevzuat bölümünde görüldüğü gibi 2560 sayılı yasada su ve kanalizasyon idareleri geliri olarak '2380 sayılı "Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek %10'lar,' sayılmaktadır.

5779 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile 2380 sayılı yasaya yapılan atıfların bu kanuna yapılmış sayıldığı düzenlemesi bulunmaktadır. Buna göre, 2560 sayılı yasanın 13'üncü maddesinde yer alan 2380 sayılı yasa yerine 5779 sayılı yasanın dikkate alınması gerekmektedir. Sonuç olarak, su ve kanalizasyon idareleri gelirlerini düzenleyen madde şu şekilde olacaktır; 'Hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 5779 sayılı "İl Özel idarelerine ve Belediyelere Genel

Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun" gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylardan bu bankaca tutularak İSKİ'ye gönderilecek %10'lar,'.

Büyükşehir ilçe belediyeleri genel bütçe vergi gelirleri payı 5779 sayılı yasaya göre iki kalemden oluşmaktadır. Genel bütçe vergi gelirlerinden vergi iadeleri düşüldükten sonra kalan tutarın %4,5'i büyükşehir belediyeleri payı olarak ayrılmaktadır. Büyükşehir ilçe belediyelerine bu tutarın %90'ı nüfuslarına göre %10'u ise yüzölçümlerine göre dağıtılacaktır.

2560 sayılı yasanın 13'üncü maddesinin yeni haline göre, su ve kanalizasyon idaresi geliri olarak büyükşehir ilçe belediyelerinin genel bütçe vergi gelirleri payından, nüfus esasına göre ayrılan paydan %10 kesinti yapılması gerekmektedir.

2380 sayılı yasaya göre genel bütçe vergi gelirleri belediyelere tek unsur olarak nüfuslarına göre dağıtılmaktaydı. 5779 sayılı yasanın ilk halinde de büyükşehir ilçe belediyeleri payı nüfus esasına göre dağıtılmaktaydı. 5779 sayılı yasada değişiklik yapan ve 31.03.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı yasa ile genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılan payda nüfus esasının yanına yüzölçümü esası da getirilmiştir. Bu düzenlemeye göre, genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehir ilçe belediyeleri payı olarak ayrılan tutar, büyükşehir ilçe belediyelerine bu tutarın %90'ı nüfuslarına göre %10'u ise yüzölçümlerine göre dağıtılacaktır.

Yeni düzenlemede büyükşehir ilçe belediyeleri payı hesabında değişiklik yapılmasına rağmen, su ve kanalizasyon idareleri kesintisinin hesabında herhangi bir değişiklik öngörülmemiştir. Diğer bir deyişle, büyükşehir ilçe belediyeleri payı hesabında nüfus ve yüzölçümü şeklinde iki esas getirilirken su ve kanalizasyon idareleri kesintisinde nüfus esası korunmuştur. Burada kanun koyucunun amacının su ve kanalizasyon idareleri kesintisinde, büyükşehir ilçe belediyeleri payının tamamı üzerinden değil de nüfus esasına göre belirlenecek tutar üzerinden işlem yapılması olduğu anlaşılmaktadır. Aksi takdirde, 2560 sayılı yasanın 13'üncü maddesinin (c) bendinde de gerekli değişikliğin yapılması gerekmektedir.

2014 Nisan ayından itibaren büyükşehir ilçe belediyelerinin genel bütçe vergi gelirleri payı ve bundan yukarıdaki açıklamalara göre yapılması gereken %10 su ve kanalizasyon idareleri kesintisi hesaplama lan aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 46: 2014 Yılı Su ve Kanalizasyon İdareleri Payı Hesaplama

1 2014 Yılı Genel Bütçe Vergi Gelirleri (Milyon TL)		II=Ix%4,5B. Şehir İlçe Belediye Payı-%4,5	III=IIx%90 Nüfusa Göre %90	IV=IIx%10 Yüzölçüme Göre %10	V=IIx%10 Suve Kanalizasyon idaresi Payı%10	VI=IIIx%10 Olması Gerek.en Su ve Kanar.. zasyon idaresi Payı	VI V.VI Fark
Nisan	25.858,00	1.163,61	1.047,25	116,36	116,36	104,72	11,84
Mayıs	32.385,00	1.457,33	1.311,60	145,73	145,73	131,16	14,57
Haziran	24.758,00	1.114,11	1.002,70	111,41	111,41	100,27	11,14
Temmuz	30.736,00	1.383,12	1.244,81	138,31	138,31	124,48	13,83
Ağustos	33.582,00	1.511,19	1.360,07	151,12	151,12	136,01	15,11
Eylül	26.237,00	1.180,67	1.062,60	118,07	118,07	106,26	11,81
Ekim	27.925,00	1.256,63	1.130,97	125,66	125,66	113,10	12,57
Kasım	35.085,00	1.578,83	1.420,95	157,88	157,88	142,09	15,79
Aralık	30.776,00	1.384,92	1.246,43	138,49	138,49	124,64	13,85
Toplam	267.342,00	12.030,41	10.827,37	1.203,04	1.203,04	1.082,74	120,30

Kaynak: Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü 2014 yılı Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden 5779 sayılı yasa gereğidüşülmesi gereken vergiadeleri bilinmediğindendüşülmemiştir.

Tablo 47: 2015 Yılı Su ve Kanalizasyon İdareleri Payı Hesaplama

1 2014 Yılı Genel Bütçe Vergi Gelirleri (Milyon TL)		II=Ix%4,5B. Şehir İlçe Belediye Payı-%4,5	III=IIx%90 Nüfusa Göre%90	IV=IIx%10 Yüzölçüme Göre %10	V=IIx%10 Suve Kanalizas* yon İdaresi Payı %10	VI=IIIx%10 Olması Gere ken Su ve Kanalizasyon İdaresi Payı	VII V-VI Fark
Ocak	34.877,00	1.569,47	1.412,52	156,95	156,95	141,25	15,69
Şubat	34.613,00	1.557,59	1.401,83	155,76	155,76	140,18	15,58
Mart	26.797,00	1.205,87	1.085,28	120,59	120,59	108,53	12,06
Nisan	31.913,00	1.436,09	1.292,48	143,61	143,61	129,25	14,36
Mayıs	36.221,00	1.629,95	1.466,96	163,00	163,00	146,70	16,30
Haziran	30.249,00	1.361,21	1.225,09	136,12	136,12	122,51	13,61
Temmuz	35.994,00	1.619,73	1.457,76	161,97	161,97	145,78	16,20
Ağustos	38.063,00	1.712,84	1.541,56	171,28	171,28	154,16	17,13
Evlü/	29.542,00	1.329,39	1.196,45	132,94	132,94	119,65	13,29
Ekim	35.068,00	1.578,06	1.420,25	157,81	157,81	142,03	15,78
Kasım	39.408,00	1.773,36	1.596,02	177,34	177,34	159,60	17,73
Aralık	34.730,00	1.562,85	1.406,57	156,29	156,29	140,66	15,63
Toplam	407.475,00	18.336,41	16.502,77	1.833,64	1.833,64	1.650,28	183,36

Kaynak: Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü 2015 yılı Aylık Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden 5779 sayılı yasa gereğidüşülmesi gereken vergi iadeleri bilinmediğindendüşülmemiştir.

Tablo 1'de 2014 yılında büyükşehir ilçe belediyeleri genel bütçe vergi gelirleri payından su ve kanalizasyon idarelerine yaklaşık olarak 120 milyon TL fazla gelir transferi yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Tablo 2,de 2015 yılında büyükşehir ilçe belediyeleri genel bütçe vergi gelirleri payından su ve kanalizasyon idarelerine yaklaşık olarak 183 milyon TL fazla gelir transferi yapıldığı ortaya çıkmaktadır.²⁴⁷

²⁴⁷ BARÇIN, H. Bahadır, "Büyükşehir ilçe Belediyelerinin Payı Hatalı Mı Hesaplanıyor?", https://www.malihakem.com/analizler/buyuksehir-ilce-belediyelerinin-iller-bankasi-payi-hatali-mi-hesaplaniyor_an162.htm/

BELEDİYELERİN BORÇLANMA SURETİYLE ELDE ETTİĞİ GELİRLER

Belediyeler 5393 sayılı Kanunun 68'inci maddesinde gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde iç ve dış borçlanma yapabilirler ve tahvil ihraç edebilirler. Kanun ilgili maddede borçlanmayla ilkeleri aşağıdaki gibi saymıştır:

Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme planını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin karar; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) ben-

dindeki miktarın hesaplanmasında dikkat alınmaz. Dış kaynak gerektiren **projelerde** Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır. Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler halinde İçişleri Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderir.

Borçlanma tipi finansmanda dört önemli unsur ön plana çıkmıştır:

- 1) İller bankası ve piyasadan (özel ya da kamu bankaları) yapılan iç borçlanma,
- 2) Kamu kuruluşlarına karşı yükümlülüklerin yerine getirilmemesi şeklinde yaratılan iç (finansman imkanı) borçlanma,
- 3) Büyük bölümü Hazine garantisi ile gerçekleştirilen dış borçlanma,
- 4) Sunulan birçok hizmette ücret ve fiyatlandırma mekanizmalarının yoğun olarak kullanılmasıdır.

1. İÇ BORÇLANMA

Dış borçlanma sadece yatırım harcamalarının finansmanı için yapılabilirken, iç borçlanmanın cari ve yatırım harcamalarının finansmanı için yapılması mümkündür. İç borçlanma, yurtiçinde bulunan bankalar ve finans kuruluşları İller Bankasından yapılan borçlanmalardır.

Kanun iç borçlanma için böyle bir sınırlama getirmemiş olmasına karşın, iç borçlanma hangi amaç için (nakit, yatırım) yapılmış ise o amaç için kullanılması gerekir. Yatırım harcamalarının finansmanı için yapılan iç borçlanmanın cari harcamalarda kullanılması mevzuata uygun düşmeyecektir. Belediyeler, ihtiyaç duymaları halinde ülke içinde bulunan bankalardan, özellikle de İller Bankasından iç borçlanma yoluna gidebileceklerdir.(Ortak, 2011:176)

1.1. İller Bankasından Borçlanma

İller Bankası, genellikle belediyelere daha avantajlı şartlarla kredi verebilmekte ve kredi borçlarını, Genel Bütçe vergi gelirlerinden Belediyelere ayrılan paylardan kesinti yapmak suretiyle tahsil edebilmektedirler. Bu nedenle belediyeler ağırlıklı olarak İller Bankasından iç borçlanma yoluna gitmektedirler. 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunu'nda "*Banka'nın*

Amacı ve Faaliyet Konuları" başlıklı 3'üncü maddesinde; *"il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacının karşılamak"* İller Bankasının amaçları arasında sayılmıştır. Bu nedenle de İller Bankası bu amacını gerçekleştirmek amacıyla ortaklarına kısa, orta ve uzun vadeli her türlü nakdi ve gayri nakdi kredi açabilmektedir.

İller Bankası Yönetim Kurulu bu kredilerin açılmasında, iç ve dış piyasalardan fon ve kredi temin edilmesinde ve kullanılmasında ve açılan kredilerin faiz oranlarının belirlenmesinde yetkilidir.

1.2. Ticari Bankalardan Borçlanma

5393 sayılı Kanun'un 68. maddesinde belediyelerin İller Bankası dışında başka bankalardan borçlanmasını kısıtlayan bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla belediyeler, Kanun'un 68. maddesinin (d) ve (e) bentlerinde belirtilen şartlara uymak koşuluyla kamu ve özel bankalardan da iç borçlanma yoluna gidebileceklerdir.

Belediyeler İller Bankası dışında diğer bankalardan borçlanma yoluna giderken, bu bankaların sunduğu kredi şartlarının İller Bankasının sunduğu şartlardan daha iyi veya aynı olması gerektiği düşünülmektedir. Kredi şartlarının uygunluğu sadece faiz oranı olmayıp, teminat, vade gibi unsurlarında birlikte değerlendirilmesi gerekir (Güngör, 2008:12).

1.3. Tahvil İhracı Şeklinde Borçlanma

Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır. 4749 sayılı Yasanın 4'üncü Maddesine göre belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının yapacakları tahvil ihraçları Hazine Müsteşarlığının iznine tabi tutulmuştur. Ancak bu izin hazine garantisi verildiği anlamına gelmemektedir (Dönmez, 2010:79).

2. DIŞ BORÇLANMA

Dış borçlanma, dış finansman sağlayan yabancı ülkelerce oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalardan yapılan borçlanmalardır.

Belediyeler, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde, sadece yatırım programında

yer alan projelerinin finansmanı amacıyla dış borçlanma yapabilmektedir. Örneğin, cari giderlerin (personel giderleri gibi) finansmanı için dış borçlanma yapılması mümkün değildir. (Ortak, 2011:177)

Dış borçlanma yapılabilecek giderler Tablo 3.1'de açıklanmıştır.

Tablo 48: Dış Borçlanma Yapılabilecek Giderler

Ekonomik Kod	Ekonomik Sınıflandırma	
06	Sermaye Giderleri	YATIRIM HARCAMALARI
07	Sermaye Transferleri	

3. BELEDİYELERİN BORÇLANMA LİMİTLERİ

Belediye Kanununun 68'inci maddesinin (d) bendi hükmüne göre belediyeler, faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar Büyükşehir belediyeleri için bir buçuk (1,5) kat olarak uygulanacaktır. Bu düzenlemeye belediyelere bağlı (ASKİ, İSKİ, EGO, İETT gibi) idareler ile belediyelerin sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerde dahildir. Belediyelere bağlı idareler ile belediye şirketlerinin borç stok tutarlarının üst sınırı hesaplanırken belediyenin değil kendi bütçe gelirleri esas alınacaktır.

Konuyu açıklama sadedinde iç borçlanmaya ilişkin bir Belediyenin borçlanma sorusu üzerine İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün vermiş olduğu görüş aşağıdaki gibidir:

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesi, belediyelerde borçlanmanın hukuki çerçevesini çizmiştir. Anılan Kanun'un "borçlanma" başlığını taşıyan 68'inci maddesinde; belediyelerin görev ve hizmetlerinin gerektirdiği finansmanı hem iç hem de dış borçlanma yoluyla karşılayabileceğini belirtmiş, ayrıca borçlanmanın usul ve esaslarını düzenlenmiştir. Konuya ilişkin 68'inci maddesinin (e) bendinde; belediyelerin, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığı'nın onayı ile yapılabileceği hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan, İller Bankası'ndan yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediyenin ödeme planını bu bankaya sunmak zorunda olduğu belirtilmiş, İller Bankası'nın hazırlanan geri ödeme planını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddedebileceği de hüküm altına alın-

ınıştır. Ayrıca, aynı maddenin (d) bendinde, borç stok miktarına ilişkin sınırlamalar da getirilmiştir. Söz konusu bent hükmünde; belediyelerin faiz dahil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 2 I3 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede; 5393 sayılı Kanun'un, belediyelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin 2 I3 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin karar ile yapabileceği, ancak faiz dahil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 2 I3 sayılı Kanun'a göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamayacağı hükmü karşısında, ... Belediye'nin çeşitli kamu kuruluşlarına olan ve Uzlaşma Komisyonunca yapılandırılmış 55.859.569,08 TL tutarındaki borcunun, adı geçen belediyenin en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktardan olan 21.749.689,39 TL'nin çok üzerinde olduğundan, yasa hükmü gereği borçlanamayacağı değerlendirilmektedir.²⁴⁸

4. BELEDİYELERDE BORÇLANMA YETKİSİ VE SINIRI

Belediye Kanunun 68'inci maddesi e bendinde;

"Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir." Denilerek borçlanmaya kimlerin yetkili olduğu belirtilmiştir.

5. HERHANGİ BİR SINIRLAMAYATA Bİ OLMAYAN BORÇLANMALAR

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 68'inci maddesinin (f) bendi, aynı maddenin (d) bendinin (bir önceki bölümde yer verilen düzenlemenin) istisnasını oluşturmaktadır. Söz konusu maddenin (f) bendinde, *"Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplan-*

²⁴⁸ Mahalli idareler Genel Müdürlüğü'nün 23.10.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0740001/7179-45378 sayılı görüşü.

masında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır." hükmüne yer verilmiştir.²⁴⁹

Herhangi bir sınırlamaya tabi olmayan borçlanmalar için, Bakanlar Kurulu onayı gerektiğinden ülkenin genel yatırım politikaları gereği limit konulmaması doğaldır. Bu nedenle ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeler herhangi bir borçlanma limitine tabi olmayacaktır.

Tablo 49: Belediyelerin İç Borçlanma Yetkisi ve Sınırları

	Borçlanma Türü	Borçlanma Yetkisi
1	En Son Kesinleşmiş Bütçe Gelirlerinin, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununa Göre Belirlenecek Yeniden Değerleme Oranıyla Artırılan Miktarının Yılı içinde Toplam Yüzde %10'u Geçmeyen İç Borçlanma	Belediye Meclis Kararı
2	%10'u geçen İç Borçlanma	Belediye Meclis Üye Tam Sayısının Salt Çoğunluğunun Kararı ile İç İşleri Bakanlığının Onayı

6. MAHALLİ İDARELERİN DİĞER KAMU KURUMLARINDAN BORÇLANMASI

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (i) bendinde, "borç almak, bağış kabul etmek" belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında belirtilmiş, 18'inci maddesinin (d) bendinde ise "borçlanmaya karar vermek" meclisin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. 5393 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinde de belediyelerin borçlanmasıyla (borç alması) ilgili usul ve esaslar açıklanmıştır. Görüldüğü gibi, 5393 sayılı Kanun'da belediyelerin borçlanmasıyla ilgili düzenleme yer alırken borç vermesiyle ilgili düzenleme yer almamaktadır.

Belediyelerin diğer kamu kurumlarıyla ortak projelere kaynak aktarmasının yasal olarak mümkün olması, fiilen borç verme şeklinde gerçekleşebilmektedir. Kanun'un 75'inci maddesinde bu konuya ilişkin olarak, "*Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;*

a) Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak

²⁴⁹ D^Ö NMEZ, Mustafa, age., s. 83.

aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tabi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahalli idareler ile merkezi idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaç/an karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 07.06.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirilebilir. Diğer demek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir."

7. BELEDİYELER BAŞKA KURUMLARA BORÇ VEREBİLİR Mİ?²⁵⁰

Belediyeler 5393 sayılı Belediye Kanununda gösterilen usul ve esaslar çerçevesinde görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla iç ve dış borçlanma yapabilir; tahvil ihraç edebilirler. Belediyeler, borçlanırken acaba borç verebilir mi? 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (i) bendinde "borç almak, bağış kabul etmek" belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında ve 18'inci maddesinin (d) bendinde ise "borçlanmaya karar vermek" meclisin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

7.1. Belediyeler Kendi Şirketlerine Borç Verebilir mi?

Belediyelerin kurdukları şirketlere borç verebilecekleriyle ilgili 5393 sayılı Belediye Kanununda herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. 5393 sayılı Belediye Yasasının 60. maddesinde belediye giderleri sayılmıştır. Söz konusu maddede, belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri düzenlenmiş ve bu kapsamda yapılacak harcamalar gider olarak öngörülmüştür. Yani belediyeler için borç verme ilgili bir gider öngörülmemiştir. Bu sebeple, belediyelerin kurdukları şirketlere borç veremeyecekleri değerlendirilmektedir.

7.2. Belediyeler, Şahıslara Borç Verebilir Mi?

Belediyelerin, şahıslara borç verebilecekleri ilgili belediye yasasında herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Belediyeler, şahıslara borç veremezler.

²⁵⁰ KUŞCU, Bülent, "Belediyeler Borç Verebilir mi?", https://www.malihakem.com/analizler/belediyeler-borc-verebilir-ml_an156.html

7.3. Büyükşehir Belediyesi İlçe Belediyesine Borç Verebilir mi?

5216 Sayılı Büyükşehir Yasasında, ilçe belediyelerine borç verebileceği ilgili bir hüküm yer almamaktadır. 5216 sayılı Büyükşehir Yasasının 27. maddesinde; Büyükşehir belediyesi, ilçe belediyeleri ile ortak projeler geliştirebilir ve yatırım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirin %10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ayrılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla ilçe belediyelerine malı ve aynı yardım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, ilçe belediyesine ortak proje ve yatırım kapsamında mali ve aynı yardım yapabilir. Fakat büyükşehir belediyesi ilçe belediyesine borç veremez.

1.4. Büyükşehir Belediyesi Bağlı Kuruluşuna Borç Verebilir mi?

Belediyelerin borç verememesi ilgili tek istisna büyükşehir belediyelerinin, bağlı kuruluşlarına borç verebilmeleridir.

5216 sayılı Büyükşehir Yasasının 27. maddesinde; " ... Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşları, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmaz " hükmü yer almaktadır.

Büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşuna borç verebileceği gibi bağlı kuruluşundan da borç alabilir. Bu tür borçlanmalarda faiz uygulanmaz.

7.5. Belediyeler, Belediye Yasasının 75. Maddesinde Kapsamında Borç Verebilir mi?

5393 Sayılı Belediye Yasasının, 75. maddesi aynen;

"Diğer kuruluşlarla ilişkiler

Madde 75- Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tdbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahalli idareler ile merkezi idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

.... " hükmü yer almaktadır.

Belediyeler, diğer kuruluşlarla ortak proje kapsamında kaynak aktarımında bulunabilir, aynı ve nakdi yardım yapabilir. Ancak belediyeler, diğer kuruluşlarla ilişkiler kapsamında borç veremezler.

5393 sayılı Belediye Kanunun "Borçlanma" başlıklı 68'inci maddesinde "Belediyenin, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aynı maddede belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabileceği ve tahvil ihraç edebileceği" belirtilmiş; ancak Kanunun hiçbir bölümünde ve hiçbir maddesinde borç vermenin usul ve esasları düzenlenmemiştir. Belediyelerin borç verememelerin tek istisnası ise büyükşehir belediyesinin, bağlı kuruluşuna borç vermesidir. Bunun dışında meri mevzuatımızda belediyelerin borç verebilecekleri ilgili bir düzenleme yoktur. Bu sebeplerle belediyelerin borç veremeyecekleri değerlendirilmektedir.

1. OTOPARK GELİRLERİ

1.1. Otopark Yönetmeliğinin Dayanakları

İmar Kanunu 37. maddesinde;

"İmar planları hazırlanırken, yerleşmenin şartları ile ihtiyaçları göz önünde tutularak gerekli otopark yerleri ayrılır.

Otopark ihtiyacı bulunan bina ve tesislere lüzumlu otopark yeri tefrik edilmedikçe yapı izni, otopark tesis edilmedikçe de kullanma izni verilmez.

Kullanma izni alındıktan sonra otopark yerinin, plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez. " Hükümleri ile

Yine İmar Kanununun 44-III maddesinde;

"-Otopark ayrılması gereken bina ve tesisler,

-Otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartları ile bu ihtiyacın nasıl tespit olunarak giderileceği Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte tespit edileceği" belirtmiştir.

Otopark Yönetmeliği, 01.07.1993 tarihli ve 21624 sayılı R.G.'de,

Otopark Yönetmeliği Hakkında Genel Tebliğ 30.12.1993 tarih ve 21804 sayılı R.G.'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Otopark Yönetmeliğinde;

-02/09/1999 gün ve 23804 sayılı R.G.

-29/09/1999 gün ve 21713 sayılı R.G.

-14/06/2005 gün ve 25845 sayılı R.G.

-22/04/2006 gün ve 26147 sayılı R.G.'de yayımlanan Yönetmelikler ile değişiklik yapılmıştır.

Otopark Yönetmeliği Hakkında Genel Tebliğ'de ise;

. - 2006/2006 gün ve 26147 sayılı R.G.'de yayımlanan kapsamlı Yönetmelik değişikliğinin paralel olarak 2006/2006 gün ve 26150 sayılı R.G.'de yayımlanan tebliğ ile değişiklik yapılmıştır.

1.2. Otoparklara İlişkin Genel Esaslar

Otoparkla ilgili genel esaslar aşağıda açıklanmıştır.

a) Binayı kullananların otopark ihtiyacının bina içinde veya parselinde karşılanması esastır.

b) Binaların, imar planı ve mevzuat hükümlerine göre belirlenen ön ve yan bahçe mesafeleri, otopark olarak kullanılamaz.

c) Binanın ihtiyacı olan miktardaki otopark alanları, Kat Mülkiyeti Kanununda belirtilen ortak alanlardan olup, bu hali ile yönetilir.

d) Binek otoları için birim park alanı en az 20 m²'dir. Bu alan kamyon ve otobüsler için manevra alanı hariç olmak üzere en az 50 m² üzerinden hesaplanır.

e) İmar planları hazırlanırken parselinde otopark tesisi mümkün olmayan yerlerde otopark ihtiyacının karşılanması amacıyla bölge ve genel otopark yerleri belirlenir.

Ayrıca parselinde otopark yapılması mümkün olan alanlarda imar parsellerinin büyüklükleri otopark yapımını mümkün kılacak şekilde tespit edilir.

t) Meskun alanlar, kentsel sit alanları, üzerinde korunacak yapı bulunan parseller, arazinin jeolojik ve topografik yapısı, giriş-çıkış, trafik emniyeti sağlanamaması gibi imar planındaki konumundan kaynaklanan nedenlerle otopark ihtiyacının parselinde karşılanması mümkün olmayan durumlara ilişkin ilkeler, belediye meclis veya il idare kurulu kararı ile belirlenir.

Münferit talepler bu ilkelere göre değerlendirilir. Üzerinde tescilli 1, 2 ve 3 'üncü grup yapı bulunan kentsel sit alanı içinde veya dışındaki parseller hariç, parselinde otopark ihtiyacı karşılanamayan durumlarda belediyesince veya valilikçe bu Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek otopark bedeli alınır.

Otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının belediye veya valilikçe karşılanması zorunludur. Otopark ihtiyacı parselinde karşılanamayan ve idaresince İmar Kanununun 37'nci maddesine göre otopark tesis edilemeyen alanlarda otopark bedelinin arsa payı hariç %25'i yapı ruhsatının verilmesi sırasında nakden, kalan %75'i ve arsa payı ise belediyesince veya il özel idaresince parse-

lin otopark ihtiyacı karşılandıktan en geç doksan gün sonra o yıla ait miktarlara göre değerlendirilerek tahsil edilir. Yapı ruhsatı düzenleme aşamasında ödeme-lere ilişkin taahhütname alınır ve tapu kütüğüne bu hususta şerh düşülür. Plansız alanlarda otoparkın parselinde veya yapıda karşılanması zorunludur.

g) Otoparkların giriş ve çıkışlarının yeterli alması, iç ve dış trafiği aksat-mayacak şekilde düzenlenmesi mecburidir. Otoparklarda, İmar Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine uyularak yangına karşı gereken önlemlerin alınması, özörlü-lerin kullanımına dönük düzenlemelerin yapılması zorunludur. Ayrıca, özörlü-le-re ilişkin standartlarda dahil olmak üzere Türk Standartları Enstitüsünce **hazır-**lanan ilgili tüm standartlara uyulur. Standartların bu Yönetmelikte belirlenen ölçü ve miktarlardan daha az olması halinde Yönetmelik hükümleri geçerlidir. Bu düzenin sağlanmasından ve yürütölmesinden belediyeler ve valilikler so-rumludur.

h) Bu Yönetmelikte belediye meclisi veya il idare kurulu kararı alınması öngö-rülen hususlarda, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı olmamak, bu Yönetmelik hükümlerine uyulmak koşuluyla uygulanacak şekli takdi-re belediye veya valilikler yetkilidir. İmar planları veya belediye meclisi ve il idare kurulu kararıyla bu Yönetmelik hükümlerine aykırı kararlar getirilemez.

ı) Umumi bina ve bölge otoparkları ile genel otoparkların giriş-çıkış ve asansörlerine en yakın yerlerinde birden az olmamak şartıyla, her 20 park ye-rinden birinin özörlü işareti konularak özörlüler için ayrılması zorunludur.

j) Belediyelere veya valiliklere bu Yönetmelik ile tespit yetkisi verilen hu-suslarda, belediye meclisi veya il genel meclisi kararları alınmayan veya eksik alınan konularda Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yayımlanan Tebliğ hüküm-lerine uyulur.

1.3. Otoparkların Amacı Dışında Kullanılamayacağı

Yapı kullanma izni alındıktan sonra otopark yerleri plan ve yönetmelik hü-kümlerine aykırı olarak başka amaçlara tahsis edilemez.

Belediyeler, bina otoparklarının kullanımını engelleyici her türlü ihlalleri önlemekle yetkili ve görevlidirler. Aksi uygulamalarda İmar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

1.4 Otopark Bedelinin Tahakkuk ve Tahsili

Otopark bedelinin hesabında, 4'üncü maddenin (d) bendinde belirtilen bi-rim park alanları ile 5'inci maddede belirtilen otopark sayısı esas alınır.

Otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esasları Yönetmelik ve Tebliğ hükümleri de dikkate alınarak belediye meclisleri veya il genel meclisleri tarafından belirlenir.

Otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde acıtacak otopark hesabına yatırılır. Bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranı uygulanır. Otopark bedelleri ayrıca bir hesapta tutulmalıdır —

3030²⁵¹ sayılı Kanun kapsamında kalan belediyelerde, büyükşehir belediye. since ilçe belediyeleri adına otopark hesabı açtırılır.

İlçe belediyeleri hesabında toplanan otopark meblağı, büyükşehir belediye. terince o ilçe sınırları içerisinde yapılacak veya yaptırılacak bölge veya genel otopark. lar için kullanılır.

6360 sayılı On üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna göre Büyükşehir ilçe belediyelerinin İmar mevzuatı uyarınca otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırk beş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılacağı, büyükşehir belediyelerinin bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılacağı, bu gelirlerin bu fıkra da belirtilen amaç dışında kullanılamayacağı hükmü getirilmiştir.

1.5. Otopark Hesabından Yapılacak Harcamalar

Otopark hesabında toplanan meblağ, belediyelerin kendi kaynaklarından ayıracağı tahsisatla birlikte, tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılır.

Otopark hesabında toplanan meblağ otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamaz.

Bayburt Belediyesi 2014 Sayıştay Raporunda Yönetmelik gereği başka amaçla kullanılmaması gereken otopark hesabındaki tutarların cari harcamalar için kullanıldığı ve mevzuata aykırı olduğu tespiti yapılmıştır.

²⁵¹ 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. "Ancak Kanunlarda ve diğer mevzuatta, 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile değişikliklerine yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır." Hükmünden dolayı 3030 sayılı Kanuna yapılan atıflar 5216 sayılı Kanuna yapılmış sayılacaktır.

Otopark hesabında toplanan meblağ, belediyelerce hazırlanacak sarf belgesi, verile emri ve hakediş raporuna göre belediyesinin yazılı talimatı O.zerine ilgili bankaca hak sahibine ödenir.

Otopark hesabında toplanan meblağın, amacında kullanılıp kullanılmadığı hususu İçişleri Bakanlığı'oca denetlenir.

1.6.Büyükşehir Belediyelerince Tahsil Edilen Otopark Gelirlerinin Paylaşımı

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumlulukları başlıklı 7'nci madde (t) bendinde *"Büyükşehir ulaşım ana planım yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlan-111 belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek. "* hükmü ve Büyükşehir belediyesinin gelirleri başlıklı 23'üncü madde (f) bendinde ise *"7'nci maddenin (/) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve **ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50'sinden sonra kalacak %50'si.** "* hükmü yer almaktadır. Kanun hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde Büyükşehir Belediyelerinin 5216 sayılı kanunun 7'nci madde (t) bendi uyarınca durak yerleri ile karayolu yol, cadde, sokak, meydan vb. yerler üzerinde araç park yerleri tespit etmesi ve bu park yerlerini doğrudan işletmesi veya işletirmesi durumunda elde ettiği gelirlerin Kanunun 23'üncü madde (f) bendi uyarınca %50 sinin ilçe belediyelerine nüfuslarına göre dağıtması gerektiği, ancak bunların dışında kalan ve büyükşehir belediyesince yapılarak doğrudan işletilen veya işletirilen açık ve kapalı otoparklardan elde edilen gelirlerin büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında paylaşma konu edilmemesi değerlendirilmektedir.²⁵²

²⁵² Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 08.01.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 551-45019 sayılı görüşü.

□ □ □

BELEDİYELER	OCAK (TL)	ŞUBAT (TL)	MART (TL)	NİSAN (TL)
ADALAR	609,33	670,77	839,86	837,41
BAKIRKÖY	8.411,68	9.259,86	11.594,02	11.555,45
BEŞİKTAŞ	7.166,56	7.889,19	9.877,84	9.844,98
BEYKOZ	9.416,74	10.366,27	12.979,32	12.936,15
BEYOĞLU	9.168,06	10.092,52	12.636,57	12.594,53
EYÜP	13.962,55	15.370,44	19.244,92	19.180,00
FATİH	15.915,28	17.520,08	21.936,41	21.863,44
GAZİOSMANPAŞA	18.908,56	20.815,19	26.062,13	25.975,44
KADIKÖY	18.318,33	20.165,43	25.248,59	25.164,60
SARIYER	12.818,32	14.110,84	17.667,80	17.609,03
ŞİŞLİ	10.339,51	11.382,08	14.251,19	14.203,79
ÜSKÜDAR	20.307,38	22.355,06	27.990,16	27.897,05
ZEYTİNBURNU	10.902,94	12.002,33	15.027,79	14.977,80
KARTAL	17.100,84	18.825,18	23.570,50	23.492,10
KÜÇÜKÇEKMECE	28.409,08	31.273,68	39.156,92	39.026,67
KAĞITHANE	16.407,39	18.061,81	22.614,70	22.539,47
PENDİK	25.188,98	27.728,89	34.718,59	34.603,10
ÜMRANIYE	25.589,92	28.170,24	35.271,20	35.153,87
BAYRAMPAŞA	10.241,91	11.274,64	14.116,67	14.069,72
BAĞCILAR	28.645,38	31.533,80	39.482,62	39.351,29
BAHÇELİEVLER	22.738,98	25.031,84	31.341,69	31.237,43
AVCILAR	15.861,60	17.460,99	21.862,43	21.789,71
GÜNGÖREN	11.515,92	12.677,11	15.872,67	15.819,87
MALTEPE	18.099,49	19.924,53	24.946,96	24.863,98
TUZLA	8.412,66	9.260,94	11.595,38	11.556,81
ESENLER	17.418,15	19.174,48	24.007,85	23.927,99
SİLİVRİ	6.117,80	6.734,68	8.432,31	8.404,26
ŞİLE	1.245,96	1.371,59	1.717,33	1.711,62
BÜYÜKÇEKMECE	8.477,35	9.332,15	11.684,53	11.645,66
ÇATALCA	2.575,31	2.834,99	3.549,61	3.537,81
ESENYURT	26.077,21	28.706,67	35.942,85	35.823,28
ATAŞEHİR	15.525,05	17.090,50	21.398,55	21.327,37
BAŞAKŞEHİR	12.998,29	14.308,96	17.915,86	17.856,26
SANCAKTEPE	12.518,71	13.781,01	17.254,83	17.197,44
SULTANGAZI	19.474,24	21.437,90	26.841,82	26.752,53
ARNAVUTKÖY	8.566,40	9.430,18	11.807,28	11.768,00
BEYLİKDÜZÜ	9.963,44	10.968,09	13.732,85	13.687,17
ÇEKMEKÖY	8.376,07	9.220,66	11.544,94	11.506,54
SULTANBEYLİ	11.958,19	13.163,98	16.482,26	16.427,44

1.1. Otopark Gelirlerinin Haczedilemezliği

5393 Sayılı Kanunun 15/son maddesinde; *"Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemez"* hükmüne yer verilmiştir. Bu durumda haczedilmezlik şikayetinin kabul edilebilmesi için mahcuzların kamu hizmetinde "fiilen" kullanılması gerekli olup kamuya tahsis kararı alınmasının sonuca etkisi bulunmamaktadır.

3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 44/son maddesine dayanılarak çıkanlan Otopark Yönetmeliği'nin 10/3. bendinde "... otopark bedelleri kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılır." hükmü, 11. maddesinde ise "... otopark hesabında toplanan meblağ, belediyelerin kendi kaynaklarından ayıracağı tahsilatla birlikte, tasdikli plan ve 5 yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanılır. Otopark hesabında toplanan meblağ, otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamaz. Otopark hesabında toplanan meblağın amacında kullanılıp kullanılmadığı hususu İçişleri Bakanlığı'nca denetlenir." hükmü düzenlenmiştir. Anılan bu maddelerde otopark hesabında toplanan meblağın, otopark tesisi dışında başka bir amaçla kullanılamayacağı belirtilmiştir. **Bu maddeler itibariyle belediyenin numaralı otopark hesabında bulunan paraların fiilen kamu hizmetinde kullanıldığıнын kabulü gerekeceğinden, haczi mümkün değildir.** Bir diğer anlatımla otopark hesabı niteliği gereği haczedilemez. Hesaptaki paralardan başka amaçlar için harcamalar yapılması onların haczedilebilecekleri sonucunu doğurmaz. Bir diğer anlatımla bu durum paraların niteliğini etkilemez ve haczedilmezlikten feragat anlamına gelmez.²⁵³

Ayrıca Danıştay Vergi Daireleri Genci Kurulu, Otopark yönetmeliğinin 11. maddesinde kamu bankalarının birinde açılacak otopark hesabında toplanan meblağın otopark tesisi dışında başka bir iş için kullanılamayacağı bu hesapta toplanan paranın amacına uygun kullanılıp kullanılmadığının İçişleri Bakanlığınca denetleneceği kurala bağlanmıştır. Buna göre otopark hesabında bulunan para kamu hizmeti olan otopark yapımına tahsisli olması nedeniyle belediyenin kesinleşen vergi borçlarının tahsili amacıyla yapılan hacizlerde bu paranın haczedilemeyeceğine karar verilmiştir.²⁵⁴

²⁵³ Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin 16.12.2014 tarih ve 2014/22358 sayılı kararı.

²⁵⁴ Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu 30.1.2004 gün ve E. 2003/316 K. 2004/316

2. HAL RUSUMU

Hal Rusumu, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinde düzenlenmiştir.

2.1. Hal Rusumun Nispeti

Toptancı halinde satılan mallardan **yüzde bir**, toptancı hali dışında satılan mallardan **yüzde iki** oranında hal rüsumu tahsil edilir.

2.2. Hal Rusumunun İstisnaları

Üretici örgütlerince toptancı halinde satılan mallar ile toptancı halinde bulunmak şartıyla;

a) Sınai üretimde kullanılmak üzere satın alınan mallar.

b) İhraç edilmek üzere satın alınan mallar.

c) İlgili mevzuatı çerçevesinde ithal edilen mallar.

ç) 1.12.2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünler.

d) Üretici örgütlerince toptancı hali dışında satılan mallar.

e) Üreticilerce perakende olarak doğrudan tüketicilere satılan mallardan.

hal rüsumu alınmaz.

2.3. Hal Rusumuna İlişkin Diğer Hususlar

Gıda güvenilirliği ve kalitesi analizleri, Tarım ve Köy işleri Bakanlığınca yetkilen-dirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

2.4. Hal Rusumunun Belediyelere Aktarılması

Hal rüsumu, yeterli hizmet altyapısına sahip bankalar nezdinde malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarın yüzde yetmiş beşi, malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar aktarılır. Bakanlar Kurulu, Bakanlığın teklifi üzerine, bu oranı değiştirmeye yetkilidir.

Malın üretildiği veya tüketildiği yerde toptancı hali bulunmaması veya birden fazla toptancı halinin bulunması durumunda hal rüsumu, Bakanlıkça belirlenecek toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba yahnılır veya aktarılır.

Belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken tutarlar. ilgili belediyeye gelir olarak kaydedilir ve bu şekilde gelir olarak kaydedilen tutarların en az yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma., bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur. Bu şekilde ayrılan ödenekler amacı dışında kullanılamaz. Özel toptancı hali işletmecisi hesabında biriken **tutarlar**ın yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar ilgili belediyeye ödenir.

2.5. Kanun Hükümlerine Aykırı Hareket Edenler Hakkında Uygulanacak Yaptırımlar

Bu Kanun hükümlerine aylan olarak;

- a) Toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında toptan alınıp satılan,
- b) Sınai üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak iç piyasada satışa sunulan,
- c) Toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılan,
- ç) Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,

mallar için hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan birim fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınır. Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına belediye encümenince karar verilir. Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumludur.

Cezalı tahsil edilen hal rüsumları belediyece ayrı bir hesapta tutulur. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine

bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiyenin tutarı olay başına (2.000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacağı tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir.

2.6. Hal Rüsumunun Tahsilatında Yaşanan Sorunlar

01.01.2012 tarihinde yürürlüğe giren 5957 sayılı Sebze ve Meyveler İle Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile birlikte Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Bakanlığın adı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak değişmiştir.) tarafından Hal Kayıt Sistemi oluşturulmuştur. Sistem, alım-satımı yapılan yaş sebze ve meyvelerin kayıt altına alınmasına dair her türlü bilgileri içerdiği gibi rüsum v.b. hesaplamaların da bilgisayar ortamında hesaplanmasını ve izlenmesini amaçlamaktadır. 07.07.2012 tarih ve 28346 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin 44'üncü maddesinin 10'uncu fıkrası aynen "*Hal rüsumuna ilişkin ödemeler, 45'inci maddeye göre Bakanlıkça belirlenen banka nezdinde malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılan hesaba yatırılmak suretiyle yapılır. Malın üretildiği yerde toptancı hali bulunmaması veya birden fazla toptancı halinin bulunması durumunda 45'inci maddeye göre işlem yapılır.*" şeklindedir.

Rüsumlar konusunda Türkiye genelinde Vakıfbank yetkili kılınmıştır. Ancak hal kayıt sisteminin yoğun kullanımı dolayısıyla çoğu zaman sisteme giriş dahi yapılamaması, her durumda alım ve satım işlemlerinin ilgililer tarafından sisteme girilmemesi dolayısıyla rüsum hesaplanmamıştır. Ve Bakanlık tarafından Vakıfbank'a yatırılan rüsumların, ilgili Belediye'nin hesabına aktarılmasına ilişkin gereken talimatın verilmemesi dolayı gelir kaybı meydana gelmektedir. İlgili belediyenin söz konusu hal rüsumunun toplanmasına ilişkin gerekli işlemleri yerine getirmesi ve takip etmesi gerekmektedir.²⁵⁵

3. BELEDİYELERE DİĞER KANUNLAR İLE VERİLEN İDARİ PARA CEZALARINDAN DOĞAN GELİRLER

İdari para cezası, devletin idari kurumları tarafından tahakkuk ettirilen cezalardır. Mahkemelerin vermiş olduğu para cezaları ile karıştırmamak gerekir. Örneğin; belediyeler, bazı genel müdürlükler, kaymakamlıklar vs. birçok kurum tarafından uygulanabilmektedir. Çoğu zaman Kanun ve nizamlar ile belirlenen kurallara uyulmaması durumunda ortaya çıkar.

²⁵⁵

Erzurum Büyükşehir Belediyesinin 2014 yılı Sayıştay Raporu, Bulgu-6.

Belediyeler de diğer kanunlar ile kesilen idari para cezaları ile ciddi gelir elde edebilmektedirler. Aşağıdaki tablolarda belediyelere ilişkin diğer kanunlarda öngörülen idari para cezaları nispetleri belirtilmiştir,

J. 5326 Sayılı Kabahatler Kanununa Göre 2016 Yılı Belediye Para Cezaları

Tablo 51: 5326 Sayılı Kabahatler Kanununa Göre 2016 Yılı Belediye Para Cezaları
(01/01/2016- 31/12/2016)

KA- NUN MAD- DESİ	ADI	İŞL.FU'İME ŞE.KİLİ	CEZAYI VERE- CEK	2016 Yılı ÇR--
m.32	E.İRE AYICIRI DAV- RANIŞ	Genel	f.ncümü	219n
2	m.33	DILENCİUK	DÜncüile y.pmalc	10Sn
3	m.33	DILENCİUK	Dilencilik yapanın ü:zennde para çıkması	Toplanan pan.nın kamuya geçirilmesi
4	m.36/1	GORULTO	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ger ele i)	10Sn
5	m.36/2	GORULTO	Ticari bir işletmenin fuliyeti çerçevesinde gürültü i,tbr- malc suretiyle başkalarını ra- hatsız etmek(Ticari 1 letme)	2.240-tl228
6	m.37	RAHATSIZETME	Mal veya hizmet satma.le için başkalarını rahatsızetmek	10Sn
7	m.38/I	iŞGAL	K.aldınmlan işgal Eden wya Mal Satışı Yapan Kişilere	10Sn
8	m.38n	iŞGAL	Kaldınmlara İznı Olmaksı- zın inşaat Malzemesi Yıgan Kişilere	219-1.115
9	m.39	SiGARA iÇME YASACI	Kamu Hizmet UinalarınJa sigara içenlere	10Sn
10	m.39	SiGARAIÇME YASACI	Belcdircye ait toplu ta mu ara lırındası ara i mek	105TL
il	m.39	SiGARAIÇMCYASACI	Oiel Hukuk Uşileri Tarafın- dan işletilen Toplu Taşıma Araçlarında si,ııı i çer ere	10Sn
12	m.39	SiGARAIÇU: YASACI	Oı.tl Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebile- ceği Rınal.ınn Knpolı Alanla- nındası ara i enlere	10STL
IJ	m.40	KJMLİĞİBİLDİR- MF.ME	Görevle ilgili olarak sorul- ması halinde kamu görrv- lisine kimliği ve adrısı ile ilgili bilgi vermekten ka- çınm.ık veya gerçrge aykırı heyndndhulınmok	10Sn

KABAHATİN					
	NUN MAD- DEST	ADI	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERE- CEK	2015 YIL tçtN
14	m.41/1	ÇEVREYİ KİRLİTME	Evde biriktirilen çöpleri topl- anması gt:reken yerler dışına almak	Belediye Zabıtası	3STİ
15	m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLİTME	Y"mek Pişirm(' ,•e S(rvis Ye- rferinde işlenmesi !!alinde işletme	BelediyeZabıt.ası	1.185TL- 11.228TL
16	m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLİTME	HaY'r,ın Kesimine Tahsis EJtlen Yerleri Dışında Kesim YapanJ:ı.ra veya Kesilen Hay- van Auklanrı Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	10STL
17	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLİTME	inşaat Atık. ve Artıkların Bunların Toplanması ve }': Depolanmasına Ozgü Yerle Dı.şına Atan gerçek KiJiye	İlelediye Zabıtası	219n -6.732n
					ayrıca atıkların lc.aldınması masrafla.n tahsil edilir (mad- dt:-41/4).
18	m.41/4	ÇEVREYİ KİRLİTME	inşaat Atık ve Artıl<lanrı BWılanı Toplanması veya Depolanmasına Ozgü Yerler Dışına İnşat:ı.ıı Y-ürüten ıuzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	219n -6.732TL
					a}Tica atıkların k.aldınma.sı m:ı.srafları tahsil edilir (mad- dı:-41/4).
19	m.41/5	ÇEVREYİ KİRLİTME	Kullanılını:u Hale Gelen Ev Eşyasını Bwıların ııoplan- masına ilişkin Belirlenen Günün Dıfında Sokağa veya Kamuya AilSair Yerlere Bıra- kan Ki.şJye	Belediye Zabıtası (belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda uç günden az olmam- ak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m.41/5)	105 Ti.

K.MAD		KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2015 YILI Tutarı
20	m.41/6	ÇEVREYİ KIRLETME Kullanılmaz Hale<Alen Motorlu Karı"" Denli Nuıl Araçlarını ya da Mütmi- mim Cü.lcriniSokağa , :eya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Bdediye Zabıwı	S>-4n ryna aı.ıkbnn kaldınlmasa nwnflm tabii edilir (ımd- dc4l/6).
21	m.42	AFİŞASMA irin alınmaksın bmu)"ı ait :ılanı veduvarlar üeöz.el şahıslara ait alanlara bez. kırıl vb.afı veilan mak	Bdedtye Zabı	219n - 6.732n
22	m.42	AFİŞASMA l:ı.in alın.ırak asılan afqlerin verilen sürenin sonund.ı toplanm:ıma.sı	Beledtye Zabıwı	219TI- 6.732TI

Tablo 52: 1608 Sayılı Kanununa Göre 2016 Yılı Belediye İdari Para Cezalan

K.MAD		KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2015 YILI Tutarı
1	Bel.Kanun 15/m	izinsiz seyyar satı yapmak	Beltdiyı-Encümeni	219TL
2	Umumi İlufzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi ubita t:ılmalrramcs- ine arkın davranmak	Bdtdi} Encümeni	219II
3	831 sayılı Sul:ır Kanunu Ekmd. 7	İçme sulan kaynaklarında 7,.uar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şdtlde tarla açmak ve hap"311 bırakmak w sulamak belediye meclisi tarafından ya.sak edilmiş İst' bu karara aykırı da,Tan:ınlara	BdtdiJe Encümeni	219TL
4	1608 s.k m.2	Yoku nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Beledire Encümeni	440 TL- 8.818 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlar.ı	Beltdiyı- Encümeni	219TI
6	1608 k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmışancak herhangi hır para cezası ongörülmemiş LSC	Belediye Encümeni	219TI

2. 4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları

Tablo 53: 4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları 01/01/2016-31/12/2016

Kanun MaJ.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)
3/1-2	98	İşyeri bildirim yükümlülüğüne aykırı davranış (çalıştırılan her işçi için)	173.21
3/2	98	İş Kanunu'nun 3. maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan işyerinin muvazaalı olarak bildirilmesi (asıl işveren ile alt işveren veya vekilleri için aynı ayrı)	?
3/85	98	Ağır ve tehlikeli iş kapsamındaki işyerinin bildirim yükümlülüğüne aykırı davranmak (çalıştırılan her işçi için)	1.766
5	99/a	İkili ve çoklu işyeri ilkesine uyulmayan her işçi için	141
7	99/a	Geç-ki ilişkisi hükümlerine aykırı davranılan her işçi için	141
8	99/b	Çalışma koşullarına ilişkin belge verilmeyen her işçi için	141
(4	99/b	Çağ üzerine çalışma yükümlülüğüne uyulmayan her işçi için	141
28	99/c	Çalışma belgesi verilmeyen veya belgesine yanlış bilgi yazılan her işçi için	141
29	100	Toplu işten çıkarma hükümlerine aykırı davranarak işten çıkarılan her bir işçi için	584
30	101	Çalıştırılmayan her özürsüz ve çalıştırılmayan her ay için	2.211
30	101	Çalıştırılmayan her eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için	2.211
32	102/a	Ücret ile Kanundan veya TİS'den veya iş sözleşmesinden doğan ücretin kas-ten ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde her işçi ve her ay için	161
32	102/a	Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit iş kazasının zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödenmemesi halinde her işçi ve her ay için	161
39	102/a	Asgari ücret ödenmeyen veya eksik ödenen her işçi ve her ay için	161
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	584
38	102/h	Yasaya aykırı olarak ücret kesme cezası vermek	584
52	102/b	Yazıda usulü uygulanan işyerlerinde, her hesap pusulasının genel toplamın gösteren belgeyi işçilerin seçtiği temsilciye vermemek	584

K.ınun	Ceza	Cezayı Gerçelmlrnn Fııl	Ti,
Mad	Mad		
.11	102/c	Fazla alıştırma ücreti ödenmeycn. hale ettiğı serbest zammı akı 61 içmdr laiJ.. bndirilmayan. onayı alınmadan fazla çalıştırılan htt bir qçı rçm	1.15
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı olanı bölünen ha için	215
57	103	Yıllık iz.in ücreti yasaya aykırı kilde veya eksik ödmm her i, Çi için	215
59	103	İş sözleşmesinin sona ermesinde kullarulmadığı iznin ücreti ödenmrym ha bir işçi için	215
60	103	izin rönetmeliğine aykırı olarak izin kullandınınuyan veya dwJc kul-landırılan her işçi kin	215
63	104	Çalışma sürelerine ve buna il4kin yönetmelik hül-ümkrine uymam.ık	1.56>
64	104	Tdafı çalışmasına ilişkin yasa hükümlerine U)'Wmadm al nb.n her qçı için	215
68	104	Ara dinlenmelerini yasa hükmüne göre uygulamamak	1..5(,0
69	104	işçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak. gece "" gündüz postawuu değıştirmek	1.56>
71	104	Çal tmna yaşı ve çocukları alışbrm.ıyasağı hükümlerine aykırı davr.inmn	L560
72	104	18 yaşını doldurmamış erkek ve her yaştaki kadınlan yeT ve w altında çalıştırmak	L560
73	104	Gece alıştırma yasağına ilişkin kanun ve yönetmelik hükümlerine ayb.n davranmak	1..5<10
74	104	Doğum öncesi ve sonrası sürelerde kadınlan çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	L560
75	104	İşçi özlük dosyalarını düzenlememek	L.5(ı0
76	104	Çal ma sürelerine ilişkin rönetmclik hükümlerine uymam.ık	L560
77	105/c	İş sağığı ve iş güvenliğinin gerektirdiğı koşullara uymamak	L625
78	105/a	İş sağık ve güvenliğı)Önetmdi.k hül-ürnlrine göre alınmayan her iş sağığı ve güvenliğı önlemi için (alınmayan önlemler için izleyen her ay aynı mik-tarda)	285
78	105/c	İ etme belgesi almadan işyeri açmak veya bđgelendirilmesi gereken er veya ürünler için belge almamak	L.615
79	105/c	Faaliyeti durdurulan işi izin almad.ın devam ettirmek veya bpatılan işymni izinsiz açmak	L.625
80	105/c	4 sağığı ve i ğ güvenliğı kurulbrının kurulması ve çğ ile ilgili hükümlere aykırı davranmak. iş sağığı ve iş güvenliğı l-unılfannca alınan kar.ırl:ırı uygulamamak	1.615
81	105/c	İşyeri sağık ve güvenlik birimi oluşturma, işyeri hekimi ile diğcr sağık pu-soneli görevlendirme, işgüvenliğı uzmanı olan mühendis vıya teknik eleman ö örevlendimw yükümlülüğünü yerine l.,timwmek	1.625
85	105/d	Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılan 16 yaşından küçük her işçi ve yönetme-likte gösterilen yaş ka)ıtlarına nykırı çalıştırılan her işçi için	1..625

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)
85	105/J	Agır ve tehlikeli illerde çalıştırılan çalıştırılan ilçe ilgili mülkiyetli...	7J..
86	105/b	Sağlık raporu alınm. idilJl ağır ve tehlikeli qlerde...	2.4
87	105/b	Sağlık raporu alınm. 1y.ın 18 Y.İltndan küçük her...	324
88	105/c	Gebe veya çocu_ kemziren kadınlar hakJund. ılıu yont'tmelige uymamak	1625
89	105/c	iş K.ı.nunun.ı göre c;ı.karıJ.ın çeşitJı yönetmelik.lere aykırı davranmak	1 625
90	106	İt-Kurcfan ızın almaksı lJn iş ve iKı bulma faaliye-tinde bulunma.k	17 700
92/2	107/1-a	İş müft'tişlerinin davetine gelmemek. ifade Vt' bilgi vermemek.. gerdw bdge ve ddillen göstermemek ve vermemek. undilerine gerekli kolaylığı göstn-memek	14 160
96/1	107/1-b	İş müfettişleri tarafından ifade ve bilgilerine b...ruJ:ın i,Kilere telkinde bulunrnal:.. 4çıJcri gerççğı sak.l:ıma)'a ya d.ı değiştirmeye sevk etmek vey;ı :zo,-l:ımak	14.160
96/2	107/1-b	İKİlerin gerçeğe aylun haberler vererek işvereni gereksiz işlemlerle uğT.ıfbr-mal.ın veya hak.sız yere kötü durum.ı düşürmeye kal.Juşmalan. denetim ve tefuşın y:ı ılm.ısını güçJeştirmekri. l:ötü niyetli da...lard:ı buJunmalan	14.160
107/2	107/2	iş müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerini yapmalarım ve sonuçlandır-mal.ınnı engdJemek	14.160

3. 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa Göre 2016 Yılı Belediye İdari Para Cezaları

Tablo 54: 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa Göre 2016 Yılı Belediye İdari Para Cezaları

KANUNMAD-DESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZA'YI VERECEK MAKAM	2015 YILI İÇİN UYGULANACAK MİLLİ...AR
m. 6/J-a	Umuma açık.istirahat ve eğlence >erinin süreli olarak fualiyctten men edildiğı halde süresinden önce açılması	Belediye Encumeni	1.115-2240
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlen-ce yerlennın açma ve kapanma sa.ııJennc uymaması	Belediye Encümeni	1.115-2.240
m.6/1-c. 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benicr umuma açık ve açılması iznc bağılı yerlerde 18 y.ımdan kü-çüklerin çalştınlmsı	Bek*diye Encumcni	1.1 15-2-240
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane g.ıbi içkiJı yerler ile kiraathane ve oyun oynahılan yerlere yanla-rında veli veya vafüi olsa bile 18 yaşından küçüklerin aJınm.ı.sı	Beledirc Encümeni	1.115-2.240
m.6/1-d	Umuma açık ıstirahatı ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümleri-ne ayları olarak ışletılmcsi	Belediye Encumcni	1.115-2.2-10
m.7/3	izin :ılmad3.lı umumn açık isti-rahata ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encumcru	En son uygulanan ceza bir k:ı :ıtınılır

4. 394 Sayılı Hafta Tatili Kanuna Göre Belediye İdari Para Cezaları

Tablo 55: 394 Sayılı Hafta Tatili Kanuna Göre Belediye İdari Para Cezaları

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	(T.7.AYI VE R. CİFTİ) 1 AK.-İM	2016 YIU İÇİN YJGL L.A'İ.LAX MİCTAA
m10	Hafta tatili ruhsatı almadığı Paz. ar gün- len 1 erterinc	Belediye Encümeni	t73 n	

5. 6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Hakkında Kanununa Göre Belediye İdari Para Cezaları

Tablo 56: 6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Hakkında Kanununa Göre Belediye İdari Para Cezaları

SIRA NO	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	cr.7.An vı:Rr.crK MAKAM	2016 YIU İÇİN L"YGU LANACAK MİCTAR
1	m7/I	işçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işçilerini kışkırtma-yan işveren veya vekillerine (iş Kanununa tabi iş yerleri hariç)	İlelelfe [ncümtnJ	17.İTL

6. 3194 Sayılı İmar Kanununa Göre Verilecek İdari Para Cezaları

Tablo 57: 3194 Sayılı İmar Kanununa Göre Verilecek İdari Para Cezaları 01/01/2016-31/12/2016 Tarihleri Arası

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına arlan olarak yapıln yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı nltJ iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet Jurumunu, bulunduğu alanın öelliğine, durumuna, ruhd..iginc ve sınıfına, yerleeye ve çevreye etkisine, cın ve m:ıl emniyetini tehdit edip etmediğine ve aylcınhgı büyüklüğüne eörc, 790,35lürk Lirasından az olmamak üzere,			
Kanuni Dayınıuğı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari P.ır:ı Cc-7..m (TL) (her bir mıl içi)
42/1	1	A	4.74
		n	790
	il.	A	126 4
		B	17.38
	111	A	31.62
		8	31.61
		A	36.35
		O	39.51
	IV	C	48.99
		A	60.06
	V	D	72.71
		C	82.19
		99.SR	

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıflı	Yapının Grubu	İdarî Para Cüzatı (TLJ) (ha bir 1al 1çf)
42/b	Menuata aykırınlıQı yapı inşa.at alanı frzerindeo hesaplanmasa mümkün olmayan, yapının ct'phelerini ,e diğey yapı el<manlarını ck-111tiren V<ya yapı malz<mesi için öngörülen1ereklere aykırı bulwlan		Birtm Fiyat1 Btdelin'-20
Wc (42/ave42/b maddelerine göre cczandınlmısı gereken yapılır)	Hisseli parselde Jiğey maliltlerin muvafakau alınmılızın yapılmış ise		""30
	Kamuya veya b:ı.şhsına ait bir oorselde yapılmış ise		9,,40
	Uygulama unar pl:ınınd.ı1 Yeya p.ırselasyon pl3llında •K:ınıu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda ise		""-60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi kaJllSln-dacan ve maJ emniyetini tcldll ed.İ)'Or ise		9b 100
	Uygulama imar planı buJunanı bir alanda yapılmış ise		%20
	Yapıl1maya yasaklanmış bir aJanda yapılmış i1		%80
	Öiel kanunlar 1Je belirleriniş öze.1 imar reJimine tabi bir alanda yapılmış ise		%50
	Ruhsatsız ise		% 180
	Ruhsan hü.kümsü. hale gelmesine rağmen inşaati sürdüürülliyor ise		%50
	YaJ>1kullanma izin belgesi alınmışohm.akla birlikte, ru-hm alınmaksızın yeni inşa!faaliyete konuise		9b 100
	İnşa!faaliyetleri tamamlanmış ve kullarıJmıyor ise		%10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılır ise		%20
	Çevre ve görüntü kirlili1nesebebiyet veriyor ise		120
3194/18-42	3194 sayılı Kanunun 18/1;on fıkrasında belirtilen du-rumlar hariç, im:ı.r planı olmayan yerlerdt> her türlü yapılaşma anucıyfa arsa ve parsellerin h.İsselerine ayıra-cak öi.el pa.r:selasyon planları, 1uş vaadi sözleşmeleri yapılması		3.161,41
3194/28,,12	Müelliflik. fenni mesuliyey, İntiyç şefli1 YC' yapı mülraahhitliğı hususundaki görev ve sornınlulukJann yerine getirilmemesi		3.161,41
3194/32--42	Yapı sahibinin biray içeriMndr)'apısının ruhsata uygw1 hale geUrmemesl 11eya ruhsat:ılmam:ısı		3.161.41
3194/33-42	İnfial. tamirai ve bahçe tanzimi ile ilgili ı.edbirier alın-maması ve ml.Uccletiyetlerin yerine gNirllmemesi		3.161.41
3194/35--42	Binaların zemin scvıı1sı allında kat kazanmak mak-sadıyla. bina cephe hatundan yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin allua dilşilrülmesi; her ne sebeple olursa olsun eweke ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesin1n, 0.50 m. Daha aş.ağıda tcşekkUJ emlş bulunan binalarla gibi arsaların sahlplerl.nin emnl)'et tedbiri alınmawı		3.161,,11

¹ Duıquy u.ırlınnnda imu1anlan için lib. Dılgtn Jlıı.wyın;oml(tay Kararlan '418ında İnu.r Pl..uıı.in*, Mahallı İJarder O:ırgw. t:Jum 2009, Yıll9, Sayı 182, s.49-6-0.

Yubnch ffilen 18, 28,32, 33,3-4, 35, 36, 37,40 ve41incimaddelttdt behrukn mükdlefiytılcrlyerme getirmrl,m ""Til'V mddL
nı'ın dm-un yapı veya pıncıl Ahıbl. lwiı.ı. plan, etüt vıpro minıılilfori, fenni =ınlkr.yıpı mılealılıudİff "ımum
ılglısint göre •rn .ıynolmu iıure 3.161.41bu fullerinin çvır yf satlık- aykın olnwı bılııdf 6.32HJ rw:kırııı.au
malemnıyırıı İdıtđ etmesi lwinde 9.434,27lürk. l.ımı idim•r cezi.sı. tmlrı.
al Yıpm iflnln ruhma vı rulu3I ckl:etilt vr projelere :yk.in owı çrcçkleştiiımesir :N oa maddC) gön.-\trum sim iç:ııdr Jfb
nlıpıı g,dınlmtnesi lwııc bet yıl
b)Yıpm qınde ruhsat dı etüt v rrojder ayrıııobnk gc-rı;dıle•ırıkıı imalaıın cıı.n,T ml i;ü,'Volğıııı idıdıı ctını.)J hılıııdr oa yıl
el B&bılıkÇ2 olumsıı U)ıııdrğııımdırmc,i yıptıLm hallenle bir yıl,
rünyie Bilinlkçı lruJ t'dilir

Kaynak: Mahalli idareler Dergisi. Aralık-2015sayısı. (145-155 sayfa)

7. Belediye Cezalarının Öngörüldüğü Diğer Kanunlar

- ✓ 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu
- ✓ 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
- ✓ 3621 sayılı Kıyı Kanunu
- ✓ 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
- ✓ 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında KHK
- ✓ 2690 sayılı Boğaziçi Kanunu
- ✓ 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerde Yapılacak Yardımlara Dair Kanun
- ✓ 2683 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- ✓ 3122 sayılı Öğretici ve Teknik Filmler Hakkında Kanun
- ✓ 3517 sayılı Yazılı ve Basılı Kağıtların Kese Kağıdı Olarak Kullanılmasına Dair Kanun
- ✓ 831 sayılı Sular Kanununa Eklenen 2659 Sayılı Kanun
- ✓ 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına Dair K.HK'nın Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun
- ✓ 80 sayılı Kanun
- ✓ 486 sayılı Umumi Belediyeye Muteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında Kanun

4. TAŞINIR VE TAŞINMAZ MALLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarının idaresi 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 38. maddesine göre belediye başkanının görevidir.

Ancak 5393'ün meclisin görevleri başlıklı 18. maddesinde;

"

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisine karar vermek ... "

denilerek belediyenin taşınmaz mallarının yönetimi belediye meclisine bırakılmıştır.

Kamu taşınmaz mallarının satışından belediyelere kaynak sağlayan bir diğer kanuni düzenleme ise 18.07.2001 tarih ve 24466 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4706 sayılı "*Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun* "dur. Bu kanunla beraber, belediyelere hem taşınmaz mal devri hem de satışı yapılan Hazine taşınmaz mallarının satış bedellerinden pay verilmesine ilişkin hükümler getirilmiştir.

4706 sayılı Kanunun 5. maddesinde "Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'❖ ilgili belediyelerin 20/07/1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılır. Kalan kısmından ise ilgili belediyeye %30, varsa büyükşehir belediyesine % 10 oranında pay verilir. Belediye mücavir alan sınırları dışındaki köylerde bulunan Hazine taşınmazlarının satış bedellerinin tahsil edilen kısmından, %25 oranında; dörtte biri ilgili köy tüzel kişiliğine ödenmek ve kalanı diğer köylere götürülecek hizmetlerde kullanılmak üzere, il özel idarelerine pay verilir.

Bu paylar tahsilini takip eden ayın yirmisine kadar ilgili idarelerin hesaplarına aktarılır. Belediyelere veya köy tüzel kişiliklerine yapılan satış ve devirlerden elde edilen gelirler ile özel ödenek kaydedilen satış gelirlerinden pay verilmez." denilmektedir. Bu hükümler uyarınca Hazine taşınmaz mallarının gerek 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gerekse 4706 sayılı Kanuna göre yapılan satış bedellerinden belediyelere pay verilmesini öngörmüştür. Tabii ki, belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan taşınmaz malların satışında bu durum söz konusudur.

Hazineye ait taşınmaz malların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından, %10'u düşüldükten sonra kalan kısmın %30'u ilgili belediyeye, %10'u da varsa büyükşehir belediyesine ayrılacaktır

Belediyelerin taşınır ve taşınmaz mallarından elde edebilecekleri gelirler kira gelirleri ve satış gelirleri diye ikiye ayırabiliriz;

1. Kira Gelirleri

- Lojman kira gelirleri
- Ecrimisil gelirleri
- Sosyal tesis kira gelirleri
- Spor tesisi kira gelirleri
- Kültür amaçlı tesislerin kira gelirleri
- Taşınır malların kira gelirleri

2. Sahş Gelirleri

- Taşınır ve taşınmaz malların satışından elde edilecek gelirler

5. GEÇİŞ HAKLARI

Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına, bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ve yönetmelik kapsamındaki işlemlerin denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "*Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik*" elektronik haberleşme altyapısı, elektronik haberleşme şebekesi, geçiş hakkı, geçiş hakkı sağlayıcısı, işletmeci, geçiş hakkı ücreti ve geçiş hakkı ücret tarifesi gibi birçok kavramı tanımlamıştır.

Yine aynı Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, Yönetmelik'te belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmış ve ayrıca 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiştir.

Tablo 58: Geçiş Hakkına Konu Olan Yerler ve Ücret Üst Sınırları

	Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
1	Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar	Metrekaresi, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde 2'si
2	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 1,00.-TL
3	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
4	Büyükşehir belediyeleri dışında kalan il belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve il belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
5	ilçe belediyeleri (büyükşehir belediyesi kapsamında kalan belediyeler hariç) ile belde belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve ilçe veya belde belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,50.-TL
11	Metro, tramvay, tünel ve benzeri tesislerin sınırlarındaki yerler	Metresi 10,00.-TL
12	Yukarıdaki alanların dışında kalan yerler	Metresi 0,10.-TL

Not: Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları Tablosundaki tarifelere katma değer vergisi dahil değildir. Katma değer verginin uygulanması hususunda mevzuat hükümleri geçerlidir.²⁵⁶

²⁵⁶ Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanması Hakkında Usul ve Esaslar, madde-11.

Bu bölümde GHS (Geçiş Hizmet Sağlayıcısı), görev sınırlan **içinde** olan kamu kurumlarını temsil etmektedir.

Yukarıdaki tabloda Bakanlık geçiş ücreti için üst sınırı belirlemiştir. Ancak Belediye meclisleri kendi sınırları içindeki işler için almaları gereken tarifeler belirlemeleri ayrıca gerekir. İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri: bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırımı yapılması suretiyle tespit edilir.

Ayrıca Belediye meclisleri tarafından aşağıdaki ücretler de belirlenmelidir.

- Geçiş hakkı nedeniyle yapılacak keşif ücreti,
- Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesi nedeniyle taşınmazın tekrar eski haline getirilmesi bedeli,
- Yer değişikliği bedeli,
- Var olan faaliyeti durdurma bedeli ve benzeri adlarla alınan diğer bedeller ve tazminatlar,

Bu Yönetmelikte belirlenen ilkelere ve hükümlere uygun olmak kaydıyla ve taraflar arasında yapılan geçiş hakkı anlaşmasında aksi belirtilmediği takdirde işletmeci tarafından ayrıca karşılanır.

Geçiş hakkı ücreti, altyapıyı kuran ilk işletmeci tarafından Geçiş hakkı sağlayıcısına ödenir. Kurulan bu altyapıdan tesis paylaşımı çerçevesinde faydalanan işletmeciler tarafından Geçiş hakkı sağlayıcısına geçiş hakkı ücreti ayrıca ödenmez.

Geçiş hakkı kullanılarak kurulmuş olan bir elektronik haberleşme altyapı ve/veya şebekesinin bulunduğu mülkiyet alanına, işletmecilerin ilave kablo, kanal, boru, göz gibi fiziksel altyapı unsurlarını mevcut güzergahın dışına çıkılmaksızın tesis etmesi durumunda geçiş hakkı ücreti alınmaz.

5.1. Belediyelerin Geçiş Hakkı ile İlgili Yükümlülükleri

1-) Geçiş hakkı uygulamasında;

a) Ülke kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması,

b) Etkin ve sürdürülebilir rekabet ortamının sağlanması,

c) Geçiş hakkı taleplerinin yasal süre içerisinde cevaplanması,

ç) İlgili mevzuata aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkının kullanılmasının öncelikle tarafların anlaşmasına bağlı olması,

d) Taleplerin teknik açıdan mümkün, ekonomik açıdan orantılı ve makul olması,

e) Tesis paylaşımı ve ortak yerleşime öncelik verilmesi,

f) Geçiş hakkının kullanımının taşınmazla kalıcı zarar vermemesi ve geçiş hakkı sağlayıcısının bu taşınmazın üzerindeki haklarının kullanımını sürekli, biçimde aksatmaması,

g) Çevre, tarihi eserler, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, şehir ve ülke planlamacılığında kaynaklanan özel koşulların göz önünde tutulması,

ilkeleri esas alınır.

Geçiş hakkı başvurularının değerlendirilmesinde ve uygulanmasında; milli savunma, milli güvenlik, kamu düzeni gerekleri ve acil durum ihtiyaçları ile 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve diğer özel kanunlardan kaynaklanan sınırlamalar saklıdır.

11-) Geçiş hakkı sağlayıcısı bir kamu kurum veya kuruluşu ise kendisine yapılan geçiş hakkı talebini içeren başvuruları öncelikli olarak ve gecikmeye mahal vermeden ilgili mevzuat çerçevesinde değerlendirmekle ve altmış gün içinde sonuçlandırmakla, şeffaf davranmakla ve işletmeciler arasında aynın gözetmemekle yükümlüdür.

111-) GHS, işletmecinin geçiş hakkı kapsamında yürüteceği faaliyetlerin kesintisiz ve güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla, masrafları işletmeci tarafından karşılanmak üzere, gerekli tüm önlemleri alır veya alınmasına izin verir.

iv-) GHS, geçiş hakkına konu olan taşınmazın üzerindeki haklarını kullanırken işletmecinin geçiş hakkı kapsamında yürüteceği faaliyetler ile işletmeciye ait elektronik haberleşme altyapısını tehlikeye düşürücü veya zarar verici işlemlerden kaçınmakla yükümlüdür.

v-) GHS, işletmeciye ait elektronik haberleşme şebeke ve/veya altyapısında yol açtığı zararları, üçüncü fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla en geç bir ay içerisinde tazminle yükümlüdür.

vi-) GHS, geçiş hakkına konu olan taşınmazın üzerindeki haklarını kullanırken işletmeciye ait elektronik haberleşme şebeke, altyapı ve bunların destekleyici ekipmanlarının haklı sebeplerle yerinin değiştirilmesi ve benzeri taleplerde bulunması halinde, durumu işletmeciye altmış gün önceden haber verir.

vii-) GHS, altıncı fıkarda belirtilen işlemleri elektronik haberleşme şebeke, altyapı ve bunların destekleyici ekipmanlarını tehlikeye düşürücü veya zarar

verici olmamak ve işletmeciyi haberdar etmek kaydıyla bizzat yerine getirebilir veya bu işlemlerin yapılmasını işletmeciden talep edebilir. Taraflar arasında yapılacak anlaşmada aksi belirtilmediği sürece, GHS'nin bu taleplerinden **kay-**naklanan tüm masraflar kendisi tarafından karşılanır. Ancak, kamu hizmetleri- nin kesintiye uğramasına sebep olabilecek anza ve benzeri acil durumlarda, altıncı fıkra da belirtilen süre beklenmeksizin, tarafların sorunun giderilmesi için karşılıklı işbirliği içerisinde çalışmaları esastır.

5.2. Genel Hükümler

(1) İşletmecinin, kurulu bulunan elektronik haberleşme altyapı ve/veya şebe- kesindeki bir noktadan yalnızca son kullanıcı müşteri veya müşteri grubuna ulaş- mak amacıyla kuracağı 400 m ve altındaki müşteri bağlantı güzergahtan için, mevzuata aykırı hareket edilmemek şartıyla, Bakanlıktan kullanım onayı almasına gerek yoktur. Bu durumda, Bakanlıkça kullanım onayı verilmiş sayılır. Ancak, tesis paylaşımının mümkün olması durumunda, tesis paylaşımına öncelik verilir.

(2) Birinci fıkradaki durumlarda; işletmeci, geçiş hakkı kullanım onayı al- mak için Bakanlığa başvuru yapmaksızın geçiş hakkını kullanmak amacıyla GHS'ye başvuruda bulunur.

(3) Kullanım onayı talep edilen bir güzergahta, Yönetmeliğin 7'nci madde- sine göre diğer işletmecilerin kullanması için kurulmuş/kurulacak bir elektronik haberleşme altyapısı ve/veya şebekesi bulunması halinde, tesis paylaşımı yü- kümlülüğü olmasa bile, Bakanlık, işletmecilerin tesis paylaşımı için ticari olarak anlaşmalarına yönelik tavsiyede bulunabilir.

(4) İşletmeci, birinci fıkradaki güzergahlarda altyapı kurulumunun tamam- lamasını müteakip 30 gün içinde, güzergahı gösteren .kmz ve .dwg uzantılı dos- yaları kapasite bilgilerini de içerecek şekilde tek yazımlık CD/DVD içerisinde Bakanlığa verecektir.

(5) İşletmeci, Bakanlıkça kullanım onayı verilen güzergahta değişiklik ol- ması durumunda, altyapı kurulumunun tamamlamasını müteakip 30 gün içinde, güzergahı gösteren .kmz ve .dwg uzantılı dosyaları kapasite bilgilerini de içere- cek şekilde tek yazımlık CD/DVD içerisinde Bakanlığa verecektir.

5.3. Örnek Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi

Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönet- melik 27.12.2012 tarihinde Resmi Gazetede yayımlandığından öncesi ve sonra- sını içeren yeni tarifeler düzenlemek gerekmektedir.

Tablo 59: Geçiş Hakkı Örnek Tarifesi (Büyükşehir)

Geçiş Hakkı Tarifesi (27.12.2012'den önce Tesis Edilen Altyapıları için)			
Altyapı Katılım Bedeli için Birim Altyapı Yapım Maliyeti (TİJm) (Kullanım Süresince Bir Defalık)	Yıllık	160	n.
Güzergah Anza-Bakım-Onarım Bedeli (TUm) (Bir Yıllık)	Yıllık	0.85	n.
Yer Etüt Bedeli (TİJm) (Bir Defalık)	Yıllık	0.2	n.
Ortak Elektronik Haberleşme Altyapısını ilk Tesis Eden için Geçiş Hakkı Bedeli (TİJm)	Yıllık	1.15	n.
Mevcut Ortak Elektronik Haberleşme Altyapısını Kullanımda Geçiş Hakkı Bedeli (TİJm Göz)	Yıllık	1.15	n.
Ortak Elektronik Haberleşme Altyapı ihtiyacı Olmayan Yerlerde Geçiş Hakkı Bedeli (TİJm Güzergah)	Yıllık	1.15	n.
Tünel. Raylı Sistem. Metrobüs Hatlarının Kullanımda Geçiş Bedeli (TUm)	Yıllık	11.5	n.
Başvuru Bedeli (Bir Defalık)	Yıllık	490	TL
Geçiş Hakkı Tarifesi (27.12.2012'den Sonra Tesis Edilen/Edilecek Altyapılar için)			
Keşif Ücreti (TUMetre) (Bir Defalık)	Yıllık	0.2	TL
Büyükşehir Belediyeleri Sınırları içerisinde Kalan ve Büyükşehir Belediyelerinin Tasarrufunda Ve/veya Sorumluluğunda Olan Yer ve Ana Arterlerde Geçiş Hakkı Ücreti (TUMetre)	Yıllık	1.15	TL
Büyükşehir Belediyeleri Sınırları içerisinde Kalan Ana Arter Dışındaki Yerlerde Geçiş Hakkı Ücreti (TUMetre)	Yıllık	0.8	TL
Metro. Tramvay ve Tünel Kullanımında Geçiş Hakkı Ücreti (TUMetre)	Yıllık	11.5	TL
Başvuru Bedeli (Bir Defalık)	Yıllık	490	TL

6. TEKNİK ALT YAPI BEDELİ

3194 sayılı İmar Kanununun 23.üncü maddesinde geliştirme alanlarında yapı ruhsatı vermeyi, bu alanların parselasyon planlarının onaylanmış olması ve yol, su, atık su şebekelerinin yapılmış olması koşuluna bağlanmıştır. Ancak söz konusu teknik altyapı henüz yapılmamışsa yapı sahipleri kendilerine düşen altyapı bedelinin %25'i peşin %75,i altyapının tamamlanmasından en geç altı ay sonra ödeme sözü vererek yapı ruhsatı verebilmektedir.

İmar Kanunun "*Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı*" başlıklı 23. ncu maddesi aşağıdaki gibidir;

"Madde 23 - İskan hudutları içinde olup da, imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda her ne şekilde olursa olsun, yapı izni verilebilmesi için,

a) Bu sahaların imar planı esaslarına ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak parselasyon planlarının belediye encümeni veya il idare lainılunca tasdik edilmiş bulunması,

b) Plana ve bulunduğu bölgenin şartlarına göre yollarının, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması,

Şarttır.

Ancak, bunlardan parselasyon planları tasdik edilmiş olmakla beraber yolu, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısı henüz yapılmamış olan yerlerde, ilgili idarenin izni halinde ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak yaptırana veya parselleri hizasına rastlayan ve yönetmelikte belirtilmiş şekilde hissesine düşen teknik alt yapı bedelini %25 peşin ödeyip geri kalan %75 ini alt yapı hizmetinin ilgili idaresince tamamlanacağı tarihten en geç altı ay içinde ödemeyi taahhüt edenlere de yapı ruhsatı verilir. Kanalizasyon tesisinin yapı bitirilip kullanılmaya başlanacağı tarihe kadar yapılmaması halinde, fosseptik veya benzeri geçici bir tesis yaptırılması yoluna gidilir. Bu yapılmadığı takdirde yapıya kullanma izni verilemez. Ana tesis yapıldığında yapı sahibi veya sahipleri lağım ayaklarını bu tesise bağlamaya mecburdurlar.

Toplu mesken alanlarında, ilgili şahıs veya kurumlarca ilgili idarenin izni ile bütünü inşaa ve ikmal edilen teknik altyapının iki tarafındaki diğer parsellerin sahiplerinden, kendi parsellerine isabet eden bedel alınmadıkça, kendilerine yapı ruhsatı verilmez.

Toplu mesken alanlarında altyapı tesisleri belediyelerce onaylı projesine göre ilgili şahıs veya kurumlarınca yapılmışsa belediyece altyapı hizmetleri uedeniyle hiçbir bedel alınmaz. Alınan bu paralar teknik altyapıyı yaptıranlara veya bu meblağı önceden ilgili idareye ödeyenlere aynen geri verilir.

Şu kadar ki, bir yolun iki tarafındaki parsel sahipleri bahis konusu yol bedellerini ve bir kanalizasyon şebekesinden istifade eden veya etmesi gereken parsel sahipleri teknik altyapı bedellerini ilgili idareye vermedikçe ilgili idarenin bu tesisleri inşaa ve ikmali mecburiyeti yoktur.

Mevcut binalarda esaslı değişiklikler ve ilaveler yapılması da bu madde hükümlerine bağlı olmakla beraber, bunların tamirleri için yukarıdaki şartlar aranmaz.

Bu maddenin tatbikinde 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulii Hakkında Kanun hükümleri tatbik olunur. Tatbikatla ilgili diğer hususlar imar yönetmeliğinde belirtilir.

İmar planları ilke kararları ile yoğunluk ve yapı düzeninde düzeltme ve yenileme getirilen yerleşik alanlardaki uygulamada mevcut şehirselle teknik ve .foJ. yal altyapının tevsii ya da yenilenmesi gereken durumlarda, şehirselle hizmetlerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen katılma payları bu hizmetlerden yararlanacak arsa, yapı ya da bina sahiplerinden usulünce alınır.

İmar planlarında meskün saha olarak belirtilen yerlerde ise, gayrimenkul sahiplerince pis su mecralarının, yapının bulunduğu sokaktaki lağımlı şebekesine veya varsa umumi fosseptiğe bağlanması, lağımlı şebekesi veya umumi fosseptik olmayan yerlerde mahalli ihtiyaç ve vesaite göre ilgili idarece verilecek esaslar dahilinde gayrimenkulün içinde, lüzumlu tesisatın yapılması mecburidir. Bu bağlantılar mal sahibi tarafından ilgili idarece yapılacak tebligatla verilecek müddet zarfında yaptırılmadığı takdirde ilgili idare tarafından yıktırılır."

Soru-1: Teknik Alt Yapı Bedeli Kim Tarafından Ödenir?

Davacı vekili; davaya konu taşınmaz üzerine kurulu akaryakıt istasyonunda yapılması düşünülen prekast yapı inşaatına izin verilmesi için davalıya yapılan başvurunun olumlu karşılandığını, yapılacak ilave inşaat sebebiyle Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce müvekkili şirketten teknik alt yapı bedeli olarak 25.725,50 TL tahsil edildiğini, taşınmaz malikine ait bir yükümlülüğü yerine getirmek zorunda kalması sebebiyle müvekkili tarafından yapılan 25.725,50 TL ödemenin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faizi birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini istemiştir. Davalı vekili ise kira sözleşmesi gereği ödenmesi gereken tüm vergi, resim ve harçların kiracı tarafından ödenmesi gerektiğini, söz konusu inşa edilecek alanlardan davacının faydalanacağını, davacının ödemeyi müvekkiline haber veneden ve onay almadan yaptığını, sözleşme hükümleri gereğince davaya konu bedeli davacının ödemesi gerektiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davacının, kiralayan tarafından yapımına onay verilen inşaat için ruhsat alım aşamasında Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne 210,50 TL damga vergisi, 25.515 TL teknik altyapı bedeli olmak üzere toplam 25.725,50 TL ödediği anlaşılmaktadır. Davacıdan tahsil edilen teknik altyapı bedelinin 3194 Sayılı İmar Kanununun 23 maddesine göre tahakkuk ettirildiği Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından bildirilmiştir. **3194 Sayılı İmar Kanununun 23. maddesine göre katılma paylarının arsa maliklerinden alınması gerekir. Arsa maliki tarafından ödenmesi gereken paranın kiracı tarafından ödenmesi halinde kiralayan sebepsiz zenginleşmiş olacaktır. Bu sebeple Mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru değildir.**²⁵⁷

²⁵⁷ Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 30.09.2013 tarih ve 2013/13296 sayılı kararı.

Sonı-2: Teknik Alt Yapı Bedeli ile Harcamalara Katılma Payları arasındaki **fark neör?**

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı" **başlıklı** 23'üncü maddesinde;

"İskan hudutları içinde olup da, imar planında beldenin inkişafına ayrılmı, l bulunan sahalarda her ne şekilde olursa olsun, yapı izni verilebilmesi için;

*Bu sahaların imar planı esaslarına ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak parselasyon planlarının belediye encümeni veya il idare kurulunca **tasdik** edilmiş bulunması,*

Plana ve bulunduğu bölgenin şartlarına göre yollarının, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması, şarttır.

Ancak, bunlardan parselasyon planları tasdik edilmiş olmakla beraber yolu, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısı henüz yapılmamış olan yerlerde, ilgili idarenin izni halinde ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak yaptıranlara veya parselleri hizzasına rastlayan ve yönetmelikte belirtildiği şekilde hissesine düşen teknik alt yapı bedelini %25 peşin ödeyip geri kalan %75 ini alt yapı hizmetinin ilgili idaresince tamamlanacağı tarihten en geç altı ay içinde ödemeyi taahhüt edenlere de yapı ruhsatı verilir. Kanalizasyon tesisinin yapı bitirilip kullanılmaya başlanacağı tarihe kadar yapılmaması halinde, fosseptik veya benzeri geçici bir tesis yaptırılması yoluna gidilir. Bu yapılmadığı takdirde yapıya kullanma izni verilemez. Ana tesis yapıldığında yapı sahibi veya sahipleri lağım ayaklarını bu tesise bağlamaya mecburdurlar.

*Toplu mesken alanlarında, ilgili şahıs veya kurumlarca ilgili **idarenin** izni ile bütünü inşa ve ikmal edilen teknik altyapının iki tarafındaki diğer parsellerin sahiplerinden, kendi parsellerine isabet eden bedel alınmadıkça, kendilerine yapı ruhsatı verilmez.*

Toplu mesken alanlarında altyapı tesisleri belediyelerce onaylı projesine göre ilgili şahıs veya kurumlarınca yapılmışsa belediyece altyapı hizmetleri nedeniyle hiçbir bedel alınmaz.

Alınan bu paralar teknik altyapıyı yaptıranlara veya bu meblağı önceden ilgili idareye ödeyenlere aynen geri verilir.

Şu kadar ki, bir yolun iki tarafındaki parsel sahipleri bahis konusu yol bedellerini ve bir kanalizasyon şebekesinden istifade eden veya etmesi gereken parsel sahipleri teknik altyapı bedelledni ilgili idareye vermedikçe ilgili idarenin bu tesisleri inşa ve ikmali mecburiyeti yoktur.

Mevcut binalarda esaslı değişiklikler ve ilaveler yapılması da bu madde hükümlerine bağlı olmakla beraber, bunların tamirleri için yukarıdaki şartlar aranmaz.

Bu maddenin tatbikinde 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri tatbik olunur.... "hükmü yer almaktadır.

Söz konusu **teknik alt yapı bedeli**, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 86-94'üncü maddelerinde yer alan harcamalara katılma payı olmayıp herhangi bir şekilde yapı inşa edecek kişilerin, inşaat-yapı ruhsatı alması sırasında ortaya çıkan bir bedeldir ve ayrıca 3194 sayılı İmar Kanununun 23'üncü maddesinde öngörülen koşulların varlığı şartıyla ve yine madde hükümlerine göre alınması zorunlu bir bedeldir.

Ancak, Teknik alt yapı bedelinin, pis ve içme suyu şebekelerine ilişkin bedelleri, şehirlerin su ve kanalizasyon idareleri tarafından, yol ile ilgili olanları ise ilgili belediyeler tarafından alınmaktadır.

Bahsi geçen 23'üncü maddeye atıfta bulunulmakla birlikte, buradaki atıf ve yönetmelik konusunda da sadece hesaplamanın, "*parselleri hizasına rastlayan ve yönetmelikte belirtildiği şekilde hissesine düşen*" şeklindeki ifade ile yapı ruhsatı alacak kişilerin ilgili parseli (yolun karşı tarafında da bir parsel varsa o parsel sahibi de yapı ruhsatı aldığı anda kendisine düşen kısımla sorumlu olacağından) hizasına rastlayan kısmına göre alınması söz konusu olmaktadır.

Yani, 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik isminden dolayı, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 23'üncü maddesinde belirtilen "teknik alt yapı bedeli", harcamalara katılma payı değildir ve harcamalara katılma payına dönüşmemektedir²⁵⁸.

Soru-3: Teknik alt yapı bedeli alınan yerlerden aynı işleri için harcama katılma payı alınabilir mi?

3194 sayılı İmar Kanunun 23'üncü maddesine göre bir yapıdan teknik alt yapı bedeli alınabilmesi için yapının bulunduğu yerde yol, pis ve içme suyu şebekesi gibi alt yapının yapılmamış olması gerekmektedir. Söz konusu yerde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca harcamalara katılma payı alınmaktadır. Ayrıca teknik alt yapı bedeli alınması mümkün değildir²⁵⁹.

²⁵⁸ Sayıştay 6. Dairesinin 07.04.2015 tarih ve 225 sayılı kararı.

²⁵⁹ Sayıştay Temyiz Kurulunun 30.05.2012 tarih ve 35040 sayılı kararı.

Tablo 60: Örnek Teknik Alt Yapı Bedeli Tarifesi (Büyükşehir)

3194 SAYILI İMAR KANUNUNUN 23.MAD. GÖRE ALINAN STABH.Jz.e YOL TEKNİK ALT YAPI BEDELİ	0cm
Stabilize Teknikaltyapı bedeli-3194 sayılı imar kanununun 23.Mad.(m2) si	s2,00n
1)BitümlüSıcak Karışım Beton Asfalt (Modifiye) Aşınma tabakası (10 cm)	31,37n
2)Bitümlü Sıcak Karışım Beton Asfalt (Modifiye) Aşınma tabakası (5 cm)	1s,68n
3)BitümlüSıcak Karışım Beton Asfalt Aşınma tabakası (10 cm)	21,93n
4) BitümlüSıcak KarışımBeton Asfalt Aşınma tabakası (5 cm)	13,96n
5)BitümlüSıcak KarışımBeton Asfalt binder tabakası (8 cm)	20,65n
6) BitümlüSıcak Karışım Beton Asfalt Bitümlü temel tabakası(14 cm)	34,0,n

7. ATIK SU ALTYAPI VE EVSEL KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ TARİFELERİ

Belediyelere katı atıkların toplama, taşıma ve bertaraf işlemleri sorumluluğunu yükleyen ve bunların ücretlerini ne surette belirlemeleri gerektiğini **açıklayana** mevzuat hükümleri aşağıdaki gibidir;

2872 sayılı "Çevre Kanunun" 11'inci maddesinde:

"Büyükşehir Belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini /...,ırmak, kurdurmak, işletmek veya iş/ettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yarar/ananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır.

Geri kazanım imkanı olmayan atıklar, yönetmeliklerle belirlenen uygun yöntemlerle bertaraf edilir. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sommlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yarar/ananlardan, Belediye Meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz."

2872 sayılı "Çevre Kanunun" 18-b maddesinde:

"Büyükşehir belediyeleri Su ve Kanalizasyon İdarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri, Çevre Katkı Payı olarak tahsil edilir. "

Bu Yönetmeliğe istinaden toplam sistem maliyetinin belirlenmesi **gerek-**mektedir.

7.1. Toplam Sistem Maliyeti

Toplam sistem maliyeti, yatırımın finansal maliyeti, sistemin işletilmesi ve bakımı, sabit varlıkların amortisman maliyetleri, yönetim ve izleme giderleri, vergiler, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak öz kaynak getirisinden oluşan tam maliyeti içerir. Toplam sistem maliyeti, atık su veya evsel katı atık sisteminin işletilmesi ve sürdürülebilirliği ile bağlantısı olmayan maliyetleri içermez.

Ücret, 2464 sayılı Kanunun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği alınan çevre temizlik vergisi, aynı Kanunun 87'nci maddesi uyarınca alınacak kanalizasyon harcamalarına katılma payı 2560 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış sulan uzaklaştırma bedelleri toplam sistem maliyetinden çıkartılarak belirlenir.

7.2. Atık Su Sistemi Bileşenleri

Atık su altyapı yönetimlerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

- a) Toplama,
- b) Nakil,
- c) Pompalama,
- ç) Arıtma,
- d) Deşarj,
- e) Çamur Bertarafı,
- O** Geri Kazanım,
- g) Satış.

7.3. Evsel Katı Atık Sistemi Süreçleri

Evsel katı atık idarelerinin toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenler şunlardır:

- a) Toplama,
- b) Taşıma,

- c) Aktarına,
- ç) Geri kazanım (kompost, yakma gibi),
- d) Bertaraf (Düzenli depo sahasının kurulması, işletilmesi, kapatılması, kapatma sonrası bakım ve gözetim),
- e) Satış.

7.4. Atık Su Hizmetleri İçin Ücretlendirme

Atık su hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Atık su Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın İnternet sayfasında yayımlanır.

Atık su hizmetlerine ait ücretler belirlenirken; su sayaçlarından kaydedilen su miktarı, içme ve kullanma suyu kaynağı olarak yeraltı veya yüzey suyu kullanan ve şebekeye bağlı olmayan aboneler için atık su sayacı olan yerlerde ölçüm değeri, olmayan yerlerde idarece belirlenecek atık su miktarı esas alınır.

Sanayiler için ücretlendirme, atık su debisi ve kirlilik yüküne, sanayi dışı aboneler için tüketilen su miktarına ya da idarece belirlenecek atık su miktarlarına göre yapılır.

Atık su hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atık su ücreti 0,30 TL' < lir. Belirlenen miktarın bu asgari ücretten daha düşük olması durumunda Bakanlığın uygun görüşü alınır. Mevzuattaki yükümlülöklere uygun şekilde atık su hizmetlerinin verilebilmesi için asgari atık su ücretinin yeterli olmaması durumunda tam maliyet esaslı tarifeye göre atık su ücreti belirlenir.

7.5. Evsel Katı Atık Hizmetleri İçin Ücretlendirme

Evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esasları kullanılır. Bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esaslar Bakanlık tarafından Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın İnternet sayfasında yayımlanır.

Evsel katı atık hizmetlerine ait ücretler belirlenirken, atık üreticisinin ürettiği atık miktarı aşağıdaki birimlerden biri veya birkaçı kullanılarak tespit edilebilir:

- a) Atık ağırlığı,

- b) Konteyner sayısı, konteyner hacmi, konteyner doluluk oranı ve **atık toplama sıklığı**,
- c) Atık toplama aracı sayısı, araç hacmi, araç doluluk oranı ve **atık toplama sıklığı**,
- ç) Atık üreticilerinin hane halkı büyüklüğü, hastanelerde yatak sayısı, okullarda öğrenci sayısı gibi belirli özelliklerine göre belirlenebilecek sabit **atık** üretim değerleri.

7.6. Atık Su Tarife Türleri

Atık su hizmetleri üç farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

- a) Debi ve kirlilik yüküne göre değişken tarife,
- b) Abonelerin belirli özelliklerine göre sayaç okuma, vidanjör gibi hizmetler için sabit tarife,
- c) Kanalizasyon sistemine yeni abonelerin bağlanması durumunda alınacak bağlantı ücreti.

Atık su altyapı yönetimleri birinci fıkrada yer alan seçeneklerden birini kullanabilecekleri gibi bunları birleştirme yoluna da gidebilirler. Bu durumda ilk iki tarife türü düzenli olarak faturalandırılır, üçüncü tarife türü ise bağlantı sırasında bir sefere mahsus alınır. Bununla birlikte atık su altyapı yönetimleri abonelere hizmet maliyetlerini tam olarak yansıtabilmek için birinci fıkrada yer alan seçenekler dışında ayrı bir tarife belirleyebilirler.

Atık su altyapı yönetimleri her aboneye sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.

7.7. Evsel Katı Atık Tarife Türleri

Evsel katı atık hizmetleri atık miktarı belirleme yöntemine göre aşağıda sayılan ikj farklı tarife türü üzerinden ücretlendirilebilir:

a) 1 8'inci maddede belirtilen yöntemlere göre hesaplanmış ve değişken ücretlerden oluşan tarife,

b) Kirleten öder ilkesi dikkate alınarak ve 18'inci maddede belirtilen yöntemlere göre idareler tarafından hesaplanmış ve üretilen atık miktarını atık üreticilerinin etkileyemediği sabit tarifeler.

Evsel katı atık idareleri her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirlerler.

8. ATIK YÖNETİMİ

Atık yönetimi ile ilgili ana Kanunumuz Çevre Kanunu olmakla birlikte genel düzenleme 2015 yılında çıkarılan Atık Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde yapılmaktadır. Yönetmelikte adı geçen bakanlık, Çevre ve Şehircilik Bakanlığıdır. Ayrıca mezkûr Yönetmelikte Belediyeleri ilgilendiren hususlar ayrıca belirtilmiştir.

8.1. Atık Yönetimine İlişkin Genel İlkeler

a) **Atık** üretiminin ve atığın tehlikelilik özelliğinin;

1) Doğal kaynakların olabildiğince az kullanıldığı temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanılması,

2) Üretim, kullanım, geri kazanım veya bertaraf aşamalarında çevre ve insan sağlığına en az zarar verecek şekilde ürünlerin tasarlanması, pazarlanması,

3) Daha dayanıklı, yeniden kullanılabilir ve geri dönüştürülebilir ürünlere odaklanan teknolojiler ile atık üretimine ve atık içerisinde bulunan zararlı maddelere yönelik, ürün çevresel tasarım yaklaşımının oluşturulması,

suretiyle önlenmesi ve azaltılması esastır.

b) Atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda atıkların; yeniden kullanımı, geri dönüşümü ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile geri kazanılması, enerji kaynağı olarak kullanılması veya bertaraf edilmesi esastır. Atıkların alternatif hammadde ve ek yakıt olarak kullanılmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

c) Doğal kaynak ve enerji kullanımının azaltılmasına yönelik olarak geri kazanılmış ürünlerin kullanımının özendirilmesi esastır.

ç) Atıkların kaynağında ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve işlenmesi sırasında su, hava, toprak, bitki, hayvan ve insanlar için risk yaratmayacak, gürültü, titreşim ve koku yoluyla rahatsızlığa neden olmayacak, doğal çevrenin olumsuz etkilenmesini önleyecek ve böylece çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek yöntem ve işlemlerin kullanılması esastır.

d) Bakanlık, atık işleme tesislerine yönelik temiz üretim teknolojilerinin kullanımını sağlayacak mekanizmaları oluşturur.

e) Farklı türdeki atıkların kaynağında/üretildikleri yerde diğer atıklarla karıştırılmaksızın, sınıflandırılarak ayrı toplanması esastır.

f) Atıkların, Bakanlıkça belirlenen esaslar dışında farklı bir yöntemle toplanması ve ayrılması yasaktır.

g) Mevzuatta lisans alma zorunluluğu getirilen atık türlerini taşıyacak araçlar için taşıma lisansı alınması zorunludur. Lisans şartı aranmaksızın taşınan aukların, ömrünü tamamlamış araçlar hariç görünüş, koku, toz, sızdırma ve t,enzeri faktörler yönünden çevreyi kirletmeyecek şekilde kapalı araçlarda taşınması zorunludur. Atıkların taşınmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

ğ) Serbest bölgelerde kurulu bulunanlar da dahil olmak üzere, ek-2/A'da ve ek-2/B'de belirtilen faaliyetleri yapan gerçek ve/veya tüzel kişiler Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği doğrultusunda Bakanlık/il müdürlüğünden geçici faaliyet belgesi/çevre izin ve lisansı belgesi almakla, tehlikesiz atık toplama-ayırma tesisi için ise il müdürlüğünden izin almakla yükümlüdürler.

h) Atıklar, bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen şartlara uyulmak kaydıyla üretildikleri yerde geri kazanılabilir. Bakanlık, kendi atıklarını, üretildiği yerde, kendi prosesinde enerji geri kazanımı hariç geri kazanan tesisleri çevre lisansı uygulamasından muaf tutmaya yetkilidir. Çevre lisansı uygulamasından Bakanlıkça muaf tutulan tesislerin atık yönetim planında miletar ve türe ilişkin bilgileri vermesi ve atık geri kazanımı, atık yönetimi ile ilgili mevzuat hükümlerine uyması gerekmektedir.

ı) Atıkların, Bakanlık ve/veya il müdürlüğünden izin ve/veya çevre lisansı almış tesisler, üretici/yetkilendirilmiş kuruluşlar, atık taşımaya yetkili/lisanslı taşıyıcılar dışında üçüncü kişiler tarafından ticari amaçlar ile toplanması, satışı, geri kazanılması ve/veya bertaraf edilmesi, diğer maddelerle ve yakıtlara karıştırılarak yakılması yasaktır.

i) Atıkların üretildikleri/bulundukları yere en yakın ve en uygun tesise en hızlı şekilde ulaştırılarak, uygun yöntem ve teknolojiler kullanılarak işlenmesi esastır.

j) Atıkların yakılarak bertaraf edilmesinde 6/10/2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanır.

k) Atıkların düzenli depolama yöntemi ile bertaraf edilmesinde, 26/3/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

l) Atıklar fiziksel, kimyasal ve biyolojik ön işlemler haricinde kesinlikle doğrudan başka bir madde veya atıkla karıştırılamaz ve/veya seyretilemez.

m) Atıkların geçici depolanması atığın üretildiği tesis/kuruluş sınırları için yapılır.

n) Atıkların üretiminden ve yönetiminden sorumlu kişi, kurum ve kuruluşlar, atık yönetiminin her aşamasında atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermesini önleyecek tedbirleri almakla yükümlüdür.

o) Bu Yönetmelik veya diğer hukuki düzenlemeler ile atık yönetim planını hazırlama yükümlülüğü verilen gerçek ve/veya tüzel kişi, atık yönetim planını hazırlayarak sunmak ve onaylatmak/uygun görüş almakla yükümlüdür.

ö) Atıkların toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara dökülmesi, doğrudan dolgu yapılması ve depolanması suretiyle çevrenin kirlenmesi yasaktır.

p) Belediye atıklarının yönetimi, iklim, nüfus, atık miktar, coğrafi koşullar, optimum taşıma mesafesi göz önünde bulundurularak en geniş bölgenin faydalanabileceği şekilde bölgesel düzeyde sağlanır.

r) Belediye atıklarının hacminin azaltılması, kısmen enerji veya maddesel geri kazanımının sağlanması ve nihai bertaraf amacıyla çevre ile uyumlu fiziksel, kimyasal, biyolojik veya termal teknolojilerin kullanılması esastır.

s) Biyo-bozunur atıklar, geri kazanılabilir atıklarla karıştırılmadan ikili toplama sistemiyle kaynağında ayrı toplanır ve ikili toplama sistemi kurulur.

ş) **Belediye atıklarının, toplanması, taşınması ve bertaraf yükümlülüğü ile yönetimi, ilgili mevzuatta tanımlanan kurum ve kuruluşlarca sağlanır veya sağlattırılır.**

t) Belediyelerin, kuracakları ve/veya kurdurtacakları atık işleme tesislerine ait teknoloji ve projelerin uygulanmasına ilişkin Bakanlıktan uygun görüş alması zorunludur.

u) Belediye atıklarının taşınmasının ekonomik olmasının sağlanması amacıyla taşıma hattında trafik yüküne neden olmayacak şekilde çevresel önlemler alınarak uygun yerlerde aktarma istasyonları kurulabilir. Bu istasyonlarda toplanan atıkların atık işleme tesislerine taşınması sağlanır. Aktarma istasyonlarının koku, toz, gürültü ve görünüş yönünden çevreyi kirlenmemesi için, boşaltma isteminin yapıldığı yerlerin, kapalı olarak inşa edilmesi zorunludur.

ü) Tehlikeli atıkların neden olduğu çevresel kirlenme ve bozulmadan kaynaklanan zararlardan dolayı tehlikeli atığın toplanması, taşınması, geçici ve ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması ve bertaraf faaliyetlerinde bulunanlar müteselsilen sorumludurlar. Sorumluların bu faaliyetler sonucu meydana gelen zararlardan dolayı genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır. Atıkların yönetiminden sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmamak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yet-

kili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve lruruluşlanca yapılan ve/veya yapılması gereken harcamalar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 laY,lı Amme Alacaklarının Tahsil Usulu Hakkında Kanun hükümlerine göre atıkların yönetiminden sorumlu olanlardan tahsil edilir.

(2) Atıklar doğrudan kanalizasyon sistemine boşaltılmaz. **doğrudan havaya**,erilmez, düşük sıcaklıklarda yakılmaz, diğer atıklar ile karıştırılmaz.

(3) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan ürünlerin **çevre ve insan Sağ.lığına** zarar vermeyecek şekilde piyasaya arz edilmesi esastır. Tüketicilerin **tchJikcli** ürünlerden korunması ve ticari işletmelerin mevzuata uygun **ve güvenli ürünle-**rin piyasaya arz edilmesi ile ilgili yasal yükürnlOIOkJerini **yerine gctumcsini** sağlamak amacıyla ilgili teknik ve hukuki düzenlemeler **çerçevesinde piyasa** gözetimi ve denetimi yapılabilir. Piyasa gözetimi ve denetimi **yap1lacak ürünle-**re ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.

(4) Bu Yönetmeliğin ek-4 atık listesinde tanımlanan atıkların yönetimi ile gemi geri dönüşümüne ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(5) Atıklar, bir ara depolama tesisinden bir başka ara depolama **tesisine** gönderilemez. Bu tesise kabul edilen atıklar süresi içerisinde ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf tesislerine gönderilir.

(6) Ara depolama ile toplama-ayırma tesisleri hariç olmak üzere çevre lisansı bulunan ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf tesisleri kabul enikleri atıkları işlem yapmaksızın başka bir tesise Bakanlık onayı olmadan gönderemez.

(7) Atık yönetiminden sorumlu olan taraflar, üretimden bertarafa kadar olan süreçte ürünlerin ve atıkların çevreye olan olumsuz etkilerinin azaltılması ve güvenli bir şekilde yönetilmesi amacıyla ilgili personeline eğitim **ver-**mek/verdirmekle, kamuoyunda farkındalık yaratmakla, atık yönetimine **ilişkin** duyarlılığı geliştirmek üzere sosyal sorumluluk projeleri ve çevre eğitim proje-leri yapmakla/katkı sağlamakla, yazılı ve görsel basında spot yayınlar yapmakla veya bu amaçla yapılan çalışmalara katkı sağlamakla yükümlüdürler.

(8) Kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetleri ve bakım işlemlerinden kaynaklanan atıkların izin/çevre lisansı almış olan tesislere gönderilmesi zorunludur.

8.2. Atık Yönetimine İlişkin Belediyelerin Görev ve Sorumlulukları

(1) Büyükşehir belediyeleri, büyükşehir ilçe belediyeleri, il, ilçe ve belde belediyeleri:

a) Sorumlulukları çerçevesinde atık işleme tesislerini kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, ilgili tesislere çevre lisansı almak/aldınmakla,

b) Atıkların yönetimi kapsamında, bu Yönetmelikle sorumluluk verilen taraflarla birlikte bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yapmak veya katkıda bulunmakla,

c) Atık yönetimi ile görevli personelin periyodik olarak eğitimini sağlamakta, sağlık kontrolünden geçirmekle, mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dahil her türlü tedbirin alınması ve organizasyonunun yapılması ile gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmakla ve diğer koruyucu, önleyici tedbirleri almakla,

ç) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların taşımada kullandıkları araçların kaydını tutmakla, araç takip sistemi kurmakla ve talep edilmesi halinde kayıtları Bakanlığa ve il müdürlüğüne sunmakla,

yükümlüdürler.

(2) Büyükşehir belediyeleri:

a) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hükümlere uymakla,

b) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarının ilçe belediyeleri ile hazırlanmasını koordine etmek, Bakanlığa sunmak ve bu plan doğrultusunda çalışmaların yürütülmesini sağlamak, gerekli önlemleri almakla,

c) İlçe belediyeleri tarafından bu Yönetmelik kapsamında yürütülen çalışmalarda koordinasyonu sağlamak ve desteklemekle,

ç) Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik ve Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında değerlendirilen tesisleri imar planına işlemekle,

d) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından aktarma istasyonundan taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla,

yükümlüdürler.

(3) Büyükşehir ilçe belediyeleri:

a) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hükümlere uymakla,

b) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarını hazırlamak, Bakanlığa sunmak, bu plan doğrultusunda çalışmaları yürütmek ve gerekli önlemleri almakla,

c) Büyükşehir belediyesinin atık yönetim planlarının hazırlanmasına **otki** sağlamakla,

ç) Belediye atıkları ile ilgili mevzuat kapsamında yönetiminden sorumlu olduğu atıkları kaynağında ayn toplamak/toplattırmakla, aktarma istasyonuna taşımakla ve ikili toplama sistemi ile atık getirme **merkezi kurmak/kurdurtmakla**, toplanan atıklara ilişkin bilgi ve belgeleri **Bakanlığa** sunmakla,

d) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla,

yükümlüdürler.

(4) **İl, ilçe ve belde belediyeleri:**

a) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hükümlere uymakla,

b) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların oluşumunun önlenmesi ve atık azaltımını da içeren atık yönetim planlarını hazırlamak, il müdürlüğüne sunmak ve bu plan doğrultusunda çalışmaları yürütmek ve gerekli önlemleri almakla

c) Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik ve Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında değerlendirilen tesisleri imar planına işlemekle,

ç) Belediye atıkları ile ilgili mevzuat kapsamında yönetiminden sorumlu olduğu atıkları kaynağında ayrı toplamak/toplattırmakla ve ikili toplama sistemlerini kurmak/kurdurtmakla, toplanan atıklara ilişkin bilgi ve belgeleri Bakanlığa sunmakla,

d) Bakanlığın belirleyeceği esaslara uygun olarak atık getirme merkezi kurmak/kurdurtmakla,

e) Yönetiminden sorumlu olduğu atıkların yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almakla,

yükümlüdürler.

8.3. Atık Yönetimini İlgilendiren Diğer Mevzuatlar

- ✓ Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
- ✓ Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği

- ✓ Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
- ✓ Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
- ✓ Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği
- ✓ Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik
- ✓ Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerinin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmelik
- ✓ Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği

8.4. Ambalaj Atıklarının Toplanması ve İmtiyaz Hakkı

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmanın belediyenin yetkileri arasında olduğu belirtilmiş, aynı maddenin ikinci fıkrasında bu hizmetin Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığı'nın kararıyla süresi kırk dokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde belediyelerin kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Kanun'a göre yapılacağı belirtilmiş, "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde ise "hakların kiralanması" "Kira" tanımı içinde değerlendirilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 24.08.2011 tarih ve 28035 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmelik'in "Genel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ambalaj atığı üreticilerinin, ambalaj atıklarını, bağlı bulundukları belediyenin ambalaj atıkları yönetim planına uygun olarak, diğer atıklardan ayrı biriktirmek ve belediyenin toplama sistemine bedelsiz vermekle yükümlü olduğu, ancak belli şartları taşıyan üreticilerin bunu bedel karşılığı verebilecekleri belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Belediyelerin görev ve yetkileri" başlıklı 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendinde ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını, taşınmasını, depolanmasını, geri dönüştürülmesi ve geri kazanılmasını önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almanın belediyelerin görev ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Ambalaj atıklarını ayn toplama sistemi" başlıklı 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'ine maddesi kapsamında, belediyelerin ambalaj atıklarının kaynağında ayn toplanmasından sorumlu olduğu, ikinci fıkrasında ise belediyelerin bu **işi kendisinin yapacağı** veya sözleşme imzaladığı çevre lisanslı/geçici faaliyet belgeli **toplama-ayırma** tesisleri ile gerçekleştireceği ifade edilmiştir.

Ambalaj atıklarının toplanmasında 5393 sayılı Kanun'a göre belediyeler hem yetkilidir hem de söz konusu husus belediyeler için bir imtiyaz hakkıdır. Yukanda bahsi geçen Yönetmelik de bu hususu benzer şekilde **düzenlemiştir.** ambalaj atığı üreticilerinin, ambalaj atıklarını belediyenin toplama **sistemine** bedelsiz olarak vereceğini, belediyelerin bu işi kendisinin veya sözleşme imzaladığı çevre lisanslı/geçici faaliyet belgeli toplama-ayırma tesisleri aracılığı ile gerçekleştireceğini belirtmiştir. Belediye için bir imtiyaz hakkı olan ve gelir getirici nitelikte bulunan bu işlem, ya Belediye tarafından kendi imkanları ile yerine getirilmeli ya da 2886 sayılı Kanun'a göre, rekabetin ve eşit muamele ilkelerinin sağlandığı bir ortamda ihale edilmelidir.

Bu konunun birçok Sayıştay raporunda da yer aldığı görülmektedir. Örneğin 2014 yılı Yakutiye Belediyesi, 2014 yılı Elazığ Belediyesi, 2014 yılı Gaziantep Şahinbey Belediyesi ve 2014 yılı İzmir Çiğli Belediyesi Mali Raporlarında bahsettiğimiz husus açıkça vurgulanmış ve imtiyaz hakkının bedelsiz olarak verilmesi eleştirilmiştir.

9. İLAN EDİLMİŞ YERALTI SUYU İŞLETME SAHALARI İÇİNDE KUYU AÇILMASI

167 sayılı Yer Altı Suları Kanununun 4'üncü maddesine göre;

Yeraltı suyu işletme sahaları içinde 8'inci madde hükmüne göre belge alınarak açılması gereken kuyuların adedi, yerleri, derinlikleri ve diğer vasıflarıyla çekilecek su miktarı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tespit edilir.

Yeraltı suyu işletme sahalarında 8'inci madde şümülüne giren her türlü yeraltı suyu tesisleri, Bayındırlık Bakanlığınca tanzim edilecek teknik talimatname hükümlerine göre meydana getirilir.

Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir. Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilir. Tahsil edilen

kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, **belediye sınırları içinde ise ilgili belediye. ye %25 oranında pay verilir.**

Faydalı ihtiyaç miktarı, tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tespit edilir.

10. JEOTERMAL KAYNAKLAR VE DOĞAL MİNERALLİ SULAR KANUNUNA GÖRE ALINMASI GEREKEN İDARE PAYININ 1/S'i

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunun 10'uncu maddesi (e) bendine göre;

"İdari²⁶¹ payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının %1'i tutarında idare payı, her yıl Haziran ayı sonuna kadar idareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenir." Denilmektedir. Eğer kaynaklar belediye sınırları içerisinde ise idare payının 1/S'i bağlı bulunduğu belediyeye ödenmelidir. Ve uygulamada tahsilatların yapılmadığı görülmektedir.

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliğine göre ise "idare payı";

"Jeotermal kaynakların konut, iş yeri, balıkçılık, sera, kaplıca, termal kür merkezi gibi, ısıtma ve diğer amaçlı doğrudan kullanıldığı alanlar ve/veya dolaylı olarak yararlanıldığı elektrik enerjisi üretimi, kuru buz, mineral tuz eldesi, kurutma, soğutma gibi durumlarda ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar idareye verilmesi zorunludur. İdareye bildirilen gayri safi hasılatın %1'i tutarında idare payı alınır. Bu pay, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde İdare tarafından ödenir. Doğal mineralli sular ile Kanuna tabi gazların da doğrudan ve/veya dolaylı olarak kullanıldığı tesislerden elde edilen gayrisafi hasılatın %1'i tutarında idare payı alınır." Şeklinde dir.

²⁶¹ 1°10'ze 1 i d are 1 er 1 n l, büyükşehir belediyesi bulunan illerde valilik yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarını kastetmektedir.(Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği)

11. BAZ İSTASYONU YER SEÇİMİ GELİRİ

5393 sayılı Kanuna eklenen (r) bendi ile belediye ve mücavir alana sınırlan içinde 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre kuruluş izni verilen alanda tesis edilecek elektronik haberleşme istasyonlarına kent ve yapı estetiği ile elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak ücret karşılığında yer seçim belgesi verme yetkisi belediyelere verilmiştir. Belediyelerce verilecek yer seçim belgesi karşılığında alınacak Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenecektir. Yapılan düzenlemeye göre Büyükşehir sınırları içinde yer seçim belgesi verne ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

Tablo 61: GSM İstasyonlarının Seçimine İlişkin Örnek Tarife (Büyükşehir)

Haberleşme Sistem ve Ekipmanları Tesis Yeri Kullanım Bedelleri		Ücret	
Bina-1 Yıllık	Yıllık	17,000	TL
Repeater t Outdoor Montajlı RRU / Smallcell -1 Yıllık	Yıllık	2,500	TL
İstasyon, Durak, Terminal ve iskeleler-1 Yıllık	Yıllık	32,000	TL
RF Anteni/ Radyo Link Anteni -1 Yıllık	Yıllık	3,500	TL
Yer Altı Montajlı Kabinet. Saha Dolabı -1 Yıllık	Yıllık	2,000	TL
Outdoor Montajlı Kabinet. Saha Dolabı -1 Yıllık	Yıllık	2,650	TL
Ankesörlü Telefon -1 Yıllık	Yıllık	35,000	TL
İBB Kule Kullanım Temel Bedeli -1 Yıllık	Yıllık	42,500	TL
GSM Kule Tesis Yeri-1 Yıllık	Yıllık	50,000	TL
GSM Baz istasyonu Ortak Gider Bedeli -1 Yıllık	Yıllık	13,500	TL
Ortak Kabinet Kullanım Bedeli-1 Yıllık	Yıllık	350,000	TL
GSM Mobil istasyon Bedeli (Günlük)	Yıllık	210,000	TL
Elektronik Haberleşme Ekipmanı Tesis Yeri Survey Bedeli (Survey sonucu uygun görülen yer için bir defalık)	Yıllık	1,900	TL
Başvuru Bedeli (Bir Defalık)	Yıllık	490,000	TL
Seperasyon (T/Adet)	Yıllık	5,300	TL

12. YAPI DENETİMİNDE BELEDİYELERİ İLGİLENDİREN DURUMLAR

Can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla 2001 yılında "4709 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun" Resmi gazete'de yayımlanmıştır.

12.1. Yapı Denetiminin Kapsamı

4709 sayılı Kanun;

a) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 26'ncı maddesinde belirtilen kamuya ait yapı ve tesisler ile 27'nci maddesinde belirtilen ruhsata tabi olmayan yapılar,

b) Bodrum katı dışında en çok iki katlı ve yapı inşaat alanı toplam 200 metrekareyi geçmeyen müstakil yapılar,

c) Entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler,

d) Köy yerleşik alanlarında, belediye ve mücavir alan sınırları içinde olmayan iskan dışı alanlarda ve nüfusu 5000'in altında olan belediyelerin belediye ve mücavir alan sınırları içinde bodrum katı ve çatı arası dışında en çok iki katlı ve yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen konut yapıları ile bunların kömürlük, otopark, depo gibi müştemilatı,

hariç olmak üzere, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak yapıların denetimini kapsar. Ruhsata tabi olup, bu Kanun hükümlerine tabi olmayan yapılarda denetime yönelik fennî mesuliyet 3194 sayılı İmar Kanununun 26'ncı ve 28'inci maddelerine göre mimar ve mühendislerce üstlenilir. Birden fazla müstakil yapının bulunduğu parsellerde, bütün yapıların toplam yapı inşaat alanının 200 metrekareyi geçmesi halinde de bu Kanun uygulanır. Yalnızca bir bodrum katın inşaat alanı hesaba katılmaksızın toplam inşaat alanı 500 metrekareyi geçmeyen yapılarda geçici yapı müteahhidi yetki belgesi almak ve mimar veya mühendis unvanlı şantiye şefi bulundurmak, yapı müteahhitliğine ilişkin bütün sorumlulukları üstlenmek şartıyla parsel maliki kendi yapısını inşa edebilir. Ancak bu yapılarda da mimar veya mühendis unvanlı şantiye şefi bulundurulması mecburidir. Parsel malikinin veya hissedarlardan birinin mimar veya mühendis olması halinde ayrıca şantiye şefi aranmaz.

12.2. İlgili İdare Kavramı

4709 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunda geçen "ilgili idare" tanımı Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri ifade etmektedir.

12.J. Yapı Denetim Kuruluşlarının Belediyelere Karşı Sorumluluktan

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine **getirmek** yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

b) Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalamak, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

f) İşyerinde, çalışmaların, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına göre düzenlenmesi gereken sağlık güvenlik planına uygun olarak yapıldığını kontrol etmek ve gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bildirmek.

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek.

h) Yapının ruhsat eki projelerine uygun olarak kısmen veya tamamen bitirildiğine dair ilgili idareye rapor vermek.

ı) Zemin, malzeme ve imalata ilişkin deneyleri, şartname ve standartlara uygun olarak laboratuvarlarda yaptırmak.

12.4. Belediyelerin Görev ve Sorumlulukları²⁶²

- Belediyeler, Kanun ve ilgili mevzuat ile belirlenen görevlerini mevzuatta gösterilen süreler içinde tam ve zamanında yerine getirmek zorundadır.
- Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni belgesini düzenleyen Belediye görevlileri, görevlerinin gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan her türlü yapı kusurundan ve böylece meydana gelen zararlardan dolayı, tabi oldukları mevzuat çerçevesinde sorumludurlar.
- Yapı ruhsatı müracaatına esas olan ve ilgili yapı denetim kuruluşunun uygun görüş verdiği belgeler incelenerek, eksiklik veya yanlışlık bulunmuyor ise yapı ruhsatı düzenlenir.
- Yapı ruhsatının vizeler bölümüne yapı denetim kuruluşunun denetçilerinin imzalan alındıktan sonra ilgili bölüm idarece incelenir. İnceleme neticesinde eksik vize işlemi var ise bunlar yapı denetim kuruluşuna tamamlattırılır. Bunun dışında, hiçbir şekilde vize veya vize anlamına gelecek bir uygulamada bulunulamaz.
- Yapıda tespit edilen eksiklikler veya o yapıdan sorumlu bulunan denetçi mimar ve mühendis, kontrol veya yardımcı kontrol elemanlarının görevinden ayrılması gibi nedenlerle, yapı denetim kuruluşunun talebi üzerine ilgili idarece inşaat durdurulur. Faaliyeti durdurulmuş inşaatlarda eksikliklerin giderilmesi durumunda, inşaatın devamına izin verilir.
- İnşaatın tamamlanmasını müteakiben tanzim edilen iş bitirme tutanağı Belediyelerce incelenerek, on beş iş günü içinde onaylanır veya var ise eksikliklerinin neler olduğu belirtilerek, giderilmesinin gerektiği yazılı olarak bildirilir. Eksikliklerin giderilmesinden sonra verilen iş bitirme tutanağı iki iş günü içinde onaylanır.

12.5. Sorumluluklar ve Yapılamayacak İşler

4709 sayılı Kanunun uygulanmasında, yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca öngörülen fenni mesuliyeti ilgili idareye karşı üstlenir.

Yapı denetim kuruluşları, denetçi mimar ve mühendisler, proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi ile birlikte yapının ruhsat ve eklerine, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusurları oranında sorumludurlar. Bu sorumluluğun süresi; yapı kullanma izni-

²⁶² Yapı DeneUmi Uygulama Yönetmeli◆i. madde-6.

nin alındığı tarihten itibaren, yapının taşıyıcı sisteminden dolayı on beş yıl. taşıyıcı olmayan diğer kısımlarda ise iki yıldır.

Yapıda, yapı kullanma izni alındıktan sonra, ilgili idareden izin alınmadan yapılacak esaslı tadilatın doğacak yapı hasarından, izinsiz tadilat yapan sorumludur. Yapı denetim kuruluşu; yazılı ihtarına rağmen yapı sahibi tarafından önlemleri alınmayan, parsel dışında meydana gelen ve yapıda hasar oluşturan yer kayması.. çığ düşmesi, kaya düşmesi ve sel baskınından doğan hasarlardan sorumlu değildir.

Yapı denetim kuruluşlarının yöneticileri, ortaklar, denetçi mimar ve mühendisleri ile proje müellifleri, laboratuvar görevlileri ve yapı müteahhidi; bu Kanunun uygulanmasından dolayı ortaya çıkan yapı hasarından sorumludur.

Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticari faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim **faaliyeti** süresince başkaca mesleki ve inşaat işleri ile ilgili ticari faaliyette bulunmaları yasaktır.

12.6.Yapı Denetim Hizmet Sözleşmesi

4709 sayılı Kanun kapsamına giren yapıların sahipleri, yapının uygulama projeleri bitirildikten sonra bir yapı denetim kuruluşu ile ek-6'da gösterilen form-4'e uygun bir hizmet sözleşmesi akdederek, bir suretini ruhsat işlemlerini başlatmak üzere ek-5'te gösterilen form-3'e uygun taahhütname ekinde ilgili **idareye** sunar.

İlgili idareler, sözleşmelerde tarafların imzalarını aramak zorunda olup, imzaları tamam olmayan sözleşmelere göre ruhsat başvurusunda bulunulmasına müsaade etmez.

12.7.Yapı Denetimi Hesabı

4709 sayılı Kanun ile öngörülen hizmet bedellerini karşılamak üzere, ilgili idare adına bankada bir yapı denetim hesabı açılır. Yapı denetim kuruluşunun hizmet bedelleri yapı sahibi tarafından bu hesaba yatırılır. Hizmet bedelleri, ilgili idarenin onayı ile yapı denetim kuruluşuna bu hesaptan ödenir.

Bu hesap başka maksatlarla kullanılamaz. 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen borçlar da dahil olmak üzere haczedilemez ve tedbir konulamaz.

12.8.Hizmet Bedelinin Tespiti

Yapı denetimi hizmeti için yapı denetim kuruluşuna ödenecek hizmet bedellerine esas oranlar, aşağıdaki cetvelde belirlenen asgari hizmet bedelleri

oranJanndan az olmamak şartıyla, projenin özellikleri ile yapının bulunduğu bölgenin fiziki, ekonomik ve sosyal özellikleri dikkate alınarak, yapı sahibi ile yapı denetim kuruluşu arasında akdedilecek sözleşmede belirtilir.

Yapı denetimi hizmet bedeli, yapı yaklaşık maliyeti ile hizmet bedeline esas oranın çarpımı suretiyle elde edilen bedeldir. Bu bedele proje ve yapı denetimi ile her türlü muayene ve deney ücreti dahildir.

Yapı yaklaşık maliyeti, Bakanlık tarafından her yıl yayımlanan "*Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Maliyetleri Hakkında Tebliğ*"de belirlenen birim maliyetinin yapı inşaat alanı ile çarpımından bulunur. Yapının bünyesinde bulunup da söz konusu Tebliğde belirtilmeyen veya özellik arz eden yapıım işlemlerinin metraja dayalı maliyet bedeli hesaplanarak, yukarıdaki esasa göre hesaplanan toplam bedele ilave edilebilir.

YapıDenetimiHizmet BedelineEsas OranlarCetveli	
Hizmet Süresi	Asgari Hizmet Bedeli Oranı(%)
0-6 ay	2.57
1 yıl	2.71
1,5yıl	2.85
2 yıl	3.00
2,5yıl	3.30
3 yıl	3.63
3,5yıl	3.99
4yıl	4.39
4,5yıl	4.83
5yıl	5.31

Yapı denetimi hizmet sözleşmesinde belirtilen hizmet süresi, herhangi bir sebeple uzadığı takdirde, uzayan sürenin her altı ayı için yukarıda belirtilen hizmet oranlarına göre, işin tamamını kapsayacak şekilde ilave hizmet bedeli ödenir. Sözleşmede belirtilen hizmet süresi herhangi bir nedenle kısaldığı takdirde, işin tamamı üzerinden, kısalan sürenin her altı ayı için yukarıda belirtilen hizmet oranları %5 azaltılarak ödenir.

Güçlendirme, değiştirme, ilave kat ve benzerleri gibi yeniden yapı ruhsatı almayı gerektiren yapıım işlerinde yapı yaklaşık maliyeti, proje müellifince hazırlanan ve ilgili idarenin onayladığı kesif bedelidir.

Üçüncü fıkrada belirtilen ve Tebliğ'de öngörülme- yen yapı sınıfı içm yapı denetimi hizmet bedeli hesaplanmasında, yapılacak imalatların **yaklaşık maliye-** ti esas alınır.

Yapı yaklaşık maliyeti, denetim hizmeti verilen yılın fiyatları **ile belirlenir**. Bir sonraki yıla devreden işlerin yapı denetimi hizmet bedeli, uygulama yılının fiyatları ile değerlendirilir. Bu durumda yapı denetim kuruluşu, yapı sahib1 ve yapı müteahhidi veya yapı müteahhidi adına şantiye şefi tarafından yıl sonu itibarı ile ek-23'te gösterilen form-2 l'e uygun bir seviye tespit tutanağı tanzim edilir. yapı bölümünün kısmi oranı belirlenir ve söz konusu tutanak ilgili idarenin onayına sunulur. Ancak, bu oranın belirlenmesi sırasında taraflar arasında ihtilaf olması halinde, ilgili idareye müracaat edilerek, seviye tespiti yapılması talep edilir ve belirlenen bu oran üzerinden yapı denetim kuruluşuna ödemede bulunularak yıl sonu itibarı ile hesap kesilir. Bu durumda doğabilecek bedel farkı, yapı sahibi tarafından yapı denetimi hesabına yahnılır. Yıl sonu itibarı ile hesap kesimi yapılmayan işler için bir sonraki yıla ait ödemede bulunulmaz ve bu yapıların devamına yapı denetim kuruluşunun önerisi ile ilgili idarece izin verilmez.

12.9. Hizmet Bedeli Taksitleri

Toplam inşaat alanı bin m2'yi (dahil) geçmeyen yapıların denetim hizmeti bedelinin, yapı sahibi tarafından yapı denetim hesabına defaten yatırılması esastır. Ödeme makbuzunun bir sureti yapı sahibi tarafından ilgili idareye ve yapı denetim kuruluşuna verilir. Bu durumdaki yapıların denetim hizmeti için yapı sahibi tarafından ilgili idareye hakediş talebi sırasında hizmet bedelinin tamamının karşılanabileceğini gösteren banka teminat mektubu da verilebilir.

Toplam inşaat alanı bin m2'nin üzerindeki yapıların yapı denetimi hizmet bedelleri, yapı sahibinin tercihinine göre, defaten veya aşağıdaki tabloda gösterilen taksitler halinde veya kısmi taksitler halinde hesaba yahnılır. Ödeme makbuzunun bir sureti yapı sahibi tarafından ilgili idareye ve yapı denetim kuruluşuna verilir.

Taksit	Kapsam	Miktar(%)
1	Ruhsat alınması aşamasında ödenecek olan proje inceleme bedeli	10
2	Kazı ve temel üst kotuna kadar olan kısım	10
3	Taşıyıcı sistem bölümü	40
4	Çatı örtüsü, dolgu duvarları, kapı vepencere kasaları, tesisat alt yapısı dahil yapının sıvaya kadar hazır duruma getirilmiş bölümü	20
5	Mekanik ve elektrik tesisatı ile kalan yapı bölümü	15
6	İş bitirme tutanağının ilgili idare tarafından onaylanması	5

Müteakip bölümün hizmet bedeli yatınlmadığı takdirde, yapı denetim kuru. luşunca yapı faaliyet durdunna tutanağı ile seviye tespit tutanağı tanzim edile- rek, tanzim tarihinden itibaren üç iş günü içinde ilgili idareye bildirimde bulu- nular. İlgili idarece yapı tatil tutanağı tanzim edilir ve yapının devamına izin verilmez. Bu hükümlere aykırı hareket eden ilgililer hakkında, Kanunun cezai hükümleri uygulanır.

12.10. Hizmet Bedelinin Ödenmesi

Yapı denetim kuruluşu, Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 27'nci maddede belirtilmiş oranlara göre her yapı bölümü veya kısmi yapı bölümü için, bu bölümlerin tamamlanmasını müteakiben, ek-24²⁶³'de gösterilen form-22'ye uygun hakediş raporunu tanzim eder. Yönetmelik ile belirlenmiş fiziki seviyelerin geçildi- ği tarih itibariyle geride bırakılan seviyeye dair hakedişi en geç bir ay içinde hazır- lamayan yapı denetim kuruluşuna bu seviye ile ilgili ödemede bulunulmaz.

Her bir taksit, yapının ölçülebilir seviyesi esas alınarak, kısmi taksitlere bö- lünerek ödenebilir.

Düzenlenen hakediş raporu, yapı denetim kuruluşunca ilgili idareye sunul- duktan sonra, idarece ekleriyle birlikte kontrol edilerek, bu yapı bölümünde denetim açısından herhangi bir eksiklik veya kusur yok ise, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi iş günü içinde ilgili bölüme ait hizmet bedeli yapı denetim kuruluşuna ödenir. Aksi takdirde, başvuru tarihinden itibaren en geç yedi iş günü içinde, gerekçeleri ile birlikte durum yapı denetim kuruluşuna bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu, hakediş raporuna yapının bu bölümünde çalıştırdığı teknik elemanların ek-25'te gösterilen form-23'e uygun personel bildirgesini eklemek zorundadır.

Yapı denetim kuruluşu tarafından yapı müteahhidinden yaptırılması isteni- len muayene ve deneyler belgelendirilir. Bu belgeler ile ilgili laboratuvarın mu- ayene ve deney bedellerine ilişkin faturaları, hakediş raporunun ekinde ilgili idareye sunulurak bedeli hakedişin tahakkuk tarihinden itibaren en geç yedi iş günü içinde yapı denetim kuruluşu tarafından laboratuvara ödenir.

Yapı denetim kuruluşunca hakedişi tahsil edilen kısmi yapı bölümüne teka- bül eden inşaat alanı, bu kuruluş ile birlikte, denetçi mimar ve denetçi mühen- disleri, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanlarının sorumluluğu altında bulunan inşaat alanından minha edilir. Ancak, bu işlem, yapı denetim kuruluşu- nun o yapı bölümüyle ilgili sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

²⁶³ Bu bölümde geçen Ek ve Form kısımları Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde mevcuttur.

13.TİCARİ **ARAÇLARA** VERİLEN **REKLAM** ÜCRETİ

Yük ve yolcu taşıyan ticari araçların iç ve dış kısımlarında reklam bulundurulmasına dair usul ve esasları belirlemek amacıyla 06.08.2011 ve 28017 sayılı Resmi Gazete'de "*Ticari Araçlarda Reklam Bulundurulması Hakkında Yönetmelik*" yayımlanmıştır. Değerlendirmelerimiz mezkur Yönetmelik üzerinden yapılacaktır.

13.1. Ticari Araç Reklam Yetki Belgesi Alma Mecburiyeti ile Verilmesi ve **Kullanılmasına Ait Usul ve Esaslar**

(1) Ticari araçlara reklam uygulanabilmesi için ilgili belediyeden **yetki belgesi** alınması zorunludur.

(2) Ticari araç reklam yetki belgesi alabilmek için, ilgili odadan **alınmış** tasdikli sicil kayıt örneğinin ekleneceği dilekçe ile birlikte, 521 6 sayılı **Kanun** kapsamında bulunan alanlarda Büyükşehir Belediyesine, 5393 sayılı Kanun kapsamında bulunan alanlarda ise, ilgili il, ilçe veya belde belediyesine müracaat edilir.

(3) Belediyeye yapılan müracaatlar yedi iş günü içerisinde sonuçlandırılarak, uygun bulunması halinde Ek-1'de yer alan ticari araç reklam yetki belgesi onaylanır ve reklamcıya teslim edilir.

(4) Yetki belgesi bir yıl süreyle geçerlidir.

(5) Yetki belgesi devredilemez ve kiralanamaz.

(6) Yetki belgesi alındığı belediye ve mücavir alan sınırları içinde yapılacak reklam faaliyetleri için geçerlidir.

13.2. **Reklam Kampanyasına İlişkin Usul ve Esaslar ile Teminat Şartları**

(1) Reklam kampanyalarının süresi bir yılı geçemez. Kampanya süresi yetki belgesi süresini aşıyor ise, yetki belgesi süresinin uzatılması zorunludur.

(2) Tek kampanya içerisinde sadece bir mal veya hizmet koluna ait reklamlar yapılabilir.

(3) Bir mal veya hizmet koluna ait kampanya içerisinde değişik marka ve ürünlerinin değişik sürelerde reklamı yapılabilir.

(4) Araçlara reklam uygulanması ve uygulanan reklamların çıkartılarak araçların eski haline getirilmesi sırasında meydana gelebilecek zararların karşılanması amacıyla, ticari araç reklam izin belgesinin düzenlenmesi esnasında reklam kampanyasında kullanılacak her araç başına; taksi, taksi dolmuş, kiralık

otomobil ve hafif römorklar için 1.500 Türk Lirası, minibüs ve kamyonetler için 3.000 Türk Lirası, otobüsler için ise 6.000 Türk Lirası tutarında banka teminat mektubunun ilgili belediyeye ibrazı zorunludur.

(S) Söz konusu teminat mektuplarının değerleri, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 4/1/196) tarihii ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesinin birinci fıkrasının **(B)** bendi uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirilmesinde artırılması suretiyle hesaplanır. Her cins araç için ibrazı zorunlu teminat mektuplarının değerlerini artırmaya veya azaltmaya İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

(6) Herhangi bir il veya ilçeden alınmış banka teminat mektubu başka bir il veya ilçede de geçerli kabul edilir. Ancak, alınacak olan teminat mektubunda reklamın mahiyeti, süresi ve hangi belediye ve mücavir alanı sınırı içinde geçerli olacağının açıkça belirtilmesi zorunludur.

(7) Devam eden bir kampanya içerisinde reklamcı, araç artırımına gitmesi veya araç cinsini değiştirmesi halinde; her araç için gerekli teminat mektubunu ibraz etmek ve ticari araç reklam izin belgesi almak zorundadır.

13.3. Ticari Araçlara Reklam Takılması ve Bulundurulmasında Uyulacak Usul ve Esaslar

(1) Araçların dış ve iç kısmına reklam takılmasında ve bulundurulmasında aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır:

a) Reklam takılacak ve bulundurulacak araçların camlarına, tekerleklerine, ön ve arka kısımlarına reklam uygulanamaz.

b) Reklam takılacak ve bulundurulacak araçlara komple giydirme veya aracın rengini tamamen değiştirecek şekilde reklam uygulanamaz.

c) Reklamalarda kullanılacak pano, tabela ve benzerleri; aracın ışık donanımını, çalışma yerini ve şeklini, kapasite ve diğer niteliklerini belirleyen plaka, şekil, sembol ve yazı gibi bulundurulması zorunlu ayırım işaretlerini, yan kapılarda ve araç üzerinde bulunan plaka numaralarını kapatamaz. Araca reklam uygulandığında reklam renkleriyle aracın güzergah ve plaka yazılarının aynı renkte olması halinde, yazı ve plakalar aynı ebatta yazılması şartı ile başka renklerde yazılabilir.

ç) Kullanılacak reklam tabelası, panosu veya benzerlerinin, araç karoserinden ayrı olarak, aracın genişliğini, yüksekliğini ve uzunluğunu aşacak şekilde bulundurulması ve kullanılması yasaktır. Ancak otomobil, taksi ve taksi dolmuşların tavanından itibaren bağlantı ayağı ve diğer montaj aparatları dahil

yüksekliği 50 santimetreyi geçmeyecek, taksi ve talcsı dolmuş levhasını kapamayacak ve tavanda bulunan plaka numarasını örtmeyecek **şekilde reklam panosu** takılabilir. Reklam panosunun plaka numarasını örtmesi halinde. panom ozerine veya araç tavanının diğer bölümüne aynı ebatta ve renkte plaka numarası yazılır.

d) Hafif römorklarda kullanılacak reklam tabelası, panosu veya benzerlerinin, hafif römorkun ve çeken aracın genişliğini, yüksekliğini ve uzunluğunu aşacak şekilde bulundurulması ve kullanılması yasaktır. An? otomobil. tak.sa ve taksi dolmuşlarla çekilen hafif römorklarda kullanılacak **reklam tabclasL** panosu veya benzerlerinin yüksekliği, çeken aracın yüksekliğini 50 **santimetre**ye kadar geçebilir.

e) Araçlarda bulundurulacak reklamlar; çevirmeli veya sabit tabela. pano. bant ve benzerlerinin kullanımı usulü ile yapılabileceği gibi, boyama **ya da** folyo kaplama şeklinde de yapılabilir.

f) Araçların dış kısmında yapılacak reklamlarda sesli veya görüntülü cihazlar, üç boyutlu objeler ile diğer sürücüler ve karayolunu kullananlar için **tehlike** yaratacak derecede yansıma yapan malzemeler kullanılamaz.

g) Araçlarda kullanılacak reklam tabelası, panosu veya benzerleri; düşecek., kayacak, dengeyi bozacak, karayoluna degecek, yoldaki bir şeye takılacak, gü-rültü çıkaracak ve sürücünün görüşünü engelleyecek şekilde olamaz.

ğ) Araç içerisine sürücünün göremeyeceği bir alana görüntülü reklam cihazları konulabilir.

h) Araç üzerinde bulundurulan reklamlar, silinme, zedelenme ve benzeri sebeplerle görüntü kirliliğine neden olacak şekilde bulundurulamaz.

ı) Reklam kampanyası bitiminde, araçların iç ve dış kısımlarındaki **reklam**lar beş iş günü içerisinde kaldırılır. Araç sahip veya işletenleri, kaldırılan reklamların araç üzerinde meydana getirdiği renk değişikliğini ve diğer değişiklikleri reklam süresinin bitiminden itibaren otuz gün içerisinde önceki haline getirmekle yükümlüdürler.

i) Tütün ve tütün mamulleri ile alkollü içkilerin tanıtılmasını amaçlayan reklamlar araçlarda bulundurulamaz.

j) Reklamlarda yer alacak yazı, resim, şekil, sembol ve benzeri işaretler ile araç içerisinde görüntülü cihazlarla yapılacak yayınlar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, kanunlarına, Cumhuriyetin niteliklerine, Atatürk ilke ve inkılaplarına, dini, milli ve manevi değerlere, genel ahlaka, demokratik rejime, Devletin

ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 16'ncı maddesinde belirtilen esaslara ve Reklam Kurulu tarafından belirlenen ilkelere aykırı olamaz.

k) Reklam Kurulu Başkanlığınca hakkında durdurma cezası uygulanan ticari reklam ve ilanlara, ticari araçlar üzerinde hiçbir suretle yer verilemez.

13.4. Yetki ve İzin Belgesinin Basımı, Kullanıma Sunulması ve Ücretlerinin Belirlenmesi

Bu belgelerin verilmesinde belediyelerce alınacak ücretler, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97'nci maddesine dayanılarak ilgili belediye meclislerince belirlenir.

Konunun daha iyi anlaşılması adına örnek reklam tarifesini aşağıdaki gibidir:

Tablo 62:Ticari Araç Reklam Yetki Belgesi Örnek Tarifesi

TİCARİ ARAÇ REKLAM YETKİ BELGESİ (YILLIK)	Ücret Tarifesi
1-Ticari taksi, dolmuş, servis araçları (minibüs-otobüs)	250,00TL
2-Firmaya ait otomobil,kiralık otomobil, türü araçlar için	250,00 TL
3-Özel halk otobüsü, firma otobüsleri türü araçlar için	250,00TL
4-Römorklu,hafif römorklu, kamyon,kamyonet türü araçlar için	250,00 TL
5-Tır, çekici türü araçlar için	250,00TL
6-Belediye Otobüsleri	250,00 TL
TİCARİ ARAÇ REKLAM İZİN BELGESİ (YILLIK)	Ücret Tarifesi
1-Ticari taksi, dolmuş, servis araçları (minibüs-otobüs)	500,00 TL
2-Firmaya ait otomobil, kiralık otomobil, türü araçlar için	750,00 TL
3-Özel halk otobüsü, firma otobüsleri türü araçlar için	1.000,00TL
4-Römorklu, hafif römorklu, kamyon, kamyonet türü araçlar için	2.000,00 TL
5-Tır, çekici türü araçlar için	3.000,00 TL

14. US" PLAKALI ARAÇLAR ÖZEL İZİN BELGESİ

26.9.2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 75 'inci maddesine dayanılarak 28.08.2007 tarihinde 26627 sayılı Resmi Gazete'de "*Okul Servis Araçları Servis Yönetmeliği*" yayınlanmıştır.

Mezkur Yönetmeliğe göre Özel İzin Belgesi, "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 1.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu, 18.7.1997 tarihli ve 23051 nolu sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu/trafik Yönetmeliği ve bu Yönetmelik ile İl-ilçe trafik komisyonu kararlarına uygunluğu anlaşılan okul servis araçlarına büyükşehirlerde ilgili büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde N.e ilgili belediyeler tarafından verilen ve okul servis aracının ilgili büyükşehir belediyesi/belediye sınırları içinde izleyeceği güzergah ile işletenini, şoförünü, rehber personelini, taşıtın plakasını, cinsini, taşıma sınırını belirten belgeyi" ifade etmektedir.

İlgili Kanun ve Yönetmelikler çerçevesinde Belediyelerin servis araçlarının işleyişini düzenleyen esas ve usul belirleme yetkisi bulunmaktadır. Her ne kadar Danıştay 9. Dairesinin E. 20HY1584, K. 201:Y10781 sayılı kararında "2464 sayılı Kanun'un 97. maddesi uyarınca özel servis aracı işleten/erinden tarife ile belirlenen maktu bir bedel istenilmesine olanak bulunmadığı sonucuna varıldığından, bu nitelikteki Belediye Meclis kararına dayanılarak davacı şirket adına kayıtlı özel servis araçları için 2007-2009 yıllarına ilişkin olarak tahakkuk ettirilen özel servis aracı çalışma ruhsatı vize ücretlerinde ve bu ücretlerin kaldırılması istemiyle açılan davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararında hukuka uyarlık görülmemiştir. " denilmiş olsa da Belediyelerin bu yetkiyi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 97. Maddesine dayandırmaması gerekmektedir. Bu yetki 26.9.2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 10.7.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ve 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 75'inci maddesine dayandırılmıştır. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 2012 yılında eklenen Ek-2'nci maddesi "İlgili belediyeden izin veya ruhsat almaksızın, belediye sınırları dahilinde ticari amaçlı yolcu taşıyan kişiye, bağlı bulunduğu durak, işyeri ve iş/etmelerin sorumlularına birinci fıkrada gösterilen idari para cezası üç kat olarak, fiilin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde ise beş kat olarak uygulanır. " Denilmek suretiyle bu yetkinin Belediyelerde olduğunu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca, araç her defasında altmış gün süre ile trafikten men edilir. Yine Danıştay'ın başka kararlarında da belirlenen ücretlerin günün şartlarına uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir. Aksi halde mahkemeler tarafından iptal edilebilmektedir. Ayrıca UKOME tarafından da bu konuları içeren yönergeler belirlenebilmektedir. Özellikle büyükşehirlerde bahsettiğimiz özel servis araçları diğer adıyla "S" plakalı araçların plaka satışları ciddi rakamlara satılmaktadır. 2886 sayılı yasanın 45. maddesi gereğince Açık Teklif Usulü artırımla yöntemi satışa sunulan "S" plakalar çok ciddi rakamlara satılabilmektedir ve

belediyeler için önemli bir gelir kaynağıdır. Bu nedenle yapılan ihalelerin şer. faf, rekabetçi ve hesap verilebilir yapılması ve gerçek değerini yansıtmaması gerekmektedir.

15. ZEMİN TAHRİP BEDELİ

Altyapı kurumlarının tesislerinin kurulması ile bakım ve onarımı sırasında, yol ve kaldırımlarda kazı yapılmakta, bu kazılar nedeniyle bozulan üstyapının onarılması gerekmektedir. Yol ve kaldırımlardaki bakım ve onarımın çalışmasını yapacak belediyeler, bu çalışmaların maliyetinin karşılanmasını, kazı yapan şahıs ve kurumlardan zemin tahrip bedeli adı altında talep etmektedirler. Kısaca Zemin Tahrip Bedeli, altyapı çalışmaları nedeniyle üstyapıda oluşan hasarların onarımı için kullanılması gereken bir kaynaktır.

Zemin tahrip bedellerinin hesaplanmasında bazı büyükşehirlerde A YKOME devrede olduğu halde bazı büyükşehirlerde Zemin Tahrip Bedellerini Büyükşehir Belediyesinin kendisi tarafından hesaplamaktadırlar. Ayrıca üst yapısını yapmak koşulu ile ilçe belediyelerinin zemin tahrip bedellerini kendisi alabileceği düşünülmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirler Kanunun 97. maddesi ile 5393 sayılı kanunun 18. maddesi uyarınca uygulanacak olan tarifler Belediye Meclisi kararına göre uygulanmaktadır.

Sorumluluk alanlarına göre Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin zemin tahrip bedellerini paylaşması gerekmektedir. 2014 yılı Antalya Muratpaşa Belediyesinin Sayıştay Düzenlilik Raporunda konuya ilişkin bulgulara yer verilmiştir ve aşağıdaki gibidir;

Antalya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Uygulama Yönetmeliğinin "Kazı Ruhsatı Verilmesi İşlemleri" 10. Maddesi ve Antalya Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Tesislerinin Kurulması ve Bu Tesislerin Ortak Kullanılması İçin Katılım ve Güzergah Bakım Bedellerinin Tespiti İle Geçiş Hakkına İlişkin Yönetmeliğin "Belediye Görevleri" başlıklı 6. Maddesi uyarınca ruhsatlandırılan ve belediyelerin sorumluluk alanı içerisindeki yolların tahribinden ötürü Antalya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Şube Müdürlüğü tarafından tahsil edilen zemin tahrip bedeli ve geçiş hakkı bedelinin sorumluluk alanlarına göre ilgili İlçe Belediyelerine aktarılması gerekmektedir. Muratpaşa Belediyesi sorumluluğunda olan ve Antalya Büyükşehir Belediyesi AYKOME Şube Müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılan cadde ve sokakların, abone arıza çalışması, altyapı tesis açma ve üst yapı düzenleme gibi sebeplerle diğer özel ve tüzel kişiler tarafından tahrip edilmesi sonucu tahsil edilmesi gereken zemin tahrip bedeli ve

geçiş hakkı ücretinin 2012, 2013 ve 2014 yıllanna ait tutarların tahsil edilmediği görülmüştür.

Örnek Zemin Tahrip Bedeli Tarifesi ve Hesaplaması aşağıdaki gibidir.

Tablo 63: Zemin Tahrip Bedeli Örnek Tarifesi

ZEMİN TAHRİP BİRİM FİYAT TEKLİFİ AYKOME ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	Tariff
1)Cadde Asfaltı (m2'si)	128,30TL
2)Stabilize(m2'si)	52,00 TL
3)Karosimon (m2'si)	81,65TL
4)Bordür Taşı(m'si)	81,65TL
5)Beton Plak (m2'si)	81,65TL
6)Tretuvar Beton (m2'si)	81,65TL
7)Tretuvar Asfaltı (m2'si)	75,81TL
8)Çim(m2'si)	35,00TL
9)Mozaik (m2'si)	93,31TL
10)Beton Bordür (m'si)	69,98TL
11)Hususi Bordür (m'si)	81,64TL
12)Toprak (m3'ü)	25,66TL
13)Granit Taş (m2'si)	209,45TL
14) Andezit (m2'si)	81,64TL
15)10•15•50Andezit Bordür (m2'si)	46,65TL
16)10•20•70 Andezit Bordür(m2'si)	46,65TL
17)10•25•70 Andezit Bordür (m2'si)	46,65TL
18) 15*40*50 Andezit Bordür (m2'si)	93,31TL
19)15 mm Bazalt beton parke kare, dikdörtgentaş döşemesi	81,64TL
20)10 mm Bazalt ön yıkamalı beton parke dikdörtgen,kare taş döşemesi	69,98TL

Tablo 64: Zemin Tahrip Bedeli Hesaplanması

ZTB (Zemin Tahrip Bedeli)	=	Zemincinsi birimfiyatı x metraj
RH (Ruhsat Harcı)	=	Harç bedeli x metraj
KDV	=	ZTB x 0,18
KB (Keşif Bedeli)	=	KeşifBirimFiyatı+(ZTBx 0,01)
Teminat	=	ZTB x 0,5

16. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE ASFALT VB. ATIKLARIN TAŞINMASI İZİN BELGESİ

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Asfalt vb. Atıkların Taşınması İzin Belgesi, 2872 sayılı Çevre Kanununun 8 11 ve 12'nci maddeleri ile 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9'uncu maddesinin (d), (h), (o), (p) ve (s) bentlerine dayanılarak verilmektedir.

Hafriyat Toprağı: İnşaat öncesinde arazinin hazırlanması aşamasında yapılan kazı ve benzeri faaliyetler sonucunda oluşan toprağı,

İnşaat Atıkları: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların yapımı esnasında ortaya çıkan atıkları,

Yıkıntı Atıkları: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların tamirâtı, tadilatı, yenilenmesi, yıkımı veya doğal bir afet sonucunda ortaya çıkan atıkları,

Tehlikeli İnşaat ve Yıkıntı Atıkları: İnşaat ve yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan ve benzeri zararlı ve tehlikeli atıkları,

Asfalt Atığı: Yol, havaalanı pisti ve benzeri yapıların tamirâtı, tadilatı, yenilenmesi ve yıkımı sırasında ortaya çıkan ve bünyesinde asfalt, zift, doğal polimer ve benzeri malzeme bulunan atıkları,

Bitkisel Toprak: Bitki gelişimi için organik ve inorganik madde ile hava ve su sağlayan toprağı,

Atık Yönetimi: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının kaynağında ayrılarak toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, tekrar kullanılması, geri kazanılması ve depolanması işlemlerini,

İfade etmektedir.

16.1. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Asfalt vb. Atıkların Taşınması ile İlgili Belediyelerin Görev ve Yetkileri

İl belediye mücavir alanı içerisinde il ve ilçe belediyeleri, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri dışında ise ilçe belediyeleri,

a) Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlamakla,

b) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıktan geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kunnak/kurdurtnak ve işletmek/işletmekle,

c) Depolama sahası yerinin seçimi, inşaatı veya işletilmesi sırasında çevre ve insan sağlığını olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli tedbirleri almak veya aldurtmakla,

d) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemekle,

e) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları için toplama, taşıma hizmeti verecek firmaların adresleri ve telefon numaraları ile nakliye bedellerini halkın bilgileneceğı şekilde ilan etmekle,

f) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertaraf faaliyetlerini denetlemekle,

g) Belediye sınırları içindeki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri ile depolama sahalarına izin vermek ve gerektiğinde bu izni iptal etmekle,

h) Toplanan inşaat/yıkıntı atıklarını öncelikle altyapı çalışmalarında kullanmak/kullandırmakla,

ı) Belediye sınırları içinde oluşan, toplanan, geri kazanılan ve bertaraf edilen hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarına ilişkin istatistiki bilgileri valilikler aracılığı ile yıl sonunda Bakanlığa bildirmekle,

j) Doğal afet atıklarının yönetimi konusunda valilik koordinasyonunda oluşturulan Kriz Merkezi kararlarını uygulamakla,

yükümlüdürler.

16.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Asfalt vb. Atıkların Taşınması İzin Belgesi Ücretlerinin Belirlenmesi

2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesinde, belediyelerin; bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağılı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları belirtilmiştir Bu nedenle bu ücretlerin bahsedilen ücretlerin meclis tarafından belirlenmelidir.

Tablo 65: Hafriyat Toprağı, İnşaat Yıkıntı Taşıma Kabul Belgesi Örnek Tarifesi

Hafriyat Toprağı, inşaat Yıkıntı Atıkları Taşıma Kabul Belgesi (TL)			
Hafriyat Toprağı ve inşaat Yıkıntı taşıma kabul	200,00	250,00	250,00
Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma Fiyatı (TL)			
1 adet (100 kamyonu kadar)	10,00	15,00	15,00
1 adet (101-500 kamyon arası-100 den sonraki 400)	8,00	10,00	10,00
1 adet (501 üzeri her kamyon için)	5,00	5,00	5,00
Hafriyat toprağı ve inşaat Yıkıntı atıklarının anakara depolama alanına taşınması (Hafriyat toprağı ve inşaat Yıkıntı atıklarının ada dışına taşınmasında ayrıca çıkarma ücret tarifesine göre ücret alınır.)			
Hafriyat toprağı ve inşaat Yıkıntı atıklarının taşınması (m3)	80,00	90,00	90,00

17. BELEDİYELERE KAMU KURULUŞLARINCA YAPILAN MALİ YARDIMLAR²⁶⁴

Bazı bakanlıklarla kamu kurum ve kuruluşlarınca belli alanlarda hizmet ve proje üreten belediyelere mali yardımlar sağlanmaktadır. Bu yardımlar, miktarı ne olursa olsun belediyelerimiz için çok büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda yardım yapan kuruluşlar ve ne tür hizmet ve projelere yardım yapıldığı aşağıda gösterilmiştir.

17.1. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca Yapılan Yardımlar

17.1.1. Belediyelerin Kentsel Altyapı İhtiyaçlarına Yönelik Yardımlar

Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca, mali kaynağı yetersiz olan belediyelere İller Bankasınca hazırlanıp, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yıllık yatırım programına alınan; *harita, imar planı, içmesuyu, atıksu, katı atık ve benzeri kentsel altyapı ihtiyaçlarının* finansmanına katkı sağlamak amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından Bakanlık bütçesine konulan ödenekten yardım yapılmaktadır.

Söz konusu ödenekten yapılacak yardımlar, 14.10.2006 tarihli ve 26319 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, "*Belediyelerin Kentsel Altyapı İhtiyaçları İçin Tahsis Edilen Ödenegin Kullanımına ilişkin Yönetmelik*" hükümlerine göre yürütülmektedir.

²⁶⁴ <http://www.tbb.gov.tr/hukuki-destek-ve-lobi/belediyelerin-finans-kaynaklari/>

Tahsis (Yardım) Konuları:

Söz konusu ödenekten belediyelerin;

- a) Harita yapımı, imar planı yapımı,
- b) İçmesuyu şebeke, içmesuyu arıtma, atıksu şebeke, atıksu arıtma, deniz deşarjı ve katı atık bertarafı ve benzeri her türlü alt yapı tesislerinin **etüt ve projelerinin** hazırlanması ve yapımı,

ile ilgili kentsel altyapı ihtiyaçlarının finansmanı için katkı sağlanmaktadır (md. 4).

Ödenekten son nüfus sayımına göre nüfusu 100.000 ve altında olan belediyelerin projeleri değerlendirmeye alınır.

Mali durumu, yatırımın maliyetinin belediyesince sağlanması gereken finansman nıtanını karşılamayan belediyelerin projeleri değerlendirilmeye alınmaz.

Aynı anda birden fazla altyapı yapım talebinden sadece biri değerlendirmeye alınır.

Belediyelerin harita, imar planı, içmesuyu şebeke, içmesuyu arıtma, atıksu şebeke, atıksu arıtma, deniz deşarjı ve katı atık bertarafı ve benzeri alt yapı tesislerinin etüt ve projelerinin hazırlanmasında; proje bedelinin %75'i oranında katkı sağlanmaktadır.

Belediyelerin kentsel altyapı tesislerinin yapımında; nüfusu 20.000 ve altında bulunan belediyelere yatırım maliyetinin %75'ine, nüfusu 20.001-100.000 arasında bulunan belediyelere yatırım maliyetinin %50'sine kadar Yönetmelikte öngörülen esaslar çerçevesinde katkı sağlanmaktadır.

Başvuru şekli ve başvuruların değerlendirilmesi:

Ödenekten katkı talebinde bulunacak belediyelerden istenecek belgeler, İller Bankası tarafından belirlenmektedir. Katkı talebinde bulunacak belediyeler, başvuru için gerekli belgeleri usulüne uygun şekilde hazırlar ve ilgili Bölge Müdürlüğüne iletir.

Bölge Müdürlükleri kendilerine iletilen başvuru belgelerinde varsa eksiklikleri giderdikten sonra, yapacağı teknik, ekonomik ve çevresel incelemeler sonucu düzenleyeceği değerlendirme raporunu, Bölge görüşü ile birlikte en geç Haziran ayı sonuna kadar İller Bankası Genel Müdürlüğü'ne iletir.

İller Bankası, ödenekten yararlanmak isteyen belediyelerden, Yönetmelik hükümlerini kabul ettiğine dair bir taahhütname alır.

17.2. Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yapılan Yardımlar

17.2.1. Kültürel, Sanatsal ve Turistik Gelişmeye ve Tanıtıma Yönelik **Projeler, Yardım**

Kültür ve Turizm Bakanlığı 'nca 16/4/2003 tarihli ve 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2'nci maddesine istinaden hazırlanan ve 15.03.2007 tarihli ve 26463 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan *"Kültür ve Turizm Bakanlığınca Yerel Yönetimlerin, Derneklerin, Vakıfların ve Özel Tiyatroların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelik"* hükümlerine göre kültür sanat ve turizmi geliştirmek ve tanıtmak için hazırlanan projelerine yardım yapılmaktadır.

Yardım yapılabilcek etkinlikler:

Kültür, sanat ve turizm değerlerimizi ve zenginliklerimizi yaşatıcı, yayıcı, destekleyici, geliştirici ve tanıtıcı, yerel, ulusal ve uluslararası nitelikteki *şenlik, festival, anma günleri, konser, sergi, gösteri, kongre, sempozyum, seminer, panel, güzel sanatlar, fuar ve benzeri etkinliklere* ilişkin projelere yardım yapılabilmektedir.

Başvuru:

Başvurular, aşağıda belirtilen belgeler eklenmek suretiyle, etkinlik tarihinden önce İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerine yapılır.

a) Başvuru sahiplerinin adını, talebin özetini ve kanuni tebligat adresini belirten başvuru dilekçesi.

b) Başvuruyu yapan özel hukuk tüzel kişisi ise kuruluş sözleşmesi veya senedinin onaylı örneği, yerel yönetimlerde kurumun adı, gerçek kişilerde nüfus cüzdanının onaylı örneği.

c) Projenin adını, amacını, etkinlik tarih ya da tarihlerini, tahmini maliyet tablosunu ve benzeri bilgileri içeren ayrıntılı rapor.

ç) Proje etkinliği için davet edilen yerli ve yabancı kişi ve toplulukların isim listesi.

d) Proje konusu faaliyet için mülki idare amirliğinden alınan izin belgesi.

Özel tiyatroların projelerinde birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen belge aranmaz ve bu projeler için, en geç her yılın 15 Ağustos tarihine kadar, bir sanat sezonunu kapsayacak şekilde Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne başvurulur. Çocuk projeleri için uygulanacak projenin metni başvuru belgelerine eklenir.

Kültür ve Turizm Bakanı tarafından onaylanan yardımlar. protokol yapılmasını müteakip ödenir.

Protokolde yer alacak hususlar:

Protokolde; taraflar. teşekkülün kanuni tebligat adresi, etkinliğin adı, tarihi. yeri, yardım miktarı, protokole uygun davranılmaması halinde uygulanacak müeyyideler, Bakanlığın denetim yetkisi, gerekli görülen diğer hususlar yer alır.

Yardım, projeyi sunan yerel yönetim kuruluşunun banka hesap numarasına yatırılır.

17.2.2. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Yardımlar

Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkında Kanunun 12'nci maddesi ve 13.04.2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "*Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik*" hükümlerine göre kültür ve tabiat varlıklarının onarımına yardım yapılmaktadır.

Yapılacak yardımlar:

Belediyelerce, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu çerçevesinde bina, arsa ve araziler üzerinden tahakkuk ettirilen Emlak Vergisi tutarının %10'u oranında ayrıca taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı tahakkuk ettirilir ve mükelleften Emlak Vergisi tutarıyla birlikte tahsil edilir.

Tahsil edilen pay, il özel idaresi tarafından açılacak özel bir hesaba aktarılır. Bu miktar, vali tarafından il sınırları içindeki belediyelerin kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırladıkları projelerin kamulaştırma, projelendirme, planlama ve uygulama işlerine yardım amacıyla kullanılır.

Yapılacak yardımlar, proje maliyetinin veya kamulaştırma bedelinin %49'unu geçemez. Ancak bu oranlar, planlama ve projelendirme işleri ile bunların uygulamalarına münhasır olmak üzere gerekli görülen hallerde büyükşehir belediyeleri için %60'a, diğer belediyeler için %95'e kadar artırılabilir.

Başvuru yeri ve zamanı:

Taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler için katkı payından yararlanmak amacıyla belediyelerce yapılacak başvurular, iki dönem halinde Ocak ve Haziran ayı sonuna kadar il özel idaresi müdürlüğüne yapılır. Valilerce gerek görülmesi halinde, başvuru dönemlerinde değişiklik yapılarak il sınırı içindeki belediyelere duyurulur.

Yardım Talebinde Bulunan Belediyeden İstenen Belgeler:

Taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, planlama ve uygulama konularında belediyelerce valiliğe yapılacak başvurularda aşağıda belirtilen belgeler istenir:

a) Projelendirme ve planlama konusunda;

1) Koruma amaçlı imar planı için; Planlama alanının kentsel sit sınırlarını gösteren Koruma Kurulu kararı ve onaylı pafta, teknik rapor, belediye meclis kararı, tahmini proje maliyeti.

2) Kentsel tasarım ve sokak sağlıklılaştırma projeleri için; Proje alanının sınırlarını ve alandaki korunması gerekli ögeleri gösteren koruma kurulu kararı ve onaylı pafta, proje alanını, çevresini ve önemli yapıları gösteren panoramikler ve minimum 9 x 13 ebadında çekilmiş fotoğraflar, tahmini proje maliyeti.

3) Tek yapı ölçeğindeki projeler için; Yapının tesciline ilişkin koruma kurulu kararı, Yapının konumunu, çevresini ve yerini gösteren ölçekli harita ve pafta, yapının iç, dış ve çevresini gösteren fotoğraflar, tahmini proje maliyeti.

b) Uygulama projeleri konusunda;

1) Kentsel tasarım ve sokak sağlıklılaştırma projeleri uygulamaları için; Koruma Kurulunca onaylı uygulama projesi, Alanın panoramikleri ve 9 x 13 ebadında fotoğrafları, iş programı, tahmini proje maliyeti:

2) Tek yapı projesi uygulamaları için; Koruma kurulu onaylı uygulama projesi, restorasyon raporu, iş programı, yapının iç dış ve çevresini gösteren fotoğraflar, tahmini proje maliyeti.

c) Kamulaştırma konusunda;

1. Kamulaştırılacak taşınmazın tescil kararı,
2. Kesinleşmiş kamulaştırma kararı, kamulaştırma bedeli.

d) {a), (b) ve (c) bendlerine ek olarak valilikçe gerek görülen bilgi ve belgeler.

Yukarıdaki taleplerin tümünde ayrıca mali yıl esasına göre hazırlanmış, yıllara sari işlerde ise her yıl içinde bitirilecek kısımlar için ayrı keşif özeti içeren mali rapor ile başvuruyu yapan belediyece ödenecek miktarı gösteren taahhütname sunulur.

Özel hesapta toplanan katkı payları, taşınmaz kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma,

projelendirme, planlama ve uygulama konularında aşağıda belirtilen alanlarda kullanılır:

a) *Kamulaştırma alanında;* Kanunun 15'inci maddesi ile belediyelere verilen yetkiler kapsamında yapılacak kamulaştırmalar, Koruma amaçlı imar planları veya projelerin uygulanmasında ihtiyaç duyulan kamulaştırmalar,

b) *Projelendirme, planlama ve uygulama alanında;* Koruma amaçlı imar planlarının, Koruma amaçlı imar planları ile tespit edilmiş özel proje alanlarının projelendirilmesinin, sokak sağlıklılaştırma projelerinin, çevre düzenleme projelerinin, rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin

yaptırılması ve bunların uygulanması.

Değerlendirmede öncelik sırası:

Belediyelerin kamulaştırma, projelendirme, planlama ve uygulama taleplerinin değerlendirilmesinde aşağıdaki öncelik sırası dikkate alınır.

a) Mevcut durumu nedeniyle aciliyet arz eden taşınmaz kültür varlıkları,

1. Onarımı devam edenler,

2. Malzeme, taşıyıcı sistem ve zemin sağlamlaştırılması gerekenler,

3. Nakil gerektirenler.

b) Koruma amaçlı imar planları,

c) Koruma amaçlı imar planlarında özel proje uygulama alanı olarak ayrılmış yerlerdeki proje ve uygulamalar,

d) Sokak sağlıklılaştırma ile çevre düzenleme proje ve uygulamaları,

e) Kentsel sit alanlarındaki kamuya ait taşınmaz kültür varlıkları ve anıt yapılar ile koruma alanlarına ilişkin proje ve uygulamalar,

f) Diğer taşınmaz kültür varlıklarına ilişkin proje ve uygulamalar,

g) Kamulaştırmalar.

Değerlendirmede öncelik sırası, belediyelerin maliyete katılma oranı da dikkate alınarak vali tarafından belirlenir.

Başvuruların değerlendirilmesi:

Katkı payı aktarılabilecek projeler, başvuru dönemini izleyen ay sonuna kadar valilerce değerlendirilir. Gerekli görülmesi halinde başvuruların değerlendirilmesi ve projelerin öncelik sırasının belirlenmesi amacıyla vali başkanlığında

istişari nitelikte bir komisyon oluşturulur. Bu komisyon, il kültür ve turizm müdürü, il özel idare müdürü (genel sekreteri) ve proje gönderen belediyelerin başkanları ile il genel meclisinden bir üyenin katılımıyla oluşur.

Yıllara yaygın projeler kapsamında yapılacak işler bölünerek yıl içinde bitirilecek her kısım için ayrıca keşif özeti hazırlanır. Bu durumda keşif özeti bazında değerlendirme yapılır. izleyen yıllarda işin devamı niteliğindeki keşif özetleri öncelikle değerlendirilir. Keşif artışları değerlendirmeye alınmaz.

Ödeme:

Katkı payı aktarılmasına karar verilen kamulaştırma, projelendirme, planlama veya uygulama projelerinin maliyet veya kamulaştırma bedelinin, Yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirlenen oranlarda (%49) ödeneceği valilikçe yazılı olarak ilgili belediyelere bildirilir. Valilikçe uygun görülen proje ve kamulaştırmaların tahmini maliyet bedellerine göre belirlenen tutar, katkı payı hesabında bloke edilir.

Ödemeler, kamulaştırmada anlaşma tutanağı veya asliye hukuk mahkemelerince yaptırılan tespite göre, diğer işlerde ise fatura veya hak edişlere göre belediyelerce ödenir. Bloke edilen tutar, proje maliyeti veya kamulaştırma bedelinden fazla ise aradaki fark ilgili belediyeye ödenmez ve katkı payı hesabına aktarılır.

Katkı payı hesabından yapılacak ödemelerde mali yıl esastır. Uygun görülen kamulaştırma ve projeler için katkı payı hesabında bloke edilen tutarlar yılı içinde harcanır. Bloke edilen tutarların yılı içinde harcanmayan miktarın ödemesi iptal edilerek bir sonraki yılda değerlendirilecek projelerde kullanılır.

Valilik, her yıl katkı payı hesabının miktarını, bu hesaptan hangi belediyeye ne kadar ödenek aktarıldığını ve/veya aktarılmak üzere bloke edildiğini gösteren bilgi ve listeleri yıl sonu itibarıyla İçişleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığına bildirir.

17.3. Çevre ve Orman Bakanlığınca Yapılan Yardımlar

Çevre ve Orman Bakanlığınca çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için Bakanlık bütçesinde öngörülen ödenekten belediyelere ve birliklere karşılıksız yardımlar yapılmaktadır.

Söz konusu yardımlara ilişkin usul ve esaslar, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 18'inci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanan 3.4.2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "*Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödenğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik*"te düzenlenmiştir.

Ödenegin kullanımı:

Söz konusu ödenek;

a) Atık su arıtımı, atık bertarafı ve katı atık geri kazanım tesislerinin gözetim, fizibilite, etüt, proje ve inşaat işlerinin kredi veya yardım suretiyle desteklenmesi ile çevre düzeni planlarının yapımında,

b) Hava, su ve toprak kalitesinin ölçüm ve izleme ağıının oluşturulması için yapılan harcamalarda,

c) Gürültünün önlenmesiyle ilgili etüt ve projelerin desteklenmesi için yapılan harcamalarda,

ç) Acil müdahale planlarının hazırlanması için yapılan harcamalar❖

d) Çevresel etki değerlendirmesi faaliyetleri için yapılan harcamalar❖

e) Havza koruma planı çalışmaları için yapılan harcamalarda,

f) Biyolojik çeşitliliğin korunması için yapılan harcamalarda,

g) Çölleşme ve iklim değişikliğiyle mücadele çalışmaları için yapılan harcamalarda,

ğ) Stratejik çevresel değerlendirme için yapılan harcamalarda,

h) Nesli tehlikede olan bitki ve hayvan türleri ile yaşama ortamlarının korunması için yapılan harcamalarda,

ı) Uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin karşılanması için yapılan harcamalarda,

i) Çevre eğitimi ve yayını ile ilgili faaliyetler için yapılan harcamalarda,

j) İhtisas komisyonları için yapılan harcamalarda,

k) Çevre kirliliğinin giderilmesi için yapılan harcamalarda,
kullanılır.

Yardım veya kredi başvurularının değerlendirilmesi:

Genel Müdürlükçe; Yönetmeliğin 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlerde kullanılmak üzere yardım veya kredi talebinde bulunanlardan;

a) Bakanlığa hitaben yazılan müracaat yazısı,

b) Proje Gerekçe Raporu,

c) Birlikler, Belediyeler ve il özel idareleri için encümen kararı,

- ç) Keşif özeti ve metraj cetveli,
 - d) Bakanlıkça onaylı proje veya proje uygunluk yazısı,
 - e) Çevresel Etki Değerlendirme Olumlu Belgesi veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Belgesi, (Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Kapsamında olanlar),
 - f) Taahhütname,
 - g) Protokol (Kamu Kurum ve Kuruluşları),
 - ğ) Diğer belgeler,
- istenir.

Yardım veya kredi talep edenlerden, yardım veya kredilerin belirtilen konularda kullanılacağına, başka bir iş için kullanılmayacağına ve başkasına hiçbir suretle devredilmeyeceğine ve Bakanlıkça bildirilecek diğer şartlara uyulacağına dair bir taahhütname önceden alınır.

Yardım veya kredi talebinde bulunanlar gerekli belgeleri usulüne uygun şekilde hazırlayarak ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne verir. İl çevre ve orman müdürlüğünce, belgeler üzerinde gerekli incelemeler yapılır, varsa eksikleri tamamlattırılarak projenin gerekliliği ve uygulanabilirliğine ilişkin görüşleriyle birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir.

Kredi verilme usulü:

İnceleme Komisyonunca uygun bulunan ve Bakan tarafından onaylanan; atık su arıtma, katı atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesine yönelik faaliyet ve tesislerin projelendirilmesi ve yapımı için gerçek veya tüzel kişilere sözleşme hükümleri doğrultusunda proje bedelinin yüzde kırkbeşine kadar defaten veya dilimler halinde kredi verilebilir.

Atık su arıtma, katı atık bertaraf ve geri kazanım tesislerinin projelendirilmesi ve yapımı için verilecek kredinin vadesi en çok on yıl olup, üç yıla kadar ödemesiz devre tanınabilir. Geri ödeme, ödemesiz devreyi takip eden yıldan başlamak üzere yıllık eşit taksitler halinde yapılır.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesine yönelik diğer faaliyet ve tesislerin projelendirilmesi ve yapımı için verilecek kredinin vadesi ise en çok beş yıl olup, iki yıla kadar ödemesiz devre tanınabilir. Geri ödeme, ödemesiz devreyi takip eden yıldan başlamak üzere yıllık eşit taksitler halinde yapılır.

Karşılıksız yardımlar veya kredilere ilişkin tutarlar, gerekli şartları yerine getiren genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile gerçek veya tüzel **kişilerin** hesaplarına aktarılır.

18. DOĞALGAZ A.Ş. ORTAKLIK PAYI

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4. maddesi hükmüne göre, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketi, yetki aldığı şehirde bulunan belediye veya belediye şirketini sermaye koyma şartı aramaksızın, yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olmaya davet etmek zorundadır.

5393 sayılı Kanun'un 18. maddesinin (i) bendi, Türk Ticaret Kanununa tabi ortaklıklar kurulmasına karar verme yetkisini meclisin görevleri arasında saydığından, belediyelerin 4646 sayılı Kanun'un 4. maddesine göre dağıtım lisansı alan şehir içi dağıtım şirketlerine ortak olması halinde belediye meclis karar almaları gerekmektedir. 4646 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükmünde, doğalgaz dağıtım şirketi "sermaye koyma şartı aramaksızın" belediyeyi yüzde on nispetinde dağıtım şirketine ortak olamaya davet zorundadır.

19. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİN ELEKTRİK ÜRETİM LİSANS HARCİ GELİRİ²⁶⁵

18.04.2013 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 6456 sayılı kanunun 16. ve 17. maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununa "Elektrik Üretimi Lisans Harçları" başlıklı yeni bir harç türü eklenmiştir. Yeni düzenlemeye göre; Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidroelektrik kaynaklara dayalı olarak üretim yapan özel hukuk tüzel kişileri, bu faaliyetleri nedeniyle, her yıl, bir önceki yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hasılatının binde on beşi tutarında harç olarak ödeyeceklerdir. Bu tüzel kişilerin kendi ihtiyaçları için kullandıkları elektriğin bedeli gayrisafi satış hasılatına dahil edilmeyecektir. Aynı kanunun 60. maddesine uyarınca bu kural 01.01.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

19.1. Harcın Mükellefi

Elektrik Üretim Lisans Harcın Mükellefi, faaliyetini 4628 sayılı kanuna göre yürüten, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli gibi önceden kaynak kullanımı için bedel ödememiş veya bedel ödemeyi taahhüt etmemiş tüzel kişilerdir.

²⁶⁵ KUŞÇU, Bülent, "Büyükşehir Belediyelerin Elektrik Üretim Lisans Harcı Geliri, Mahalli idareler Dergisi, Sayı-40.

Üç grup harç mükellefi bulunmaktadır. İlk grup, 23.07.2004 tarihinde yu. rürlüğe giren "Elektrik Enerjisi Üretmek Amacıyla Aynı Bölge ve Aynı Kaynak İçin ~~iki~~ Birden Fazla Lisans Başvurusu Olması Halinde Seçim Yapılma- sına İlişkin" tebliğ öncesinde lisans almış veya tebliğin yürürlüğü döneminde tekli başvuru olduğu için lisans bedeli ödememiş tüzel kişiler

İkinci grup, "Elektrik Piyasasında üretim Faaliyetinde Bulunmak Üzere Su Kullanım Hakkı Anlaşması İmzalanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki" yönetmelik kuralları uyarınca tekli başvuruda bulunmuş ve katkı payı taahhüt etmemiş tüzel kişiler.

Üçüncü grup ise yukarıda belirtilen düzenlemeler dışında otoprodüktör olarak faaliyet gösteren ve otoprodüktör lisansları, üretim lisansına dönüşmüş hidroelektrik kaynağa dayalı elektrik üretimi yapan tüzel kişilerdir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre, 3096 sayılı kanuna dayanarak yapılan mevcut sözleşmeleri kapsamında faaliyet gösteren tüzel kişiler ile kaynak bedeli ödeyip ödemediği dikkate alınmaksızın hidroelektrik kaynak dışında diğer kaynaklardan üretim yapan şirketlerin söz konusu harcı ödeme yükümlülükleri bulunmamaktadır.

19.2. Harcın Matrahi

Harçlar kanununda nispi ve maktu olmak üzere iki matrah ölçüsü vardır. Nispi harçlar konulan belirli bir değere ilişkin olan iş veya işlemler için alınmaktadır. Örneğin, konusu belirli bir değerle ölçülebilen davalarda tarifede yazılı oran üzerinden karar ve ilam harcı alınmaktadır. Maktu harçlar ise konusu belirli bir değer ile ölçülemeyen iş veya işlemlerde uygulanmaktadır. Örneğin, pasaport harcı, defter tasdiki gibi işlemlerde alınan harçlar gibi.

Yapılan düzenlemede binde on beş gibi bir orana yer verilmiştir. Orana uygulanacak değer, üretim şirketinin kendi ihtiyacı için kullandığı elektrik bedeli dışında, bir önceki yılın gayri safi iş hasılatıdır. Hasılat, kara yönelik bir faaliyetin maliyeti düşürülmeden etkisi, gayri safi hasılat ise bir gelir kaleminin varsa iade, indirim veya iskontosu düşünülmeden önceki tutan olarak ifade edilmektedir.

19.3. Elektrik Üretim Lisans Harç Oranı

Elektrik üretimi lisans harçları her yıl kurumlar vergisi beyannamesi verme süresi içerisinde verilen bildirim üzerine, elektrik üretim faaliyetlerinden elde edilen gayrisafî iş hasılatı esas alınarak tahakkuk ettirilir, tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ edilmez ve mayıs ayı içerisinde ödenir. Genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarından hidrolik kay-

naldara dayalı elektrik üretim lisans harçlanmn %90'ı, haziran ayının 50nuna kadar, hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretimi yapan tesisin bulunduğu yerin il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde büyükşehir **belediyesine** aktarılır. Hesaplanarak aktarılan bu tutarlar, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı **İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna** göre belediyelere ve il özel idarelerine aynılacak **payların** hesabında matraha dahil edilmez.

19.4. Harcın Ödeme Zamanı

6456 sayılı kanun 16. maddesiyle Harçlar kanunun 13. maddesine eklenen maddeye göre, elektrik üretimi lisans harçları her yıl kurumlar vergisi beyanamesi verme süresi içerisinde verilen bildirim üzerine, elektrik üretim faaliyetlerinden elde edilen gayrisafi iş hasılatı esas alınarak tahakkuk ettirilmektedir. Tahakkuk ettirilen harçlar mayıs ayı içerisinde ödenecektir. Yapılan tahakkuklar ayrıca mükellefe tebliğ edilmeyecektir.

Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidroelektrik kaynaklara dayalı olarak üretim yapan özel hukuk tüzel kişileri, bu faaliyetleri nedeniyle, her yıl, bir önceki yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hasılatının binde on beşi tutarında harç olarak ödeyeceklerdir. Bu harç, özel idarelerin bulunmadığı yani büyükşehir belediyelerinde, büyükşehir belediyelerine ödenmesi gerekir.

Büyükşehir belediyesine aktarılan elektrik üretim lisans harcı tutarı, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı **İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna** göre belediyelere ve il özel idarelerine ayrılacak payların hesabında mahsup edilmez.

Hidroelektrik kaynakları bakımında zengin olan büyükşehirlerde, elektrik üretim lisans harcı büyükşehir belediyesi için önemli bir gelir kalemi olur. Büyükşehir belediyeleri sınırları içinde hidroelektrik kaynaklara dayalı olarak üretim yapan özel hukuk kişileri takip ederek elektrik üretim lisans harcın tahsil etmesi gerekir. Bu harcın ilgili büyükşehir belediyesi tarafında tahsil edilmesi için vergi dairesi başkanlığıyla koordineli çalışması gerekir.

20. ÜCRET NİTELİĞİNDE GELİRLERE İLİŞKİN BAZI ÖRNEK TARİFELER

Belediyelerin yukarıda sayamadığımız onlarca ücret geliri bulunmaktadır. Belediyelerin bu gelirlerini öncelikle bilmeleri ve bunlara uygun meclis kararlarıyla tarife belirlemeleri gerekmektedir. Fikir vermisi amacıyla bazı örnekler aşağıdaki verilecektir.

İTFAİYE HİZMET KARŞILIĞI ALINAN ÜCRETLER	Ücret Tarteı
5393 Sayılı Kanunun 15. Maddesi ve 24G4 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97. Maddesi Uyarınca {KDV HARIÇ}	-
1) Otomatik Merdiven ve Şnorkel Aracı	
a) Merdiven Şnorkel Çıkışı	106,00TL
b) Gidiş-Dönüş km.başına	33,00TL
c) Çalışma Saati (1saat için)	145,00TL
2) Sünneli Merdiven Hizmeti	
a) Merdiven Çıkışı (İtf. Pikab için)	45,00TL
b) İtfaiye Pikabı ile Gidiş Dönüş	72,00TL
c) Çalışma saati (1 saat için)	33,00TL
3) Motopompla Su Boşaltma (Kentte Su Baskını Hariç)	
a) İtfaiye Pikabı ile Çıkış	33,00TL
b) İtfaiye Pikabı ile Gidiş- Dönüş	58,00TL
c) 1 saat için Çalışma Ücreti	70,00 TL
4) Arazözle Su Verme	
a) Kamu Kurulularında Su Kes. Halinde kullanmak için inşaatlara verilmez.	
b) Özel ve Tüzel Kişilere	200,00TL
c) Başkanlık Emri ile Apartman Depolarına	200,00TL
d) Arazöz Gidiş-Dönüş (Km.başına)	18,50 TL
5) Baca Temizliği	
a) Soba Bacası	26,50TL
b) Tek Kazanlı Kalorifer Bacası	50,00TL
c) Çift Kazanlı Kalorifer Bacası	100,00TL
d) Sanayi Tipi ve Özel Baca	140,00 TL
e) 15 Nisan 15 Eylül tarihleri arası baca temizliği yaptırnanlara%25 indirim yapılır.	
f) Kamu Kurum ve kuruluşlarına ait ilk ve Orta Dereceli Eğitim Kurumları ile İbadethanelerden baca temizliği ücretsiz yapılır	
g) Sosyal güvencesi olmayan fakirlik ilmuhaberi ile belgelendirilenlere, İtf, Dair Başkan uygun görüşü ile bacasının temizliği ücretsiz yapılır	
...Küşat veruhsat safhasında ilçe belediye veya işyeri sahiplerinin talebi üzerine işyerlerinin yangın tedbirleri yönünden incelenmesi	
6) Gayri Sıhhi Müesseselerden	
a) 1. Sınıf Gayri Sıhhi Müessese (100.m2)ye kadar	399,00TL
b) 2 ve 3. Sınıf Sıhhi ve Gayri Sıhhi Mües.(50.m2)yekadar	140,00TL
c) 2 ve 3. Sınıf Gayri Sıhhi Müessese (100.m2)ye kadar	224,00TL

(100m2'den sonra her m2 için)	0 tOII
7)(1) Yakılan Anız Karşılığı Arazi Sahibinden Dönüm Safına Alınacak Öcüt	314.00TL
(2)Yangın Söndürme Cihazı (Söndürme Testi)	314,00TL
8) Yangın Sön. Hort. Basınç Testi	314,00TL
9) Oto Asansörü Proje incelemesi	387.00TL
10) Kamu ve Özel Binaların Yangın Konusunda incelenmesi	
a) Özel binaların yangın tedbirleri yönünden incelenmesi (m2)	0.65 TL
b) Kamu Kuruluşlarının yangın tedbirleri yönünden incelenmesi (m2) (iskanve Ruh. Talep.için geçerlidir	0,50TL
c) 1.inceleme sonucu tespit edilen eksikliğin giderildiğinin tespiti	314,00 TL
d) ibadethanelerden yangın konusunda incelemeücreti alınmaz.	
11) Yangın Önleme Tedbirleri Oto Yarışları Genel Kurul ve Kongreler, Gösteri, Boykot, Fuar, vb.	
a) Arazözün Çıkışı	55,00TL
b) Gidiş-Dönüş her km için	22,00TL
c) Bekleme Süresi (Her bir saat için)	55,00 TL
12) Eğitimve Tatbikat Hizmetleri	
a) Kamu Kurumuna Bağlı Kursiyerlerden (kişi/saat)	6,50TL
b) Özel Sek1öre Bağlı Kursiyerlerden (kişi/saat)	10,00 TL
c) Özel ve Tüzel Kişilere ait işyerlerinde yapılan eğt. tatbikat.	396,00TL

KENT ORKESTRASI	Ücret Tarifesi
Resmi Dairelerin Protokol görevleri için:	1.500,00TL
Dernek ve Benzeri Kuruluşların Talep Ettiği Konserler için:	2.200,00TL
MEHTER TAKİMİ	
a) Resmi Dairelerin Talebi Halinde:	1.500,00 TL
b) Dernek, Özel Şahıs ve Benzeri Kuruluşların Talep EtmeleriHalinde:	3.000,00 TL
• Belirtilen ücretlerde KDV hariçtir.	
HARİKALAR DİYARI - ANFİ TİYATRO	
a- Resmi Dairelerin Talebi Halinde:	1.500,00 TL
b- Dernek, Özel Şahıs ve Benzeri Kuruluşların Talep Etmeleri Halinde:	2.000,00 TL
* Başkanlık veya başkanlığın yetkili kılacağı kişinin izni ile salonlar sanat galerisi ve anfi tiyatro ile kültür ve sanat ve müzik grupları kültürel ve sosyal faaliyetler için vakıf, dernek kamu kurum ve kuruluşlara ücretsiz tahsis edilir.	
* Belirtilen ücretlerde KDV hariçtir.	

YAŞLI Hizmetleri ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	Ücret Tarifesi
2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 97. Maddesi Gereğince;	
1) Evin Genel Temizliği	25,00 TL
2) Mutfak Temizliği	12,50 TL
3) Koltukların Temizliği	12,50 TL
4) Lamba ve Avizelerin Temizlenmesi	12,50 TL
5) Halıların Silinmesi (Tek Halı)	12,50 TL
6) Vücut Temizliği	20,00 TL
7) Evde Yapılacak Basit Onarımlar (Kapı kiliti, penc. kolu, musluk, lavabo)	ÜCRETSİZ
8) Evde Yapılacak Ev Eşyası Onarımı	ÜCRETSİZ
9) Ev Aletlerinin Dışarıda Tamir Ettirilmesi (Tamir parası yaşlı tarafından ödenir)	ÜCRETSİZ

MEZARLIKLAR ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ ÜCRET TARİFESİ	Ücret Tarifesi
5393 Sayılı Kanunun 15. Maddesi ve 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97. Maddesi Uyarınca	
01) KARŞIYAKA-SİNCAN-ORTAKÖY-GÖLBAŞI-BAĞLUM MEZARLIĞI	
DEFİN ÜCRETİ	
a) 1. Sınıf Beton Mezar Ücreti	400,00 TL
b) 2. Sınıf Toprak Mezar Ücreti	200,00 TL
c) 3. Sınıf Meccane Mezar	ÜCRETSİZ
02) Gölbaşı Mezarlığı {Mernis ve Nüfus Kaydı Gölbaşı'nda olmayanlar için}	15.000,00 TL
03) BAĞLUM MEZARLIĞI	-
04) CEBECİ ASRİ MEZARLIĞI	15.000,00 TL
a) Mükerrer Defin	150,00 TL
b) Mezar Açıp Kapatma Ücreti	150,00 TL
05) KEFEN ÜCRETİ	
a) 0 ile 7 yaş arası	ÜCRETSİZ
b) 7 ile 15 yaş arası	ÜCRETSİZ
c) 15 yaş yukarı	ÜCRETSİZ
06) MEZAR TAHTA ÜCRETİ	
a) 0 ile 7 yaş arası	ÜCRETSİZ
b) 7 ile 15 yaş arası	ÜCRETSİZ
c) 15 yaş yukarı	ÜCRETSİZ
07) GASİL (Yıkama) ÜCRETİ	
08) Morg Ücreti	ÜCRETSİZ
09) Amortisman Ücreti	ÜCRETSİZ

VETERİNERLİK VE POLİKLİNİK HİZMETLERİ	Oct.İT_,
5393 Sayılı Kanunun 15.Maddesi ve 2464 Sayılı Belediye Gelirferf Kanununun '17 Maddesi Uyarınca	
!-MUAYENEÜCRETLERİ	
1) Köpek Muayene Ücreti	30,00 TL
2) Kedi Muayene	20,00TL
3) Tavşan Muayene	10,00TL
4) Kanatlı Hayvan Muayenesi	5,00TL
5) S.C. ve I.M. Enjeksiyon Ücreti	5,00TL
6) I.V.EnjeksiyonÜcreti	10,00TL
7) Pansuman ve Alçılı Bandaj	15,00 TL
8) Kedi Kulak ve Göz Muayenesi	10,00TL
9) Köpek Kulak ve Göz Muayenesi	15,00TL
10) Serum (500 mi ve altı)	15,00TL
11) Serum (500 mi ve üstü)	20,00TL
12) Damar Yolu Açma	5,00TL
13) Kedi anestezi (Küçük müdahaleler ve röntgen gibi vs durumlar durmayan hayvanlar için)	10,00TL
14) Köpek anestezi (Küçük müdahaleler ve röntgen gibi vs durumlar durmayanhayvanları için)	15,00TL

ÇEVRE KORUMA DAİRESİ BAŞKANLIĞI BELEDİYEMİZE AİT MAL VE HİZMETLERE VERİLEN HASARLARDA UYGULANACAK	Ücret Tarifesi
HASAR TAZMİN BEDELLERİ	
1) İBRELi AĞAÇLAR (Karaçam,Mazı, Ardıç)	95,00TL
2) İBRELi AĞAÇLAR (Ladin, Gökmar, Servi)	135,00 TL
3) İBRELi AĞAÇLAR (Mavi Ladin, Mavi Sedir)	160,00 TL
4) YAPRAKLI AĞAÇLAR-ÖZELLİKLiOLANLAR (Top Akasya, TopVişne, Ters Dut, Huş, Çınar, Süs Şeftalisi, Ceviz, Süs Eriği, İhlamur, vb.)	90,00TL
5) YAPRAKLI AĞAÇLAR (Dişbudak, Akçaağaç, At kestanesi, Meşe, Aylantus, Zafora, Akasya, Katalpa, Söğüt)	60,00 TL
6) MEYVE AĞAÇLAR! (Kayısı, Erik, Şeftali, Elma, Ayva, Dut, Armut, Vişne, Kiraz, vb.)	55,00TL
7) ÇALITÜRLERİ-HERDEMYEŞİL (Taflan, Coteneaster, Şimşir, Ateşdikeni, Yukka, Ligustrum, Mahonia, vb.)	35,00 TL
8) ÇALITÜRLERİ-YAPRAĞINIDÖKENLER (Forsitia, Akçalı, Kelebek Çalısı, Berberis, Sidonya, Kızılcık, Sipiria, İnci çalısı, vb.)	28,00 TL
9) ÇİÇEKLER-Daimi olanlar	23,00 TL
10) ÇİÇEKLER-Mevsimiik olanlar	15,00 TL
11) Çim Alan m2'si	35,00 TL

TERMİNALPERON ÜCRETLERİ	Ücret Tarifesi
1) Terminalden diğer illere Ankara'nınılçelerine çıkış	65,00 TL
2) Transit Geçişler	35,00 TL
3) Canlı Müzik izin Belgesi ücreti	2.000,00 TL
4) Harfiyat Taşıma m3 Birim fiyatı	2,00 TL

21. DİĞER GELİRLERE İLİŞKİN SORU VE CEVAPLAR

Soru-1: Belediyeler arsa, konut ve işyerleri üretimi, tahsisi, kiralanması ve satını yapabilirler mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun Arsa ve Konut Üretimi başlıklı 69'uncu maddesi "*Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapılı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir. Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir. Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekler ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25'inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, İçişleri Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."* hükmünü taşımaktadır.

29/05/2005 tarih ve 25951 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve satışına Dair Genel Yönetmelikte ise belediyelerce üretilen konutların satış ve tahsisine ilişkin genel esaslar belirlenmiştir.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde, belediye meclisi tarafından ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak belirlenecek kriterler çerçevesinde, kanun ve yönetmelikte öngörülen kişilere, konut satışının yapılabileceği değerlendirilmektedir.²⁶⁶

²⁶⁶ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 15.07.2009 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 18731-45547 sayılı görüşü.

Mezkur Yönetmeliğe göre tahsis ve satış ile bunlara yetkili makamlar aşağıdaki açıklanmıştır;

Arsa, konut ve işyeri üretimi

Düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediyeler tarafından imarlı ve alt yapı arsalar üretilebilir. Belediyeler tarafından öncelikle dar gelirli için farklı büyüklüklerde sosyal konutlar üretilir. Sosyal konutlar dışında, belediyelerce konut üretilip satılabilir. Bu satışlardan elde edilecek gelirden sosyal konutların finansmanına katkı sağlanabilir.

Arsa temininde, konut ve işyeri yapımında kredi kuruluşları, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak projeler yapılabilir.

Ayrıca, ihtiyaç olması halinde değişik büyüklüklerde ve özelliklerde işyerleri üretilebilir.

Arsa temini ve imar planı

Arsa, konut ve işyerlerinin üretiminde ihtiyaç duyulacak arsa ve araziler 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre temin edilir. Temin edilen arsa ve arazilerin satış ve tahsisinde önce imar planları tamamlanır.

Arsa ve konut tahsis şartları

Konut yapılmak amacıyla arsa tahsis edilecekler ile sosyal konut tahsis edileceklerde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Dar gelirli olmak,

b) Kendisinin, eşinin veya onsekiz yaşından küçük çocuklarının o belediye sınırı içinde konutu veya konut yapmaya müsait arsası bulunmamak,

c) En az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikamet ediyor olmak,

d) Afete maruz kalmış olmak,

e) Sanayi bölgelerinden nakledileceklerden olmak,

f) 20/7/ 1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulamaları kapsamında hak sahibi olup, gecekondu ıslahı ve tasfiyesi sebebiyle açıkta kalacak olmak,

Tahsisten yararlanacakların bu maddede aranan şartlardan (a), (b) ve (c) bentlerindeki şartların üçüne birlikte, ya da (d), (e) ve (t) bentlerinde belirtilen

şartlardan herhangi birine (c) bendinde belirtilen şartla birlikte sahip olmaları gerekir.

Tahsis edilecek arsa miktarından fazla müracaat olması halinde uygulanacak puanlama kriterleri belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Aile nüfusu, dul, engelli, evde yatalak hasta bulunması, çocukların gelir getirici bir işte çalışıp çalışmaması, aile bireylerinin sahip olduğu araç ve diğer varlıklar, gazi, şehit eş ve çocukları ile diğer hususlar puanlama kriterleri olarak dikkate alınır.

Arsa tahsisi

Arsa tahsis bedeli kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenecek değerden aşağı olamaz.

Peşinat olarak alınacak tutar arsa bedelinin %20'sinden az olamaz. Peşinat alındıktan sonra kalan borcun aylık taksitler halinde ödenmesi esas olmakla birlikte değişik ödeme planları da uygulanabilir. Ancak toplam ödeme süresi 10 yıldan fazla olamaz.

Tapu devri peşinat alındıktan sonra yapılır.

Arsa bedelinin peşin ödenmesi halinde %25'e kadar indirim yapılabilir.

Kooperatiflere arsa tahsisi

Üyelerinin tamamı 7'nci maddede belirtilen şartları taşıyanlardan oluşan kooperatiflere arsa tahsis edilebilir. Bu kooperatiflerden tahsisten önce, üyelerinin tamamının bu şartları taşıdıklarına dair belgeler istenir.

Arsa bedeli tamamen ödeninceye kadar kooperatif üyeliklerinin devri ancak belediye encümeninin izni ile olur.

Konut yapılmaması

Konut yapılmak amacı ile tahsis edilen arsalar bu amaç dışında kullanılmaz ve üzerine konut yapıp 5 yıl kullanılmadan başkalarına satılamaz ve devredilemez.

Konutlar için inşaat başlama ve yapım süreleri belediye meclisi tarafından belirlenir. İnşaat başlama süresi üç yıl, inşaatı tamamlama süresi üç yıl olmak üzere, verilecek süre toplam altı yılı geçemez. Ancak, toplam altı yılı geçmemek kaydıyla konut yapımına başlama ve bitirme süreleri belediye encümen kararı ile uzatılabilir.

Verilen süre içinde konut yapımına başlanılmaması veya süresinde konutun bitirilememesi halinde tahsis iptal edilerek arsa geri alınır.

Konut tahsisi

Konutların tahsis bedeli, kıymet takdir komisyonunca her türlü giderler dahil edilerek tespit edilecek maliyet bedelinden aşağı olmamak üzere belirlenir.

Peşinat olarak alınacak tutar, konut bedelinin %10'undan az olmamak üzere, konut büyüklüklerine göre belirlenebilir. Ancak toplam ödeme süresi 20 yılı geçemez.

Konut tahsis edilen kişi konutu 5 yıl süreyle başkasına satamaz ve devredemez. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

Ödemenin geciktirilmesi ve tahsisin iptali

Arsa ve sosyal konut bedeline ilişkin taksit ödemelerinin eksik yapılması veya hiç yapılmaması durumunda 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizi alınır.

Taksit ödemesinin toplam 3 ay süre ile yapılmaması durumunda, borcun gecikme faizleriyle birlikte 30 gün içinde ödenmesi, ödenmemesi halinde tahsisin iptal edileceği ilgiliye yazılı olarak bildirilir. Bildirime rağmen borcun ödenmemesi halinde tahsis iptal edilir.

Kiralama

Sosyal konutlar, 7'nci maddede belirtilen kişilere belediye encümeni tarafından belirlenen bedel üzerinden kiralık olarak tahsis edilebilir.

Kira artışları mahallin şartlarına göre belediye meclisince belirlenir. Kira süresi, zorunlu hallerde belediye meclisince belirlenecek kira artıştan uygulanmak şartıyla belediye encümen karar ile uzatılabilir.

Kira süresi dolduğu halde konutu boşaltmayanlar ile kira sözleşmesine aykırı davranışlar 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75'inci maddesi hükümlerine göre tahliye edilir.

Arsa satışı

Düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere belediye tarafından üretilen arsaların 7'nci madde kapsamı dışında kalanlara satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Konut ve işyeri satışı

Sosyal konutlar dışındaki konutlar ile işyerlerinin satışı aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Bedelin tespiti: Satış bedeli, arsa payları dahil olmak üzere kıymet takdir komisyonunca belirlenecek maliyet bedeline en az %5 ilave yapılmak suretiyle belediye encümeni tarafından tespit edilir.

b) İlan: Konut ve işyerlerinin satış şartları, yerleri, büyüklükleri, sayılan, özellikleri, fiyatları, müracaat şekli, son müracaat tarihi ile diğer hususların ilanı 22'nci madde hükümlerine göre yapılır.

c) Teminat: Konut ve işyeri satışlarında teminat alınıp alınmayacağı, alınacaksa miktar veya oranı ilanda belirtilir.

d) Satış: Konut ve işyerleri açık artırma usulüyle satılır. Konut ve işyerleri, encümen tarafından önceden belirlenen fiyat üzerinden satışa sunulur ve ihale en yüksek teklifi veren istekli üzerinde bırakılır. Satışa sunulan konut ve işyerine alıcı çıkmaması halinde, yeniden ihaleye çıkarılmaksızın belirlenmiş olan fiyat üzerinden satış yapmaya belediye encümeni yetkilidir. Satışa sunulup da satılmayan konut ve işyerlerinin fiyatları, her yıl günün şartlarına göre yeniden belirlenir.

e) İndirim: Satışa çıkarıldığı halde alıcısı çıkmayan konutlara en az 30 kişiden oluşan grupların talip olması halinde indirim yapılabilir. Belli faaliyetler için tahsis edilecek işyerlerinde söz konusu meslek mensuplarına öncelik tanınabileceği gibi satış bedeli üzerinden indirim de uygulanabilir. İndirim oranı %25 'i geçemeyeceği gibi satış bedeli hiçbir şekilde konut ve işyerleri maliyetinin altında belirlenemez. Bu bent uyarınca kendisine konut satışı yapılan kişi konutu 5 yıl süreyle başkasına satamaz ve devredemez. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

t) Ödeme planı: Konut ve işyeri satışlarında alınacak peşinat tutarı, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirlenir. Kalan miktar en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenecek plana göre ödenir. Belediye meclis kararı ile tamirat ve imalat niteliğindeki mesleklerin icrası amacıyla, küçük sanayi siteleri için, belediyelerce yapılan işyerleri, satış bedelinin en az %20'sine kadarı peşin, kalan miktarı ise 10 yıl içerisinde ödenmesi şartıyla satılabilir. Bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanır. Borcun zamamnda ödenmemesi halinde sözleşme hükümlerine göre hareket edilir. Konut ve işyerlerinin satışında banka kredisi ve diğer finansman araçlarından yararlanılabilir.

Belediye meclisinin yetkisi

Belediye meclisi, dar gelirli tanımına ilişkin miktarı %25'e kadar artınnaya veya düşürmeye; tahsis ve satışlarda alınacak peşinat miktarlarını ve peşin

ödemelere uygulanacak indirim oranını, tahsis ve satışlarda uygulanacak **ta** it süreleri ile vade farkını, yıllık kira artış oranını, satışlarda **uygulanacak grup** 'cyn meslek indirim oranını belirlemeye; 6183 sayılı Amme **Alacaklarının** T ah-sil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek **üzere gecikme** faizini tespit etmeye yetkilidir.

Tahsis ve satış yetkisi

Arsa, konut ve işyeri tahsisi, kiralama ve satışları belediye encümeni karan ile yapılır. Belediye encümeni kişilerin dar gelirli kapsamına girip girmediğini belirlemeye, tahsis, kiralama ve satışın yapılıp yapılmamasına, satışlarda **teklif** edilen fiyatın yeterli olup olmadığına ve ihaleyi sonuçlandırıp sonuçlandırmaya yetkilidir.

Aile nüfusu, dul, engelli, evde yatalak hasta bulunması, çocukların gelir ge-tirici bir işte çalışıp çalışmaması, aile bireylerinin sahip olduğu araç ve diğer varlıklar, gazi, şehit eş ve çocukları ile benzer özel durumları olanlara belediye encümeni tarafından kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen miktar üze-rinden başkaca şart aranmaksızın arsa ve konut tahsis edilebilir.

Kısıtlama

Bir kişiye birden fazla arsa ve konut tahsis edilemez, kiraya verilemez. Tahsis şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların tahsisi iptal edilir. Bu şekilde tahsisi iptal edilenler ile taksitli ödeme şartlarına uymadıkları için tahsisi iptal edilenlere bir daha tahsis yapılmaz.

Yanılıcı beyanda bulunmak suretiyle arsa ve konut tahsisinden yararlandığı tespit edilenler hak.kında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Taksitle arsa, konut ve işyeri tahsis edilmesi veya satılması halinde, tapu üzerine ipotek konulur ve borcun tamamı ödenmeden ipotek kaldırılmaz.

Sözleşme düzenlenmesi

Arsa, konut ve işyeri tahsis ve satışları ile konut kiralanmasında ilgili kişi-ler veya kooperatif arasında, tahsis veya satış şartlan, arsa, konut ve işyerlerinin kullanım şartlan, tahsis ve satışın taksitle yapılması halinde taksitlerin ödeme süresi ve vade farkı, zamanında ödenmeyen taksitlere uygulanacak gecikme faizi ile tahsis veya satışın iptal edilmesi ve diğer hükümler bir sözleşme ile düzenlenir.

Geri ödeme

Tahsis ve satışın iptali durumunda, o güne kadar tahsil edilen arsa bedeli ile başlanıp da bitirilmeyen konut ve işyerlerinin kıymet takdir komisyonunca be-

lirlenen değeri üç yıl içinde ilgililere ödenir. Ancak bu şekilde geri ödemelerden faiz, zam ve benzeri ilave yapılmaz.

Yeniden değerlendirme

Arsa ve konutların tahsis, kiralama ve satışlarında peşinat alındıktan sonra kalan borç miktardan her yıl bir önceki yılın tüketici fiyat endeksi ile çarpılarak yeniden değerlemeye tabi tutulur.

İlan

Uygulamada açıklık ve rekabetin sağlanması için, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmayan tahsis, kiralama ve satışlarda arsa, konut ve işyerlerinin yeri, büyüklüğü, tahsis ve satış şartları, müracaat yeri ve süresi, bedeli, ödeme planı, vade farkı ve gecikme faizi, kullanım koşulları, tahsisin iptal şartları ve diğer hususlar son müracaat gününden en az on beş gün önceden belediyenin internet sitesinde, ilan panolarında ve uygun görülecek diğer vasıtalarla ilan edilir.

Büyükşehirlerde uygulama

Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde arsa, konut ve işyeri üretilmesi, tahsisi, kiralanması ve satışına ilişkin görev ve yetkiler 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmüne büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilir.

Soru-2: Belediyeler İmar Kanununa göre hissedar oldukları taşınmazlardaki hisselerini satabilirler mi?

3194 sayılı İmar Kanununun kamulaştırmadan arta kalan kısımlar başlıklı 17'nci maddesinde " ...Ayrıca belediye veya valilikler ile şüyuolu olan müstakil inşaat yapmaya müsait bulunan imar parsellerinde, belediye veya valilikler, hisselerini parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan imtina ederse, şüyuun izalesi suretiyle sattırmaya yetkilidir. Bu maddeye göre bedel takdirleri ve bu bedellere itiraz şekilleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılır." hükmü ve 5393 sayılı Belediye Kanununun meclisin görev ve yetkileri başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde "Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve siresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayrı hak tesisine karar vermek." hükmü yer almaktadır.

Danıştay 6. Dairesinin konu ile ilgili K: 2001/4951, E: 2000/2911 sayılı Kararında "... 3194 sayılı İmar Kanununun 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında

ise. belediye veya valilikler ile şüyulu olan ve müstakil inşaat yapmaya müsait bulunan imar parsellerinde, belediye veya valiliklerin hisselerini parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan çekinirse şoyuunun izalesi suretiyle sattırmaya yetkili olduğu hükme bağlanmıştır. 3194 sayılı Yasanın 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrasına göre yapılacak olan satışlar vevlet İhale Kanununa tabi olmadığına göre belediye meclisinin satış için önceden karar alması gerekmediğinden müstakil inşaat yapmaya müsait olan parseldeki hissenin diğer hissedarlara İmar Kanunu uyarınca satışında belediye encümenleri yetkili bulunmaktadır..." hükmüne yer vermiştir. Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; 3194 sayılı İmar Kanununun 17'nci maddesi kapsamında şüyulu ve müstakil inşaat yapmaya müsait imar parsellerindeki belediye hisselerinin, parselin diğer hissedarlarına 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre bedel takdiri suretiyle satılmasına belediyeler yetkili olup, bu çerçevede yapılan satışlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmadığından, bu hisselerin diğer hissedarlara belediye encümeni kararıyla satılabileceği değerlendirilmektedir.²⁶⁷

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü yine başka bir görüşünde;

5393 sayılı Belediye Kanununun 18'inci madde birinci fıkrasının (e) bendinde "Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması halinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılıgeçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı ayni hak tesisine karar vermek." hükmü bulunmaktadır. 3194 sayılı İmar Kanunun 17'nci maddesinde "Belediye veya valilik, kendi malı olan veya imar planlarının tatbiki sonucu kamulaştırmadan artan parçalarla, istikameti değiştirilen veya kapanan yol ve meydanlarda hasıl olan sahalardan müstakil inşaatla elverişli olmayan parçaları, bitişiğindeki arsa veya bina sahibine bedel takdiri suretiyle satmak, gayrimenkul sahiplerinin yola giden yerlerden dolayı tahakkuk eden istihkaklarını bedel takdiri suretiyle değiştirmek ve komşu gayrimenkul sahibi takdir edilen bedelle satın almaktan imtina ederse, şüyulandınıp satmak suretiyle imar planına uygunluğunu temin eder...Aynca belediye veya valilikler ile şüyulu olan müstakil inşaat yapmaya müsait bulunan imar parsellerinde, belediye veya valilikler, hisselerini parselin diğer hissedarlarına bedel takdiri suretiyle satmaya, ilgililer satın almaktan imtina ederse, şüyunun izalesi suretiyle sattırmaya yetkilidir..." hükmü bulunmaktadır. 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 8'inci maddesi "Aynca idare, tahmin edilen bedel üzerinden pazarlıkla satın alma ve trampa işlemlerini yürüt-

²⁵⁷ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 19.01.2010 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 1264-45053 sayılı görüşü.

mek ve sonuçlandırınak üzere kendi bünyesi içinden en az üçkişiden te
eden b¹ r veya b¹ r^d en faz^t a uzlaşma kom' isyonunu görevlendirir. şc?nı

İdare, kıymet takdir komisyonunca tespit edilen tahmini bedeli belinmeksi-
zin, kamulaştırılması kararlaştırılan taşınmaz mal, kaynak veya bunların üzerin-
deki irtifak haklarının bedelinin peşin veya bu Kanunun 3'üncü maddesininikinci
fıkrasına göre yapılıyor ise, bu fıkradaki usullere göre taksitle ödenmesi suretiyle
ve pazarlıkla satın almak veya idareye ait bir başka taşınmaz malla trampa yoluy.
la devralmak istediğini resmi taahhütlü bir yazıyla malike bildirir. Malik veya
yetkili temsilcisi tarafından, bu yazının tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün için-
de, kamulaştınnaya konu taşınmaz malı pazarlıkla ve anlaşarak satmak veya
trampa isteği ile birlikte idareye başvurulması halinde; komisyonca tayin edilen
tarihte pazarlık görüşmeleri yapılır, tespit edilen tahmini değeri geçmemek üzere
bedelde veya trampada anlaşmaya varılması halinde, yapılan bu anlaşmaya ilişkin
bir tutanak düzenlenir ve anlaşma konusu taşınmaz malın tüm hukuki ve fiili va-
sıfları ile kamulaştırma bedelini içeren tutanak malik veya yetkili temsilcisi ve
komisyon üyeleri tarafından imzalanır... " hükmünü taşımaktadır.

Mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde, 3194 sayılı İmar Ka-
nununun 17'nci maddesi gereği yapılacak hisseli satışlar yapılmadan önce bele-
diye meclisi kararının alınması; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 8'inci
maddesi çerçevesinde yapılacak trampa işlemlerinde uzlaşma komisyonu tuta-
nağının hazırlanması gerektiği değerlendirilmektedir.²⁶⁸

Soru-3: Belediyelere ait otopark gelirleri haczedilebilir mi?

5393 Sayılı Belediye Yasasının 15/son maddesine göre, belediye vergi ve
resimleri ile belediyenin kamuya tahsis edilmiş ve akar olmayan taşınır ve ta-
şınmaz malları haczolunamaz. Ancak somut olayda borçlu belediyenin İspark
A.Ş. nezdindeki hak ve alacaklarının, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 44/son
maddesine dayanılarak çıkartılan yönetmeliğin 10 ve 11. maddelerinde düze-
lenen otopark geliri niteliğinde olmadığı yani belediyenin otopark hesap mev-
cudunun yasa gereği olarak kendiliğinden kamuya tahsisli bulunmadığı anlaşıldı-
ğından, haczedilmezlik şikayetinın reddi gerekir.

Soru-4: Belediyeler kendi çıkardıkları kaynak suyunun fazlasını satabilir mi?

167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 4. maddesinin üçüncü fıkra-
sından "*Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyacına yetecek
miktarını kullanmaya yetkilidir. Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve*

²⁶⁸ Mahalli idareler Genel Müdürlüğünün 15.09.2009 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/23859-45785
sayılı görüşü.

işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkartılan yeraltı suları, hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasamıfu alımında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak İl Özel İdarelerince kiraya verilir. Tahsil edilen kira gelirlerinden, yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye %25 oranında pay verilir" hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda davalı belediyenin davaya konu kaynak suyunu kiraya venne hakkı bulunmadığı, bu hakkın İl Özel İdaresine ait olduğu dikkate alınmak suretiyle karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunması nedeniyle bozmayı gerektirmiştir.²⁶⁹

Soru-5: Otellerden alınması gereken katı atık bedeli hangi kriterlere göre alınmalıdır?

2872 sayılı Çevre Kanununun 11'inci maddesinde "Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onanın ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esaslar "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik"te belirlenmiştir.

..... Belediyesi'nin 2014 Yılı Gelir Tarife Cetveli, Belediye Meclisinin sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Gelir tarifesinde, atıksu altyapı ve evsel katı atık bertaraf tesisleri tarifelerine yer vermiştir. Tarifede, otellerden alınacak ücret yatak ve yıldız kriterine göre belirlenmiştir. Özetle, otellerden katı atık ücretleri otelin yıldızına göre ve yatak sayısına göre alınacaktır. Ancak yapılan incelemede otellerden sadece bir yatak için katı atık ücreti alındığı yani otelin yatak sayısına göre ücretin alınmadığı tespit edildiğinden kamu zararına hükmedilmiştir²⁷⁰.

²⁶⁹ Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 2009/21450 E, 2010/5045 sayılı kararı.

²⁷⁰ Sayıştay 5. Dairesinin 26.11.2015 tarih ve 138 sayılı kararı.

BELEDİYE ALACAKLARINDA UZLAŞMA MÜESSESESİ

İl özel idareleri ve belediyeler tarafından uygulanan 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarhiyat sonrası uzlaşmaya ilişkin usul ve esaslar, 01.08.2003 gün ve 25186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliğiyle belirlenmiştir.

Anılan Yönetmelik, esas itibarıyla il özel idareleri ve belediyelerin vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezalarına ilişkin tarhiyat sonrası uzlaşması düzenlenmiştir.

1. UZLAŞMANIN KAPSAMI

Uzlaşmanın kapsamına il özel idareleri ve belediyelerce ikmalen, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harç asıllarına ilişkin olarak özel kanunlarında belirtilen kanuni hadlerin altına düşmemek kaydıyla vergi asılları ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları girmektedir.

Yine, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 344'üncü maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları uyarınca kesilecek vergi ziyai cezaları uzlaşma konusu olabilecek, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kesilecek vergi ziyai cezaları ile 352'nci maddeye göre kesilen usulsüzlük cezaları ise uzlaşma kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Ayrıca, kanuni süresi içinde yapılan beyan üzerinden, tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, resim ve harçlar ile tahakkuku tahsile bağlı bulunan vergi, resim ve harçlar üzerinde uzlaşma yapılması mümkün değildir.

Bu bağlamda il özel idareleri ile belediyelerin uzlaşma kapsamına giren gelirleri şunlardır:

Belediye gelirleri

1. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca tahsil edilen bina ve arazi vergileri,

2. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca tahsilatı doğrudan belediyeler tarafından yapılan gelirlerden;

a) Vergiler

1. ilan ve Reklam Vergisi,
2. Haberleşme Vergisi,
3. Eğlence Vergisi,
4. Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi,
5. Yangın Sigortası Vergisi,
6. Çevre Temizlik Vergisi,

b) Harçlar

1. İşgal Harcı,
2. Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı,
3. Kaynak Suları Harcı,
4. Tellallık Harcı,
5. Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı,
6. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı,
7. Bina İnşaat Harcı,
8. Çeşitli harçlar:
 - a) Kayıt ve Suret Harcı,
 - b) İmar ile ilgili harçlar;
 - Parselasyon Harcı,
 - İfraz ve Tevhit Harcı,
 - İşyeri Açma İzin Harcı,
 - Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı,
 - Sağlık Belgesi Harcı.

Ayrıca, yeni bir tebliğe gerek kalmaksızın başka kanunlarda il özel idareleri ve belediye geliri olarak kabul edilecek ve bu idarelerce tarh ve tahakkuk edilecek diğer vergi, resim ve harç asıllarına ilişkin olarak özel kanunlarında belirtilen kanuni hadlerin altına düşmemek kaydıyla vergi asılları ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezalarında da uzlaşmaya gidilebilecektir.

Z.UZLAŞMA KOMİSYONLARININ YETKİLERİ

Vergi Usul Kanununun değişik Ek I 'inci maddesi ile Mahallı idareler Uzlaşma Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde; uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri vergi, resim ve harç miktarının üst sınırının tayini hususunda İç işlen Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

İç İşleri Bakanlığı, kendisine tanınan bu yetkinin uzlaşma komisyonlarınca kullanılmasını uygun görmüştür. Bu nedenle, il özel idareleri ve belediyelerce ikmalen, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harç asıllarına ilişkin olarak özel kanunlarında belirtilen kanuni hadlerin altına düşmemek kaydıyla vergi asılları ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyayı cezalan konusunda uzlaşmaya uzlaşma komisyonları yetkilidir.

3.UZLAŞMA KOMİSYONLARININ TEŞKİLİ

Uzlaşma komisyonları;

İl özel idareleri bütçesine giren vergi, resim ve harçlar için il özel idarelerinde valinin görevlendireceği genel sekreter veya genel sekreter yardımcısının başkanlığında, vali tarafından mali hizmetler biriminden seçilecek iki memur üyeden,

Belediye bütçesine giren vergi, resim ve harçlar için; büyükşehir belediyesinde başkanın görevlendireceği genel sekreter, genel sekreter yardımcısı veya daire başkanının başkanlığında, belediye gelir şube müdürü, diğer belediyelerde ise başkanın veya görevlendireceği başkan yardımcısının başkanlığında mali hizmetler müdürü, mali hizmetler müdürü olmayan yerlerde muhasebeci ile belediye encümenince mali hizmetler biriminden seçilecek bir memur üyeden müteşekkil üçer üyeden,

kurulur.

Bu komisyonlar üyelerinin tamamının katılmasıyla toplanırlar ve çoğunlukla karar verirler. Komisyon başkan ve üyelerinin herhangi bir nedenle görevlerinin başında bulunmamaları halinde, vekalet edenler komisyonda görev yaparlar.

4.UZLAŞMA TALEBİ

Uzlaşma talebinin, ceza ihbarnamesinin tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde mükellef veya ceza muhatabının bizzat veya resmi vekaletini haiz vekili vasıtası ile yetkili uzlaşma komisyonuna yazı ile yapılması gerekir.

Uzlaşma talebi, ihbarnamede yazılı vergi ve cezanın tamamı için yapılır. Kısmi uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşma komisyonları bir yargı organı olmayıp, kesilmiş olan cezada uyuşmak üzere yetkili kılınmış idareyi temsil eden kuruluşlardır. Bu nedenle uzlaşma komisyonuna başvurma ve görüşmelere katılma konusunda mükellef veya ceza muhatabı adına hareket edecek kişinin avukat olması şart değildir. Bu kişilerin Noterlik Kanununun 60'ıncı maddesi uyarınca düzenlenen ve mükellef adına kesilen ceza miktarında uzlaşmaya yetkili oldukları şerhini taşıyan resmi vekaletnameye sahip olmaları yeterlidir.

5. UZLAŞMA GÜNÜNÜN ERTELENMESİ

Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra komisyonun o gün toplanamayacağına anlaşılmaması halinde, yeni bir uzlaşma günü belirlenerek mükellefe bildirilir.

Uzlaşma müzakeresinin belirlenen günde sonuçlandırılmaması veya daha ayrıntılı bir inceleme ya da araştırma yapılmasını gerektirmesi halinde, uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir. Bu durum, komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanan bir tutanakla tespit olunur ve bu tutanak uzlaşma dosyasında saklanır.

6. UZLAŞMANIN KESİNLİĞİ

Uzlaşma vaki olduğu takdirde komisyonların düzenleyecekleri uzlaşma tutanakları kesin olup, gereği mali hizmetler birimine derhal yerine getirilir.

Uzlaşma tutanağının mali hizmetler birimine intikali üzerine tarih ve tebliğ edilmiş olan vergi ve ceza, uzlaşılan vergi miktarına göre düzeltilir.

7. UZLAŞMA VE CEZALARDA İNDİRME

Yapılan tarhiyata karşı cezada indirim veya uzlaşma hükümlerinden sadece birisinden yararlanılabilir. Uzlaşma talebinde bulunan mükellef, uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyan ederek adına salınan cezalar hakkında Kanunun 376'ncı maddesinin uygulanmasını isteyebilir.

8. ODEME ZAMANI

Uzlaşma konusu yapılan vergi ve cezalar;

- Uzlaşma vaki olduğu takdirde buna ilişkin düzenlenen ve tebliğ olunan uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme zamanlarından önce tebliğ edilmişse

❖:ınuni ödeme zammnlrındn; ödeme zamanları kısmen **veya tamamen geçtikten** sonro tebliğ edilmişse ödeme süreleri geçmiş olanlar uzlaşma **tutanağının tebli-**
❖indcn itibaren bir ay içinde;

b) Uzlaşma vaki olmadığı takdirde, Vergi Usul Kanununun 112 **ve 368'inci** maddeleri ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27'nci **maddesinin** (3) numaralı bendi hükmü çerçevesinde,

ödenir.

9.UZLAŞMA KONUSU VAPILABİLECEK VE VAPILAMAVACAK CEZALAR

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınacak katılım paylarında uzlaşma yapılamaz.

Vergi Usul Kanununun Ek 1'inci maddesinde 24/6/1994 tarihli ve 4008 sayılı kanunla yapılan değişiklikle kaçakçılık suçu cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza uzlaşma kapsamından çıkarılmış olduğundan, 1/1/1995 tarihinden sonraki vergilendirme dönemlerine ait olup kaçakçılık suçu cezası kesilen vergi ve cezada uzlaşma yapılmaz.

Bu tarihten (1/1/1995) önceki dönemlere ilişkin olarak kesilecek kaçakçılık cezası ise uzlaşma konusu yapılabilir.

1/1/1995 ile 1/1/1999 tarihleri arasındaki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak kesilecek kusur ve ağır kusur cezaları uzlaşma konusu yapılabilir.

1/1/1999 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemine ilişkin olarak kesilen usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Kanunun 344'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyaı cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç vergi ziyaı cezası da vergi aslından bağımsız olarak uzlaşma konusu yapılabilir.

Aynca Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü 21.02.2011 tarih ve B.05.0.MAH.0.01.01.00/ 5140 sayılı görüşünde 3194 sayılı İmar Kanununun 42'nci maddesine göre verilen idari para cezalarının Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği kapsamında uzlaşma konusu yapıp yapılamayacağı hususunda;

"01.08.2003 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliğinin 1 'inci maddesinde "Bu Yönetmelik, il özel idareleri ve belediyeler tarafından uygulanan 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarhiyat sonrası uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir." 2'nci maddesinde "Bu Yönetmeliğin kapsamına il özel idareleri ve belediyelerce/ceikma/en, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harçlar ile

bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyat cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüz- /i'ik ce=aları ile Vergi Usul Kanununun 344'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyat cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer." hükümleri mevcuttur. Yönetmelik hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde uzlaşma kapsamına vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyat cezalarının girdiği, dolayısıyla 3194 sayılı Kanunun 42'nci maddesinde belirlenen idari para cezalarının 213 sayılı Kanundaki vergi, resim veya hare kapsamında olmadığından uzlaşma konusu yapılamayacağı değerlendirilmektedir

10. SONUÇ İTİBARIYLA UZLAŞMADA GÖZ ÖNÜNDE TUTULACAK HUSUSLAR

1. Uzlaşma talebinin, mükellef veya ceza muhatabı tarafından bizzat veya resmi vekaletnamesini haiz vekili; tüzel kişiler, küçükler, kısıtlılarla vakıflar veya cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunların kanuni temsilcileri tarafından yetkili uzlaşma komisyonuna yapılması gerekir.

Uzlaşma komisyonları, bir yargı organı olmayıp, kesilmiş olan cezada uyuşmak üzere yetkili kılınmış idareyi temsil eden kuruluşlardır. Bu nedenle, uzlaşma komisyonuna başvurma ve görüşmelere katılma konusunda mükellef veya ceza muhatabı adına hareket edecek kişinin avukat olması şart değildir. Bu kişilerin Noterlik Kanununun 60'ıncı maddesi uyarınca düzenlenen ve mükellef adına salınan vergi ve kesilen ceza miktarında uzlaşmaya yetkili oldukları şerhini taşıyan resmi vekaletnameye sahip olmaları yeterli bulunmaktadır.

2. Uzlaşma talebinin, vergi/ceza ihbarnamesinin mükellefe tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde yapılması şarttır.

3. Uzlaşma müessesesinin konuluş amaçları göz önünde bulundurularak, uygulamaya işlerlik kazandırılması için uzlaşma talepleri;

- Talebin uygun şekilde ve süresi içinde yapılıp yapılmadığı,
 - Uzlaşmanın komisyon yetkisi içinde bulunup bulunmadığı,
- yönlerinden incelenir.

Bu inceleme sonucunda, uzlaşma talebinin süresi içinde ve usulüne uygun şekilde yapılmadığının tespiti halinde, talep reddedilecektir.

Uzlaşma talebinin süresinde ve usulüne uygun şekilde yapıldığının ve komisyonun yetkisi içinde bulunduğunun anlaşılması halinde, uzlaşma ile ilgili olarak yapılacak görüşmelere bizzat katılması veya resmi vekaletini haiz vekilini bulundurması hususu, görüşmenin tarihi, yapılacağı yer ve saati komisyon

sekreteryası tarafından yazı ile en az 15 gün önceden mükellefe bildirilir. Mükellefin istemesi üzerine onbeş günlük süreye bağlı kalınmaksızın daha önceki birtarih uzlaşma günü olarak belirlenebilir.

Uzlaşma davetiyesi muhatabına Vergi Usul Kanununun tebliğ hükümlerine göre tebliğ edilir. Tebliğ tarihini ve imzayı içeren alındı belgesi uzlaşma dosyasına konulur.

Mükellefin veya resmi vekaletini haiz vekilinin uzlaşma davetiyesinde belirtilen yer, tarih ve saatte toplantıya katılması halinde, uzlaşma görüşmelerine başlanır.

Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci veya 1.6.1989 gün ve 3568 sayılı Kanun'a göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubunu da bulundurabilir. Bu kişiler uzlaşma komisyonu toplantısına, uzlaşma ile ilgili tutanaklara imza koymaksızın, sadece görüşlerini açıklamak üzere katılabilirler.

Yapılan görüşme sonucunda uzlaşma sağlandığı takdirde, uzlaşma komisyonu durumu üç nüsha olarak düzenlenen tutanakla tespit eder. Bu tutanağın üç nüshası da komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır.

Bu tutanağın bir nüshası mükellef veya vekiline derhal verilir. Bir nüshası gerekli işlem yapılmak üzere hesap işleri servisine aynı gün intikal ettirilir. Bir nüshası da uzlaşma komisyonunda oluşan dosyalarda saklanır. Tutanağın alt kısmında bir yere (Bu tutanağın bir nüshasını uzlaşma komisyonunda/..... tarihinde aldım.) ibaresi ve mükellef veya vekilinin adı ve soyadı yazıldıktan sonra imzası karşılığında tebliğ edilerek, tebliğ işlemi gerçekleştirilir.

Uzlaşma sağlanamadığı takdirde (mükellef veya vekilinin uzlaşma komisyonunun davetine icabet etmemesi, komisyona geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya ihtirazi kayıtla imzalamak istemesi halinde uzlaşma sağlanamamış sayılır.) komisyonca bu husus belirtilmek üzere üç nüsha tutanak düzenlenecektir. Tutanağın bir nüshası mükellefe verilecektir. Mükellefin uzlaşma davetine icabet etmemesi veya tutanağı almaktan imtina etmesi halinde, tutanağın bir örneği tebliğ edilmek üzere mükellefin bildirdiği adresine, iki örneği de hesap işleri servisine gönderilecektir.

Uzlaşmanın sağlanamaması halinde, vergi ve ceza için yeniden uzlaşma talebinde bulunulamayacaktır.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde (komisyon teklifinin mükellefçe kabul edilmediği durumda), komisyon nihai teklifini tutanağa geçirecektir. Mükellef

dava açma süresinin son günü akşamına kadar komisyonun nihai teklifini kabul ettiğini bir dilekçe ile hesap işleri servisine bildirdiği takdirde, bu tarih itibarıyla uzlaşma vaki olmuş sayılacak ve buna göre işlem tesis edilecektir.

Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra komisyonun o gün toplanamayacağının anlaşılması halinde, yeni bir uzlaşma günü belirlenerek mükellefe bildirilecektir.

Uzlaşma müzakeresinin belirlenen günde sonuçlandırılmaması veya daha ayrıntılı bir inceleme ya da araştırma yapılmasını gerektirmesi halinde, uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir. Bu durum, komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanan bir tutanakla tespit olunacak ve bu tutanak uzlaşma dosyasında saklanacaktır.

4. Tüzel kişiliği haiz şahıs ortaklarında uzlaşma yapılırken tüm ortakları kapsamına almasına dikkat edilecektir.

Bilindiği gibi, bu tür ortaklıklarda tarhiyat ortaklık faaliyetinden doğmakla birlikte vergiler ortaklar, cezalar tüzel kişilik adına salındığından, ortakların tamamının hem cezada hem de kendi adlarına salınan vergilerde uzlaşma talebinde bulurunalan halinde, bu talepleri kabul edilecektir. Ancak, ortaklardan birinin veya birkaçının yurtdışında bulunması ya da yurt içinde bulunmakla birlikte adreslerinin tespit olunamaması gibi zorunlu hallerde, uzlaşmanın tüm ortakları kapsamı dışına çıkarılarak uzlaşma talepleri kabul edilecektir.

5. Uzlaşma konusunda bu Tebliğ'de belirtilmeyen ve tereddüte düşülen diğer hususlar hakkında Vergi Usul Kanununun uzlaşmaya ilişkin hükümleri ve Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

BELEDİYE GELİRLERİNDE DOĞAN ALACAKLARIN TERKİNİ

Belediye gelirlerinden doğan alacakların terkin işlemlerini ikiye ayırmak mümkündür. Bunlardan ilki 213 sayılı VUK'a tabi olan vergi, resim ve katılma payları açısından terkin, ikincisi ise bunların dışında kalan ücret gelirleri, kira vs.gelirler açısından terkin.

Belediyelerin vergi niteliğinde olan vergi, resim, harç ve katılma payları (Emlak vergisi dahil) kendi Kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

1. 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNUNA GÖRE TERKİN

Vergi Usul Kanunun mükerrer 115'inci maddesinde *"İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi ve bunlara ilişkin cezaların toplam miktarı J.000.000 lirayı (1.000.000 lira dahil) (24 TL²⁷²) aşmaması ve tahakkukları için yapılacak giderlerin bu miktardan fazla olacağının tespiti halinde, Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar dahilinde tahakkuk/arından vazgeçilebilir."* Hükmü yer almaktadır.

Yine VUK'a göre bazı durumlarda alacaklardan vazgeçilebilir;

- . **ÖLÜM:** VUK 372'nci maddesinde *"ölüm halinde vergi cezası düşer"* hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle ölen kişinin vergi cezaları düşer ancak vergi aslı devam etmektedir. Eğer mirasını devralan kişiler var ise onlar ödemekle yükümlüdür.
- . **DOĞAL AFET:** Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, muzir hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzer afetler yüzünden:

1. Varlıklarının en az üçte birini kaybeden mükelleflerin bu afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili bulunan vergi borçları ve vergi cezaları;

²⁷¹ Toplam miktar dediğinden verginin aslı yanında fer'i alacaklarında dikkate alınması gerekmektedir.

m 460 Sıra No.'u Tebliği ile 1/1/2016 tarihinden geçerli olmak üzere tespit edilen miktar.

2. Mahsullerinin en az üçte birini kaybeden mükelleflerin, afete maruz arazi için zararın tahakkuk ettiği hasat ve devşirme zamanına tesadüf eden yıla ait olarak tahakkuk ettirilen Arazi Vergisi borçları ve vergi cezaları;

Maliye Bakanlığınca zararlar mütenasip olmak üzere, kısmen veya tamamen terkin olunur. Maliye Bakanlığı terkin yetkisini mahalline devredebilir.

Zarar derecesini ve ilgili bulunduğu gelir kaynağını mahalli idare heyetleri yaptıracağı tahkikat üzerine tesbit eder.

2. 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUN HÜKÜMLERİNE GÖRE TERKİN

6183 sayılı Kanun tahsil işlemlerinin yapılacağı ana kanundur. Bu Kanuna tabi kamu idarelerinin tahsilat aşamasında da bazı durumlarda terkin işlemi yapılabilmektedir.

- **Tabü afetler sebebiyle terkin:**

Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzeyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için afetin vukuu tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili amme idaresine yazı ile müracaat edilmesi şarttır.

Bu madde şümülüne giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahalli il veya ilçe idare kurullarınca, zararın derecesi, Maliye Vekaletince genel olarak belirtilecek esaslar dahilinde ilgili amme idarelerince tespit olunur.

Vergi Usul Kanunu mevzuuna giren amme alacakları hakkında mezkur kanunun 105'inci maddesi hükümleri tatbik olunur.

- **Tahsil imkansızlığı sebebiyle terkin:**

Yapılacak takip sonunda tahsili imkansız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Bakanlar Kurulu, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Maliye ve Gümrük Bakanı, yukandaki fıkra hükmüne göre terkin **edilecek** anme alacağının miktarını belirlemeye yetkilidir. Terkin selahiyetini haiz olan-
tar bu selahiyetlerin tamamını veya bir kısmını mahalli makamlara bırakabilir-
ler.

3,ÜCRET GEL RLERİNİN TERKİNİ

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi h bendi ile 34'üncü maddesi f bentleri gereğince; belediyelerin vergi, resim ve harçlar dışında **kalan** dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine **karar ver-**
mek konusunda 5.000-TL'ye kadar belediye encümeni, 5.000-TL'yi geçen tu-
tarlar için ise belediye meclisi yetkilidir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus ise bu tür alacaklardan vazge ilebil-
mesinin şartı dava konusu yapılmasıdır. Dava konusu yapılmamış olan bu tür
alacaklar hakkında nasıl işlem yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır.
Aynca dava konusu her uyuşmazlığının tamamının terkin edilmesi mümkün
değildir. Konularının tetkik edilerek Belediyelere dava sonucunda daha fazla bir
mali yük getirileceğine kanaat getirilen alacaklar terkin edilmelidir. Aksi halde
kamu zararının oluşacağı da unutulmamalıdır.

BELEDİYE GELİRLERİNİN TAHSİL USULÜ

Belediye gelirlerinin tahsil usulünü anlamayabilmemiz için öncelikle hangi gelirlerinin tahsilinin hangi Kanun hükümlerine tabi olduğunun anlaşılması ile mümkündür.

1. 6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNA GÖRE TAHSİL

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 1'inci maddesinde "*Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akit-ten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.*" Hükümünden de anlaşılacağı üzere belediyelerin Kanunda sayılan alacakları 6183 sayılı Kanuna tabidir ve tahsilat işlemleri bu Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

03.07.2005 Tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 59'uncu maddesinde belediye gelirleri sayılmıştır.

Bunlar:

- Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları,
- Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay,
- Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler,
- Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- Belediye Meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- Faiz ve ceza gelirleri,
- Bağışlar,

h) Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.

i) Diğer gelirler.

Yukarıda sayılan gelirlerin tamamının tahsil işlemleri 6183 sayılı Kanuna tabidir. Ayrıca tek tek 6183 sayılı Kanuna tabi Belediye gelirlerini sayacak olursak aşağıdaki gibidir;

- 1- İlan ve Reklam Vergisi
- 2- Eğlence Vergisi
- 3- Haberleşme Vergisi
- 4- Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi
- 5- Yangın Sigorta Vergisi
- 6- Çevre Temizlik Vergisi
- 7- Emlak Vergisi
- 8- İşgal Harcı
- 9- Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcı
- 10- Kaynak Sulan Harcı
- 11- Tellallık Harcı
- 12- Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı
- 13- Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı
- 14- Kayıt ve Suret Harcı
- 15- İş yeri Açma İzin Harcı
- 16- Sağlık Belgesi Harcı
- 17- Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı
- 18- Bina İnşaat Harcı
- 19- Parselasyon Harcı
- 20- İfraz ve Tevhit Harcı
- 21- Yapı Kullanım İzni Harcı
- 22- Plan ve Proje Tasdik Harcı
- 23- Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyat Harcı

24- Yol Harcamalarına Katılma Payı

25- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı

26- Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı

27- Ecr-i misil

28- Ve yukarıda sayılan vergi, harç ve katılma paylarının gecikme faizi, **gecikme zammı**, pişmanlık zammı, tecil faizi.

6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilemeyecek dolayısı ile 2004 İcra ve İflas Kanuna göre tahsil edilmesi gereken **Belediye Alacakları ise 2464 sayılı Kanunun 97'nci maddesinde sayılan gelirler ile kira gelirleridir.**

2.İCRAVE İFLAS KANUNUNA GÖRE TAHSİL

Belediye gelirlerinden, yukarıda sayılanların dışında kalanlar, genel usullere yani 2004 tarihli İcra İflas Kanununa tabidir. Bu alacaklar, belediyelerin **akitten** (sözleşmeden) haksız fiil ve haksız iktisaptan (edinimden) doğan alacaklarıdır. 6183 S.K.'mm takip hukukunda, özel kanundur. Bu nedenle alacağın özel hüküm olan 6183 S.K.'na tabi olabilmesi için kanunda hüküm bulunması gerekir. Yönetmelikle, genel hükümlere tabi bir alacak 6183 S.K.'na tabi kılınmaz.²⁷³

Belediyelerin İİK'ya tabi alacakları konusunda şu örnekleri verebiliriz. Kira akdine dayanan alacaklar²⁷⁴, taşınmaz satışından doğan alacaklar²⁷⁵, irtifak hakkı tesis bedeli²⁷⁶, hal tahsis ücreti.

3. 6183 SAYILI KANUNA GÖRE TAHSİLAT AŞAMALARI²¹¹

3.1. Takibata Geçebilmek İçin Alacak Kesinleşmiş ve Vadesi Gelmiş Olmalıdır.

Alacağın kesinleşmesi, takibata geçmenin ilk şartıdır. Alacağın kesinleşmesi, miktarı konusunda ihtilafın, çekişmenin olmaması demektir. Bu, ya borçlunun açık veya zımni kabulü ile ya da mahkeme kararıyla olur.

Vergi alacağının kesinleşmesi, tahakkuk etmesi demektir. Tahakkuk, tarh ve tebliğ edilen verginin ödenecek safhaya gelmesidir. (VUK Md. 22). Verginin

²⁷³ Y. 13. H.D. 17.4.2003, E. 2003/756, K. 2003/4686.

²⁷⁴ O. 9. D. 26.9.1988, E. 1987/1904, K. 1988/2891.

²⁷⁵ O. 4. D. 16.10.1991 E. 1990/692, K. 1991/2975.

²⁷⁶ O. 10. D. 24.6.1993 E. 1991/3917, K. 1993/2687.

tahakkuk ettiği zamanı, tarhiyat usulü belirler. Beyana dayanan tarhiyatta, yannamenin verilmesi üzerine düzenlenen "tahakkuk fişi" ile vergi tarh ve tahakkuk eder.(VUK Md. 5). Tahakkuk fişinin alınmaması tahakkuka engel değildir. (VUK Md. 27). İkmalen, re'sen ve idarece tarhiyatta ise, tarh edilen verginin mükellefe usulüne uygun biçimde tebliğinden sonra, 30 gün içinde dava açılmazsa, tahakkuk eder. Tebligat usulüne uygun değilse alacak kesinleşmez. Kesinleşmeyen (tahakkuk etmeyen) alacak için ödeme emri düzenlenemez. Düzenlendi ise, iptal edilir. Dava açılırsa, vergi mahkemesi davayı reddettiğinde vergi tahakkuk eder. Otomatik tarh usulünde ise, kanunda belirlenen zamanda tahakkuk eder. Örneğin, Motorlu Taşıtlar Vergisi Ocak ayı içinde (MTV Md. 9), Çevre Temizlik Vergisi de aynı şekilde Ocak ayında tahakkuk eder. (BGK Mük. Md. 44).

Belediyelerin vergi alacağı dışındaki (harç, katılma payı gibi) alacakları için de aynı şey geçerlidir. Yani bu tür alacaklar da kesinleşmeden tahsil işlemine başlanamaz, ödeme emri gönderilemez. Örneğin 2464 sayılı BGK'ya göre alınan harcamalara katılma payı için bu Kanunun 90'ıncı maddesinde belirlenen tahakkuk işlemleri tamamlanmadan takibata geçilemez ödeme emri düzenlenemez, düzenlendiği takdirde iptal edilir. Katılma payının BGK'nın 90 ve 89'uncu maddelere göre hesaplanması aynı, Kanunun 92'nci maddesine göre tebliğ edilerek tahakkuk etmesi, böylece " ...kesinleşmiş ve ödeme emri ile talep edilebilir hale gelmiş bir amme alacağı..." için ödeme emri düzenlenecek hale gelmesi gerekir.

Alacağın takip edilebilmesi için tahakkuk gerekli fakat yeterli değildir. Takibat için ikinci şart, alacağın vadesinin gelmiş olmasıdır. Vade, ödeme süresinin son günü olup, verginin kanununda gösterilir. (VUK Md. 111). Bu bağlamda verginin bir defada (defaten) veya taksitle ödenip ödenmeyeceği kanununda düzenlenir. Örneğin, Haberleşme vergisi beyanname verme süresi içinde bir defada (BGK Md. 33), Çevre Temizlik Vergisi, su bedelleriyle birlikte veya Emlak Vergisinin tahsil sürelerinde ödenir. (BGK Mük. Md. 44).

Vergi kanunlarında olduğu gibi, kamu alacağının doğduğu diğer kanunlarda da alacağın vadesi belli edilir. Eğer böyle bir belirleme yoksa, tebliğden itibaren bir ay içinde ödenir. (6183 Sk. Md. 37).

3.2. Takibata Belediyenin Tahsile Yetkili Birimince Düzenlenecek Ödeme Emri Tebliği İle Başlanır.

Tahakkuk edip kesinleşen fakat vadesinde ödenmeyen alacak cebren tahsil olunur. (6183 S.K. Md. 53). Bunun için önce bir "ödeme emri" gönderilir. Ödeme emri, borcunu ödemeyen kimseye, borcu ödemeleri veya mal beyanında

bulunmalan konusunda bir ihtardır. Ödeme emri ilk icra takip işlemidir. Bu olmadan diğer aşamalara geçilemez. Ödeme emri 6183 S.K.'nın 55. md.sindeki hyıtları içerir.

Kamu alacağına ilişkin takibat alacaklı kamu idaresinin tahsil dairesince yapılır. (6183 S.K. Md. 5). Yani belediyenin 6183 S.K. kapsamındaki alacaklar için icra ve iflas dairesine müracaatı gerekmez.

İster rızai (isteğe bağlı) isterse cebri yani zora dayalı olsun, belediyenin kamusal gelirleri kendi tahsil daireleri tarafından, 6183 S.K.'na göre tahsil olunur. Kamu idarelerinin 6183 S.K.'nu uygulayacak memurları ve bunların görevleri, kanun, tüzük veya yönetmeliklerle belirlenir (6183 S.K. Md. 4). 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 48. maddesine göre "mali hizmetler" belediye birimlerindendir. Bu birim en basit haliyle gelir ve gider bölümlerinden oluşmaktadır. Belediyelerde Gelir Şube Müdürü, belediye Hesap İşleri Müdürü veya Muhasebeci unvanlı makamlardan hangisi varsa vergi dairesi müdürü sıfat ve yetkisine sahiptir (2464 S. B.K. Md. 102). Bu yetkililerin başında bulunduğu birim de 6183 S.K.'nu uygulamakla görevli olacaktır. Dolayısıyla bu birim rızai veya cebri tahsilatları yapacaktır. Bu bağlamda rızai tahsilatları yapacak, nzaen ödenmeyen alacaklar için ödeme emri gönderecek, gene de tahsilat sağlanamaz ise cebri takip yapacaktır. Cebri takip de, 6183 S.K.'nın 54. maddesinde yazılan varsa teminatın paraya çevrilmesi, malların haczedilerek paraya çevrilmesi, gerekli şartlar varsa borçlunun iflasının istenmesi suretiyle olur (İflas yoluna yazının ilerleyen bölümlerinde değinilecektir.)

Düzenlenen ödeme emri, borçluya tebliğ edilir. Tebligat, Tebligat Kanunu'na göre değil, VUK'un tebligat hükümlerine göre yapılır. (6183 S.K. md. 8). Ödeme emrinin tebliği ile takibat başlamış olur. Bu konu aşağıda incelenmiştir.

3.3. Kendisine Ödeme Emri Tebliğ Edilen Kimse Ödeme Yapmazsa Belediyenin İlgili Birimi Haciz Safhasına Geçer.

Ödeme emrini tebellüğ eden (alan) kimsenin üç seçeneği vardır. Ödemek, dava açmak veya mal beyanında bulunmak.

Kendisine ödeme emri tebliğ edilen kimse borcu kısmen veya tamamen ödeyebilir. Ödenen tutar kadar borç sona erer. Kendisine ödeme emri tebliğ edilen kimse dava açmaz ise mal bildiriminde bulunmak zorundadır. 6183 SK 59. md.de mal bildirimini, mal bildiriminde bulunmamanın sonuçları 60. md. de düzenlenmiştir.

Ödeme emrine karşı yedi gün içinde vergi mahkemesine dava açılabilir. (Md. 58). Dava açılması takibi durdurmaz. Takibin durması için İYUK 27. Md.ye göre yürütmeyi durdurma yönünde karar alınması gerekir.

Ödeme emrine karşı dava açmayan veya dava açıp da yürütmeyi durdurma karar alamayan kimse nezdinde haciz işlemlerine başlanır. Borçlunun mal bıl-diriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borç veya üçüncü şahıslar elindeki taşınır, taşınmaz mallar ile alacak ve haklardan borcuna yetecek miktarı belediyenin tahsil birimince haczolunur. (Md. 62)

Haczedilen mallar, haczi yapan dairece satılarak paraya çevrilir ve alacaklara Md. 47 uyarınca mahsup edilir. Menkul (taşınır) mallara ilişkin satış Kanunun ikinci kısmının ikinci bölümünde (Md. 77-87), gayrimenkullerin (taşınmazların) satışı ise üçüncü bölümde (Md. 88-89) düzenlenmiştir.

3.4. 6183 Sayılı Kanuna Tabi Alacaklar İçin Ödeme Emri İcra Dairesi Tarafından Düzenlenirse iptal Edilir

Bir alacağın 6183 Sayılı A.A.T.U.H.K.'na tabi olması demek, bu alacağın kamu idaresi tarafından belirlenip muhatabına tebliğ edilerek kesinleştikten sonra kendiliğinden ödenmezse, aynı idarenin tahsil dairesi tarafından takip edilmesi demektir. Takip idarenin tahsil dairesinin ödeme emri çıkartması ile başlar. Alacak yedi gün içinde ödenmez ise cebri tahsil şekillerine göre, teminatın çözülmesi, malların haczedilerek paraya çevrilmesi veya şartları varsa iflasın istenmesi, suretiyle tahsil edilir.

A.A.T.U.H.K.'nun sisteminde, gerek tahakkuk gerekse ödeme emri ve sonraki takip safhasında borçlunun dava açacağı yer kural olarak vergi (bazı durumlarda idare) mahkemeleridir. Borçlu genel mahkemelere başvurursa, davası "görev" yönünden reddedilir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi belediye, kamu alacağının miktarını, kanundaki usullere göre idare kendi belirler. Bunun için mahkemeye başvurup "ilam" alması gerekmez. Kendi belirlediği kamu alacağını gene kendi birimleri ile takip ve cebren tahsil eder. Bunun için icra dairesine başvuramaz. Eğer belediye icra dairesine başvurur ve icra dairesi borçluya ödeme emri gönderirse, borçlunun itirazı üzerine takip durur. Duran takibin devamı için idare bir yıl içinde genel mahkemeler de itirazın iptali davası açar veya altı ay içinde icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını isteyebilir. Bu durumda mahkeme veya icra tetkik mercii görevsizlik kararı veremez. İşin esasına girmesi ve "bu durumda ortada geçerli bir icra takibi bulunmadığından, takibe yapılan itirazın iptali için açılan bu davanın da dayanağı ve dava şartı bulunmadığından reddi..." veya "takip geçersiz olduğundan, takibe itiraz üzerine açılan itirazın iptali davasının reddi" yönünde karar vermesi gerekir. Öte yandan, kamu alacağı için icra dairesi tarafından çıkarılan ödeme emrine borçlu 7 gün içinde itiraz etmese de ödeme emri kesinleşmez. Borçlunun icra tetkik merciiine şikayeti üzerine takibin iptaline

karar verilir. Bu durumda da merciin görevsizlik kararına veneden takibin iptaline karar vermesi gerekir. Bu durumda Belediye (veya kamu idaresi)nin **kendi** yetkili birimleri tarafından ödeme emri gönderilmesi gerekir. Bu durumda, hemen yukarıda belirttiğimiz gibi, borçlunun vergi mahkemesine başvurusu gerekir.

Görüldüğü gibi İdare, sadece 6183 S.K.'nın 1. ve 2. maddeleriyle, diğer kanunların yaptığı yollama gereği 6183 S.K.'ya tabi olan alacaklarını kendi tahsil dairesi eliyle alabilir. Bunlar "amme" veya "kamu" alacağıdır. Diğer "özel" alacaklar, örneğin kira alacağı için bu yola başvurulamaz. Yani kira alacağını kendi tahsil dairesi eliyle takip edemez. Başvurulur ise ödeme emri vergi mahkemesi tarafından iptal edilir. Bunun için mahkeme karar almadan "ilamsız icra" veya mahkemeye başvurularak "ilamlı icra" yoluyla icra dairesine başvurulabilir.

J

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Vergi Usul Kanunun Uygulanması" başlıklı 102'nci maddesinde;

"Vergi Usul Kanununun uygulanması:

213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere;

1. Belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebeci, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haizdir.

2. Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır." denilmektedir.

Yine Mezkur Kanunun "Usul Hükümleri" başlıklı 98'inci maddesinde; *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanır." Denilmektedir.*

Bu hükümler olmasa bile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 4'üncü maddesinde göre "Vergi dairesi, mükellefi tespit eden, vergi tarh eden, tahakkuk ettiren ve tahsil eden dairedir", belediyelerinde (vergi inceleme yetkisi hariç) vergi daireleri ile eş değer görevde oldukları sonucunu çıkarabilirdik.

Mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde vergi inceleme yetkisi hariç 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanabileceği bir gerçektir. Vergi Usul Kanununda belirtilen ve Belediyelerin de uygulayabilecekleri yetkiler aşağıdaki gibidir;

- **Yoklama**
- **Bilgi İsteme**
- **Ceza Kesme**
- **Uzlaşma**

1. YOKLAMA

213 sayılı YUK'un 127'nci maddesinde yoklamaya ilişkin yoklama memurlarının yapabilecekleri tespitler sayılmıştır:

Yoklamadan maksat, mükellefleri ve mükellefiyetle ilgili maddi olayları, kayıtları ve mevzuları araştırmak ve tespit etmektir.

Yoklamaya yetkili memurlar, ayrıca vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili olarak:

a) Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenmiş usuller dahilinde özel yetki verilmiş olmak kaydıyla günlük hasılatı tespit etmek,

b) 3100 Sayılı Kanun kapsamına girip ödeme kaydedici cihaz kullanmak mecburiyetinde olanların bu mecburiyete uyup uymadıklarını, bu cihazları belli edilmiş esaslara göre kullanıp kullanmadıklarını ve günlük hasılatı tespit etmek,

c) Günü gününe kayıt yapılması zorunlu defterlerin iş yerlerinde bulundurulup bulundurulmadığını, tasdikli olup olmadığını usulüne göre kayıt yapılıp yapılmadığını, vergi kanunları uyarınca düzenlenmesi icap eden belgelerin usulüne göre düzenlenip düzenlenmediği ile kullanılıp kullanılmadığını, faturasız mal bulunup bulunmadığını, levha asma veya kullanma mecburiyetine uyulup uyulmadığını tespit etmek, kanuni defter ve belgeler dışında kalan ve vergi kaybının bulunduğu emare teşkil eden defter, belge ve delillerin tespit edilmesi halinde bunları almak,

d) Nakil vasıtalarını, Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği özel işaretlerle durdurmak ve taşıtta bulundurulması icap eden taşıt pulu, yolcu listesi, fatura veya sevk irsaliyesi, yolcu bileti ile taşıma irsaliyelerinin muhtevası ile taşınan yolcu ve malların miktar ve mahiyetlerini ölçmek, tartmak, saymak suretiyle tespit etmek,

e) Taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi ve faturanın taşıtta bulunmaması, halinde bu belgelerin ibrazına kadar nakil vasıtalarını trafikten alıkoymak, taşınan malın sahibi belli değilse tespitine kadar malı bekletmek ve muhafaza altına almak, (Beklemeye ve muhafazaya alınan malların bozulmaya ve çürümeye maruz mallar olması halinde derhal, diğer mallar ise üç ay sonra Maliye ve Gümrük Bakanlığının belli edeceği esaslar dahilinde tasfiye olunur.)

Yetkisini haizdirler.

2. BİLGİ İSTEME

213 sayılı Vergi Usul Kanunun "Devamlı Bilgi Verme" başlıklı 149'uncu maddesinde;

"Kamu idare ve müesseseleri (Kamu hizmeti ifa eden kurum ve kuruluşlar dahil) ile gerçek ve tüze/kişiler vergilendirmeye ilişkin olaylarla ilgili olarak

,lal 1, e'e Gümrük Bakanlığı ve vergi dairesince kendilerinden yazı ile istenecek bilgileri belli fasılalarla ve devamlı olarak yazı ile vermeye mecburdurlar. • Hükmü bulunmaktadır.

Bu hükme istinaden vergi dairesi ile eş değer olan Mali Hizmetler Birimleri vergi incelemesi dışında olan bütün istek ve yazılarına mükelleflerin cevap renneleri gerekmektedir.

3. CEZA KESME

213 sayılı VUK 331'inci maddesine göre vergi kanunları hükümlerine aykırı hareket edenler, bu kitapta yazılı vergi cezaları (vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezaları) ve diğer cezalar ile cezalandırılırlar. Tüzel kişilerin idare ve tasfiyesinde Vergi Kanununa aykırı hareketlerden tevellüt edecek vergi cezaları tüzel kişiler adına kesilir.

Belediyelerin mali hizmetler birimi vergi daireleri ile eş değer olduğundan durumuna göre 213 sayılı Vergi Usul Kanununda sayılan usulsüzlük, özel usulsüzlük ve vergi ziyai cezalarını tatbik edebilirler.

4. UZLAŞMA

Belediye gelirlerinden doğan alacaklarda uzlaşma konusu kitabımızın 17. Bölümünde anlatıldığından burada bahsedilmeyecektir.

BELEDİYE GELİRLERİNİN TECİL EDİLMESİ

Tecil müessesesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48'inci maddesinde düzenlenmiştir. Dolayısı ile Belediye gelirlerinin 6183 sayılı Kanuna tabi alacakları için bu müessesesinin işletilebilme şansı bulunmaktadır. 6183 sayılı Kanuna tabi gelirlere Kitabımızın "Belediye Alacaklarının Tahsil Usulü" isimli bölümünde bakılabilir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun "Tecil" başlıklı 48'inci maddesinde Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut hacz olunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; amme alacağı 36 ayı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabileceği belirtilmiştir.

1. TECİL UYGULAMASI

Kamu borçlarının vadesinde ödenmeyip bir süre ertelenmesini sağlayan tecil müessesesi, 21.07.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48. maddesi içinde düzenlenmiştir. Oldukça bürokratik mekanizmayı içeren bu önemli işlemin bir madde içinde sıkıştırılması bazı zorluklar yaratmış ve bunlar Bakanlığın yayımlandığı genel tebliğler ile çözümlenmeye çalışılmıştır.

1 Ocak 1954 tarihinde yürürlüğe giren bu madde aradan geçen yarım yüzyıllık zaman süresi içinde 1984, 1985 ve 1995 yıllarında çıkarılan 2975, 3209 ve 4108 sayılı yasalarla çok az değişikliğe uğramıştır. Ancak tecil faizi oranları Maliye Bakanlığı'nca çıkarılan Tahsilat Genel Tebliği ile piyasa koşullarına göre değişikliğe uğramıştır.

Şimdi AATUHK'nın 48. maddesine göre tecilin yöntem ve koşullarını sistematik olarak açıklamak istiyoruz.

1.1. Kapsam

AATUHK'nın 48. maddesine göre vergi, resim, harç, ceza tahkik takiplerine ait mahkeme masrafları ile diğer kamu alacakları yani vergi cezası, para cezası, gecikme zamları tecil kapsamına girmektedir.

6183 sayılı Yasa kapsamında tahsil edilse bile, Taşıt Alım Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, Geçici Vergi, tarımsal stopajlar ve fon payları tecil ve taksitlendirmeye kapsamı dışında tutulmuştur. Ancak bu tür alacaklardan doğan gecikme zamları tecil ve taksitlendirme kapsamına girmektedir.

1.2. Başvuru

Zor duruma düşen kamu borçluları, tecil kapsamında olan borçları için önce vergi dairelerinden alacakları örnek dilekçe (4) ile tecilini talep ettikleri borç tutarına göre, Maliye Bakanlığı'na, Vergi Dairesi Başkanlıklarına veya Vergi Dairelerine başvuruda bulunmaları gerekecektir.

Kamu borçlusu, tecil talep ettiği borç tutarı için vergi idaresine ayrıca teminat göstermek zorundadır.

1.3. Çok Zor Durum Koşulu

48. maddenin baş tarafında da açıklandığı gibi, borcun vadesinde ödenmesinin, haciz uygulamasının ya da haczedilen malların paraya çevrilmesinin kendisini çok zor duruma düşüreceğini ve bunun sonuçlarının somut olarak belirtmesi gerekecektir. Bu durumun işletmenin faaliyetlerini durduracağını veya faaliyetin devamına olanak kalmayacağını açıklanması yararlı olacaktır.

1.4. İdarece Yapılacak İnceleme

Yasa, tecil konusunda vergi idaresine geniş takdir hakkı tanımıştır. Vergi idaresinin tecil talebinde bulunan borçlunun, gerçekten "çok zor durumda" olduğunu belirlemesi gerekecektir. Bunun için matbu başvuru formunda yer alan verilere göre, bilanço ve gelir tablosundaki kalemler, rasyolar yardımı ile mali tahlile tabi tutulur ve bir değerlendirme yapılır. Sonuçta, ödenecek borç tutarı, mükellefin ödeme gücü ve borç ödemedeki iyi niyeti dikkate alınmak suretiyle talep kabul veya reddolunur.

1.5. Tecil Süresi

6183 sayılı Yasa 48. maddesinde kamu alacağının tecil edilebileceği süreyi ikili bir ayırıma tabi tutarak;

a- Vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası ve gecikme zammı gibi kalemler için en çok iki yıl,

b- Yukarıdaki kamu alacakları dışında kalan "diğer kamu alacakları" için beş yıl

olarak tespit edilmiştir.

1.6. Teminat Gösterilmesi

Tecil talebinin kabul edilebilmesi için, gerekli koşullardan biri de tecil edilmesi istenilen kamu alacağı için teminat gösterilmesidir. Kamu alacağının güvence altına alınması için bu koşul zorunludur.

Yasa'nın 9. maddesinde nelerin teminat olarak kabul edileceği gösterilmiştir. Bunlar sırasıyla; nakit para, banka teminat mektubu, Hazine tahvil ve bonosu, Hükümetçe belirlenecek hisse senedi ve Ulusal hisse senedi ve tahviller, menkul ve gayrimenkul mallar.

Teminat olarak gösterilen malların, tecil süresi içinde değerini kaybetmesi halinde, yerine başka bir değer teminat olarak gösterilmesi veya mevcut teminatın tamamlanması gerekir. Aksi halde, kamu alacağı yeniden muaccel hale gelir.

1.7. Tecil Faizi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasa'nın 48. maddesi gereğince tecil edilen kamu alacaklarının tecil ve taksitlendirme işlemlerinde uygulanacak faiz oranının tespit yetkisi Maliye Bakanlığı'na bırakılmıştır. Bakanlık zaman zaman yayımladığı Tahsilat Genel Tebliği ile bu oranları tespit ve ilan etmektedir. Bu oranların seyri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.²⁷⁸

²⁷⁸ TUNCER. Selahattin, "Vergi Hukuku Açısından Tecil ve Taksitlendirme", Yaklaşım Dergisi, Haziran-2016, s 162

Pişmanlık ve ıslah, temelinde vergi ziyayı yatan ve vergi dairesinin bilgisi dahilinde olmayan bir olayın kendiliğinden dilekçe ile ilgili makamlara **haber** Yerilmesi üzerine uygulanmaktadır.

Beyana dayanan vergilerde vergi ziyayı cezasını gerektiren yasaya aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber veren mükelleflere, aşağıda belirtilen kayıt ve şartlarda vergi ziyayı cezası kesilmez. Kaçakçılık suçlarından birini işlemek suretiyle neden oldukları vergi ziyayı için pişmanlık talebiyle beyanname veren ve aşağıda belirtilen şartları taşıyan mükellefler hakkında bu suçlardan dolayı suç duyurularında bulunulmaz ve adlarına vergi ziyayı cezası kesilmez.

Üzerinde önemle durulması gereken konu sadece beyana dayanan vergiler için pişmanlık hükümlerinin uygulanabileceğidir. Ayrıca emlak vergisi için pişmanlık ve ıslah hükümleri uygulanmaz.

Belediyelerin tahsile yükümlü oldukları vergiler aşağıdaki gibidir:

- 1- İlan ve Reklam Vergisi
- 2- Eğlence Vergisi
- 3- Haberleşme Vergisi
- 4- Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi
- 5- Yangın Sigorta Vergisi
- 6- Çevre Temizlik Vergisi
- 7- Emlak Vergisi

Emlak vergisi için pişmanlık ve ıslah hükümlerinin uygulanmayacağı VUK da belirtilmiştir. Bunun dışında kalan vergilerin tamamı beyana dayalı olduğundan pişmanlık hükümlerinin uygulanabileceği düşünülmektedir.

Pişmanlık Hükümlerinden Yararlanabilmek İçin:

Pişmanlık Hükümlerinden Yararlanma Koşulları Pişmanlık uygulaması yapılabilmesi için, vergi ziyayının doğmuş olması gerekir. Ayrıca aşağıdaki şartla-

nn da gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şartlardan birinin **gerçekleşmemesi** halinde pişmanlık hükümlerinden yararlanılamaz.

- ▶ Mükellefin kanuna aykırı davranışını, üçüncü bir şahıs tarafından resmi bir makama ihbar edilmeden önce kendiliğinden haber vermesi,
- ▶ Mükellefin kanuna aykırı davranışını, idarece herhangi bir vergi incelemesine başlanılmadan önce veya takdir komisyonuna başvurulmadan önce kendiliğinden haber vermesi,
- ▶ Mükellefin hiç verilmemiş vergi beyannamelerini pişmanlık talebine ilişkin dilekçenin veriliş tarihinden itibaren 15 gün içinde vermesi,
- ▶ Mükellefin daha önce eksik ya da yanlış yaptığı bir beyanın pişmanlık talebine ilişkin dilekçenin veriliş tarihinden itibaren 15 gün içinde tamamlaması veya düzeltmesi,
- ▶ Mükellefin pişmanlık ve ıslah hükümlerine göre tahakkuk ettirdiği vergilerini ve bunlara ilişkin pişmanlık zammını (ödenmenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51'inci maddesinde belirtilen nispette uygulanan tutar) ile birlikte haber verme tarihinden başlayarak 15 gün içinde ödemesi,

Gerekmemektedir.

Pişmanlık ve Islah Hükümlerine Göre Verilen Beyannamelere Ceza Kesilmesi:

- ▶ Pişmanlık talebi kabul edilen beyannamelere 1. derece 1 kat usulsüzlük cezası kesilir.
- ▶ Pişmanlık talebiyle verilen beyannamelerde zarar beyanı veya mahsuplar gibi nedenlerle ödenecek verginin bulunmaması veya matraha ilişkin bilgilerin olmaması durumunda pişmanlık talebiyle verilen beyannameler için pişmanlık talebi vergi dairesince kabul edilmez.
- ▶ Pişmanlık talebi kabul edilmeyen beyannameler kanuni süresinden sonra verilen beyanname kabul edilerek 1. derece 2 kat usulsüzlük cezası ile vergi ziyası cezasının %50'si kıyaslanarak miktar itibarıyla en ağır olanı kesilir.
- ▶ Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ek olarak pişmanlık talebi ile verilen ek beyannameye usulsüzlük cezası kesilmez.
- ▶ Vergisi kanuni süresinde ödenmiş olmakla birlikte beyannamenin kanuni süresinden sonra pişmanlıkla verilmesi halinde pişmanlık zammı hesaplanmaz.

Pişmanlık Şartlarına Uyulmaması Durumunda:

Pişmanlık şartlarını ödeme yönünden ihlal eden mükellefler pişmanlıktan yararlanamaz. Bu durumda bu mükelleflerin verdiği beyannameler kanuni süresinden sonra verilen beyanname olarak kabul edilir ve 1. derece 2 kat usulsüzlük cezası ile vergi ziyai cezasının %50 si kıyaslanarak miktar itibariyle en ağır kesilir.

BELEDİYELERİN ÖZ GELİRLERİ NASIL ARTIRILIR?

Belediyeler, yetki sınırları içerisindeki vatandaşların mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir. Bu görevlerini yerine getirirlerken Kanun koyucunun takdir ettiği yetkiler sınırlarında görev yaparlar. Bu görevleri yapabilmeleri adına da bazı maliyetlere katlanmaları gerekmektedir. Bu amaçla Belediyelere tahsis edilmiş birçok gelir türü bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibidir;

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan vergiler, İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Çeşitli Vergiler: Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigorta Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi ve Emlak Vergisinden oluşmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan harçlar, İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı ve Çeşitli Harçlar: Kayıt ve Suret Harcı, İmar ile ilgili harçlar, İşyeri Açma İzni Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı, Sağlık Belgesi Harçlarından oluşmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri arasında bulunan harcamalara katılma payları, Yol Harcamalarına Katılma Payı, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payından oluşmaktadır.

Ayrıca ücrete tabi işler (İlan, Taşıma vs.), Vergi Dışı Gelirler (Para Cezaları, Faiz Gelirleri vs.) ve Diğer paylar (Müze Giriş Ücretleri payı ve Maden Payı) da belediyelerin öz gelirlerini oluşturmaktadır.

Belediyelerin öz gelirleri dışında Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Paylar ve Ödenekler, Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden Yapılacak Ödemeler ve Borçlanma, Bağış ve Diğer Gelirler de öz gelirler dışındaki diğer gelir kalemlerini oluşturmaktadır.

1. BELEDİYELERİN MALİ ÖZERKLİĞİ

Mali özerklik, belli sınırlar dahilinde merkezi yönetimden yerel yönetimlere finansal kaynakların tahsisi konusunda karar verme ve vergi toplama **yetkisi** nin tanınmasıdır (Boschmann, 2009). Yani yerel yönetimlerin yasal düzenlemeler çerçevesinde ayn gelir kaynaklarına sahip olmaları ve kendi organlarının kararlarına dayanarak harcama yapabilmeleridir (Sevsay, 2012).

Mali özerklik esasen, yerel yönetimlerin bağımsız karar alabilmeleri için gerekli koşulların varlığı halinde önem kazanmaktadır. Bu koşullar;

- Mali kaynakların ağırlıklı olarak öz gelirlerden oluşması,
 - Öz gelirlerin oranlarının belirlenebilmesi ,
 - Belirli bir koşula bağlı kalmaksızın merkezi yönetimden yerel yönetimlere yardım yapılması,
 - Yerel yönetimlerin gelirlerini serbestçe harcayabilmeleri,
- olarak belirtilebilir (Yiğit, 2012).

Mali özerklik kapsamlı bir sistem olarak değerlendirilmelidir. Kendi içinde kuralları barındıran bu sistem, her ülke için analize tabi tutulması gerekli çeşitli koşullara bağlıdır. Mali özerkliğin kuralları şu şekilde belirtilebilir (Bahl, 1999).

- Mali özerklik, öncelikle gelir ve harcama boyutlarıyla birlikte ele alınmalıdır. Yönetim gelirleri harcamalara göre belirlemelidir. Harcamaların belirlenmesinde örneğin; halka açık hizmetlerin ücretlendirilmesi gibi ağırlıklı olarak hizmetlerden yararlananlar tarafından finansmanın sağlandığı harcama kaynak ilişkisi sağlanmalıdır.
- Mali özerkliği değerlendirmede kuvvetli bir merkezi gözlem ve değerlendirme yeteneği olmalıdır,
- Yerel yönetimlere belirli ölçülerde bir şekilde vergilendirme yetkisi tanınmalıdır,
- Merkezi yönetim kendi koyduğu mali özerklik kurallarını koruyabilmelidir,
- Mali özerklik kapsamında oluşturulan sistem basit ve anlaşılır olmalıdır,
- Yönetimler arası vergilendirme yetkisinin devri mali özerkliğin amacına uygun olmalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerde mali özerkliğin sağlanmasını olumsuz yönde etkileyen faktörler;

- Mali şeffaflık düzeyinin yetersizliği,

- Yerel yönetim vergilerinin belirlenmesinde bilgi eksikliği ve yetersiz **plan-**lamaya dayalı mevzuattan kaynaklanan kannaşıklık,
- Yerel yönetimlerin vergi toplama konusundaki kapasite eksikliği,
- Merkezi yönetimin gelir transferlerine aşın bağımlılığı,
- Yerel yönetimlerin hangi oranda ve ne tür vergileri topladığına ilişkin merkezi idare ile koordinasyon eksikliğinin ortaya çıkabilmesi şeklinde sıralanabilir (Bumbakare, 2009).

Brennan ve Buchanan, mali yerelleşmenin kamu sektörü büyüklüğü açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Mali yerelleşme ile kamu sektörü büyüklüğü ilişkisi, bu bilim adamları tarafından savunulan "Leviathan Devlet Teorisi'ne" dayanmaktadır (Tekinbaş ve Dikeç, 1991: 88). *Leviathan Devlet Teorisi'ne göre yerel yönetimlerin sayısı ne kadar fazla olursa toplam kamu harcamalarının miktarı o kadar az olacaktır.* Bu durum ayrıca bürokrasinin azalmasını ve o bölgede yaşayanlar için sosyal faydanın artmasını sağlayacaktır (Prud'homme, 1991: 212).

Diğer bir ifadeyle veriler eşitken devlet yerelleşme arttıkça daha küçük olacaktır (Meloche ve diğ., 2004: 3-4). Bu durum belli birimlerin büyük kaynakları kullanması yerine hizmete en yakın birimlerin kendilerine ait kaynakları (öz gelir) kullanmasını teşvik edecektir. (Acar ve Kitapçı, 2009: 90).

Kısa bir girizgahın ardından Belediyelerin elde ettikleri gelirlerin muhteviyatını incelenecek ve mali yerelleşmenin en önemli ayağı olan öz gelirlerin artırılmasının sağlanması amacıyla nelerin yapılması gerektiği üzerinde durulacaktır.

2.BELEDİYELERİN YILLAR İTİBARIYLA GELİRLERİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER

2464 sayılı kanunda belirtilen vergi, harç, katılma payları ve ücretler belediyelerin öz gelirleri arasındadır. 1991-2000 yılları arasında belediye öz gelirlerinin toplam gelirler içerisindeki payı ortalama %15,3'ü olarak gerçekleşmiştir. 2464 sayılı kanunda belirtilmeyen diğer öz gelirler 1991-2000 yılları arasında toplam belediye gelirlerinin ortalama %1 8,3'ünü oluşturmıştır. Bu oran vergi harç, katılma payı ve ücretlerden yüksektir ve aslında belediyeler için olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Kendine yeterli gelir kaynakları bulunmayan belediye yönetimi, gelirini artırmak için kendi mal varlığını eritmektedir veya mahalli idare fonksiyonları arasında bulunmayan alanlara yönelmektedir.

1982-2000 döneminde belediye gelirlerinin ortalama olarak %48'i, Büyükşehir belediyelerinde %55'i Genel bütçe vergi gelirlerinden gönderilen paylar-

dan oluşmuştur. Bu durum, belediye yönetimlerinin, mali kaynaklarını geliştirmelerine engel olmakta ve yöneticiler merkezi idare tarafından gönderilen kaynakları harcarken vergi mükelleflerine karşı her hangi bir sorumluluk hissetmemektedirler. Genel bütçe vergi gelirlerinin belediyelere aktarılması hususunda vergi mükelleflerinin vergilerle belediye harcamaları arasındaki ilişkiyi kavramaları güçleşmektedir. (İl Özel İdaresi ve Belediye Gelirleri Kanun Tasansı, Genel Gerekeçe, Syf 32)

İzleyen yılların da analizini yapabilmek adına Türkiye İstatistik Kurumunun yapmış olduğu çalışmayı incelemekte fayda bulunmaktadır;

Tablo 66: 1996-2005 yılları arası Belediye Gelirlerinin Dağılımı

	İM	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ort
CeMI bütnrp elirlm wuilmadu pay	50,1	48,1	48,8	49,8	53,1	54,4	54,1	43,8	44,4	53,6	50,4
Belfli,-e ôi itilrti	33,5	33,1	34,9	35,9	33,6	34,1	38,1	44,0	39,4	38,3	36,1
Belediye,-e	7,9	6,3	10,9	10,1	5,6	8,3	12,4	18,1	13,3	11,2	10,7
Belediyelmçun	2,5	2,5	2,2	1,4	2,5	2,5	2,5	2,3	2,7	4,6	2,7
İşlem bnlımpıyhn	1,4	1,0	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2	1,1
Örtıpybr	0	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,1	0,4	0,4	0,6	0,4
Kuram,-e büshısın	4,7	5,2	4,8	5,1	6,5	6,9	7,2	7,6	7,0	6,5	6,2
İşlem k.ırlm	1,5	0,7	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	0,5	0,5	0,8
Belediye ım l m gelirleri	9,7	11,6	10,5	10,3	5,9	10,0	9,9	9,5	8,6	5,1	9,7
Üend.H	3,0	2,3	2,3	2,5	2,5	1,5	2,7	1,8	2,9	3,1	2,1
Cezıbr	2,5	2,2	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0	2,2	1,5	2,1	2,1
Çıptlı gtırltr (bor'ç clıhl)	11,6	13,1	12,8	11,0	10,4	8,9	8,5	9,1	6,4	5,9	9,8
Özelyucbm n (oubr)	4,8	6,4	4,4	4,4	3,0	1,7	1,7	1,7	1,8	1,3	3,1
Topwı Gelır	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kayık: TÜİK.. 2005:14-17'dai verıleıden yararlanılahesaplanmısb.r.

Yukarıdaki analize göre ülkemizde belediye gelirlerinin yaklaşık yansı genel bütçe vergi gelirlerinden tahsil edilen paydan gelmektedir. Öz gelirlerinin oranı ise yaklaşık olarak yüzde 34'lerdedir. Yurt dışındaki örneklerine bakıldığında Fransa'da yerel yönetimlerin öz gelirleri, toplam gelirlerinin %53'ünü, İsveç'te de yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Merkezi yönetimin yaptığı yardımlar ise, yerel yönetimlerin toplam gelirlerinin; Fransa'da %46'sını, İsveç'te ise yaklaşık %12'sini oluşturmaktadır. L., 1993: 46, Tortop, 1996: 84, 97; Hagnell, 1996: 139; Yalçındağ, 1992: 67).

Tablo 67: Belediyelerin Öz Vergi Gelirleri ve Toplam Gelirler (2010-2013) (1.000 TU)

İl	2010			2011	2012	2013			2014		
	Gtlr	T. Gelir	%	Gtlr	T. Gelir	Gtlr	T. Gelir	%	Gtlr	T. Gelir	%
a	15.560	33,58	5,304	17,228	38,79	6,703	20,719	32,35			
b	4,518	51,18	2,721	5,183	52,51	3,202	6,412	49,95			
c	20,660	58,64	13,379	22,719	58,89	16,040	26,799	59,85			
t	40,740	48,24	21,405	45,131	47,43	25,946	53,931	48,11			

a: büyükşehir belediyeleri, b: il belediyeleri, c: ilçe ve belde belediyeleri
t toplam, e: belediye türü.

Kaynak: 2010 Yılı Mahalli idareler Genel Faaliyet Raporu, İçişleri Bakanlığı, 2011, 2011 Yılı Mahalli idareler Genel Faaliyet Raporu, İçişleri Bakanlığı, 2012, 2012 Yılı Mahalli idareler Genel Faaliyet Raporu, İçişleri Bakanlığı, 2013, 2013 Yılı Mahalli idareler Genel Faaliyet Raporu, İçişleri Bakanlığı, 2014.

2010-2013 yılları arasında ise belediyelerin öz gelirlerinde nispeten bir artış gözlemlenmiştir. Özellikle gelişen teknolojik imkanlar ile öz gelirlerin takibinin daha sistematik bir şekilde yapıldığı görülmektedir.

Ancak özellikle 6360 sayılı Torba Kanun ile Büyükşehir Belediyeleri ile Büyükşehir ilçe belediyelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Aktarılan paylarda ciddi artışlar, mali özerklik anlamında belediyelerin dezavantajına bir düzenleme olmuştur.

6360 sayılı Kanun yerel yönetimlerin öz gelir yaratma kapasitesini artırmaya yönelik bir içerik sunmazken transfer edilen payları yükselterek merkeze olan bağımlılığı da artırmaktadır. Belediyelerin öz gelirleri ile ilgili kanun olan 2464 sayılı Kanun, çok eskimiş ve işlevselliğini büyük ölçüde yitirmiştir. Belediyelerin öz gelirlerinin çağın uygun bir anlayışla yeniden düzenlenmesi zarureti her geçen gün artmaktadır. (Ozansoy; 2013:2)

Belediyelerin mali özerkliğini bozan başka bir etken de gelirlerini serbestçe harcamaları konusundaki yetersizliklerdir. Belediyeler üzerinde, merkezi yönetimin aşırı bir denetimi söz konusu olduğu için, kendi organlarıyla serbestçe karar alıp uygulayamamasına bağlı olarak, hizmet önceliklerine göre, serbestçe harcama yapabilmesi de, gereken seviyede mümkün olmamaktadır. Öyle ki ülkemizde, belediyeler üzerinde, mali konularda da, hukuka uygunluktan, harcamaların yerli yerinde olup olmadığına kadar varan aşırı bir denetim söz konusudur. Yerel yönetimlerin mali denetimlerinin, idari vesayet yoluyla gerçekleştirilmesi, belediyelerin gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Mali denetim ayrıca Sayıştay tarafından da yapılmaktadır. Ancak ülkemizde Sayıştay tarafından mali denetim, sadece mevzuata uygunluk açısından yapılmakla birlikte, İngiltere gibi birçok ülkede, etkinlik açısından da yapılmaktadır. Fransa'da mali denetim, merkezi yönetimin yaptığı hukukilik denetiminin yanı sıra, ayrıca merkezi yönetim tarafından atanmış kişilerden, her bölgede oluşturulan bölgesel

hesap odalan tarafından da yapılmaktadır. Böylece hesaplar, yerel Sayıştay olarak kabul edilebilecek bu hesap odaları tarafından, objektif olarak denetimden geçmektedir. İngiltere'de de merkezi yönetim, bölgesel hesap müfettişleriyle mali denetim gerçekleştirmektedir. İsveç'te ise, merkezi yönetim, yürütme kurulları aracılığıyla genel bir denetim yapar, yerel yönetimlerin mali durumlarını genel olarak gözden geçirebilir, tek tek yerel yönetimlerin harcamalarını denetleyemez (Belanger, 1996: 53).

Belediyelerin bir an evvel Merkezi Yönetimlerin mali desteğinden çıkarılarak, öz gelirlerini arttırıcı önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu sayede Belediyelerin üzerinde bulunan ağır idari vesayet yükü azalacak hem de kendi gelirleri konusunda daha titiz davranacaklardır. Her ne kadar belediyeler üzerindeki kontrol riski azalmış gibi görünse de bağımsız ve tarafsız Sayıştaylar sayesinde harcamaları kontrol edilebilecektir.

3. ÖZ GELİRLERİN ARTIRILAMAMASININ NEDENLERİ

-Belediyelerin öz gelirlerinin düşüklüğünün en önemli nedenlerinden biri miktarların maktu olarak belirlenmesidir. Çevre Temizlik gibi vergiler her yıl güncellendiği halde diğer bazı öz gelirler günün şartlarının çok altında kalmaktadır. Bu nedenle öz gelir kalemlerinin her yıl belirlenmesinin faydalı olacağı kanaatindeyim.

-Öz gelirler ile ilgili bir başka sıkıntı da Belediyelerin maliyet analizi yaparak öz gelirlerinin belirleme şansı bulunmamaktadır. Ya Kanunlarda belirtilen maktu oranları uygulamak ya da Bakanlar Kurulunun verdiği sınırlar içerisinde tarife belirlemek zorundadırlar. Kanımca Belediyelere fayda-maliyet analizi yaparak daha geniş sınırlarda bir tarife belirleme yetkisi verilmesi gerekmektedir.

-Ayrıca en önemli gelir kalemlerinden olması gereken Emlak Vergilerinin düşük kaldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise artmakta olan daire fiyatlarına rağmen vergi değerinin düşük kalmasıdır. Bu uygulamanın önüne geçmek adına Maliye Bakanlığının gerekli kontrolleri yapması gerekmektedir.

-Gelir düşüklüğü nedenlerinin bir nedeni de mahalli nitelikte bazı gelirlerin merkezi yönetim tarafından toplanmasıdır. Örneğin motorlu taşıtlar genel itibarıyla bağlı bulunduğu belediye sınırları içerisinde kullanıldığı halde ve yine bu taşıtlara ilişkin yol, egzoz emisyon, hava kirliliği ve gürültüsüne yerel yönetim katlandığı halde vergilerini merkezi yönetim toplamaktadır. Oysa Almanya ve Japonya gibi ülkelerde motorlu taşıtlar vergisi yerel bir gelir türüdür.

-Belediyeler seçim ile iş başına geldiklerinden ve siyasi kaygıları bulunduktan bazen gelirleri tahsil konusunda çekingen davranabilmektedir. Ancak

mevzuatın Belediyelere vermiş olduğu gelir toplama işi bir emir niteliğindedir. Tahsilatlar yapılmadığında ise Üst Yönetici sıfatıyla Belediye Başkanının **direkt** sorumluluğu bulunmaktadır.

-Son olarak vergi bilinci düşük olan ülkemizde vergi bilincinin artırılması adına sadece Maliye Bakanlığının değil, yerel kuruluşlarda gayret göstermesi gerekmektedir.

4.ÖZ GELİRLERİN ARTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILMASI GEREKENLER

Belediyeler siyasi kuruluşlar olduklarından gelir toplama hususunda isteksiz davranabilmektedirler. Halbuki gelirlerin yükseltilmesi haddizatında bütçe teklif döneminde gider bütçesini de arttıracığından daha büyük bir bütçe ile vatandaşa daha iyi hizmet sunabilme ihtimali bulunmaktadır. Beklediği hizmeti alan vatandaşların da vergi, resim ve harç gibi gelirlerin ödemesinde isteksiz davranmayacağı kanaatindeyim.

Genel bir girizgahtan sonra belediyelerin öz gelirlerini artırma adına yapılması gerekenleri madde madde izah edilecektir:

1- Öncelikli olarak gelir tahakkuk ve tahsilat aşamalarında hangi birimlerin asıl sorumlu olduğunun tespiti gereklidir. (Örneğin emlak vergisinin tahakkuk ve tahsili mali hizmetleri birimin sorumluluğundadır. Ancak emlak vergisi veya ilan ve reklam vergilerinin sahadaki kontrollerinden Zabıta Müdürlüğü ve ya Emlak ve İstimlak Müdürlüğü mü sorumlu olacaktır.) Ayrıca "Belediyelerin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek" Belediye Başkanlarının da görevi olduğundan bu konu üzerinde hassasiyetle durulmalıdır.

2- Belediyelerin muhasebe sistemleri ile gelir sistemlerinin uyumlu şekilde çalışması gerekmektedir. Aksi halde gelir kayıpları kaçınılmaz olacaktır.

3- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile birlikte kullanılmaya başlanan tahakkuk esaslı muhasebe esas gereği gelirlerin tahakkukunun yapılması gerekmektedir. Gelir tahakkuk sisteminin iyi çalışması tahsil sistemindeki sıkıntılarında önüne geçecektir.

4- Mali hizmetler personellerinin Belediye gelirleri konusunda ciddi eğitimden geçirilmeleri tahakkuk-tahsilat süreçlerinin kolaylaştırılmasını sağlayacaktır.

5- Niteliği itibari ile mevzuatı karışık olan belediye gelirleri mevzuatından dolayı mevzuatın takip edilmesini kolaylaştıracak sistemlerin kurulması gerekmektedir. (Örneğin Anayasa Mahkemesinin Belediye Gelirleri Kanunun 96/B maddesini iptal etmesinin ardından 2013 ve 2014 yılı olmak üzere iki adet Ba-

kanlar Kurulu Kararı ve yine 2014 yılında Belediye Gelirleri Kanununa geçici madde eklenmiştir. Şu an itibariyle hangi hükümlerin uygulanacağı konusunda tartışmalar devam etmektedir.)

6- Belediyenin öz gelirleri içindeki en büyük payı vergi gelirleri ve belediyeye ait mallardan elde edilen gelirler oluşturmaktadır. Vergi gelirleri içerisindeki en büyük payı da ilan ve reklam vergileri ile emlak vergileri oluşturmaktadır.

Bu vergiler beyan esasına dayandığından özellikle kontrol çok önemlidir. Bu nedenle ekiplerin kurularak tahakkuk eden ve ya hiç tahakkuk etmeyen vergilerin kontrolü gerekmektedir. Bu vergilerden istisna ve muafiyet hükümlerinin doğru uygulanıp uygulanmadığının da ayrıca kontrol edilmesi gerekmektedir. (Örneğin emlak vergisinin O uygulandığı durumların doğruyu yansıtmayı yansıtmadığının kontrolü gibi.)

İkinci en büyük pay olan taşınmazların kiralamalarında da ciddi sıkıntılar olduğu görülmektedir. Belediyeler, gelir getirici kiralama işlemleri dolayısı ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabidirler ve mezkur Kanunu uygulamakla yükümlüdürler. Bu amaçla;

- Taşınmazları ile ilgili ihale edilmeden kiralanan yerlerin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu yerler dolayısı ile ciddi gelir kayıpları oluşmaktadır.

- 2886 sayılı Kanun ile kiralanan yerlerin ise her yıl sözleşmede belirtilen oranlarda arttırılıp arttırılmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir.

7- Tarifenin maktu olarak belirlendiği gelirlerde her yıl güncellenen tutarların kontrolünün yapılması gerekmektedir. Aksi halde belediyelerin gelirlerinde ciddi kayıplar oluşacaktır.

8- Özellikle büyükşehirler de işgal edilen alanların denetimlerinin yapılması durumunda belediyeler işgal harcından kaynaklanan gelirlerinde ciddi artışlar olacağı düşünülmektedir.

9- Atıl vaziyette duran yapılar ile sonradan eklenen billboardlar ile reklam gelirlerinde artış sağlanabilmektedir.

10- Yukarıdaki maddelerde fiili denetim çok önemli olduğundan bahsetmiştik. Personel eksikliğinden dolayı bütün bir alanı inceleme yerine örnekleme yöntemiyle sektör bazında kontroller yapılabilir. Örneğin;

- Akaryakıt istasyonları için tatil günlerinde çalışma harcı tahakkuk ettirilip ettirilmediği,

- Organize Sanayi Bölgelerinin ilan ve reklam vergilerinin tahakkuk ettirilip ettirilmediği,

- Özellikle tatil yörelerindeki belediyelerde turizm işletme belgeli Otellerde yer alan bar ve diskotekler eğlence vergisine tabi olduğundan eğlence vergisinin tahakkuk ettirilip ettirilmediği,

- 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Belediye meclisi tarafından bina grupları itibariyle yapılan derecelendirmeye ışığında yukarıda yer verilen tablolardaki ÇTV tutarlarına göre çevre temizlik vergisinin doğru alınıp alınmadığı,

- Aynı şekilde çevre temizlik ile ilan ve reklam vergisi için kontroller yaptırılırken ruhsatsız çalışan yerlerinin,

Kontrolünün yapılması gerekmektedir.

11- Öz gelirler, ilgili kanunlarının konusu olduklarından bu konuda keyfi bir fiyat veya tarife belirleme söz konusu değildir. Kaynakların kısıtlı olduğu da bir gerçektir. Bu amaçla gelirlerin arttırılmasının yanında giderlerinde azaltılması ve tasarruf önemlerinin alınması önem arz etmektedir.

Belediyelerin mali özerkliklerini sağlayabilmesi kapsamlı Kanun değişiklikleri ile mümkündür. Ancak makalemizden anlaşılacağı üzere mali özerkliği olan belediyeler hem gelir-gider dengelerini daha kolay dengeleyebilecek hem de geleceğe dönük uzun vadeli yatırımlar konusunda daha rahat adım atabileceklerdir.

Belediyelerin gelirlerinin arttırılmasına ilişkin ise fazlasıyla örnekler sıralanabilir. Ancak burada en büyük sorumluluk ilgili Belediye başkanı ve personeline düşmektedir. Gelirlerin arttırılması adına atılacak kararlı adımlar ile hem belediyenin öz gelirleri arttırılabilir hem de vatandaşa sunulan hizmetin kalitesi arttırılabilir.

DIÖER KANUNLARDA YER ALAN BELEDİYE GELİRLERİNE İLİŞKİN İSTİSNA VE MUAFİYETLER

Tablo 68: Diğer Kanunlarda Yer Alan Belediye Gelirlerine İlişkin İstisna ve Muafiyetler Tablosu

Kanun/ K.H.K.No	Kanun/ K.H.K. ismi	Kabul Tarihi	R.G.Tarih/No	İlgili Maddesi
320	MİLLÎ Piyango Teşkiline Dair Kanun	05.07.1939	11.07.1939/4255	Madde 9- Piyango idaresinin hasılatı ile bilet, liste ve ilanlar ve resmi dairelerde olan muhaberatı, keşide kazananların ikramiye ve amortileri: Devlet, belediye ve özel idarelere ait her türlü vergi ve resimden muaf tutulmuştur.
1606	Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden, Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına İlişkin Kanun	11.07.1972	20.07.1972/14251	Madde 1- Türkiye Kızılay Derneği, Türk Hava Kurumu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye Yardım Sevenler Derneği veresi darülaceze kurumları ile Darüşşafaka Cemiyeti ve Yeşilay Derneği kendilerine terettüp eden vergi, resim ve harçtan muaf tutulmuştur.
2547	Yüksek Öğretim Kanunu	04.11.1981	06.11.1981/17506	Ek Madde 7- Vakıflar kurulacak yüksek öğretim kurumları, bu Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan mali kolaylıklardan, muafiyetlerden ve istisnalardan aynen istifade ederler ve bunlar emlak vergisinden muaf tutulurlar.
2560	ISKİ Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun	20.11.1982	23.11.1981/17523	Madde 21 • a) ISKİ'nin görevleri için kullandığı taşınmaz malları, tesisleri, işlemleri ve faaliyetleri her türlü vergi resim ve harçtan muaf. b) Yabancı ülkelere getirilecek veya bağış yoluyla sağlanacak araç ve gereçler için Büyükşehir Belediyesi'ne kanunlarla tanınan muafiyetler SKİ için geçerlidir.
2863	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	21.07.1983	23.07.1983/18113	Madde 21 - Tapu kütüğüne "korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır" kaydı konulmuş olan ve I'inci ve II'nci grup olarak gruplandırılmış bulunan taşınmaz kültür varlıkları ile arkeolojik sit alanı ve doğal sit alanı olmaları nedeniyle üzerlerine kesin yapılaşma yasası getirilmiş taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları olan parseller her türlü vergi, resim ve harçtan muaf. Kültür varlıklarının korunması maksadıyla tespit, proje, bakım, onarım, restorasyon ve kazı işlemlerinin güven-

				İl Olçukları ile ilgili, T... Biyık Millet Meclisi, Milli... Bakanlık, Bakanlıkça ve Vakıta, o., -, Müdür 1000nce d'8ridange 1itilceli il., tör10 araç, gereç, makine, & ek m... me veklmyevi maddeler ile eitin vı gümüş varak, her tör10 vergi, resim ve harçtan muaftır. Koruma bölge kurulları kararına uygun olarak bu taffnmaz W1C. varlıklarında yapılan onarım ve infaat işleri Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınacak vergi, harç ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır.
2954	Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu	11.11.1983	14.11.1983/18221	Madde 48- Türkiye Radyo· Televizyon Kurumunun ihtiyacı için yurt dışından getirilecek radyo ve televizyon vericileri, stüdyo cihazları, işletme malzemesi ve yedekleri ile yayınlarda kullanılan alet ve edevat, program yüklü film ve bantları; damga resmi dahil, gümrük vergi ve resimleri, belediyehissesi ve harçlarınd dan muaftır. Kurumun iktisap ettiği ve edeceği radyo ve televizyon verici ve aktarıcı binaları emlak vergisi ve tapu harçlarından muaftır.
2982	Konut inşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç istisna ve Muafıkları Tanın ması Hakkında Kanun	24.02.1984	01.03.1984/18328	Madde 2- Bu Kanun hükümlerine göre uygulanacak istisna ve muafıklar; veraset ve intikal vergisi, damga vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi, emlak vergisi, harçlar ve resimlerle Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan vergi, resim ve harçları kapsar.
4562	Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu	12.04.2000	15.04.2000/24025	Madde 21- OSB tüzel kişiliği, bu Kanunun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Atık su arıtma tesisi işleten bölgelerden, belediyelerce atık subedeli alınmaz.
4636	Milli Savunma Bakan lığı Akaryakıt, Kimyasal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname nin Değiştirilerek Kabulü...	05.04.2001	13.04.2001/24372	Madde 8- Başkanlığın her türlü faaliyet ve gelirleri; katma değer vergisi hariç olmak üzere Hazineye, katma bütçeli idarelere, belediyelere ve özel idarelere aithir türlü vergi, resim, harç, fon, zam ve ardiye ücretlerinden muaftır.
4691	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu	26.06.2001	06.07.2001/24454	Madde 8- Bölgelerin kurulması için gerekli arazi temini, alt yapı ve idare binası inşası ile ilgili giderlerin yönetici şirketlerce karşılanamayan kısmı yardım amacıyla Bakanlık bütçesine konulan ödenekle sınırlı olmak üzere karşılanabi r. Yönetici şirket, bu Kanunun uygulan ması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Atık su arıtma tesisi işleten Bölgelerden, belediyelerce atık subedeli alınmaz.

4904	Tür1dye iş Kurumu Kanunu	25.06.2003	05.07.2003/25159	Midde2'Jld. ,,,, , işfemtlf Ye bu....., içtr, ,,, vedmesiveyabırirdat,.... ge,eten yazı w tıetı,ıııe,vıt bırısin uetıe,t,Igılknardı vıfıf3 lwnAıf kafı,nııla yd ol'raa dahihef (dı ver,J,resim Ye harç.. beleiıvelerde hef (1(hızmet karJdtOJndan alınanücreler ve Kurumun doOrudan doOrUycl tiZJr,elarır den yararlanmadı0ı fonve katkı paylarından nmftır.DiOerkarul- fardayer alanbüti.wı rooafiyet veis6sr& lar saklıdır.
5362	Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu	07.06.2005	21.06.2005/25852	Madde 65 - Esnaf ve sana1k.A11ar meslek kuruluşlarının,kuruluş amaçlarını gerçekleştirmekve buamaçlarına uygun olarak kullanılmaküzere iktisap ettilderi ve edecekleri gayrimenkullerilebu kuruluşlanngörevleri dolayısıyla elde ettikleri gelirler,katma değır vergisi ve emlak vergisihariç her tiırfü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.
6292	Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi İle Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun	19.04.2012	26.04.2012/28275	Madde 10- BuKanun hükümlerinin uygulanmasında yapılacaksatış, tescıl, devir,kayıt, terkin,düzelıme,ıfraz, tevhit, cins değışikliği ve ipotek işlemleri ile bunlara bağılıve tamamlayıcınitelikteki işlemler 26.05.1981tarihli ve 2464 sayılı BelediyeGelirleri Kanunu kapsamında alınan harçlardan,genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince alınan ücretlerden muaftır.
6529	TMO Tarafından veya Nam ve Hesabına Hariçten İthal Olunacak Hububat ve Unlarla Bunların Naklinde Kullanılacak Her Nevi Malzemenin İthal Vergisi ile Resim ve Harçlardan Muaf Tutulması Hakkında Kanun	25.03.1955	02.04.1955/8971	Madde 1- TMO tarafından veya nam ve hesabına hariçten ithal olunacakhububat ileunlarve bunlarınambalaj maddeleri girişgümrük vergisiyle hususi ve idari belediyelereait her türlü vergi,resim, harç,rıhtım resmi ve ithalde alınan sair bilumum vergi, resim ve harçlardan istisna edilmiştir.
7269	Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirler Yapılacak Yardımlara Dair Kanun	15.05.1959	25.05.1959/10213	Madde 45- Afetlerden zarar görenlere yardımdabulunmaküzere kurulan Milli Yardım Komitesi ile Mahalli Yardım Komitelerinemakbuz mukabilinde yapılacakbağıışve yardımlar her türlü vergi,resim ve harçtan müstesna tutulmuştur.

BELEDİYE GELİRLERİ HAKKINDAKİ MEVZUAT ÖZETİ

1. BELEDİYE GELİRLERİ İLE İLGİLİ BAKANLAR KURULU KARARLARI

Tablo 69: Belediye Gelirleri ile İlgili Bakanlar Kurulu Kararları Tablosu

KARAR SAYISI	Resmî Gazete	
	Tarih	Sayısı
Karar Sayısı: 91/1365	03.02.1991	20780
Karar Sayısı: 92/3278	05.09.1992	21336
Karar Sayısı: 93/5105	31.12.1993	21805
Karar Sayısı: 97/10349	16.12.1997	23202
Karar Sayısı: 2005/8730	07.05.2005	25808
Karar Sayısı: 2005/9817	26.12.2005	26035
Karar Sayısı: 2013/5585	18.12.2013	28855
Karar Sayısı: 2014/5896	18.02.2014	28917

2. BELEDİYE GELİRLERİ İLE İLGİLİ YÖNETMELİKLER

Tablo 70: Belediye Gelirleri ile İlgili Yönetmelikler Tablosu

	YÖNETMELİKLER
1	Belediye Gelirleri (2464 Sayılı) Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
2	Belediye Gelirleri (2464 Sayılı) Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
3	Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik
4	Belediye Tahsilat Yönetmeliği (Bazı Hükümleri Yürürlükte Değildir!)

3. BELEDİYE GELİRLERİ GENEL TEBLİĞLERİ

Tablo 71: Belediye Gelirleri Genel Tebliği Tablosu

BELEDİYE GELİRLERİ GENEL TEBLİĞLERİ	RESMİ GAZETE	
	Tarih	Sayrı,
1 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	21.08.1981	17435 (Mülga) 251
2 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
3 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
4 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
5 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460 (Mülga)
6 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
8 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
9 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.09.1981	17460
11 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	25.09.1982	17823
12 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	19.04.1983	18023
14 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	08.01.1994	21812
15 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	28.02.1994	21858
16 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	14.05.1994	21934
17 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	29.06.1994	21975
18 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	28.07.1994	22004
19 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	21.12.1994	22148
21 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	25.12.1995	22504
22 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	13.12.1996	22846
23 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.12.1997	23202
24 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	01.12.1998	23540
25 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.01.1999	23585
26 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.12.1999	23908
27 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	21.12.2000	24267
28 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	14.12.2001	24613
29 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	28.12.2002	24977
30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	10.01.2004	25342
31 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	16.05.2005	25817
32 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	30.12.2005	26039

33 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	20.12.2006	26382
2007/1 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	23.02.2007	26443
34 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	26.12.2007	26738
35 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	23.12.2008	27089
36 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	15.01.2009	27111
37 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	12.08.2009	27317
38 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	29.12.2009	27447
39 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	29.12.2010	27800 (6. Mükerrer)
40 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	26.12.2011	28154
41 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	28.02.2012	28218
42 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	31.12.2012	28514 (4. Mükerrer)
43 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	30.12.2013	28867 (Mükerrer)
44 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	17.04.2014	28975
45 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	11.07.2014	29057
46 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	30.12.2014	29221
47 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği	30.12.2015	29573

4. BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU SİRKÜLERİ

Tablo 72: Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri Tablosu

BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU SİRKÜLERİ	Tarih/No
Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/1	02.03.2005 BGK-1/2005-1
Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/2	14.12.2006 BGK-2/2006-1
Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/3	26.04.2007 BGK-1/2007-1
Belediye Gelirleri Kanunu Sirküleri/4	06.07.2007 BGK-4/2007-2

EKLER

EK-1: BELEDİYE GELİRLERİ KANUNU

Kanun Numarası : 2464
Kabul Tarihi : Tarih: 26/5/1981
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih: 29/5/1981 Sayı: 17354
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 20 Sayfa: 280

*Bu Kanunun yürürlükte olmayan hükümleri için bakınız
"Yürürlükteki Bazı Kanunların Mülga Hükümleri Külliyesi"*

Cilt: 2 Sayfa: 1177

BİRİNCİ KISIM
Belediye Vergileri

BİRİNCİ BÖLÜM
Meslek Vergisi

Madde 1 - 11 - (Mülga: 18/5/1987 - 3365/1 md.)

İKİNCİ BÖLÜM
İlan ve Reklam Vergisi

Konu:

Madde 12 - Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir.

Mükellef ve sorumlu:

Madde 13 - İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerdir.

İlan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

İstisna ve muafıklar:

Madde 14 -Aşağıda sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.

1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamlar,
2. Her türlü gazete, dergi ve kitaplarda yapılan ilan ve reklamlar,
3. Gerçek kişilerin ikametgahlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar,

4. İşletmelerin işletilme veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevassından olan prospektüs ve tarifnameler,

5. Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekareyi aşmayan ışsız levhalar, (Alanı 1/2 metrekareyi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)

6. Genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta - Telgraf - Telefon ve T.C. Devlet Demiryolları İşletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklamlar,

7. Siyasi Partiler Kanununa göre, siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları içinde yapacakları ilan ve reklamlar,

8. Altıncı bentte yazılı idarelerle, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından ülke ürünlerinin ve turizminin reklamını yapmak ve herhangi bir ticari ve sınai kuruluşa ait olmamak üzere hazırlanan her türlü levha ve afişlerle, aynı kuruluşlar tarafından Türkiye'deki ticaret, sanayi, tarım ve mesleki müesseselerinin isim ve ticaret unvanları ile ad ve adreslerini intiva etmek üzere yayınlanacak kitap, broşür, katalog ve dergiler,

9. Umumi mahallere reklam amacı ile konulacak sıra, bank ve benzeri gereçler üzerindeki ilan ve reklamlar,

10. Sinema ve tiyatroların kendi programlarına ilişkin olarak gösterinin yapıldığı binanın içinde ve dış yüzünde yaptıkları ilan ve reklamlar.

Tarife ve nispet:

Madde 15 - İlan ve Reklam Vergisi aşağıdaki tarifeye göre alınır.

(Değişik Tarife: 30/12/2004-5281/16 md.)

**Verginin Tutarı (YTL)
fu!...J!! En çok**

1. Dükkan, ticari ve sınai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	20	100
2. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	8	40
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilan ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak:	2	10
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlardan her metrekare için yıllık olarak:	30	150
5. İlan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için:	0,01	0,25
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapıştırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden:	0,02	0,50

Vergi tarifesinin uygulanmasında aşağıdaki esaslara uyulur:

- a) Metrekare üzerinden yapılan hesaplamalarda, yarım metrekareye kadar olan kesirler yarım metrekareye, yarım metrekareyi aşanlar ise tam metrekareye tamamlanır.
- b) Herhangi bir yüzeye yazılmak, takılmak veya çizilmek suretiyle yapılan ilan ve reklamlarda yazı ve resimlerin kapladığı alanın yüzölçümü esas alınır.
- c) Çok cepheli ilan ve reklamlarda metrekare hesabı her cephe için ayrı ayrı nazara alınır,
- d) Vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresi 6 aydan; 3'üncü bendinde belirtilen ilan ve reklamın süresi 1 haftadan az olursa vergi miktarının yansı alınır. 6 ayı geçen süreler 1 yıl, hafta kesirleri de tam hafta sayılır.
- e) Vergi tarifesinin 5 ve 6'ncı bentlerinde yer alan ve çok nüsha olarak basılan ilan ve reklamlar üzerinde basımevinin ticari unvanı, adresi ve kaç nüsha olarak basıldığı ayrıca belirtilir.

Verginin tarhı ve ödenmesi:

Madde 16 - Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir,

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eğlence Vergisi

Konu:

Madde 17 - Bu Kanunun 21'inci maddesinde belirtilen ve belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetleri Eğlence Vergisine tabidir.

Mükellef

Madde 18 - Verginin mükellefi, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzelkişilerdir.

İstisna ve muaflıklar:

Madde 19 - Aşağıda belirtilen eğlence faaliyetlerinden bu vergi alınmaz:

1. Ulusal bayramlar veya tarihi özellik taşıyan günler nedeniyle genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, köyler ve bunların kurduktan birlikleri tırırından düzenlenen ve kazanç amacı gütmeyen tören, şenlik, müsabaka ve gösterilerle balo, temsil ve benzeri faaliyetler,

2. Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler tarafından kültürel, sosyal, turistik ve ekonomik amaçlarla düzenlenen kongre, konferans, fuar, festival, şenlik, sergi ve benzeri faaliyetler ile tertip edilen eğlenceler ve konserler.

3. Eğitim ve öğretim kuruluştan ile okul dernekleri, kamu yararına çalışan dernekler, orduvevleri, askeri gazineolar ve askeri dinlenme tesislerinde tertiplenen eğlenceler.

4.(Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.) Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından düzenlenen müşterek bahis oynanması.

5. (Ek: 3/10/1984 - 3048/1 md.) Bira, alkollü içki içilmeyen, satılmayan ve ruhsatnamelerde kahvehane, krraathane, çayhane ve çay ocakları olduğu belirtilen yerler.

Matrah:

Madde 20 - 1. Biletle girilen yerlerde, Eğlence Vergisi hariç olmak üzere bilet bedeli olarak sağlanan gayri safı hasılat (bilet bedeli dışında bağış veya başka adlar altında alınan paralar dahil).

2. **(Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.)** Müşterek bahislerde, iştirakçilerden tahsil edilen tutardan Katma Değer Vergisi düşüldükten sonra kalan tutar.

3. **(Değişik: 3/10/1984 - 3048/2 md.)** Biletle girilmesi zorunlu olmayan bar, pavyon, gazino, gece kulübü, taverna, diskotek, kabare, dansing, bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde işin mahiyetine göre çalışılan her gün için bu Kanunun 96'ncı maddesine göre tespit edilen miktardır.

Nispet ve miktar:

Madde 21 - Eğlence Vergisi aşağıdaki nispet ve miktarlarda alınır.

	Verginin Nispeti %
1- Biletle Girilen Yerlerde:	
1. Yerli film göstermelerinden	20 (10)
2. Yabancı film göstermelerinden	50 (10)
3. Tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve orta oyunundan	5 (0)
4. Spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden	10
5. Sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden	20
il - (Değişik: 14/3/2007-5602/10 md.) Müşterek Bahislerde:	5
ili - (Değişik: 30/12/2004-5281/17 md.) Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden (Günlük, YTL) 5 100	

(Ek ikinci fıkra: 21/2/2001 - 4629/6 md.; DtiJ,lk: J/3/ZOfM - 5Jtl/2 acı) tf) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile yerli ve yabancı film giKıainlanc ilişkin belirlenen vergi bu Kanunun 22'nci maddesinin (1) numaralı bend1Nk 61- düğü şekilde hesaplanarak biletler kullanılmadan önce mahallin mal mudül0ğfinieveya muhasebe müdürlüğüne emaneten yatırılır. Ödemenin yapıldığına dair banka dekonnr nun ibrazı üzerine belediye tarafından biletlere özel damga konulur. Ödcmc yapmaymlar hakkında 61 83 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulfi Haldcmda Kmun hilk0m1m uygulanır. Bahsi geçen yerlerde toplanan meblağın %75'i Kültür ve Tunznı Balwılığı Merkez Saymanlık hesabına, %25'i ilgili belediyeye tahsilini takip eden ayın onbqinci günü akşamına kadar aktarılır. (Ek cümle: 30/12/2004-5281/17 md.) Maliye Rakanhğı yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergisinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kuUarularalc yapılmasına ait usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Verginin ödenmesi:

Madde 22 - 1. Vergi biletle girilen yerlerde bilet bedellerine ekJemnek sinetiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Bu suretle alınan biletlerin kullanılmadan iadesi halinde peşin olarak ödenen vergi geri verilir.

Genel ve Katma Bütçeli idarelerle İl Özel İdareleri ve köyler tarafından yürütülen spor müsabakaları, at yarışları ve benzeri faaliyetlerde bilet bedeli ile birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir.

2. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir.

3. Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Akaryakıt Tüketim Vergisi

Madde 23 - 28 - (Mülga: 7/11/1984 - 3074/8 md.)

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Vergiler

1. Haberleşme vergisi:

Konu:

Madde 29 - (Değişik: 4/12/1985 - 3239/119 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon işletmesi tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) Haberleşme Vergisine tabidir.

Mükellef:

Madde 30 - Haberleşme Vergisinin mükellefi, telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerini tahsil eden Posta Telgraf Telefon İdaresidir.

Matrah:

Madde 31 ♦ H♦berleşme Vergisinin matrahı, tesis, devir ve nakil ücretleri hariç olmak üzere tahsil edilen ücrettir. Matraha gider vergileri dahil edilmez.

Nispet:

Madde 32 - {Değişik birinci cümle: 12/1/1989 - 3517/5 md.) Haberleşme vergisinin nispeti yüzde 1'dir. Ancak genel ve katma bütçeli kurumlarla il özel idare ve belediyelere ve bunların kurdukları birliklere ait teleks, faksimili ve data ücretinden vergi alınmaz.

Beyan ve ödeme:

Madde 33 - Bir ay içinde tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine isabet eden Haberleşme Vergisi, ilgili belediyeye tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde tediye edilir.

Beyannamelerin şekil ve muhtevası İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tayin ve tespit olunur.

2. Elektrik ve havagazı tüketim vergisi:

Konu:

Madde 34 - Belediye sınırlan ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisine tabidir.

Mükellef ve sorumlu:

Madde 35 - Elektrik ve Havagazı tüketenler, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini ödemekle mükelleftirler.

(Değişik ikinci fıkra: 9/7/2008-5784/14 md.) 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşlar, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumludurlar. Organize sanayi bölgelerinde tüketilen elektrik enerjisinin vergisini organize sanayi bölgeleri tüzel kişiliklerine elektriği temin eden kuruluş öder.

İstisnalar:

Madde 36 - Aşağıdaki yazılı yerlerde ve şekillerde tüketilen elektrik ve havagazı vergiden müstesnadır.

1. Kazanç amacı gütmemek şartıyla işletilen; hastane, dispanser, klinik, sağlık ocağı ve merkezleri, rehabilitasyon, teşhis ve tedavi merkez ve kurumları, doğum ve çocuk bakımevleri, kreşler, sanatoryum, Prevantoryum gibi sağlık kuruluşları ile düşkünler evi, yetimhaneler, Çocuk Esirgeme Kurumu ve korunmaya muhtaç çocukları koruma birliklerine ait çocuk yurtları ve bunlara bağlı işyerleri gibi sosyal yardım kuruluşlarında,

2. Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan cami, mescit, kilise ve havra gibi ibadethanelerde,

3. Milltclcrarası panayır, sergi ve fuarlarda bunların **giriş yerlerinde. mal ie,hir** edilen ve satılan pavyonlarda,

4. Doğrudan doğruya elektrik ve havagazı üreten dağıtım ve **istihsal** Se-
rinde.

Matrah:

Madde 37 - (Değişik: 9/7/2008-5784/15 md.)

Verginin matrahı; elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının **satış bedeli**dir. Matraha vergi, fon ve paylar dahil edilmez.

Nispet:

Madde 38 - Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi aşağıda gösterilen nispetlerde alınır.

a) İmal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1,

b) (a) bendi dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 5,

c) Havagazının satış bedelinden yüzde 5.

Beyan ve ödeme:

Madde 39 - Elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takibeden ayın 20'nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Elektrik ve havagazı işleri bütçesi içinde yer alan belediyeler bu hükümden müstesnadır.

3. Yangın sigortası vergisi:

Konu:

Madde 40 - Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir.

Mükellef

Madde 41 - Yangın Sigortası Vergisini, sigorta şirketleri ödemekle mükelleftir.

Matrah:

Madde 42 - Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarıdır.

Sigorta şirketleri vergilendirme dönemi içinde iptal edilen yangın sigorta muamelelerine ait primleri, iptalin vukubulduğu döneme ait matrahtan indirilebilirler.

Nispet:

Madde 43 - Yangın Sigortası Vergisinin nispeti yüzde 10'dur.

Beyan ve ödeme:

Madde 44 - Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini e*ğ*i ayın 20'nci günö akşamına kadar bağılı bulundukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Beyannamelerin şek.il ve muhtevası Maliye ve Ticaret bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

*4. Çevre temizlik vergisi:***Mükerrer Madde 44- (Değişik: 25/12/2003 - 5035/41 md.)**

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

Genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kurulan birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kamptan, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatı vergiye tabi değildir.

Verginin mükellefi, binanın kullananlardır. Mükellefiyet binanın kullanımı ile başlar.

(Değişik dördüncü fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanır.

(Değişik beşinci fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanır.

Yıllık Vergi Tutarı (YTL)

Bina Grupları	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.400	1.120	840	700	560
2. Grup	850	670	500	420	340
3. Grup	560	450	340	280	225
4. Grup	280	225	170	140	115
5. Grup	170	140	100	85	70
6. Grup	85	70	50	40	30
7. Grup	30	25	18	15	12

Belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, "" ihtiyacı, btkcb-yece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre ternaJlk vergisi, yukarıdaki tarifenin yedinci grubunun belediye meclisince behrknecek dereuıı ozerinden hesaplanır.

Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılır. Bu suretle tahakkuk eden, -ergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilir. Su ve kanalizasyon b:iz.. metleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyük şehir belediye sınırları ve mucavır alanlardaki çevre temizlik vergisi ise 20.1 I. 198 1 tarihli ve 2560 sayılı Kamın hülcümle-rine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyeler-ce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisi-nin taksit sürelerinde ödenir.

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe veya ilk kademe be-le-dyesinin belediye ve mucavır alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının yüzde seksenini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder. Tahsil edilen vergi ve gecikme zammının yüzde yirmisini ise münhasıran çöp imha tesislerinin kuru-luş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyük şehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır. Büyük şehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin yüzde yirmisi aynı esaslar çerçevesinde büyük şehir belediyelerine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili be-lediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarlar, her yıl yeniden de-ğerleme oranında artırılır. Bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

Bakanlar Kurulu; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yansına kadar artırmaya yetkilidir.

Belediye meclisleri, bulundukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile bü-yüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etmeye yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, mükellefiyetle ilgili olarak bildirim verilmeye ve buna ilişkin usulleri belirlemeye, İçişleri Bakanlığının da görüşünü alarak bu maddenin uygulanma-sına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

İKİNCİ KISIM*Belediye Harçları***BİRİNCİ BÖLÜM***Temizleme ve Aydınlatma Harcı***Madde 45 - 51 - (Mülga: 4/12/1985 - 3239/142 md.)****İKİNCİ BÖLÜM***İşgal Harcı**Konu:*

Madde 52 - Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:

1. Pazar veya panayır kurulan yerlerin, meydanların, mezat yerlerinin her türlü mal ve hayvan satıcıları tarafından işgali,
2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,
3. Motorlu kara taşıtlarının park etmeleri için il trafik komisyonlarının olumlu görüşü alınarak belediyelerce şehir merkezlerinde tesis edilen ve işletilen mahallerin çalışma saatleri içinde, taşıtlar tarafından işgali (Bisiklet ve motosikletler hariç)

Yukarıda sayılan yerlerin izinsiz işgalleri mükellefiyeti kaldırmaz.

(Ek fıkra: 3/3/2004 - 5101/3 md.) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan eser, icra ve yapımların tespit edildiği kitap, kaset, CD, VCD ve DVD gibi taşıyıcı materyallerin birinci fıkrada bahsi geçen yerlerde satışına izin verilmez.

Mükellef

Madde 53 - İşgal Harcını, işgali harca tabi yerleri 52'nci maddede yazılı maksatlarla işgal edenler ödemekle mükelleftir.

İstisnalar:

Madde 54 - Aşağıda gösterilen kara taşıtlarının işgalleri İşgal Harcından müstesnadır.

1. Genel ve katma bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediye ve köylerin ve bunların teşkil ettikleri birliklerin kara taşıtlarının işgalleri,
2. İlgili mevzuata uygun olarak kara ticari taşıtlarının beklemlerine tahsis edilen yerlerin bu taşıtlarca işgalleri.

Matrah:

Madde 55 - İşgal Harcının matrahı 52'nci maddenin 1 ve 2'nci bentlerinde yazılı işgallerde işgal edilen yerlerin metrekare olarak alanı veya hayvan adedi, 3'üncü bendinde yazılı işgallerde taşıt adedidir.

Harcın tarifi:

Madde 56 - İşgal harcı aşağıda gösterilen hadler içinde düzenlenecek tarife göre alınır.

(Değişik Tarife: 30/12/2004-5281/19 md.)	Harcın Tutan (YTL)	
	En az	En rok
1. 52'nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekare için günde:	0,5	2.5
2. 52'nci maddenin (1) numaralı bendinde yazılı hayvan satıcılarının işgallerinde;		
a) Satışı yapılan küçükbaş hayvan başına:	0,5	2,5
b) Satışı yapılan büyükbaş hayvan başına:	1	5
3. 52'nci maddenin (3) numaralı bendinde yazılı işgallerde;		
a) Her taşıttan beher saat için:	0,25	1,25
b) Parkmetre çalıştırılan yerlerde beher saat için:	0,5	2,5

Tarifenin (1) numaralı bendindeki harçların hesabında metrekare kesirleri tam sayılır ve tam günü aşan işgallerde altı saatten az süreler atılır, fazlası tam gün sayılır.

Harcın ödenmesi:

Madde 57 - İşgal harcı belediyelerin yetkili kılacakları memur veya kişilerce makbuz karşılığında tahsil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı

Konu:

Madde 58 - Hafta tatili ve ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabidir.

Mükellef

Madde 59 - Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefi kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişidir.

*Harcın tarifi:***Madde 60 - (Değişik: 30/12/2004-5281/20 md.)**

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, işin mahiyetine göre yılda 20 TL'den az, 800 TL'den çok olmamak üzere bu Kanunun 96'ncı maddesine göre tespit edilir.

Mükellefiyet dönemi ve harcın ödenmesi:

Madde 61 - Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcının mükellefiyet dönemi, çalışma izninin kullanılacağı takvim yılıdır. Yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin

terk edilmesi hallerinde mükellefiyet, çalışılan süreye inhisar eder. Mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirleri tam ay sayılır.

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, makbuz karşılığında peşin olarak alınır. Harcı ödenmemiş ruhsatlar geçerli değildir.

Adi ortaklıklarda harcın muhatabı:

Madde 62 - Adi Ortaklıklarda harç, ortaklık adına ortaklardan birinden alınır. Ortaklardan herbiri harcın ödenmesinden müteselsilen sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kaynak Suları Harcı

Konu:

Madde 63 - Özel kaplara doldurulup satılacak olan kaynak sularının (işlenmiş sular dahil) belediyelerce denetlenerek hangi kaynaklara ait olduklarını gösterecek şekilde bu kaplara özel işaret konulması, Kaynak Suları Harcına tabidir.

Mükellef

Madde 64 - Kaynak Suları Harcını, kaynak sularını özel işaretli kaplara doldurup satanlar ödemekle mükelleftirler.

Tarife:

Madde 65 - Kaynak suları harcı, aşağıdaki hadler içinde düzenlenecek tarifeye göre alınır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/21 md.)	Harcın Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
1 litreye kadar olan şişe ve benzeri kaplardan (kap başına)	0,01	0,03
1 litreden büyük şişe ve benzeri kaplardan (beher litre)	0,005	0,015

Harcın ödenmesi:

Madde 66 - Kaynak Suları Harcı, bu suların satışa arzı için kaplara doldurulmasını müteakip, kaplar üzerine özel işaret konulması sırasında bu işi yapan belediyeye makbuz karşılığı peşin olarak ödenir. Başka bir belediye sınırları ve mücavir alanları içinde satışa arz edilen kaynak sularından ikinci bir kez harç alınmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tellallık Harcı

Konu:

Madde 67 - Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balık hane, mezat yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde, gerçek veya tüzelkişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsullerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.

Mükellef

Madde 68 - Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel **kişiler** ödemekle mükelleftirler.

Gerçek veya tüzel kişiler yapacakları satıştan, satış yapmadan önce belediye veya mahallindeki belediye ilgililerine haber vermekle ödevlidirler. **Haber verilmediği takdirde** harç yüzde 50 fazlasıyla tahsil olunur.

Matrah:

Madde 69 - Tellallık Harcının matrahı, harcın konusuna giren satışların **gayri safi** tutardır. Bu tutardan hangi ad ile olursa olsun hiçbir indirim yapılmaz.

Nispet:

Madde 70 - Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2'dir. 100 Yeni Türk Lirasını **aşan** satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1'dir.

Harcın ödenmesi:

Madde 71 - Tellallık Harcı, belediyelerce görevlendirilecek yetkililer tarafından makbuz mukabili tahsil olunur.

ALTINCI BÖLÜM

*Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı**Konu:*

Madde 72 - Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde, belediyelerce veya yetkili mercilerce verilen izne dayanılarak özel kişi ve kuruluşlarca tesis edilen mezbaha ve kanarlarda kesilen hayvanların kesim öncesi ve sonrası muayenesi veya belediye sınırları ve mücavir alanlar dışında kesilmiş olup da belediye sınırı içinde satışa arz edilecek etlerin sağlık bakımından muayene ve denetlenmesi, hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcına tabidir.

(Ek fıkra: 4/12/1985 - 3239/120 md.) 2678 sayılı Kanuna göre kurulan resmi ve özel kombinalar bu harçtan muaftır.

Mükellef

Madde 73 - Harcı, hayvan veya et sahipleri ödemekle yükümlüdür.

Tarife:

Madde 74 - Harç hayvan başına aşağıdaki tarifeye göre hesaplanır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/23 md.)	Harcın Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
Hayvanın cinsi:		
a) Küçükbaş	1	3
b) Büyükbaş	2,5	7,5

Harcın ödenmesi:

Madde 75- Harç, makbuz mukabilinde peşin olarak alınır.

YEDİNCİ BÖLÜM
Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı

Konu:

Madde 76 - Ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin ilgili kanun ve tüzük hükümlerine göre belediyelerce damgalanması, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcına tabidir.

Harcın tarifesi:

Madde 77 - Bu harç, ölçü ve tartı alet ve vasıtaları ile ölçeklerin belediyelerce damgalanması karşılığında aşağıdaki tarife göre alınır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/24 md.)	Harcın Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
a) Tartı ağırlıklarının her birinden	0,5	1,5
b) Uzunluk ölçülerinin her birinden	0,5	1,5
c) Akıcı ve kuru daneli maddelerin hacim ölçeklerinin her birinden	1	3
d) El terazilerinden	2	6
e) Normal masa terazilerinden	3	9
f) Otomatik (ibrelî) terazilerden	4	12
g) Elektronik terazilerden	5	15
h) Kantar ve basküllerden	10	30

Harcın ödeme şekli:

Madde 78 - Bu harç damgalama sırasında makbuz karşılığında ödenir.

MÜKERRER YEDİNCİ BÖLÜM
Bina İnşaat Harcı

Konu, vergiyi doğuran olay:

Ek Madde 1 - (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilaveve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınmasında Ek Madde 6'da yer alan tarife-de gösterilen nispet ve hadlerde bina inşaat harcına tabidir.

Konut veya işyerlerinin kullanılış tarzlarının değiştirilmesi (konutun işyerine veya harca tabi olmayan işyerinin harca tabi işyerine dönüştürülmesi) halinde de bu değişiklik tadilat sayılarak ek harca tabi tutulur.

İnşaata ruhsatsız başlanması halinde de harç alacağı doğmuş sayılır.

Bu hilkümlerin yilrirlüğe girmesinden önce inşa edilmiş olan binalann **yOzölçOm**lerine ilave veya binada tadilat yapılması halinde harç, binanın toplam **yOzölçOmOnc** göre tabi olduğu tarife esas alınarak ve yalnız ilave edilen kısmın **yOzölçümü** üzerinden hesaplanır.

Bu hilkümlerin yilrürülüğe girdiği tarihten sonra inşa adılmış olan binalarda tadil veya ilaveler yapılması halinde harç, binanın önceki **yUzölçUmU** ile ilave klsmın **yüzölçilrnil** toplamı üzerinden hesaplanır. Ancak, daha önce aynı konut ve işyeri birimleri için ödenmiş bulunan bina inşaat harcı yeniden hesaplanan harçtan mahsup edilir.

istisnalar:

Ek Madde 2- (Ek: 21/1/1982 - 2589/1 md.)

Aşağıdaki bina inşaatları bina inşaat harcından müstesnadır.

a) inşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar,

b) Hastane, prevantoıyım, sanatoıyım, dispanser ve benzeri sağlık kuruluşları,

c) **(Değişik: 1/6/2007-5679/1 md.)** Her türlü fabrika, değirmen, sınai nitelikteki imalathaneler ve tersaneler, organize sanayi bölgelerinde yapılan her türlü bina inşaatı ile sera ve benzeri örtü altı tanın yapılan tesisler, ahır, samanlık, kümes, su ürünleri ve hayvan barınağı ile yemlik gibi yapı ve tesis inşaatı,

d) Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatınca teşviki karara bağlanmış otel, motel ve benzeri turistik tesisler,

e) Kooperatifler eliyle, anasözleşmelerine uygun olarak, yapılan sanayi ve küçük sanat siteleri ile esnaf çarşıları,

f) Dini hizmetlerin ifasına mahsus ve umuma açık bulunan ibadethaneler, bunların müştemilatı,

g) Karşılık gözetmeksizin Devlete devrolunmak şartıyla inşa edilen okullar ve öğrenci yurtları,

h) Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan ve kullanılmaz hale gelen kişiler tarafından, afetin vukubulduğu tarihten itibaren en geç 5 yıl içinde, afetin vukubulduğu yerlerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar,

i) Yangın, su basması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetlerden zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların sahipleri tarafından, afete maruz kalınacağına yetkili kuruluşlarca tebliğ tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde, kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar,

j) Bina inşaat harcı ödemek veya istisnadan yararlanmak suretiyle inşaat ruhsatı alınmış olup da İmar Kanununun IO'uncu maddesi gereğince, ruhsatları yenilenen binalar.

Yukarıda (h) ve (i) fıkralarında belirtilen hallerde, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre hak sahiplerine teslim edilmek üzere inşa olunan binalar da bu istisnadan faydalandırılır. Şu kadar ki bu bentlerde yer alan istisnadan faydalanacak mükellefler,

2. İşyeri inşaatı:	m ² b ² (YTL)	
İnşaat alanı	En az	En çok
a) 25 m ² ye kadar	2	6
b) 26-50 m ²	3	9
c) 51-100 m ²	4	12
d) 100 m ² 'den yukarı	5	15

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Harçlar

Kayıt ve suret harcı:

Madde 79 - Belediyeler ve belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle gayrimenkullerle ilgili harita plan ve krokilerin suretleri, **Kayıt ve Suret Harcına** tabidir.

İmar ile ilgili harçlar:

Madde 80 - İmar mevzuatı gereğince aşağıda belirtilen harçlar belediyece tahsil olunur.

a) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde İmar Kanununa göre ilk kez yapılan veya istek üzerine gerçekleştirilen müteakip parselasyon işlemleri "Parselasyon Harcına" (teşvik belgesini haiz organize sanayi bölgeleri hariç olmak üzere),

b) Verilecek ifraz ve tevhit kararları "İfraz ve Tevhit Harcına",

c) Proje tasdik işlemleri "Plan ve Proje Tasdik Harcına",

d) Zemin ve yol kanal açma izni verilmesi, yapım ve yıkım artığı malzeme ile toprak kazısının taşınması için belediyelerce yer gösterilmesi ve bu yerlerin tesviyesi "Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcına",

e) **(Mülga: 21/1/1982 - 2589/5 md.)**

f) Yapı kullanma izni verilmesi işleri "Yapı Kullanma İzni Harcına" tabidir.

(Değişik: 18/5/1987 - 3365/2 md.) 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun Hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes ve hayvan barınakları ile yemlik gibi yapı ve tesisler 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca alınacak ücretler ile Bina İnşaat Harcı dahil yukarıda sayılan Harçlardan müstesnadır.

Organize Sanayi Bölgeleri ile Sanayi ve Küçük Sanat Sitelerinde yapılan Yapı ve Tesisler Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma izni Harcından müstesnadır.

İşyeri açma izni harcı:

Madde 81 - Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir.

Muayene, nihai ve rapor harcı:

Madde 82 - Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı görülen ve tıbbi muayeneler veya onlara bağlı kuruluşlar tarafından düzenlenerek ilgisine verilecek; muayene vesâğılıkla veya fenni konularla ilgili tahlillere ilişkin olup bu kanunda ayrıca harca tabi tutulmamış olan ruhsatlar, rapor ve belgeler "Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcına" tabidir.

Sağlık belgesi harcı:

Madde 83 - Yaptıkları işler ve gördükleri hizmetler dolayısıyla özel mevzuatı gereğince belediyelerden sağlık belgesi almak mecburiyetinde olan kişilere verilecek bu tür belgeler ile bunların belli aralıklarla yenilenmeleri "Sağlık Belgesi Harcına" tabidir.

Esnaf muaflığı belgesi harcı:

Mükerrer Madde 83 - (Ek: 22/7/1998 - 4369/79 md.; Mülga: 11/8/1999 - 4444/14 md.)

Çeşitli harçlara ait tarifeler:

Madde 84 - Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarife göre alınır.

(Değişik tarife: 30/12/2004-5281/26 md.)	Harcın Tutan (YTL)	
	En az	En çok
1. Kayıt ve suret harçları:		
a) Her sayfa başına	0,25	0,75
b) Harita plan ve krokilerin beher metrekaresinden	4	12
2. İmarla ilgili harçlar (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı):		
a) İlk parselasyon harcı (beher metrekaresi için)	0,05	0,15
b) İfraz ve tevhid harcı (beher metrekaresi için)	0,05	0,15
c) Plan ve proje tasdik harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
d) Zemin açma izni ve toprak hafriyatı harcı		
da) Toprak (beher metreküp için)	0,15	0,45
db) Kanal (beher metrekaresi için)	0,50	1,50
e) Yapı kullanma izni harcı (beher inşaat metrekaresi için)	0,05	0,15
3. İşyeri açma izni harcı:		
(beher metrekaresi için işin mahiyetine göre)	0,10	1
Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekaresine isabet edecek tutarı aşamaz.		
4. Muayene ruhsat ve rapor harcı	5	15
5. Sağlık belgesi harcı	1	3

Çeşitli harçların uygulama esasları ve ödenmesi:

Madde 85 - Bu bölümde yazılı harçlar makbuz karşılığında veya basılı damga vurulmak suretiyle peşin olarak ödenir.

Harçların uygulanmasına ilişkin esas ve usuller İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM *Harcamalara Katılma Payları*

Yol harcamalarına katılma payı:

Madde 86 - (Değişik birinci cümle: 12/11/2012-6360/28 md.) Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce aşağıdaki şekillerde inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iktisadî tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile Yol Harcamalarına Katılma Payı alınabilir.

- a) Yeni yol açılması;
 - b) Mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi;
 - c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi;
 - d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi,
- Yolların kaldırımlar da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen giderler, belediyelere ait olup harç payına konu teşkil etmez.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller için asıl cepheyi teşkil eden yoldan düşen pay tam, diğer yollara ait pay ise yarım olarak hesaplanır.

Kanalizasyon harcamalarına katılma payı:

Madde 87 - Belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce, aşağıdaki şekilde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin saruflarından, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı alınır:

- a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,
- b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi.

İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri nazara alınır.

Su tesisleri harcamalarına katılma payı:

Madde 88 - Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede aşağıdaki şekillerde su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır:

- a) Yeni içmesuyu şebeke tesisleri yapılması,
- b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslahı.

Birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınır.

Payların hesaplanması:

Madde 89 - (Değişik: 4/12/1985 - 3239/121 md.)

a) Harcamalara katılma payları, bir program dahilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Şu kadar ki yapılacak giderler peşin ödendiği takdirde bu paylar ilgililerden yüzde yinrubçş noksanı ilc alınır. Ancak, bu tür hizmet giderleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile iller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşamaz.

Özel Devlet yardımları, karşılıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ve istimlak bedelleri giderler tutarından indirilir.

Harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin yüzde 2'sini geçmez.

(Son paragraf iptal: Ana. Mah. nin 28/3/2002 tarih ve E. 2001/5, K. 20021⁴² sayılı kararı ile.)

b) Belediyelerin (3030 sayılı kanunun uygulandığı şehirlerde hizmeti veren belediyelerin) görüşü alınmak suretiyle, Harcamalara Katılma paylarını 1/2'ye (peşin ödemede 1/3'e) kadar indirmeye, pay çeşitlerine göre farklılaştırma yapmaya, payların ödenecek miktarını birlikte veya pay çeşitlerine göre ayrı ayrı olmak üzere İçişleri Bakanlığı'nca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarını da dikkate almak suretiyle ve belediyeler itibariyle tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Payların tahakkuk şekli:

Madde 90 - Yol Harcamalarına Katılma Payı, bu hizmetin yapıldığı yollardan faydalanan, Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları ise hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilir. Şu kadar ki, ibadet yerleri hakkında harcamalara katılma payı tahakkuku yapılmaz.

Tahakkuk zamanı:

Madde 91 - Harcamalara katılma paylarının tahakkuku, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmuş olmasından sonra yapılır.

(Ek: 4/12/1985 - 3239/122 md.) Ancak, yapılacak yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde, bu paylar, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirilir.

Payların ilanı:

Madde 92 - Yukarıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde hesaplanan paylar, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibariyle düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunur.

Katılma payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur.

Tahsil şekli:

Madde 93 - (Değişik birinci fıkra: 4/12/1985 - 3239/123 md.) Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92'nci **maddeye** göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda **ve dört eşit taksit**te, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur. **Ancak**, yukarıda yazılı ödeme sürelerini, ilgili belediyelerin teklifi üzerine, 5 yıla (**peşin ödeme**lerde bir yıla) kadar uzatmaya ve buna göre taksit sürelerini tespit etmeye **Bakanlar Kurulu** yetkilidir. Bakanlar Kurulunca bu yetkinin kullanılması halinde, uzatılan **Ödeme** süreleri için belediyeler, belediye meclislerinin karar üzerine ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca alınan tecil faizi oranını aşmamak üzere faiz alabilirler.

Satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunur.

Harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampalan halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar eder ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.

Yönetmelikle tespit olunacak hususlar:

Madde 94 - Harcamalara Katılma Paylarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye, Bayındırlık ve İmar ve İskan Bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca düzenlenecek bir yönetmelikte belirtilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Belediyelerin gruplara ayrılması:

Madde 95 - Belediyeler, nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca beş gruba ayrılır ve Resmi Gazete'de ilan olunur.

Bu şekilde ayrılacak belediye grupları bu kanunun yayımı tarihinden itibaren her üç yılda bir yukarıdaki usule göre gözden geçirilerek yenilenir.

Vergi ve harç tarifelerinin tespiti:

Madde 96 - A) (Değişik: 24/5/2013-6487/16 md.) Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder.

(Ek paragraf: 26/2/2014-6527/5 md.) Ancak, bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncü maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar

göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının g? ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi, Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında arttırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutan aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

B) {İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2011 tarihli ve E.: 2010/62 K.: 2011/175 sayılı Kararı ile.)

C) (Ek: 4/12/1985 - 3239/124 md.) Bakanlar Kurulu bu Kanunda yer alan maktu vergi ve harçların en az ve en çok miktarlarını belirleyen hadleri birlikte veya ayrı ayrı yahut her vergi ve harçla ilgili tarifelerde yer alan en az ve en çok hadleri birlikte veya ayrı ayrı on katına kadar arttırmaya ve Kanunda yazılı hadlerden az ve bu hadlerin on katından çok olmamak üzere yeni hadler tespit etmeye ve 21'inci maddede yazılı Eğ· lence Vergisi nispetlerini birlikte veya ayrı ayrı bir katına kadar arttırmaya veya sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.

Ücrete tabi işler:

Madde 97 - (Değişik: 4/12/1985 - 3239/125 md.)

Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.

(İkinci fıkra iptal: An. Mah. nin 31/3/1987 tarih ve E: 86/20, K.: 87/9 sayılı kararı ile)

Müze giriş ücretleri ile madenlerden belediyelere pay:

Mükerrer Madde 97 - (Ek: 4/12/1985 - 3239/126 md.)

a) Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'i belediye payı olarak ayrılır.

Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun uygulandığı şehirde Büyük Şehir Belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

Büyük Şehir Belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.

b) (Değişik: 26/5/2004-5177/33 md.) Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde faaliyet gösteren maden işletmelerince, 3213 sayılı Maden Kanununun 14'üncü maddesinde yer alan paylara ilaveten yıllık satış tutarının %0,2'si nispetinde belediye payı ayrılır.

Bu pay, Devlet hakkının Hazineye ödenmesi sırasında ruhsat sahibi tarafından **ilg** **18** **11** belediyeye ödenir.

Usul hükümleri:

Madde 98 - Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kamına göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile **18** **11** sa)111 Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların **ek ve** tadilleri hükümleri uygulanır.

Harçlara ilişkin müeyyideler:

Madde 99 - Gerekli harçları tamamen almadan iş gören görevliler, harcın ödenmesinden mükellefler ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

Diplomatik muafiyetler:

Madde 100 - Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, konsolos ve maslahatgüzarları (fahri olanlar hariç) ile yabancı devletin uyruğunda bulunan elçilik ve konsolosluk memurları, bu Kanun hükümlerinden karşılıklı olmak şartı ile muaftırlar.

Bakanlar Kurulunca belli edilen uluslararası kuruluşlar ile bu kuruluşların yabancı devlet uyruğundaki memurları ve anlaşmalar gereğince diplomatik muafiyet tanınan personel de bu Kanun hükümlerinden muaftırlar.

Nüfus miktarı:

Madde 101 - Bu Kanunda sözü edilen nüfus miktarları, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre tespit ve ilan edilen nüfusu ifade eder.

Vergi Usul Kanununun uygulanması:

Madde 102 - 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere;

1. Belediye Gelir Şube Müdürü, Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü, Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebeci, Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haizdir.

2. Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük malmemuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır.

Sosyal amaçlı yardımlar:

Madde 103 - 1. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkındaki Kanunun 4'üncü maddesinin (a) bendi ile belediye meclislerine verilmiş bulunan zam yetkisi, yüzde I O oranında olmak üzere bu Kanunun yalnız Meslek Vergisine ilişkin madde hükümlerine uygulanır.

2. Eğlence Vergisi hasılatının yüzde I0'u, bulunan yerlerde darülaceze ve benzeri kuruluşlar hissesi olarak ayrılıp belediyece sözü geçen müesseselere yüzde I0'u da verem savaşına ayrılıp belediye sınırları içinde Verem Savaş Derneği Teşkilatı varsa yardım olarak bu derneğe verilir.

3. Bu Kanunla sağlanan gelirlerin yüzde 1'i kanunlarla tayin **edilen veya belediye-**lerce tespit edilen sosyal amaçlı kuruluşlara veya hizmetlere tahsis **edilir.**

Bu Kanunun mücavir alanlarda uygulanabilmesi:

Madde 104 - (Değişik birinci fıkra: 4/12/1985 - 3239/127 md.) Bu Kanunda yer alan Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile Bina, İnşaat, İşyeri Açma fznı, *imar* Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçların mücavir alanlarda uygulanabilmesi için **beledi,** ye hizmetlerinin bu mahallere götürülmüş olması şarttır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için mücavir alanlara götürülmesi gerekli bulunan hizmetlerin kapsam ve niteliği İçişleri Bakanlığınca tayin ve tespit edilir.

Kaldırılan hükümler:

Madde 105 - 1. 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile ek ve değişiklikleri **hak-**kındaki kanunlar,

2. 1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile aynı Kanunun ek ve değişikliklerine iliş-kin kanunların bu Kanun kapsamına alınan ilan ve reklamlara ait hükümleri,

3. 3434 sayılı Oyun Alet ve Vasıtalarından Belediyeler ve Köy İdarelerince Alına-cak Resim Hakkında Kanunun belediyelerle ilgili 1'inci maddesi hükmü,

4. 4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanunun 4'üncü maddesinin (a) bendi dışındaki hükümleri,

5. 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun geçici 2'nci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici hükümler:

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ilişkin belediye gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Meslek Vergisinin konusuna giren bir işle iştigal edenler, vergileme ile ilgili bilgileri ihtiva eden şekil ve muhteviyatı İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca tesbit ve tayin edilecek bir beyannameyi 1 Eylül 1981 tarihine kadar ilgili belediyeye vermeye mecburdurlar. Bu beyannameler üzerine 1982 yılında tarh ve tahakkuk ettirilecek vergiler için tahakkuk fişi esası uygulanır.

Geçici Madde 3 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği takvim yılında vergi ve harç tarifelerinde yazılı en az miktarlar uygulanır.

Geçici Madde 4 - (Ek: 18/5/1987 - 3365/3 md.)

1986 takvim yılına ait olup 1987 yılında tarh edilen ve tahakkuk eden meslek vergileri terkin, tahsil edilmiş bulunanlar red ve iade olunur.

Geçici Madde 5 - (Ek: 25/12/2003 - 5035/42 md.)

31.12.2005 tarihini geçmemek üzere, mükerrer 44'üncü maddede yer alan yetkiler kullanılıncaya kadar, iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergi-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

el

11

riin tarh ve tahakkukunda, söz konusu maddenin bu **Kanunla değişmeden Önceki hO-**
milerine göre çıkarılmış bulunan Bakanlar Kurulu **Karan ile belediyelerce alınımı,**
kararlar uygulanmaya devam olunur.

Geçici Madde 6 - (Ek: 25/6/2009 - 5917/18 md.)

31/12/2009 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergilen için; bu Kanunun 35'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ilgili **belediyeye.. ibare-i** "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine" **şeklinde, 39'uncu**

addesinde yer alan "belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sOre² ödemeye mecburdurlar." ibaresi "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduktan vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre bir **beyannameyle bildir** meye ve vergiyi aynı sürede, genel bütçenin (B) işaretli cetveline **gelir kaydedilmek** üzere ödemeye mecburdurlar; verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilgili **vergi daireleri** yetkilidir." şeklinde uygulanır.

Geçici Madde 7 - (Ek: 26/2/2014-6527/6 md.)

2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir.

Yürürlük:

Madde 106 - Bu Kanunun;

a) **(Değişik: 21/1/1982 - 2589/4 md.)** Temizleme ve Aydınlatma Harcı ile ilgili 45 ila 51'inci madde hükümleri, Emlak Vergisi 1980 genel beyan dönemini izleyen ilk genel beyan döneminin rastladığı bütçe yılının başında,

b) Diğer hükümleri 1 Temmuz 1981 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 107 - Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

26/5/1981 TARİHLİ VE 2464 SAYILI ANA KANUNA İşLENEMEYEN GEÇİCİ MADDELER:

1- 21/1/1982 tarihli ve 2589 sayılı Kanunun geçici maddeleri:

Geçici Madde 1 - Bina İnşaat Vergisi ödenmek suretiyle inşaat ruhsatı alınmış bulunan hallerde inşaat ruhsatının sonradan kısmen veya tamamen iptal edilmesi halinde, daha önce ödenmiş bulunan ve iptal edilen kısma isabet eden Bina İnşaat Vergisi, Maliye Vergi dairelerince mükellefe red ve iade edilir.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait Bina İnşaat Vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde, 1318 sayılı Finansman Kanununun Bina İnşaat Vergisine ilişkin hükümleri ile ek ve değişikliklerine ait kanun hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 3 - 1982 ve 1983 takvim yıllarında, bu Kanunla 2464 •ayılı **Karına** eklenen Bina İnşaat Harcının Ek Madde 6'da yer alan tarifesinde kayıtlı en az **miktarla-**nn yansı uygulanır.

Şu kadar ki 100 m2'ye kadar olan konut inşaatlarında söz konusu **tarifede** le.ayitlı en az miktarlar uygulanır.

2- 3/10/1984 tarihli ve 3048 sayılı Kanunun geçici maddesi:

Geçici Madde - 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 19'uncu maddesinin 1,-. tısna ve muaflıklar bölümüne ilave edilen 5'inci bent gereğince itiraz safhasında ve açılmış davalar, bu Kanunun yayımı tarihinde bütün neticeleri ile ortadan kalkar.

2464 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	2464 sayılı Kanunundekişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlöğe Giriş Tarfhj
2589		1/2/1982
3048		6/10/1984
3074		1/12/1984
3239		1/1/1986
3365	-	1/ 1/ 1987 tarihinden geçerli olmak üzere 26/5/1987
3914	-	24/7/1993 tarihini izleyen aybaşında
4369	80'inci maddesi	29/7/1998
4444	9'uncu maddesi	1/1/2000
4629	-	111/2002 tarihinden geçerli olmak üzere 3/3/2001 tari- hinde
5035	Mükerrer Madde 44, Geçici Madde 5	2/1/2004
5101	21, 52	12/3/2004
5177	Mükerrer Madde 97	5/6/2004
5281	15, 21, Mükerrer Madde 44, 56, 60, 63, 70, 74, 77, 84 ve Ek Madde 6	1/ J/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31/12/2004
5602	19, 20, 21	21/3/2007 tarihini izleyen aybaşında
5679	Ek Madde 2, Madde 80	7/6/2007
5784	35, 37, 39	26/7/2008
5917	Geçici Madde 6	10/7/2009
6360	86	6/12/2012

Am)ts• Mah.'nln 19 tl/2011 tarihli ,e E.: 2010/62 K.: 2011/17S sayılı Kararı	%18	19 S 1012 t.mhinden ◆la-)-anlhır yıl !IONn (19◆1013)
6487	20,60,96	19 5 2013 wıhından go;c:rlı olnak OTc:rc 11 6 101'
6518	Mükerrer Madde 44	19 2 2014
6527	96, Geçici Madde 7	1 3 2014

**2464 SAYILI KANUNUN ÇEŞİTLİ MADDELERİNDEKİ ORAN VE
MİKTARLARDA ÇEŞİTLİ MEVZUAT İLE YAPILA
DEĞİŞİKLİKLER CETVELİ**

Değişiklik Yapan Karnrnameninrfebliğin		Yayımlandığı Resmi Gazete'nin		D◆tıklık Gllrtn Mıddt
İ!rifil	Numarası	Tarihi	Numarası	
28/12/1983	83/7539	31/12/1983	18268	Ek madde: 6
20112/1985	85/10174	26/12/1985	18970	21
13/1/1988	88/12514	10/3/1988	19750	65, 74, 77. Ek madde 6.84
7/1/1991	91/1365	8/2/1991	20780	21
3/5/1992	92/3278	5/9/1992	21336	15,21,56,60,65, 74. 77,Ek Madde 6, 84
Tebliğ	22	13/12/1996	22846	Mükerrer44
Tebliğ	23	16/12/1997	23202 MUK.	MOkerrer44
Tebliğ	24	1/12/1998	23540 MUK.	MCikerrer 44
Tebliğ	26	16/12/1999	23908	Mükerrer 44
Tebliğ	27	21/12/2000	24267	Mükerrer 44
Tebliğ	28	14/12/2001	24613	MOkerrer44
Tebliğ	29	28/12/2002	24977	Mükerrer 44
Tebliğ	32	30112noo5	26039	Mükerrer44
Tebliğ	33	20/12/2006	26382	Mükerrer 44
Tebliğ	34	26/12/2007	26738	Mllkerrer 44
Tebliğ	35	23/12/2008	27089	Mllkerrer 44
Tebliğ	38	29/12/2009	27447	Mükerrer 44
Tebliğ	39	29/12/2010	27800 (6. Miik.)	Mükerrer44
Tebliğ	40	26/12/2011	28154	Mükerrer 44
Tebliğ	42	31/12/2012	28514 (4. MUK.)	MUKerrer44
Tebliğ	43	30/12/2013	28867 (MUK.)	MUKerrcr44
10/2/2014	2014/5896	18/2/2014	28917	15. 21. 56. 60.84
Tebliğ	46	30/12/2014	29221	Mllkerrcr 44
Tebliğ	47	25/12/2015	29573	MUKerrcr-W

EK-2: 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNUN ÇEŞİTLİ HARÇLARLA İLGİLİ HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

Genci Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı 26/5/1981 gün ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ikinci kısmının sekizinci bölümünde yer alan çeşitli harçların uygulanması esaslarını göstermektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun

- a) Kayıt ve Suret Harçları ile ilgili 79'uncu,
- b) İmar ile ilgili Harçlara ait 80'inci,
- c) İşyeri Açma İzni Harcı ile ilgili 81'inci,
- d) Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı ile ilgili 82'nci,
- e) Sağlık Belgesi Harcı ile ilgili 83'üncü,

Maddeleri ile, bu harçlara ilişkin tarifeleri gösterir 84'üncü ve uygulanma esasları ve ödenmeleri ile ilgili 85'inci maddede yer alan hükümleri kapsar.

Yasal Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 85'inci maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığı'nca hazırlanmıştır.

Uygulama Esasları

Kayıt ve Suret Harcı

Madde 4- Belediyeler ve Belediyelere bağlı müesseselerden istenecek her türlü kayıt suretleriyle, gayrimenkullerle ilgili harita, plan, proje ve kroki suretlerinin verilmesi bu harca tabidir.

Harcın Hesaplanması

Madde 5- Bu harcın hesaplanmasında sahifeye bağlı suretlerde sahife adedi, sahifeye bağlı olmayan suretlerde ise normal bir daktilo sahifesinin alanı birim kabul edilir, bulunacak itibari sahife adedi esas alınır. Harcın hesaplanmasında yarım ve yarımı aşan sahifeler tam sahife sayılır.

Harita, plan ve krokilerin suretlerine ait harçların hesaplanmasında, alanı 1 m2'den küçük olan suretler 1 m2 sayılır, metre kareyi aşan miktarlar hesaplamada tam'a çıkarılır.

İmar İle İlgili Harçlar

Madde 6- Bu harçlar İmar Mevzuatı gereğince Belediyeler tarafından ilk parselasyon, ifraz ve tevhid, plan ve proje tasdiki, zemin açma ve toprak hafriyatı izni, yapı izni ve denetlenmesi ile yapı kullanma izni karşılığında tahsil edilir.

Tanımlar

Madde 7- Yukandaki maddede yer alan deyimlerden;

a) ilk parselasyon: Bir taşınmazın onaylı 1/1000 ölçekli imar Uygulama **Planlan** ereğince tapuya tescil edilebilecek ve üzerinde imar mevzuatına uygun İnşaat **yapd.abt-** fecek parçalara bölünmesidir.

b) ifraz: Bir taşınmazın imar mevzuatı yönünden **inşaata elverişli parsellere** **?** unmesidir.

c) Tevhid (Birleştirme): Birden fazla parseli, üzerinde **bina yapılabiləcək şclolde** birleştinnektir.

d) Plan ve Proje Tasdiki: 6785 sayılı İmar Kanununun 20/7/1972 **tarih ve 1605 sa-** yılı Kanun'la değişik 4' üncü maddesinde belirtilen ve yapı ruhsan **?** iç**?** **dilck.çc** ekinde belediyeye verilmesi gereken mimari, statik ve tesisat. plan, proje resirn ve **he-** sapların tasdikidir.

e) Zemin Açma ve Toprak Hafriyatı

1. Zemin Açma: Gayrimenkul sahiplerince pis su mecralarının yapının buhmduğu so- kaktaki lağım şebekesine veya varsa umumi fosseptiğe bağlanması veya elektrik. temiz **?** P.T.T. hattı gibi teknik alt yapı hizmetlerinin götüüilmesi amacı ile belediyelerce tespit edi- lecek esaslar dahilinde yol, kaldırım, meydan veya benzeri yerlerin kazanılmasıdır.

2. Toprak Hafriyatı: Temel kazısı ile inşaat sahasında daha önceden mevcut olup da bu inşaat sebebiyle kaldırılması gereken yıkım artığı malzemenin belediyece gösteri- lecek yere dökülmesi ve bu yerlerin tesviyesi faaliyetlerinin bütünüdür.

f) Yapı İzni ve Denetleme: İmar Nizamnamesinin 7'nci maddesi uyarınca yapı ye- rinin gösterilmesi, temel vizesi ve inşaat süresince belediyelerce sürdürülecek denetle- me işlemlerinin bütünüdür.

g) Yapı Kullanma İzni: Belediye Fen ve Sağlık görevlilerince yapının tamamlan- masını müteakip, 6785 sayılı İmar Kanununun ilgili maddelerine göre yapılan kontrol sonucunda verilen iskan (oturma) iznidir.

imar ile İlgili Harçların Hesaplanması

Madde 8- İmar Mevzuatı gereğince alınacak harçlar, Belediye Gelirleri Kanunu- nun 96'ncı maddesi gereğince Bakanlar Kumlunca tayin ve tespit edilecek esaslar dahi- linde aynı Kanunun 84'üncü maddesinde belirlenmiş tarifeye göre hesaplanır.

Kanunun geçici 3'üncü maddesi hükmü saklıdır.

İmarla ilgili harçların ödenme zamanı ve şekli belediye meclislerince tespit edilir. şu kadar ki mükellef arzu ettiği takdirde adına tahakkuk edecek harç miktarının tama- mını peşin olarak ödeyebilir.

İstisnalar

Madde 9- a) Teşvik belgesini haiz Organize Sanayii Bölgelerinde yapılacak parse- lasyon işlemleri ilk parselasyon harcından;

b) 7269 sayılı Umumi Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlar I lakkındaki Kanun hUkOmeleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler. imar ile ilgili Harçlar'ın tümünden müstesnadır.

İşyeri Açma izni Harcı

Madde 10- Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yeri açmak işyeri Açma İzni Harcına tabidir.

Bu harcın uygulamasında işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, fabrika, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence, dinlenme ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetle başka bir iş ve girişimin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerlerdir.

Harcın Hesaplanması

Madde 11- İşyeri Açma İzni Harcı, Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesi gereğince Bakanlar Kurulunca gösterilen esaslar içinde, aynı Kanunun 84'üncü maddesinde belirtilen tarifeye göre hesaplanır.

Harcın hesaplanmasında, gösterilen faaliyet alanında faydalanılma şartıyla işyerinin üzerinde kurulduğu arsanın tamamı göz önünde tutulur. Şu kadar ki bu şekilde hesaplanan işyerinin kapalı ve açık alanlarının toplam 5 000 m²'ye kadar olan kısmı harca tabidir. Bu miktarı aşan kısımlardan İşyeri Açma İzni Harcı alınamaz.

Faaliyet Türünün veya Müstecirin Değişmesi

Madde 12- Bir işyerindeki faaliyet türünün veya müstecirin değişmesi Belediye Gelirleri Kanununun uygulanması bakımından yeniden işyeri açma sayılır.

Başvurma

Madde 13- Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yeni bir işyeri açacak olan veya mevcut işyerindeki faaliyet türünü değiştirmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerini faaliyete geçirmeden önce belediyeye, işyerine ait bilgileri içeren bir beyanname vermeye ve hesaplanacak haç miktarını ödemeye mecburdurlar.

Diğer yasaların işyeri açılışları için koydukları hükümler saklıdır.

Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı

Madde 14- Mevzuat gereğince alınması zorunlu veya isteğe bağlı olarak belediyeler veya bağlı kuruluşları tarafından düzenlenen her türlü tıbbi, baytarı ve fenni muayeneler ile kimyevi ve bakteriyolojik tahliller sonucunda düzenlenen raporlardan alınacak muayene, ruhsat ve Rapor Harcı, Kanunun 96'ncı maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu'nca tayin ve tespit edilen belediye grubu ve hadler esas alınarak, 84'üncü maddede gösterilen tarife cetveline göre belediye meclisince belirlenir.

Kanunun Geçici 3'üncü maddesi hükmü saklıdır.

Harcın Ödenmesi

Madde 15- Muayene Ruhsat ve Rapor Harcı, harç konusu muayene raporu, ruhsat, raporun verilmesi sırasında belediye veya ilgili bölge kuruluna sunulduğunda ödenir.

Sağlık Belgesi Harcı

Madde 16- İşçilerin 1580 sayılı Belediye ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıhaya Kanunları ve diğer kanunlar gereğince belediyelerden aldıkları belgeler ve bunların belirlenmesi Sağlık Belgesi Harcına tabidir.

Harcın Hesaplanması

Madde 17- Sağlık Belgesi Harcının miktarı, Kanunun 84.üçüncü maddesindeki tarif cetvelinde yazılı miktarlar üzerinden 96'ncı maddeye göre Bakanlar Kurulu'na belirlenecek belediye grubu esas alınarak belediye meclisince tespit olunur.

Kanunun Geçici 3'üncü maddesi hükmü saklıdır.

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Harca Konu İşlemlerden Ayrıca Ücret Alınamayacağı

Madde 18- Belediyeler bu Yönetmelikte sayılan harç konusu hizmetlerinden dolayı mükelleflerden, her ne ad altında olursa olsun başkaca bir karşılık isteyemezler.

Kanunun 97'nci maddesindeki ücrete tabi işlemlerle ilgili hükümler saklıdır.

Yürürlük

Madde 19- Bu yönetmelik 1 Temmuz 1991 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20- Bu yönetmelik hükümleri İçişleri Bakanlığı'na yürütülür.

EK-3: 2464 SAYILI BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUNUN HARCAMALARA KATILMA **PAYLARI** İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİNİN **UYGULANMASINA** İLİŞKİN **YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı 26/5/1981 gün ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun üçüncü kısmında yer alan yol, kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına katılma paylarının uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun

- a) Yol harcamalarına katılma payı ile ilgili 86'ncı,
- b) Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ile ilgili 87'nci,
- c) Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı ile ilgili 88'inci,
- d) Payların hesaplanması ile ilgili 89'uncu,
- e) Payların Tahakkuk Şekli ile ilgili 90'ıncı,
- f) Tahakkuk zamanı ile ilgili 91'inci,
- g) Payların ilanı ile ilgili 92'nci,
- h) Tahsil şekli ile ilgili 93'üncü,

Maddelerinde yer alan hükümlerin uygulanma esaslarını kapsar.

Yasal dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 94'üncü maddesine göre Maliye, Bayındırlık ve İmar ve İskan Bakanlıklarının görüşleri alınarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM Uygulama Esasları

A- Yol Harcamalarına Katılma Payı

Mahiyeti

Madde 4- Belediye veya bağlı kuruluşlarınca, belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde,

- a) Yeni yol açılması,
- b) Mevcut yolların %40 oranında veya daha fazla genişletilmesi,
- c) Kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi,

d) Mevcut kaldırım veya parkelerin sökölüp yeniden düzenlenmesi,

hallerinde bu yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması do-
mıyısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden Yol Harcamalarına Ka-
tılma Payı alınır.

Payın Hesaplanması

Madde 5- Yol Harcamalarına Katılma Payı bir program dahilinde veya istek üze-
rine doğrudan doğruya yapılan işlerde, 4'üncü madde de belirlenen hizmetler için yapı-
lan giderlerin 1/3'üdür. Giderlerin hesaplanmasında maliyet, işler hangi ihale usulü ile
yapılmış olursa olsun, Bayındırlık Bakanlığı ve İller Bankası Genel Müdürlüğünün o
yıllar için tespit ederek yayımlandığı birim fiyatlar ve rayiçlere göre hesaplanan gerçek
bedeli geçemez.

Yolların kaldırım da dahil olmak üzere (15) metreden fazla genişliklerine düşen
giderler, belediyelere ait olup, harç hesaplanmasında bu giderler nazara alınmaz.

Böylece hesaplanan gider tutarında özel Devlet yardımları karşılıksız fon tahsisleri,
bu iş için yapılan bağış ve yardımlar ile istimlak bedelleri düşöldükten sonra kalan mik-
tarın 1/3'ü, 4'üncü maddede belirtilen mükellefler adına Belediye Encümeninin kararını
müteakip tahakkuk ettirilir.

Payın Tahakkuk Şekli

Madde 6- Yol Harcamalarına Katılma Payı 5'inci maddeye göre hesaplanan katıl-
ma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin sahipleri arasında vergi değeri toplamına
oranlanması ile bulunur. İki veya daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkul için
asıl cepheyi teşkil eden yoldan dolayı düşen pay tam, diğer yollardan dolayı düşen pay-
lar ise yanın olarak tahakkuk ettirilir.

Payın Tahakkuk Zamanı

Madde 7- Yol Harcamalarına Katılma Payının tahakkuku, iş hangi ihale usulüne
göre yapılmış olursa olsun, hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından
sonra yapılır.

Şu kadar ki, belediyenin çalışma programı uygulaması gereğince veya teknik zo-
runluluklar dolayısıyla kısım kısım inşa, tamir veya genişletme yapılması halinde, bitiri-
lerek istifadeye açılmış olması şartı ile, katılma payının kısım kısım da tahakkuku
mümkündür.

İşin bitirilerek hizmete açılmış olduğı geçici kabulünün yapılması ile belirlenir.

B- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı

Madde 8- Belediye veya bağlı kuruluşlarınca, belediye sınırları ve mücavir alanlar
içerisinde,

a) Yeni kanalizasyon tesisi yapılması,

b) Mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi hallerinde, bu tesis-
lerden faydalanacak gayrimenkullerin sahiplerinden Kanalizasyon Harcamalarına katıl-
ma payı alınır. İki veya daha fazla yol kenarlarında bulunan gayrimenkuller hangi yol-

dnki kanalizasyona bağlanmış iseler, payın hesabından o yola ait kanalı7..asyon giderleri nazara alınır.

Payın Hesaplanması

Madde 9- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı bu yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır.

Payın Tahakkuk Şekli

Madde 10- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı 5'inci ve 6'ncı maddelere göre hesaplanacak katılma payın toplamının, ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur.

Payın Tahakkuk Zamanı

Madde 11- Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı, bu Yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde tahakkuk ettirilir.

C- Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı

Mahiyeti

Madde 12- Belediye veya bağlı kuruluşlarınca belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde,

- a) *Yeni* içme suyu şebeke tesisleri yapılması,
- b) Mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı hallerinde, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkul sahiplerinden Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınır.

Payın Hesaplanması

Madde 13- Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin 5'inci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hesaplanır.

Payın Tahakkuk Şekli

Madde 14- Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu Yönetmeliğin 5'inci ve 6'ncı maddelerine göre hesaplanan katılma payı tutarının, dağıtımın yapıldığı saha dahilindeki gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanması ile bulunur.

Payın Tahakkuk Zamanı

Madde 15- Su tesisleri Harcamalarına Katılma Payı bu yönetmeliğin 7'nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde tahakkuk ettirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Hükümler

Payın Üst Sınırı

Madde 16- Harcamalara Katılma Payı bina ve arsalarda vergi değerinin %1 ini geçemez,

Muafıklar

Madde 17- İbadet yerleri Harcamalara Katılma Paylarından muaftır.

Sahip Deyimi

Madde 18- (Değişik: RG-1/11/1994-22098)

Bu Yönetmelikte geçen sahip deyimi gayrimenkulün malikini, varsa intifa **hakki** sahibini veya tahsisli olduğu kamu kurum ve kuruluşunu, bunlar yoksa gayrimenkulü sahibi gibi kullananları ifade eder.

Payların İlanı

Madde 19- Yukandaki maddelerde yazılı esaslara göre hesaplanan Harcamalara Katılma Paylarına ait tahakkuk cetvelleri bir ay süre ile Belediye ilan tahtasında ve varsa belediye ses yayın aracı ile ilan edilir. tahakkuk cetvellerinde mükelleflerin adı ve soyadı, adresi, payın mahiyeti ile isabet eden katılma payı miktarları belirtilir. Tahakkuk cetvelleri mahalle, cadde ve sokak itibariyle ayrı ayrı düzenlenir.

Katılma Payları tutarları mükelleflere ayrıca tebliğ olunur.

Katılma Payının tahakkuk ve tahsilinde tebliğ tarihi esas alınır.

Vergi Değeri Deyimi

Madde 20- Vergi değeri, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen kesinleşmiş değeri ifade eder. Vergi değerinin ihtilaflı olması halinde, kesinleşmiş değer belirleninceye kadar mükellefin Emlak Vergisi tarhına esas olmak üzere beyan ettiği değer nazara alınır. Vergi değerinin bilinmemesi halinde gayrimenkul için en son verilmiş bulunan Emlak Vergisi Beyannamesindeki değer esas alınır. Bu da bilinmiyorsa Emlak Alım veya Veraset ve İntikal Vergilerinin tarhına esas olan değerlerden en yükseği uygulanır.

Vergi Değerinde Değişiklik

Madde 21- Harcamalara Katılma Payının hesaplanmasında, gayrimenkulün vergi değerinde **tahakkuktan sonra meydana gelen değişiklikler nazara alınmaz.**

Tahsil şekli

Madde 22- Harcamalara Katılma Payları belediyeler veya bunlara bağlı kuruluşlarca, yukarıdaki esaslara göre hesaplanarak ilan ve tebliğ edildikleri yılı izleyen bütçe yılından itibaren 4 yılda bir 4 eşit taksitte tahsil olunur.

Taksitlerin her yılın hangi ayında tahsil edileceği belediye meclislerince kararlaştırılarak mükelleflere duyurulur.

Peşin Tahsil

Madde 23- Gayrimenkulün satış, hibe ve trampa gibi yollarla devri halinde o tarihe tahsil edilmemiş katılma payı taksitleri peşin olarak tahsil olunur.

Tapu Dairelerinin Sorumluluğu

Madde 24- Harcamalara Katılma Payına tabi gayrimenkullerin bir listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere ilgili Belediyeyi haberdar eder. Pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılmaz.

İtiraz

Madde 25- Harcamalara Katılma Payları ile ilgili itirazlar 213 sayılı Vergi Usula Kanunu hükümlerine göre çözümlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Son Hükümler**Yürürlük**

Madde 26- Bu yönetmelik hükümleri 1 Temmuz 1981 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 27- Bu yönetmelik hükümleri İçişleri Bakanlığınca yürütülür.

EK-4: BELEDİYELERİN ARSA, KONUT VE İŞYERİ ÜRETİMİ, TAHSİSİ, KİRALAMASI VE SATIŞINA DAİR GENEL YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, belediyeler tarafından arsa, konut ve işyerleri üretilmesi, tahsisi, kiralanması ve satışına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik belediyeler tarafından üretilen arsa, konut ve işyerlerinin tahsisi, kiralanması ve satışına ilişkin düzenlemeleri kapsar.

Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 69'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4-Bu Yönetmelikte geçen;

Dar gelirli: Aylık toplam geliri asgari ücretin, büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde iki katını, diğer belediyelerde bir buçuk katını geçmeyen aileyi,

Sosyal konutlar: Brüt kullanım alanı 100 m²'yi geçmeyen ve düşük maliyetli olarak üretilen konutları,

Konut: Sosyal konutlar dışında kalan diğer konutları,

Tahsis: Belediye tarafından üretilen arsa ve sosyal konutların, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşıyanlara, kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen bedeli karşılığında ihalesiz olarak verilmesini,

Kıymet takdir komisyonu: Bu Yönetmeliğe göre üretilecek arsa, konut ve işyerlerinin maliyet bedelini belirlemek üzere, biri inşaat mühendisi olmak üzere 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre belediye bünyesinde oluşturulacak en az üç kişilik komisyonu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Arsa, konut ve işyeri üretimi

Madde 5 - Düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediyeler tarafından imarlı ve alt yapı arsa- lar üretilebilir. Belediyeler tarafından öncelikle dar gelirli için farklı büyüklük- lerde sosyal konutlar üretilir. Sosyal konutlar dışında, belediyelerce konut üretilip satılabilir. Bu satışlardan elde edilecek gelirden sosyal konutların finansmanına katkı sağlanabilir.

Arsa temininde, konut ve sosyal tesis yapımında kredi kuruluşları, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak projeler yapılabilir.

A) Arsa, ihtiyaç olması halinde değişik büyüklüklerde ve özelliklerde işyerleri üretilir.

Arsa temini ve imar planı

Madde 6 - Arsa, konut ve işyerlerinin üretiminde ihtiyaç duyulacak arsa ve araziler 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre temin edilir. Temin edilen arsa ve arazilerin satış ve tahsisinde önce imar planları tamamlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arsa ve Konut Tahsisi

Arsa ve konut tahsis şartları

Madde 7 - Konut yapılmak amacıyla arsa tahsis edilecekler ile sosyal konut tahsis edileceklerde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Dar gelirli olmak,

b) Kendisinin, eşinin veya onsekiz yaşından küçük çocuklarının o belediye sınırlarında konutu veya konut yapmaya müsait arsası bulunmamak,

c) En az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikamet ediyor olmak,

d) Afete maruz kalmış olmak,

e) Sanayi bölgelerinden nakledileceklerden olmak,

f) 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulamaları kapsamında hak sahibi olup, gecekondu ıslahı ve tasfiyesi sebebiyle açıkta kalacak olmak,

Tahsisten yararlanacakların bu maddede aranan şartlardan (a), (b) ve (c) bentlerindeki şartların üçüne birlikte, ya da (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartlardan herhangi birine (c) bendinde belirtilen şartla birlikte sahip olmaları gerekir.

Tahsis edilecek arsa miktarından fazla müracaat olması halinde uygulanacak puanlama kriterleri belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Aile nüfusu, dul, engelli, evde yatalak hasta bulunması, çocukların gelir getirici bir işte çalışıp çalışmaması, aile bireylerinin sahip olduğu araç ve diğer varlıklar, gazi, şehit eş ve çocukları ile diğer hususlar puanlama kriterleri olarak dikkate alınır.

Arsa tahsisi

Madde 8 - Arsa tahsis bedeli kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenecek değerden aşağı olamaz.

Peşinat olarak alınacak tutar arsa bedelinin %20'sinden az olamaz. Peşinat alındıktan sonra kalan borcun aylık taksitler halinde ödenmesi esas olmakla birlikte değişik ödeme planları da uygulanabilir. Ancak toplam ödeme süresi 10 yıldan fazla olamaz.

Tapu devri peşinat alındıktan sonra yapılır.

Arsa bedelinin peşin ödenmesi halinde %25'e kadar indirim yapılabilir.

Kooperatiflere arsa tahsisi

Madde 9 - Üyelerinin tamamı 7'nci maddede belirtilen **şartları taşıyanlardan oluş**an kooperatiflere arsa tahsis edilebilir. Bu kooperatiflerden **tahsisten önce, Oyulcrinin** tamamının bu şartları taşıdıklarına dair belgeler istenir.

Arsa bedeli tamamen ödeninceye kadar kooperatif üyeliklerinin devri ancak **belediye** encümeninin izni ile olur.

Konut yapılmaması

Madde 10 - Konut yapılmak amacı ile tahsis edilen arsalar bu amaç dışında kullanılamaz ve üzerine konut yapıp 5 yıl kullanılmadan başkalarına satılamaz ve devredilemez.

Konutlar için inşaatla başlama ve yapım süreleri belediye meclisi tarafından belirlenir. İnşaatla başlama süresi üç yıl, inşaatı tamamlama süresi üç yıl olmak üzere, verilecek süre toplam altı yılı geçemez. Ancak, toplam altı yılı geçmemek kaydıyla konut yapımına başlama ve bitirme süreleri belediye encümen karan ile uzatılabilir.

Verilen süre içinde konut yapımına başlanılmaması veya süresinde konutun bitirilememesi halinde tahsis iptal edilerek arsa geri alınır.

Konut tahsisi

Madde 11 - Konutların tahsis bedeli, kıymet takdir komisyonunca her türlü giderler dahil edilerek tespit edilecek maliyet bedelinden aşağı olmamak üzere belirlenir.

Peşinat olarak alınacak tutar, konut bedelinin %10'undan az olmamak üzere, konut büyüklüklerine göre belirlenebilir. Ancak toplam ödeme süresi 20 yılı geçemez.

Konut tahsis edilen kişi konutu 5 yıl süreyle başkasına satamaz ve devredemez. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

Ödemenin geciktirilmesi ve tahsisin iptali

Madde 12 - Arsa ve sosyal konut bedeline ilişkin taksit ödemelerinin eksik yapılması veya hiç yapılmaması durumunda 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizi alınır.

Taksit ödemesinin toplam 3 ay süre ile yapılmaması durumunda, borcun gecikme faizleriyle birlikte 30 gün içinde ödenmesi, ödenmemesi halinde tahsisin iptal edileceği ilgiliye yazılı olarak bildirilir. Bildirime rağmen borcun ödenmemesi halinde tahsis iptal edilir.

Kiralama

Madde 13 - Sosyal konutlar, 7'nci maddede belirtilen kişilere belediye encümeni tarafından belirlenen bedel üzerinden kiralık olarak tahsis edilebilir.

Kira artışları mahallin şartlarına göre belediye meclisince belirlenir. Kira süresi, zorunlu hallerde belediye meclisince belirlenecek kira artışları uygulanmak şartıyla belediye encümen karan ile uzatılabilir.

Kira süresi dolduğu halde konutu boşaltmayanlar ile kira sözleşmesine aykırı davrananlar 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75'inci maddesi hükümlerine göre tahliye edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Arsa, Konut ve İşyerlerinin Satışı

Arsa satışı

Madde 14 - Düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere belediye tarafından üretilen arsaların 7'nci madde kapsamı dışında kalanlara satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Konut ve işyeri satışı

Madde 15 - Sosyal konutlar dışındaki konutlar ile işyerlerinin satışı aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Bedelin tespiti: Satış bedeli, arsa payları dahil olmak üzere kıymet takdir komisyonunca belirlenecek maliyet bedeline en az %5 ilave yapılmak suretiyle belediye encümeni tarafından tespit edilir.

b) İlan: Konut ve işyerlerinin satış şartları, yerleri, büyüklükleri, sayıları, özellikleri, fiyatları, müracaat şekli, son müracaat tarihi ile diğer hususların ilanı 22'nci madde hükümlerine göre yapılır.

c) Teminat: Konut ve işyeri satışlarında teminat alınıp alınmayacağı, alınacaksa miktar veya oranı ilanda belirtilir.

d) Satış: Konut ve işyerleri açık artırma usulüyle satılır. Konut ve işyerleri encümen tarafından önceden belirlenen fiyat üzerinden satışa sunulur ve ihale en yüksek teklifi veren istekli üzerinde bırakılır. Satışa sunulan konut ve işyerine alıcı çıkmaması halinde, yeniden ihaleye çıkarılmaksızın belirlenmiş olan fiyat üzerinden satış yapmaya belediye encümeni yetkilidir. Satışa sunulup da satılmayan konut ve işyerlerinin fiyatları, her yıl günün şartlarına göre yeniden belirlenir.

e) İndirim: Satışa çıkarıldığı halde alıcısı çıkmayan konutlara en az 30 kişiden oluşan grupların talip olması halinde indirim yapılabilir. Belli faaliyetler için tahsis edilecek işyerlerinde söz konusu meslek mensuplarına öncelik tanınabileceği gibi satış bedeli üzerinden indirim de uygulanabilir. İndirim oranı %25'i geçemeyeceği gibi satış bedeli hiçbir şekilde konut ve işyerleri maliyetinin altında belirlenemez. Bu bentuyarınca kendisine konut satışı yapılan kişi konutu 5 yıl süreyle başkasına satamaz ve devreder. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

f) **(Değişik: RG-3/10/2013-28784)** Ödeme planı: Konut ve işyeri satışlarında alınacak peşinat tutarı, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirlenir. Kalan miktar en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenecek plana göre ödenir. Belediye meclis kararı ile tamirat ve imalat niteliğindeki mesleklerin icrası amacıyla, küçük sanayi siteleri için, belediyelerce yapılan işyerleri, satış bedelinin en az %20'sine kadarı peşin, kalan miktarı ise 10 yıl içerisinde ödenmesi şartıyla satılabilir. Bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanır. Borcun zamanında

ödenmemesi halinde sözleşme hükümlerine göre hareket edilir. Konut ve işyerlerinin satışında banka kredisi ve diğer finansman araçlarından yararlanılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Belediye meclisinin yetkisi

Madde 16 - Belediye meclisi, dar gelirli tanımına ilişkin miktarı %25'e kadar artırmaya veya düşürmeye; tahsis ve satışlarda alınacak peşinat miktarlarını ve peşin ödemelere uygulanacak indirim oranını, tahsis ve satışlarda uygulanacak taksit süreleri ile vade farkını, yıllık kira artış oranını, satışlarda uygulanacak grup veya meslek indirim oranını belirlemeye; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizini tespit etmeye yetkilidir.

Tahsis ve satış yetkisi

Madde 17 - Arsa, konut ve işyeri tahsisi, kiralama ve satışları belediye encümeni kararı ile yapılır. Belediye encümeni kişilerin dar gelirli kapsamına girip girmediğini belirlemeye, tahsis, kiralama ve satışın yapılıp yapılmamasına, satışlarda teklif edilen fiyatın yeterli olup olmadığına ve ihaleyi sonuçlandırıp sonuçlandırmamaya yetkilidir.

Aile nüfusu, dul, engelli, evde yatalak hasta bulunması, çocukların gelir getirici bir işte çalışıp çalışmaması, aile bireylerinin sahip olduğu araç ve diğer varlıklar, gazi, şehit eş ve çocukları ile benzer özel durumları olanlara belediye encümeni tarafından kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen miktar üzerinden başkaca şart aranmaksızın arsa ve konut tahsis edilebilir.

Kısıtlama

Madde 18 - Bir kişiye birden fazla arsa ve konut tahsis edilemez, kiraya verilemez. Tahsis şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların tahsisi iptal edilir. Bu şekilde tahsisi iptal edilenler ile taksitli ödeme şartlarına uymadıkları için tahsisi iptal edilenlere bir daha tahsis yapılmaz.

Yanılıcı beyanda bulunmak suretiyle arsa ve konut tahsisinden yararlandığı tespit edilenler hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Taksitle arsa, konut ve işyeri tahsis edilmesi veya satılması halinde, tapu üzerine ipotek konulur ve borcun tamamı ödenmeden ipotek kaldırılmaz.

Sözleşme düzenlenmesi

Madde 19 - Arsa, konut ve işyeri tahsis ve satışları ile konut kiralanmasında ilgili kişiler veya kooperatif arasında, tahsis veya satış şartları, arsa, konut ve işyerlerinin kullanım şartları, tahsis ve satışın taksitle yapılması halinde taksitlerin ödeme süresi ve vade farkı, zamanında ödenmeyen taksitlere uygulanacak gecikme faizi ile tahsis veya satışın iptal edilmesi ve diğer hükümler bir sözleşme ile düzenlenir.

Geri ödeme

Madde 20 - Tahsis ve satışın iptali durumunda, o güne kadar tahsil edilen arsa bedeli ile başlanıp da bitirilmeyen konut ve işyerlerinin kıymet takdir komisyonunca

3. Yapılabak İşlemler

3.1. Belediyelerce Yapılabak İşlemler

Yukarıda genel olarak esaslan belirtilen maktu vergi ve harçların miktar ve tutarlarının tespiti ile ilgili olarak belediyelerce yapılabak işlemler aşağıda açıklanmıştır. Buna göre;

Belediye meclisleri, 2464 sayılı Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafında sayılan vergi ve harçlar bakımından mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıkları dikkate almak suretiyle belediyelerini dört gruba ayırırlar. Bu ayırımda, dört grup zorunlu olmayıp duruma göre daha az grup da belirlenebilir.

Söz konusu gruplar bu Tebliğin ekinde yer alan "Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tablo"nın sağında 1'den 4'e kadar numaralanmış sütunlardan oluşmaktadır. Bu gruplar mahallin gelişmişlik düzeyine göre, en yüksek (1) numaradan başlamak suretiyle en düşük (4) numaraya doğru sıralanır.

Bu kapsamda, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla söz konusu maktu vergi ve harçların miktar ve tutarları belirlenir ve belirlenen miktar ve tutarlar bahse konu dört gruba dağıtılır. Belediye meclislerince belediyenin (4)'ten daha az bir gruba ayrılması halinde bu miktar ve tutarların belirlenen gruplar içerisinde dağıtılacağı tabiidir.

Belediye meclisleri, miktar ve tutar belirlemenin yanı sıra, söz konusu maktu vergi ve harç miktar ve tutarların uygulanması bakımından bölge, semt, mahalle, bulvar, meydan, cadde veya sokağın hangi gruba gireceğine de karar verirler. Ancak, bu bilgiler ilgili Bakanlığa gönderilmez.

Belirlenecek miktar ve tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağından söz konusu maktu vergi ve harçların miktar ve tutarlarının tespitinde bu durumun göz önünde bulundurulması gerekir.

Bu şekilde hazırlanan "Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tablo"lar, ilgili belediyelerce 01/10/2014 tarihine kadar İçişleri Bakanlığına (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) gönderilir.

3.2. Bakanlıklarca Yapılabak İşlemler

İçişleri Bakanlığı belediyeler tarafından gönderilen "Bazı Maktu Vergi ve Harç Tarifelerine İlişkin Tablo"ları uygun bir süre içinde değerlendirerek kendi görüşleri ile birlikte Maliye Bakanlığına bildirir.

İçişleri Bakanlığının görüşleri ile birlikte belediye meclislerinin önerilerini Maliye Bakanlığına bildirmeleri sonucu söz konusu vergi ve harçlara ait maktu tarifelerin tespitine ilişkin teklif Maliye Bakanlığınca Bakanlar Kuruluna sunulur.

Ayrıca, belediye meclislerince konu ile ilgili önerilerde bulunulmaması ve bunun üzerine adı geçen Bakanlıkça herhangi bir görüş bildirilmemesi halinde bahse konu maktu vergi ve harç tarifeleri Bakanlar Kurulunca re'sen tespit edilir.

4. Yeniden Değerleme Oranının Uygulanması

Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen söz konusu maktu vergi ve harç tarifeleri, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu(3)hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında arttırılır.

Vergi ve harç tarifelerinin yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu hesaplanan tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dik.kate alınarak uygulanır, ikinci haneden sonra gelen küsurat dik.kate alınmaz.

Öte yandan, söz konusu maktu vergi ve harçların miktar ve tutarlarının yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu hesaplanan değerlerin Kanunda hükme bağlanan en üst tutar aşması halinde aşan tutar dikkate alınmaz, bu durumda Kanunda yer alan en üst tutar uygulanır.

5. Bakanlar Kurulunca Tarife Belirleninceye Kadar Uygulanacak Tutarlar

6527 sayılı Kanunun 6'ncı maddesi ile 2464 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 7'nci madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 7 - 2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'ıncı maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir."

Bu madde hükmü uyarınca, yukarıda usul ve esasları belirtilen çerçevede Bakanlar Kurulu kararı yayımlanıncaya kadar söz konusu vergi ve harçların maktu tarifeleri olarak ilgili belediyelerin belediye meclislerince 2013 yılı için belirlenen tutarlar uygulanacaktır.

Öte yandan, 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴ ile yeni kurulan belediyeler, ilk mahalli idareler genel seçimiyle tüzel kişilik kazanmışlardır. Bu durumda, yeni kurulan belediyelerin söz konusu vergi ve harçlar ile ilgili olarak 2013 yılı için maktu vergi ve harç tarifeleri olmadığından, bahse konu belediyelerin;

- İl belediye sınırları içinde yeni kurulan belediyelerin, il belediye meclislerince,
- Sınırları genişleyen veya belde belediyesi iken ilçe belediyesine dönüşen belediyelerin, kendi belediye meclislerince,
- Birden fazla belediye kısımlarından oluşan belediyelerin, ilçe merkezi olarak belirlenen belediye meclislerince,

2013 yılı için tespit edilen tarifeleri uygulamaları uygun bulunmuştur.

Tebliğ olunur.

¹¹¹ 1/3/2014 tarihli ve 28928 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹¹² 29/5/1981 tarihli ve 17354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹¹³ 10/1/1961 tarihli ve 10703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹¹⁴ 6/P ..012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Ek

BAZI MAKTU VERGİ VE HARÇ TARİFELERİNE İLİŞKİN TABLO

İL ADI:.......

BELEDİYE ADI:.....

A) İLAN VE REKLAM VERGİSİ

İlan ve Reklamın Türü ve Yapıldığı Yer	Kanuni Tarife		Grup NtrgJnlTutarı (TL)			
	En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
1. Dükkan, ıncarı ve sinai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi sabit bürün ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak						
Bulvar ve Meydan	20	100				
Cadde	20	100				
Sokak	20	100				
2. Motorlu taşıtların araçlarının içine veya dışına konulan ilan ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak						
Toplu taşıma araçları	8	40				
Diğer	8	40				
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilan ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak						
Bulvar ve Meydan	2	10				
Cadde	2	10				
Sokak	2	10				
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamlardan						
Led ekranlı ilan ve reklamlardan	30	150				
Diğer ışıklı ve projeksiyonlu ilan ve reklamlardan	30	150				
5. İlan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için						
Bütün yerlerde	0,01	0,25				
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapışınacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden						
Bütün yerlerde	0,02	0,50				

B) EĞLENCE VERGİSİ

(Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde)

Eğlencenin Türü ve Alanı		Kanuni Tarife		Grup/Ntrginin Miktan (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Bar. pavyon, gazino, gece kulilbil, taverna, diskotek, kabare. dansing gibi eğlence yerlerinde çalışılan her gün için	50 m ² 'ye kadar	5	100				
	51 m ² -150 m ² arası	5	100				
	151 m ² -300 m ² arası	5	100				
	301 m ² 'den yukan	5	100				
	4 yıldızlı otelde	5	100				
	5 yıldızlı otelde	5	100				
Bilardo ve masa futbolu salonları gibi eğlence yerlerinde çalışılan her gün için	25 m ² 'ye kadar	5	100				
	26 m ² -50 m ² arası	5	100				
	51 m ² -100 m ² arası	5	100				
	101 m ² -200 m ² arası	5	100				
	201 m ² 'den yukan	5	100				

C) İŞGAL HARCİ

İşgalin Türü ve Yapıldığı Yer		Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutan (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
1. 52'nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekare için gılnde		0,5	2,5				
1. 52'nci maddenin (!) numaralı bendinde yazılı hayvan satıcılarının işgallerinde	a) Satışı yapılan küçükbaş hayvan başına	0,5	2.5				
	b) Satışı yapılan büyükbaş hayvan başına	I	5				
3. 52'nci maddenin (3) numaralı bendinde yazılı işgallerde	a) Her taşıttan beher saat için	0,25	1,25				
	b) Parkmetre çalıştırılan yerlerde beher saat için	0,5	2.5				

Ç) TATİL GÜNLERİNDE ÇALIŞMA RUHSATI HARCİ

İşyerinin Titril ve Alanı		Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutan (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Her tür işyeri için yıllık olarak	25 m ² 'ye kadar	20	800				
	26 m ² - 100 m ² arası	20	800				
	101 m ² -250 m ² arası	20	800				
	251 m ² -500 m ² arası	20	800				
	501 m ² 'den yukan	20	800				

D) İŞYERİ AÇMA İZNİ HARCİ

İşyerinin Türü ve Alanı		Kanuni Tarife		Grup/Harcın Tutarı (TL)			
		En Az (TL)	En Çok (TL)	1	2	3	4
Her tür işyeri için beher m ² 'sinden	25 m ² 'ye kadar	0,10	1				
	26 m ² - 100 m ² arası	0,10	1				
	101 m ² -250 m ² arası	0,10	1				
	251 m ² -500 m ² arası	0,10	1				
	501 m ² 'den yukan	0,10	1				

EK-6: ANAYASA MAHKEMESİNİN BELEDİYE GELİRLERİ KANUNUN 96-B MADDESİNİ İPTAL EDEN KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2010/62

Karar Sayısı: 2011/175

Karar Günü: 29.12.2011

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu

İTİRAZIN KONUSU: 26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96. maddesinin (B) fıkrasının, Anayasa'nın 2., 6., 8., 11. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

1-0LAY

Davacı Şirket tarafından broşür şeklinde bastırılıp dağıtımı yapılan el ilanları için davalı Belediye'nin Meclisince belirlenmiş olan oranlar üzerinden hesaplanıp, ihtirazi kayıtlı beyan edilip ödenen ilan ve reklam vergisinin tahakkuktan terkin ve iadesi iste-miyle açılan davanın temyiz incelemesinde, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu iptali için başvurmuştur.

İİ- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

" ... Hipermarketler Zinciri Anonim Şirketi tarafından, ihtirazi kayıtla verilen Şubat 2005 dönemine ilişkin ilan ve reklam vergisi beyannamesi üzerinden 120.000 adet broşür için tahakkuk ettirilerek, tahsil edilen ilan ve reklam vergisinin ret ve iadesi istemiyle Kartal Belediye Başkanlığına karşı açılan davayı reddeden İstanbul 3. Vergi Mahkemesinin, 10.11.2009 günlü ve E: 2009/3012, K: 2009/2878 sayılı ısrar kararının bozulması istemiyle yapılan temyiz başvurusunu içeren dosya, Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelendikten sonra gereği görüldü:

Davacı Kurumun, Şubat 2005 döneminde Kartal Belediye sınırları içinde elle dağıttığı broşürler için 28.2.2005 tarihinde ihtirazi kayıtla verdiği ilan ve reklam vergisi beyannamesi üzerinden, 28.2.2005 günlü ve 109/4 sayılı tahakkuk fişiyle her bir broşür için 0,10 YTL olarak tahakkuk ettirilen maktu vergiler, davacı tarafından aynı gün ve seri A 2546913 sayılı makbuz karşılığı ödenmiş; hukuka aykırı tahsil edildiği ileri sürülen vergilerin ret ve iadesi istemiyle dava açılmıştır.

Davaya konu yapılan tahakkukun, 2464 sayılı Yasanın 96'ncı maddesinin (B) fıkrasında tanınan yetkiye dayanılarak Kartal Belediye Meclisi tarafından yüünlrlüğe konulan tarifede öngöiillen ilan ve reklamın her biri için O,1 O YTL üzerinden yapıldığı anlaşıldığından, ilan ve reklam vergisi tahakkukunda esas alınan ve her bir broşür için belirlenen maktu verginin dayanağı, Kartal Belediye Meclisinin 7.1.2005 günlü ve 2005/7 sayılı kararıdır.

Davacı tarafından; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin konulması, değiştirilmesi ve kaldırılmasında yasallık ilkesinin geçerli olduğu; bu konudaki tek istisnanın, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak konusunda Bakanlar Kuruluna verilebileceği öngörülen yetki olduğu, vergilendirme alanında belediye meclislerine tanınmış bir yetki bulunmadığından, vergilendirmeye esas alınan tarifeyi belirleyen Kartal Belediye Meclisi kararına dayanak oluşturan 2464 sayılı Kanunun 96'ncı maddesinin (B) fıkrasının, Anayasanın 73'üncü maddesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, belediye gelirlerini dört ayn kısımda düzenlemiştir. Birinci Kısım, vergileri; ikinci Kısım, harçları; Üçüncü Kısım, harcamalara katılma paylarını kapsamaktadır. Yasanın Dördüncü Kısım ise vergi ve harç tarifelerinin tespitine ilişkin düzenlemeleri de içeren çeşitli hükümlere ayrılmıştır.

Vergiler, harçlar ve katılma paylarından oluşan belediye gelirlerinden harcamalara katılma payları, hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamı üzerinden ve Yasanın Üçüncü Kısımında öngörülen yöntem ve esaslara göre tahakkuk ettirildiğinden belli tarife göre alınan belediye gelirleri, vergi ve harçlardan oluşmaktadır.

İlan ve reklam vergisinin en az ve en çok tutan Yasanın 15'inci maddesinde yer alan maktu tarifede öngörülmüştür. Bu tarife, 1.1.2005 tarihinden geçerli olmak üzere 31.12.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5281 sayılı Yasanın 16'ncı maddesiyle değiştirilmiştir. Değişik tarifenin (5) işaretli bölümünde; ilan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için en az 0,01; en çok 0,25 YTL ilan ve reklam vergisi belirlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasında Bakanlar Kurulu, yasa da en az ve en çok miktarları gösterilen ve aynı fıkra da yer alan vergi ve harçların tarifelerini, belediye grupları itibarıyla tayin ve tespiti yetkili kılınmıştır. Maddenin birinci fıkrası gereğince Bakanlar Kurulunun 96'ncı maddenin (A) fıkrasında tanınan yetkiyi; Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatının görüşü de alındıktan sonra İçişleri Bakanlığı tarafından, belediyelerin nüfusları ile ekonomik ve sosyal gelişme durumlarına göre yapılan ve Resmi Gazetede ilan edilen gruplandırmayı gözeterek kullanması gerekmektedir.

Yasanın 96'ncı maddesinin (A) fıkrasında gösterilmeyen vergi ve harç tarifelerini yapmak konusunda Bakanlar Kuruluna tanınmış bir yetki bulunmamaktadır. İlan ve reklam vergisi, 96'ncı maddenin (A) fıkrasında yer almayan vergilerdendir.

2464 sayılı Yasanın 96'ncı maddesinin (B) fıkrasında ise (A) fıkrasında sayılanlar dışındaki vergi ve harçlara ait maktu tarifelerin; bu Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak belediye meclislerince tespit olunması düzenlenmiştir.

İlan ve reklam vergisine ilişkin maktu tarifeler, 96'ncı maddenin (B) fıkrasında yer alan kuraldan dolayı, en az ve en çok tutarı 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 15'inci maddesinde öngörülen, 5281 sayılı Yasa ile değişik düzenlemedeki tutarlar gözetilerek belediye meclisleri tarafından yapılan tarife göre tahsil edilmektedir. Bu

nedenle, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (B) fıkrası, dava konusu ilan ve reklam vergisinin dayanağını oluşturmaktadır.

Yasa, Bakanlar Kuruluna, 96'ncı maddenin (A) fıkrasında tanınmış olan yetkinin kullanılması sırasında tespit şekli ve duyurulması da Yasada gösterilen gruplandırmanın gözetilmesini öngörmüşken; 96'ncı maddenin (B) fıkrasında belediye meclislerine tanınmış olan yetkinin kullanılmasına esas olmak üzere, ne şekilde tespit edileceği, hangi ölçütlere dayanacağı yasada gösterilmeyen ve belirsizlik içeren, çeşitli semtler arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklara bakılması dışında bir ölçü öngörmemiştir. Dolayısıyla konusunu, belediye ve mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın oluşturduğu ilan ve reklam vergisi için belediye meclisleri, yetki alanında, belirlilik ve ölçülülük kriterlerini içermeyen, bu yüzden hukuki güvenlik ilkesine de aykırı düşebilecek şekilde tarife yapabilecektir. Kuralda öngörülen, çeşitli semtler arasındaki sosyal ve ekonomik farklılığın hangi ölçütlere dayanılarak göz önüne alınacağını belirsiz kalmasından doğan bu durumun, hukuki güvenlik ilkesine aykırı düştüğü açıktır.

Herkesi, kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü tutan ve vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımını maliye politikasının sosyal amacı olarak belirleyen Anayasanın 73'üncü maddesi; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulmasını, değiştirilmesini veya kaldırılmasını öngörmüştür. Bu nedenle vergilendirme yetkisi, yasama organı tarafından kullanılabilen yetkilerdendir. Bu yetkinin kullanılmasında vergi yükünün adil ve dengeli dağılımını ve herkesin mali gücüne göre vergi ödemesini sağlama amacının gerçekleştirilebilmesi için sosyal ve ekonomik değişimlerin de bir gereği olarak, 73'üncü maddenin son fıkrasında yasama organınca bu yetkinin, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden muaflığa, vergi istisnalarına, vergi indirimlerine ve vergi oranlarına ilişkin olmak üzere ve yukarı ve aşağı sınırları yasada gösterilmek koşuluyla değişiklik yapılması konusunda Bakanlar Kuruluna kısmen devredilebilmesine olanak tanınmıştır. Anayasada, yasalık ilkesinin tek istisnasını Bakanlar Kuruluna devredilebilen bu yetki oluşturmaktadır. Bunun dışında vergilendirme alanında başka hiçbir organa tanınmış veya devredilebileceği öngörülmüş bir yetki bulunmamaktadır.

Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (B) fıkrasında belediye meclislerine aynı maddenin (A) fıkrası dışında kalan vergi ve harçlara ait maktu tarifeler yapmak konusunda yetki tanıyan kural, Anayasanın 73'üncü maddesine aykırı düşmektedir. Esasen Anayasa, maktu vergileri tespit konusunda Bakanlar Kuruluna dahi yetki tanımamıştır.

2464 sayılı Yasanın 96'ncı maddesinin (B) fıkrası, aynı zamanda Anayasanın 2'nci, 6'ncı, 8'inci ve 11'inci maddelerine de aykırı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen tüm nedenlerle, davacı tarafından ileri sürülen, düzenlemenin Anayasanın 2'nci, 6'nci, 8'inci, 11'inci ve 73'üncü maddelerine aykırı olduğu yönündeki iddia ciddi görüldüğünden, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 96'ncı maddesinin (B) fıkrasında yer alan; "Yukarıda sayılanlar dışındaki vergi ve harçların maktu tarifeleri; bu kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak belediye meclislerince tespit olunur." şeklinde yetki tanıyan düzenlemenin iptali istemiyle ve 2949 sayılı Yasanın 28'inci maddesinin 1'inci fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesine

başvurulmasına; dava dosyasındaki belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine ve Anayasa Mahkemesince itiraz yoluyla yapılan başvuru hakkında karar verilmesine kadar yargılamanın ertelenmesine, 12.2.2010 gününde oyçokluğu ile karar verildi."

111- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun itiraz konusu (B) fıkrasını içeren 96. maddesi şöyledir:

"MADDE 96- A) Bakanlar Kurulu, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösteri/en aşağıda yazılı vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibariyle tayin ve tespit eder.

1. (...) (Madde 96'nın (A) fıkrasının (I) numaralı bendi, 7.11.1984 tarih ve 3074 sayılı Kanunun 8'inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

2. Kaynak Suları Harcı,

3. Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı,

4. Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı,

5. Kayıt ve Suret Harcı,

6. İmar Mevzuatı Gereğince Alınacak Harçlar, (Ticaret ve konut bölgeleri için ayrı ayrı)

7. Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı,

8. Sağlık Belgesi Harcı,

9. Bina İnşaat Harcı.

B) Yukarıda sayılanlar dışındaki vergi ve harçların maktu tarifeleri; bu Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar gözönünde tutularak belediye meclislerince tespit olunur.

C) (Ek: 3239 - 4.12.1985) Bakanlar Kurulu bu Kanunda yer alan maktu vergi ve harçların en az ve en çok miktarlarını belirleyen hadleri birlikte veya ayrı ayrı yahut her vergi ve harçla ilgili tarifelerde yer alan en az ve en çok hadleri birlikte veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya ve Kanunda yazılı hadlerden az ve bu hadlerin on katından çok olmamak üzere yeni hadler tespit etmeye ve 21'inci maddede yazılı Eğlence Vergisi nispetlerini birlikte veya ayrı ayrı bir katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. "

8- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 6., 8., 11. ve 73. maddelerine dayanılmıştır.

İV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KJLIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCJOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN,

Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Engin YILDIRIM ve Nuri NECİPOĞLU'nun katılımıyla 15.7.2010 gününde yapılan ilk incelentilantısında; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru karan ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayatılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünölldü:

Başvuru kararında; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlölüklerin konulması, değıştirilmesi ve kaldırılmasında yasallık ilkesinin geçerli olduğu, bu konudaki tek istisnanın bunların muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanW1un belirttiğı yukarı ve aşağı sınırlar içinde değışiklik yapmak konusunda Bakanlar Kuruluna verilebilecek yetki olduğu, vergilendirme alanında belediye meclislerine tanınmış bir yetki bulunmadığından, belediye meclislerine bazı vergilerin tarifelerini belirleme konusunda yetki veren itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 6., 8., 11. ve 73. maddelerine aykırı olduğu ileri sürölümüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12. maddesi uyarınca, Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisi'ne tabi kılınmış, aynı Kanun'un 15. maddesinde de İlan ve Reklam Vergisi'nin tarifeleri belirlenmiştir. Söz konusu maddenin (5) numaralı bendinde; ilan ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerleri için uygulanacak vergilerin alt ve üst sınırları belirlenmiş, itiraz konusu olan 96. maddesinin (B) fıkrası ile de bu verginin maktu tarifelerinin, Kanun'da belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak belediye meclislerince tespit olunacağı belirtilmiştir.

Devletin kamusal gereksinimlerini karşılaması için egemenlik gücüne dayanarak tek taraflı iradesiyle kişilere yüklediğı bir kamu alacağı biçiminde tanımlanan verginin, anayasal sınırlar içinde salınıp toplanması zorunluluğu açıktır.

Anayasa'nın 73. maddesinde, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlölü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlölüklerin kanW1la konulacağı, değıştirileceğı veya kaldırılacağı öngörölerek Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen hukuk devleti ilkesi vergilendirme ilkeleri yönünden somut biçimde dile getirilmiştir.

Bireylerin sosyal ve ekonomik durumlarını etkileyecek keyfi uygulamalara neden olmaması için, vergilendirmede, vergiyi doğuran olayın ve vergilerin matrah ve oranlarının, yukarı ve aşağı sınırlarının, tarh ve tahakkuklarının, tahsil usullerinin, yaptırımlarının ve zamanaşımını gibi belli başlı temel öğelerinin kanunlarla belirlenmesi gerekir. Ancak, kanun ile her konuyu bütün kapsam ve ayrıntılarıyla düzenlemenin olanaklı bulunmadığı durumlarda çerçevesi çizilerek bu sınırlar içinde kalmak koşuluyla uygulamaya ilişkin konularda yürütme organına açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte düzenleyici idai işlem yapma yetkisi verilebilir.

itiraz konusu kuralda, belediye gelirleri arasında yer alan bazı vergilerin maktu tariflerini, kanunda belirlenen alt ve üst sınırlar arasında kalmak kaydıyla belirleme yetkisi belediye meclislerine verilmiştir. Belediye meclislerine verilen bu yetki, kanun koyucu tarafından vergilemenin temel öğelerinin belirlenerek uygulamaya, tekniğe ve uzmanlığa ilişkin konularda yürütme organına verilen düzenleyici idari işlemlerde bulunma yetkisi ya da kanunla getirilen bir düzenlemeyi açıklayıcı ve tamamlayıcı nitelikte verilen bir yetki olmayıp doğrudan vergi miktarının belirlenmesine ilişkin bir yetkidir.

Anayasa'nın 73. maddesinin dördüncü fıkrasında, "vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir" denilmektedir. Buna göre, Bakanlar Kurulu, yasanın belirttiği alt ve üst sınırlar içinde değişiklik yapabilecek, ancak bu sınırları aşacak biçimde herhangi bir düzenleme getiremeyecektir. Bakanlar Kurulu'na verilen bu yetki istisnai bir yetkidir. Vergilendirmede esas kural, vergilerin kanunla konulup, kaldırılması ve değiştirilmesidir. Dolayısıyla bu konularda yukarı ve aşağı sınırları belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir. Bu sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi ise kanunun öngörmesi koşuluyla ancak Bakanlar Kurulu'na verilebilir.

Bu nedenle, belediye meclislerine vergi tarifesini belirleme yetkisi veren kural Anayasa'nın 73. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 6., 8. ve 11. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

VI- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*" denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin üçüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

2464 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (B) fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII-SONUÇ

1- 26.5.1981 günlü, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96. maddesinin (B) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2- 2464 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (B) fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

EK-7: MAHALLİ İDARELER UZLAŞMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu Yönetmelik, il özel idareleri ve belediyeler tarafından uygulanan 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarhiyat sonrası uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmeliğin kapsamına il özel idareleri ve belediyelerce ikmalen, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Vergi Usul Kanununun 344'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, Vergi Usul Kanununun değişik Ek 1'inci maddesinin son fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık	: İçişleri Bakanlığını,
b) Genel Müdürlük	: Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünü,
c) Kanun	: Vergi Usul Kanununu,
d) Uzlaşma	: Tarhiyat sonrası uzlaşmayı,
e) Komisyon	: İl özel idaresi ve belediye uzlaşma komisyonunu,
f) Vergi	: İl özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçları,
g) Mükellef	: Kendisine vergi borcu terettüp eden gerçek veya tüzel kişilerle, sorumluları ve müteselsil sorumluları,
h) İdare	: il özel idaresi ve belediyeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonların Teşkilî ve Yetkileri

Uzlaşma Komisyonlarının Yetkisi

Madde 5 - Vergi Usul Kanununun değişik Ek 1'inci maddesi ile bu Kanunun kapsamına giren il özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlardan hangilerinde uzlaşma yoluna gidilebileceği ve uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri vergi, resim ve harç miktarının üst sınırının tayini hususunda İçişleri Bakanlığı yetkilidir.

Bakanlığa tanınan bu yetkiye dayanılarak uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri vergi, resim ve harç miktarlarının üst sınırı genel tebliğler ile belirlenir.

Uzlaşma Komisyonlarının Teşkili

Madde 6 - (Değişik birinci fıkra: 7/3/2015-29288) Uzlaşma komisyonları;

İl özel idareleri bütçesine giren vergi, resim ve harçlar için il özel idarelerinde valinin görevlendireceği genel sekreter veya genel sekreter yardımcısının başkanlığında, vali tarafından mali hizmetler biriminden seçilecek iki memur üyeden,

Belediye bütçesine giren vergi, resim ve harçlar için; büyükşehir belediyesinde başkanın görevlendireceği genel sekreter, genel sekreter yardımcısı veya daire başkanının başkanlığında, belediye gelir şube müdürü, diğer belediyelerde ise başkanın veya görevlendireceği başkan yardımcısının başkanlığında mali hizmetler müdürü, mali hizmetler müdürü olmayan yerlerde muhasebeci ile belediye encümenince mali hizmetler biriminden seçilecek bir memur üyeden müteşekkil üçer üyeden,

kurulur.

Bu komisyonlar üyelerinin tamamının katılmasıyla toplanırlar ve çoğunlukla karar verirler.

Komisyon başkan ve üyelerinin herhangi bir nedenle görevlerinin başında bulunmamaları halinde, vekalet edenler komisyonda görev yaparlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzlaşmanın Yapılması

Uzlaşma Talebi

Madde 7 - Uzlaşma talebinin, ceza ihbarnamesinin tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde mükellef veya ceza muhatabının bizzat veya resmi vekaletini haiz vekili vasıtası ile yetkili uzlaşma komisyonuna yazı ile yapılması gerekir.

Uzlaşma talebi, ihbarnamede yazılı vergi ve cezanın tamamı için yapılır. Kısmi uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşma komisyonları bir yargı organı olmayıp, kesilmiş olan cezada uyuşmak üzere yetkili kılınmış idareyi temsil eden kuruluşlardır. Bu nedenle, uzlaşma komisyonuna başvurma ve görüşmelere katılma konusunda mükellef veya ceza muhatabı adına hareket edecek kişinin avukat olması şart değildir. Bu kişilerin Noterlik Kanununun 60'ıncı maddesi uyarınca düzenlenen ve mükellef adına kesilen ceza miktarında uzlaşmaya yetkili oldukları şerhini taşıyan resmi vekaletnameye sahip olmaları yeterlidir.

Sekreteryaya Hizmetleri

Madde 8 - Uzlaşma komisyonlarının sekreteryaya hizmetlerini il özel idareleri ve belediyelerin **(Değişik ibare: 7/3/2015-29288)** mali hizmetlerle ilgili **(Değişik ibare: 7/3/2015-29288)** birimleri yerine getirir.

Uzlaşma Talep Süresi

Madde 9 - Uzlaşma talebinin, vergi veya ceza ihbarnamesinin mükellefe tebliğ tarihini takip eden günden itibaren 30 gün içinde yapılması şarttır.

Uzlaşma Talebinin İncelenmesi ve Görüşmelerinin Yapılması

Madde 10 - Uzlaşma komisyonlarına verilen veya posta ile taahhütlü olarak gönderilen uzlaşma dilekçeleri üzerine sekreteryaya, talebi komisyona intikal ettirmeden önce;

- a) Talebin uygun şekilde ve süresi içinde yapılıp yapılmadığını,
 - b) Uzlaşmanın komisyon yetkisi içinde bulunup bulunmadığını,
- inceler.

Bu inceleme sonucunda, uzlaşma talebinin süresi içinde ve usulüne uygun şekilde yapılmadığının veya komisyonun yetkisi dışında bulunduğu tespit halinde talep reddedilir.

Uzlaşma talebinin süresinde ve usulüne uygun şekilde yapıldığının ve komisyonun yetkisi içinde bulunduğu anlaşıldığında, uzlaşma ile ilgili olarak yapılacak görüşmelere bizzat katılması veya resmi vekaletini haiz vekilini bulundurması hususu, görüşmenin tarihi, yapılacağı yer ve saati komisyon sekreteryası tarafından yazı ile en az onbeş gün önceden mükellefe bildirilir. Mükellefin istemesi üzerine onbeş günlük süreye bağlı kalınmaksızın daha önceki bir tarih, uzlaşma günü olarak belirlenebilir.

Uzlaşma davetiyesi muhatabına Vergi Usul Kanununun tebliğ hükümlerine göre tebliğ edilir. Tebliğ tarihini ve imzayı içeren alındı belgesi uzlaşma dosyasına konulur.

Mükellefin veya resmi vekaletini haiz vekilinin uzlaşma davetiyesinde belirtilen yer, tarih ve saatte toplantıya katılması halinde, uzlaşma görüşmelerine başlanır. Yapılan görüşme sonucunda uzlaşma sağlandığı takdirde, uzlaşma komisyonu durumu üç nüsha olarak düzenlenen tutanakla tespit eder. Bu tutanağın üç nüshası da komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır.

Bu tutanağın bir nüshası mükellef veya vekiline derhal verilir. Bir nüshası gerekli işlem yapılmak üzere **(Değişik ibare: 7/3/2015-29288)** mali hizmetler birimine aynı gün intikal ettirilir. Bir nüshası da uzlaşma komisyonunda oluşan dosyalarda saklanır. Tutanağın alt kısmında bir yere "Bu tutanağın bir nüshasını uzlaşma komisyonunda .../.../... tarihinde aldım". ibaresi ve mükellef veya vekilinin adı ve soyadı yazıldıktan sonra imzası karşılığında tebliğ edilerek tebliğ işlemi gerçekleştirilir.

Uzlaşma sağlanamadığı takdirde (mükellef veya vekilinin uzlaşma komisyonunun davetine icabet etmemesi, komisyona geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya ihtirazi kayıtla imzalamak istemesi halinde uzlaşma sağlanamamış sayılır) komisyonca bu husus belirtmek üzere üç nüsha tutanak düzenlenir. Tutanağın bir nüshası mükellefe verilir. Mükellefin uzlaşma davetine icabet etmemesi veya tutanağı almaktan imtina etmesi halinde, tutanağın iki örneği **(Değişik ibare: 7/3/2015-29288)** mali hizmetler birimine gönderilir.

Uzlaşmanın sağlanamaması halinde, vergi ve ceza için yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde (komisyon teklifinin mükellefçe kabul edilmediği durumda) komisyon nihai teklifini tutanağa geçirir. Mükellef dava açma süresinin son gılnil akşamına kadar komisyonun nihai teklifini kabul ettiğini bir dilekçe ile **(Deği-**

şik ibare: 7/3/2015-29288) mali hizmetler birimine bildirdiği takdirde, bu tarih itibariyle uzlaşma vaki olmuş sayılır ve buna göre işlem tesis edilir.

Uzlaşma Gününün Ertelenmesi

Madde 11 - Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra komisyonun o gün toplanamayacağı anlaşılmaması halinde, yeni bir uzlaşma günü belirlenerek mükellefe bildirilir.

Uzlaşma müzakeresinin belirlenen günde sonuçlandırılmaması veya daha ayrıntılı bir inceleme ya da araştırma yapılmasını gerektirmesi halinde, uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir. Bu durum, komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanan bir tutanakla tespit olunur ve bu tutanak uzlaşma dosyasında saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uzlaşmanın Sonuçları

Uzlaşmanın Kesinliği

Madde 12 - Uzlaşma vaki olduğu takdirde komisyonların düzenleyecekleri uzlaşma tutanakları kesin olup, gereği (**Değişik ibare: 7/3/2015-29288) mali hizmetler birimince** derhal yerine getirilir.

Uzlaşma tutanağının (**Değişik ibare: 7/3/2015-29288) mali hizmetler birimine** intikali üzerine tarih ve tebliğ edilmiş olan vergi ve ceza, uzlaşılan vergi miktarına göre düzeltilir.

Uzlaşma ve Cezalarda İndirme

Madde 13 - Yapılan tarhiyata karşı cezada indirim veya uzlaşma hükümlerinden sadece birisinden yararlanılabilir. Uzlaşma talebinde bulunan mükellef, uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyan ederek adına salınan cezalar hakkında Kanunun 376'ncı maddesinin uygulanmasını isteyebilir.

Ödeme Zamanı

Madde 14 -Uzlaşma konusu yapılan vergi ve cezalar;

a) Uzlaşma vaki olduğu takdirde buna ilişkin düzenlenen ve tebliğ olunan uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme zamanlarından önce tebliğ edilmişse kanuni ödeme zamanlarında; ödeme zamanları kısmen veya tamamen geçtikten sonra tebliğ edilmişse ödeme süreleri geçmiş olanlar uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde;

b) Uzlaşma vaki olmadığı takdirde, Vergi Usul Kanununun 112 ve 368'inci maddeleri ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27'nci maddesinin (3) numaralı bendi hükmü çerçevesinde,

ödenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uzlaşma Konusu Yapılabilecek ve Yapılamayacak Cezalar

Madde 15 - 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre alınacak katılım paylarında uzlaşma yapılamaz.

Vergi Usul Kanununun Ek 1'inci maddesinde 24/6/1994 tarihli ve 4008 sayılı kanunla yapılan değişiklikle kaçakçılık suçu cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza uzlaşma kapsamından çıkarılmış olduğundan, 1/1/1995 tarihinden sonraki vergilendirme dönemlerine ait olup kaçakçılık suçu cezası kesilen vergi ve cezada uzlaşma yapılmaz.

Bu tarihten (1/1/1995) önceki dönemlere ilişkin olarak kesilecek kaçakçılık cezası ise uzlaşma konusu yapılabilir.

1/1/1995 ile 1/1/1999 tarihleri arasındaki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak kesilecek kusur ve ağır kusur cezaları uzlaşma konusu yapılabilir.

1/1/1999 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemine ilişkin olarak kesilen usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Kanunun 344'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç vergi ziyai cezası da vergi aslından bağımsız olarak uzlaşma konusu yapılabilir.

Yürürlük

Madde 16 - Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17 - Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

EK-8: 394 SAYILI HAFTA TATİLİ HAKKINDA KANUN

Madde 1 - On bin veya on binden fazla nüfusu havi şehirlerde alelumum fabrika, imalathane, tezgah, dükkan, mağaza, yazıhane, ticarethane, sınai ve ticari bilumum müessesat ve tcvabiinin haftada bir gün tatili faaliyet etmeleri mecburidir.

Madde 2 - Resmi devirle umumi, hususi, ticari ve sınai herhangi bir müessesede müstahdemini ve ameleyi haftada altı günden fazla çalıştırmak memnudur.

Madde 3 - (Değişik: 2/4/1956-60/1 md.) - Sanayi zümreleri dışında kalan işlerden ziraat, avcılık, balıkçılık, çobanlık, ormancılık ve emsali mesai erbabı işbu kanun ahkâmından müstesnadır.

Madde 4 - Atide zikrolunan müesseseler yevmi mahsusta hafta tatilinden müstesnadır:

A - (Değişik 1/12/1926 - 936/1 md.) Hastaneler, dispanserler, eczaneler, etıbbı ve diş muayenehaneleri, kimya ve bakteriyoloji laboratuvarları, hamamlar ve tephirhaneler.

B - Vapur, Tramvay, su, elektrik, gaz, telefon şirketleri, kuvayı muharrike müesseseleri, liman, iskele ve istasyon, gümrük ve antrepolardaki tahrniliye ve nakliye şirket ve cemiyetleri, berri ve bahri vesaiti umumiyei nakliye ve hidematı umumiyei belediye, vakı ve ya vukuu muhtemel bir kazaya ait tedabiri seria ittihazına muktazi ameliyat ile bu ameliyatın icrası için zaruri olan alat ve edevatı ihzar edecek müesseseler;

C - (Değişik 1/12/1926-936/2 md.) Matbaalar, münhasıran yevmi gazete bayileri, müzeler, umumi kütüphaneler, umumi bahçeler, tiyatrolar, spor, konferans ve konser salonları, sinemalar, halkı eğlendirmeğe mahsus oyun mahalleri, kulüpler, munhasıran Tayyare Cemiyeti piyango bileti satış şubeleri.

D - (Değişik 1/12/1926-936/3 md.) Hanlar, oteller, fotoğrathaneler, lokantalar, kahvehaneler.

E - Mütesariülfesat mevat istimal ve imal eden ve tatili faaliyeti mamulatının bozulmasını veya tenzili kıymetini mucip olan sanayi müesseseleri;

Şu kadar ki, bu gibi müessesatta müstahdem memurun ve amelenin münavebe suretiyle haftada birer gün mezun olmaları mecburidir.

F - (Ek: 2/4/1956-60/2 md.) Yapıcılık, tuğlacılık gibi işlerle tütün, incir, üzüm, meyankökü, zeytin, ağaç palamutu, susam, fındık, pancar ilh... gibi, zirai ve sınai mahsulatın işlenmesi ve manipasyonu gibi açık havada ve senenin bir kısmında yürütülen veya faaliyeti mevsime tabi olan işler veya bu işlerin yürütüldüğü müesseseler.

1) (Ek: 27/4/1972- 1584/1 md.) Turistik, hediyelik ve hatıra eşya satan ticarethane ve müesseseler.

Madde 5 - (Değişik: 23/3/1950 - 5620/1 md.)

Fırıncılar, yalnız sebze, yaş meyva ve tütün satanlar, nalbantlar, atat ve edevatı ziraie tamircileri dördüncü maddedeki müesseseler gibi, kasaplar da saat 13'e kadar açık

bulundurulabilir. Ramazan ve Kurban bayramları arifesine raslıyan Pazar günleri tatilden istisna edilebilir.

Madde 6 - Pazar günleri tatil eden fabrika, maden ocağı vesair müessesatta bekçilik, kapıcılık etmek veyahut makine ve kazanları temizlemek, işletmek ve maden ocaklarının inkıtasız faaliyeti bir mecburiyeti fenniye tahtında bulunan hidematını devam ettirmek gibi ifası zaruri hizmetlerde Pazar günleri çalıştırılan müstahdemin ve ameleye o hafta içinde yirmi dört saatten dun olmamak üzere birer gün mezuniyet verilir.

Madde 7 - Devletin tahtı idare ve murakabesinde bulunan veya Devlet nam ve hesabına işleyip de Müdafaa-i Milliye ile alakadar olan müesseseler, senede on beş defa Pazar tatilini tavik edebilirler.

Madde 8 - İşbu kanunun ahkamı istisnaiyesinden istifade etmek isteyen müesseselerin sahip veya müdiri mes'ullerinin mahalli belediye meclislerine müesseselerinin nevi, evsaf ve şeraitini ve istihdam ettikleri memurin ve amele miktarını mübeyyin bir beyanname vererek ruhsatname almaları lazımdır. Belediye mıntıklarından hariç bulunan müesseseler en yakın belediyelere müracaat ederler. Ruhsatnameler bir sene için muteberdir.

Madde 9 - İşbu kanunun ahkamına muhalif olarak Pazar günleri açılan dükkan ve müessese, zabıta memurları tarafından kapatılmakla beraber keyfiyeti mübeyyin bir zabıt varakası tanzim edilerek belediye başkanlığına tevdi olunur. Bu baptaki zabıt varakaları aksi sabit oluncaya kadar mamulünbih ve muteberdir.(!)

Madde 10 - (Değişik: 23/1/2008-5728/4 md.) - Bu Kanunun ahkamına muhalefet eden dükkan ve mağaza ve müessese sahip veya müdürlerine belediye encümeni tarafından yüz Türk Lirası idari para cezası verilir.

Madde 11 - (Mülga: 23/1/2008-5728/578 md.)

Madde 12 - İşbu kanun ahkamının nüfusu on binden dun olan şehir ve kasabalarda dahi tatbıkı, mahalli belediye meclislerinin karar ve ilanına vabestedir.

Madde 13 - İşbu Kanunun ahkamı tarihi neşrinden on gün sonra muteberdir.

Madde 14- İşbu Kanunun tatbıkı ahkamına Heyeti Vekile memurdur.

EK-9:KATMA DEĞER VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARI KULLANMALARI MECBURİYETİ HAKKINDA KANUNLA İLGİLİ GENEL TEBLİĞ (SERİ NO: 63)

Bilindiği üzere, 5281 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21'inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna "Maliye Bakanlığı yukarıdaki şartlara bağlı kalmaksızın, biletle girilen yerlere ilişkin eğlence vergisinin hesaplanması ve ödenmesine dair işlemlerin ödeme kaydedici cihaz kullanılarak yapılmasına ait usul ve esasları belirlemeye yetkilidir." hükmü eklenmiştir.

Anılan uygulamaya ilişkin usul ve esaslar aşağıda açıklanmıştır.

1 - Biletle Girilen Yerlerde Kullanılacak Ödeme Kaydedici Cihazlar:

Biletle girilen eğlence yerlerini işletenlerden 2464 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin (1) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri kapsamında faaliyette bulunan (sinemalarda yerli ve yabancı film gösteren) mükellefler istemeleri halinde giriş biletlerini, Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanılmalı Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanunun 5'inci maddesine göre Bakanlığımızca onaylanan ödeme kaydedici cihazlarla düzenleyebileceklerdir. Bu şekilde düzenlenen ödeme kaydedici cihaz fişleri, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 257'nci maddesiyle Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanılarak, "giriş bileti" olarak addedilecektir.

Söz konusu ödeme kaydedici cihazların üretici veya ithalatçı kuruluşlarca Bakanlığımızdan onay alınmak suretiyle işletme ihtiyaçlarına uygun şekilde programlanması ve bu cihazlar kullanılmak suretiyle düzenlenecek giriş biletlerinin de ekteki (Ek: 1) örneğe uygun *şekil* ve muhtevada olması gerekmektedir.

2- Ödeme Kaydedici Cihazlarla Düzenlenen Biletlerin Belediyelere Damgalatma Zorunluluğunun Kaldırılması:

Giriş bileti düzenlemede kullanılacak olan Bakanlığımızdan onaylı ödeme kaydedici cihazların kağıt rulolarına, 2464 sayılı Kanununun 21'inci maddesi ile getirilen "belediyeler tarafından özel damga konulması şartı" aranmayacaktır.

Bahse konu biletle girilen eğlence yerlerini işleten mükellefler giriş biletlerini yukarıda belirtilen ödeme kaydedici cihazları kullanmak suretiyle (belediye damgası olmaksızın) düzenlemeleri halinde, bu hizmetleriyle ilgili olarak müşterilerine başkaca bir belge vermeyeceklerdir.

Ödeme kaydedici cihazlar kullanılmak suretiyle düzenlenen biletlerin bir nüshası müşteriye verilecek (kayıt rulosunda yazılı olan) diğeri ise Vergi Usul Kanununun defter ve belgelerin muhafaza ve ibraz mecburiyetine ilişkin hükümleri uyarınca mükellefçe saklanacaktır.

Müşteriye verilen hizmet karşılığı düzenlenen bilet nüshası, sinemaya girişte biletin yırtılması veya iptal edilmesi gibi bir işleme tabi tutulmayacaktır. Şu kadar ki mükerrer kullanımların önlenmesine yönelik olarak giriş biletinin herhangi bir yerine, girişte işletmeci tarafından özel işaretlerini taşıyan ve biletin kullanıldığını gösteren damga veya kaşe uygulanacaktır.

3 - Eğlence Vergisinin Hesaplanması ve Ödenmesi:

Giriş biletlerini yukarıda belirtilen ödeme kaydedici cihazları kullanmak suretiyle dUzenleyen mükellefler, 2464 sayılı Kanununa göre tahsil edilen eğlence vergisini, ödeme kaydedici cihazların günlük kapanış fişleri (Z raporu) ve mali hafıza raporlarından yararlanarak hesaplayacaklardır.

Mükellefler, yukarıda belirtildiği şekilde hesaplanan her aya ait eğlence vergisini, en geç ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar mahallin mal müdürlüğü veya muhasebe müdürlüğüne ödeyeceklerdir. Mal müdürlükleri ve muhasebe müdürlüklerince, tahsil edilen meblağın %75'i Kültür ve Turizm Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına, %25'i de ilgili belediyeye, tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar aktarılacaktır. Verginin ödendiğine dair belge ve o aya ait hasılatı gösteren ödeme kaydedici cihaz mali hafıza raporu, ekte (Ek: 2) yer alan bilgi formu ekinde, ödemenin yapıldığı ayın sonuna kadar ilgili belediyeye verilecektir.

Giriş biletlerini ödeme kaydedici cihazlarla düzenlemeyen mükellefler eğlence vergisine ilişkin işlemlerinde, daha önceden olduğu gibi 2464 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen usul ve esaslara göre hareket edeceklerdir.

4 - Ceza:

Ytık.arıda belirlenip açıklanan usul ve esaslara uymayanlar hakkında, işledikleri fiile göre 3100 Sayılı Kanun ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda yazılı cezalar uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

Kaynakça

- ACAR, İ.A. ve Kitapçı, İ. (2009), "*Bir Mali Yerelleşme Deneyimi Olarak İsveç*", **Maliye Dergisi**, Sayı: 157, Temmuz-Aralık, 85-104.
- AKSOY, Ş. (1998). Kamu Maliyesi, Filiz Kitabevi, 3. Baskı, İstanbul
- ARSLAN, Mehmet (2007), Vergi Hukukunda Zamanaşımı, Yaklaşım Yayınları, Ankara.
- BAHL, Roy, (1999), "Implementation Rules for Fiscal Decentralization" Land Reform Training Institute, International Studies Program School of Policy Studies Georgia State University,
- BARÇIN, H. Bahadır, "*Büyükşehir İlçe Belediyelerinin Payı Hatalı mı Hesaplanıyor?*", https://www.malihakem.com/analizler/buyuksehir-ilce-belediyelerinin-iller-bankasi-payi-hatali-mi-hesaplaniyor_an162.html
- BARÇIN, H. Bahadır, "*Işıklı ve Projeksiyonlu İlan ve Reklam Gelirlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Konular*", https://www.malihakem.com/analizler/isikli-ve-projeksiyonlu-ilan-ve-reklam-gelirlerinde-dikkat-edilmesi-gereken-konular_an173.html
- BAYK.ARA, Bekir (2007), "*Belediye Gelirlerinin Tahsil Usulü*", Vergi Dünyası Dergisi, **Sayı-311**,
- BELANGER, Michel (1996); "*Fransız Yerel Yönetim Hesaplarının Yargısal Denetimi: Bölge Hesap Mahkemeleri*", (Çev.) Durmuş Tezcan, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C. 5, **S. 1**, Ankara.
- BOSCHMANN, Nina, Loca! Governance & Decentralization, (2009), "*Fiscal Decentralization and Options for Donor Harmonisation*", Development Partners Working Group on Local Governance and Decentralization Dpwg- Lgd, Paulstr. 2310557, December, Berlin, http://www.dpwg-lgd.org/cms/upload/pdf/Fiscal_Decentralisation.pdf, (1.12.2012)
- BOZDOĞANOĞLU, Burçin (2016), "*Haberleşme Vergisindeki Hukuka Aykırılıklar ve Çözüm Önerileri*", 31. Türkiye Maliye Sempozyumu.
- BUMBAKARE P.Celestiri, Itdweb, (2009), "*Loca/ Taxes As Impediment For Some, Formalization: What is Being Done*", International Tax Dialogue, Commissioner for Domestic Taxes Rwanda Revenue Authority, Kigali-Rwanda, <http://www.itdweb.org/Pages/Home.aspx>, (1 1.02.2012)
- DANIŞT AY Kararları.
- DÖNMEZ, Mustafa (2010), "*Belediyelerin Gelir Kaynakları*", Ankara Yayınevi, Ankara.
- EDİZDOĞAN, Nihat (2003), Türk Vergi Sistemi, Ekin Kitabevi, Ankara.
- ERSÖZ, Halil Yunus (2004). "*Sosyal Politika-Refah Devleti-Yerel Yönetimler ilişkisi*"
- ES, Muharrem (2008)., "*Osmanlı Devletinde Mahalli İdareler*", Yerel Siyaset Dergisi, 2008.
- GÜNGÖR, Hayrettin, (2008), "*Belediyelerde Borç Yönetimi*", İller ve Belediyeler Dergisi Ekim Sayı 726.
- KUŞÇU, Bülent, "*Büyükşehir Belediyelerin Elektrik Üretim Lisans Harcı Geliri*", Mahalli idareler Dergisi, Sayı-40.
- MELOCHE, J-P., Vaillancourt, F. ve Yılmaz, S. (2004), "*Decentralization or Fiscal Autonomy? What Does Really Matter? Effects on Growth and Public Sector Size in European Transition Countries*", World Bank Policy Research Working Paper 3254, 1-30.

- ORTAK. Ahmet (2011). "*Belediyelerin Borçlanması*", SAYDER Dış Denetim Dergisi, s. 173-181.
- OZA SOY, Ahmet, "20/415896 Sayılı KHK Yiürürlükten Kalktı mı. Yeni Kurolacak Belediyeler Hangi Tarifeyi Uygulayacaklar?", www.vergialgi.net, Giriş Tarihi: 27.11.2015
- OZANSOY, Ahmet, "6360 Sayılı Kanun Sonrası Bütçeden Belediye/ere Pay Dağıtımı", <http://www.vergialgi.net/ekonomi-maliye/6360-sayili-kanun-sonrasi-butceden-belediyelere-pay-dagitimi/>
- ÖNCEL, Mualla, KUMRULU, Ahmet ve ÇAĞAN, Nami (2010), Vergi Hukuku, 19. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2010
- ÖZ. , Semih (2012),. "*Anayasa Mahkemesinin Belediye Meclislerinin Vergilendirme Yetkisiyle ilgili Kararına ilişkin Bir Değerlendirme*", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 67, No. 4.
- PARLAK, Bekir, "*Osmanlı Devleti'nin Son Yüzyılında Taşra Yönetimine ilişkin Anayasal- Yasal Gelişmeler ve Cumhuriyet Yansımaları*", www.academical.org/dergi/MAKALE/11sayi/ParlakBOsmanliDevletininSon.doc
- PRUD'HOMME, R. (1991), "*Adem-i Merkeziyet (Yerinden Yönetim)*", Türkiye Maliye Sempozyumu-Merkezi İdari ile Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkiler, 207-228.
- RİCHARD Almy, A Survey of Property Tax Systems in Europe (The Ministry of Finance Republic of Slovenia, Department of Taxes and Customs, March, 2001), s. 13. <http://www.ogjd.com/europeanTaxSystems.pdf> (Erişim: 05.06.2009)
- SALİH Turan, Vergi Teorisi ve Politikası (5.Baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1993), s. 143.
- SAKINÇ, Süreyya (1998); "*Vergilendirme Yetkisinin İdarelerarası Tahsisi ve Türkiye Uygulaması*", XII. Türkiye Maliye Sempozyumu, Bodrum.
- SAKINÇ, Süreyya (1998); "*Kamusal Mali Yerinden Yönetim ve Yerel Kamusal Malların Sunumunda Etkinlik*", Emek Matbaası, Manisa.
- SAYIŞTAY Kararları.
- SEVSAY, Haktan (2011), "*İdari Vesayet Mali Özerklik İlişkisi ve Belediye/er*", Yerel Siyaset, <http://www.yerelsiyaset.com/v4/sayfalar.php?goster=ayrinti&id=659>,
- TEKİNBAŞ, E. ve Dikeç, Ü. (1991), "*Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkilerin Dünü ve Bugünü*" (Türkiye Örneği) (Yorum), Bildiri Yazarları: Halil Nadaroğlu ve Ruşen Keleş, Türkiye Maliye Sempozyumu-Merkezi İdari ile Mahalli İdareler Arasındaki Mali İlişkiler, 86-109.
- TUNCER, Selahattin (2006), "*Vergi Hukuku Açısından Tecil ve Taksitlendirme*", Yaklaşım Dergisi.
- ÜNLÜ, Seyfettin (1996), "*İslam Geleneğinden Günümüze Şehir ve Yerel Yönetimler*", İstanbul: İlke yayınları.
- YARGITAY Kararları.
- YENİCE, Osman Can, Ortak Kullanım Alanlarında Emlak Vergisi, www.kontder.org.tr/SORUCEVAP/ (12.04.2011).
- YİĞİT, Uğur (2012), "*Mali Özerklik ve Yargı Bağımsızlığı ile 5018 Sayılı Kanun Açısından Yargı Bütçesi ve Mali Hükümlerin Değerlendirilmesi*", <http://www.idarehukuku.net/hukukiaciklama/Hkim-ve-Curnhuriyet-savcilar/Mal-Ozerklik-ve-YargiBagimsizligi-ile-5018-Sayili-Kanun-Acisindan-Yargi-Butcesi-ve-Mali-HukumlerinDegerlendirilmesi.html>,
- (1993); "*Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Yapıları*", T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi ve IULA EMME Yayını, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı Raporlar Dizisi: 4, İstanbul.

Kavramlar Dizini

A

Arazi Vergisi · 182
Atık Su · 349
Atık Yönetimi · 354

B

Baz İstasyonu · 363
Belediye · 31
Belediye Başkanı · 39
Belediye Cezaları · 338
Belediye Encümeni · 38
Belediye Grupları · 61
Belediye Hizmetleri · 33
Belediye Meclisi · 36
Belediye Yönetiminin Organları · 36
Belediyenin Öz Gelirleri · 53
Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları · 33
Bilgi isteme · 427
Bina inşaat Harcı · 237
Bina Tabiri · 154
Borçlanma Yetkisi · 313
Büyükşehir Belediye Başkanı · 45
Büyükşehir Belediye Encümeni · 45
Büyükşehir Belediye Meclisi · 45

C

Ceza Kesme · 427

Ç

Çevre Temizlik Vergisi · 135

D

Denkleştirme Ödeneği · 301
Dış Borçlanma · 311

E

Eğlence Vergisi · 93
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi · 122
Emlak · 153
Emlak Vergisi · 153

G

Gayrisihhi Müessese · 252
Geçiş Hakları · 340

H

Haberleşme Vergisi · 117
Hal Rusumu · 326
Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı · 229

İ

İç Borçlanma · 310
İçkili Yer Bölgesi · 253
İdari Para Cezaları · 328
İfraz ve Tevhit Harcı · 249
İlan ve Reklam Vergisi · 69
İlbank A.Ş. · 300
İller Bankası · 310
İşgal Harcı · 207
İşyeri Açma İzni Harcı · 252

K

Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı • 268

Kayıt ve Suret Harcı • 249

Kaynak Suları Harcı • 221

Kuyu Açılması • 361

M

Maden Payı • 297

Mali Özerklik • 440

Mali Yardımlar • 380

Mükellef • 155

Müze Giriş Ücretleri Payı • 295

O

Otopark Gelirleri • 319

Ö

Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı • 234

P

Parselasyon Harcı • 249

Plan ve Proje Tasdik Harcı • 249

S

Sıhhi Müessese • 252

Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı • 269

T

Tahsil Usulü • 419

Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı • 213

Teknik Alt Yapı Bedeli • 344

Tellallık Harcı • 224

Terkin • 415

Ticari Bankalardan Borçlanma • 311

U

Uzlaşma • 407

Uzlaşma Komisyonları • 409

Uzlaşma Talebi • 409

Ü

Ücrete Tabi İşler • 279

Y

Yangın Sigortası Vergisi • 132

Yapı Kullanma İzni Harcı • 249

Yoklama • 427

Yol Harcamalarına Katılma Payı • 267

Z

Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyatı Harcı • 249